

L. ANNÆI FLORI

RERUM ROMANARUM

EPI TOM E.

Interpretatione & Notis

ILLUSTRAVIT

2. 4. 49

ANNA TANAQUILLI FABRI Filia,

JUSSU

Christianissimi Regis,

IN USUM

SERENISSIMI DELPHINI.

L O N D I N I:

Impensis R. Clavell, sub Pavone, H. Mortlock, sub
Phœnice, & S. Smith, ad Principis Insignia, in
Cœmiterio D. Pauli: MDCXCII.

1134:12

S E R E N I S S I M O
D E L P H I N O

S. P. D.

ANNA TANAQUILLI FABRI FILIA.

NON possum facere, Del-
phine Serenissime,
quin ego me unice lau-
dem, ac mihi omnino gratuler,
quod cum Di Superi me iis tem-
poribus vivere voluerint, unibus
Te totius orbis delicias Gallia-
rum votis concessere, illud mihi

A 3 etiam

EPISTOLA.

etiam largiti sunt, ut non omnino studiis tuis, etsi minima, aliqua tamen parte juvandis forem inutilis. Ego certè augustum eorum munus illud esse judico, ut nihil suprà mihi ab iisdem in vita possit contingere. Nam de Floro meo quem Tibi ego hodie consecro, Delphine Serenissime, mihi quidem certa fides est, fore ut ipse tuum sibi per se Numen conciliet. Mihi hanc fiduciam facit profundum illud tuum ingenium & ad meliora studia acre judicium quod utrumque in Te esse
max-

EPISTOLA.

*maximum, ut & alia quæ mi-
rari potius in Te est quam lau-
dare, nuper experta sum, dum
Te illustrissimi Montauserii du-
cis beneficio Terentium in Aula
tractantem video, demiror, ob-
stupefco; Illum enim Tu istuc
ætatis sic aptè legebas & com-
modè, ut Tibi puero viri etiam
inviderent; ità solerta & acu-
tè intimos ejus sensus eruebas, &
explicabas perspicuè, ut ejus
veneres per Te cuius facile pa-
terent, quas vix centesimus quis-
que per se satis intelligit. A-
mabis itaque Delphine Sere-
nissime,*

EPISTOLA.

nissime, amabis elegantissimum
& acutissimum Scriptorem, ne-
que poteris ejus sententiarum
multa & dignitate & amœni-
tate non admodum delectari,
cùm utriusque spectator elegans
sis. Sed est etiam aliud, &
tute fatebere majus, quod mihi
istam fiduciam auget, nuda
scilicet Oratoris nostri materies
quam tibi egregiè præter cæte-
ra gratam fore certum est:
Tibi inquam quem Dii faventes
in hoc unum protulêre ut homi-
num genus atque adeo totum or-
bem regas imperio.

Ille

EPISTOLA.

Ille Tibi & bella, & pug-
nas, currusque trium-
phosque

Ante oculos sistet parvâ
quasi picta tabellâ:

Sistet, & arcta Ducum
captivis addita collis

Vincula. —

*Qui si maximi tui Parentis fa-
cta complecteretur, ipse Te ad
ingentem ejus, hoc est ad perfe-
ctissimi Herois imaginem finge-
ret. Sed quoniam quæ is sive
ductu suo, sive suis auspiciis
gessit, ea sic compendiosè tra-
ctari non potuerunt, Tuum erit,
Del-*

EPISTOLA.

Delphine Serenissime, *cum*
quæ hîc Populi Romani facta
narrat Florus; factis tuis quasi
præludendo post Te longè reli-
queris, tum demum per æta-
tem fortior ad maximum illum
Parentem tuum animum inten-
dere, ut cum totum eum quan-
tus est rectè perceperis, disjun-
ctissima olim terrarum spatia,
& obstantia montium juga, in-
terjectique maris æquora am-
plexus, sic & Tui & Illius no-
minis mensuram impleas.

Vale diu, Delphine Serenissime, & vive,

Lut. Paris. Prid. Non. Octob.
M. DC LXXIV.

A D

A D

LECTOREM.

EX quo meliores literæ superiorum sæculorum incuriâ prostratæ sunt & afflictæ, ea omnium fuit querela apud optimates, neminem reperiri qui ita esset animatus, ut eas ab squallore vindicaret & situ. Hodie verò, Lector, quo ne id possimus queri, obstat invictissimi Regis prudentia, qui inter tot amplissimos proceres quæis beata floret Gallia, Illustrissimum Montaulerii Ducem, tot tantarumque virtutum hominem, quot & quantas vel natura mortalis recipit, vel industria perficit, potissimum elegit; quem educando formandoque Serenissimo Delphino præficeret. Is adeo non prius supremum illud honoris fastigium attigit, cùm eo cœpit animum intendere, ut, dum rectis suis cultibus eum nobis Principem parat, qui sit olim

Quem reget immenso major virtutibus orbe,
Interea meliorum literarum studiis pristinus splendor redderetur. Nec mora, viros eruditos, non modò qui sub potentissimi Regis Imperio sunt, sed

Ad Lectorem.

sed eos etiam qui apud exteras gentes vivunt, præmiis invitavit, qui excogitata à se methodo insistentes, Poëtas, Oratores, Historicos, modò qui Latine scripserunt, & notis & interpretationibus illustrarent.

Ex eo autem tota pendet hæc methodus, ut omnes & locutionis & rerum ipsarum difficultates, quàm maximè fieri poterit, explanentur dilucidè Locutionis difficultates sunt quæ, vel ex verborum situ, vel ex verbis obsoletis: rerum verò, quæ vel ex Historiis, vel ex Fabulis, vel ex ipsa locorum corruptione nascuntur. His notarum, illis interpretationum ope illustrissimus Montausorius occurrendum esse judicavit.

Notas verò eas esse voluit, breves quidem, sed queis nil ad perfectam locorum intelligentiam desit. Nil præterea futile, nil ad ostentationem concinnatum. Unde hoc capies commodi, ut nullo fere temporis dispendio, quod in litteris auro contra carum est, autorem tuum intelligas: quod si sibi ob oculos posuissent pleriq; Interpretes, quos cum nostra, tum superior ætas tulit, næ illi sibi ab insanis suis commentariorum molibus temperassent, ubi omnia, vel quæ levia sunt, adeoque vel ipsis pueris obvia, vel ad autorem, quo de agunt, minimè pertinentia, ea quidem invenias, & quam maxime diffusa: quæ vero ad difficili-

um

Ad Lectorem.

um locorum sensum eruendum necessaria sunt act, frustra desideres. Ex quorum lectione sic cum fructum capere postules, qui vel mediocrem temporis jacturam penset, nil aliud, quam cum ratione insanias. Porro interpretationes, apud Poëtas quidem continuas, apud ceteros, cum nimia locorum intricatio postulat, excepto uno & altero ubi etiam continuæ sunt, ita voluit fieri, ut singula verba per alia propria & eandem vim habentia reddantur, quantum fieri possit, absq; ulla periphrasi. Quæ interpretandi ratio, mitto quod adolescentium animi, qui difficultatibus sæpissimè deterrentur, hac ope sublevati sese alacrius ad veterum lectionem accingent, quantum sit utilitatis allatura, illi intelligunt qui manuscriptorum codicum usum norunt, apud quos interpretationes singulis verbis appositæ, sæpissime doctis viam aperuere, & adhuc aperiunt ad eorum locorum veram scripturam investigandam, qui absque earum ope & eos latuissent & nos hodie fallerent.

Tandem, Lector, ab omni isto consilio nil omnino est, quod jam spe non possis præsumere, ut magis mirere ejus autorem eum extare, qui tot tantisq; honorificentissimis domi militiaq; occupationibus districtus fuit, ut vix humanè iis potuisse sufficere, nedum tantam literis operam navare videatur.

Sed

Ad Lectorem.

Sed hem! pænè de totius hujusce operis fine oblita sum dicere, ita scilicet me oblata animo Illustrissimi Montauserii virtutis species mirabundam tenet. Sic igitur mecum collige, illud eò susceptum esse non tam ut sit Serenissimo Delphino quam publico profuturum, nimirum Serenissimum Delphinum jamjam iis præsidiiis munivit Illustrissimi Condomiensis Episcopi industria, ut vix vel annum adhuc ei audiendo vacaverit, cum perpauca erunt, si erunt aliqua, quæ docere potius quàm doceri non possit.

Hoc unum restat ut de Floro, meaque ejus editione pauca eloquar. De Floro quidem, quoniam id omne argumentum à viris omni laude majoribus exhaustum est, illud tantum adjiciam, quod nemo unquam præter amantissimum meum parentem monuit, nempe hocce acutissimi & elegantissimi scriptoris opus, non quasi Historicum legi debere, sed ut Declamatorium & Panegyricum, seu ut laudationem populi Romani. Id & cogitandi & scribendi ratio facile probaverit, hincque adeo est ut ipse in suo genere planè singularis sit, & cui vel in Græcis vel in Latinis similem, quantumvis quæsieris, reperire neminem possis.

De hac igitur editione pauca accipe. In primis cùm multas editiones haberem ob oculos, easq; fere omnes dissimiles, neq; enim ullum è veteribus invenias

Ad Lectorem.

invenias qui corruptior sit, magisq; multimodis exaratus, eum textum tibi exhibere conata sum, qui reliquis sine controversia debeat anteferri, cuiusq; non erit, sat scio, ut te unquam poeniteat. Ideoq; Parentis mei editionem quam ille non ita ante obitum curavit, sequuta sum, non eo tantum quod ea ejus esset, quanquam ô! sed quia reliquæ, præter unam Salmasianam, quæ à Commelino emissa fuit, quamq; adeo Pater meus multis in locis repræsentavit, ita mihi sorderent ut ne pueris quidem probari posse viderentur.

In notis autem illud mihi pervincendum putavi, ut, quoniam sæpissime ea conjungit Florus quæ longo temporis intervallo dissita sunt, unde fit ut iis tantum intelligi possit qui historiæ Romanæ satis periti fuerint, & temporum & bellorum series accuratè teneretur, ideoq; singulis capitibus singulorum bellorum tempora, quàm maxima potui diligentia disputavi.

Deinde quæ apud Nostrum contra Historiæ fidem dicta sunt, ut sunt multa, abundè monui, adductis iis quæ omnem dubitandi locum tollant.

Sed præstat ut quæcumq; in hac editione præstiterim, ea præteream, ne illam tibi magnificis titulis videar venditare. Verbum igitur non amplius addam, ubi te prius monuero me multa à viris præstantissimis, qui in Floro emendando felicem

Ad Lectorem.

cem operam contulerunt, esse mutuatam, subscripto eorum nomine ut sua cuiq; laus sit. Ac inter eos quidem per quos aliquid in hoc opere profeci, primas tenet nulli unquam sine laude nominandus Salmasius, à quo tamen sæpius coacta sum dissentire, jure-ne an injuriâ, penes te esto judicium.

Neque illud prætermittendum, quod variarum lectionum farraginem omisi, quia ex mihi tam putidæ visæ sunt, ut nil præter fastidium parerent.

Hæc erant quæ te monitum volebam, probari autem an improbari debeant, tum demum cumulatè resciscam, cùm ea Illustri viro, P. D. Huetio qui in literis summus est, cujusq; judicio hujusmodi lucubrationes quotidie summittuntur, librata fuerint & examinata, quanquam cum jam bonam eorum partem probaverit, mihi eam conjecturam facere posse videor, fore ut tibi cætera probentur. Vale.

Omissa in p. 160. l. 13. juxta Edit. Paris. hæc Notula ad vocabulum, Custodijunt,

³ *Custodijunt.* | Hoc est *habitant*. Sic Horat. de Diana,

Montium Custos nemorumque Virgo.

quod ea in montibus perpetuò maneret: ex Callimach, Græci eodem sensu dicunt *εὐδαμον*. *ἑκαστὸν*, Homer. Callimach.

L. ANNÆI FLORI

RERUM ROMANARUM
Libri Quatuor.

PRO O E M I U M.

POPULUS Romanus à rege Romulo in Cæsarem Augustum, ¹ septingentos per annos, tantum operum pace belloque gessit, ² ut si quis magnitudinem imperii cum annis conferat, ³ ætatem ultra putet. Ita latè per orbem terrarum arma circumtulit, ut qui res ejus legunt, non unius populi, sed generis humani facta discant. ^b ³ Nam tot laboribus periculisque; ²

INTERPRETATIO.

^a **U**T si quis compareret magnitudinem Imperii, cum annis, numeret plures annos eam ætate.

^b Nam agitata est tot laboribus & periculis, ut virtus & fortuna videantur decertasse ad firmandum ejus Imperium.

NOTÆ.

¹ **S**eptingentos. | Ut quidem ipse tempora disponit. Nam Regibus dat annos ducentos quinquaginta; ab his usque ad Appium Claudium, totidem: ab Appio Claudio usque ad Augustum ducentos ponit; sed alii dissentiunt. Et de his postea. A Romæ Condita, usque ad mortem Julii Cæsaris anni sunt septingenti supra novem.

² **Ætatem.** | Ætas propriè pro triginta an-

nis sumitur, hic verò pro tempore indefinito.

³ **Nam.** | Alii legunt, jam, malè; nam, est transitio, & significat, autem, ut apud Plaut. in Aulularia, Act. 1. Sc. 1.

Nam cur me miseram verberas?

Id est; cur autem me miseram verberas? Aliquoties etiam abundat. Plaut.

Nam quam ego aspicio!

* jactatus est, ut ad ⁵ constituendum ejus imperium, ⁶ contendisse Virtus & Fortuna videantur. Quare quum præcipue ⁷ hoc quoque, ⁸ sicut cætera, operæ pretium sit cognoscere; tamen quia ipsa sibi obstat magnitudo, rerumq; diversitas aciem intentionis abruptit; faciam quod solent qui terrarum situs pingunt: in brevi quasi tabellâ totam ejus imaginem amplectar, ⁹ nonnihil, ut spero, ad ⁹ admirationem principis populi collaturus, si ¹⁰ pariter atq; ¹¹ insimul universam magnitudinem ejus ostendero. Si quis ergo populum Romanum quasi hominem consideret, ¹² totamq; ejus ætatem percenseat, ut coeperit, utq; ¹³ adoleverit, ut quasi ad quemdam ¹³ juventæ florem pervenerit, ut postea velut confecerit; quatuor gradus processuq; ejus inveniet. Prima ætas sub regibus fuit, ¹⁴ propè ducentos quinquaginta per annos, quibus ¹⁵ circum ipsam matrem suam cum finitimis luctatus est. Hæc erit ejus Infantia. Sequens à Bruto Collatinoque consulibus, ¹⁶ in Appium Claudium, ³ Quintum Fulvium consules, ducentos quinquaginta annos patet, quibus Italiam subegit. Hoc fuit tempus viris armisq; incitatissimum: ideo quis Adolescentiam dixerit. Dehinc ¹⁷ ad Cæsarem Augustum ducenti anni, quibus totum orbem pacavit. Hic jam ipsa Juventa imperii, & quasi quædam robusta maturitas. A Cæsare Augusto in sæculum nostrum

INTERPRETATIO.

c Aliquid collaturus, ut spero, ut omnes miterentur Principem populum, si subjecero oculis universam ejus magnitudinem, ut ipsa se habeat,

& in unum.

d Complectaturque animo totam ætatem ejus, ut inceperit, ut creverit.

NOTÆ.

* Jactatus. | Metaphora sumpta à navi undique fluctibus agitata. Virgil.

— Multum ille & terribi jactatus & atro.

⁵ Constituendum. | Verti firmandum, quum hoc referri debeat ad id quod dixit, Laboribus, periculisque jactatus.

⁶ Contendisse. | Verti decertasse, quanquam & consensisse verti potuisset. Quod tamen idem est.

⁷ Hoc quoque. | Nempe ut laboribus periculisque jactatus fuit, &c.

⁸ Sicut cætera. | Hæc verba à Floro nunquam scripta sunt, à Glossario quodam addita, ut vocem, quoque, explicaret.

⁹ Admirationem. | Nota hic passivè positum.

¹⁰ Pariter. | Verti, ut ipsa se habeat: nam ea vis est hujus vocis, quæ hic satis difficilis.

¹¹ Insimul. | In unum, quia supra dixerat in brevi quasi tabellâ.

¹² Adoleverit. | Adoleasco, est cresco.

¹³ Juventa. | Juventa apud optimos scriptores semper pro constituta ætate ponitur.

¹⁴ Propè ducentos. | Sub Regibus si quis re-

de rationes putet, regnatum est per annos ducentos quadraginta tres, ut patet ex Eutropio.

¹⁵ Circum ipsam matrem suam. | Salmastius omnino legendum vult, circum ipsas cunias, sed receptam lectionem tentare nil necesse est: est enim imitatio Poetica, atque ea perquam elegans. Nam infantes, qui non adhuc pedibus firmi, longius à matre sua discedere non audent, circum ipsam solent ludere.

¹⁶ In Appium Claudium. | A Bruto & Collatino Coss. usque ad Appium Claudium, & Quintum Fulvium anni sunt ducenti supra triginta quatuor. Quibus Coss. contra Afros bellum suscepum fuit. Anno ab Urbe Condita 477. Et in Sicilia contra eos pugnatum, & App. Claudius de Afris, & Rege Hierone triumphavit.

¹⁷ Ad Cæsarem Augustum. | Ab Appio Claudio & Quirino Fulvio Coss. usque ad mortem Cæsaris Augusti, anni sunt ducenti octoginta septem. Decessit enim anno 764. ab Urbe Condita, anno decimoquarto post Christum Natum. Tunc temporis totius fere orbis Roma potiebatur.

haud multò minùs annì ¹⁸ ducenti : * quibus inertia Cæsarum quasi consenuit atq; decoxit : nisi quod sub Trajano principe ¹⁹ movet laceratos, &, præter spem omnium, senectus imperii, quasi redditâ juventute, revirescit.

INTERPRETATIO.

e *Quibus annis populus Roma. veluti consenuit & consumpsit vires suas per inertiam Cæsarum.*

NOTÆ.

¹⁸ *Ducenti.* | Certè in hoc numero error est, quem miror à nemine animadvertum. Ab Augusto enim usque ad Trajanum, sub quo noster scripsit, extrema tempora anni sunt circiter 107. sed fortè erratum est operarum qui 200 scripsere, quom iis datum fuisset 100. Et sic legendum puro.

¹⁹ *Movet laceratos.* | Trajanus enim Romani Imperii, quod post Augustum defensum magis fuerat, quam nobiliter ampliatum, fines longè latèque diffudit. Tenuit usque ad Indiz fines, & mare rubrum accessit.

LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

De Romulo.

Primus * ille, & Urbis, & Imperii conditor, Romulus fuit; Marte genitus, & Rheâ Silvâ. Hoc de se * sacerdos gravis confessa est : nec mox fama dubitavit, quum Amulii imperio abjectus in profluentem cum Remo fratre, non potuit extingui. Siquidem & ⁴ Tiberinus amnem repressit : & relictis catulis lupa sequuta vagitum,

NOTÆ.

CAP. I. *De Romulo.* Romam condidit anno Mundi 3198. ante Ch. Nat. 750. & regnavit annis 37. Illo defuncto, per Senatores per annum unum regnatum fuit.

* *Ille.* | Nobilis, inclutus, famosus, significat ; & ut in bonam, sic & in malam partem sumitur : In bonam, ut,

Tunc ille Aeneas quem Dardanio Anchise

Alma Venus genuit Phrygiæ Simoentis ad
sendam. Et alibi :

At non ille, satum quo te mentiris, Achilles

Talis in hoste fuit Priamo.

Et in malam ut,

Et nunc ille Paris cum semiviro comitatu
Maronia mentum mitra crinemque madentem
Subnixus, rapto potitur.

² *Sacerdos.* | Rheâ Sylvia Numitoris filia, quæ Vestæ sacerdotio præfecta, ideo Sacerdotem vocat.

³ *Tiberinus.* | Hic Tiberinus est fluminis Deus. Sic Virgil.

----- *Cantatur & annis*

Ranca sonans, revocatque pedem Tiberinus ab
alto. Et alibi :

Hinc Deus ipse loci flavio Tiberinus amano

Populeas inter senior se attollere frondes

Vifus

uber admovit infantibus, matremque se gessit. Sic repertos ^a apud arborem, ⁵ regis pastor tulit in casam, atque educavit. ⁶ Alba tunc erat Latio caput, lūli opus : nam Lavinium patris Æneæ contempserat. ^a Ab hoc Amulius jam ⁷ bis septimā sobole regnabat, fratre pulso Numitore, cujus ex filiā Romulus. ^b Igitur statim primā juventæ face, patrum Amulium ab ⁸ arce deturbat, avum reponit : Ipse fluminis amator, & montium, ⁹ apud quos erat educatus, ^c mœnia novæ urbis agitabat. ^d Gemini erant : uter ¹⁰ auspicaretur, & regeret, adhibuere ^e piacula. Remus montem Aventinum, hic Palatinum occupat. Prior ille sex vultures, hic postea, sed duodecim videt. Sic victor ¹¹ augurio, urbem ¹² excitat, plenus spei, bellatricem fore. Ita illi ¹³ assuetæ sanguine & prædā aves pollicebantur. Ad tutelam novæ urbis sufficere ¹⁴ vallum videbatur : ^e cujus dum irridet angustias Remus, idque increpat saltu ; dubium an jussu fratris, occisus est. Prima certè victima fuit, ^f munitionemq; urbis novæ, sanguine suo consecravit. Imaginem urbis magis

INTERPRETATIO.

^a Ab isto Æneā Amulius regnabat jam decimus quartus nepos.

^b Igitur statim primo ætate juvenis pellit Patrum Amulium regno, & restituit avum Numitorem.

^c Meditabatur mania novæ urbis.

^d Erant Gemelli, ideo Deos consulere, uter inciperet & susciperet regnum prius.

^e Quod dum Remus irridet angustissimum, & illud arguit saltu suo, &c.

^f Et dedicavit sanguine suo vallum quod munebat novam urbem.

NOTÆ.

⁴ Apud. | Juxta significat, Cicero de Orator. lib. 2. quum etiam tum in lecto Crassus esset, & apud eum Sulpicius sederet. Ubi, apud eum, nil aliud est quam juxta eum.

⁵ Regis pastor. | Melius multo si legatur Regius pastor.

⁶ Alba. | Æneas, finito bello adversus Turnum, Rutulorum Regem, & Victor, Lavinium ex nomine uxoris, cui Lavinie nomen erat, Urbem condidit, qui quum mortuus esset, in locum ejus Ascanius filius successit, qui Lavinio relicto, Albam longam excitavit, quæ trecentos per annos caput Regni fuit. Post quos Romulus Romanam condidit, quæ non tantum Italiæ, sed & ferè totius orbis terrarum caput & domina fuit.

⁷ Bis septima. | Amulius ab Æneā decima-quarta soboles est; hujus generis series sic se habet : Æneas, Ascanius, Æneas Sylvius, Latinus, Alba, Capetus, Capys, Calpetus, Tiberinus, Agrippa, Alladius, Aventinus, Procas, & Amulius. Qui omnes, modò addas Sylvium Ascanii fratrem, qui post eum regno præfuit, regnarunt per annos quadringentos triginta quinque.

⁸ Ab arce. | Arx passim pro regno sumitur, Virgil. lib. 4. Æneid.

Ascanione Pater Romanas invidet arces.

² Apud quos. | Apud pro in multo elegantius; sic optimi quique scriptores: Terentius, apud forum pro in foro.

¹⁰ Auspicaretur. | Verti, inciperet; auspicari enim est inchoare: Et inde traxit originem, quod veteres nil nisi auspicio incipiebant.

¹¹ Piacula. | Piaculum, est crimen dignum piacione, vel sacrificium quo crimen aliquod expiatur, unde manifestum est hic vocem piacula, locum habere non posse. Sunt qui legant Oracula, bene.

¹² Augurio. | Augurium hic pro auspicio posuit. Nam augurium, est quum observantur oscines, quod ore futura prædicent; auspiciū verò est quum & avium pastu vel volatu futura notabuntur.

¹³ Excitat. | Sic Græci utuntur verbo *ἐγείρειν*, tergo *ἐγείρεια ἐγείρειν*, mœnia, fundamenta excitare.

¹⁴ Assuetæ sanguine. | Sunt qui credant assuefacere, assueheri, assuescere, nunquam sextum casum adsciscere, sed semper tertium; at longè illi falluntur.

¹⁵ Vallum. | Vallum dicitur ipsa munitio; & valli sunt pali, quibus in terram defixis vallum munitur.

quam

quàm urbem fecerat: ¹⁶ incolæ deerant. Erat in proximo ¹⁷ lucus: hunc Asylum facit, & statim mira vis hominum, Latini, Tusciq; pastores. Quidam etiam transmarini: ¹⁸ Phryges qui sub Æneâ, ¹⁹ Arcades qui sub Evandro duce influxerant. Ita ex variis quasi elementis congregavit corpus unum; populumq; Romanū ²⁰ ipse fecit. Res erat unius ætatis populus virorum. Itaq; matrimonia à finitimis petita; quia non impetrabantur, manu capta sunt. Simulatis, quippe ²¹ ludis equestribus, virgines, quæ ad spectaculum venerant, præda fuere. Et hæc statim causa bellorum. Pulsi fugatiq; ²² Veientes, ²³ Cæninenſium captum ac dirutum est oppidum. Spolia insuper ²⁴ opima de rege, ²⁵ Feretrio Jovi manibus suis rex reportavit. ¹ Sabinis proditæ portæ per virginem; ²⁶ nec dolo: sed puella precium rei, quæ gerebant in sinistris, petierat: ¹ dubium clypeos, an armillas. Illi ut & fidem solverent, & ulciscerentur, clypeis obnuere. Ita admissis intra mœnia hostibus, atrox in ipſo foro

6

INTERPRETATIO.

¹⁶ Iſta rei poterat manere tantum per triginta annos, nam populus conſtabat viris, ſine faminis.

¹⁷ Tarpeia virgo prodidit portas Sabinis, non per fraudem, illa enim petierat in pretium rei

quam gerebat, quæ ſerebant in ſiniſtris, ſcuta ſcilicet.

¹ Cum dubium eſſet peteretne Clypeos vel armillas, illi ut & ſolverent promiſſa, & ſumerent penas ab illâ, obnuere eam ſciuit.

NOTÆ.

¹⁶ Incolæ deerant. | Et hæc cauſa eſt cur imaginem urbis potius quàm urbem feciſſe dicat: Incolæ enim urbem conſtituunt non muri.

¹⁷ Lucus. | Is inter Capitolium, & arcem erat.

¹⁸ Phryges. | Eorum nepotes qui poſt Trojæ excidium Æneam ducent comitati fuerant.

¹⁹ Arcades. | Sub Fauno quarto Italiæ rege, Evander ex Urbe Arcadiæ, Pallantæo nomine, cum Arcadum turba in Italiam appuliſſet à quibus Arcades iſti erant oriundi.

²⁰ Ipſe fecit. | Non video cur hic hæreant Interpretes, & locum vitii ſuſpiciuntur, qui, ſi quiſquam alius, planiſſimus eſt. Ipſe enim hic ſumitur ut Græcè αὐτός, & ſenſus talis eſt, Romulus ſolus corpus coegit, quaſi natura, quæ ex variis elementis corpus congregat.

²¹ Ludis equeſtr. | Hi ludi Conſualia dicebantur, quos in honorem Conſi faciebant, qui Conſus Neptunus Equeſter eſt: Et tunc temporis equos & aſinos coronabant, eoſque otari ſinebant.

²² Veientes. | Italiæ populi, ſocii Videns-tibus.

²³ Cæninenſium. | Cæninenſes, populi in Latio.

²⁴ Opima ſpolia. | Ea ſunt quæ Dux hoſtium

Duci à ſe interfecto detraxerat. Eorum tanta raritas fuit, ut trina tantum contigerint: prima quæ Romulus de Acrone, altera quæ Coſſus Cornelius de Tolumnio, tertia quæ Marcus Marcellus Jovi Feretrio de Viridomaro fixerunt.

²⁵ Jovi Feretrio. | Jupiter Feretrius dictus fuit, quod illi ſpolia opima ferebant, vel à feriendi, quod fulmine feriat; vel quia dux ducem enſe ferit. Propert. lib. 4.

— Cauſa Feretri

Omne quod certo Dux ferit enſe ducem
Sen qua viſta ſua bumeris hæc arma ferebant,
Hinc Feretri dicta eſt ara ſuprema Jovis.

²⁶ Nec dolo. | Omnes alii qui ſuper hæc re ſcripſerunt, tradunt Tarpeiam virginem à Tatío auro corruptam fuiſſe; à quorum ſententiâ noſter diſcedit: dicit enim illam portas prodidiſſe; non dolo, quippe quæ petierat quæ gerebant in ſiniſtris, nempe Clypeos, ut ſcilicet inermes à Romanis facile obrui poſſent. Hic locus vulgò male acceptus eſt; nec eſt quod quiſquam per vocem, prodita, quâ Florus uſus eſt, intelligi velit eas inſidioſe, & contra leges hoſtibus traditas fuiſſe; nam verbum prodere ſignificat etiam, in manus tradere, dare, aperire, quaſi porro dare, unde fit prodere; res nota eſt,

- pugna, adeo ut Romulus Jovem oraret, ²⁷ ut foedam suorum fugam siteret. Hinc templum & Stator Jupiter. ^{k 28} Tandem sævientibus intervenire raptæ laceris comis. Sic pax facta cum Tatio, foedusq; percussum: secutaq; res mira dictu, ut relictis sedibus suis novam in urbem ²⁹ hostes demigrarent, & cum generis suis avitas opes pro dote sociarent. Auctis brevi viribus, hunc Rex sapientissimus statum Reipublicæ imposuit: juvenus divisâ per tribus, in equis & armis, ¹ ad ³⁰ subita belli excubaret: consilium Reipublicæ penes senes esset, qui ex auctoritate Patres, ob ætatem Senatus vocabantur. His ita ordinatis, repente, quum concionem haberet, ante urbem apud ³¹ Capræ paludem, & conspectu ablatus est. ³² Discerptum aliqui à senatu putant, ob asperius ingenium: ^m sed ³³ oborta tempestas solisque defectio, consecrationis speciem præbuere: ⁿ cui mox Julius Proculus fidem fecit, visum à se Romulum affirmans, ³⁴ angustiore formâ quàm fuisset: mandare præterea, ut se pro ³⁵ numine acciperent: Quirinum in cælo vocari: placitum Diis ut gentium Roma potiretur.

INTERPRETATIO.

^k Tandem quum furerent undique, raptâ capillis passu progressa sunt in medium.

^l Vigiliâs ageret, ad subitos motus belli.

^m Sed quum repente tempestas orta esset, & sol defecisset, efficere quasi quandam consecrationem.

ⁿ Cui mox consecrationi Julius Proculus au-

tor fuit ut omnes adhiberent fidem, jurans se vidisse Romulum formâ angustiore quàm fuisset antea, qui præterea mandabat eia ut colerent se pro numine, se verò vocatum Quirinum in Cælo, & Deos decrevisse ut Roma regeret totum orbem terrarum.

NOTÆ.

²⁷ Ut foedam. | Delendum est ut ex genio Flori, sic infra loquutus: Hunc rex sapientissimus statum Reipub. imposuit; juvenus divisa per tribus, in equis & armis ad subita belli excubaret.

²⁸ Tandem sævientibus. | Verbum Poëticum, Virgil. de Lupo, lib. 9. Æneid.

— Ille asper & improbus irâ
Sævis in absentes.

²⁹ Hostes. | Et hæc causa est cur dixit, res mira dictu; & miror cuidam in mentem venisse ut germanam lectionem sollicitaret.

³⁰ Subita belli. | Florum ut Oratorem, vel Poëtam potius, quàm ut historicum soleo legere, ita ubique sublimis est & magnificus. Subita belli, pro subita bella. Sic Horat. dixit, acuta belli.

³¹ Capræ paludem. | Sic dicebatur ager juxta urbem. Nec est quod quisquam loco Capræ, Capræ reponat. Capræ dixit Ovid. lib. 2. Fast.

Est locus, antiqui Capræ dixere paludem,
Fortè viris illic, Romule, jura dabas.

³² Discerptum. | De Romuli interitu alii alia scribunt. Sunt qui dicant interfectum à

primoribus, & corpore in minutissima fragmenta dissecto, occulte sub vestibus asportatum. Alii veneno extinctum volunt. Et alii manu suâ mortuum.

³³ Oborta tempestas. | Hoc eleganter describit Ovid.

Sol fugit & remouet: subouertit nublâ Cælum,
Et gravis effusus decedit imber aquis,
Hinc tenet, hinc missi abruptitur ignibus æther,
Fit fuga, Rex patriâs astra pererrat equis.

Integros versus descripsi, ut mihi viam facerent ad antiquam lectionem Virgilio restituendam, apud quem hodie malè legitur, lib. 3. Æneid.

— Ingeminant abruptis nubibus ignes.
Cum legendum sit abruptis nubibus. Et sic legerat Ovidius quum imitatus est, Et enim nonne idem est, æther abruptitur missis ignibus: Et ignes nubibus abruptis. Res ipsa luce clarior.

³⁴ Angustiore forma. | Ovid.
Pulcher, & humano major, trabeâq; decorus
Romulus, in mediâ visus adeste viâ.

³⁵ Pro numine. | Thurâ feram placetq; novum pia turba Quirinum. Ovid.

CAPUT II

De Numa Pompilio.

Succedit Romulo Numa Pompilius: ^a quem ^a Curibus Sabinis ² agentem, ultro petivēre, ob inclytam viri religionem. Ille sacra, & cæremonias, omnemq; cultum deorum immortalium docuit: ille ³ Pontifices, Augures, ³ Salios, ⁴ cæteraque sacerdotia, annum quoque in duodecim menses, ⁵ fastos dies nefastosq; descripsit. ^b Ille ⁶ Ancilia atque ⁷ Palladium, secreta quædam imperii ⁸ pignora; ⁹ Janumq; geminum, fidem pacis ac belli; in primis focum ¹⁰ Vestæ virginibus colendum dedit; ut ad ^c simulacrum cælestium siderū custos imperii flamma vigilaret. Hæc omnia quasi monitū deæ Egeriæ, quo magis ¹¹ Barbari acciperent. ^d Eo deniq; ferocem populum redegit, ut ¹² quod vi & injuria occupaverat imperium, religione atque justitia gubernaret.

INTERPRETATIO.

a Quem Romani petivere sponte sua, quum vitam egeret Curibus Sabinis.

b Ille dedit colenda Vestalibus ancilia & Palladium, quæ erant quædam secreta pignora Imperii, & Janum Geminum in quo stabat pax & bellum, & in primis ignea Vestæ.

c Ut flamma custos Imperii semper vigilaret ad similitudinem cælestium siderum.

d Tandem redegit populum ferocem ad id, ut ille populus qui occupaverat Imperium per vim & injuriam, idem regeret religione & justitia.

NOTÆ.

CAP. II. De Numa Pompilio. Regnum suscepit anno Mundi 3236. ante Ch. Nat. 712. regnavit annis 43.

^a Curibus. | Cures urbs in Sabinis.

² Pontifices. | Quatuor Pontifices instituit Numa, & augures totidem.

³ Salies. | Martis Sacerdotes numero duodecim, qui certis diebus per urbem armati canentes cum tripudiis & saltu discurrebant.

⁴ Cæteraque Sacerdotia. | In aliis, cæterosque per Sacerdotia, ex quo Salmasius ingentiosissimè, Cæteraque P. R. Sacerdotia. Nihil ego verius puto: ex duabus illis litteris P. R. negligentes Librarii fecerant per.

⁵ Fastos dies. | Fasti dies sunt, quibus jus satum, id est, dicitur; & quibus Prætoribus licebat hæc tria verba proferre sine piculo, do, dico, addico. Nefasti verò quibus jus non satum, nec tria verba licet profati Prætoribus, Ovid.

Ille nefastus erit per quem tria verba silentur, Fastus erit per quem lege licet agi.

6. Ancilia. | Unum tantum è Cælo delapsum, sed plura jussit fieri, simili cælata figura, ut inquit ille, ut deciperentur qui illud furari cuperent.

⁷ Palladium. | Palladis simulacrum à cælo delapsum, in quo Imperii fides stabat. Illud Ulysses & Diomedes sustulerunt, & Aeneas postea in Italiam detulit.

⁸ Pignora. | Sic Ovid.

... Imperii pignora certa dabo.

De ancili.

⁹ Janum geminum. | Cujus Templum belli tempore patet, pacis verò clausum est; & ideo pacis & belli fidem vocat. Dicitur autem fuit geminus, à geminâ facie, hæc Ortum, illâ Occidentem spectante.

¹⁰ Vestæ. | Alii Saturni filiam, alii Jani uxorem Vestam dicunt, & Vestæ nil aliud est quam ignis, Ovid.

Nec tu aliud Vestam quam vivam intellige flammam.

Illam Aeneas à Trojâ in Italiam detulit,

..... Vestamque potentem,

Aeternumque adytis effert penetralibus ignem.

¹¹ Barbari. | Non dicit, Barbari, pro Latini, quod quidam volunt. Ut apud Plaut. in Prolog. Afriaræ, Marcus vērit Barbaræ; id est, Latine; sed Barbari qui scilicet legibus adhuc, cæremoniis, nec Deorum cultu essent assueti; & per hanc vocem causam reddidit cur se apud eos Egeriæ monia uti simularet.

¹² Quod vi. | Quod vi & injuria hic dicitur, id ad Numam pertinere non potest, quem scilicet ultro petiverat Pop. Rom. ob inclytam viri religionem; ergo legendum, ut qui; Populum enim Romanum per vim & injuriam occupasse Imperium nimis verum est. Sic restituit hunc locum Pater meus.

CAPUT III.

De Tullo Hostilio.

EXcipit Pompilius Numam^a Tullus Hostilius: Cui in honorem virtutis regnum ultro datum. Hic omnem militarem disciplinam, artemq; bellandi^b condidit. Itaque mirum in modum exercitâ juven- tute, provocare ausus Albanos,^c gravem &^d diu principem populum. ^e Sed quum pari robore frequentibus præliis utriq; comminuerentur, ^f misso in compendium bello, ^g Horatii^h Curiatiusque, tergemini hinc atque inde fratribus, utriusque populi fata permissa sunt. Anceps, & pulchra contentio, exituque ipso mirabilis. ⁱ Tribus quippe^j illinc vulneratis, ^k hinc duobus occisis, qui supererat Horatius, addito ad virtutem dolo, ut distraheret hostem, simulat fugam, ^l singulosque, ^m prout sequi poterat, adortus, exsuperat. Sic (rarum aliâ decus) uni- us manu parva victoria est: quam illè mox parricidio fœdavit. Flen- tem spolia circa se, sponsi quidem, sed hostis, sororem viderat. Hunc tamⁿ immaturum virginis amorem ultus est ferro. ^o Citavêre leges ne- fas: sed abstulit virtus^p parricidam: & facinus intra gloriam fuit. Nec diu in Fide Albanus. Nam^q Fidenate bello missi in auxilium ex fœdere,

INTERPRETATIO.

^a Tullus Hostilius successor fuit Numa Pompi-
lio, qui accepit regnum à populo sine ambitione,
in honorem virtutis.

^b Populum bellicosum & qui dominaverat diu.
^c Sed quum utrique ferrent damna aequalia
præliis frequentibus, ut facerent cito finem belli,
utroque populus dedere fata sua Horatii & Cu-
riatii, tribus fratribus ex utraque parte.

^d Nam tribus Curiatii vulneratis, duobus
Horatii occisis.

^e Superas singulos aggressus, ut unusquisque
poterat sequi.

^f Leges vocavêre in ius illud nefandum faci-
nus, sed virtus ejus effecit ut parricidam ei
remitteretur. Et facinus constitit inter termi-
nos gloria.

NOTÆ.

C. P. III. De Tullo Hostilio. Regnum cepit
anno Mundi 3279. ante Ch. Nat. 669. reg-
navit annis 32.

¹ Condidit. | Renovavit, restituit.

² Gravem. | Poëticas Flori locutiones ubi-
que notabis. Sic Horat. Persas graves vocat.
Od. 2. lib. 1.

Audiet Citer acuisse ferrum

Quo gravius Persa melius perirent.

Ubi malè Commentator Venus qui infrenes
explicat, sed pessimè Cruquius qui ab armo-
rum genere dictos putat; quippe qui ferreis
laminis induerentur. Gravis, nil aliud signi-
ficat quam fortis, bellicosus, qui contemni non
debet, qui virtutis suæ dedit specimina.

³ Diu Principem. | Albani enim quingentos

ferè per annos regnarunt.

⁴ Horatii. | A parte Romanorum.

⁵ Curiatii. | A parte Albanorum.

⁶ Illinc. | Ex Curiatii.

⁷ Hinc. | Ex Horatii.

⁸ Prout sequi poterat. | Bona lectio, malè
poterat in aliis Cod. scriptum est. Sic Aurèl.
Victor. Unus Horatius quamvis integer, quia
tribus impar erat, fugam simulavit, & singu-
los per intervalla, ut vulnèrum dolor patiretatur
insequentes interfecit.

⁹ Immaturum. | Notandum immaturum po-
uisse, pro intemperatum.

¹⁰ Parricidam. | Pro parricidio.

¹¹ Fidenate. | Fidenates populi in Latio,
sexto ab urbe milliario distantes.

medii inter duos expectavere fortunam. Sed rex callidus,¹² ubi inclinare socios ad hostem videt; tollit animos, quasi ipse mandasset. Spes inde nostris, metus hostibus. Sic fraus proditorum irrita fuit. Itaque hoste victo, ruptorem foederis Metium Fufetium, religatum inter duos currus,¹³ pernicious equis distrahit; Albamque ipsam quamvis¹⁴ parentem, æmulam tamen diruit, quum prius omnes opes urbis, ipsumque populum Romam transfulisset: prorsus ut consanguinea civitas non periisse, sed in suum corpus rediisse rursus videretur.

INTERPRETATIO.

g Sed quum rex callidus videt illos vergere, | lans se ita mandasse.
ad hostes, erigit animos suorum militum, sumu- | h Velocibus.

NOTÆ.

¹² Ubi inclinare. | Metius enim aciem in | cere. Quare hostes territi, victique sunt.
collem subduxerat, ut fortunam belli expe- | ¹³ Parentem. | Quippe ab Albæ regibus
riretur ac sequeretur, quâ re Tullus intellectâ, | Romæ conditor Romulus.
magnâ voce ait; suo illud iussu Metium fa-

CAPUT IV.

De Anco Marcio.

ANcus deinde Marcus, nepos Pompilius ex filia, ¹ pari ingenio. ¹¹
Hic igitur & ² moenia muro amplexus est, ³ & interfluentem
Urbi Tiberinum ponte ⁴ commisit; ⁵ Ostiamque in ipso maris flumi-
nisque confinio coloniam posuit: jam tum videlicet prælagiens animo,
futurum, ut totius mundi opes & com meatus illo veluti maritimo Ur-
bis hospitio reciperentur.

INTERPRETATIO.

i Qui erat similis ingenio Numa avo suo. | bat intra Urbem, & condidit Ostiam
k Es per pontem junxit ripas Tiberis, qui flue- | in ipso concursu maris & fluminis.

NOTÆ.

CAP. IV. De Anco Marcio. Regnare capit
anno Mundi 3311. ante Ch. Nat. 637. reg-
navit annis 24.

Virgil.

Delphinum caudas utero commissa luporum.
Id est, habens caudas luporum, commissas,
conjunctas utero.

¹ Manias | ædificia, domos, insulas.
² Commisit. | Ripas ponte conjunxit, com-
mittere enim conjungere significat.

³ Ostiam. | Oppidum in Latio, ad Tiberis
ostia.

CAPUT V.

De Tarquinio Prisco.

TARQUINIUS postea Priscus, quamvis transmarinæ originis, reg-
num ultro petens, accipit, ob industriam atque elegantiam: quip-
pe

pe qui oriundus ¹ Corintho, Græcum ingenium Italicis artibus miscuisset. ¹ Hic & senatus majestatem numero ampliavit, & ² centuriis tribus auxit, quatenus Attius Navius numerū augeri prohibebat, vir summus augurio. Quem rex in experimentum rogavit, fierine posset quod ipse mente conceperat? Ille rem expertus augurio, posse respondit. Atqui hoc, inquit, agitabam, an eotem illam secare novacula possem? Augur, Potes ergo, inquit, & secuit. ³ Inde Romanis facer auguratus. ⁴ Neque pacē Tarquinius quā bello promptior. ⁵ Duodecim namq; Tusciæ populos frequentibus armis subegit. Inde fasces, ⁶ trabeæ, ⁷ curules, ⁸ annuli, ⁹ phaleræ, ¹⁰ paludamenta, ¹¹ prætexta, ¹² inde, quod aureo curru quatuor equis triumphatur; ¹³ togæ pictæ, ¹⁴ tunicaeq; palmatæ, omnia deniq; decora & insignia, quibus imperii dignitas eminet.

INTERPRETATIO.

¹ Hic ampliavit majestatem Senatus numero Senatorum, & auxit Centurias tribus aliis Centuriis.
In Ex eo augurium fuit sacrum Romanis.

n Neque Tarquinius fuit ardentior in pace quam in bello.

o Inde est quod triumphatur quadrigis aureis.

NOTÆ.

CAP. V. De Tarquinio Prisco. Anno Mundi 3335. ante Ch. Nat. 613. regnavit an. 38.

¹ Corintho. | Damarati Corinthii filius erat, ejus qui Cypseli Tyrannidem fugiens, in Etruriam commigravit, ipse Lucumo dictus, postea vero ab Urbe Tusciæ, Tarquiniis nomine, Tarquinius vocatus.

² Centuriis. | Quod Florus de Senatu, Aurel. Victor de Equitibus dicit, Centum patres in Curiam legiti, qui minorum gentium sunt appellati, Equitum Centurias numero duplicavit, nomina mutare non potuit, Accis Navii auguris auctoritate deterrius, qui fidem artis sua novacula & cote firmavit.

³ Duodecim. | Etrusci, sive Tusci, à Græcis Tyrheni dicti, intra Appenninum, mare inferum, & Tiberim Macramque amnes confederunt, duodecim urbibus, totidemq; principatibus inter se constitutis.

⁴ Trabeæ. | Sunt vestes quæ quasdam tantam discolorum pannorum trabes habebant. Suet. in lib. de vestimentis docet tria trabearum fuisse genera, unum è sola purpura Diis consecratum, alterum è purpura & Cocco, quo Augures. Cæterum, & ante Tarquinium Priscum Romæ in usu fuit trabea, nāpe Romuli tempore.

Virgil lib. 7. Æneid.

Ipse Quirinali trabæ cinctus Sabino

Insignis, referat stridentia limina Consul.

Ubi Interpr. Quirinali Trab. regali veste, quali Romulus utebatur.

⁵ Curules. | Erant scisse Eburnæ.

⁶ Annuli. | Annuli aurei insignia dignitatis Equestris.

⁷ Phaleræ. | Ornamenta quæ equorum frontibus, maxillis, pectoribus ad speciem addebantur, his ob rem bene gestam equites donabantur.

⁸ Paludamenta. | Vestes purpura & Cocco distinctæ, quibus induci Imperatores ad bella proficiscuntur.

⁹ Prætexta. | Vestis cui purpura prætexta est, hoc est, quæ purpuram in ora habet. Hæc utebantur pueri usque ad annum decimum septimum, qui annus Tyrocinii dicebatur.

¹⁰ Toga picta. | Triumphantium peculiaris ex splendidiore purpura, variis Phrygoniæ artis pigmentis, & variis iconibus ad extimam & intinam utramque frontem elegantissimè descriptæ.

¹¹ Tunica palmata. | Triumphantium propriæ, ut Togæ pictæ ex splendidiore purpura, ubique palmeis foliis ex auro prætexta, & quæ in longum latumque patet, eisdem foliis elegantissimè descripta, Triumphantis celebres victorias sua specie designantibus.

CAPUT VI.

De Servio Tullio.

Servius Tullius deinceps gubernacula Urbis invadit, nec obscuritas ¹³ inhibuit, quamvis ¹ matre serva creatum. Nam eximiam indolem uxor Tarquini Tanaquil liberaliter educaverat: & clarum fore, ² visa circa caput flamma promiserat. Ergo inter Tarquini mortem, annitente regina, substitutus in locum regis, ³ quasi in tempus. ⁴ Regnum dolo partum ⁵ sic egit industrie, ut jure adeptus videretur. Ab hoc populus Romanus ⁶ relatus in censum, digestus ⁷ in classes, ⁸ curiis atque ⁹ collegiis distributus: summaque regis solertia ita est ordinata res publica, ut omnia patrimonii, dignitatis, ætatis, artium, officiorumque; ¹⁴ discrimina in tabulas referrentur, ac si maxima civitas minimæ domus diligentia contineretur.

INTERPRETATIO.

p Igitur sub mortem regis substitutus est in locum ejus quasi pro tempore, Regina nitente.

q Et sic administravit industrie regnum, quod acquisierat fraude, ut videretur adeptus jure.

NOTÆ.

CAP. VI. De Servio Tullio. Anno Mundi 3373. ante Ch. Nat. 575. regnavit annis 44.

¹ *Matre serva.* | Non serva fuerat, sed Corniculo Latii Oppido capto, & Servio Tullio, qui Princeps in illa Urbe fuerat, occiso, uxor ejus in hostium potestatem venit, & ob unitam nobilitatem ab Regina Romana servitio prohibita fuit, & Servium Tullium in Prisci Tarquini domo peperit, quem matris fortuna, quod scilicet capta patria in hostium manus venerit, ut serva natum crederent, fecit. Vide Livium lib. I.

² *Visa circa caput flamma.* | Semper monstrum istud magnum aliquid portendebat. Sic Virgil. 2. Æneid. de Alcanio,

*Ecce levis summo de vertice visus Iuli.
Eundere lumen apex, tactuque innoxia molli
Lambere flammam comas, & circum tempora
passi.*

Et lib. 7. de Lavinia:

*Visa (vesat) longis comprehendere crinibus ignem,
Atque omnem ornatum flammam crepit ante
cinerum:*

*Id vero horrendum, ac visus miserabile ferri,
Namque fore illustrem famam fasque, cavabant
Ipsam, sed populo magnum portendere bellum.*

³ *Quasi in tempus.* | Quia vulnerato Tarquinio uxor Tanaquil populum bono animo esse jubet, sopitum fuisse regem subito ictu, ferrum haud aliter in corpus descendisse, jam

ad se rediisse: inspectum vulnus absterfo cruore, omnia salubria esse. Considerare propediem ipsum eos visuros. Interim Servio Tullio jubere populum dicto audientem esse, eum jura redditurum; obiturumque alia regis munia. Liv. Et hoc est cur noster eum substitutum in locum Regis, quasi in tempus dicat.

⁴ *Sic egit.* | Nota agere, pro administrare: sic capite sequenti, scelere partam potestatem non melius egit quam acquiserat.

⁵ *Relatus in censum.* | Sic Livius; censum instituit, rem saluberrimam tanto fururo tempore, ex quo belli pacisque munia non viritum, ut antea, sed pro habitu pecuniarum fierent. Censum autem est quo publicæ & privaræ omnium opes describebantur; ante Servium per orbem terrarum incognitus.

⁶ *Classes.* | Populum Romanum in sex Classes divisit Servius Tullius, quibus centum novaginta tres Centuriæ continebantur. Vide Livium lib. I.

⁷ *Curii.* | Triginta fuisse Curias à rege Romulo institutæ; postea vero triginta quinque, quæ tamen triginta dicebantur, eadem ratione que Centumviri dicebantur, etsi revera essent centum & quinque Capita.

⁸ *Collegia.* | Collegium est propriè Collectus hominum qui eandem artem tractant, ut Collegium Fabrorum, Collegium Mercatorum, Collegium Sacerdotum, &c. Collegia instituisse Numam Plutarchus tradidit.

CAPUT

CAPUT VII.

De Tarquinio Superbo.

Postremus omnium fuit regum Tarquinius, cui ¹ cognomen Superbo ² ex moribus datum. Hic regnum avitum, quod à Servio tenebatur, rapere maluit, quam expectare; immisitq; in eum percussoribus, scelere partam potestatem ³ non melius egit, quam acquirerat. Nec abhorrebat moribus uxor Tullia, quæ, ⁴ ut virum regem salutarer; super cruentum patrem, vecta carpento, consternatos equos egit. ⁵ Sed ipse in Senatum cædibus, in omnes superbia, quæ crudelitate gravior est bonis, grassatus, quum sævitiam jam domi fatigasset, tandem in hostes conversus est. Sic valida oppida in Latio capta sunt, ⁶ Ardea, ⁷ Oriculum, ⁸ Gabii, ⁹ Sueffa Pometia. Tum quoq; cruentus in suos, ¹⁰ neq; enim filium verberare dubitavit, ¹¹ ut simulanti ¹² transfugam apud hostes hinc fides esset. ¹³ Cui ¹⁴ Gabiis, ut voluerat, recepto, atq; per nuncios consulenti quid fieri vellet; eminentia forte papaverum capita virgula excutienti, quum per hoc interficiendos esse principes intelligi vellet, ¹⁵ (quæ superbia!) sic respondit. ¹⁶ Tamen de ¹⁷ manubiis capta-

INTERPRETATIO.

¹ Non melius administravit regnum partum scelere, quam acquirerat.

² Ipse vero quum sævisset in Senatum cædibus, Et in omnes superbia.

³ Ut quum transfugam esse simularet, Hostes adlincerent fidem ei facile.

⁴ Qui cum receptus esset Gabiis, ut pater vo-

luerat, Et consuleret eum per mentis quid vellet fieri, ille sic respondit: virgula præstravit capita eminentia papaverum, quæ superbia! quum per hoc vellet intelligi primores Urbis interficiendos esse.

⁵ Exerxit tamen Templum de prædâ urbium quas ceperat.

NOTÆ.

CAP. VII. De Tarquinio Superbo: Anno Mundi 3417. ante Ch. Nat. 531. regnavit annis 25.

¹ Cognomen. | Cognomen est quod nomini Gentilicio subjungitur.

² Ex moribus. | Livius, cui cognomen superbo facta indiderunt; quia socerum Generis sepultura prohibuit, Romulum quoque insulatum periisse dictitans, primoresq; patrum, quos Servii rebus sævisse credebatur, interfecit.

³ Non melius egit. | Vide supra, Regnum dolo partum sic egit industriæ, &c.

⁴ Ut virum salutarer. | Hoc contra Historiæ fidem docet Florus, quum apud omnes in confesso sit Tulliam Carpentum supra patrem egisse, quum jam virum suum Regem salutarer: sed forsan legendum salutarat.

⁵ Ardea. | Urbs octavo & decimo milliaro ab Urbe distans. Eam Dauni Urbem vocat Virgil. lib. 10. Æneid.

Et patriæ antiquam Dauni defertur ad urbem, ⁶ Oriculum. | Urbs in Italia.

⁷ Gabii. | Urbs in Latio vigesimo ab Urbe milliaro.

⁸ Sueffa Pometia. | Vollcorum in Campania caput.

⁹ Simulanti transfugam. | Composito, ut inquit Livius, transfugit Gabios, patris in se intolerabilem sævitiam conquerens.

¹⁰ Gabiis. | Sunt qui reponunt Gabios, sed nil mutandum: neque enim se Gabiis recipere, minus probum quam Gabios.

¹¹ Quæ superbia. | Seu ira, seu odio, seu superbia insita ingenio, nullam vocem emisit. Livius. Ego verò prudentiam potius quam superbiā vocaverim, quandoquidem huic nuntio, quia dubiæ fidei videbatur, nil voce responsum est.

¹² Manubiis. | Manubiæ sunt pecuniæ ex prædâ venditione collectæ.

rum urbium ¹³ templum erexit. y Quod quum ¹⁴ inauguraretur, ¹⁵ cedentibus cæteris Deis (mira res dictu) restitère ¹⁶ Juventas, & Terminus. Placuit vatibus contumacia numinum. Siquidem firma omnia & æterna pollicebatur. Sed illud horrendum, quod ¹⁷ molientibus ædem, in fundamentis humanum repertum est caput. Nec dubitavere cuncti ¹⁸ monstrum pulcherrimum, imperii sedem, caputq; terrarum promittere. Tam diu superbiam regis Populus Romanus perpeffus est, donec aberat libido. † Hanc ex liberis ejus ¹⁹ importunitatem tolerare non potuit. Quorum quum alter ornatissimæ feminae Lucretiæ stuprum intulisset, matrona dedecus ferro expiavit. Imperium tum regibus abrogatum.

INTERPRETATIO.

y Quod quum consecraretur.
z Facientibus fundamenta Templi, in ipso
caput humanum repertum est.

† Non potuit tolerare hanc Tyrannidem ex
liberis ejus.

NOTÆ.

¹³ Templum erexit. | De Templo Jovis Capitolini loquitur, quod quum Eutropius à Tarquinio Prisco inchoatum scribat, pater meus legendum monuit, ubi de Superbo agit, non edificavit, sed exædificavit, id est absolvit. Quod firmatur ex Livio, qui sic libro primo scribit. Inde ad negotia Urbana animum convertit, quorum erat primum, ut Jovis Templum in monte Tarpeio, monumentum regni sui, naminisque relinqueret: Tarquinius reges ambo, patrem vocasse, filium perfecisse.

¹⁴ Inauguratur. | Ex profano sacrum fieret.

¹⁵ Cedentibus. | Qui Livium non legerit certa scio hoc nullus intelligit; cesserunt Dii quia eorum omnium sacellorum exaugurationes admiserunt aves, & in Terminii fano non addixere. Quapropter restitit, & ejus sacellum inauguratum fuit, & omnia alia sacella diruta, & hoc est cur dicit noster, cedentibus aliis.

¹⁶ Juventas & Terminus. | De Terminio tantum Livius. Juventas autem significabat Imperium Romanum quasi juventæ vigorem servaturum, Terminus verò, Imperium sine fine futurum, & quod nec metas, nec tempora nosset.

¹⁷ Molientibus. | Extruentibus, Vir. l. i. ÆN.

Moliriq; arcem & manibus subvolvere saxa.
... Ipse huiusmodi designat mania fossa
Moliantque locum. ...

Et inde dictum est demoliri, id est destruere, à quo verbum nostrum, démolir.

¹⁸ Monstrum. | Recte: monstrum enim nil aliud est quam monitrum. Sepe usus Virgil. lib. 3. Æneid.

Ut me conspexit venientem, & Troia circum
Arma amens vidit magnis exterrita monstis,
Dirigit visu in medio.

Et lib. 5.

Tam vero attenta monstis, raptaque furore
Conclamant

Ex paulo post.

Mene salis placidi vultum fluctusque quietas
Ignorare jubes? mene huic consilere monstro?
Et alibi. Quin & Cicero lib. 1. de Divinat.
Monstis interpretandis, id est monitis. Monstra autem à monstrando sic dicta Cicero ibidem. Quia enim ostendunt, portendunt, monstrant, prædicant; ostensa, portenta, monstra, prodigia, dicuntur.

¹⁹ Importunitatem. | Importunus propriè est qui alios non finit quiescere, hic importunitas pro tyrannide sumitur, ut Capite sequenti importuna dominatio.

CAPUT VIII.

Anakephalæosis de septem regibus.

HÆC est prima ætas populi Romani, & quasi infantia, quam habuit sub regibus septem, quadam fatorum industria, tam variis ingenio,

ingenio, ut reipublicæ ratio & utilitas postulabat. ¹ Nam quid Romulo ardentius? tali opus fuit, ut ² invaderet regnum. Quid Numa religiosius? ita res poposcit; ³ ut ferox populus deorum metu mitigaretur. ⁴ Quid ille militiæ ⁵ artifex Tullus? bellatorib^{us} viris quam necessarius? ¹⁷ Ut acueret ratione virtutem. Quid ædificator Ancus? ut urbem ⁶ colonia extenderet, ⁷ ponte jungeret, ⁸ muro tueretur. Jam vero Tarquinii ⁹ ornamenta, & insignia quantam principi populo addiderunt ex ipso habitu dignitatem? Actus à Servio census quid effecit, nisi ut ipsa se nosset Reipublica? Postremo Superbi illius ¹⁰ importuna dominatio non-nihil, immo vel plurimum, profuit. Sic enim effectum est, ut ¹¹ agita-tus injuriis populus, cupiditate libertatis incenderetur.

INTERPRETATIO.

¹ Quid Tullus ille conditor militiæ quantum fuit necessarius viris bellicosis?

NOTÆ.

¹ Nam quid Romulo ardentius. | Cave fidem adhibeas iis qui reponunt *audens*, nã illi vim verbi *ardens* non capiunt: sic Virgil. lib. 9. *Æneid*.

Savit atrox Volsens, nec teli conspexit usquam Autorem, nec quo se ardens immiscere possit. Et alibi virtutem ardentem vocat.

... aut ardens evexit ad aethera virtus.

² Invaderet. | Sic Virg. lib. 2. *Æneid*. Et lib. 3.

Vicinosque, ignare, parvas invadere portus.

³ Ut ferox. | Suprà, Capite secundo Barbarum vocavit. Vide. Hinc etiam firmare poteris explicationem quam assero contra eos

qui *Barbarum*, *Romanum*, vel *Latinum* explicant.

⁴ Artifex. | Hic enim omnem militarem disciplinam, artemque bellandi condidit.

⁵ Colonia. | Ostiam fecit Coloniam.

⁶ Ponte. | Tiberinum ponte commisit.

⁷ Muro. | Mœnia muro amplexus est.

⁸ Ornamenta. | Fasces, trabes, phalære, paludamenta & alia, vide cap. 5.

⁹ Importuna dominatio. | Tyrannidem significat, ut supra importunitas.

¹⁰ Agitatus. | Virgil. lib. 3. *Æneid*.

... Et scelèrum furii agitatus Orestes. Et lib. 10.

Et furii agitatus amor, & conscia virtus.

CAPUT IX.

De mutatione Reipublicæ.

Igitur Bruto Collatinoq; ducibus, & auctoribus, quibus ultionem sui moriens matrona mandaverat, populus Romanus ad vindicandum libertatis ac pudicitie decus, quodam quasi instinctu deorum concitatus, regem repente destituit, ¹ bona diripit, ² agrum Marti ³ suo consecrat, imperium in eisdem libertatis suæ vindices transfert, ⁴ muta-

NOTÆ.

CAP. IX. *De mutatione Reipublicæ. Bruto Collatinoque ducibus. Anno Mundi 3442. ante Ch. Nat. 506. ab urbe cond. 245.*

¹ Bona diripit. | Diripienda Plebi data fuere, ut contacta regia præda, spem in perpetuum eum his pecis amitteret.

² Agrum Marti. | Ager Tarquiniorum qui

inter Urbem & Tiberim erat, consecratus Marti, Martius deinde vocatus fuit.

³ Sui. | Suum vocat quia Romulum Urbis conditorem genuerat.

⁴ Mutato jure. | Mutata potestate quam annuam tantum habebant, quum reges habuissent perpetuam.

to tamen & jure, & nomine. Quippe ex perpetuo annuū placuit, ex singulari duplex: ne potestas ⁶ solitudine vel ⁷ mora corrumpetur: consuleſq; appellavit pro regibus, ut consulere se civibus suis debere meminissent. Tantumq; libertatis novæ gaudium inceſſerat, ^b ut vix mutati status fidem caperent; alterumq; ex consulibus, tantum⁸ ob no-
men ⁹ & genus regium ¹⁰ fascibus abrogatis, Urbe dimitterent. Itaq; sub-
stitutus Valerius Publicola, ex summo studio annixus est ad augendam
liberi populi majestatem. Nam & ¹¹ fasces ei pro concione submisit, &
¹² jus provocationis adversus ipsos dedit. Et ne specie arcis offenderet,
¹³ eminentes ædes suas in plana submisit. ¹⁴ Brutus vero favori civium,
etiam dom⁹ suæ clade & parricidio ¹⁴ velificat⁹ est. Quippe quum stu-
dere revocandis in Urbem regib⁹ liberos suos comperisset, protraxit in
forum, & concione mediâ ¹⁵ virgis cecidit, & securi percussit: ut plane
public⁹ parens in locum liberorum adoptasse sibi populum videretur.
Liber jam hinc populus Romanus, prima ¹⁶ adversus externos arma pro
libertate corripuit; mox pro finibus, deinde pro sociis, tum gloria, &
imperio, laceſſentibus assidue usquequaq; finitimis, ¹⁷ Quippe cui pa-
trii soli gleba nulla, sed statim hostile ¹⁷ pomœrium, mediūque inter
Latium & Tuscos, quasi in quodam bivio collocatus, omnibus portis in
hostem ¹⁸ incurreret: donec quasi contagione quadâ per singulos itum
est, & proximis quibuscq; correptis, totam Italiam sub se redegerunt.

INTERPRETATIO.

^b Ut vix credere possent statum mutatam.

^c Et ne offenderet eum per similitudinem
Arcis, planas fecit ædes suas qua erant emi-
nentes.

^d Brutus verò commisit se favori civium, eti-
am clade & parricidio domus suæ.

^e Nam quum haberet nullam glebam soli pa-
trii, & prima terra qua erat extra muros esset
hostibus, positisq; in medio Latii & Tuscia, veluti
in quodam bivio, non posset egredi per ullam
portam quin obvius esset hostibus.

NOTÆ.

¹ Nomine. | Quippe non Reges sed Consules
vocati fuere.

⁶ Solitudine. | Consules duo hac causa crea-
ti sunt, ut si unus malus esse voluisset, alter
eum, habens similem potestatem, coerceret.

⁷ Vel mora. | Et placuit ne Imperium lon-
gius quam annum unum haberent, ne per diu-
rnatam potestatis insolentiores redderentur,
sed civiles semper essent qui se post annum
scirent futuros esse privatos.

⁸ Ob nomen. | Quia Tarquinius vocabatur.

⁹ Et genus. | Quippe qui sorore Tarquini
superbi genitus.

¹⁰ Fascibus. | Ante Consules manipulum
fascium cum securibus à lictoribus ferebatur,
ut ostenderent leviora crimina fascibus, gra-
viora securi esse animadvertenda.

¹¹ Fasces summisit. | Inde summittere fasces
alicui usurpatum est pro cedere, se minorem
gerere: Cic. in lib. de Claris Orat. Quum
enim in maximis causis versatus esses, & quum

sibi atas nostra jam cederet, fascesque summit-
teret.

¹² Jus provocationis. | Legem tulit ut à Ma-
gistratibus ad populum provocare possent.

¹³ Eminentes ædes. | Quas habebat in summa
Velia tutissimo loco, & ideo in suspicionem
affectati regni venit.

¹⁴ Velificatus est. | Velificari Metaphoricè
dicitur pro favore, standere, sic Cicero in de
lege agraria dixit velificari honori suo.

¹⁵ Virgis cecidit. | Mos erat damnatos vir-
gis cedere & postea securi percutere.

¹⁶ Adversus externos. | Postquam Etrusco-
rum Regem.

¹⁷ Pomœrium. | Propriè pomœrium est
locus tam intra, quam extra urbis murum,
hic vero est locus qui est extra.

¹⁸ Incurreret. | Cave incurreret explices
irrueret, sed aversò obviam iret Gallicè, par
quelque porte qu'il sortit il ne pouvoit qu'il ne
rencontrât des ennemis.

CAPUT

CAPUT X.

Bellum Etruscum cum rege Porfenna.

- 19 **P**ULLIS ex Urbe regibus, prima pro libertate arma ¹ corripuit. Nam Porfennā rex Etruscorum ingentibus copiis aderat, & ² Tarquinius manu reducebat. Hunc tamen, quamvis & armis, & fame urgeret, occupatoq; ³ Janiculo & ipsis Urbis faucibus incubaret, sustinuit, repulit. ⁴ Novissime etiam tanta admiratione percussit, ut superior ultro cum pæne victis amicitiae foedera feriret. Tunc illa Romana prodigia atq; miracula, ⁵ Horatius, Mucius, Cloelia: quæ nisi in annalibus forent, hodie fabulæ viderentur. Quippe Horatius Cocles, postquam hostes undique instantes solus submovere non poterat, ponte reciso transnatat Tiberim, nec arma dimittit. ⁶ Mucius Scævola regem per infidias in castris ipsis aggreditur: ⁷ sed ubi frustrato circa ⁸ purpuratum ejus ictu tenetur, ardentibus focus injicit manum, terroremq; geminat.
- 20 ⁹ dolo. Ut scias, inquit, quem ¹⁰ virum effugeris, idem trecenti juravi-

INTERPRETATIO.

f Et reducebat Tarquinius cum exercitu.

g Et occupato Janiculo obsideret ipsos aditus urbis.

h Ad postremū tetigit illū tanta admiratione.

i Sed ubi captus est, eluso ictu circa purpuratum.

NOTÆ.

C. A. P. X. *Bellum Etruscum cum Rege Porfenna, anno Mundi 3444. antq. Ch. Nat. 564. ab Urbe Cond. 247. Coss. P. Valerio Poplicola, & M. Horatio Pulvillo.*

¹ *Corripuit.* | Quis corripuit? Populus Romanus, qui superiori Capite nominatur. Hinc ergo patet Florum liberos suos uno tenore non per capita composuisse; res per se loquitur, & miror neminem monuisse.

² *Janiculo.* | Janiculum mons trans Tiberim versus meridiem, ex hoc Roma conspicua propter ejus altitudinem testatur Marcial.

Hinc septem dominos videre montes,

Et totam licet aspicere Romam.

Nunc à flavis arenis mons aureus & corrupto vocabulo montioris appellatur.

³ *Horatius.* | Horatius Cocles, sic nominatus, quod in aliquo prælio oculum amiserat, pro ponte publico stetit, & aciem hostium solus sustinuit, donec pons à tergo interromperetur, quo interrupto armatus in Tiberim insiluit, & ad suos transiit, rem ausus, inquit Livius, plus famæ habituram ad posteros, quam fidei.

⁴ *Mucius Scævola.* | Mutius Cordus dicebatur, sed postea ob cladem dextræ quam focus injecerat, Scævola dictus à Græco *ὀκλύς*, qui tantum sinistra manu utitur.

⁵ *Purpuratum.* | Purpuratum pro Rege, de-

ceptus, occidit, Victor. Livius scribam vocat. Ubi in Castra Porfenna venit Mutius, in confertissima turba prope regium tribunal constitit, ibi quævis stipendium forte Militibus daretur, & scriba cum Rege sedens pari fere ornatu multa ageret, cum milites vulgo adirent, timens sciscitari uter Porfenna esset, ne ignorando Regem semet ipse aperiret quis esset, quo temere traxit fortuna facinus, scribam pro Rege obtruncat.

⁶ *Dolo.* | Dum scilicet simulat trecentos juravisse. Livius nullam doli mentionem facit, sed id quasi verum tradit.

⁷ *Quem virum.* | Hunc locum tentavere multi, & suspectum habuere. Quid enim ad æstimationem viri si trecenti an plus minuse, idem jurare? Sed illi intelligendo faciunt ut nihil intelligant? Sic intelligendum puto, Mutius trecentos illos seque quasi corpus unum considerat, quum autem Rex unum tantum vitaverit, perinde est ac si neminem evitasset, quum superint adhuc 300. idem facinus agitant. Ut scias inquit quem virum effugeris, id est ut scias te fere neminem effugisse, idem trecenti juravimus. Quod si minus placet, poteris verbis Flori ipso gestu consulere hoc modo, ut scias quem virum effugeris (ardentibus focus manum injecit) & postea, ut terrorem geminaret. Idem trecenti juravimus, tamen prior explicatio magis placet.

mus;

mus; quum interim (immane dictu!) hic interritus, * ille trepidaret, tanquam man⁹ regis arderet. Sic quidem viri: sed ¹ nequis sex⁹ à laude cessaret, ecce & virginum virtus. Una ex obsidibus regi data, elapsa custodiam, ⁸ Clœlia, per ⁹ patrium flumen equitabat. Et rex quidem tot tantisq; virtutum territus ¹⁰ monstribus valere, liberosq; esse iussit. Tarquinii tandiu dimicaverunt, ¹¹ donec Aruntem filiū regis manu sua Brutus occidit, superq; ipsum mutuo vulnere expiravit; plane quasi ¹² adulterum ad inferos usque sequeretur.

INTERPRETATIO.

k Quum interea, mirabile dictu, hic nequa- | l Sed ne quis sexus deflenderet à laude.
quam territus, Rex verò tremaret.

NOTÆ.

* Clœlia. | Virgo nobilis quæ deceptis Custodibus, noctu Castris Porfennæ egressa, equum, quem fors dederat, arripuit, & Tiberim trajecit.

⁹ Patrium. | Nam Tiberim patrem vocabant Virg. lib. 10. Æneid.

Da nunc Tibri pater ferro, quod missile libro,
Fortunam atque viam duri per pectus halesi.
Sic apud Livium Horatius Cocles antequam in Tiberim desilit. Tiberine pater, inquit, te sancte precor, hac arma & hunc militem propitio flumine accipias, ubi illum, patrem & sanctum

vocat: ut apud Ennium,

Teque Pater Tiberine tuo cum flumine sancto.

¹⁰ Monstribus. | Monitris. Vide Caput 7.

¹¹ Donec Aruntem filium. | Falsum est quod hic habet Florus, nam Brutus & Aruns ceciderant antequam Porfenna Romanos reduceret.

¹² Adulterum. | Belle admodum. Sed cur adulterum, adulteri fratrem vocat? tantum erat dedecus ut in omnem Tarquinii familiam redundaret.

CAPUT XI.

Bellum Latinum.

* Latini quoque Tarquinius ¹ afferbant, æmulatione, & invidia: ut populus, qui foris dominabatur, saltem ² domi ferviret. Igitur omne Latium, ⁴ Mamilio Tusculano duce, quasi in regis ultio

INTERPRETATIO.

m Latini etiam vindicabant Tarquinius.

NOTÆ.

CAP. XI. Bellum Latinum. Anno Mundi 3455, ante Ch. Nat. 493. ab Urb. Cond. 258. Coss. A. Postumio Albo, & T. Virginio Tricostio.

¹ Latini. | Qui Latium incolebant. Latium autem dividebatur in antiquum & novum. Antiquum à Tiberi ad Circeios, novum à Circeiis ad Lirim fluvium.

² Afferbant. | Regno restituere cupiebant, afferre propriè est in libertatem vindicare, & optimè eo usus est Florus, cum Tarquinii regno pulsi ad servitutem redacti viderentur.

³ Domi servires. | Scilicet si reges reciperet.

⁴ Mamilio Tusculano. | Hic confundit noster:

nam antequam Octavius Mamilius Tuscos excitasset, cum Sabinis pugnatum fuerat & triumphatum, & duæ Colonie Latinæ Pometia & Cora ad Auruncos defecerant. Et plane distinguit Livius lib. 2. Supra belli Latini metum id quoque accesserat, quod triginta jam conjurasse populos, concitante Octavio Mamilio, satis constabat. Hinc curriculo abeo, si monueret errorem esse in hocce Livii loco, legendum enim pro triginta jam, &c. Tuscia duodecim conjurasse populos, &c. nam de Etruscis sermo est. Et eos in duodecim populos divisos fuisse notum est.

nem, tollit animos. Apud⁷ Regilli lacum dimicatur, diu Marte vario, donec⁶ Posthumi⁹ ipse dictator signum in hostes jaculatus est (novum & insigne commentum) uti peteretur cursu.⁷ Cossus equitum⁸ magister exuere fræno imperavit (& hoc novum) quod acrius incurrerent. Ea deniq; atrocitas fuit prælii, ut interfuisse spectaculo deos fama tradiderit⁹ duos in candidis equis, Castorem atq; Pollucem, nemo dubitavit; Itaq; & Imperator veneratus est, pactusq; victoriam¹⁰ templa promissit; & reddidit, plane quasi stipendium commilitonibus deis. Haçten¹¹ pro libertate: mox de finibus cum eisdem Latinis assidue & sine intermissione pugnatum est.¹² Sora¹³ (quis credat?) &¹⁴ Algidū terrori fuerunt; ¹⁵ Satricum atq; ¹⁶ Corniculum¹⁶ provinciæ. ¹⁷ De Verulis & ¹⁸ Bovillis, pudet, sed triumphavimus. ¹⁹ Tibur²⁰ nunc suburbanum, & æstivæ²¹ Præneste deliciæ²² nuncupatis in Capitolio votis petebantur,

INTERPRETATIO.

n Tibur quod nunc est suburbanum, & Præneste nunc æstiva delicia, petebantur promissa votis in Capitolio.

NOTÆ.

⁵ Regilli Lacum. | Ad Algidi nemoris ingressum ponit Florus. Alii in Latio, alii in agro Tusculano.

⁶ Posthumius. | Aulus Posthumius dictator signum in hostes medios injecit, & Magister Equitum equis frenos detrahi jussit, ut irrevocabili impetu ferrentur.

⁷ Cossus. | Hunc Liv. T. Æbutium vocat, alii Spacium Cassium.

⁸ Magister equitum. | Qui factus est ut Dictatori obsequeretur. Is si quando Dictatorem abiisse contingeret, ejus munia obibat.

⁹ Duos. | Sic Oratorem nostrum scripsisse haud facile crediderim. Sed potius hic etiam posuisse vocem Deos quam ignarus aliquis in duos mutavit.

¹⁰ Templa promissa. | Ibi nil nec divina nec humana opis Dictator pratermittens, ad Castori vovisse fertur. Livius, & hoc est cur noster dicat pactusq; victoriam. Gallicè, *Ayant fait pacte avec luy qu'il luy seroit gagner la victoire.*

¹¹ Sora. | Urbs Volscorum in via Appia, quæ ad Samnites defecerat.

¹² Quis credat. | Hoc dicit quoniam incredibile videtur hæc oppida Romam terrere potuisse.

¹³ Algidum. | Æquorum oppidum in Latio: circa hunc locum Gracchus Æquorum Dux L. Minutium Consulem obsederat, quo munitio Romæ trepidatum fuit.

¹⁴ Satricum. | Urbs Antiatum in Latio.

¹⁵ Corniculum. | Urbs in Latio.

¹⁶ Provincia. | Satricum & Corniculum Provincias vocat quia tunc temporis Consulibus eæ urbes dabantur, ut ex earum provenitu per annum unum belli sumptibus suppeditaient.

¹⁷ De Verulis. | Verulæ idem quod Verulanum Latii oppidum, in Hernicis, non longe ab Urbe.

¹⁸ Bovillis. | Bovillæ Urbs in Latio viâ Appia ad undecimum ab Urbe lapidem.

¹⁹ Tibur. | Latii Urbs ad Anienem fluvium sita 150. stad. ab Urbe: ut autem ostendat Florus quam parum fortis in principio Roma fuerit, dicit Romanos tunc temporis contra Tibur & Præneste egredi non ausos fuisse, nisi votis in Capitolio nuncupatis.

²⁰ Nunc suburbanum. | Ut ostendat Romæ magnitudinem, cui Tibur nunc, id est Flori tempore, suburbium est, cum antea terra hostilis & ea satis gravis fuerit & formidanda.

²¹ Præneste. | Urbs in Latio xviii. ab Urbe Roma: ibi per ætatem degebant nobiles, quum immodicis alibi solis vaporibus non uratur. Ideoque æstivas vocat delicias.

²² Nuncupatis. | Nuncupata vota, dicuntur vota promissa, quasi testificata, circumscripta. Santra lib. 2. de verborum antiquitate.

Idem tunc ²³ Fesulæ, quod ²⁴ Carræ ²⁵ nuper. Idem ²⁶ nemus Aricinū, quod ²⁷ Hercynius saltus: ²⁸ Fregellæ, quod ²⁹ Geforiacum: ³⁰ Tiberis, quod ³¹ Euphrates. ³² Coriolos quoque, pro pudor! victos, adeo gloriæ fuisse, ut ³³ caprum oppidum ³⁴ Caius Marcius Coriolanus, quasi ³⁵ Numantiā aut Africam, nomini induerit. Extant & parta de ³⁶ Antio spolia, quæ ³⁷ Mænius in ³⁸ suggestu fori, capta hostium classe, suffixit; si tamen illa classis: nam ³⁹ sex fuere rostratæ. Sed hic numerus illis initiis navale bellum fuit. Pervicacissimi tamen Latinorū ⁴⁰ Æquī & ⁴¹ Volsci fuere, & cotidiani, ut ita dixerim, hostes. Sed hos præcipue ⁴² Lucius Quinctius domuit, ille dictator ab aratro: qui obfessā, ac pænē jam capta, ⁴³ Marci Minucii consulis castra, egregia virtute

INTERPRETATIO.

o Fesula tunc terrebant Romam eodem modo quo Carrha nuper terruere.

p Sic nemus Aricinum fuit terrori Romanis ut saltus Hercynius, & Fregella ut Geforiacum, Tiberis ut Euphrates.

q Proh pudor! Coriolos victos aded nobis gloria fuisse, ut Caius Marcius Coriolanus suscepit nomen victi oppidi quasi Numantiæ aut Africæ.
r Tamen Æquī & Volsci pertinacissimi Latinorum, &c.

NOTÆ.

²³ Fesula. | Tusciæ Urbs, hodie Fiesoli quidam ex Fesulæ ruinis natam Florentiam dicunt.

²⁴ Carræ. | Urbs Mesopotamiæ sic dicta à Carra Syriæ flumine; hic autem Florus de clade Crassi loquitur. Ubi miserabili strage deletus exercitus, Crassus occisus. Vide nostrum lib. 3. cap. 9.

²⁵ Nuper. | Cave credas rem tam nuperam fuisse de qua loquitur, jam centum circiter sexaginta anni transierant quum hæc scribebat noster, sed nuper dicit habita ratione temporis quo Fesulis bellum gerebatur.

²⁶ Nemus Aricinum. | In Latio est quatuor milli. pass. ab Aricia distans.

²⁷ Hercynius saltus. | In Germania est, dierum sexaginta iter occupare dicitur. Hic Florus loquitur de bello Gallico, & de Germanis quos Cæsar per Hercynias sylvas sequutus, fugavit. Vide lib. 3. cap. 10.

²⁸ Fregellæ. | Urbs in Latio.

²⁹ Geforiacum. | Galliæ portus est à regione Albionis insulæ, alii Geforiacum putant quod nunc Bononiam dicimus.

³⁰ Tiberis. | Tunc temporis æque damnosus fuit Tiberis ac Euphrates, qui Crassi signa subitis rapta turbinibus hausit.

³¹ Euphrates. | Nobilissimus totius Asiæ fluvius, Crassi cladem ad Euphratem acceptam respicit. Vide cap. 11. lib. 3.

³² Coriolos. | Corioli, & Coriolla, Italiæ Urbs, Volscorum Metropolis.

³³ Caprum oppidum. | Anno decimo septimo post Reges exactos captum fuit.

³⁴ Caius Marcius. | Eutrop. Quintium Martium vocat. Liv. Cneum Marcium. Victor cum Floro Caium vocat.

³⁵ Numantiā. | Hispaniæ Tarraconensis Urbs Numantia apud flumen Durium sita de qua vide lib. 2. cap. 18.

³⁶ Antio. | Antium Latinorum portus diei itinere ab Urbe distans.

³⁷ Mænius. | Ca. Mænius qui cum L. Furio Camillo Consul fuit.

³⁸ Suggestu fori. | Suggestus fori est locus editior in foro unde ad populum verba fiebant. Antiarum rostratis navibus ornatus fuit, unde rostra vocatus. Et inde patet rostra & suggestum idem esse.

³⁹ Sex fuere rostratæ. | Aliter tamen Livius qui lib. 8. scribit, Antiatium navis partim in navalis Roma subducta, partim incensa, rostrisque earum suggestum in foro exarctum adornari placuit. Ergo major aliquanto earum numerus fuit.

⁴⁰ Æquī. | Populi in Latio qui etiam Æquicolæ dicti sunt.

⁴¹ Volsci. | Populi in Latio prope Campaniam.

⁴² Lucius Quinctius. | Lucius Quinctius Cincinnatus. Sed hoc capite jungit Florus quæ longo intervallo distant, nam L. Quintius Volscos domuit ann. Mundi 3493, ante Chr. Nat. 455. quo tempore bellum Etruscum, de quo capite sequenti, jam diu finem ceperat.

⁴³ Marci Minucii. | Alii Quintum Minucium dicunt. Ejus Castra à Voltis & Sabinis, duce Clælio Graccho, obsidebantur.

fervavit. Medium erat forte tempus ⁴⁴ sementis, quum patricium virū innixum aratro suo, ⁴⁵ lictor in ipso opere deprehendit. Inde in aciem profectus, ne quid à rustici operis imitatione cessaret, victos more pecudum ⁴⁶ sub jugū misit. Sic expeditione finita, rediit ad boves rursus triumphalis agricola. ⁴⁷ Fidem numinū! qua velocitate? intra ⁴⁸ quindecim dies cœptum, peractumq; bellum: prorsus ut festinasse dictator ad relictum opus videretur.

NOTÆ.

⁴⁴ Sementis. | Sementis, hujus sementis, feminandi tempus.

⁴⁵ Lictor. | Lictores fastes virgarum ante Consules ferebant, eorum munus erat ut populum submoverent, fontes virgis cæderent, & securi ferirent.

⁴⁶ Sub jugum. | Jugum è tribus hastis fie-

bat huius fixis duabus, superque eas transversa una deligata. Liv. Sub eo victi transire cogebantur, unde Florus dicit *more pecudum*.

⁴⁷ Fidem numinum! | Divum atque hominum fidem! Terent.

⁴⁸ Quindecim. | Sexto decimo die Dacturam quam acceperat deposuit.

CAPUT XII.

Bellum cum Etruscis, Faliscis, & Fidenatibus.

Aspidui vero, & anniversarii hostes ab Etruria ¹ Veientes; adeo ut ² extraordinariam manū adversus eos promiserit, privatumq; gesserit bellum gens una Fabiorū. ³ Satis superq; idonea clades. Cæli apud ³ Cremeram ⁴ trecenti, ⁵ patricius exercitus: & ⁶ scelerato signata nomine, quæ proficiscentes in prælium ⁷ porta dimisit. Sed ea clades

INTERPRETATIO.

¹ Satis & nimis magna clades.

NOTÆ.

CAP. XII. *Bellum cum Etruscis, Faliscis, & Fidenatibus.* Hoc Caput annos octoginta sex continet. Nam bellum Etruscum in se recepere Fabii an. Mundi 3472. ante Ch. Nat. 476. Falisci vero se dedidere anno Mundi 3558. ante Ch. Nat. 390. duobus annis post Vejios captos.

¹ Veientes. | Italiæ populi 18. mill. pass. ab Urbe distantes.

² Extraordinariam. | Quæ proprio suo sumptu militabat. Et sic apud Livium Fabii loquuntur. *Nossum id nobis velut familiare bellum, privato sumptu gerere in animo est. Respublica & militie illic & pecunia vacet.*

³ Cremeram. | Fluvium Tusciæ haud longè à Veis. 5. milliario ab Urbe distantem.

⁴ Trecenti. | Livio & Victorio trecenti sex. Fabii cæsi ad unum omnes, 306 periisse satis convenit. Eutrop. Floro consentit.

⁵ Patricius exercitus. | Omnes Patricii, omnes unius gentis, quorum neminem ducem

sperneret egregius quibussibet temporibus exercitus.

⁶ Scelerato nomine. | Apud veteres illos & bonos Latinos scelus nil aliud sæpe fuit quam infelicitas, ita apud Plaut. Capt. Act. 3. Sc. 5. Major potius hostium est, quod hoc est scelus.

Sceleratus, Infelix. Plaut. Menæch. Act. 3. Sc. 1. Nunquam quidquam facinus feci peius neque sceleratus.

Contra, probus est felix apud eundem. Mostel. Act. 1. Sc. 3.

Ut videas jam medullitus me amare, oh! probus homo sum.

Ubi probus nil aliud est quam felix. Et pessimè Lamb. qui vertit homo frugi.

⁷ Porta. | Porta Carmentalis, quod Carmentæ sacellum erat ei proximum, postea scelerata fuit appellata, per eam egredi, vel ingredi nefas erat Ovid.

Ire per hanc noli quisquis es: omen habet. Porta vacas culpa, sed tamen omen habet.

ingentibus expiata victoriis, postquam per alios atq; alios duces robustissima capta sunt oppida: vario quidem eventu. ⁸ Falisci se sponte dederunt. Cremati ⁹ suo igne Fidenates. Rapti funditus ¹¹ deletiq; ¹² Veientes. Falisci quum obsiderentur, mira visa est fides ¹³ Imperatoris, nec immerito: quod ¹⁴ Ludimagistrū, urbis proditorem, cum iis quos adduxerat ¹⁵ pueris, ¹⁶ vinctum sibi ultro remisisset. Eam namq; vir sanctus, & sapiens, veram sciebat victoriam, quæ salva fide, & integra dignitate pareretur. ¹⁷ Fidenæ, quia pares non erant ferro, ad terrorem movendum ¹⁸ facibus armatæ & discoloribus, serpentum in modum vittis, ¹⁹ furiali more processerant: sed habitus ille feralis, everfionis omen fuit. ²⁰ Veientium quanta ²¹ res fuerit, indicat ²² decennis obsidio. Tunc primum ²³ hiematum sub pellibus, ²⁴ taxata stipendio hiberna: ²⁵ adactus miles sua sponte iurejurando, ²⁶ nisi capta urbe non remeare. Spolia ²⁷ de Larte Tolumnio rege ad Feretrium reportata. Denique non scalis, nec irruptione, sed cuniculo, & sub-

INTERPRETATIO.

⁸ Sed pompa illa funesta, fuit presagium
everfionis.
¹¹ Obsidio decennis ostendit quanta fuerit Res
publica Veientium.

²⁰ Hiberna iussa sunt dare stipendia.
²¹ Miles impulsus est sua sponte jurare se non
reverfurum domum suam, nisi urbe capta.

NOTÆ.

⁸ Falisci. | Etrurizæ populi à Camillo de-

non instincta. Sic Florus alicubi dixit; quodam quasi instinctu Deorum. Nil certius: deinde quid hoc, fanatico instinctu?

⁹ Sui igne. | Vide infra.

¹⁰ Fidenates. | Populi in Latio, sexto ab urbe milliaro. Hos vicit Mammercus Æmilius Dictator.

¹⁹ Furiali more. | Nam & sic pinguntur Furizæ.

¹¹ Deleti. | A Furio Camillo post decennalem obsidionem.

²⁰ Veientium. | Supra dictum est.

¹² Veientes. | Vide supra.

¹³ Imperatoris. | Camilli.

²¹ Decennis. | Hic Veiorum occasus fuit urbis opulentissimæ Etrusci nominis, magnitudinem suam vel ultima clade indicantis, quod decem ætates, hyemesque continuas circumfessa fuerit. Livius.

¹⁴ Ludimagistrum. | Magistrum vocat Livius. Præceptorem intelligo. Mos erat Faliscis, inquit Livius, eodem Magistro Liberorum & Comisæ uti; simulque plures pueri, quod hodie quoque in Græcia manet, cura demandabantur.

²² Hiematum sub pellibus. | Hibernacula etiâ, res nova militi Romano, edificari capta. Livius.

¹⁵ Pueris. | Primorum pueros ad Camillum perduxerat.

²³ Taxata. | Hyberna, quæ nos dicimus, Les quartiers d'hiver, taxata fuisse, ut inde militibus stipendium solveretur. Patri meo impensius placebat legi, taxata hybernis stipendia.

¹⁶ Vinctum. | Denudatum eum, manibus post tergum revinctis, reducendum Falerios pueris tradidit, virgaque eis quibus proditorem agerent in urbem verberantes, dedit.

²⁴ Nisi capta urbe. | Negant se inde priusquam capta urbe hostium, redituros.

¹⁷ Fidenæ. Vide sup. in hoc capite.

²⁵ De Larte Tolumnio. | Veientium Rege. Sed cave credas hæc spolia reportata quum Veientes obsiderentur: tunc temporis reportata fuerant, quum Fidenates contra Romanos rebellarunt anno ab Urbe condita 318.

¹⁸ Facibus armata. | Patefactis Fidenarum portis, nova erumpit acies, inaudita ante id tempus inusitataque, ignibus armata ingens multitudo, facibusq; ardentibus tota collucens, velut fanatico instincta cursu in hostem ruit. Liv. l. 4. sed ibi omnino legendum Fanatico instinctu

²⁶ Reportata. | Ab A. Cornelio Costo tribuno militum.

terraneis dolis ²⁷ peractum urbis excidium. ^f Ea denique visa est præda magnitudo, cujus decimæ ²⁸ Apollini Pythio mitterentur : universusque populus Romanus ad direptionem urbis vocaretur. Hoc tunc Veientes fuere : nunc fuisse quis meminit ? quæ reliquæ ? ²⁹ quodve vestigium ? Laborat ⁵ annalium fides, ut Veios fuisse credamus.

INTERPRETATIO.

^f Tanta denique magnitudo præda visa est, | ^g Fides Annalium vix impellit nos ut credamus Veios fuisse.

NOTÆ.

²⁷ Peractum. | Postremo jam, fato tum denique urgente, operibus tamen non vi expugnata est. Liv.

²⁸ Apollini Pyth. | Apollo vocatus fuit Pythius quod serpentem Pythonem occiderit. Illi decimam partem voverat Imperator. Vide Livium lib. v.

²⁹ Quodve vestigium. | Hac de re Propert. lib. 4.

Et Veii veteres, & vos tum regna fuistis
Et vestro posita est aurea sella foro :
Nunc intra muros pastoris buccina lenti
Cantat, & in vestris ossibus arva metunt.

CAPUT XIII.

Bellum Gallicum.

HIC sive ¹ invidia deum, sive fato, rapidissimus procurrens imperii cursus, parumper ² Gallorum Senonum incurfione supprimitur. Quod tempus populo Romano nescio utrum clade funestius fuerit, an virtutum experimentis speciosius. Ea certe fuit vis calamitatis, ut in experimentum illatam putem divinitus, scire volentibus immortalibus diis, an Romana virtus imperium orbis mereretur. Galli Senones, gens natura ferox, moribus incondita, ad hoc ipsa corporum mole, perinde ²⁷ armis ingentibus, adeo ³ omni genere terribilis fuit, ut plane nata ad hominum interitum, urbium stragem, videretur. Hi quondam ab ⁴ ultimis terrarum oris, & cingente omnia Oceano, ingenti agmine profecti, quum jam media vastassent, positis inter Alpes & Padum sedibus, ne his quidem contenti per Italiam vagabantur. Tum ⁵ Clusium obside-

NOTÆ.

CAP. XIII. Bellum Gallicum. Incaptum anno Mundi 3562: ante Ch. Nat. 386. ab Ur. Cond. 365. & à Delabella finitum anno Mundi 3667. ante Ch. Nat. 281. ab Urbe Cond. 470. 95. postquam incaptum fuerat.

¹ Invidia Deum. | Quibus Res Romana potens nimium videbatur. Sic Virg. in D:orum invidiam.

Nimium vobis Romana prepagò
Visa potens superi, propria hac si dona fuissent.

² Gallorum Senonum. | Galli Senones, Galliarum populi, Nervii vicini versus occasum, hos primo Eivæ appellatos fuisse traditur, quia venerint ex Transalpina regione.

³ Omni genere. | Naturæ ferocitate, corporum mole, & armis ingentibus.

⁴ Ab ultimis oris. | Sic Livius de iisdem, hostes ab Oceano, terrarumque ultimis oris bellum cientes.

⁵ Clusium. | Tusciæ oppidum.

bant. Pro focis ac fœderatis populus Romanus ⁶ intervenit, missis ex more legatis. Sed ⁷ quod jus apud Barbaros ? ferocius agunt. Et inde certamen. Conversis igitur à Clusio, Romamque venientibus, ad ⁸ Alliam flumen cum exercitu Fabius consul occurrit. ⁹ Non temere ¹⁰ fœdior clades. Itaque hunc diem fastis ¹¹ Roma ¹² damnavit. Fuso exercitu jam ¹³ mœnibus Urbis appropinquabant. Erant ¹⁴ nulla præsidia. Tum igitur, aut nunquam aliàs apparuit vera illa Romana virtus. Jam primum majores natu ¹⁵ amplissimis usi honoribus, in forum cœunt. Ibi ¹⁶ devovente pontifice, diis se Manibus consecrant : statimque in suas quisque ædes regressi, sicut in trabeis erant, & amplissimo cultu, in ¹⁷ curulibus sellis ¹⁸ sese posuerunt : ut quum venisset hostis, in sua dignitate morerentur. Pontifices, & Flamines, quicquid religiosissimi in templis erat, ¹⁹ partim in doliis defossa terræ recondunt, ²⁰ partim imposita plaustris secū avehunt. Virgines simul ex sacerdotio Vestæ, nudo pede fugientia sacra comitātur. Tamen excepisse fugientes unus è plebe fertur ²¹ Lucius Albinus, qui depositis uxore & liberis, virgines in

INTERPRETATIO.

a Non facile inveniatur major clades.
b Itaque Roma exclusit hunc diem fastis.

c Ibi devovent se Manibus Diis, Pontifici.e præsente.

NOTÆ.

⁶ *Intervenit.* | Legati tres Marci Fabii Ambusti filii missi, qui Senatus populi que Romæ nomine agerent cum Gallis.

⁷ *Sed quod jus.* | Hæc contra fidem dicit noster, ut à populo Romano avertat invidiam ; nam certum est legatos contra jus egisse, non Barbaros. Unus enim ex legatis contra jus gentium in aciem processit, & Ducem Senonum interfecit.

⁸ *Alliam.* | Hujus fluminis cursum eleganter describit Livius. Ad undecimum lapidem occursum est, qua flumen Allia Crustuminis Montibus, præalto defluens alveo, hæc multum infra viam Tiberino amni miscetur.

⁹ *Fœdior.* | Sic optimi quique scriptores & clades bello acceptas, & tempestates, iedas vocant, Virgil. lib. I. Georg.

Et sadam glomerant tempestatem imbribus atris

Collecta ex alto nubes.

¹⁰ *Damnavit.* | Exclusit ; hoc est, inter atrocs & nefastos retulit, Lucan. lib. 7.

Et, damnata diu Romanis Allia fastis.

¹¹ *Mœnibus appropinquabant.* | Eodem modo dictum quo apud Horat.

*----- portuque subimus
Chaonio.*

Nam ibi portus est tertii casus pro portui,

¹² *Nulla præsidia.* | Porta clausa non erat, nulla pro portis statio, nulli in muris armati. Livius.

¹³ *Amplissimis usi honoribus.* | Qui Curules

gesserant Magistratus.

¹⁴ *Devovente Pontifice.* | Marco Fabio Pontifice maximo præsente Carmen, ii se pro patria Quiritibus Romanis devoverunt : Florus autem dicit devovente Pontifice, quia Pontifex verbis præibat.

¹⁵ *Curulibus.* | Vide caput v.

¹⁶ *Sese posuerunt.* | Uno verbo dicam, hæc Latinitas mihi haud sane probatur, *ponere se in lecto, ponere se in sella, ponere se in palea, &c.* Lego in curulibus sellis confederunt ; aut si Virgilium imitari malis in *curulibus sellis se composuerunt*, lib. 5. *Æneidos*,

*Cum venit, aulais jam se Regina superbis
Aurea composuit sponda. -----*

¹⁷ *Partim in doliis.* | Conditæ in doliolis sacello proximo ædibus flaminis Quirinalis, ubi nunc despui religio est, defodere.

¹⁸ *Partim imposita.* | Cætera, inter se onera partito, ferunt via, qua sublicio ponte ducit ad Ianiculum, Livius. Ubi à Floro dissentit qui plaustris imposita dicit, Virgines vero Vestales nudo pede sacra Comitantes in plaustrum Lucii Albinii receptas.

¹⁹ *Lucius Albinus.* | De plebe Romana homo Lucius Albinus plaustro conjugem ac liberos vehens, irreligiosum ratus Sacerdotes publicos sacraque populi Romæ pedibus ire, ferrique, se ac suos in vehiculo conspici, descendere uxorem & pueros jussit, Virgines sacraque in plaustrum imposuit, & Cære quo iter Sacerdotibus erat, pervexit. Livius.

plaustrum recepit, adeo tum quoque ^d in ultimis, religio publica privatis affectibus antecellebat. ²⁰ Juventus vero, quam satis constat vix mille hominum fuisse, duce ²¹ Manlio, arcem Capitolini montis insedit, obtestata ipsum quasi præsentem Jovem, ut quemadmodum ipsi ad defendendum templum ejus concurrissent, ita ille ²² virtutem eorum numine suo tueretur. Aderant interim Galli, apertamque Urbem, ²³ primo trepidi ne quis subesset dolus, mox ubi solitudinem vident, pari clamore & impetu invadunt: patentes passim domos adeunt: ubi sedentes in curulibus suis prætextatos senes, velut Deos ²⁴ Geniosque venerati: mox eosdem, postquam esse homines liquebat, alioqui nihil respondere dignantes, pari vecordia mactant, faciesque tectis injiciunt: & totam Urbem igne, ferro, manibus exæquant. Sex mensibus Barbari (quis crederet?) circa montem unum ²⁵ pependerunt, nec diebus modo, sed noctibus quoque omnia experti: quum tandem Manlius nocte subeuntes, ²⁶ clangore anseris excitatus, à summa rupe dejecit; & ut spem hostibus demeret, quamquam in summa fame, ²⁷ tamen ad speciem fiduciæ, panes ab arce jaculatus est. Et statò quodam die per medias hostium custodias, Fabium pontificem ab arce demisit; qui ²⁸ solemne sacrum in Quirinali monte conficeret. Atque ille per media hostium tela incolumis religionis auxilio rediit, & propitiosque deos renunciavit. Novissime, quum jam obsidio sua Barbaros fatigasset, mille pondo auri recessum suum ²⁹ venditantes, idque ipsum per insolentiam, quum ad iniqua pondera ²⁹ ad-

INTERPRETATIO.

^d Adeo tum quoque in infimis hominibus religio publica vincebat privatos affectus.

^e Et facinus urbem planam ferro igne & manibus.

^f Tamen jaculatus est panes arce, ut similes faret fiduciam.

^g Et renunciavit Deos esse propitios,

NOTÆ.

²⁰ *Juventus.* | Placuit cum conjugibus ac liberis, juventutem militarem, Senatusque robur, in arcem Capitoliumque ascendere, armisque & frumento collocatis, ex loco endomunito Deos hominesque & Romanum nomen defendere. Lib.

²¹ *Manlia.* | Marcus Manlius. Meminit Virgil. 8. *Æneid.*

In summa custos Tarpeia Manlius Arcis Stabat pro Templo, & Capitolia celsa tenebat.

²² *Virtutem.* | Fortitudinem. Ita & Græci *ἀρετήν.*

²³ *Primo trepidi.* | Noctem veriti & ignorantem urbem, inter Romam & Anienem confecerunt.

²⁴ *Geniosque.* | Deos tutelares urbis Romæ.

²⁵ *Pependerunt.* | Ea vis est verbi pendo, ut infecta re sedere significet. Sic Virg. lib. 4. *Æneid.*

pendent opera interrupta minaque
Aurorum ingentia.

²⁶ *Clangore anseris.* | Hanc Historiam tangit. Virgil. lib. 8. *Æneid.*

Atque hic auratis volitans argenteus anser Porticibus, Gallos in limine adesse canebat. Galli per dumos aderant, arcerique tenebant Defensi tenebris & dono noctis opaca.

²⁷ *Solenne.* | Genti Fabiæ peculiare erat illud sacrificium, ut innuit Livius lib. v. *Sacrificium erat statum in Quirinali colle, Genti Fabia.*

²⁸ *Venditantes.* | Jactabant non obscure Galli haud magna mercede se adduci posse ut obsidionem relinquerent.

²⁹ *Addito adhuc gladio.* | Huic loco lucem afferret alter Livii, *Rei scdissima per se adjecta indignitas est, pondera ab Gallis allata iniqua, & Tribuno recusante additis, ab insolente Gallo, ponderi gladius, auditaque intoleranda Romanis vox; ut victis esse; qua intelligi volebant Galli, victis victoris legem esse subeundam.*

ito adhuc gladio, superbe, Væ victis increparent, subito ³⁰ aggressus tergo Camillus adeo cecidit, ut omnia intendiorum vestigia, Gallici sanguinis inundatione, deleteret. Agere gratias diis immortalibus ipso tantæ cladis nomine libet. Pastorum casus ignis ille, & flamma ³¹ paupertatem Romuli abscondit: incendium illud quid egit aliud, nisi ut destituta hominum ac deorum domicilio civitas, non deleta, non obruta, sed expiata potius, & lustrata videatur. ³² Igitur post assertam à Manlio, restitutam à Camillo Urbem, acrius etiam vehementiusque in finitimos resurrexit. Ac primum omnium illam ipsam Gallicam gentem non contentus mœnibus expulisse, quum per Italiam ³³ naufragia sua latius traheret, ³⁴ sic persequutus est duce Camillo, ut hodie ³⁵ nulla Senonum vestigia supersint. ³⁶ Semel apud ³⁷ Anienem trucidati, quum singulari certamine Manlius aureū torquem Barbāro inter spolia detraxit: inde Torquati. Iterum ³⁸ Pomptino agro, quum in simili pugna ³⁹ Lucius Valerius, insidente galeæ ⁴⁰ sacra alite adjutus, reulit spolia: ⁴¹ & inde Corvini. Tandem ⁴² post aliquot annos, omnes reliquias eorum in Etruria ⁴³ ad lacum Vadimonis ⁴⁴ Dolabella delevit: ⁴⁵ ne quis extaret in ea gente, quæ incensam à se Romanam urbem gloriaretur.

INTERPRETATIO.

^h Igitur populus Rom. acrius & vehementius etiam resurrexit in finitimos post defensam urbem à Manlio, & restitutam à Camillo.

ⁱ Cum latius per Italiam traheret ruinam suam.

^k Et inde Corvini dicti sunt.

NOTÆ.

³⁰ Aggressus à tergo. | Tamen iis denuntiaverat, ut se ad prœlium expedirent.

³¹ Paupertatem Romuli. | Sub cuius regno. Nec s. r. utum spernere Cespitem Leges sinebant.

³² Sic persecutus. | Ad octavum lapidem, ad Gabinam viam, quo se à fuga contulerant. Ibi cædes omnia obtinuit, castra capiuntur, & ne nuncius quidem cladis relictus est.

³³ Nulla Senonum vestigia. | Falsum, ut & multa alia; nam hodieque supersunt juxta Adriaticum sinum, & in Etruria; hæc sunt notissima.

³⁴ Semel. | Titus Manlius provocantem Gallum ad singulare certamen, congressus occidit. Et sublato torque aureo, colloque suo imposito, in perpetuum Torquati sibi, & posteris cognomen accepit.

³⁵ Anienem. | Anio fluvius in Latio quarto ab urbe milliario, Romanos à Sabinis dividit.

³⁶ Pomptino agro. | In Latio circa Volscos.

³⁷ Lucius Valerius. | Aliis Marcus dicitur. Hic quum adversus Gallum pugnaturus processisset, Corvus supra brachium dextrum sedit, mox, commissa pugna, idem Corvus alis & unguibus Galli oculos verberavit ne rectum posset aspicere, ita ut ab illo interfectus ei Corvini nomen dederit.

³⁸ Sacra alite. | Sacram vocat, quia inaugurationis multum observabatur hæc avis.

³⁹ Post aliquot annos. | An. 95. post inceptum bellum, vide supra.

⁴⁰ Ad Lacum Vadimonis. | Qui & hodieque Vadimono dicitur, in Italia juxta Amerina prædia.

⁴¹ Dolabella. | Cn. Cornelius Dolabella Consul.

⁴² Nequis extaret in ea gente, quæ incensam à se Romanam urbem gloriaretur. | Hæc à Salmasio est, in aliis Editionibus legitur qui; & hæc vera lectio est; sed mox pro à se, legendum à suis, idque non vidit vir maximus. Pater meus.

CAPUT XIV.

Bellum Latinum.

CONversus à Gallis in Latinos, Manlio Torquato, Decio Mure consulibus, semper quidem æmulatione imperii infestus, tum vero contempnū Urbis incensæ; ¹ quum jus civitatis, partem imperii ac magistratuum poscerent, ² atque jam amplius quam congrēdi auderent: quo tempore quis cessisse hostem mirabitur? ³ quum alter consulum filium suum quia contra imperium pugnaverāt, quamvis victorem occiderit, quasi plus in ⁴ imperio esset, quam in victoria: ⁵ alter ⁶ quasi monitu decorum, ⁷ capite velato primam ante aciem ⁸ diis Manibus se devoverit: ut in confertissima se hostium tela jaculatus, novum ad victoriam iter, sanguinis sui semina, aperiret,

NOTÆ.

CAP. XIV. *Bellum Latinum anno Mundi 3614. ab Urbe Condita 417. ante I. Ch. 334. Coss. T. Manlio Torquato, P. Decio Mure.*

¹ *Quum jus civitatis.* | Falsum, non jus civitatis poscebant, sed ut unus Consul eorum, alter ex Romanorum populo crearetur, & Senatus pars æqua ex utraque gente foret, & hoc est quod vocat Florus partem Imperii ac Magistratum.

² *Atque jam amplius quam congrēdi audent.* | Plus enim erat partem Magistratum petere, quam armis congrēdi. Sensus planus est, itaque nil mutandum, quidquid dicat doctissimus Salmasius.

³ *Quum alter Consulum.* | T. Manlius.

⁴ *Imperio.* | Nota imperium passivè positum, sic apud Salust. alicubi legitur ad imperandum id est ut imperaretur.

⁵ *Alter.* | Decius Mus.

⁶ *Quasi monitu.* | Cur quasi, quum ex Decorum monitu factum esse constet?

⁷ *Capite velato.* | De more, religionis causa, ne quid occurreret quod eam turbaret, Sic ille apud Horat.

Nam malè re gesta quum vellem mittere operto

Me capite in flumen. ———

⁸ *Diis manibus.* | Qui & inferi dicebantur.

CAPUT XV.

Bellum Sabinum.

A Latinis aggressus est gentem Sabinorum, qui immemores factæ sub Tito Tatío affinitatis, quodā contagio belli se Latinis adjun-

NOTÆ.

CAP. XV. *Bellum Sabinum an. Mundi 3660. ante C. Nat. 288. Ab Urb. Cond. 463. Coss. P. Cornelio Rufino, & Man. Curio Dentato.*

¹ *A Latinis.* | Falsum quod ait Florus populum Rom. post debellatos Latinos, in Sabinos

nos conversum, nam multi anni intersunt, & multa alia bella gessit, ut Aufonium, Priverinas, Neapolitanum, Samniticam quod duravit annos 49. Etruscum & alia. Nusquam etiam legitur Sabinos se Latinis conjunxisse.

xerant,

xerant. ² Sed ³ Curio Dentato consule, omnem eum tractum, quā ⁴ Nar
ambit, ⁵ fontesque Velini, Hadriatico tenus mari, igne ferroque va-
stavit. ⁶ Qua victoria, tantum hominum, tantum agrorum redactum in
potestatem, ut in utro plus esset, nec ipse posset aestimare qui vicerat.

INTERPRETATIO.

a Sed Curio Dentato Consule igne & ferro vastavit omnem eum tractum quem Nar ambit &
fontes Velini, usque ad mare Adriaticum.

NOTÆ.

² Curio Dentato. | Qui eodem Magistratu bis,
& de Samnitibus & de Sabinis triumphavit.

³ Nar. | Unobris flumen, cum Lacu Ve-
lino conjungitur.

⁴ Fontesque Velini. | Idem cum Lacu Velino
in Umbria, Virgil. lib. 7. Æneid.

----- audit amnis

Sulphureaque Nar albus aqua, fontesque Velini.

⁵ Qua victoria tantum hominum. | Hoc con-
fundit Florus: nam de Sabina victoria dicit
quod de Samnitica dicere debuit. Victis enim
Samnitibus, Curius Dentatus regressus, in Con-
cione ait, tantum agri cepi, ut solitudo fueris
ni tantum hominum cepissem, tantum porro ho-
minum cepi, ut fame perituri fuerint, ni tantum
agri cepissem.

CAPUT XVI.

Bellum Samniticum.

¹ Precibus deinde Campaniæ motus, non pro se, sed, quod est ² 32
speciosius, pro sociis, Samnites invadit. Erat fœdus ³ cum utrif-
que percussum: ⁴ sed hoc Campani sanctius, & prius, omnium suorum
deditione fecerant. Sic ergo Romanus bellum Samniticum ⁵ tanquam
sibi gessit. ⁶ Omnium non modo Italia, sed toto orbe terrarum, pul-
cherrima Campaniæ ⁷ plaga est. ⁸ Nihil ⁹ mollius cœlo: ¹⁰ 7 deniq; ¹¹ 8 bis

INTERPRETATIO.

a Sed Campani deditione suorum omnium, fecerunt hoc fœdus sanctius & antiquius.

b Nihil est temperatius Cœlo ejus.

NOTÆ.

CAP. XVI. Bellum Samniticum, anno mous-
di 3611. ante I. Ch. 337, ab Urbe Condita
414. Coss. M. Valerio Corvo III. A. Cor-
nelio Coss.

¹ Precibus. | Legati Campanorum Romam
venire, auxilia sibi contra Samnites petentes;
& quum negarent Romani, Campani Urbem
Capuam, seque, suaque omnia Romanis de-
dunt, petuntque ut jam dedititios suos defen-
dere velint.

² Cum sociisque. | Falsum, nam eum solis
Samnitibus, ut patet ex Livio.

³ Tanquam sibi. | Et re vera sibi gessit,

quum Campani omnino se illis dediderant.

⁴ Omnium non modo. | Hæc descriptio talis
est, ut, quæ pulchrior, vel ipsa Campania, vel
Flori descriptio, judicare difficile.

⁵ Plaga. | Planities, ætendū, ut æquor, Græcè
πλαγή.

⁶ Mollius. | Molle est temperatum. Sic in-
fra, lib. 3. cap. 3. Sed in Venetia quo fere tractu
Italia mollissima est, ipsa cæli solique clementia
robur elanguit.

⁷ Denique. | Quasi diceret, ne longius abeam,
en un mot, nota.

⁸ Bis floribus vernas. | Floribus gignendis
bis habet ver.

c floribus vernat. Nihil uberius solo : d ideo ⁹ Liberi Cereſque certamen dicitur. Nihil hoſpitalius mari : Hic illi nobiles portus, ¹⁰ Caieta, ¹¹ Miſenus, & tepentes fontibus ¹² Baia : Lucrinus & Avernus, quædã ¹³ maris oſia. Hic amiſti vitibus montes, Gaurus, Falernus, Maſſicus, & pulcherrimus omnium Veſuvius, Etnæi ignis imitator. e Urbes ad
 33 mare, Formiæ, Cumæ, Puteoli, Neapolis, Herculanæum, Pompeii, & ipſa caput urbium Capua, quondam ¹⁴ inter tres maximas, Romam, Carthaginemque numerata. f ¹⁵ Pro hac urbe, his regionibus populus Romanus Samnites invaſit, gentem, ¹⁶ ſi opulentiam quæris, aureis & argenteis armis, ¹⁷ diſcolori veſte, & uſque ad ambitum armatam : ſi fallaciam, ſaltibus fere & montium fraude graſſantem : ſi rabiem ac furorem, ¹⁸ ſacraſtis legibus, humaniſque hoſtiis in exitium Urbis agitaram : ſi pertinaciam, ſexies rupto ſœdere, cladibusque ipſis animoſiorem. Hos tamen ¹⁹ quinquaginta annis per Fabios & Papirios patres, eorumque liberos, ita ſubegit, ac domuit, ²⁰ ita ruinas ipſas urbium diruit, ut hodie Samnium in ipſo Samnio requiratur : nec facile appareat materia ²¹ quatuor & viginti triumphorum, Maxime tamen nota & ²² illuſtris ex hac gente clades, ²³ apud Caudinas furculas Veturio Poſthumioq; Conſulib⁹ accepta eſt. Clauſo enim per inſidias inter eum ſaltu exercitu, unde non poſſet evadere, h ſtupens occaſione tanta dux ho-

INTERPRETATIO.

c Denique hiſ habet ver floribus.
 d Ideo dicitur fuiſſe certamen Liberi & Cereſis.
 e Urbes juxta mare.

f Ante hanc urbem,
 g Uſque ad luxuriam.
 h Pontius Dux hoſtium attonitus tanta occaſione.

NOTA.

⁹ Liberi Cereſque certamen. | Ut Athenæ Neptuni & Minervæ fuere certamen.

¹⁰ Caieta. | A Caieta Æneæ Nutrice nomen accepit, Virgil.

In quoque litoribus noſtris Æneia nutrix Æternam moriens famam Caieta dedidiſti.

¹¹ Miſenus. | A Miſeno Æneæ Comite dictus, qui illic ſepultus fuit, Virgil.

Monte ſub æreo qui nunc Miſenus ab illo dicitur, æternumque tenet per ſacula nomen.

¹² Baia. | Ubi aquæ calidæ.

¹³ Maris oſia. | Ubi mare quieſcit, ſiler, non æſtuat, per Lucrinum Lacum, in Avernum Thyrrænum mare labitur. Malè qui legunt oſtia.

¹⁴ Inter tres maximas. | Pater meus legebat Urbes maximas, non tres.

¹⁵ Pro hac Urbe. | Scilicet Capuâ.

¹⁶ Si opulentiam quæris. | Duo exercitus erant, ſcuta alterius auro, alterius argento calaverant. Livius.

¹⁷ Diſcolori veſte. | Tunica auratis militibus perſicoloreſ, argentatis linæa candida, Livius.

¹⁸ Sacraſtis legibus. | Melius, ſacris, ut in Stadiana an. 1579. ſacræ leges erant quibus caput eorum qui non iſſent in prælium, vel fugiſſent, vel alio quovis modo ſibi deſuiſſent, Diti ſacrum fiebat.

¹⁹ Quadraginta annis. | Eutrop. quadraginta novem.

²⁰ Ita ruinas ipſas. | Non contenti Urbes diruiſſe, earum etiam ruinas diruere.

²¹ Quatuor & viginti Triumphorum. | Nam toties de Samnitibus triumphatum eſt.

²² Illuſtris. | Ut in bonam, ſic & in malam partem ſumitur.

²³ Apud Caudinas. | Caudinæ furcæ in Appulia circa Auſidium fluvium, ubi Caudium urbs, circa quam caſtra occultiſſimè Samnites locaverant, quâ quum exercitum Conſules ducerent, in inſidias præcipitant & vincuntur. Inde ſub jugum ſeminudi traditis armis miſſi, domum cum ignominia revertuntur. Id accidit annò vigefimo poſt ſuſceptum bellum. an. ante N.J.C. 317. ab Urbe Cond. 434.

stium Pontius, Herennium patrem consuluit, & ille, ²⁴ mitteret omnes, vel occideret, sapienter, ut senior, suaserat. Hic armis exutos mittere sub jugum maluit; ²⁵ ut nec amici forent beneficii, & post flagitium hostes magis. Itaq; & consules statim magnifice ²⁶ voluntaria deditione turpitudinem foederis dirimunt, & ultionem flagitans miles, ²⁷ Papirio 34
duce, (horribile dictu) ²⁸ strictis ensibus per ipsam viam ²⁹ ante pugnam furit: & in congressu arsisse omnium oculos, hostis auctor fuit. Nec prius finis cædibus datus, quam jugum & hostibus & duci capto reposerunt.

NOTÆ.

²⁴ *Mitteret omnes, vel occideret.* | Hæc non una legatione peracta, nam bis ad patrem nuntium misit Pontius: ille priori omnes quamprimum inviolatos dimittendos, & iterum eodem remeante nuntio, ad unum omnes interficiendos esse respondit.

²⁵ *Ut nec amici.* | Hæc ironice dicit Florus.

²⁶ *Voluntaria deditione.* | Nam Spurius Posthumus auctor fuit, ut per faciales nudi vinæque Samnitibus dederentur, ut exsolveretur Religione populus, ne quid divini humanive obstarer quominus pium iustumque de integro bellum susciperent.

²⁷ *Papirio.* | Lucio Papirio Cursore, qui sequenti anno post acceptam cladem, hostium

castra expugnavit, obfides recepit, & Samnites sub jugum misit.

²⁸ *Strictis ensibus.* | In vetustis quibusdam editionibus, legitur, *subjectis*, & vera lectio est; quam tamen elegantissimus Lipsius muta vir in *subrectis*. At nil necesse fuit; nam *subjectus*, pro *surrectus*, seu *subrectus*, genuina Latinitas est: unde illud, *subiecto in mentum gladio*: Unde illud Virgilii, *Et corpora saltu subiciunt in equos*. Unde illud denique ejusdem Poëtæ: *Se subiecit arbas*, id est, *se erigit, surgit. Pater.*

²⁹ *Ante pugnam furit.* | Ita legendum, non, *fuit*, ut pendend vir doctissimus: nec enim satis animosum est, imo inertissimum. *Pater.*

CAPUT XVII.

Bellum Etruscum & Samniticum:

HActenus populus Romanus cum singulis gentium: mox acervatum: tamen sic quoque par omnibus. Etruscorum ¹ duodecim populi, ² Umbri in id temp⁹ intacti, antiquissimus Italiæ populus, ³ Samnitium reliqui, in excidium Romani nominis repente conjurant. Erat terror ingens tot simul tantorumque populorum. Late per Etruriam in-

INTERPRETATIO.

¹ *Hactenus Populus Rom. gessit Bellum cum singulis gentium; mox simul cum omnibus.*

NOTÆ.

CAP. XVII. *Bellum Etruscum & Samniticum.* Hic Florus confundit; nam Etruscum Bellum, quo Sylva Ciminia superata est, contigit anno Mundi 3642. ante Ch. Nat. 306. ab urbe Condita 445. Coss. Q. Fabio Maximo Rulliano II. C. Mario Rutilio Censorino.

Samniticum vero quod & Etruscum dictum fuit, nam Etrusci, Umbri, Samnites & Galli se junxerant, contigit decimo tertio anno post, scilicet, an. Mundi 3655. ante Ch. Nat. 293.

ab urbe Cond. 458. Coss. Q. Fabio Maximo Rulliano v. Publio Decio Muræiv.

¹ *Duodecim populi.* | In duodecim populos divisam fuisse Etruriam alibi monuimus.

² *Umbri.* | Italiæ populi inter Padum & Picenum, Thufcis vicini.

³ *Samnitium reliqui.* | Suo more peccat Florus, nam non adhuc devicti Samnites.

feſta

35 feſta quatuor agminum ſigna volitabant. ⁴ Ciminii interim ſaltus in medio, ⁵ ante inuius, plane quaſi ⁶ Calidoniſ, vel ⁷ Hercynius, adeo tunc terrori erat, ut ſenatus conſuli denuntiaret, ne tantum periculi ingredi auderet. Sed nihil horum terruit ducem, quin fratre præmiſſo exploraret acceſſus. ⁸ Ille per noctem paſtorio habitu ſpeculatus omnia, ⁹ reſert totum iter. ^b Sic Fabius Maximus periculoſiſſimum bellum ſine periculo ¹⁰ explicavit. ^c Nam ſubito inconditos atque palantes aggreſſus eſt; captiſque ſuperioribus jugis, ¹¹ in ſubjectos ſuo jure detonuit. Ea namq; ſpecies fuit illius belli, quaſi in terrigenas è cœlo ac nubibus tela mitterentur. Nec ¹² incruenta tamen illa victoria. ¹³ Nam oppreſſus in ſinu vallis alter conſulum Decius, ¹⁴ more patrio devotum diis Manibus obtulit caput: ^d ſolemneſq; familiæ ſuæ conſecrationem in victoriae pretium redegit.

INTERPRETATIO.

^b Sic Fabius Maximus abſumpſit bellum periculoſiſſimum, ſine periculo.

^c Subito enim aggreſſus eſt eos inordinatos.

^d errantesque.

^d Ex reddidit conſecrationem in pretium victoria ſolemneſ familia ſua.

NOTÆ.

⁴ Ciminii ſaltus. | Ciminii ſaltus & mons eſt propè Viterbum, & hodiè Monte Viterbo dicitur.

⁵ Ante inuius, plane quaſi. | Sic Livius, Sylva erat Ciminia, magis tum inuia atque horrida, quam nuper fuere Germanici ſaltus.

⁶ Calidoniſ. | Circa Germaniam.

⁷ Hercynius. | Vide Cap. 9.

⁸ Ille per noctem. | Falfum; interdii iter tentavit.

⁹ Reſert totum iter. | Magna hæc diſcrepancia eſt in editis, magna quoque in MSS. veram ſcripturam puto, reſert tuiſum iter. Pater.

¹⁰ Explicavit. | Verbum metaphorikum ab aulaeis deſumptum: aulaea enim explicari dicuntur, quum evolvuntur ut oræ appareant, eadem metaphora uſus eſt Maro, lib. ix.

Es mecum ingentes oras evolviſſe belli.

¹¹ In ſubjectos ſuo more. | Neſcio an quiſpiam monuerit. Arbitror legi oportere, Jovis more: una ratio eſt, ſed ea perquam vehementens. Cur enim, ni pro, ſuo, legatur, Jovis,

mox adderet Florus, ea namque ſpecies fuit illius belli, quaſi in Terrigenas e cœlo ac nubibus tela mitterentur? Iſthæc enim particula, namque, ſatis ſuperque offendit anaphoram ad ea quæ ſuperius poſita fuerunt. Dein unde iſti Gigantes, ſeu Terrigena? Tum hoc quoque, quaſi è Cœlo ac nubibus? &c. Dices, an unum exemplum, ex more, ſeu conſuetudine, probet? hoc tricati eſt & argutulum ſe facere. Nonne ita Salmoneum, Capaneum, Phætona, &c. Pater.

¹² Incruenta illa victoria. | Vide quod ſupra notavimus ad titulum. Quod Bello contra Samnites, Gallos, & Etruſcos contigit, id malè de Etruſco quo Ciminia Sylva facta pervia narrat Florus.

¹³ Nam oppreſſus in ſinu vallis. | Hoc fingit Florus, & niſquam factum fuiſſe legitur.

¹⁴ More Patrio. | Nam Pater ejus Decius Muſ ſe quoque Diis Manibus devoxerat adverſus Latinos pugnans. Vide Cap. xiv. hujus Libri.

CAPUT XVIII.

Bellum Tarentinum, & cum Pyrrho Rege.

36 Sequitur bellum Tarentinum, unum quidem titulo & nomine; ſed victoria multiplex. Hoc enim Campanos, Apulos, atque ^a Lu-

NOTÆ.

CAP. XVIII. Bellum Tarentinum, anno Mundi 3669. ante Ch. Nat. 279. ab Ur. Cond. 472. Coſſ. L. Emilio Barbula, Q. Martio Philippo.

^a Sed victoria multiplex. | Quippe multi alii populi ſe Tarentinis adjunxerant.

^b Lucanos. | Italiæ populi, quorum regio hodiè Baſilicata dicitur.

canos,

canos, & caput belli Tarentinos, id est totam Italiam, & cum istis omnibus³ Pyrrhum, clarissimum Græciæ regem, una veluti ruina pariter involvit: ut eodem tempore &⁴ Italiam consummaret, & transmarinos triumphos auspicaretur.⁵ Tarentus⁵ Lacedæmoniorum opus, Calabriae quondam, & Apuliae, totiusque Lucaniae caput, ⁶ cum magnitudine & muris, portuque nobilis, tum mirabili situ: quippe in ipsis Hadriatici maris faucibus posita, in omnes terras, ⁷ Istriam, ⁸ Illyricum, ⁹ Epirum, ¹⁰ Achaïam, Africam, Siciliam, vela dimittit. Imminet portui, ad prospectum maris positum, ¹⁰ majus theatrum: quod quidem causa miseræ civitati fuit omnium calamitatum. Ludos forte celebrabant, quum ¹¹ adremigantem littori Romanâ classem inde vident: atq; hostem rati, ¹² emicant, sine discrimine insulant. Qui enim, aut unde Romani? ¹³ Nec satis: aderat sine mora ¹⁴ querelam ferens legatio. Hanc quoq; ¹⁵ fœde ¹⁶ per obsœnam turpemq; dictu contumeliam violant. Et hinc ¹⁷ bellum. Sed apparatus horribilis, quum tot simul populi pro Tarentinis consurgerent, omnibusque vehementior Pyrrhus: qui semigræcam ex Lacedæmoniis conditoribus civitatem vindicaturus, cum totius viribus Epiri, Thessaliæ, Macedoniæ, incognitisque in id tempus elephantibus, mari, terra, viris, equis, armis, addito insuper ¹⁷ ferarum terrore,

INTERPRETATIO.

³ Tum nobilis magnitudine portuque & muris, tum situ mirabilis.

⁶ Atque hostem esse putantes insiliunt, irruunt, sine discrimine.

NOTÆ.

³ Pyrrhum. | Epiri Regem, qui ex genere Achillis originem trahebat.

⁴ Italiam consummaret. | Ut triumphos qui adhuc de Italia agendi restabant consummaret, & Transmarinos inciperet.

⁵ Tarentus. | Calabriae, seu magnæ Græciæ Urbs.

⁵ Lacedæmoniorum opus. | Lacedæmonium Tarentum vocat Horat. Od. 5. lib. 3. Tarentum autem coloniam deduxere Lacedæmonii Phalanto Spartano duce. Meminit idem Horat. Od. 6. lib. 2.

Et regnata petam Laconi
Rura Phalanto.

⁶ Istriam. | Italia regio & terminus versus Dalmatiam.

⁷ Illyricum. | Europæ regio est quæ supra Adriaticum mare extenditur.

⁸ Epirum. | Littoralem Græciæ regionem è regione Calabriae.

⁹ Achaïam. | Græciæ regionem supra Corinthiacum sinum. Alia est Achaia in Peloponeso.

¹⁰ Majus Theatrum. | In aliis Editionibus

Urbis Theatrum. | Ita lege & dele, majus.

¹¹ Adremigantem littori Romanam classem. | L. Valerius cum classe applicabat Tarentum, tanquam ad sociam Urbem & amicam, sed Tarentini illum tanquam belli gerendi causa missum oppugnant, vincunt, & occidunt, classem ejus diripiunt, & captos carceri mancipant.

¹² Emicant. | Proprie de piscibus qui corpora saltu in aëra subjiciunt. Unde ad alia transfertur.

¹³ Nec satis. | Nec contenti Valerio sine discrimine, id est, ut ait Poëta, Tres Rursusque suat, insultasse, legationem violant.

¹⁴ Querelam ferens legatio. | Posthumius legatus fuerat, ut injuriam L. Valerio factam exposcularet.

¹⁵ Per obsœnam. | Quum non satis eleganter Græcè loquutus esset legatus, à Tarentinis nullo accepto responso derisus est, & lorio etiam conspersus. Qua de causa iratus legatus, sanguine, inquit, hanc vestem aliquando elusetis.

¹⁶ Ferarum. | Elephantorum.

veniebat.

veniebat. ¹⁷ Apud Heracleam, & Campaniæ fluvium Lirim, ¹⁸ Levino consule, prima pugna : quæ tam atrox fuit, ut ¹⁹ Ferentanae turmæ præfectus Obsidius in vectus in regem, & turbaverit, coegeritq; ²⁰ projectis insignibus prælio excedere. Actum erat, nisi elephantis conversi ²¹ in spectaculum belli procurrisissent : ²² quorum cum magnitudine, tum deformitate, & novo odore sibi belluas amplius quam erant suspicarentur, fugam stragemq; late dederunt. In Apulia deinde apud Asculum melius demicatum est, ²³ Curio, Fabricioq; consulibus. Jam quippe belluarum terror exoleverat, & Cajus Minucius quartæ legionis ²⁴ hastatus, unius proboscide abscissa, mori posse belluas ostenderat. Itaque & in ipsas pila congesta sunt, & ²⁵ in turres vibratae faces tota hostium agmina ardentibus ruinis operuere : nec ante cladi finis fuit, quam nox dirimeret, postremusq; fugientium ipse rex à satellitibus humero saucius ²⁶ in armis suis referretur. Lucaniæ suprema pugna ²⁷ sub Arufinis, quos vocant, campis, ducibus iisdem qui superius : sed tunc ad totam victoriam, exitum, quem datura virtus fuit, casus dedit. Nam productis in primam aciem rursus elephantis, unum ex his pullum adacti in caput teli gravis ictus ²⁸ avertit : qui quum per stragem suorum percurrrens, stridore quereretur, mater agnovit, & quasi vindicaret, exiluit.

INTERPRETATIO.

c. *Illos turbaverit & coegerit excedere prælio, projectis regis insignibus.*

d. *Quos quum Romani suspicarentur, belluas esse atrociiores quam se ipsa erant, ob eorum*

magnitudinem, & deformitatem, & odorem qui sibi novus erat, late dederunt fugam & stragem.
e. *Jam enim terror belluarum defecerat.*

NOTÆ.

¹⁷ *Apud Heracleam, & Campaniæ fluvium Lirim.* | Campaniæ fluvium esse Lirim ne pueri quidem ignorant; sed planissime falsum est Heracleam esse in Campania, at in extrema parte Italiæ, cui magnæ Græciæ nomen est. At illa pugna, de qua hic agitur, ad Heracleam & fluvium Sirim pugnata est. Quamobrem gravissimum hunc errorem in Florum contulit Salmastius, quod iniquum est & planè incredibile, quum res sit trita & pervulgata, Ego autem dejerare ausim istud Campania additum fuisse ab aliquo, qui Geographiæ veteris imperitus esset. Supererat emendatio haud difficilis, *Sirim*, pro *Lirim*, sed ita planè scriptum est in edit. J. Stadii; illam nec ego olim, nec Salmastius viderat. *Pater.*

¹⁸ *Levino Consule.* | Anno post inceptum bellum.

¹⁹ *Ferentana turma.* | Sic dictæ à Ferento Latii oppido.

²⁰ *Projectis insignibus.* | Vestitum mutavit ne cognosceretur.

²¹ *In spectaculum belli.* | Ad belli apparatus ante primos ordines collocati, nam infra dicit, *producti in primam aciem rursus elephants.*

²² *Curio, Fabricioque Cons.* | Hic manifestus est error, ut viderunt alii, & legendum *Emilio, Fabricioque Cons.* Sub eorum enim Consulatu ad Asculum contra Pyrrhum pugnatum est, tertio anno post inceptum bellum.

²³ *Hastatus.* | Hastati milites dicebantur qui hastis pugnabant.

²⁴ *In turres.* | Quæ elephantorum dorso imponebantur.

²⁵ *In armis suis referretur.* | Arma hic scutum vel clypeum propriè significant, in quos mos erat saucios referri, Virg. lib. 10.

At Lausum socii exanimis super arma ferebant.

²⁶ *Sub Arufinis.* | Arufini Campi in Lucania iidem qui Arunci.

²⁷ *Ducibus iisdem qui superius.* | Melius si legas quibus *superius*, vel propius ad lectionem *queis*, sed hoc etiam falsum est iisdem quibus ad Asculum pugnatum est, ducibus in Arufinis etiam fuisse pugnatum, nam Curius Dentatus 3. Cos. pugnavit tertio anno post pugnam ad Asculum, sexto post inceptum bellum.

²⁸ *Avertit.* | Ut per suorum ordines recurreret.

Tum omnia circa quasi hostilia ²⁹ gravi timore permiscuit. Ac sic exdē fere, quæ primam victoriam abstulerant, ³⁰ secundā parem fecerant, tertiam sine controversia tradidēre. Nec vero tantū armis, & in campis, sed consiliis quoq; & domi intra Urbem cum rege Pyrrho dimicatum est. Quippe post primā victoriā rex callidus, intellecta virtute Romana, statim desperavit armis, seque ad dolos contulit. Nam interemptos cremavit; captivosque indulgenter habuit, & sine pretio restituit. Missisque dein legatis in Urbem, omni modo annixus est, ³¹ ut in amicitia reciperetur. Sed bello & pace, foris & domi, omnem in partē Romana virtus tum se adprobavit: nec alia magis, quam Tarentina victoria ostendit populi Romani fortitudinem, senatus sapientiam, ducum magnanimitatem. Quinā illi fuerunt viri, quos ab elephantis primo prælio obtritos accepim⁹? omnium vulnera in pectore: ³² quidā hostib⁹ suis immortui: omnium in manib⁹ enses: & relictæ in vultib⁹ minæ: & in ipsa morte ira vivebat. Quod adeo Pyrrhus mirat⁹ est, ut diceret. O Quam facile erat orbis imperiū occupare, aut mihi Romanis militibus, aut me rege Romanis? ³³ Quæ autem eorum, qui superfuerunt, in reparando exercitu festinatio? quum Pyrrhus, Video me, inquit, plane ³⁴ Herculis sydere procreatū, cui quasi ³⁵ ab angue Lernæo, tot cæsa hostiū capita de sanguine suo renascuntur. Qui autē ille senatus fuit? quum perorante ³⁶ Appio Cæco, pulsi cum munerib⁹ suis ab Urbe legati, interroganti regi suo, quid de hostium sede sentirent. Urbem templum sibi visam, senatum regum confessum esse, confiterentur. Qui porro ipsi duces? vel in castris: quum medicū venale regis Pyrrhi caput offerentem, ³⁷ Curius remisit: Fabrici⁹ oblatam sibi à rege imperii partē repudiavit. Vel in pace: quum Curius ³⁸ fictilia sua Sam-

INTERPRETATIO.

f Quidam mortui super hostes suos.

| g Quales deinde ipsi duces fuerunt.

NOTÆ.

²⁹ Gravi timore. | Falsi sunt qui gravi mole legi debere contendunt.

³⁰ Secundam parem fecerant. | Immo eā ad Pyrrhum magis visā est inclinare, quum Romanorum sex millia ceciderint, & ex parte Pyrrhi tria & quingenti quinque. Pyrrhus tamen dixit sibi fundius persequendum esse si adhuc uno prælio Romano vinceret.

³¹ Ut in amicitiam reciperetur. | Hoc diffusit Appius Cæcus.

³² Quidam hostibus suis. | His similia apud Sallust. reperias in fine Catilin.

³³ Quæ autem eorum. | Populus Romanus seu victi, ferociter instat: seu victus est, cum victoribus certamen instaurat, Annib. apud Liv.

³⁴ Herculis sydere. | Nugantur hic aliqui cum suis Genethliacorum præceptis; Hercules sydere nil aliud est quam Hercules fato, eodem atq; quo Hercules natus est.

f ³⁵ Ad angue Lernæ. | Hydra quæ circa

Lernam Læconicæ regionis paludem versabatur, ruina sua foecundior: nam quum centum haberet Capita, uno amputato duo renascebantur, eleganter illam alicubi Sophocles *σφαγὸν Διὸς* dixit *σεραῶν* exercitum.

³⁶ Appio Cæco. | Post primum prælium cum Romani exercitum repararent, Cineam misit Pyrrhus ut de pace ageret; in quam cum Senatus inclinaret, Appius, ut ignominiosam, dissualit.

³⁷ Curius remisit. | Non Curius sed Fabricius remisit, & quartam Imperii partem repudiavit. Pyrrhus admirata eum, dixisse fertur; ille est Fabricius qui difficilis ab honestate quam sol à cursu suo averti potest.

³⁸ Fictilia. | Legatis Samnitum aurum offerentibus, cum ipse in foco rapa torseret, molo, inquit hæc in fictilibus meis esse, & aurum habentibus imperare.

nitico præferret auro; Fabricius decem pondo argenti ³⁹ circa Ruffinū
⁴⁰ consularē virum, quasi luxuriam censoria gravitate damnaver. Quis
 ergo miretur his ⁴¹ moribus, virtute, militia, victorem populum Roma-
 num fuisse? unoq; bello Tarentino ⁴² intra quadriennium maximā par-
 tem Italiæ, fortissimas gentes, opulentissimas urbes, uberrimasq; regio-
 nes in ditionem redegeisse? Aut quid adeo fidem superet, quam si prin-
 cipia belli cum exitu conferantur? Victor primo prælio Pyrrhus, tota
 tremante Campania, ⁴³ Lirim, Fregellasq; populatus, prope captā Ur-
 bem à Prænestina arce prospexit: & à vigesimo lapide, oculos trepidæ
 civitatis, fumo ac pulvere implevit. Eodem postea ⁴⁴ bis exuto castris,
⁴⁵ bis faucio, & in Græciam suam trans mare ac terras fugato, pax &
⁴⁶ quies, sed ⁴⁷ tanta adeo de opulentissimis tot gentib' spolia, ut victo-
 riā suā Roma non caperet. Nec enim temere ullus pulchrior in Urbē,
 aut speciosior triumphus intravit. Ante hunc diem nihil, nisi pecora
 Volscorum, greges Sabinorum, carpenta Gallorum, fracta Samnitum
 arma vidisses: tum si captivos aspiceres; ⁴⁸ Molossi, Thessali, Mæce-
 dones, Bruttii, Apulus, atq; Lucanus: si pompam, aurum, purpura,
 signa, tabulæ, Tarentinæq; deliciæ. Sed & nihil libentius Populus Ro-
 man' aspexit, quam illas quas timuerat, cum turrib' suis belluas: quæ
 non sine sensu captivitatis, summissis cervicibus victores equos seque-
 bantur.

INTERPRETATIO.

In Sed spolia reportata de tot gentibus opulentissimis adeo tanta fuisse, ut, &c.

NOTÆ.

³⁹ Circa Ruffinum. | Fabricius Censor P. Cor-
 nelium Ruffinum Consularem Senatu movit,
 quod is decem argenti pondo facti haberet.

⁴⁰ Consularē. | Consulares dicuntur qui
 Consulatum gesserunt, nec jam amplius gerunt.

⁴¹ His moribus. | Supple pradium ex Ter-
 Act. 2. Sc. 3, Uxorem his moribus dabit nemo.

⁴² Intra quadriennium. | Immo octo annis
 duravit. Sex cum Pyrrho, & duobus ante-
 quam Pyrrhus se Tarentinis jungeret.

⁴³ Lirim. | Campaniæ fluvium.

⁴⁴ Bis exuto castris. | Falsum, semel tantum
 exutus, & semel faucius: nam primo & se-
 cundo prælio victor, tertio tantum victus fuit.

⁴⁵ Bis faucio. | Saucius apud bonos auctores
 sæpissime pro victo, clade affecto, sumitur, ut
 vulnus, pro clade.

⁴⁶ Sed tanta adeo. | Lege, & tanta adeo,
 alioqui vitium fuerit: ita etiam scriptum video
 in Ed. Stadii.

⁴⁷ Molossi. | Inter Epiri populos nume-
 rantur.

CAPUT XIX.

Bellum Picenum.

Omnis mox Italia pacem habuit. Qui enim post Tarentum ⁴⁹ au-
 derent? nisi quod ultro persequi socios hostium placuit. Domiti

NOTÆ.

CAP. XIX. Bellum Picenum. Octavo anno
 post pulsum Pyrrhum. Anno Mundi 3682.
 ante Ch. Nat. 266. ab Urb. Cond. 485. Coss.
 P. Sempronio Sopho, Appio Claudio Crassino.

⁴⁹ Auderent. | Optime, sic Virgil. dixit au-
 deret in prælia, lib. 2. Æneid.
 Quos nūc consertos audere in prælia vidi.

ergo Picentes, & caput gentis Asculum; Sempronio duce: qui tremente inter prælium campo, Tellurem deam, promissa æde placavit.

NOTÆ.

^a Tremente inter prælium campo. | Quam di- | terra, ut uterque exercitus obstupesceret, & attonitus hæstaret. Consul ædem telluri tum-
recta intra jactum celi utraque acies consti- | tuit, repente ita horrendo fragore tremuit | vovit, & hostes prælio victi, sed valde cruenti.

CAPUT XX.

Bellum Sallentinum.

^a Sallentini Picentibus additi, caputque regionis Brundisium cum inclyto portu, Marco Atilio duce. Et in hoc certamine, victoria prætium templum sibi ^a pastoria Pales ultro poposcit.

INTERPRETATIO.

^a Sallentini sequuti sunt Picentes. | sibi poposcit templum in præmio victoria.
^b Et in hoc certamine Pales pastoria ipsa

NOTÆ.

CAP. XX. Bellum Sallentinum anno post bellum Picenum, an. Mundi 3683. ante Ch. Nat. 265. ab Urbe Condita 486. Coss. M. Atilio Regulo, L. Julio Libone.

Græciam vela dimittebantur, & à Græcia in illam.

^a Pastoria Pales. | Pales Pastorum Dea, cujus Festa die vicesima Aprilis celebrabantur. Vide Ovid. lib. 4. Fast. v. 721.

^a Inclyto. | Inclytum vocat quia inde in

CAPUT XXI.

Bellum Volsinienſe.

Postremi Italicorum in fide mansere Volsinii, opulentissimi Etruscorum, implorantes opem adversus servos quondam suos: qui libertatē à dominis datam, in ipsos erexerant: translatāq; in se republicā, dominabantur. Sed hi quoque, duce Fabio Gurgite, poenas deerunt.

INTERPRETATIO.

^a Qui extulerant libertatem à dominis datam, contra ipsos dominos.

NOTÆ.

CAP. XXI. Bellum Volsinienſe. Inceptum anno Mundi 3685. ante Ch. Nat. 263. ab Urbe Cond. 488. Coss. Q. Fabio Maximo Gurgite XII. L. Mamilio Vitulo. Et sequenti anno debellarum Appio Claudio Caninio, M. Fulvio Crasso, Coss.

^a Volsinii. | Etruræ populi qui à libertatis suis patria pulsi à Romanis auxillum petiere.

^a In ipsos erexerant. | Quidam legi volunt exercuerunt: male, erigere libertatem suam in aliquem, est oppressa illius libertate, suam erigere.

CAPUT XXII.

De seditionibus.

- 42 **H**ÆC est secunda ætas populi Romani, ^a & quasi Adoleſcentia ; qua maxime viruit, & quodam flore virtutis exarſit, ac ſerbuit. Ita, quæ inerat quædam adhuc ex paſtoribus ſeritas, quiddam ſpirabat indomitum. Inde eſt, quodd exercitus ^b Poſthumium Imperatorem, ^a inſufficientem, quas promiſerat prædas, facta in caſtris ſeditione, lapidavit : quodd ſub ^c Appio Claudio noluit vincere hoſtem, quum poſſet : quodd ^d duce Volerone, detrectantibus plerique ; militiam, ^e fracti conſulis faſces : inde, quodd clariffimos principes, quum adverſarentur voluntari fuz, exultatione multavit, Ut ^f Coriolanum colere agros jubentem : nec minus ille ſerociter injuriam armis vindicaſſet, niſi quodd jam inferentem ſigna filium, mater Veturia lacrimis ſuis ^g exarmavit. ^h Ut ipſum Camillum, quodd inique inter plebem & exercitum diviſiſſe Veientem prædam ⁱ videretur. ^j Sed hic melior obſeſſis, in capta Urbe ^k conſenuit ; & ^l mox

INTERPRETATIO.

^a Negantem prædas quas promiſerat.

^b Inde quodd duce Volerone, multis recu-

| ſantibus militiam, faſces Conſulis fracti fuere.

NOTÆ.

¹ Hæc eſt. | De qua jam loquutus eſt.

² Et quaſi adoleſcentia. | Hoc fuit tempus viris armisque incitatiffimum, ideoque quis adoleſcentiam dixerit.

³ Poſthumium. | A. Poſthumium Alburn Regiſſenſem, qui Urbem Volas oppugnans prædam militibus promiſerat, deinde verò oppido capto fidem mutavit, ideoque lapidibus coopertus. Anno Mundi 3538. ante Ch. Nat. 410. ab Ur. Cond. 341.

⁴ Appio Claudio. | Appius Claudius Ap. F. Sabinus, qui Conſul fuit cum T. Quinctio Capitolino Barbato, anno Mundi 3480. ante Ch. Nat. 468. ab Ur. C. 283. Is cum exercitum in Volſcos invitum duxiſſet, ille Duci inſeſtus omnia perverſe egit, ita ut Appius a hoſtibus vinceretur.

⁵ Duce Volerone. | Cum Conſules delectum haberent, citatus Volo, qui cum ordines duxiſſet, jam Gregarius miles eſſe volebat, ob id ſpoliari juſſus, liſtores repellit, & plebem concitat, quæ violatis liſtoribus, fractisque faſcibus, Conſules in Curiam fugat, & ſunt ingentes turbæ. Dio lib. 9. Liv. lib. 11. ſect. 55. hoc contigit anno Mundi 3478. ante Ch. Nat. 470. ab Ur. Cond. 281. Coſſ. L. Æmilio Mamercino III. Voſpiſco Julio Julo.

⁶ Ut Coriolanum colere agros jubentem. | Per

ſeſſionem Plebis agri inculti manſerunt, inde annonæ caritas, cujus levandæ gratiâ cum magna vis frumenti ex Sicilia adveheretur, Coriolanus Plebi inſenſus, ut illam premeret, ſic in Senatu loquutus eſt. Audeo dicere hoc malo domitos ipſos potius cultores agrorum fore, quam ut armati per ſeſſionem coli prohibeant. Quapropter irata plebs illi diem dixit, & principali cauſa omiſſa, eum propter prædam ſuperiori anno ex hoſtibus captam, nec in publicum relatum, ſed inter ſuos diviſam, in exilium eſcit anno Mundi 3460. ante Ch. Nat. 488. ab Urbe Cond. 263.

⁷ Exarmavit. | Quum Romani exercitum duxiſſet, mater ejus Venuria ab illo impetravit, ut inducias annuas faceret.

⁸ Ut ipſum Camillum. | In exilium Ardeam abiit anno Mundi 3562. ante Ch. Nat. 386. ab Ur. Cond. 365.

⁹ Sed hic melior obſeſſis. | Romanis, ſcilicet, qui eum in exilium egerant.

¹⁰ Conſenuit. | Non de exacta ibi ætate intelligendum, nam non tam diu ibi manſit Camillus, ſed ad mœſtitiâ, tridium, languorem referendum, quæ illum ſenio afficiebant, in aliis peſſimè legitur Conſuluit, ut optime monuit Salmaſius.

¹¹ Mox. | Anno poſt.

ſupplices

supplices de ¹² hoste Gallo vindicavit. ¹³ Cum Senatu quoque; vehementius æquo bonoque; certatum est; adeo, ut relictis sedibus solitudinem & interitum patriæ suæ minaretur.

NOTÆ.

¹² Hoste Gallo. | Pro hostibus Gallis, Poëtarum more qui singulari potius quam plurali numero utuntur. Horat.

Quam multo repetes Gracia milite.
Id est multis milicibus.

¹³ Cum Senatu quoque. | Post incensam Urbem à Gallis, Senatus, Tribunis id inrentius agentibus, Veios migrare decreverat, quod prohibuit Camillus. Vide Livium in fine, lib. v.

CAPUT XXIII.

PRima discordia ^a ob ^b impotentiam fœneratorum; quibus in terga quoque; serviliter sævientibus, ^c in Sacrum montem plebs armata lecessit: ægreque, nec nisi Tribunos impetrasset, Menenii Agrippæ facundi & sapientis viri auctoritate, revocata est. Extat orationis antiquæ satis efficax ad concordiam fabula, quâ dissedisse inte se quondam humanos dixit artus, quod omnibus opere fungentibus, solus venter immunitis ^b ageret: deinde moribundos à sejunctione rediisse in gratiam, ^c quando sensissent, quod ejus opera redactis in sanguinem cibus irrigarentur.

INTERPRETATIO.

^a Ob Tyrannidem fœneratorum.

| ^b Solus venter esset immunitis.

NOTÆ.

^a Ob impotentiam fœneratorum. | Aliam causam tradit Livius lib. 2. quod invita iterum in hostes duceretur.

^b In Sacrum montem. | Anno Mundi 3457. ante Ch. Nat. 491. ab Urbe Condita 260.

^c Quando sensissent quod irrigarentur. | Minus puræ, certe minus elegantis, Latinitatis

videri possit isthuc, quod; tamen & ita loquutus est infra lib. 2. cap. 4. Deprehensum est quod habent, sed & ita Phædrus, ante & Phædrum Cicero, ante Ciceronem denique & ipse Plautus locis plurimis. Est autem Græcismus.

CAPUT XXIV.

SECundam in Urbe media, ^a decemviratus ^b libido conflagavit. 44
^c Allatas à Græcia leges, ^d decem principes lecti, jubente populo

INTERPRETATIO.

^a Cupiditas decemviratus excitavit secundam seditionem in media urbe.

NOTÆ.

^a Secundam. | Anno Mundi 3501. ante Ch. Nat. 447. ab Ur. C. 304.

^b Decemviratus libido. | Decemviratus cupiditas, nam multi, primores etiam hunc honorem ambibant.

^c Allatas à Græcia leges. | Leges duodecim tabularum.

^d Decem principes lecti. | Decemviri.

⁵ conscripserant : ⁶ ordinataque erat in duodecim tabulis tota iustitia : quum tamen ⁷ traditos fasces regio quodam furore retinebant. Ante cæteros Appius eò insolentia elatus est, ut ingenuam virginem stupro destina- ret, ⁸ oblitus & Lucretia, & regum, & juris quod ipse composue- rat. Itaq; ⁹ quum oppressam iudicio filiam trahi in servitutem videret Virginius pater ; nihil cunctatus, in medio foro manu sua interfecit : ad- motisque signis commilitonum, totam eam ¹⁰ dominationem obsessam armis, in carcerem & catenas ab Aventino monte detraxit.

NOTÆ.

⁵ Conscripserant. | Hæcis tabulis incisæ pro- mulgaverant.

⁶ Ordinataque erat in xii tabulis tota iustitia. | Male, &, ut opinor, barbare : nec enim dicitur, Ordinare iustitiam in Libris in Tabula ; sed, Or- dinare ius, componere ius ; & sic mox pure La- tinèque loquitur, *iuris, quod ipse considerat*. Le- gendum itaque prorsus est, *Tota iuris scientia*. Pater meus.

⁷ Traditos fasces regio quodam furore retine- bant. | Decemviri de retinendo sibi in per- petuum triumviratu consilium cepere, conjurati ne alter ab altero dissensiret, & pati essent potestate, singulique duodenos lictores habe- rent cum fascibus & sectibus : unde Florus

eos sibi traditos fasces regio quodam furore retineque dixit.

⁸ Oblitus & Lucretia & regum. | Oblitus stuprum à Sexto Tarquinio Lucretia illatum causam fecisse : cur Romani reges pellerent.

⁹ Quum oppressam iudicio filiam. | Eam Appius amore amens à cliente suo accusari curaverat, & pro mancipio abducendam pro- nuptiaverat.

¹⁰ Dominationem. | Decemviro- rum scilicet, sed unus tantum Appius in carcerem abreptus, reliqui exilio poenas virare. Sed nota domi- nationem pro dominis positam, ut dimicatio pro dimicantibus, matrimonia pro uxoribus, & sexcenta alia.

CAPUT XXV.

Tertiam seditionem excitavit matrimoniorum dignitas ; ut plebei cum patriciis jungerentur : qui tumultus in monte Janiculo, ² duce Canuleio Tribuno plebis, exarsit.

NOTÆ.

¹ Tertiam seditionem. | Anno Mundi 3506. ante Ch. Nat. 442. ab Urbe Cond. 309.

² Duce Canuleio. | Qui lege sanciri volebat, ut Patrum & plebis connubia essent promiscua.

CAPUT XXVI.

Quartam honorum cupido, ut plebei quoque magistratus crea- rentur. Fabius Ambustus duarum pater, ² alteram Sulpicio patricii sanguinis dederat, alteram ³ plebeio Stroloni. Hæc quodam tem- pore, ⁴ quod lictoria virga sonum ignotum ⁵ penatibus suis expaverat,

INTERPRETATIO.

¹ Hac quodam tempore irrita à sorore Sua satis, qui ignotus erat domo sua, non potuit ferre in- insolentem, quod timuerat sonum lictoria virga iuriam.

NOTÆ.

¹ Quartam honorum cupido. | Hoc accidit anno Mundi 3576. ante Ch. Nat. 372. ab Ur. Cond. 379.

² Altera Sulpicio. | Ser. Sulpicio major nupsit.

³ Plebeio Stroloni. | Minor C. Licinio Sto- loni, illustri cuidam viro, tamen Plebeio.

⁴ Quod lictoria virga sonum. | Hunc locum facilem dabit alter Livii, lib. vi. Forte ita incidit,

ut in Ser. Sulpitii tribuni militum domo foret Fabia, quum inter se (ut sit) sermonibus tempus tenerent, Lictor Sulpitii, quum is de foro se do- mum reciperet, forem (ut mos est) virga percuteret, quum ad id moris ejus inusitata, expavisset mi- nor Fabia, visui foret fuit miranti ignorare id forem.

à sorore

à forore satis insolenter irrita, injuriam non tulit: Itaque nactus tribu-
natum, ⁶ honorum & magistratuum consortium, quamvis invito sena-
tui, extorsit. Verum in his ipsis seditionibus, principem populum
non immerito ^b suspexeris. Siquidem nunc libertatem, nunc pud-
icitiam, tum natalium dignitatem, honorum decora & insignia
^c vindicavit; interque hæc omnia, nullius acrior custos, quam
libertatis fuit: nullâque in pretium ejus potuit largitione corrumpi;
quum, ^d ut in magno, & in dies majore populo, interim perniciosi
cives existerent. ⁷ Spurius Cassium, Agraria lege, ⁸ Mælium, ⁹ largi-
tione suspectum regis dominationis, præsentī morte multavit. Ac de
Spurio quidem supplicium ¹⁰ pater ipsius sumpsit: ¹¹ hunc ¹² Quintii di-
ctatoris imperio, in medio foro magister equitū ¹³ Servilius Ahala con-
fodit. ¹⁴ Manlium vero Capitolii vindicem, quia plerosque debitorum
liberaverat, altius se & incivilius efferentem, ab illa quam defenderat,
¹⁵ arce dejecit. Talis domi ac foris; talis pace belloque; Populus Romanus
habet, ¹⁶ fretum illud Adolescentiæ, id est, secundam imperii ætatem
habuit; in qua totam inter Alpes fretumque Italiam armis subegit.

INTERPRETATIO.

^b Verum in his ipsis seditionibus non immerito miratus fueris Principem populum.

^c Defendit.

^d Quum interim perniciosi cives existerent,

ut sit in magno populo, & in dies majore.

^e Talis pace belloque populus Romanus habuit
fretum adolescentiæ.

NOTÆ.

⁵ Itaque nactus. | Stolo scilicet.

⁶ Honorum & magistratuum consortium. | Nam invito Senatu obtinuit ut alter Consul à Plebe crearetur.

⁷ Spurius Cassium de lege Agraria. | Hic Consul de divisione Agrorum publicorum, tam Civibus quam sociis Hernicis & Latinis fert legem Agrariam, quæ quum non procederet, de Tyrannide invadenda cogitavit, qua propter affectati Regni accusatus, à rupe Tarpeia dejicitur, anno Mundi 3466. ante Ch. Nat. 482. ab Ur. Cond. 269. porro cave quidquam mutes in textu, quod fecit Salm. nam constant omnia.

⁸ Mælium. | Spurius Mælium Equestri ordine natus.

⁹ Largitione. | Is enim, quum Romæ annona

laboraretur, frumentum ab Etruria per suos clientes accitum plebi dividerat.

¹⁰ Pater ipsius. | Alii tamen, ut supra diximus, de illo Quæstores supplicium sumpsisse tradunt.

¹¹ Hunc. | Spurius, scilicet, Mælium.

¹² Quintii. | Quintii Cincinnati Dictatoris.

¹³ Servilius Ahala confodit. | Anno Mundi 3513. ante Ch. Nat. 435. ab Ur. Cond. 316.

¹⁴ Manlium Capitolii vindicem. | Vide Caput 13.

¹⁵ Arce dejecit. | A Saxo Tarpeio. Anno Mundi 3569. ante Ch. Nat. 379. ab Urbe Cond. 372.

¹⁶ Fretum illud adolescentiæ. | Imitatio Lucetii, ubi de adolescentia, ut puto.

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

PROOEMIUM.

DOMITA subactaque Italia, Populus Romanus ^a prope quingentesimum annum agens, quum bona fide ^a adolevisset; si quod est robur, si qua juvenas: tum ille vere robustus, & juvenis, & par orbi terrarum esse coepit. Ira, (mirum, & incredibile dictu) qui prope quingentis annis ^a domi luctatus est (adeo difficile fuerat dare Italiae caput) ^a his ducentis annis qui sequuntur, Africam, Europam, Asiam, totum denique orbem terrarum bellis victorissque peragravit.

INTERPRETATIO.

^a Cum bona fide crevisset.

NOTÆ.

^a Prope quingentesimum. | In Proœmio Libri primi quingentos integros ponit. Vide quæ nos ibi diximus.

^a Domi luctatus est | Tamen ducentis quingenta prioribus domi luctatum eum dicit

in Proœm. lib. 1. reliquis ducentis quingenta, Italiam subegisse.

^a His ducentis annis. | Ab Appio Claudio & Quinto Fulvio Consulibus, usque ad Cæsarem Augustum. Vid. Proœm. lib. 1.

CAPUT II.

Primum Bellum Punicum.

- 47 Igitur victor Italiae Populus, quum à terra fretum usque venisset, more ignis, qui obvias populatus incendio silvas, interveniente flumine abruppitur, paulisper subtitit. Mox quum videret ^a opulentissimam in proximo prædam, quædammodo Italiae suæ abscissam, & quasi revulsam; adeo cupiditate ejus exarsit, ^a ut quatenus nex ^a mole jungi,

INTERPRETATIO.

^a Ut quippe nec mole jungi posset, nec pontibus.

NOTÆ.

CAP. II. Primum Bellum Punicum, incepit anno Mundi 3686. ante Ch. Nat. 262. ab Urbe Cond. 489. Coss. Appio Claudio Caudice M. Fulvio Flacco. Duravit an. 24.

^a Opulentissimam in proximo. | Siciliam scilicet.

^a Mole. | Moles, sunt constructiones lapideæ quas in mare jaciebant, ut iis continens extenderetur, & sic intelligendus locus Virgilii lib. ix. Æneid.

Qualis in Euboico Baiarum littore quondam, Saxea pila cadit, magnis quam molibus ante Constructam jaciunt ponte.

nec

nec pontibus posset, armis belloq; jungenda, & ad continentem suam revocanda bello videretur.³ Sed ecce ultro ipsis viam pandentibus fatis, nec occasio defuit; quum de Pœnorum⁴ impotentia, fœderata Sicilia⁵ civitas Messana quereretur. Affectabar autem ut Romanus, ita Pœnus Siciliam; & eodem tempore, paribus uterque votis ac viribus, imperium orbis agitabat. Igitur specie quidem socios juvandi, re autem sollicitante præda;⁶ quanquam territarer novitas rei, (tanta tamen in virtute fiducia est) ille rudis, ille pastorius populus, vereque⁷ terrester, ostendit nihil interesse virtutis, equis an navib⁸, terra an mari dimicaretur. Appio Claudio consule primum fretū ingressus est,⁸ fabulosus⁹ infame monstris, æstuq; violentum: ^b¹⁰ sed adeo non est exterritus, ut illā ipsā ruentis æstus violentiam¹¹ pro munere amplecteretur: statimque ac sine mora Hieronem Syracusanum regem tanta celeritate vicit,¹² ut ille ipse se prius victum, quam hostem videret, fateretur. ¹³ Duillio Cornelioq; consulibus; etiam mari congrédi ausus est. Tum quidem ipsa velocitas classis comparatæ, victoriæ auspiciū fuit. Intra enim sexagesimum diem quā cæsa silva fuerat, centum sexaginta navium classis in anchoris stetit; ut non arte factæ, sed quodam munere deorum¹³ conversæ in naves atq; mutatæ arbores viderentur. Prælii verò forma mirabilis: quum illas celerēs volucresq; hostium naves, hæ graves tardæq; comprehenderent. ¹⁴ Longe illis nauticæ artes¹⁵ detorquere remos, & ¹⁶ ludificari fugā rostra. Injectæ enim ferreæ manus machinæq; alix, ante certamen multum ab hoste derisæ: coactiq; hostes quasi in

INTERPRETATIO.

^b Sed tantum absuit quin esset exterritus, ut acciperet pro munere illam ipsam violentiam præcipitis freti.

NOTÆ.

³ Sed ecce ultro. | Nescio cur Salmasius ille legat Et pro Sed. Sed est transitio, at in voce ipsi error est, legendum ipsi.

⁴ Impotentia. | Apud optimos auctores impotentia semper Tyrannidem, vexationem, significat. Supra dixit impotentiam fœderatorum. Notandum est tamen Terentium impotentiam dixisse pro eo quod nos vulgo dicimus, Impuissance.

⁵ Civitas Messana. | Messana Urbs & Emporium Siciliae. Civitas Messana eodem modo intelligendum quo Civitas Allobrogum, apud Tacit. Nos dicimus Communauté.

⁶ Quanquam territarer novitas rei. | Quippe qui nunquam mare confecerant.

⁷ Terrester. | Qui semper terrâ pugnaverat.

⁸ Fabulosus. | De quo tam multæ sunt fabulæ, incluyis, nobilibus, de qui on parle tant, sic fabulosus Hydæsses, apud Horat. Vide Notata ad Cap. vi.

⁹ Infame monstris. | Sic Horat. alicubi Infames scopulos dixit.

¹⁰ Sed adeo. | Quasi diceret, tantum absuit, quin territus.

¹¹ Pro munere amplecteretur. | Quia æstu illo velocitas navium juvabatur.

¹² Duillio, Cornelioque Coss. | C. Duillio Nepote, & Cn. Cornelio Scipione Afina quinto anno incepti belli, & hic trium annorum res gestas præterit Florus.

¹³ Conversa in naves. | Ut naves apud Virgilium in Nymphas convertuntur.

Nympha quas alma Cybele
Numen habere maris, Nymphasque è navibus
esse
Jusserat. -----

¹⁴ Longe illis. | Sic apud Virgil. lib. 12.

Longe illi Dea mater erit. -----
illis, nostris scilicet navibus quæ graves erant
& tardæ.

¹⁵ Detorquere remos. | Remos deflectere, ut navis alio curat quam coeperat.

¹⁶ Ludificari fugâ rostra. | Rostra navium hostilium ludificari fugiendo, ut esse in Romanas irruentes, vacuo offenderent.

- solido decernere. Victor ergo apud ¹⁷ Liparas, merſa & fugata hoſtium claſſe, primum illum maritimum egit triumphum. Cujus quod gaudium fuit? quum ¹⁸ Duilius Imperator, non contentus unius diei triumpho, per vitam omnem, ubi a cœna rediret, præluceſcere funalia, præcinere ſibi tibias juſſit, quaſi quotidie triumpharet. Præ tanta victoria leve hujus prælii damnum fuit. Alter conſulum interceptus Afina Cornelius: qui ſimulato colloquio evocatus, arque ita oppreſſus fuit; perſidiæ Punicæ documentum. ¹⁹ Calatino dictatore, ſere omnia præſidia Pœnorū, ²⁰ Agrigento, ²¹ Drepanis, ²² Panormo, ²³ Eryce, ²⁴ Lilybæo detraxit. ²⁵ Trepidatum eſt ſemel ²⁶ circa Camarinenſiū ſaltū: ſed eximia virtute Calpurnii Flammar tribuni militum evaſimus, qui læta trecentorum manu, ²⁷ inſeſtum & inſeſſum ab hoſtibus tumultum occupavit, adeoq; moratus hoſtē, dum exercitus omnis evaderet: ac ſic plucherrimo exitu, ²⁸ Thermopylarū & Leonidæ famam adæquavit: hoc illuſtrior noſter, quod expeditioni tantæ ſuperfuit & ²⁹ ſupervixit, licet nihil ſcripſerit ſanguine. ³⁰ Lucio Cornelio Scipione, quum jam Sicilia ſuburbana eſſet populi Romani provincia; ſerpente latius bello, Sardiniam annexam; Corſicam tranſiit: ubi & ſic ³¹ Caralæ urbis excidio incolas teruit, adeoq; omnis ³² terra, mari Pœnos expugnavit, ut jam victoriæ

INTERPRETATIO.

¹⁷ Liparas. *Insula supra Siciliam.*

¹⁸ Duilius Imperator. *Occupavit tumultum iniquum. & circumſeſſum hoſtibus.*

NOTÆ.

¹⁷ Liparas. | Inſula ſupra Siciliam, quæ & Moliæ dictæ ſunt.

¹⁸ Duilius juſſit. | Minus verum puto, imo & planè falſum eſt. Neque enim juſſit Duilius. Nimiſ ſuperbum illis temporibus exemplum. Hic illi honos ob præclarum in Remp. meritorum conceſſus fuit; quod facile auctoritatibus veterum oſtendi poteſt, ſi libeat plura ſcribere. P.

¹⁹ Calatino. | A Atilio Calatino qui Conſul fuit, cum Q. Sulpitio Paterculo.

²⁰ Agrigento. | Agrigentum Urbs in inferiori parte Siciliæ verſus Meridiem, ad fluvium Agragani ſita, unde nomen.

²¹ Drepanis. | Drepanum promontorium Siciliæ verſus occidentem.

²² Panormo. | Panormus Urbs Siciliæ ab Occidente Boream verſus.

²³ Eryce. | Eryx Siciliæ Urbs e regione Panormi.

²⁴ Lilybæo. | Siciliæ Promontorio Occidentali verſus Meridiem.

²⁵ Circa Camarinenſium ſaltum. | Res ſic ſe habet, quum Camarina ab hoſtibus obſideretur, Calatius Conſul inexplorato itinere eo pergit, & in anguſtis à Carthaginenſibus clau-

ditur, ibi Marcus Calpurnius Flamma ſumptis trecentis militibus, eruptione facta, ſuperiorem quendam locum occupat, hoſtesque in ſe convertit, à quibus cum omnibus ſuis trucidatur.

²⁶ Thermopylarum & Leonida. | Qui Leonidas cum trecentis tantum Laconibus contra ingentem Perſarum exercitum ad Thermopylas triduo dimicavit.

²⁷ Supervixit. | Quum Conſul mortuos ſepeliri curabat, Calpurnium vidit adhuc paululum respirantem, & eum magna cum cura in lucem revocat.

²⁸ Licet nihil ſcripſeris ſanguine. | Hic hallucinatur Florus, qui Leonidæ tribuit quod fecit Othriades.

²⁹ Lucio Cornelio Scipione. | Quod nunc narrat Florus, anno prius eſt quam quod ſupra narravit de Calatino & Calpurnio.

³⁰ Caralæ. | Caralæ Urbs Sardinie ad Carlitianum ſinum ad Orientem.

³¹ Terra, mari, Pœnos expugnavit. | Bene quidem Salmafius, expurgavit: ſed non vidit, ingens, poſt ipſius emendationem, vitium in ſermone remanſiſſe, lego, omnes terras, ac maria, Pœnis expurgavit, Pater.

nihil

nihil nisi Africa ipsa restaret.³² Marco Attilio Regulo duce jam in Africam navigabat bellū. Nec deerant, qui ipso³³ Punici maris nomine ac terrore deficerent, augente insuper Tribuno Mannio metu; * in quem, nisi paruisset, securi districta, Imperator metu mortis navigandi fecit audaciam. Mox ventis remisq; properatum est: tantusque terror hostici adventus Poenis fuit, ut apertis pene portis Carthago caperetur. Prima belli præmissi fuit civitas³⁴ Clypea: prima enim à Punico littore quasi arx & specula procurrat. Et hæc, & trecenta amplius castella vastata sunt. Nec cum hominibus, sed cum monstribus quoq; dimicatum est; quum quasi in vindictā Africæ nata³⁵ miræ magnitudinis serpens, posita apud³⁶ Bragadā castra vexaret.³⁷ Sed omnium victor Regulus, quum terrorem nominis sui late circumtulisset; quumq; magnam vim juventutis, ducesque ipsos, aut cecidisset, aut haberet in vinculis; classemque ingentē præda onustam, & ³⁸ triumpho gravē³⁹ in Urbem præmisisset, jam ipsam belli caput Carthaginem urgebat obsidio, ipsisque portis inhærebat. Hic paululū⁴⁰ circumacta fortuna est; tantum ut plura essent Romanæ virtutis insignia: cujus fere magnitudo calamitatib; approbatur. Nam conversis ad externa auxilia hostibus, quum⁴¹ Xanthippum illis ducē Lacedæmon misisset, à viro militiæ peritissimo vincimur. Tum fœda clade⁴² Romanisq; usu incognita, vivus in manus hostium venit⁴³ fortissimus Imperator. Sed ille quidem par tantæ calamitati fuit. Nam nec Punico carcerē⁴⁴ infractus est, nec⁴⁵ legatione suscepta. Quippe diversa, quam hostes mandaverant, censuit; ne pax fieret, nec commutatio captivorum reciperetur. Sed nec illo voluntario ad ho-

INTERPRETATIO.

e In quem districta securi, nisi paruisset, Imperator dedit audaciam navigandi metu mortis.
f Hic paululum fortuna fuit inconstans.

g Nam nec fractus fuit Punico carcere.
h Quippe suscipit alia quàm qua hostes mandaverant.

NOTÆ.

³² Marco Attilio Regulo. | Qui tunc Consul erat 11.

³³ Punici maris nomine. | Quod periculosum propter Syrtis.

³⁴ Clypea. | Hodie Zafaran.

³⁵ Mira magnitudinis serpens. | Ejus exuvie centum & viginti pedum longæ.

³⁶ Bragadam. | Bragadas Africa fluvius.

³⁷ Sed omnium victor. | Pater meus legebat, sed enim victor.

³⁸ Triumpho gravem. | Poëticum, quasi nullus esset in illa classe qui triumphum non mereretur.

³⁹ In urbem præmisisset. | Alter Consul Marius eam reduxit cum viginti septem millibus captivorum, & navalem triumphum egit.

⁴⁰ Jam ipsam belli caput. | Melius si legas, sed ipsum belli caput; & ita legebat Pater meus.

⁴¹ Xanthippum. | Qui, quum eum copiis suis Carthaginenses præfecerint, triginta millia Romanorum occidit.

⁴² Romanisque usu incognita. | Nullas enim antehac Romanorum dux in potestatem hostium venerat.

⁴³ Fortissimus Imperator. | Regulus.

⁴⁴ Infractus est. | Hic infractus nil aliq; significat quam fractus, ut apud Virgil. *Torpent infracta ad prælia vires.*

Et alibi quod notandum.

⁴⁵ Legatione suscepta. | Illum Romam miserant Carthaginenses ut captivorum mutationem suaderet, labantem Senatū firmavit ne faceret, & rursus ad Carthaginenses egregius properavit exul. Vide mirabilem Horatii Odeam 5. lib. 3.

stes suos reditu, nec ultimo, five carceris, five crucis ⁴⁶ supplico de-
formata majestas, imo his omnibus admirabilior, quid aliud quam vi-
ctus de victoribus, arque etiam, quia Carthago non cesserat, de fortuna
triumphavit? Populus autem Romanus multo acrior infestiorque; pro ul-
tione Reguli, quam pro victoria fuit. ⁴⁷ Metello igitur consule spiranti-
bus aliis Poenis, & reverso in Siciliam bello, apud ⁴⁸ Panormum sic hos-
tes cecidit, ⁴⁹ ut nec amplius eam insulam concitarent. Argumentum
⁵¹ ingentis victoriae, ⁵⁰ centum circiter elephantorum captivitas: sic quo-
que magna præda, si gregem illum non bello, sed venatione cepisset.
⁵² Appio Claudio consule, non ab hostibus, sed à diis ipsis superatus est,
⁵³ quorum auspicia contempserat: ibi statim classe demersa, ubi ille præ-
cipitari pullos iusserat, quod pugnare ab his vetaretur. ⁵⁴ Marco Fabio
Butcone consule, classem hostium in Africo mari ⁵⁵ apud Egimurum,
jam in Italiâ ultro navigantem cecidit. Quantus ò tunc triumphus tem-
pestate intercidit, quum opulenta prædâ classis, adversis acta ventis,
naufragio suo Africam & Syrtis, ⁵⁶ omnium imperia gentium, insula-
rum littora, implevit! Magna clades, sed non sine aliqua principis po-
puli dignitate; interceptâ tempestate victoriam, & triumphum perisse
naufragio; & tamen quâ Punice prædâ omnibus promontoriis ⁵⁷ in-
sulisque frustrarentur & fluitarent, ⁵⁸ populus Romanus triumphavit.
⁵⁹ Lutatius Catulo consule tandem bello finis impositus, apud insulas, qui-

INTERPRETATIO.

¹ Et tamen quum Punica præda repellerentur ab omnibus promontoriis insulisque, & flui-
tarent.

NOTÆ.

⁴⁶ Supplicio. | Horat.

*Atqui sciebat quâ sibi barbarus
Tortor pararet.*

Et Cicer. alicubi, Neque tamen ignorabat se ad
crudelissimum hostem, & ad exquisita supplicia
proficisci, sed iurjurandum conservandum putabat.

⁴⁷ Metello igitur Consule. | Anno decimo
quinto hujus belli Punici, & hic L. Cæcilius
Metellus non verè Consul erat tunc, sed Pro-
consul.

⁴⁸ Panormum. | In Sicilia. Vide supra.

⁴⁹ Ut nec amplius. | In al. ut ne amplius.

⁵⁰ Centum circiter elephantorum. | Ex histo-
rie fide centum & viginti capti sunt.

⁵¹ Sic quoque magna præda si gregem illum. |
Multa hic congegit eruditissimus Salmasius, qui
legit, Sic quoque magna præda ac si gregem
illum. Sed ille locum non intellexit, qui ta-
men per se planissimus est. Isti centum ele-
phanti, magna etiam præda erant, inquit nos-
ter, si illos populus Romanus non bello, sed
venatione cepisset. At quum bello cepit, non
magna præda sunt, quum damna ibi accepta
vix ulla capta, nedum centum elephantor-
um captivitate queant reparari.

⁵² Appio Claudio Consule. | Sequenti anno
post Metelli victoriam.

⁵³ Quorum auspicia contempserat. | Hoc
declarat Cicer. lib. 2. de Nat. Deorum Nihil
novi P. Claudii, bello Punico primo temeritas mo-
vebit, qui etiam per jocum Deos irridens, quum
cavea liberati pulli non pascerentur, mergi eos
in aquam iussu, ut biberens quoniam esse no-
lent. Qui risus, classe devictâ, multas ipsi la-
chrymas, magnam Pop. Rom. cladem attulit.

⁵⁴ Marco Fabio Butcone. | Anno istius belli
vigesimo primo. Unde poterit multa Florum
præterire.

⁵⁵ Apud Egimurum. | Insulam inter Si-
ciliam & Africam.

⁵⁶ Omnium imperia gentium. | Quid hoc
sit, nemo homo unquam intelligit: lege ut
restituit Pater meus, omnium maria gentium;
hac probant sequentia, Insularum littora.

⁵⁷ Insulisque frustrarentur. | Salmasius legit
frustrarentur pessime, elegantissime navis fru-
strari portu dicitur, quum illi subire non potest.

⁵⁸ Populus Romanus triumphavit. | Eo tri-
umphavit, quod præda Punica omnibus pro-
montoriis insulisque frustrata fluitaret.

⁵⁹ Lutatius Catulo Consule. | Anno hujus belli
vigesimo quarto.

bus

bus nomen ⁶⁰ *Ægates*. Nec major alias in mari pugna; quippe com meatibus, exercitu, propugnaculis, armis gravis hostium classis, & in ea quasi tota Carthago: quod ipsum exitio fuit. Romana classis prompta, levis, expedita ⁶¹ & quodā genere castrensis; ad similitudinem pugne equestris, sic remis, quasi habenis agebatur: & in hos vel in illos mobilia ⁵² rostra, ⁶² speciem viventium præferebant. Itaque momento temporis laceratæ hostium rates, totum inter Siciliam Sardiniamq; pelagus naufragio suo operuerunt. Tanta denique fuit illa victoria, ut de excindendis hostium mœnibus non quæreretur. Supervacuum visum est, in arcem murosque sævire, ⁶³ quum jam in mari esset deleta Carthago.

INTERPRETATIO.

k Et quodammodo.

NOTÆ.

- ⁶⁰ *Ægates*. | Inter Africam & Siciliam tres numero, atque ut volunt à Virgilio dictæ, quod ibi fœdus cum Carthaginensibus ictum fuit.
⁶¹ *Et quodam genere castrensis*. | Expedita ut castrensis exercitus.
⁶² *Speciem viventium*. | An equorum?
⁶³ *Quum jam in mari esset deleta Carthago*. | Quum supra dixerit quasi habenis agebatur. An rostrorum? Certè equorum.
 Quia in navibus quas ceciderat Carthago, quasi tota Carthago, ut supra dixit noster, continebatur.

CAPUT III.

Bellum Ligusticum.

PERacto Punico bello, sequuta est ^a brevis sane, & quasi ad recipiendum spiritum, requies. ^b Argumentumque pacis, & bona fide cessantium armorum, tunc primum post Numam ^c clausa porta Jani fuit: sed statim ac sine mora patuit. Quippe jam ^d Ligures, jam ^e Insulres Galli, nec non & ^f Illyrii laceffebant. ^g Sic desub Alpihus, id est, ^h de-

INTERPRETATIO.

- ^a *Porta Jani tunc primum post Numam clausa fuit, quod est indicium pacis & armorum bona fide cessantium.*
^b *Sic desuper Alpihus, id est, desuper ipsa faucibus Italia.*

NOTÆ.

- CAP. III. *Bellum Ligusticum.* Anno Mundi 3713. ante Ch. Nar. 235. ab Ur. Cond. 516. Coss. L. Cornelio Lentulo Caudino, & Q. Fulvio Flacco.
^a *Brevis sane*. | Vix quadriennii requies data fuit.
^b *Clausā porta Jani fuit*. | Vide cap. 2. lib. 1.
^c *Ligures*. | Populi qui Alpes maritimas incolunt.
^d *Insulres Galli*. | Gallie Cisalpinæ populi quorum caput Mediolanum.
^e *Illyrii*. | Populi juxta mare Adriaticum ad Occidentem.
^f *Desub*. | Nota præpositionem junctam præpositioni. Sic *de proci* apud Plautum alibi, ita apud Plautum reperias *esub* & *desub*. Cæterum, quod vir magnus affirmat, cave id verum putes; nam *sub*, & *desub*, non sunt idem, *desub* enim est *desuper*. Pater.

sub

sub ipsis Italiæ faucibus, gentes, deo quodam assidue incitante, ne rubiginem ac situm scilicet arma sentirent. Denique ⁷ utrique cotidiani, & quasi domestici hostes ⁸ tirocinia militum imbebant. Nec aliter utraque ⁹ gente quam quasi cetera quadam populus Romanus ferrum suæ acuebat virtutis. ¹⁰ Ligures imis Alpium jugis adherentes inter Varum & Macram flumen, implicitosq; dumis silvestribus, major aliquanto labor erat invenire, quam vincere. Tuti locis, & ¹¹ fuga, durum atque velox genus, ex occasione magis latrocinia, quam bestia faciebat. Itaque quum diu multumq; eluderent ¹² Salvi, ¹³ Deceates, ¹⁴ Oxybii. ¹⁵ Euburates, Ingauni; ¹⁶ tandem Fulvius latebras eorum ignibus sepsit: ¹⁷ Bæbii in plana deduxit: ¹⁸ Posthumius ita exarmavit, ut vix reliquerit ferrum quo terra coleretur.

INTERPRETATIO.

c Ligures adherentes profundis Alpium jugis.

NOTÆ.

⁷ Utrique. | Nota ut insolitum utrique de tribus dici, nisi Ligures & Insubres intelligat, Illyricos vero prætermittat, utpote remotiores.

⁸ Tirocinia militum imbebant. | Nemo unquam ante Florum hoc dixit, Imbebant tirocinia militum, nihil aliud est quam Imbebant Tir. mil. Gallicè, Effusioient l'apprentissage de nos Soldats. C' étoit sur eux que nos Soldats faisoient leur apprentissage.

⁹ Et fuga. | Hic fuga nil aliud est quam pedum velocitas, quod notandum.

¹⁰ Salvi. | Qui & Sallyes in tabulis nominantur, Galliæ Narbonensis populi circa Aquas Sextias ad Occidentem Ligurum.

¹¹ Deceates. | In Galliæ Narbonensis populi ad Vari ostia, ubi Ligures, qui Deceates Ligures etiam dicebantur, ut & Oxybii qui Deceatibus Orientales erant ad oram Gallicæ maris.

¹² Oxybii. | Vide Deceates notæ superiori.

¹³ Euburates. | In Liguria, ut & Inganni, qui & Albinganni dicti sunt.

¹⁴ Tandem Fulvius. | Quint. Fulvius Flaccus, vel Marcus Fulvius Nobilior, nam utrique de Liguribus triumpharunt. Sed de M. Fulvio Nobiliori malim intelligi, qui finem bello imposuit, quod duravit annis LXXX. Alii de Quinto Fulvio malunt intelligi, qui anno DCCCXIV. de Liguribus triumphavit, & favere videtur Livius libi 44.

¹⁵ Bæbii. | Fugere duo Bæbii Pamphili sive Pamphili, fratres, Cn. scilicet; & M. De Marco hic noster loquitur, nam de Liguribus triumphavit, collega Cornelio Cethego anno ab Ur. Cond. 573. Eoque in agrum Tarentinorum quem de Samnitibus Romani ceperant traduxit; unde illi postea Ligures Bæbiani, & Corneliani dicti sunt, & in hoc Samnitum tractu à Plinio recensentur.

¹⁶ Posthumius. | A. Posthumius Albinus qui Consul fuit cum C. Calpurnio Pisonè, Liv. 40. 41. 3.

CAPUT IV.

Bellum Gallicum.

¹ Gallis Insubribus, & his accolis Alpium, animi ferarum, corpora pliusquàm humana erant: ² sed experimento deprehensum est, ³ quippe,

INTERPRETATIO.

¹ Sed istud experimento deprehensum est, nempe quod nō; &c.

NOTÆ.

CAP. IV. Bellum Gallicum. Anno Mundi 3725. ante Ch. Nat. 223. ab Ur. Cond. 528. Coss. Luc. & Emilio Papa, C. Attilio Regulo.

¹ Gallis insubribus. | Vid. Cap. sup.

² Quippe. | Mirum quantopere vox ista vi-

ros dictos turbaverit, ut etiam novas lectiones introducerent: sed ne longum faciam, sic lege & intellige: Sed experimento deprehensum est, quippe, id est scilicet, ut apud Virgil. Quippe ferant rapidi secum.

sicut primus imperus eis major quàm virorū est, ita sequens minor quàm
feminarum. Alpina corpora ^b humenti celo educata, habent quiddā fi-
mile cum nivibus suis : ^c quæ mox ut caluere pugna, statim in sudore
eunt ; & levi motu quasi sole, laxantur. Hi sæpe & alias, sed ⁴ Britomaro
duce, non prius soluturos, se baltea, quam Capitolium ascendissent, ju-
raverant. Factum est. Victos enim Æmilius in Capitolio discinxit. Mox
Ariovisto duce vovere de nostrorū militū præda ⁵ Marti suo torquem.
Intercepit Jupiter votum. Nam de torquibus eorum aureum tropæum
Jovi ⁶ Flaminius erexit. Viridomaro rege Romana arma Vulcano promi-
serant. ⁷ Aliorū vota ceciderunt. Occiso enim rege, ⁸ Marcellus ⁹ tertia
post Romulum patrem Feretrio Jovi arma suspendit.

INTERPRETATIO.

^b Humido celo.

^c Quæ corpora mox ut caluere pugna, statim in sudore vultur.

NOTÆ.

³ Quæ mox ut caluere pugna. | An niver, an corpora ? lego, nam mox, &c. probat enim Tō simile à se positum. Docti, quid vēlim, facile senserint. Pater.

⁴ Britomaro duce. | De Boils intelligendum est.

⁵ Marti suo. | Marti quem colunt Galli, ut docet Cæsar de bello Gallico 6.17.

⁶ Flaminius. | C. Flaminius Nēpos, qui cum P. Furio Calvo Consul fuit.

⁷ Aliorū vota ceciderant. | Aliorū, alio-

versum. In aliēnas manus vota illa devenere, nam pro Romanis armis, quæ Vulcano Galli promiserant, Romani Gallica Jovi suspendere.

⁸ Marcellus. | M. Claudius Marcellus qui finem bello imposuit, quod duravit annis quatuor.

⁹ Tertia post Romulum. | Virgil. de Mar- cello,

Tertioque arma Patri suspendet capta Qui- rino.

CAPUT V.

Bellum Illyricum.

Illyrii, seu, Liburni, sub extremis Alpium radicibus agunt, in-
ter ¹ Arsiam, Titiumque flumen, longissime per totū ² Adriani
maris littus effusi. Hi regnante Teuta muliere, populationibus non con-
tenti, licentiæ scelus addiderunt. ³ Legatos quippe nostros, ⁴ ob ea ⁵

INTERPRETATIO.

¹ Nam legatos nostros jure agentes, ob ea quæ illi deliquerant, percutiunt, non quidem gladio, sed securi quasi victimas.

NOTÆ.

CAP. V. Bellum Illyricum. Hoc bellum qua-
tuor annis ante Gallicum de quo Cap. superio-
ri actum est. Anno Mundi 3721. ante Ch.
Nat. 227. ab Ur. Cond. 524. Cæsi L. Post-
humio Albino, II. & Q. Fulvio Centumalo.

¹ Illyrii seu Liburni. | Nam Liburnia Illy-
ridis regio est.

² Arsiam Titiumque. | Arsia fluvius ad Oc-

cidentem, Italiæ terminus; Titius, ad Orien-
tem. Alii Illyricos fines latius extendunt.

³ Adriani. | Ita Horatius : ita & Cicero.
Aliud est, propriè loquentibus, Adriaticum,
&c. Adrianum. Pater.

⁴ Legatos quippe nostros. | Hi fuere C. & L.
Coruncani.

⁵ Ob ea quæ deliquerant. | Italicos metca-
tores spoliaverant.

quæ

quæ deliquerant, jure agentes, nec gladio quidem, sed ut victimas, securi percutiunt. Præfectos navium igni comburant, idque quo indignius foret, mulier imperabat. Itaque Cnæo Fulvio Centimalo duce, late domantur. Strictæ in principū colla secures, ^b legatorum Manibus litavere.

INTERPRETATIO.

^b *Juxta persolvere Manibus legatorum.*

NOTÆ.

^a *Securi percutiunt.* | Alter tantum occisus est.

^c *Cnæo Fulvio Centimalo.* | Vide in Tit. alii Quintum vocant, Eurtop. Cnæum cum Floro.

^d *Legatorum manibus litavere.* | Litare, hoc

est sacrificare, sic Cap. 18. lib. 3. Strabo Pompeius non prius finem cedium fecit, quam Asculi everfione Manibus sui exercituum Consulatum direptarumque urbium Diis litaretur.

CAPUT VI.

Bellum Punicum secundum.

POST primum Punicum bellum vix quadriennii requies. Ecce alterum bellū: minus quidem spatio (nec enim amplius quam decem & octo annos habet) sed adeo cladum atrocitate terribilius, ut si quis conferat damna utriusque populi, similior victo sit populus qui vicit. Urebat nobilem populum ablatum mare, captæ insulæ, dare tributa, quæ jubere consueverat. Hinc ultionem puer Annibal ad arā patri juraverat: nec morabatur. Igitur in causam belli Saguntus

INTERPRETATIO.

^a *Stimulabat.*

NOTÆ.

CAP. VI. *Bellum Punicum secundum.* Anno Mundi 3731. ante Ch. Nat. 217. ab Ur. Cond. 534. Coss. M. Livio Salinatore, & L. Emilio Paulo.

¹ *Vix quadriennii requies.* | Cave existimes primum bellum Punicum inter & secundum, quatuor tantum annos intercessisse, nam hoc falsissimum, cum unius & viginti spatium interstit. Sed hoc sic accipiendum quasi dicat Florus post primum bellum Punicum usque bellis impediti f. ēre Romani fere usque ad secundum bellum, ita ut vix quadriennii requiem caperint. Quod verum est.

² *Decem & octo annos.* | Alii unum demunt, addunt alii, sed ex tabulis decem & octo, nec plus vel minus durasse satis constat.

³ *Similior victo sit populus qui vicit.* | Silius lib. prim.

propiusque fuere periculo

Quæis superare datum.

⁴ *Urebat.* | Male in al. *pudabat.* Sic Te-
rent. pro *hominem.*

⁴ *Nobilem populum.* | Poenos.

⁵ *Ablatum mare.* | Quod primo bello Punico Romani in dirionem suam redegerant.

⁶ *Capta insule.* | Sardinia, Corsica.

⁷ *Quæ jubere consueverat.* | Juberē tributa, est tributa indicere, imperare, Gallicè, *Exiger des Tributs.*

⁸ *Hinc ultionem.* | Qui vocem *hinc* mutant, ii sane eam non intelligunt: urebat Populum nobilem ablatum mare, &c. Hinc. Gall. *d'un autre côté.* Ultionem puer Annibal, &c.

⁹ *Ad aram patri.* | Hamilcar ad Hispaniam exercitum traducturus sacrificat, & sacrificio filium Hannibalem admoveat novem annos natum, & jurare jubet se quamprimum possit Populo Romano hostem futurum.

¹⁰ *Nec morabatur.* | In mora non erat ille. Gall. *Il n'attendois que l'occasion.*

¹¹ *In causam belli Saguntis.* | Quia scilicet non dubitabat ille quin Saguntinis oppugnandis arma moverent Romani, utpote focus. Saguntus est urbs Hispaniæ ad litus eorum.

¹² *delecta*

¹² delecta est, verus Hispaniæ civitas & opulenta, fideique erga Romanos magnum quidem, sed triste monumentum. Quam in libertatem ¹³ communi fœdere exceptam, Annibal causas novorum morum quærens, & suis, & ¹⁴ ipsorum manibus evertit, ut Italiam sibi rupto fœdere aperiret. Summa fœderum Romanis religio est: itaq; ad auditum sociæ civitatis obsidium, memores isti cum Pœnis quoque fœderis, non statim ad arma procurrunt, dū prius ¹⁵ more legitimo queri malunt. Interim jam novem mensibus fessi fame, machinis, ferro, versa denique in rabiem fide, immanem in foro excitant ¹⁶ rogam: tum desuper se suosq; cum omnibus opibus suis ferro & igni corruptunt. Hujus tantæ cladis auctor ¹⁷ Annibal poscitur. Tergiversantibus Pœnis, dux legationis, Quæ, inquit, mora est? Fabius. ¹⁸ In hoc ego sinu bellum pacemq; porto: utrum eligitis? Succlamantibus; Bellum. Bellum igitur, inquit, accipite: & excussio in mediam curiam togæ gremio, non sine horrore, quasi plane sinu bellum ferret, effudit. Similis exitus belli initio fuit. Nam quasi has ¹⁹ inferias sibi Saguntinorum ultimæ ²⁰ diræ in illo publico parricidio incendioq; mandassent; ita Manibus eorum, vastatione Italiæ; captivitate Africæ, ducum & regum, qui id gessere bellum, exitio ²¹ parentatum est. Igitur ubi semel se in Hispania movit illa gravis & luctuosa Punici belli vis atque tempestas, destinatumque Romanis jam diu fulmen, ^b Saguntino igne ²² conflavit: statim quodam impetu rapta, medias perfregit Alpes; & in Italiam ab illis ²³ fabulosæ altitudinis nivibus, velut cœlo missa, descendit. ^c Ac primi quidem imperus turbo inter Padū & ²⁴ Ticinum valido statim fragore de-

INTERPRETATIO.

^b Saguntino igne conflatum est.

^c Ac procella quidem primi impetus statim fragore.

NOTÆ.

¹² Delecta. | Male in al. Deleta.

¹³ Communi fœdere. | Ultimo fœdere inter Carthagenenses & Romanos (ancito cautum fuerat ut Saguntus, quia Romanorum sociæ, exciperetur, & inter utriusque populi imperia libera maneret.

¹⁴ Ipsorum. | Saguntinorum.

¹⁵ More legitimo. | Per legatos scilicet.

¹⁶ Rogum. | Hic manifesto sumitur pro fruce lignorum nondum accensa, contra quam quibuldam visum est.

¹⁷ Annibal poscitur. | Accusatur: Gallice, *On demande Justice d'Annibal*.

¹⁸ In hoc ego sinu. | Quem ex toga fecerat.

¹⁹ Inferias. | Sic proprie dicebantur sacrificia, libationes, quæ mortuis inferebant.

²⁰ Diræ. | Imprecationes, quibus Romanos egerant, quod ab illis miserè destituti, & in Carthagenenses, quod injustè ab illis bello petiti fuissent.

²¹ Parentatum est. | Parentare propriè est parentibus iusta facere, sed per Synecdochen de quibusque mortuis dicitur.

²² Conflavit. | Pallivè pro conflatum est.

²³ Fabulosæ altitudinis. | Fabulosam, hic

certe, non idem est quod falsum, quod commentitium, sed id, quod etsi verum est, fabulas tamen in sese admittas habet, aut de quo multæ fabulæ narrantur. Sic & apud Horatium; *Hydaspes fabulosus*, vel *que loca fabulosus lambit Hydaspes*. Non quod Indiæ fluvius non sit Hydaspes (nam è veteri Geographia constat, ejus regionis fluvium esse Hydaspem), sed quod de illo multa fabulati essent, vel Pœnæ, vel illi nugatores Greculi, qui aut Alexandri, aut Bacchi, aut Persæ, (sic illos quoque Persæ) expeditiones scriptis suis prodiderant. Neque vero aliter Horatius, cum alicubi scripsit, *Me fabulosa columba texerunt*; neque, iterum dico, aliter, cum cecinit:

Jam te premis nos fabulaque Manes.

Id est, Manes, de quibus boni viri tam multa sibi in animo finxere, ut & aliis terribilimenta objicerent. Ridiculus enim esset Horatius, si quem ab eo premi diceret, quod esset nihil, id est, si esset fabula.

²⁴ Ticinum. | Ticinus Gallie Cisalpinae fluvius, Tesino nunc.

tomir.

tonuit. Tunc Scipione duce fusus exercitus. Saucius etiam ipse venisset in manus hostium imperator, nisi protectum patrem ²⁵ prætextatus admodum filius ab ipsa morte rapuisset. Hic erit Scipio, qui in exitium Africæ crevit, ²⁶ nomen ex malis ejus habiturus. Ticino ²⁷ Trebia succedit. Hic secunda belli Punici procella ²⁸ deservit. Sempronio consule. Tunc callidissimi hostes frigidum & nivalem nacti diem, quum se ignibus prius ²⁹ oleoq; fovissent (horribile dictu) homines à meridie & sole venientes ³⁰ nostra nos hieme vicerunt. ³¹ Thrasymenus lacus tertium fulmen Annibalis, imperatore Flaminio. Ibi quoq; ars nova Punice fraudis. Quippe nebula lacus, palustribusq; virgultis ³² tectus eques, terga subito pugnantium invasit. Nec de diis possumus queri. Imminentem quippe temerario duci cladē prædixerant ³³ insidentia signis examina, ³⁴ & aquilæ prodire nolentes, & commissam aciem sequutus ingens terræ tremor: ³⁵ nisi illum horrorem soli, ³⁶ equitum virorumq; discursus, & mota vehementius arma fecerunt. Quartum, id est, pæne ultimum vulnus imperii ³⁷ Cannæ; ignobilis Apuliæ vicus: sed magnitudine cladis ³⁸ emerfit; & quadraginta millium cæde parva nobilitas. Ibi in exitium infelicis exercitus, dux, terra, coelum, dies, tota denique rerum natura consensit. Siquidē ³⁹ non contentus simulatis transfugis Annibal, qui mox terga pugnantium ⁴⁰ ceciderunt, insuper callidissimus imperator, patentibus in campis, observato ⁴¹ loci ingenio; quod & sol

INTERPRETATIO.

d Nisi discursus equitum virorumque & arma mota vehementius fecerunt illum tremorem terre.

NOTÆ.

²⁵ Admodum prætextatus. | Prætexta indutis. Erat autem prætexta, toga quæ purpuram orae prætextam habebat, & à pueris ferebatur usque ad annum decimum septimum.

²⁶ Nomen ex malis ejus habiturus. | Africani scilicet.

²⁷ Trebia. | Gallie Cisalpinæ fluvius.

²⁸ Deservit. | Valde fœvit.

²⁹ Oleoque. | Quo frigori impenetrabiles redderentur.

³⁰ Nostra nos hieme. | Hæc dicit comparate ad Pœnos qui à Meridie & sole veniebant, quibus ideo hiems durior esse debebat quam Romanis qui ad Septentrionem, præ Pœnis, versi sunt.

³¹ Thrasymenus lacus. | In Tuscia.

³² Tectus eques. | Tecti equites, more Pœnarum. Jam supra monuimus.

³³ Insidentia signis examina, & aquilæ prodire nolentes. | Ex acuminibus hastilium veteres militaria auspicia solebant sumere, hoc est superis atque inferis spiculis; ex superis, si volucres, flamulæ, & aliæ id genus insiderent, ut hic examina apum: ex inferis vero, si hostilia humi delixa quæ signa militaria, uti aquilæ,

las, sustinerent, vel facillimè, vel difficillimè convellerentur; si facillimè, auspiciata; si contra, inauspicata putabantur, ut hic. Vides nunc quid intelligat Florus, per Aquilæ prodire nolentes. Id est, quum hastilia illa quibus Aquilæ signa militaria insidebant, nullo modo possent convelli.

³⁴ Equitum virorumque discursus. | Phantasia Poetica, cujusmodi plures apud Homerum invenies. Quasi vero virorum & equorum discursus, & mota vehementius arma soli horrorem faciant. Miror vero magnum virum emotæ mentis Florum insinulasse qui hæc scripserit.

³⁵ Cannæ. | In Apulia juxta Aufidum amnem.

³⁶ Emerfit. | Ex ignobilitate sua scilicet.

³⁷ Non contentus simulatis transfugis. | Non contentus misisse quosdam ex suis, qui cum se transfugas esse simularent, pugna commissæ, Romanorum terga cederent.

³⁸ Ceciderunt. | Pater meus legebat eadem, quod consilium notat, & finem consilii; nam transfugas miserat ut cederent.

³⁹ Loci ingenio. | Gallicè, La nature du lieu.

ibi

ibi accerrimus, & plurimus pulvis, ⁴⁰ & Eurus ab Oriente semper quasi ad constitutum, ita ⁴¹ instruxit aciem, ut Romanis adversus hæc omnia overbis, ⁴² quasi secundum cœlum tenens, ⁴³ vento, pulvere, sole pugnaret. Itaq; ⁴⁴ duo maximi exercitus cæsi ad hostium satiætem, donec Annibal diceret militi suo, ⁴⁵ Parce ferro. Ducum ⁴⁶ effugit ¹⁹ alter, ⁴⁷ alter occisus est: dubiū uter majore animo. ⁴⁸ Paulum puduit, ⁴⁹ Varro non desperavit. Documenta cladis, cruentus aliquandiu Aufidus; pons de cadaveribus, jussu ducis factus ⁵⁰ in torrente Vergelli; ⁵¹ modii duo annulorum Carthaginem missi, & dignitasque equestris ⁵² taxata mensura. Dubium deinde non erat, quin ultimam illum diem habitura fuerit Roma, quintumq; intra diem epulari Annibal in Capitolio potuerit, si (quod Pœnum illum dixisse ⁵³ Adherbalem Bomilcaris ferunt) Annibal quemadmodum sciret vincere, sic uti victoria scisset. Tum quidē illum, ⁵⁴ ut dici vulgo solet, aut fatum urbis imperaturæ, aut ipsius ⁵⁵ mens mala, & averti à Carthagine dii, ⁵⁶ in diversum abtulērunt. ⁵⁷ Quum victoria posset uti, frui maluit, relictaque Roma,

INTERPRETATIO.

e Equitesque per mensuram annulorum numerati.

f Adherbalem Bomilcaris filium.

NOTÆ.

⁴⁰ Et Eurus semper quasi ad constitutum. | En tibi quæ nuper ad hunc locum Pater meus scripserat:

Mula hic à viro Doctissimo scripta fuit. Illa omnia, ingenue dico, nil ad Florum. Neque ille, neque alii, puto, id viderunt, quod perquam ridiculum est. Nam haud scio an tale quid scribat puer, ut ventus, qui Æquinoctialis Oriens est, semper esset Orientalis. Rem bollam, ingeniosam, doctam & argutam! Quid igitur? Delendum, semper quod ineptus quidam inscripserat, supra illa verba, Ad constitutum, quasi Florum reprehendi vellet, qui ob Oriente illum flare dixisset, quasi ad Constitutum, cum semper illinc, non aliunde, flare Eorum norimus.

⁴¹ Instruxit aciem. | Ergo ipse ad Occidentem, Romani vero ad Orientem conversi pugnare.

⁴² Quasi secundum Cœlum tenens. | Metaphora à navibus sumpta, quæ secundo amne vel cœlo navigant, cum cursum annis sequuntur: sic Annibal secundum Cœlum tenebat, quum secundo Sole, vento, & pulvere pugnaret.

⁴³ Vento, pulvere, Sole pugnaret. | Id est, vento, pulvere, Sole, quasi armis ad pugnandum uteretur.

⁴⁴ Duo maximi exercitus. | Quippe ambo Consules aderant. C. Terentius Varro, & L. Æmilius Paulus, & quisque suam habebat exercitum. In hac pugna occubuit Æmilius cum quadraginta Romanorum millibus, octoginta Senatoribus, viri Consularibus, Prætoribus & Ædilibus, & duobus millibus, & septingentis equum.

⁴⁵ Parce ferro. | Nil tale usquam de Annibale legitur.

⁴⁶ Effugis alter. | Terentius Varro.

⁴⁷ Alter occisus est. | Æmilius Paulus.

⁴⁸ Paulum puduit. | Militibus suis superesse noluit.

⁴⁹ Varro non desperavit. | Gratius etiam illi hoc nomine à Civitate actæ fuisse, quod de Republica non desperasset.

⁵⁰ In torrente Vergelli. | In Apulia videtur esse Vergellus, aliis Gelus dicitur.

⁵¹ Modii duo annulorum. | Alii tres, unum alii tantum ponunt.

⁵² Dignitas equestris taxata mensura. | Nemo, quod sciam, hunc locum intellexit. Hic dignitas Equestris dicitur, pro Equites, ut apud Pœtas, vix Hercules, pro Hercules. Equites autem taxati fuisse mensura, hoc est, per mensuram annulorum notum fuit quot Equites occubuerint, cum ii tantum, annulos ferrent.

⁵³ Ut dici vulgo solet. | Additamentum est ab homine misere religioso, qui metueret ne qua vis major facto tribueretur. Nugator, quasi aliter veteres loquantur.

⁵⁴ Mens mala. | Mens levis apud Virgilium.

⁵⁵ In diversum. | In diversam partem.

⁵⁶ Cum victoria posset uti, frui maluit. | Frui de his dicitur, qui res ad tempus possident; uti vero de his qui omnino eas sibi habent. Sic Annibal frui victoria maluit, cum dimidiam tantum partem haberet, quam ex uti integra, si recta ad Capitolium percidisset.

Campaniam Tarentumq; peragrarè: ubi mox & ipse, & exercitus ardor elanguit; adeo ut verè dictum sit: ⁵⁷Capuā Annibali Cannas fuisse. Si quidem invictum Alpibus, indomitum armis, Campaniæ (quis crederet?) soles, & tepentes fontibus Bajæ, subegerunt. ⁵⁸Interim respirare Romanus, & quasi ab inferis emergere. Arma non erant: ⁵⁹detracta sunt templis. Decebat ærarium: opes suas libens senatus in medium protulit: nec præter quod in bullis, cingulis atque annulis erat, quicquam sibi auri reliquere. Eques sequutus exemplum, imitaturque equitem ⁶⁰tribus. Denique vix sufficere tabulæ, vix ⁶¹scribarum manus ⁶²Lævino Marcelloq; consulibus; quum privatæ opes in publicum deferrentur. Quid autem in deligendis magistratibus, quæ ⁶³centuriarum sapientia, quum iuniores à senioribus consilium de creandis consulibus petivere? Quippe adversus hostem toties victorem, tam callidum, non virtute tantum, sed suis etiam pugnare consiliis oportebat. Prima redeuntis, & ut sic dixerim, reviviscentis imperii spes. ⁶⁴Fabius fuit: qui novam de Annibale victoriam & commentus est, non pugnare. Hinc illi cognomen novum, & Reipublicæ salutare, Cunctator. Hinc illud ex populo, ut Imperii scutum vocaretur. Itaque per ⁶⁵Samnium totum, per ⁶⁶Falernos ⁶⁷Gauranosque saltus sic maceravit Annibalem, ut qui frangi virtute non poterat, mora comminueretur. Inde Claudio Marcello duce etiam congredi ausus est. Cominus venit, & pepulit in Campania sua, & ab obsidione ⁶⁸Nolæ urbis excussit. Ausus & ⁶⁹Sempronio Graccho duce per Lucaniâ sequi, & premere terga cedentis; quamvis tunc (ô pudor!) manu ⁷⁰servili pugnaret. Nam hucusq; tot mala compulerant: ⁷¹sed libertate donati, fecerant de servitute Romanos. O horribilem in

INTERPRETATIO.

g Invenit.

h Exercitus servili pugnaret.

NOTÆ.

⁵⁷ Capuam Annibali Cannas fuisse. | Capuam idem fuisse Annibali, quod Cannæ fuisse Romanis.

⁵⁸ Interim respirare. | Sub, cepit. Sæpissimè infinitivi modos sic absolute positos eleganter invenies.

⁵⁹ Detracta sunt templis. | Quæ scilicet post reportatas à Romanis victorias Deorum templis suspensa fuerant.

⁶⁰ Servitia. | Servi, ut scelus pro scelerato homine.

⁶¹ Tribus. | Pro plebe quæ in tribus dividebatur.

⁶² Scribarum. | Gressarii.

⁶³ Lævino Marcelloque. | Anno decimo post inceptum bellum.

⁶⁴ Centuriarum. | Centuria est certus quidam Civium Romanorum numerus, qui in sex Classes dividebantur, Classes vero in centum nonginta tres Centurias.

⁶⁵ Falerni. | Q. Fabius Maximus.

⁶⁶ Samnium. | Italiciæ regio media inter

Picenum, Campaniam, & Apuliam.

⁶⁷ Falerni. | Montem in Samnio.

⁶⁸ Gauranosque saltus. | In Campania.

⁶⁹ Nolæ urbis. | In Campania.

⁷⁰ Sempronio Graccho. | Hoc de Sempronio nusquam legitur, sed de Marcello; quamquam alicubi scripti sit Sempronium istum Lucanorum fraude in insidias præcipitatum occubuisse.

⁷¹ Manus servili. | Nam in Sacramentum Militiæ servitia liberata fuerant.

⁷² Sed libertate donati fecerant de servitute Romanos. | Hæc corrupta & deperdita. Coniicit Salmastius, Sed libertate donati fecerunt se de servis virtute Romanos. Sententia plana. Servis enim qui libertate donati fuerant, pronuntiant fuit, eos omnino liberos esse futuros, qui caput hostis referrent: qui cum strenue pugnascent, virtute libertatem integram consecuti sunt. Hæc Salmastius, sed malim legi ut Preinsh: Sed libertate donata fecerant de servitute Romanos. Nil certius nec facilius.

tor adversis fiduciam! ò singulare animum ac ⁷³ spiritum populi Romani! tam arctis afflictisq; rebus, quum de Italia sua dubitaret, ausus ⁶¹ est tamen ⁷⁴ in diversa respicere, quumq; hostes in jugulo per Campaniam Apuliamque volitarent, ⁷⁵ mediamq; de Italia Africam facerent; eodem tempore & hunc sustinebat, & in Siciliam, Sardiniam, Hispaniam, divisa per terrarum orbem arma mittebat. Sicilia mandata Marcello, nec diu restitit. Tota enim insula ⁷⁶ in una urbe superata est. Grande illud, & ante id tempus, invictum caput Syracusæ, quamvis ⁷⁷ Archimedis ingenio defenderentur, aliquando cesserunt. ⁷⁸ Longe illi ⁷⁹ triplex murus, totidemque arces, portus ille marmoreus, ⁸⁰ & fons celebratus Arethusæ, ⁸¹ nisi quod hactenus profuere, ut pulchritudini victæ urbis parceretur. ⁸² Sardiniam Gracchus arripuit. Nihil illi gentium feritas, ⁸³ Insanorumq; (nam sic vocantur) immanitas montium profuere. Sævum in urbes, urbemq; urbium ⁸⁴ Caralim ut gens contumax, ⁸⁵ vilisque mortis saltem desiderio patrii soli domaretur. In Hispaniam missi Cnæus & Publius Scipiones, pæne totam Poenis eriperant; sed insidiis Punicæ fraudis oppressi rursus amiserunt, magnis quidē illi præliis, quum Punicas opes cecidissent: ¹ sed Punicæ insidiæ ² alterum ferro castra metantem, alterum, quum evasisset in turrim, circum facibus oppresserunt. Igitur in ultionem patris ac patrii missus cum exercitu Scipio, cui tam grande de Africa nomen fata ⁶² decreverant, bellatricem illam, viris armisque nobilem Hispaniam, illam seminarium hostilis exercitus, illam ⁸⁶ Annibalis eruditricem, (in-

INTERPRETATIO.

i In diversas partes respicere.

k Nisi quod ad hoc profuere ut, &c.

l Sed Punica insidia oppresserunt alterum

ferro, dum castra metaretur, & alterum circum facibus quum evasisset in turrim,

NOTÆ.

⁷³ Spiritum. | Spiritus audaciam fere sonat.
⁷⁴ In diversa respicere. | In diversas partes, Siciliam, Sardiniam, & Hispaniam, in quas arma misit.

⁷⁵ Mediamque de Italia Africam facerent. | Eadem fiducia in media Italia versabantur, qua in media Africa: hoc dicit Florus, ut ostendat Poenos totam fere Italiam domuisse.

⁷⁶ In una urbe. | Falsum, nam post captas Syracusas fuit adhuc quod Lævinus in Sicilia ageret: nam Agrigentum valido Carthaginensium præsidio tenebatur, quod ille expulsi, & ita Siciliam debellavit.

⁷⁷ Archimedis. | Insignis Mathematici qui, captis Syracusis, à milite cæsus perijt.

⁷⁸ Longe illi. | Id est, parum profuit. De ista voce longe, jam alibi dixi, adduxique Virg. locum, quem vide.

⁷⁹ Triplex murus. | Tres erant arces Syracusis, singulæ muro cinctæ, & sic triplex superandus murus fuit Marcello, ut Carthaginenses potirentur.

⁸⁰ Et fons celebratus Arethusa. | Quem Poëtæ fabulantur ex Peloponneso occultis meatibus subter mare lapsum rursus prope Syracusas emanare. Lege Ovidium lib. 5. Metam.

⁸¹ Sardiniam Gracchus arripuit. | Falsum est in Sardinia quidquam egisse Gracchum, sed T. Manium missum tabulæ fidem faciunt, quatuor annis antedimitas Syracusas.

⁸² Insanorum. | Insani, montes in Sardinia. Græce *μακρόφωνοι*, hodie *Canelle* dicuntur.

⁸³ Caralim. | Caralis urbs littoralis.

⁸⁴ Vilisque mortis. | Gens vilis mortis à Floro dicitur, quæ mortem vilen putat, & facilis est ad eam excipiendam.

⁸⁵ Alexum ferro. | Refert verbum ferro ad verbum oppresserunt.

⁸⁶ Annibalis eruditricem. | Quia ab Hispania bellum gerendi initium duxerat, à Sagunto scilicet, ut initio Cap. vidimus.

credibile dictu) totam ⁸⁷ à Pyrenæis montibus in Herculis columnas & Oceanum recuperavit : nescias citius, an felicius. Quam velociter, quatuor anni fatentur. Quam facile, vel una civitas probat. Eodem quippe, quo obfessa est, die, capta est : ⁸⁸ omenque Africanæ victoriæ fuit, quod tam facile victa est Hispana Carthago. Certum est tamen, ad profligandam provinciam maxime profecisse singularem ducis sanctitatem : quippe qui captivos pueros, puellasq; præcipuæ pulchritudinis, Barbaris restituerit, ne in conspectum quidem suum passus adduci, ⁸⁹ nequid de virginitatis integritate delibasse, saltem oculis videretur. ⁹⁰ Hæc inter diversâ terrarū populus Romanus : nec ideo tamen Italiæ visceribus in hærentem summovere poterat Annibalem. Pleraq; ad hostem defecerant ; & dux acerrimus contra Romanos Italici quoq; viribus utebatur. Jam tamen eum plerisque oppidis & regionibus excusseramus. ⁹¹ Tarentus ad nos redierat : jam & Capua, sedes & domus, & ⁹² patria altera Annibalis, tenebatur : cujus amissio tantum Pœno duci dolorem dedit, ut inde totis viribus Romam converteretur. O populum dignū orbis imperio ! ⁹³ dignū omnium favore, & admiratione hominum ac deorum ! Compulsus ad ultimos metus, ab incepto non destitit : & de sua Urbe sollicitus, Capuam tamen non omisit ; sed parte exercitus sub Appio consule relicta, parte Flaccum in urbem sequuta, ⁹⁴ absens simul, præsensque pugnabat. ⁹⁵ Quid ergo miramur, moventi ⁹⁶ castra ⁹⁷ à tertia lapide Annibali, ⁹⁸ iterum ipsos deos, deos, inquam, ⁹⁹ (nec fateri pudebit) restitisse ? Tanta enim ¹⁰⁰ ad singulos illius motus

INTERPRETATIO.

m Ne quid videretur attigisse de virginitatis integritate, saltem oculis.

n Hæc agebat populus Romanus per diversas terras.

NOTÆ.

⁸⁷ A Pyrenæis montibus. | Nam inter hos terminos continetur Hispania, Justin. Hispania inter Africam & Galliam posita, Oceani freto, & Pyrenæis montibus clauditur.

⁸⁸ Omenque Africanæ victoriæ fuit. | Vere omen, nam Carthago dicebatur.

⁸⁹ Tarentus ad nos redierat. | Illam proditiōe ceperat Fabius.

⁹⁰ Et patria altera. | Nam ibi deliciis deditus Annibal morabatur.

⁹¹ Dignum omnium favore & admiratione hominum ac deorum. | Pro, omnium, legendum est, numinum, & amovendum illud, Deorum ; quod additum fuerat ad explanationem illius vocis, numinum ; quæ solennis librorum corruptela est. Favor numina respicit, admiratio homines. Sic mox leges : Tanto favore Deorum, neque aliter loquatur qui sapiat. Pater meus.

⁹² Absens simul. | Per Appium Consulem scilicet, qui ante Capuam restiterat.

⁹³ Quid ergo miramur. | Hæc ita facile intelligas : Cum Populus Romanus tantus sit, ut numinum favorem mereatur, quid miramur Deos iterum restituisse Annibali, quum à tertio lapide versus Romam castra moveret ?

⁹⁴ A tertio lapide. | A tertio milliario ; nam per primum, secundum, tertium, lapidem, & prima, secunda, tertia, milliaria distinguiebant.

⁹⁵ Iterum. | Nam jam semel Annibali restiterant, illum impediētes ne Romā peteret. Illum enim, ut supra dixit noster, aut satum urbis imperatura, aut ipsius mens mala, & averſi à Carthagine Dii in diversum abstulerunt.

⁹⁶ Nec fateri pudebit. | Hæc ideo dicit quod probrosum videri possit viros fortes Deorum potius favore quam sua virtute victoriam consequi.

⁹⁷ Ad singulos illius motus. | Gallicæ, A chaque marche de son armée.

vis imbrium effusa, tanta ventorum violentia coorta est, ut divinitus hostem summoveri; neque cœlo, sed ab Urbis ipsius mœnibus, & Capitolio ⁹⁸ ferri videretur. Itaq; fugit, & cessit, & in ultimum se Italiam recepit ⁹⁹ sinum, quum Urbem ¹⁰⁰ tantum non ° adoratam reliquisset. Parva res dictu, sed ad magnanimitatem populi Romani probandam satis efficax: quod illis ipsis, quibus obsidebatur diebus, & ager quem Annibal castris infederat, venalis Romæ fuit, ¹⁰¹ hastæque subiectus invenit emptorem. Voluit Annibal ¹⁰² contra fiduciam imitari; ¹⁰³ subiecitq; argentarias Urbis tabernas: nec ¹⁰⁴ sector inventus est. Ut scias, etiam ¹⁰⁵ præfagia satis fuisse. Nihil actum erat tanta virtute, tanto favore etiam deorum. Siquidem Asdrubal frater Annibalis, cum exercitu novo, novis viribus, nova belli mole veniebat. Actum erat proculdubio, si vir ille se cum fratre junxisset. Sed hunc quoque castrametantem Claudius Nero cum Livio Salinatore debellat. Nero ¹⁰⁶ in ultimos Italiam angulos summovebat Annibalem. Livius in diversissimam partem, id est, ¹⁰⁷ in ipsas nascentis Italiam fauces, signa converterat. ⁶⁴ Tanto, id est, omni, qua longissima Italia, solo interjacente, quo consilio, qua ¹⁰⁸ celeritate, consules castra conjunxerint, inopinanterque hostem collatis signis compresserint, neq; id fieri Annibal senserit, difficile dictu est. Certe Annibal re cognita, quum projectum fratris

INTERPRETATIO.

o Quam reliquisset urbem tantum non salutam.

p Ager quem Annibal occupaverat castris, Roma venalis fuit.

q Difficile dictu est quo consilio, qua celeritate, Consules conjunxerint castra, tanto, id est, omni solo interjacente qua longissima Italia est; & inopinanter collatis signis hostem compresserint.

NOTÆ.

⁹⁸ Ferri. | Vis imbrium.

⁹⁹ Sinum. | Ad extremam oram. Gall. *Amont*. Sic Virgil. lib. 2. Georg.

*Aut quos Oceano proprio gerit India lucos
Extremi sinus orbis?*

¹⁰⁰ Tantum non adoratam. | Adorare urbem est, urbem salutare: cum autem id fieri nequeat nisi propius ad urbem accesserit, inde factum est ut adorare urbem sumatur, pro urbem ingredi. Hic igitur sensus est: Annibal urbem reliquit cum tantum non eam ingressus esset; hoc est, cum fere ira prope accesserit, ut eam ingredi potuisset.

¹⁰¹ Hastæque subiectus. | Ea quæ publicè vendebant, hastæ subiciebantur, hastæque posita præcone prædicante, ei qui licitatione vicisset, addebantur.

¹⁰² Contra. | Gallicè, *À son tour*.

¹⁰³ Subiecitque argentarias Urbis tabernas. | Subiecit, hoc est hastæ subiecit, *mit à l'encan*, argentarias tabernas, *les boutiques des Banquiers*.

¹⁰⁴ Sector. | Sectors dicuntur, qui emptoria sua persequuntur; vel potius sectores simpliciter emptores dicti sunt,

¹⁰⁵ Præfagia satis fuisse. | Eleganter satis, pro factorum, hæc sic intellige: quod populus Romanus hominem invenit qui agrum, quum Annibal castris occupabat, emeret; hoc præfagium fuit illos recuperaturos: quod vero Annibal sectorem non invenit, cum argentarias Urbis tabernas subiecit, præfagium fuit illum Roma nunquam potiturum.

¹⁰⁶ In ultimos Italia angulos. | In Brütium agrum se recepit Annibal.

¹⁰⁷ In ipsas nascentis Italia fauces. | Alpes intelligit, quas jam superaverat Annibal, in illas signa converterat Livius, ut Asdrubalem debellaret.

¹⁰⁸ Celeritate. | Quum Claudius Annibalem summovisset, illo nec opinante, cum flore exercitus castris digressus ad Livium Salinatore, qui ad Alpes castra converterat, proficiscitur; ibique Asdrubalem, qui Alpes cum exercitu transierat, & auxilia Annibali adducebat, Collèga Livio, cum toto exercitu trucidat, quinquaginta sex milibus hostium occisis, reditque die sexto in sua castra.

caput ad sua castra vidisset, Agnosco, inquit, infelicitatem Carthagini. Hac fuit illius viri, non sine præfagio quodam fati imminenti, prima confessio. Jam certum erat, Annibalem, etiam ipsius confessione, posse vinci: sed tot rerum prosperarum fiducia plenus populus Romanus, magni aestimabat asperrium hostem in sua Africa debellare. Duce igitur Scipione in ipsam Africam ¹⁰⁹ tota mole conversus, imitari coepit Annibalem, ¹ & Italix suæ clades in Africam vindicare. Quas ille (dii boni!) Asdrubalis copias, quos Syphacis exercitus fudit? quæ quantæque utriusque castra facibus illatis una nocte delevit? denique ¹¹⁰ jam non à tertio lapide, sed ipsas Carthagini portas obsidione quatiebat. Sic factum est, ¹ ut inherentem atque incubantem Italix extorqueret Annibalem. Non fuit major sub imperio Romano dies, quam ille, ¹¹¹ quum duo omnium & antea & postea ducum maximi, ille Italix, hic Hispanix victor, collatis cominus signis direxere aciem. Sed & colloquium fuit inter ipsos de legibus pacis. Steterunt diu mutua admiratione defixi. Ubi de pace non convenit, signa cecinere. Constat utriusque confessione, nec melius instrui aciem, nec acrius potuisse pugnari. Hoc Scipio de Annibale, Annibal de Scipionis exercitu prædicaverunt. Sed ramen Annibal cessit; præmiumque victoriæ Africa fuit, & sequutus Africam statim terrarum orbis.

INTERPRETATIO.

¹ Et vindicare clades Italia suæ contra Africam.

¹ Ut extraheret Annibalem inherentem atque incubantem Italia.

NOTÆ.

¹⁰⁹ Tota mole. | Totis viribus.

¹¹⁰ Jam non à tertio lapide. | Quasi diceret, Annibal Romam propius quam à tertio lapide non accessit: Scipio vero Carthaginē non à tertio lapide, sed ipsas portas obsidione quatiebat.

¹¹¹ Quum duo omnium & antea & postea. | Græca locutio, omnium antea & postea, *ἄνθρωποι καὶ ὅντινες*, id est, qui antea fuerunt, & post futuri sunt.

CAPUT VII.

Bellum Macedonicum primum.

65 **P**ost Carthaginem vinci neminem puduit. Sequuntur statim Africam gentes, ¹ Macedonia, ² Græcia, ³ Syria, cæteraque omnia,

NOTÆ.

CAP. VII. *Bellum Macedonicum primum*, anno Mundi 3736. ante Cb. Nat. 212. ab Ur. Cond. 539. Coss. Q. Fabio Maximo Censore iv. & Claudio Marcello III. quinto anno post in captum secundum Bellum Puni-

¹ Macedonia. | Supra Thessaliam antiquius

Pæonia dicebatur, & apud Homerum Pæonæ sunt Macedonæ.

² Græcia. | Achaia intelligit cui veterem statum reddidit Flaminius, ut legibus viveret suis, & avita libertate frueretur. Vid. infra in fine hujus Capitis.

³ Syria. | Bellum Syriacum, vide cap. sequ.

quodam

quodam quasi æstu, & torrente fortunæ. ⁴ Sic primi omnium Macedones, ⁵ affectator quondam imperii populus. Itaq; quamvis tunc ⁶ Philippus regno præfideret, Romani tamen dimicare sibi ⁷ cum rege Alexandro videbantur. Macedonicum bellum nomine amplius ⁸ quam spectatione gentis fuit. Causa cœpit à fœdere Philippi, quo rex ⁹ jam pridem dominantem in Italia Annibalem sibi sociaverat: postea crevit, implorantibus Athenis auxilium contra ¹⁰ regis injurias, quum ille ultra jus victoriæ in templa, aras, & sepulcra ipsa sæviret. Placuit senatui opem tantis ferre supplicibus. Quippe jam gentium reges, duces, populi, nationes, præsidia sibi ab hac urbe petebant. Primo igitur Lævino consule populus Romanus ¹¹ Ionium mare ingressus, tota Græciæ littora veluti triumphanti classe peragravit. Spolia quippe Siciliæ, Sardinia, Hispaniæ, ¹² Africæ præferebat; & manifestâ victoriam nata in ¹³ prætorii puppe laurus pollicebatur. Aderat sponte in auxilium Attalus ¹⁴ rex Pergamenorum. Aderant ¹⁵ Rhodii, nauticus populus: ¹⁶ qui navibus à mari, consul à terris, omnia equis virisq; quatiebat. Bis victus rex, bis fugatus, bis exutus castris: quum tamen nihil terribilius ¹⁷ Macedonibus fuit ipso vulnerum aspectu: quæ non spiculis, non sagittis, nec ullo ¹⁸ Græculo ferro, sed ingentibus pilis, nec minoribus adacta gladiis, ¹⁹ ultra mortem patebant. Enimvero ²⁰ Flaminio duce invios antea ²¹ Chaonum montes, ²² Aouumq; annem per abrupta vadentem,

INTERPRETATIO.

a Macedonicum bellum amplius fuit ob nomen, quam ob respectum istius gentis.

NOTÆ.

⁴ Sic primi omnium. | Multo melius in aliis Editionibus legitur sed pro sic.

⁵ Affectator quondam imperii populus. | Ad Philippi Alexandri magni parentis tempora respicit.

⁶ Philippus. | Demetrii Macedoniae regis filius.

⁷ Cum Rege Alexandro. | Cave Alexandrum Magnum intelligas, cum Romanis enim nunquam pugnavit: Sed Alexandrum Epiri Regem, qui Alexandri Magni fuit avunculus.

⁸ Quam spectatione gentis. | Illud bellum fuit amplius ob nomen Macedonum, qui olim fortes & generosi audiebant, quam consideratione & respectu ipsius gentis quæ illo tempore multum à pristina virtute excidisse putabatur.

⁹ Jam pridem. | Tamen anno superiori.

¹⁰ Regis. | Philippi.

¹¹ Ionium. | Quod est Epirum inter & Brutium, ad extremum Italiae sinum.

¹² Africa. | Sed nondum spoliata Africa, & Annibal adhuc in Italia versabatur.

¹³ Prætorii puppe. | Prætorii navis dicitur quæ dux vehitur, sive Consul, sive Prætor ille sit.

¹⁴ Rex Pergamenorum. | Pergami in Asia.

¹⁵ Rhodii. | A Rhodo Insula in Carpathiæ mari.

¹⁶ Qui navibus à mari, consul à terris, omnia equis virisque quatiebat. | Claud. Salmasius existimabat hunc locum esse corruptum, qui non est tamen; modo verbum, quatiebat, utrisque serviat, Rhodiis, inquam, & Consuli; sic, qui navibus à mari omnia quatiebant, ut Consul à terris omnia equis & viris quatiebat. Ita se res bene habet. In Edit. J. Stadii legitur, quibus à mari, &c. tunc subaudiendum esset quatientibus, quod durissimum, &, puto, sine omni exemplo.

¹⁷ Macedonibus. | Tertii casus.

¹⁸ Græculo. | Græci enim levioribus & brevioribus telis utebantur, Macedones vero pilis & gladiis ingentibus.

¹⁹ Ultra mortem patebant. | Quasi dicat, ita erant potentia, ut vel dimidiata mortem etiam dare nimis potuissent.

²⁰ Flaminio duce. | Tit. Quintio Flaminio.

²¹ Chaonum montes. | In Epiro juxta mare Ionium.

²² Aouumque annem. | In Macedonia per Taulantiorum regionem in mare Ionium excurrentem.

id est, ipsa Macedoniæ claustra penetravimus. Introisse, victoria fuit. Nam nunquam postea ausus congregi rex, ad tumultus, quos ²³ Cynocephalus vocant, uno, ac ne hoc quidem ^b justo prælio opprimitur. Et illi quidem consul pacem dedit, regnumque concessit: mox, ne quid esset hostile, ²⁴ Thebas, & ²⁵ Eubœam, & grassantem sub ²⁶ Nabide suo ²⁷ Lacedæmonia compescuit. Græciæ vero veterem statum reddidit, ut legibus viveret suis, & avita libertate frueretur. Quæ gaudia, quæ vociferationes fuerunt, quum hoc forte ²⁸ Nemeæ in theatro, ²⁹ quinquennialibus ludis à præcone caneretur; quo certavere plausu? quid ⁶⁷ florum in consalem profuderunt? Et iterum iterumque præconem repetere illam vocem jubebant, qua libertas Achaiæ pronunciabatur; nec aliter illa consulari sententia, quam modulatissimo aliquo ³⁰ tibiarum, aut ³¹ fidium cantu, fruebantur.

INTERPRETATIO.

^b Integro prælio.

NOTÆ.

²³ Cynocephalus. | In Thessalia sunt Cynocephalæ.

²⁴ Thebas. | Macedonia urbem in regione Phthiotidis ad Pelasgicum sinum sitam.

²⁵ Eubœam. | Ægei maris Insulam, tenuissimam Euripi freto à Boœtia divisam.

²⁶ Nabide. | Lacedæmoniorum Tyranno.

²⁷ Lacedæmonia. | In Peloponneso ad Eurotam fluvium.

²⁸ Nemea. | Nemea urbs in Peloponneso prope Argos sita, ubi tertio quoque anno certamina fiebant, quæ è loco Nemea dicebantur.

²⁹ Quinquennialibus ludis. | Malè noster quinquennales facit qui tantum triennales fuere, nam revera tertio quoque anno Nemea celebrabantur, unde αἵ γὰρ τρίτης seu τριετίας dictus est. Eundem errorem erravit Plin. ubi de Isthmis, Isthmus pars altera

cum delubro Neptuni quinquennialibus inclitis ludis. Nam constat Isthmia triennialia fuisse, Pind. Nem. Od. vi.

Ἡ δὲ τοῦ τε γὰρ ὕψους ἀντιθέτης ἐστὶν ἀμφοτέρων ταυροφῶνα τετραετίας τριετίας ποσειδῶνος δὲ τριετίας. Hoc est.

Maris pons indefessi (Periphrasis Isthmi Corinthiaci) In Amphitryonum trieterida mastatrice taurorum honoravit eum circa Neptunium delubrum. Ubi per trieterida Isthmia intelligit.

³⁰ Tibiarum. | Tibiæ primo sic dictæ quod ex tibia animalium fierent, & postea ex arundinibus factæ nomen retinuerunt.

³¹ Fidium. | Fides, plurali numero, propriè sunt chordæ citharæ. Et sic pro cithara sumuntur.

CAPUT VIII.

Bellum Syriacum Regis Antiochi.

¹ Macedoniam statim, & regem Philippum Antiochus ¹ ex cepit, quodam casu, quasi induitria, sic adgubernante

INTERPRETATIO.

^a Antiochus statim sequutus est Macedoniam, & regem Philippum.

NOTÆ.

CAP. VIII. Bellum Syriacum Regis Antiochi, anno Mundi 3758. ante Ch. Nat. 190. Ab Urbe Cond. 561. Cass. M. Atilio Glabrio, & P. Cornelio Scipione Nasica,

¹ Exceptis. | Verbum è re Gladiatoria trahitur, ubi victum novus excipit. Gallicè, Un Gladiator tout frais prend la place de celui qui est vaincu.

fortuna,

fortuna, ^a ut quemadmodum ab Africa in Europam, sic ab Europa in Asiam, ultro se suggerentibus causis, imperium procederet, & cum terrarum orbis situ, ^b ipse ordo victoriarum navigaret. Non aliud ^c formidolosius fama bellū fuit: quippe quum ³ Persas, & Orientem, ⁴ Xerxem, atq; ⁵ Darium cogitarent; quando perfolli ⁶ invii montes quando velis opertū ⁷ mare nunciaretur. Ad hoc cœlestes minæ territa-
bant, quum humore continuo ⁸ Cumanus Apollo ⁹ sudaret. Sed hic fa-
ventis ¹⁰ Asiæ suæ numinis timor erat. Nec sane viris, opibus, armis, quicquā copiosius ¹¹ Syria: sed in manus tam ignavi regis inciderat, ut nihil fuerit in Antiocho speciosius, quam quod à Romanis victus est. Impulere regem in id bellum, illinc Thoas ¹² Ætolia princeps, ¹³ inhonoratā apud Romanos querens adversus Macedones militiæ suæ societa-
tem: hinc Annibal, qui in Africa victus, profugus, & pacis impatiens, hostē populo Romano toto orbe quærebat. Et quod illud fuisset pericu-
lum, si se consiliis ejus ¹⁴ rex tradidisset, id est, si Asiæ viribus usus fuisset miser Annibal? Sed rex suis opibus, & nomine regio fretus, satis ha-
buit bellum movere. Europa jam dubio procul jure ad Romanos pertinebat. Hic ¹⁵ Lysimachiam urbem, in littore Thracio positam à majori-
bus suis, Antiochus ut hereditario jure repositabat. Hoc velut fidere, Asiatici belli mota tempestas. Et maximus regum contentus fortiter in-
dixisse bellum, quum ingenti strepitu ac tumultu movisset ex Asia, oc-
cupatis statim insulis, Græciæque littoribus, otia & luxus tanquam vi-
ctor agitabat. Eubœam insulam continenti adhaerentem tenui freto, ¹⁶ re-

INTERPRETATIO.

b Ipse ordo victoriarum pergeret.
c Terribilius.

d Conquerens societatem militia sua adver-
sus Macedones inhonoratam fuisse apud Romanos.

NOTÆ.

^a Ut quemadmodum ab Africa in Europam, sic, &c. Sunt hæc perturbata, atque adeo falsa, ut jam olim animadverteram. Scribo fiden-
ter ex serie rerum, & historiæ fide: ut quem-
admodum ab Europa in Africam, sic ab Africa in Asiam imperium procederet. Lege modo, Pater meus.

³ Persas. | Gravem populum. Horat.
Quo graves Persa melius perirent.

⁴ Xerxem. | Persarum Regem, qui Athon perfordit, & Hellespontum navibus operuit.

⁵ Darium. | Persarum Regem qui cum Alexandro bellum gessit. Sed non video quo-
modo Darius Romanos terrere poterat, quem parva manu toties fudit Alexander.

⁶ Invii montes. | Athos qui est in Isthmo maris Macedonici, inter Strimonium & Sin-
giticum sinum.

⁷ Mare. | Hellespontus.

⁸ Cumanus Apollo. | Qui Cumis in Cam-
pania colebatur.

⁹ Sudaret. | Sudavit etiam ante victam

Capuam, Cicero, lib. 1. de Divin. Quid cum
Cumis Apollo sudavit? Capua victoria.

¹⁰ Asia sua. | Quippe in Asia natus A-
pollo.

¹¹ Syria. | Ad litus Meridionale maris
mediterranei.

¹² Ætolia. | Ætolia Achaïæ regio supra
Corinthiacum sinum versus Occidentem.

¹³ Rex. | Antiochus.

¹⁴ Lysimachiam. | In littore Thracio ad
Fauces Isthmi quem Hellespontus ab Asia di-
vidit.

¹⁵ Reciprocantibus aquis. | Euripum septies
intra diem naturalem reciproco aestu agitari.
Quod falsum esse vel unicus Livii locus satis
probaverit. Ex lib. 28. sect. 6. Fretum ipsum
Euripi non septies die, ut fama fert, temporibus
statim reciprocatur, sed temere in modum venti,
nunc huc, nunc illuc verso mari, velut monte præ-
cipiti devolutus torrens, rapitur; ita nec nocte,
nec die quies navibus datur.

ciprocantibus aquis Euripus abscidit. Hic ille positis aureis sericisque tentoriis, * sub ipso freti murmure, quum inter fluentia tibiis fidibusque concineret, collatis undique, quamvis per hiemem, rosis, ¹⁶ ne non aliquo ducem genere agere videretur, virginum puerorumque; ¹⁷ delectus habebat. Talem ergo regem jam sua luxuria debellatum, populus Romanus Acilio Glabrione consule, ¹⁸ in insula aggressus, ipso statim adventus sui nuncio coëgit ab insula fugere. Tum præcipite apud ¹⁹ Thermopylas assequutus, locum ²⁰ trecentorum Laconum speciosa cæde memorandum, ne ibi quidem ²¹ fiducia loci resistentem, mari ac terra cedere coëgit. Statim & è vestigio itur in Syriam. Classis regia ²² Polyxenidæ, Annibalique commissa. Nam rex prælium nec spectare poterat. Igitur duce Æmilio Regillo, adremigantibus Rhodiis, tota laceratur. ²³ Ne sibi placeant Athenæ; ²⁴ in Antiocho, vicinus Xerxæ; ²⁵ in Æmilio, Themistoclem æquavimus; ²⁶ Ephesiis, Salamina pensavimus. Tum ²⁷ consule Scipione, cui frater, ille modo victor Carthaginis Africanus, ²⁸ voluntaria legatione aderat, debellari regē ²⁹ placet: & jam toto cessarat mari; sed nos imus ulterius. ³⁰ Mæandrum ad amnem, montemque ³¹ Sipylum, castra ponuntur. Hic rex, incredibile dictu, quibus auxiliis, quibus copiis confederat. Trecenta millia peditum; equitum, falcato-

INTERPRETATIO.

* Non longe ab aquarum murmure.

NOTÆ.

¹⁶ Ne non aliquo ducem genere agere videretur. | Hæc mihi inconcinna & inelegantia videntur, eaque, si revivisceret Florus, pro suis non agnosceret. Lego, ne non aliquo ducem agere videretur; pro aliqua, quod adverbium est elegantissimum, apud Virgilium, Terentium, Plautum, id est, aliqua ratione, intruserunt explicationem magistrallarem, aliquo genere: quod putidum est.

¹⁷ Delectus. | Proprie de militibus dicitur delectus habere: eo tantum ducem imitabatur Philippus, quod delectus habebat, sed virginum & puerorum, non vero militum.

¹⁸ In insula. | Eubœa.

¹⁹ Thermopylas. | Locum in Thessalia ad flumen Asopum, è regione sinus Maliaci.

²⁰ Trecentorum Laconum. | Qui duce Leonida contra Persarum ingentem exercitum triduo dimicaverunt, nec victi fuissent nisi proditor quidam Epialtes nomine Persis traherem offendisset quâ Lacones circumventi victique sunt.

²¹ Fiducia loci. | Thermopylæ enim ingenio loci tutæ.

²² Polyxenida. | Qui exul erat Rhodius.

²³ Ne nimium sibi placeant Athenæ. | Quasi scilicet solæ sint quæ victorias reportare noverint.

²⁴ In Antiocho vicinus Xerxem. | Athenienses Themistocle duce Xerxem apud Salaminam vicere, nos vero, inquit Florus, Antiochum vicimus, qui nobis Xerxes erat.

²⁵ In Æmilio Themistoclem æquavimus. | Themistocles Atheniensium dux, qui Lacedæmonios ingenti clade apud Plateas domuit.

²⁶ Ephesiis, Salamina pensavimus. | Athenienses Salamina cepere, nos Ephesiis vicimus. Et sic Atheniensium victoriam, nostra de Ephesiis victoria pensavimus, Gall. Nous avons contrebalancé la victoire des Athéniens sur Salamine, par celle que nous avons remportée sur les Ephésiens.

²⁷ Consule Scipione. | Is est L. Cornelius Scipio Asiaticus.

²⁸ Voluntaria legatione. | Quum enim ipse exercitus ductor fuisset, legatus esse cogi non poterat, sed fratris amore voluntariam legationem suscepit. Il vultus être son Lieutenant. Ex animo forsitan ut & re & consilio fratrem minus militiæ exercituum adjuvaret, ut inde familiæ suæ major gloria.

²⁹ Placet. | Pro placuit.

³⁰ Mæandrum. | In Caria ad litus maris Ægei, è regione Sami insulæ.

³¹ Sipylum. | Juxta Mæandrum, in Caria Asiæ minoris regione.

rumq;

rumq; curruum non minor numerus. Elephantis ad hoc immensæ magnitudinis, auro, purpura, argento, & ³² suo ebore fulgentibus, aciem utring; ³³ vallaverat. Sed hæc omnia præpedita magnitudine sua; ad hoc imb're, qui subito superflus, mira felicitate Perficos arcus corruerat: primū trepidatio, mox fuga, dehinc triumphus fuerunt. Victo & supplici pacem atque partem regni dari placuit, ³⁴ eo libentius, quod tam facile cessisset.

NOTÆ.

³² *Suo ebore.* | Nam ex Elephantorum dentibus fit ebur.

³³ *Vallaverat.* | Quasi vallo cinxerat. De vallo alibi diximus.

³⁴ *Eo libentius quod tam facile cessisset.* | Sic & apud Justin. *Quanto bellum minoris periculi, tanto & mitior victoria fuit.*

CAPUT IX.

Bellum Ætolicum:

SYriaco bello successit, ut debebat, ¹ Ætolicum. Victo quippe Antiocho, Romanus ² faces Asiatici belli persequabatur. Ergo Fulvio Nobiliori mandata ultio est. Hic protinus caput gentis ³ Ambraciam, regiam Pyrrhi, machinis quatit. Sequuta deditio est. Aderant Ætolorum precibus Attici, Rhodii: & ⁴ meminimus auxilii. Sic placuit ignoscere. Serpsit tamen latius in proximos bellum, omnemque latè ⁵ Cephaleniam, ⁶ Zacynthon: & quicquid insularum in eo mari inter ⁷ Ceraunios montes, ⁸ jugumque Maleum, Ætolici belli accessio fuerunt.

NOTÆ.

CAP. IX. *Bellum Ætolicum, anno Mundi 3761. ante Ch. Nat. 187. ab Ur. Cond. 564. Coss. M. Fulvio Nobiliori, & Cn. Manlio Vulsone.*

¹ *Ætolicum.* | Ætolia Achaïæ regio inter Epirum & Corinthiacum sinum.

² *Faces.* | Id est auctores. Thoas enim Ætoliae Princeps Antiochum ad bellum Romanis inferendum impulerat. Vide Cap. sup.

³ *Ambraciam.* | Urbem inter Epirum & Acarnaniam, supra Ambracium sinum.

⁴ *Meminimus auxilii.* | Quod contra Philippum & Antiochum præstiterant.

⁵ *Cephaleniam.* | Insulam in mari Ionio, & regione Peloponnesi, ad Orientem.

⁶ *Zacynthon.* | Insulam infra Cephaleniam.

⁷ *Ceraunios montes.* | In Epiro.

⁸ *Jugumque Maleum.* | Peloponnesi promontorium, ad sinum Laconicum. Malea in Tabulis vocatur. Vide Not. 8. cap. 6. lib. 3.

CAPUT X.

Bellum Istrium.

ISTri sequuntur Ætolos: quippe bellantes eos nuper adjuverant. Et initia pugnae prospera hosti fuerunt, eademq; exitii causa. Nam

NOTÆ.

CAP. X. *Bellum Istrium, anno Mundi 3772. ante Ch. Nat. 176. ab Ur. Cond. 573. Coss. M. Junio Bruto. A Manlio Vulsone.*

¹ *Istri.* | Italiae populi, ad summum Adriaticum sinum supra Venetiam.

quum

- 71 quum ^a Cnæi Manlii castra cepissent, ^a opimæq; prædæ incubarent; epulantes, ac ludibundos plerosque, ac ubi essent, præ poculis nescientes, ^a Appius Pulcher invadit. Sic cum sanguine & spiritu male partâ revomere victoriâ. Ipse rex ^a Apulo equo impositus, ^b quum subinde crapula & ^a capitis errore lapsaret, caprum sese vix & ægre, postquam exporrectus est, didicit.

INTERPRETATIO.

^a Incubarent divitiis præda.

^b Quum interdum casaret crapulâ, & errore capitis.

NOTÆ.

^a Cnæi Manlii. | Volsonis, alii tamen illum Aulum vocant, ut in titulo legitur.

^a Appius Pulcher invadit. | Tamen ex tabulis certum est ante Appii Pulchri adventum, Romanos eodem duce, quo castra amiserant, ea recuperasse, nempe Manlio Volgone. Ergo quod illi debetur, perperam noster Appio Pulchro tribuit, qui sequenti tantum anno in

in Istriam profectus, eam, trucidato rege, in Provinciâ redegit.

^a Apulo. | Proprium Istrorum regis.

^a Capitis errore. | Non video quid hic doctissimum Salmasium offenderit, qui tanto opere lectionem novam conetur intrudere. Nil mutandum, errore capitis eleganter dicitur pro capite huc & illuc præ poculis errabundo, ut mos est.

CAPUT XL.

Bellum Gallogræcum.

- ^a GALLOGRÆCIAM quoque Syriaci belli ruina ^a convolvit. Fuerant inter auxilia regis Antiochi. An fuissent, an cupidus triumphus Manlius eos visos simulaverit, dubiū est. Certe ^a negatus est victori triumphus; quia causam belli non approbavit. ^a Cæterum gens Gallogræcorum, sicut ipsum nomen indicio est, mixta, & adulterata reliquæ
72 Gallorum, qui Brenno duce vastaverant Græciam: mox Orientem sequuti, in media Asiæ parte federunt. Itaque ut frugum semina mutato solo degenerant, sic illa genuina feritas eorum, Asiatica amœnitate mollita est. Duobus itaque præliis fusi fugatique sunt, quamvis sub adventu hostis relictis sedibus, in ^a altissimos se montes recepissent, quos

INTERPRETATIO.

^a Clades Syriaci belli complexa est etiam Gallogræciam.

NOTÆ.

CAP. XL. Bellum Gallogræcum, eodem anno quo Bellum Ætolicum, quod vide Cap. IX.

^a Gallogræciam. | Asiæ minoris regionem, quæ & Galatia dicitur, sed legendum videtur Gallogræcos. Probant sequentia; fuerant inter auxilia regis, &c.

^a Negatus est. | Immo tandem concessus, sed non sine controversia.

^a Non approbavit. | Non fecit ut eam probarent Romani, & in ea acquiescerent.

^a Cæterum gens Gallogræcorum, sicut ipsum nomen indicio est, mixta, & adulterata reliquis Gallorum, qui Brenno, &c. | Sic legi voluit Salmasius, in aliis hanc scripturam repperio: Cæterum Gens Gallogræcorum, sicut ipsum nomen indicio est, mixta & adulterata est; Reliquis Gallorum, quibus, &c. Sed hac nihil sunt; legendum enim, adulterata est reliquis Gallorum, &c. Pater meus.

^a Altissimos montes. | Olympum & Magabam, ut patet ex Livio.

^a Tolo-

^a Tolostobogi, ⁷ Tectosagique jam infederant. Utrique fundis sagittisque acti, in perpetuam se pacem dediderunt. ^b Sed alligati miraculo quodam fuere, quum catenas moribus & ore tentassent, quum effocandas invicem fauces præbuisent. Nam ⁸ Orgiagontis regis ⁹ uxor à centurione stuprum passa, memorabili exemplo ¹⁰ custodiam evasit, revulsamque militis caput ad ¹¹ maritum suum retulit.

INTERPRETATIO.

^b Sed affecti fuere quodam miraculo, quum adorti essent catenas dentibus & ore, & invicem dedissent collum strangulandum.

NOTÆ.

⁶ Tolostobogi. | Galatiae populi in Asia minori; aliis Tolistobii, aliis Tolistobogii dicuntur.

⁷ Tectosagi. | Idem qui Tolostobogi, sed hic diversos Florus videtur facere.

⁸ Orgiagontis regis. | Livius hunc regem Ortiagontem vocat, & hic etiam Ortiagontis legendum.

⁹ Uxor. | Chiomara nomine, ex Galatia finibus oriunda. Plutarch.

¹⁰ Custodiam evasit. | Cum Centurione qui eam ad duos ejus necessarios, qui ad flumen expectabant, ducebant, ut ab iis aurum acciperet, sed ii, dum aurum pensaret, occidere, Vid. Histor. apud Liv. lib. 38. sect. 24.

¹¹ Maritum. | Ortiagontem.

CAPUT XII.

Bellum Macedonicum secundum.

DUM aliae aliaque gentes, Syriaci belli sequuntur ruinam, Macedonia se rursus erexit. Fortissimum populum memoria & ¹ recordatio suae nobilitatis agitabat: & successerat Philippo filius Perſes; qui ² semel in perpetuum victam esse Macedoniam, non putabat ex gentis dignitate. Multo vehementius sub hoc Macedones, quam sub patre con- ⁷³ surgunt. Quippe Thraces in vires suas traxerant: atque ita ³ industriam Macedonum, ⁴ viribus Thracum; ferociam Thracum, disciplina Macedonum, temperaverunt. ⁵ Accessit his consilium ducis, qui situm regionum

INTERPRETATIO.

^a His addita fuit industria ducis, qui contemplatus positionem regionum suarum ab alto Hæmo, locatis castris, et loca inaccessa vel inter-

cisa sic fecerat vallum Macedonia sua ex armis & ferro.

NOTÆ.

CAP. XII. Bellum Macedonicum secundum, anno Mundi 3781. ante Ch. Nat. 167. ab Ur. Cond. 584. Coss. Q. Martio Philippo II. & Cn. Servilio Capione.

¹ Recordatio suae nobilitatis. | De veritate & nobilitate Macedoniarum Justin. lib. vii. statim initio. Hujus sicuti incrementa modica, ita termini perangusti fuere. Populus, Pelasgi; regio, Pæonia dicebatur. Sed postea virtute regum & gentis industria, subactis primo finitimis, mox populis nationibusque, imperium usque extremos Orientis terminos prolatum.

² Semel in perpetuum. | Non existimabat Macedoniam in perpetuum victam, cum se-

mel tantum victa fuerit; neque enim id gentis dignitas patiebatur.

³ Industriam Macedonum. | Sic Justin. loco supra laudato, Virtute regum & gentis industria. Cæterum hic industria, non est quod vulgo dicimus, industrie, sed laboriositas, si fas ita loqui.

⁴ Viribus Thracum. | De Thracibus hæc Justinian. in Pr. Novellæ 26. illud in confesso est, quod si quis Thracum regionem nominet, statim una cum dicto virilitas quedam animum, & militarium copiarum, bellorum ac pugna cogitatio subeat. Sunt enim ista ingenua, & quasi patriæ quodam jure huic regioni attributa.

suarum

Paulo fuit. Quum in conspectum venisset hostis, ¹⁵ in templum recepit, & conviviis adhibuit. ¹⁶ liberosque admonuit suos, ut fortunam, cui tantum ¹⁷ liceret, revererentur. Inter pulcherrimos huic quoque; populus Romanus de Macedonia duxit atque; vidit triumphum: quippe ¹⁸ cuius spectaculo triduum impleverit. Primus dies signa tabulasque: sequens arma, pecuniaque; transiit: tertius captivos, ipsumque regem, attolunt adhuc ¹⁹ tanquam subito malo stupentem. Sed multo prius gaudium victoriae populus Romanus, quam epistolis victoris perceperat. Quippe eodem die, quo victus Perseus in Macedonia, Romae cognitum est. Duo juvenes candidis equis apud ²⁰ Juturnae lacum pulverem & cruorem abluabant. Hi nunciavere. Castorem & Pollucem fuisse creditum vulgo, quod gemini fuissent; interfuisse bello, quod sanguine maderent: à Macedonia venire, quod adhuc anhelarent.

NOTÆ

¹⁵ In templum recepit. | Quid alii conjecerint nescio (unde enim mihi libri præter unum & alterum?) vir Doctiss. mihi hoc loco non satisfacit, cum legit tentum pro tentorio, seu ut recentiores, Latini & Græco-Barbari solent dicere, pro tenda, seu tenda. Uno verbo legendum est, infellam; quod ex prisca historia verissimum esse scio. Rogabis, sed unde istud, templum? Dicam: Ex linea secunda superiori, per socordiam transcriptorum, ut mos erat. Pater meus.

¹⁶ Liberosque admonuit suos. | Suos pro ejus hic & alibi sæpe invenias. Quid autem Persei filii dixerit Paulus docet Livius lib. 45. Exemplum insigne cernitis, inquit, mutationis rerum humanarum; vobis hac præcipue dico,

juvenes, ideo in secundis rebus nihil in quietam superbi ac violenter consilere decet, nec præsentem credere fortuna; quum, quid vespere ferat, incertum sit. Is demum vir erit, cuius animum nec prospera status suo effecerit, nec adversa infringet.

¹⁷ Liceret. | Hoc verbo eodem sensu usus est Virgil.

Cui tantum de te licuit?

¹⁸ Cujus spectaculo. | Omnino scripsit Florus, spectaculum; in calu recto.

¹⁹ Tanquam subito malo. | Scribendum, & tam subito. Sic est.

²⁰ Juturna lacum. | Juturnæ fons, non longe ab Urbe.

CAPUT XIII

Bellum Illyricum

Macedonici belli contagio traxit Illyrios. Ipsi quidem ut Romanum à tergo distringerent, à Perse rege conducti pecunia, militavere. Sine mora ab Anicio prætoris subiguntur. Scordam caput gentis delesse succit. Statim sequuta deditio est. Denique hoc bellum ante finitum est, quam geri Romae nunciaretur.

INTERPRETATIO.

* Ut Romanos à tergo lacefferent.

NOTÆ

CAP. XIII. Bellum Illyricum, anno Mundi 3782. ante Ch. Nar. 166. ab Urbe Cond. 585. Coss. L. Emilio Paulo II. & C. Licinio Crasso.

† Scordam. | Legendum Scodram; est

autem Scodra Illyrici oppidum litorale, præpe Epidaurum.

* Ante finitum est. | Bellum hoc intra triginta dies perpetratum, priusquam capsum Roma audiret fuisset. Liv.

F

CAPUT

CAPUT XIV.

Bellum Macedonicum tertium.

Quodam fato, quasi ita convenisset inter Pœnos & Macedonas, ut tertio quoq; vincerentur, eodem tempore utrique arma moverunt: sed ¹ prior jugum excutit Macedo, aliquanto quam ante gravior, dum contemnitur. Causa belli prope erubescenda. Quippe regnum pariter & bellū vir ultimæ sortis Andricus invaserat; dubium liber an servus, mercenarius certe: sed quia vulgo ex similitudine Philippi, ² Pseudophilippus vocabatur, regiam formam, regium nomen, animo quoque regio implevit. Igitur dum hæc ipsa contemnit populus Romanus, ³ Juventio prætor contentus, virum non Macedonicis modo, sed Thraciæ quoque auxiliis ingentibus validum, temere tentavit: ⁴ invictusq; à veris regibus, ab illo imaginario & scenico rege superatur. Sed ⁵ consule Metello, amissum cum legione ⁶ prætorem, plenissime ultus est. Nam & Macedoniam servitute multavit; & ducem belli deditū ab eo ad quem confugerat. Thraciæ regulo, in Urbem in catenis reduxit; hoc quoque illi in malis indulgentē fortuna, ut de eo populus Romanus, quasi de vero rege triumpharet.

CAP. XIV. *Bellum Macedonicum tertium,* anno Mundi 3798. ante Ch. Nat. 150. ab Ur. Cond. 601. Coss. M. Claudio Marcello III. & Lucio Valerio Flacco. Alii illud quatuor annis posterius faciunt.

¹ Prior. | Tribus annis ante initum tertium bellum Punicum.

² Pseudophilippus. | Falsus Philippus.

³ Juventio prætor. | Quem Andricus occidit, & exercitum delevit.

⁴ Invictusque à veris regibus. | Hunc locum sic legunt alii, invictusque, non à veris regibus,

NOTÆ.

sed ab illo imaginario & scenico Rege superatur. Sed male, nam Tō sed à linea sequenti ortum est, & postea non à Sciolo quodam intrusum.

⁵ Consule Metello. | Is est Q. Cæcilius Metellus, quem tunc Prætorē potius quam Consulem fuisse crediderim. Nam quo tempore debellatus Andricus, Roma Sp. Posthumium Albinum, & L. Calpurnium Pisicem, Consules habebat. Vide Notata ad Cap. xv. & xvi.

⁶ Prætorē. | Juventium, Euro. vero non Juventium, sed P. Panetium prætorē nominat.

CAPUT XV.

Bellum Punicum tertium.

Tertium cum Africa bellum, & tempore exiguum, (nam quadrienno patratum est) & in comparationem priorum, minimum labore: (non enim tam cum viris, quam cum ipsa urbe pugnatum est:) sed plane maximū eventū: quippe eo tandem Carthago finita est. Atque si quis trium temporum momenta consideret, ¹ primo commissum

INTERPRETATIO.

a Primo ineptum bellum, secundo afflictum, tertio omnino debellatum.

NOTÆ.

CAP. XV. *Bellum Punicum tertium,* anno Mundi 3801. ante Ch. Nat. 147. ab Ur. Cond. 604. Coss. L. Martio Censorino, & M. Manlio.

¹ Primo commissum. | Tanta victoria tunc

reportata tanta fuit, ut de exstinguendis hostium incensibus non quæreretur. Supervacuum visum est in arcem murosque ferire, cum jam in mari esset deleta Carthago. Vide nostrum, Cap. 2. hujus lib.

bellum,

bellum, * profligatum secundo, tertio vero confectum est. 3 Sed hujus causa belli, quod contra fœderis legem adversus 4 Numidas quidem semel parasset classem & exercitum, frequens autem 5 Masinissæ fines territaret. 6 Sed huic 7 bono socioque regi favebatur. Quum bellum 8 federet, de belli fine tractatum est. Cato 9 inexpressibili odio 10 delendam esse Carthaginem, & quum de alio consuleretur, pronuntiabat: Scipio Nasica servandam, ne metu ablato 11 æmulæ urbis, 12 luxuriari felicitas 13 Urbis inciperet. Medium senatus elegit, 14 ut urbs tantum loco moveretur. Nihil enim speciosius videbatur quam esse Carthaginem, quæ non timeretur. Igitur 15 Manilio Censorinoque consulis, populus Romanus aggressus Carthaginem, spe pacis injecta, 16 traditam à volentibus classem, sub ipso ore urbis incendit. Tum evocatis principibus, si salvi esse vellent, 17 ut migrarent finibus, imperatum. 18 Quod pro rei atrocitate adeo movit iras, ut extrema mallerent. 19 Comploratū igitur publice statim, & 20 pari voce clamatum est, Ad arma. 21 Seditque sententiā, quoquo modo rebellandum, non quia spes ulla jam superesset, sed quia patriam suam mallerent hostium quam suis manibus everti. Qui rebellantium fuerit furor, vel hinc intelligi potest, quod in usum novæ classis tecta domusque resciderunt; in armorum officinis, aurum & argentum

INTERPRETATIO.

b Im placabili.

c Quod secundum savitiam rei sic excitavit iras, ut mallerent pati ultimā.

NOTÆ.

2 Profligatum. | Cum Annibale manum concessit Scipio, cessit Annibal, præmiumque victoriæ Africa fuit.

3 Sed hujus causa belli. | Tolle, sed: hic translatus est ex membro sequenti.

4 Numidas. | Litorales Africæ populos à Tusca amne usque ad Ampsagam fluvium pertinentes, qui Nomades à Græcis appellati à permutandis pabulis, Mapalia sua plaustris circumferentes, ut nunc solent Barbati.

5 Masinissa. | Numidarum regis.

6 Sed huic regi. | Tò sed hic significat autem, & est transitio.

7 Bono. | Bonum vocat ob etatem, Masinissa enim tunc temporis nonaginta fere annis natus erat. Sic Virgil. *Acestem bonum vocat*, alibi.

8 Sederet. | Eleganter pro *placaret*, decretum esset. Virgil. lib. v.

Idque pio sedet Aeneas, probat autor Acestes. Et lib. vii.

9 Vbi certa sedes patribus sententiā pugna.

10 Delendam esse Carthaginem. | Hæc sunt ejus verba, *Conseo delendam Carthaginem*, quam sententiam semper repetebat, etsi de alio omnino capite consuleretur quod ad Carthaginem minime pertineret.

10 Æmula urbis. | Nam cæpissimè, si desint quibus æmulemur, virtus torpet: sic Epaminondas morte, Athenensium virtus intercidit, siquidem amisso, cui æmulari consueverant; in segnitiam torporemque resoluti. Justin.

11 Luxuriari. | Eleganter pro, contra pudorem, & supra modum sese diffundere.

12 Urbis. | Romæ.

13 Ut urbs tantum loco moveretur. | Nam Carthaginensibus petebant Romani, ut si salvi esse vellent, procul à mari Carthagine exusta, aliam urbem conderent.

14 Manilio Censorinoque. | Vide ad tit. Cap.

15 Traditam à volentibus. | Carthaginenses quum se Romanis tradere vellent, trecentos obfides & naves dedere, obfides Romam missi, naves vero crematae.

16 Ut migrarent. | Vide notam superiorem, ut urbs tantum loco moveretur.

17 Comploratum est. | Communi omnium lamentatione ploratum est, ut in funeribus, cum rogus arderet.

18 Pari voce clamatum est. | Pari omnium voce ad arma conclamatum.

19 Seditque sententiā. | Vide notam ab hæc undecimam.

pro ære ferroque ²² conflatum est: in ²³ tormentorum vincula, matronæ crines suos contulerunt. ²⁴ Mancino deinde Consule, terra marique ²⁵ **78** ²⁶ fervebat obsidio. ²⁷ Operis portus nudatus; & primus, & sequens, jam & tertius murus: quum tamen ²⁸ Byrsa, quod nomen arci fuit, quasi altera civitas resistebat. ²⁹ Quamvis profligato urbis excidio, ³⁰ tamen fatale Africa ³¹ nomen Scipionum videbatur. Igitur in alium Scipionem conversa Respublica, finem belli reposcebat. Hunc ³² Paulo Macedonico procreatum, Africani illius magni filius, in decus gentis assumpserrat, hoc scilicet fato, ut quam urbem concusserat ³³ avus, ³⁴ nepos ejus everteret. Sed ut quam maxime mortiferi esse morsus solent morientium bestiarum: sic plus negotii fuit cum ³⁵ semiruta Carthagine, quam integra. Compulsis in unam arcem hostibus, portum quoque maris Romanus obsederat. ³⁶ Illi alterum ibi portum, ab alia urbis parte foderunt: ³⁷ nec ut fugerent, sed quia nemo illos hac evadere posse credebatur. Inde quasi enata subito classis erupit: quum interim jam diebus, jam noctibus, ³⁸ nova aliqua moles, nova machina, nova perditorum hominum manus, quasi ex obruto incendio subita de cineribus flamma prodibat. ³⁹ Deploratis novissime rebus, quadraginta se millia virorum dediderunt; quod minus credas, ⁴⁰ duce Asdrubale. Quanto fortius femina,

INTERPRETATIO.

²² *Quamvis urbis eversio poene jam afflicta esset.*

NOTÆ.

²⁰ *Conflatum est.* | Ad arma fabricanda.
²¹ *Tormentorum.* | Id est machinarum quæ jaciendis quarumcumque rerum molibus fabricabantur.

²² *Mancino deinde Consule.* | L. Hostilium Mancinum tunc temporis Consulem fuisse contra Annalium fidem est, sed proximo anno post devictam Carthaginem. Legatus vero pro collega Sp. Posthumio Albino datus fuit Calpurnio Pisoni Cos. & classis præfectus fuit quousque eum Romam remisit. Hic igitur Florus per Consulem, legatum intelligit, qui erat loco Consulis, vel scribendum *legato loco* ²³ *Consule.*

²⁴ *Fervebat.* | Sic Virgil. *Fervet opus.*
²⁵ *Operis.* | Per operas, milites intelligit qui pro portu stabant.

²⁶ *Byrsa.* | *Βύρσα* Græcè corium significat, arx autem Carthagini sic vocata fuit, quod eum locum, ubi ædificata fuit, tauri tergo circumdaturum, emere. Virgil. lib. 1. *Æneid.*

Marcatisque solum, facti de nomine Byrsam
Taurino quantum possent circumdare tergo.

²⁷ *Tamen fatale.* | Quamvis, inquit, poene

Carthago devicta esset, tamen ita satis comparatum erat, ut omnino debellari non posset, nisi ab uno ex Scipionibus, quorum nomen fatale Africae.

²⁷ *Nomen Scipionum.* | Nam jam Scipio, avus ejus de quo nunc sermo, Africam devicerat, ideoque Africanus vocitatus.

²⁸ *Paulo Macedonico.* | Hic est L. Æmilius Paulus qui Perseum Macedoniæ regem vicit, inde Macedonici nomen traxit.

²⁹ *Avus.* | Scipio Africanus.

³⁰ *Nepos.* | Per adoptionem.

³¹ *Semiruta.* | Nescio quid sibi velint illi quæ de hac voce dubitare visum.

³² *Illi alterum ibi.* | Delendum *ibi.* Certum est.

³³ *Nec ut fugerent, sed quia nemo.* | Cave quidquam mutet, ut vult Salmastius, nam sententia plana est.

³⁴ *Nova aliqua moles.* | Naviam scilicet.

³⁵ *Deploratis.* | Deplorata dicuntur ea quorum omnem spem amisimus.

³⁶ *Duce Asdrubale.* | Annibal duos fratres habebat, qui ambo Asdrubal vocabantur. Horum alter in Hispania occisus à Livio Salinatore.

& ⁵⁷ uxor ducis ? quæ comprehensis duobus liberis, à culmine se domus in medium misit incendium, ⁵⁸ imitata reginam, quæ Carthaginem contulit. Quanta urbs deleta sit, ut de cæteris taceam, vel ignium mora probari potest. Quippe per continuos decem & septem dies vix potuit incendium extinguere, quod domibus ac templis suis sponte hostes immiserant, ut ⁵⁹ quatenus urbs eripi Romanis non poterat, triumph⁹ arderet.

79

NOTÆ.

⁵⁷ Et uxor ducis. | Hæc verba quibusdam creptitia visa sunt, sed contra est, immo & facinoris dignitas eo major aliquanto, quod quum fuerit uxor ducis, ipsa eum imitari, dum se dederet, recusavit, seque medios in ignes miserit.

⁵⁸ Imitata reginam. | Didonem quæ se cremavit. Res notissima, vel ex ipso Virgilio.

⁵⁹ Quatenus. | Quippe, quoniam, ut jam supra vidimus.

CAPUT XVI.

Bellum Achaicum.

Quasi sæculum illud ¹ everfionibus urbium eurreret, ita Carthaginis ruinam statim Corinthus excepit ² Achaia caput, Græciae decus, ³ inter duo maria, Ionium & Ægeum, quasi spectaculo exposita. Hæc (facinus indignum!) ante oppressa est, ⁴ quam in numerum certorum hostiū referretur. ⁵ Critolaus causa belli; qui libertate à Romanis data adversus ipsos usus est: Legatosq; Romanos, dubium an & manu, ⁶ certe oratione violavit. Igitur ⁷ Metello, ordinanti tum maxime Macedoniam, mandata est ultio: & hinc Achaicū bellum. Ac primam Critolai ⁸ manum ⁹ Metellus Consul, per patentes ¹⁰ Elidis campos, ^b toto

INTERPRETATIO.

^a Corinthus sic secuta est excidium Carthaginis, veluti illud secutum esse everfionem urbium.

^b Ac Metellus Consul sauciavit primum exercitum Critolai per apertos campos Elidis, & totum Achaicum.

NOTÆ.

CAP. XVI. Bellum Achaicum, ¹ anno Mundi 3884. ante Ch. Nat. 144. ab Ur. Cond. 607. Coss. Cy. Cornelio Lentulo, & L. Mummius Achaico.

thaginem Asirubul, bi duos illos oculos ora maritima effoderunt.

⁶ Certe & oratione. | Imo & manu & oratione. Bis legati à Senatu ad Achæos missi sunt, priores ludibrio habiti, posteriores pulsati & c.

⁷ Metello. | Qui Macedoniam devicit, ideoque Macedonius appellatus. Vide supra Cap. xiv.

⁸ Manum. | Exercitum.

⁹ Metellus Consul. | Falsum: nam Consul non erat; sed prætor. Sed Vid. quæ supra diximus in Cap. xiv. Not. 5. & Cap. xv. Not. 20.

¹⁰ Elidis. | In Peloponneso ad litus Septentrionale.

¹ Everfionibus. | Male in aliis legitur Everfionis.

² Achaia. | Hæc est Achaia propria dicta in Peloponneso.

³ Inter duo maria. | Bimarem vocavit Horat. Bimarivæ Corinthi mania.

⁴ Quam in numerum certorum hostiū. | Tamen post violatos legatos bellum contra eos decretum, & pro certis hostibus Romæ habebantur.

⁵ Critolai causa belli. | Cicer. lib. 3. de Nat. Deor. Critolaus everfit Corinthum, Car-

80 cecidit ¹¹ Alpheo. Et uno praelio peractum erat bellum: jam & urbem ipsam terrebat obsidio: ¹² sed (sata rerum!) quum Metellus dimicasset, ad victoriam ¹³ Mummius venit. Hic alterius ducis ¹⁴ Dixi late exercitum sub ipsis ¹⁵ Isthmi faucibus fudit, ¹⁶ geminosque portus sanguine infecit. Tandem ab incolis deserta civitas, direpta primum, deinde ¹⁷ tuba præcinente, deleta est. Quid signorum, quid ¹⁸ vestium, quidve tabularum raptum, incensum atque projectum est? Quantas opes & ¹⁹ abstulerit & cremaverit, hinc scias, quod quicquid ²⁰ Corinthii æris toto orbe laudatur, incendio superfuisse ²¹ comperimus. Nam & æris notam pretiosiore ipsa opulentissima urbis fecit ²² injuria; quia incendio permixtis plurimis statuis atque simulacris, æris, auri, argentique vena in commune fluxere.

T N O T A.

¹¹ Alpheo. | Alpheus Elidis in Peloponneso fluvius.

¹² Sed, sata verum. | Male in aliis *sator verum*.

¹³ Mummius. | L. Mummius, qui & Achaicus dictus est.

¹⁴ Dixi. | Post Critolaum, qui sibi mortem consciverat, Achai Dicum prætorē elegendant.

¹⁵ Isthmi. | Corinthiacum inter & Saronicum sinum.

¹⁶ Geminosque portus. | Utriusque sinus scilicet, & Corinthiaci & Saronici.

¹⁷ Tuba præcinente. | Nota rubam ad urbem direptionem.

¹⁸ Vestium. | Hic per vestes cave aliud intelligas quam quod nos vulgo dicimus, *Detrahes*. Ut & apud Virgil. lib. 3. *Æneid*.

Fere picturatas auri subtermine vestes.

¹⁹ Abstulerit & cremaverit. | Miles Romanus scilicet.

²⁰ Corinthii æris. | Toto orbe celebrantur Corinthia vasa laudant ubique veteres.

²¹ Comperimus. | *Comperire*, est ab alio discere: at *comperiri*, est per se aliquid invenire.

²² Injuria. | Passivè sumitur, pro ruina, infelicitate, &c.

CAPUT XVII.

Res in Hispania gesta.

UT Carthaginē Corinthus, ira Corinthum ¹ Numantia sequuta est. Nec deinde toto orbe quicquam intactū armis fuit. Post illa duo ² clarissima urbium incendia, late atque passim, nec per vices, sed simul pariter quasi unum undique bellum fuit; prorsus ut illæ urbes, quasi
 81 agitantibus ventis, diffudisse quædam belli incendia toto orbe viderentur. Hispaniæ nunquam animus fuit adversus nos universæ consurgere: nunquam conferre vires suas libuit, ³ neque aut imperium experiri, aut

N O T A.

CAP. XVII. Res in Hispania gesta. Hoc Caput vere *Anakephalogin* voces: nam à tempore quo Scipiones in Hispaniam profecti sunt, hoc est à primo anno secundi belli Punici; de quo supra Cap. vi. usque ad secundum annum belli Numantini, de quo Cap. sequenti extenditur.

¹ Numantia. | Hispaniæ Tarraconensis urbs, ad Durium flumen sita.

² Clarissima. | Alii legi volunt *Clarissimarum*, male. Nam per clarissima incendia, ea noster voluit intelligi, quorum fulgor ad extremos terrarum orbis sinus penetravit.

³ Neque aut imperium experiri. | Nec se Romanorum imperio credere, nec libertatem suam aperitè defendere voluit; sed media quadam via & sibi vivere, nec Romanis servire.

libertatem

libertatem tueri suam publice. ⁴ Alioquin ita undiq; mari Pyrenæoq; vallata est, ut ingenio situs nec adiri quidem poterit. Sed ante à Romanis obfessa est, quam se ipsa cognosceret: & ⁶ sola omnium provinciarum vires suas, postquā victa est, intellexit. In hac prope ⁷ ducentos per annos dimicatum est, ⁸ à primis Scipionibus in Cæsarem Augustum, non continue nec coherenter, sed prout causæ lacefferant: nec cum Hispanis initio, ⁹ sed cum Pœnis in Hispania. Inde contagio & series causaq; bellorum. ¹⁰ Prima per Pyrenæum jugum signa Romana Publius & Cnæus Scipiones intulerunt, præliisque ingentibus Annem, & Asdrubalem fratrem Annibalis ceciderunt, raptaque erat impetu Hispania, nisi fortissimi viri, in ipsa sua victoria, ¹¹ oppressi Punica fraude cecidissent, terra mariq; victores. Igitur quasi novam integramq; provinciam ¹² ultor patris & patrui Scipio ille, ¹³ mox Africanus, invasit: isque statim capta Carthagine, & aliis urbibus, non contentus Pœnos expulisse, ¹⁴ stipendiarium nobis provinciam fecit: omnem citra ultraq; ¹⁵ Iberum subjecit imperio: primusq; Romanorum ducū, victor ¹⁶ ad Gades & Oceani ora pervenit. ¹⁷ Plus est pro-
vinciam retinere, quam facere: itaque ¹⁸ per partes jam huc, jam il-
luc missi duces, qui ferocissimas, & ad id temporis libera gentes,
ideo impatientes jugi, multo labore, nec incruentis certaminibus ser-
vire docuerunt. ¹⁹ Cato ille Censorius ²⁰ Celtiberos, id est robur Hi-

NOTÆ.

⁴ Alioquin. | Idem est quod ceterum, & est transitio, nec ad superiora habet anaphoram.

⁵ Nec adiri quidem. | Nedum expugnari. Et hoc perit Tō quidem.

⁶ Sola omnium prov. | Nam sola fuit quæ non collatis in unum viribus pugnaverit.

⁷ Ducentos. | A tempore quo Cnæus & Publius Scipiones in Hispaniam missi sunt, usq; ad illud quo Augustus imperium suscepit, anni sunt circiter centum septuaginta quatuor.

⁸ A primis Scipionibus. | Cn. & Publium Scipiones intelligit, de quibus supra cap. 6.

⁹ Sed cum Pœnis. | Cum Annibale scilicet qui Saguntum obsederat.

¹⁰ Prima. | Vid. cap. 6.

¹¹ Oppressi Punica fraude. | Punica insidia alterum ferro castrametantem, alterum, quem evasisset in turrim, cinctum facibus oppræsserunt. Sup. cap. 6.

¹² Ultor patris & patrui. | Igitur in ultionem patris & patrui missus cum exercitu Scipio. Supra cap. 6.

¹³ Mox Africanus. | Sic supra cap. 6. cui tam grande de Africa nomen fata decreverant. Hic adhuc de priori bello, cum Pœnis in Hispania gesta, Florus loquitur.

¹⁴ Stipendiarium nobis provinciam fecit. | Hic, ut & cap. 6. Provincie nomine abusus Florus; nam si provincia erat Hispania ante

Scipionem, erat & stipendiarium, si vero eam stipendiarium fecit ille, fecit & provinciam, nam provinciam facere nil aliud est, quam leges domesticas eripere, & prætorem dari qui eam à datis legibus administret, & questorem instituire, qui curam gerat vestigalium. Debebat igitur Florus hoc tantum dicere, provinciam fecit. Sed hic ille provinciam alio sensu posuit. Nempe pro regione illa quæ debellanda Scipioni mandata fuerat.

¹⁵ Iberum. | Hispaniæ fluvium qui nunc Ebro dicitur.

¹⁶ Ad Gades & Oceani ora. | Totam à Pirenæis montibus in Herculis columnas, & Oceanum recuperavit. Supra cap. 6.

¹⁷ Plus est Provinciam retinere. | Facilius est quædam vincere quam tueri, Curt. lib. 2. & Ovid. lib. 2. de Arte.

Nō minor est virtus, quam quærere, parta tueri. Causa inest illic; hic erit artis opus.

¹⁸ Per partes. | Hoc est quod ipse subjungit, jam huc, jam illuc, nunc ad Carthaginem, nunc ad Celtiberos, &c.

¹⁹ Cato ille Censorius. | Is est M. Porcius Cato qui Hispaniam petiit decimo tertio anno post oppressos ibi Cn. & Pub. Scipiones. Vide cap. 6.

²⁰ Celtiberos. | Hispaniæ Terraconensis populos.

spaniæ, aliquot præliis fregit. ²¹ Gracchus, pater ille Gracchorum, eosdem centum & quinquaginta urbium everfione multavit. ²² Metellus ille, qui ex Macedonia cognomen meruit, quum & ²³ Contrebiæ ²⁴ memorabili cepisset exemplo & ²⁵ Nertobriges, ²⁶ majori gloria pepercit. ²⁷ Lucullus ²⁸ Turdulos, atque ²⁹ Vaccæos. De quibus ³⁰ Scipio ille posterior, singulari certamine, quum ³¹ à rege fuisset provocatus, ³² opima retulerat. ³³ Decimus Brutus aliquanto latius, ³⁴ Celtricos ³⁵ Lusitanosque, & omnes ³⁶ Gallaciæ populos, formidatumque militibus ³⁷ flumen Oblivionis: peragratoque victor Oceani littore, non prius signa convertit quam ³⁸ cadentem in maria solem ³⁹ obrutumque aquis ignem, non sine quodam ⁴⁰ sacrilegii metu & ⁴¹ horrore, deprehendit. ⁴² Sed tota certaminum moles cum Lusitanis fuit & ⁴³ Numantinis, nec

INTERPRETATIO.

⁴² Sed tota vis præliorum fuit cum Lusitanis & Numantinis.

NOTÆ.

²¹ Gracchus. | Tib. Sempronius Gracchus anno decimo sexto quam Cato in Hispaniam missus fuerat: sed nec toto illo spatio intercurrente Romanus à bello cum Hispania cessavit, nam & interea, & per L. Æmilium Paulum, & per Fulvium Flaccum cum ea manum conferuit.

²² Metellus. | Quintus Metellus, qui Macedoniam subegit, & inde Macedonicus appellatus, Hispaniam perit sexto anno post incceptum tertium bellum Punicum.

²³ Contrebiæ. | Celtiberorum Urbem in Hispania, aliis Centobrica dicitur.

²⁴ Memorabili exemplo. | Nam ejus milites in certissimam mortem se miti putantes, testamur obsignaverant, sed ea virtute pugnare, ut dum se morituros putabant; hostes vincerent.

²⁵ Nertobriges. | Nertobriga Urbs Celtiberorum in Hispania.

²⁶ Majori gloria pepercit. | Hoc anaphoram habet cum superioribus, qui ex Macedonia cognomen meruit. Sensus est: Metellus qui ex victa Macedonia Macedonici nomen meruit, ex devictis etiam Celtiberis Celtiberii nomen meruerat: sed major aliquanto gloria victis urbibus pepercisse, & sic Celtiberii abstinuisset cognomine. Alii aliter legunt, sed sic etiam sententia plana est.

²⁷ Lucullus. | Is est L. Licinius Lucullus, qui Consul fuit anno Mundi 3799. ante Ch. Nar. 149. ab Ur. Cond. 602. gesta in Hispania describit Livius. ep. 48.

²⁸ Turdulos. | Turduli Lusitanie populi in Hispania supra Bætim fluvium.

²⁹ Vaccæos. | Vaccei vel Baccei, Hispanie populi.

³⁰ Scipio. | P. Cornelius Scipio Æmilianus.

Hoc accidit biennio ante incipitum tertium bellum Punicum.

³¹ A Rege. | Quis fuerit iste Rex, non pater, nam de illo nil alii. Sed licet suspicari Florum: suo more Regulum quemdam, vel ducem aliquot militum, regem appellasse.

³² Opima. | Spolia scilicet.

³³ Decimus Brutus. | Dec. Junius Brutus, anno Mundi 3814. ante Ch. Nat. 134. ab Ur. Cond. 617.

³⁴ Celtricos. | In Hispania Citeriori.

³⁵ Lusitanosque. | Lusitani Hispanie populi supra Tagum fluvium.

³⁶ Gallacia. | Gallacia Hispanie regio que hodie Gallicia dicitur.

³⁷ Flumen Oblivionis. | In Lusitania, Limia vocatur Meley, à Straboni.

³⁸ Cadentem in maria solem. | Hoc ideo dicit Florus, quia credebant veteres Hispaniam ultimam esse metam soli, & ibi illum in maria cadere.

³⁹ Obrutumque aquis ignem. | Nemo non videt esse isthac planè poetica: sed nemo vidit pro, aquis ignem, legendum esse atheris ignem. Quis autem, si admonitus fuerit, amet, ignem, pro sole? quis aquis post maria? Hec satis, is dico qui sapient, aliis, non item. Pater.

⁴⁰ Sacrilegii. | Sacrilegus dicitur is qui res Deo sacras legit, hoc est caput, sibi sumit, ut etiam qui ea videt quæ solos Deos videre fas est. Et hoc sensu sacrilegium dicit noster, permagnum illud & fabulosum mysterium coram deprehendisse, scilicet solem cadentem in maria, & obrutum ætheris ignem.

⁴¹ Horrore. | Horror propiè est religiosus quidam metus, quomodo apud Suet. sumitur in Aug. Concepta opinione veteri, quasi temere adeuntibus horror quidam, & metus officiantur.

imme-

immerito. Quippe solis gentiū ⁴³ Hispaniæ duces contigerunt. Fuisset & cum omnibus ⁴⁴ Celtiberis, nisi dux illius motus, initio belli oppressus esset, summus vir astu & audacia, si res cessisset, ⁴⁵ Salondicus. Qui hastam argenteam quatiens, ⁴⁶ velut cœlo missam, ⁴⁷ vaticinanti similis, omniū in le mentes converterat. ⁴⁸ Sed quum pari temeritate sub nocte castra ⁴⁹ consulis adiisset, juxta tentorium ipsum pilo vigilis exceptus est. Cæterum Lusitanos Viriatus erexit, vir calliditatis acerrimæ: qui ex venatore ⁵⁰ latro, ex latrone subito dux atq; imperator, & si fortuna cessisset, ⁵¹ Hispaniæ Romulus, non contentus libertatem suorum defendere, per quatuordecim annos omnia citra ultraq; ⁵² Iberum & ⁵³ Tagum, igni, ferroque populatus; castra etiam ⁵⁴ prætorum, & præsidium aggressus, ⁵⁵ Claudium Unimanum pene ad internecionē exercitus cecidit, & insignia trabeis & fascibus nostris, quæ ceperat, in montibus suis tropæa fixit; tandem etiam ⁵⁶ Fabius Maximus consul oppresserat: sed à successore ⁵⁷ Pompilio violata victoria est. Quippe qui conficiendæ rei cupidus, fractū ducem, & ⁵⁸ extrema deditionis agentem, per fraudem, & insidias, & ⁵⁹ domesticos percussores aggressus, hanc hosti gloriam dedit, ut videretur aliter vinci non potuisse.

84

INTERPRETATIO.

b Fregit Claudium Unimanum usque ad ultimam eadem exercitus.

NOTÆ.

⁴³ Numantinis. | De quibus cap. sequi.

⁴⁴ Hispania duces. | Lusitanis Viriatus, Numantinis Megara dux contigit.

⁴⁵ Celtiberis. | Vide supra.

⁴⁶ Salondicus. | In tabulis invenio illum oppressum fuisse anno Mundi 3780. ante Ch. Nat. 168. ab Ur. Cond. 583.

⁴⁷ Velut cœlo missam. | Militibus suis persuasum esse volebat hastam illam sibi è cœlo decidisse.

⁴⁸ Vaticinanti similis. | Ut hac superstitione imperitæ plebis animum teneret. Sic lib. 3. cap. 19. Syrus quidam nomine Eunus, fanatico furore simulato, dum Syria Dea comas jactat, ad libertatem & arma servos, quasi numinum imperio conceitavit.

⁴⁹ Sed quum pari temeritate. | Supra dixit summus vir astu & audacia, ad quod astu pertinent, velut cœlo missam, & vaticinanti similis. Nunc autem pari temeritate quod summus audacia, respondet.

⁵⁰ Consul. | A. Hostilii Mancini, ut puto.

⁵¹ Latro. | Milites antiqui Latrones dicebant.

⁵² Hispania Romulus. | Hoc est fundator & conditor Hispani imperii, ut Romani Romulus, qui etiam ex venatore Latro, ex La-

trone Imperator evaserat.

⁵³ Iberum. | Supradictum est.

⁵⁴ Tagum. | Fluvium Lusitanæ, qui in mare prorumpit.

⁵⁵ Prætorum. | Quorum nomina nullibi apud veteres leguntur.

⁵⁶ Claudium Unimanum. | M. Vecilium alii nominant.

⁵⁷ Fabius. | Q. Fabius Maximus qui Consul fuit anno Mundi 3808. ante Ch. Nat. 140. ab Ur. Cond. 611.

⁵⁸ Pompilio. | Quis sit iste Pompilius, nescio, & quod illi tribuitur à Q. Servilio Capitone gestum constat. Forsan pro Pompilio scribendum Servilio. Sed omnino legendum Popilio: is est M. Popilius Lænas, qui anno post Viriatum interfectum Consul fuit; nam & alibi ei Consuli rem refert Florus, qui tamen post rem confectam Consul fuit, & usque anni lapsus facilis.

⁵⁹ Extrema deditionis. | Quidquid extremum esse poterat in deditione, Gall. Sangoit à se rendre, quelques rudes que fussent les conditions qu'on lui proposeroit.

⁶⁰ Domesticos percussores. | Nam à suis occisus fuit Viriatus.

CAPUT XVIII.

Bellum Numantinum.

Numantia, quantum Carthaginis, Capuæ, Corinthi, opibus inferior; ita virtutis nomine & honore par omnibus, summumque, si viros æstimes, Hispaniæ decus. Quippe quæ sine muro, sine turribus, modice edito in tumulo apud flumen Durium sita, quatuor millibus Celtiberorum, quadraginta milium exercitum; per annos quatuordecim sola sustinuit; nec sustinuit modo, sed sæpius aliquanto perculit, pudendisq; foederibus affecit. Novissime quum invicta esse constaret, opus quoque eo fuit, qui Carthaginem everterat, Non temere, si fateri licet, ullius causa belli injustior. Segidenfes, socios & consanguineos, Romanorum manibus elapsos exceperant. Habita pro eis deprecatio nihil valuit. Quum se ab omni bellorum contagione removerent, in legitimi foederis pretium iusti arma deponere. Hoc sic à Barbaris acceptum, quasi manus abscinderentur. Itaque statim, Megara viro fortissimo duce, ad arma conversi, Pompeium prælio aggressi. Foedus tamen maluerunt, quum debellare potuissent. Hostilium deinde Mancinum. Hunc quoq; assiduus cædibus ita subegerunt, ut ne oculos quidem aut vocem Numantini viri ququam sustineret. Tamen cum hoc quoq; foedus maluere, contenti armorum manubiis, quum ad internecionem sævire potuissent. Sed non minus Numantini, quam Caudini illius foederis flagrans ignominia

INTERPRETATIO.

a Postremo quum certum esset eam esse in-

b Sed Pop. Rom. non minori suffusus igno-

minia & pudore ob Numantinum foedus, quam Caudinum illud: purgavit quidem foederatem presentis dedecoris per deditionem Mancini.

NOTÆ.

CAP. XVIII. Bellum Numantinum, anno Mundi 3809. ante Ch. Nat. 139. ab Ur. Cond. 612. Coss. Cn. Servilius Capione, & Q. Pompeius Rufe.

¹ Numantia. | Alibi dictum.

² Honore. | Honor hic pro fama. Sic honoratus, dicitur famosus, nobilis, inclutus.

³ Per annos quatuordecim. | Tamen per annos octo tantum ibi Pompeio, Mancino, & Scipione bellum gestum comperio.

⁴ Pudendis foederibus. | Pompeii & Mancini foedera intelligit, de quibus vid. infra.

⁵ Qui Carthaginem. | Scipione scilicet.

⁶ Si fateri licet. | Si Romano vera de Romanis fateri licet. Sic lib. 3. cap. 7.

⁷ Segidenfes. | Excusi omnes habent Segi-

lenses, qui mihi quidem ignoti sunt, neque eorum in tabulis ulla facta est mentio, repositi igitur ex doctorem emendatione, & scriptorum Codicum auctoritate, Segidenfes; & videntur esse incolæ urbis Segidæ, prope Celtiberos, ad dextram Iberi.

⁸ Habita pro eis deprecatio. | Pro eis, pro Segidenfibus.

⁹ Pompeium. | Is est Q. Pompeius Rufus, vid. supra.

¹⁰ Ne oculos quidem aut vocem. | Nec audire, nec contra rueri Numantinum Romani poterant præ metu: male qui aliter intelligunt.

¹¹ Quam Caudini. | Foedus à Vetere Postumioque Coss. cum Samnitibus post acceptam cladem apud Caudinas furciles factum intelligit. Vid. lib. 1. cap. 16. in fin.

ac pudore popul⁹ Romanus, dedecus quidem præsentis flagitii, ¹² deditione Mancini expiavit; ceterum duce Scipione, Carthaginis incendiis ad excidia urbium ¹³ imbuto, tandem etiam in unctione excanduit. Sed tunc acris in castris, quam in campo, nostro cum milite, quam cum Numantino, præliandū fuit. ¹⁴ Quippe affiduis & ¹⁵ injustis & servilibus maxime operibus attritū, ¹⁶ ferre plenus vallum, qui arma nescirent; ¹⁷ luto inquinari, qui sanguine nollent, jubebantur. ¹⁸ Ad hoc scorta, ¹⁹ calones, sarcinæ nisi ad usum necessariae, amputantur. ²⁰ Tanti esse exercitum, quanti imperatorem, vere proditum est. Sic redacto in disciplinam milite, commissa acies: quodq; nemo visurum se unquam speraverat, factum est, ut fugientes Numantinos ²¹ quicquam videret. Dedere etiam sese volebant, si toleranda viris imperarentur. Sed quum Scipio verā veller & sine exceptione victoriam, ²² eo necessitatum compulsi primum, ut ²³ destinata morte in prælium ruerent, quum sese prius epulis, quasi ²⁴ inferiis, implevissent, carnis semicrudæ, & ²⁵ celix: sic vocant indigenam ²⁶ ex frumento porionem. Intellectum ab imperatore consilium: itaq; ²⁷ non est permessa pugna morituris. Quum fossa, atque ²⁸ lorica, quatuorq; castris circumda-

86

INTERPRETATIO.

¹² Ceterum tandem etiam mactasse in vindictam duce Scipione, instructo ad everfionem Urbium per incendia Carthaginis.

¹³ Nam afflicti continuis operibus & iniquis, & maxime servilibus, imperabantur ferre vallum, qui arma nescirent.

lum, quum nescirent gestare arma; & scortis duto, quum nollent sanguine.

¹⁶ Insuper meretrices, servi, & sarcina, nisi quæ erant necessaria usus, rescinduntur.

¹⁸ Redacti ad eam necessitatem.

NOTÆ.

¹² Deditio Mancini. | Vide Notata, l. 1.
¹³ Voluntaria deditione.

¹⁴ Injustis. | Scio qui legi velint, Injustis: Cave mutes; imitatio poetica est, Injusto sub fusca.

¹⁵ Ferre plenus vallum. | Ad septenos vallos eos quotidie ferre cogebar Scipio.

¹⁶ Luto inquinari. | Dum vallum munirent.

¹⁷ Calones. | Calones dicebantur servi militares, qui milibus ministrabant, à lignis ferendis sic dicti, quæ Græci ῥόλα vocant. Calones Tribuni, Centuriones, & digniores militum habebant, gregarii non item, quibus amputatis, adjumenta inertie rescindebantur.

¹⁸ Tanti esse exercitum. | Sic Livius alicubi dixit, Multitudinem semper formæ vaganti esse similem.

¹⁹ Quisquam. | Id est, quis.

²⁰ Destinata morte. | Sic Horat. de Cleopatra, destinata morte ferocior.

²¹ Quasi inferiis. | Inferiæ dicuntur sacrificia mortuis fieri solita. Et dicit propter 20 destinata morte supra.

²¹ Celix. | Cerevisiæ, ut fere vocant, genus. Hæc est forsitan cujus meminit Tacit. Putis humor ex hordeo & frumento, in quandam similitudinem vini corruptus.

²² Ex frumento porionem. | Ex frumento, id est, cum frumento, sic apud Terent. in Eunuch. act. 5, sc. 4.

Quo pacto ex jure hesterni panem atrum varent.

Ubi panem ex jure, nil aliud est quam panem cum jure, sic apud Varr. Panis ex aceto item brassicam ex aceto.

²³ Non est permessa pugna morituris. | Cum desperatis pugnare periculosissimum, illis enim quandoque ipsa desperatio lux & salus. Notissimum illud Virgil.

Vna salus vultis nullam sperare salutem.

²⁴ Lorica. | Hic pro vallo aut terreo muro sumitur, ut sæpe apud veteres. Vegetius etiam scribit legitionum ipsum vallum sudibus turribusque instructum, loriceam dictam; & sic intellige infra lib. 3, cap. 10.

ros, fames premeret, ab duce orantes prælium, ut tanquam viros occideret, ubi non impetrabant, placuit eruptio. Sic conferta manu plurimi occisi, & quum urgeret fames, aliquantisper ²⁵ inde vixere. Novissime ²⁶ consilium fugæ sedit: sed hoc quoque, ruptis equorū cingulis, uxores ademere, ²⁷ summo scelere, per amorem. Itaque deplorato exitu, in ultimam rabiem furoremque conversi, postremo mori hoc genere destinarunt: duces suos, seque, patriamque, ferro & veneno, subiectoque undique igne peremerunt. ²⁸ Macte fortissimam, & meo iudicio beatissimam in ipsis malis civitatem! ²⁹ h. asseruit cum fide ³⁰ socios, populum, orbis terrarum viribus fultum, sua manu, ³¹ ætate tam longa, sustinuit. Novissime, ³² maximo duce oppressa civitas, nullum de se gaudium hosti reliquit. Unus enim vir Numantinus non fuit qui in caenis duceretur. Præda, ut de pauperibus, nulla: arma ipsi cremaverant: ³³ Triumphus fuit tantum de nomine.

INTERPRETATIO.

25 Desperata fuga.

h. Fideliter defendit socios,

NOTÆ.

²⁵ Inde vixere. | Inde, hoc est ex cadaveribus occisorum. Meminit Valer. Max. Capta jam urbe complures inventos artus, & membra trucidatorum corporum suis gestantes.

²⁶ Consilium fugæ sedit. | Id est placuit, jam supra dictum est cap. 15. cum bellum sederet. Vide.

²⁷ Summo scelere. | Summum vocat scelus, quia adempta fuga maritis suis causa mortis steteret.

²⁸ Macte fortissimam. | *munusculum*: quo Civitatem benedicat. Macte proprie est ma-

gis aucte, hic autem profelicitur & bene.

²⁹ Socios. | Segidenfes quos Numantini & Romanorum manibus elapfos receperant.

³⁰ Etate tam longa. | Vides hic ætatem de quatuordecim, cum Floro loquor, annis dici.

³¹ Maximo duce. | P. Cornelio Scipione Africano.

³² Triumphus fuit tantum de nomine. | Nam nec servi erant qui in pompa ducerentur, nec & præda, nec arma quæ ostentarentur, ut in triumphis solebat fieri.

CAPUT XIX.

Hactenus populus Romanus pulcher, egregius, pius, sanctus, atque magnificus: reliqua sæculi, ut grandia æque, ita vel magis turbida & fœda; crescentibus cum ipsa magnitudine imperii, vitiis: adeo ut si quis hanc terram ejus ætatem transmarinā, quam ducen-

NOTÆ.

¹ Pulcher. | Cave hic quod vulgo dicitur intelligas, pulcher est fortis, generosus, invictus. Ut apud Virgil. lib. 7. Æneid.

Victoreſq; ostentat equos satis Hercule pulchro Pulcher Aventinus.

² Ut grandia æque. | Ut æque grandia sint ac præcedentia, ita magis turbida sunt magisque fœda.

³ Crescentibus, cum ipsa magn. imperii vitiis. | Nam Asia, ut ait Justin. Romanorum

facta cum opibus suis vitia quoque Romani transmissit.

⁴ Quam ducentorum annorum fecimus. | In Proemio lib. 1. Delinc [ab Appio Claudio, & Q. Fulvio Cos. (scilicet) ad Cæsarem Augustum ducenti anni quibus totum orbem pervenit. Et ex hoc loco patet quam malè quidam ibi legerint ducenti quinquaginta. Cum hic aperte ostendat Florus se illam ætatem ducentorum annorum fecisse,

orum annorum fecim⁹, dividat; centum hos priores, quibus Africam, Macedoniam, Siciliam, Hispaniam domuit, aureos (sicut poetæ canunt) jure meritoque fateatur: centum sequentes ferreos plane & 88 truentos, & si quid immanius. Quippe qui Jugurthinis, Cimbricis, Mithridaticis, Parthicis bellis, Gallicis atque Germanicis, quibus scelum ipsum gloria ascendit, Gracchanas, Drusianasque cædes, ad hoc Servilia bella miscuerunt: & ne quid turpitudini desit, Gladiatoria. Denique in se ipse conversus, Marianis, atque Syllanis, novissime Pompeii, & Cæsaris manibus, quasi per rabiem, & furorē, & nefas, semet ipse laceravit. Quæ etsi juncta inter se sunt omnia atque confusa: tamen quo melius appareant, simul & ne scelera virtutibus obstreperant, separatim proferentur: priusque, ut coepimus, iusta illa, & pia cum exteris gentibus bella, memorabim⁹: ut magnitudo crescentis in dies imperii appareat. Tum ad illa civium scelera, turpesque & impias pugnas revertemur.

INTERPRETATIO.

Et simul ne flagitia sint impedimento virtutibus.

NOTÆ.

⁵ Aureos. | Ad aurea sæcula alludit, quæ Saturno rege regnata fuere. Virgil. lib. 6. Æneid.

Aureaque [ut perhibent] illo sub regis fuere Sæcula, sic placida populos in pace regebat.
[De Saturno loquitur] fuere autem tempora in quatuor ætates divisa, prior, aurea; secunda, argentea; tertia, ærea; & quarta, reliquis durior, ferrea. Vid. Ovid. lib. 1. Metamorph.

⁶ Ferreos. | Ferrea ætas quæ omne nefas irrupit. Ovid.

... de duro est ultima ferro.

⁷ Jugurthinis. | Vid. cap. 1. lib. 3.

⁸ Cimbricis. | Vid. cap. 3. lib. 3.

⁹ Mithridaticis. | Vid. cap. 5. lib. 3.

¹⁰ Parthicis. | Vid. cap. 12. lib. 3.

¹¹ Gallicis atque Germanis. | Vid. cap. 10. lib. 3.

¹² Gracchanas. | Seditiones Tiberii & Caii Gracchorum intelligit, de quibus Vid. cap. 14. & 15. lib. 3.

¹³ Drusianas cædes. | Drusianam seditionem. Vid. cap. 17.

¹⁴ Servilia bella. | Vid. cap. 19. lib. 3.

¹⁵ Gladiatoria. | Bellum Spartacium intelligit, de quo Vid. cap. 20. lib. 3.

¹⁶ Marianis, atque Syllanis. | Bellum Civile Marianum, & Syllæ cædes. Vid. cap. 21. lib. 3.

¹⁷ Pompeii & Cæsaris Manibus. | Vide cap. 11. lib. 4.

CAPUT XX.

Bellum Asiaticum.

Victa ad Occasum Hispania, populus Romanus ad Orientem pacem agebat; nec pacem modo, sed inusitata & incognita quadam felicitate, relictæ regni hereditatibus opes; & tota infimul regna ve-

NOTÆ.

CAP. XX. Bellum Asiaticum, anno Mundi 3819. ante Ch. Nat. 129. ab Urbe cond. 622. Coss. P. Licinio Crasso Muciano, & L. Valerio Flacco.

Quod Notandum. Bona Attali intelligit, qui ultimus Pergameorum rex fuit, nec successorem habuit: & hoc est cur noster ejus opes regni hereditatibus relictas dicat.

² Tota infimul regna. | Asia.

niebant

¹ Regni hereditatibus. | Regni hereditibus.

39) niebant. Attalus rex³ Pergamenorum, regis Eumenis filius, ⁴ socii quondam, commilitonisque nostri, testamentum reliquit; ⁵ Populus Romanus bonorum meorum hæres esto. ⁶ In bonis regis fuerant. ⁷ Adita igitur hereditate, provinciam populus Romanus, non quidem bello nec armis; sed quod est æquius, testamenti jure retinebat. Sed hanc difficile dictum est, utrum facilius amiserit, an recuperaverit. ⁸ Aristonicus regii sanguinis ferox juvenis, urbes regibus parere consuevas, partim facile sollicitat: paucas resistentes, ⁹ Myndum, ¹⁰ Samon, ¹¹ Colophonem, vi recepit. ¹² Crassi quoque pratoris cecidit exercitum, ipsumque cepit. ¹³ Sed ille memor & familie, & Romani nominis, custodem sui Barbarum virgula excecat. In exitum sui, quod volebat, ita concitat. ¹⁴ Mox à Perpenna domitus, & captus, & per deditionem in vinculis habitus. ¹⁵ Aquilius Asiatici belli reliquias confecit, mixtis (nefas!) veneno fontibus ad deditionem quarundam urbium. Quæ res ut maturationem, ita infamem fecit victoriâ: quippe quum contra ¹⁶ fas deum, moreque; majorum, ¹⁶ medicaminibus impuris, in id tempus sacrosancta Romana arma violasset.

INTERPRETATIO.

a Sed ille conficius & familia suæ, & Romani nominis, virga excecavit Barbarum suum | custodem, & ita excitavit illum in eadem suam, quod cupiebat.

NOTÆ.

³ Pergamenorum. | Supra dictum est cap. 7.

⁴ Socii quondam, commilitonisque nostri. | Contra Philippum. Vid. supra cap. 7. Aderat sponte in auxilium Attalus rex Pergamenorum.

⁵ Populus Rom. | Hæc est solennis ex jure testamentorum formula.

⁶ In bonis regis hæc fuerunt. | In Edit. J. Stadii, hæc fuerunt. Sed quis vel hoc, vel illud intelligat? non ego; neque enim tale aliquid intelligi potest, nisi ab eo qui nil intelligat. Legendum est, fidenter dico, in bonis regis Asia erat; ut si diceret Florus, Quale istud & quanti precii testamentum fuit? In illis bonis, quorum hæres populus Rom. relictus ab Attalo fuerat, scintilla quid esset? Asia erat. Piget me hanc emendationem ratione probasse. Tamen, ne nihil dicam, perge modo, & lege quæ sequuntur. Pater.

⁷ Adita igitur hereditate. | Adire hereditatem est se hereditatis possessorem ferre.

⁸ Aristonicus regii sanguinis. | Erat ex Eumene, Aristonici, non iusto matrimo-

nio, sed ex pellice Ephesia Citharistæ cuiusdam filia genitus, qui post mortem Attali, velut paternum regnum Asiam invasit. Justin. lib. 36.

⁹ Myndum. | Oppidum in Caria.

¹⁰ Samon. | Insulam in mari Ægeo & regione Carie.

¹¹ Colophon. | Urbem Lydiæ paulo supra Ephesum.

¹² Crassi. | Is est P. Licinius Crassus de quo supra. Sed non video cur prætorem vocet quarta Consul fuerit.

¹³ Mox à Perpenna. | Anno sequenti Coss. M. Perpenna, & C. Claudio Pulchro.

¹⁴ Aquilius. | Man. Aquilius: anno post Aristonicum à Perpenna devictum.

¹⁵ Fas Deum. | Fas Deos, jus vero homines spectat. Unde apud Terent. Si jus, si fas.

¹⁶ Medicaminibus. | Medicamina, ut in bonam sic & in malam partem sumuntur; hic in malam.

LIBER TERTIUS.

CAPUT I.

Bellum Jugurthinum.

HÆC ad Orientem. Sed non ad Meridianam ¹ plagam eadem ⁹⁰ quies. Quis speraret post Carthaginem aliquod in Africa bellum? Atqui non leviter se Numidia concussit: & fuit in Jugurtha, quod post Annibalem timeretur. Quippe rex callidissimus populum Romanum armis inclytum, & invictum ² opibus aggressus est: & citra spem omnium fortuna cessit, ut rex fraude præcipuus, ³ fraude caperetur. Hic avo Masinissa, & ⁴ Micipsa patre per adoptionem; quum interficere ⁵ fratres statuisset, agitur regni cupiditate, nec illos magis, quam senatum populumque Romanum, quorum in fide & clientela regnum erat, metueret; primum scelus mandat insidiis: potitusque Hiempsalis capite, quum se in Adherbalem convertisset, & Romam profugisset, missa per legatos pecunia ⁶ traxit in sententiam suam Senatui. Et hæc fuit de nobis ejus prima victoria. Missos deinde, qui regnum inter illum Adherbalemque dividerent, similiter aggressus, ⁷ quum in ⁸ Scauro ipsos Romani imperii mores expugnasset, inchoatum nefas perfecit audacius. Sed diu non latent scelera. Corruptæ nefas legationis erupit: placuitque bello persequi parricidam. Primus in Numidiam ⁹ Calpurnius Bestia Consul immittitur: sed rex,

INTERPRETATIO.

¹ *Quum affluisset ipsos mores Imperii Rom. in Scauro audacius absoluit inceptum scelus.*

NOTÆ.

CAP. I. *Bellum Jugurthinum. Anno Mundi 3839. ante Ch. Nar. 109. ab Ur. Cond. 642. Coss. P. Cornelio Scipione Nasica, & L. Calpurnio Bestia.*

¹ *Plagam.* | Jam supra dictum est.

² *Opibus aggressus est.* | Nam plurimos Romæ argento corripit.

³ *Fraude caperetur.* | Fraude Bocchi socii sui Jugurtha in insidias deductus est, & Syllæ in exilium traditus.

⁴ *Micipsa patre per adoptionem.* | Micipsa Masinissæ filius Jugurtham fratris filium ado-

ptavit, & moriens illi æquam cum filiis suis Adherbale & Hiempsale, regni partem reliquit.

⁵ *Fratres.* | Adherbalem & Hiempsalem.

⁶ *Traxit in sententiam suam.* | Nam Adherbal jussus fuit regnum cum Jugurtha dividere.

⁷ *Quum in Scauro ipsos Romani imperii mores.* | Nam quum Scaurus omnium gravissimus & abstinentissimus videretur, eo pecunia corrupto, omnino ruisse imperii mores videbantur.

⁸ *Calpurnius Bestia.* | Vide supra.

⁹ *peritus,*

- 91 ⁹ peritus, fortius adversus Romanos aurum esse quam ferrum, pacem emit. ¹⁰ Cujus flagitii reus, quum ¹¹ interveniente publica fide à senatu accerseretur, pari audacia & venit, & competitorem imperii Massissæ ¹² Massivam immisso percussore confecit. Hæc altera contra regem fuit causa bellandi. Igitur sequens ultio mandatur ¹³ Albino. ¹⁴ Sed hujus quoque; (pro dēdecus!) ita corruptit exercitum, ut voluntariā nostrorum fugā vinceret Numida, castrisque potiretur. Addito etiam ¹⁵ turpi fœdere, in pretium salutis, ¹⁶ quem prius emerat exercitum dimisit. Eodem tempore in ultionem non tam imperii Romani, quam pudoris, ¹⁷ Metellus assurgit: qui ¹⁸ callidissime hostem nunc precibus, nunc minis, ¹⁹ jam simulata, jam quasi vera fuga eludentem, artibus suis aggressus est. Agrorum atque vicorum populatione non contentus, in ipsa Numidix capita impetum fecit, & ²⁰ Zamam quidem frustra diu voluit; cæterum ²¹ Thalam, gravem armis, thesauroque regis, diripuit. Tunc urbibus exutum regem, & jam finium suorum, ²² regniq; fugitivum, per ²³ Mauros atque ²⁴ Gætuliam sequebatur. Postremo Marius auctis admodū copiis, ²⁵ quum pro obscuritate generis sui ²⁶ capite censos sacramento adegisset, jam fuscum & ²⁷ saucium regem adortus, non facilius tamen vicit, quam si integrum & recētem. Hic & urbem Herculi con-

INTERPRETATIO.

b Cujus sceleris reus quum à Senatu evocaretur, interposita fide publica eadem audacia & venit, & immisso percussore trucidavit Massivam competitorem imperii Massissæ.

NOTÆ.

⁹ Peritus. | Notandum hic peritus poni pro expertus, edoctus, &c. Nescio an remere alibi reperias.

¹⁰ Interveniēte publica fide. | Romani fidem suam dedere se amicis cum eo acturos.

¹¹ Massivam. | Massinissæ nepotem.

¹² Albino. | Sp. Posthumio Albino.

¹³ Sed hujus quoque. | Non Albini, qui Consul fuit, sed fratris ejus Auli Posthumii qui fratri legatus fuit.

¹⁴ Turpi. | Romanis.

¹⁵ Quem prius emerat. | In al. Cod. legitur quod prius emerat. Ubi error est; in Editione Stadii legitur, quem, quod prius emerat dimisit exercitum. Ibi error est quoque, sed cujus ope locus Flori emendetur. Dele modo, quod, atque ita res confecta erit; nam, ex Sellustio exercitum P. R. emerat Jugurtha. Illud autem, quod, quasi varians lectio additum fuerat. Et miror Salmasium qui cum hanc lectionem in Cod. Palat. repererit, alteram tamen amplectatur.

¹⁶ Metellus. | Q. Cæcilius Metellus Numidicus.

¹⁷ Callidissime. | Miror fuisse qui Callidissimum legi vellent. Nam Tō Callidissime non

ad hostem, sed ad Metellum debet referri, quem callidissime egisse dicit noster, quod Jugurtham artibus suis aggressus est.

¹⁸ Jam simulata, jam quasi vera fuga. | Sed, simulata fuga, & quasi vera idem est. Lego, jam vera fuga, vel jamque; ut quibusdam editionibus positum est. Sed Tō quasi, delendum.

¹⁹ Zamam. | Africæ urbem quinque dierum itinere Carthagine distantem.

²⁰ Thalam. | Africæ urbem. Hanc intra quadragesimum diem Metellus diripuit.

²¹ Regniq; fugitivum. | Nota fugitivum regni & finium, pro regno & finibus.

²² Mauros. | Africæ populos in ultimo tractu ad Occidentem.

²³ Gætuliam. | Gætulia Africæ infra Mauros.

²⁴ Quum pro obscuritate generis sui. | Nam ex infimo loco natus Marius.

²⁵ Capite censos. | Capite censi ii dicebantur qui cum non haberent bona, quæ in censum referrent capite tantum censabantur, qui & proletarii dicti sunt.

²⁶ Saucium. | De clade in bello affecto dici jam supra monuimus.

ditam ²⁷ Capſam in media Africa ſitam, ²⁸ anguibꝯ arenifqꝯ vallatam, mira quadam felicitate ſuperavit; & ſaxeo inditā monti ²⁹ Muſucham urbem, ³⁰ per Ligurem aditu arduo inacceſſoque, penetravit. Mox non ipſum modo, ſed Bocchum quoque Mauritanie regem, jure ſanguinis Numidam & vindicantem, apud oppidū ³¹ Cirtam graviter cecidit. Qui ubi, diſſuſus rebus ſuis, alienæ cladis acceſſio fieri timet, pretium ſœderis atque amicitie regem facit. Sic fraudulentiffimus regum, fraude ſoceri ſui in infidias deductus eſt, & Sullæ in manum traditus: tandemque opertū catenis Jugurtham in triumpho populus Romanus aſpexit. Sed ille quoque quamvis victus, & victus, vidit Urbem; ³² quam venalem, & quandoque perituram, ſi habuiſſet emptorem, fruſtra cecinerat. ³³ Jam ³⁴ ut venalis fuiſſet, habuit emptorem: & quum ille non evaſerit, certum erat eam non eſſe perituram.

INTERPRETATIO.

^c Sed etiam juxta oppidum Cirtam graviter vulneravit Bocchum deſcendentem Jugurtham jure ſanguinis.

NOTÆ.

²⁷ Capſam. | Urbem Africæ propriæ ab Hercule Phœnicie conditam. Alia eſt in interiori Lybia. De priori intellige, inter Tritonem & Bagradam fluvios ſita.

²⁸ Anguibꝯ. | Vide Salluſt.

²⁹ Muſucham. | In Mauritania ad Muſucham fluvium ſitam. Caſtellum nominat Salluſt.

³⁰ Per Ligurem. | De induſtris hujusce Liguri, vide Salluſt.

³¹ Cirtam. | Numidiæ urbem Maſiniſſæ quondam regiam, ad Pagydum fluvium.

³² Quam venalem. | Jugurtha, cum ex urbe clam fugeret, dixiſſe fertur: O urbem venalem, & cito perituram ſi emptorem habueris!

³³ Jam. | In al. legitur tamen, at ego puto Florum ſcripiſſe nam: reddit enim rationem horum verborum fruſtra cecinerat.

³⁴ Ut venalis fuiſſet. | Ut, hic quamvis ſignificat, ſit Romam venalem fuiſſe, habuit quidem emptorem, nempe Jugurtham, tamen certum erat illam non eſſe perituram; quum ille non evaſerit, ſed contra victus & victus in eam fuerit deductus.

CAPUT II.

Bellum Allobrogicum.

^a SIC ad meridiem populus Romanus. Multo atrocius, & multipliciter ⁹³ magis, & à Septemtrione ſævitur. Nihil hac plaga infeſtius. Atrox cœlum, ¹ perinde ingenia. ² Omni igitur tractu violentus hoſtis, à dextris atque lævis, & medio Septemtrionis, erupit. Prima trans Alpes arma

INTERPRETATIO.

^a Sic populus Rom. agebat verſus meridiem, | ptemtrio ſævitur. Nihil iniquius hac regione; inſeſt multo crudeliuſ & magis multipliciter Seſtius aër ſic & ingenia.

NOTÆ.

CAP. II. Bellum Allobrogicum. Anno Mundi 3829. ante Cl. Nat. 119. ab Urbe Cond. 632. Coſſ. L. Opimio, & Q. Fabio Maximo. Toto decennio ante incipit bellum Jugurthinum. De quo vid. cap. ſup.

¹ Perinde ingenia. | Nam ubique locorum ſitus ingenia hominum format.

² Omni igitur tractu. | Mox ipſe explicat per, à dextris atque lævis, & media Septemtrionis.

G

noſtra

nostra sentire ³ Salyi; quum de incursionibus eorū fidissima atq; amicissima civitas ⁴ Massilia quereretur. ⁵ Allobroges deinde, & ⁶ Arverni, quum adversus eos ⁷ similes ⁸ Aduorum querelæ opem & auxilium nostrum flagitarent. ⁹ Varus victoriæ testis, ¹⁰ Isaraq; & ¹¹ Vindelicus amnes, & ¹² impiger fluminum Rhodanus. Maximus Barbaris terror elephantum fuere, ¹³ immanitati gentium pares. Nil tam conspicuū in triumpho, quam rex ipse Bituitus, discoloribus in armis, argenteoq; carpento, qualis pugnaverat. Utriusque victoriæ quod, quantumque gaudium fuerit, vel hinc existimari potest, quod & ¹⁴ Domitius Aenobarbus, & Fabius Maximus, ipsis quibus dimicaverant in locis, faxeas erexere turres, & desuper exornata armis hostilibus tropæa fixere: quum hic mos inusitatus fuerit nostris. Nunquam enim populus Romanus, hostibus domitis victoriam suam exprobravit.

NOTÆ.

- ³ Salyi. | Supra dictum est lib. 2. cap. 3.
⁴ Massilia. | Gallie Narbonensis urbs.
⁵ Allobroges. | Gallie Narbonensis populi, hodie Dauphinoi.
⁶ Arverni. | Gallie populi, hodie Auvergnaci.
⁷ Similes. | Querelis Massilie scilicet.
⁸ Aduorum. | Aedi Gallie populi, Bourguignons.
⁹ Varus victoriæ testis. | Sic Horat. Flumen testem appellat testis metaurum flumen. Est autem Varus fluvius qui Galliā, & Italiā dividit.

- ¹⁰ Isaraq. | Gallie Narbonensis fluvius.
¹¹ Vindelicus. | In Provincia Narbonensi, sic dictus à Vindelo oppido quod præterfluit. Ab aliis non fluvius, sed fons vocatur.
¹² Impiger fluminum. | Merus Gracismus, pro impiger inter flumina. Græci dicunt *Stix* & *Acheron*, pro diva inter Deas.
¹³ Immanitati. | De vastitate, immensitate corporum, immanitas dicitur.
¹⁴ Domitius Aenobarbus. | Qui tunc præconsul erat.

CAPUT III.

Bellum Cimbricum, Theutonicum, ac Tigurinum.

- ⁹⁴ ¹ Cimbri, ² Theutoni, atque ³ Tigurini, ab extremis ⁴ Gallie profugi, quum terras eorum inundasset Oceanus, novas sedes toto orbe quærebant: exclusi; Gallia & Hispania, quum in Italiam ⁵ remigarent, misere legatos in castra Silani; inde ad senatum, petentes, ut

NOTÆ.

CAP. III. Bellum Cimbricum, Theutonicum, ac Tigurinum, ut quidem habet Florus, anno Mundi 3841. ante Ch. Nat. 107. ab Ur. Cond. 644. Coss. Q. Cæcilio Metello Numidico, & Marcio Junio Silano. Sed jam tum quatuor anni fere transierant cum Papirius Consul à Cimbris cum exercitu suus fuit.

¹ Cimbri. | Germaniæ populi Septentrionales.

² Theutoni. | Populi ad mare Germanicum.

³ Tigurini. | Populi sunt à Tigurino Helvetiorum pago sic dicti.

⁴ Gallia. | Cluver. legit Germania. Sed nil opus est.

⁵ Remigarent. | Non placet. Alii, *remigrarent*, quod stare non potest. Salmastius *regarent*, quod ei valde placet: Causam nescio. Ipse quidem legerim *emigrarent*, scriptura apertissima, & ex veteri historia. Nam tunc primum Italiam petebant. Pater.

Martius populus aliquid sibi terræ daret quasi ⁶ stipendium : cæterum, ut veller, manibus atque armis suis uteretur. Sed quas daret terras populus Romanus ⁷ agrariis legibus intra se dimicaturus ? Repulsi igitur, quod nequiverant precibus, armis petere constituunt. Sed nec primum quidem impetum Barbarorum ⁸ Silanus, nec secundum ⁹ Manlius, nec tertium ¹⁰ Cæpio sustinere potuerunt. Omnes fugati, exuti castris. Actum erat, nisi Marius illi sæculo contigisset. Ille quoque non ausus congredi statim ; militem tenuit in castris, ¹¹ donec invicta illa rabies, & impetus, quem pro virtute Barbari habent, consenesceret. Recessere igitur increpantes, & (tanta erat capiendæ Urbis fiducia) consulentes, si quid ad uxores suas mandarent. Nec segnius, quam minati fuerant, tripartito agmine per Alpes, id est claustra Italiæ, ferebantur. Marius mira statim velocitate occupatis compendiis, prævenit hostem. Prioresque ¹² Theutonios sub ipsis Alpiû radicibus assequutus, in locum, quem 95
¹³ Aquas Sextias vocant, quo, fidem numinum ! proelio oppressit ? Vallem fluviumque medium hostes tenebant. Nostri aquarum nulla copia. ¹⁴ Consultone id egerit imperator ; ¹⁵ an errorem in consilium verterit, dubium. Certe necessitate aucta virtus, causa victoriæ fuit. Nam flagitante aquam exercitu, Viti, inquit, estis, en ¹⁶ illic habetis. Itaque tanto ardore pugarum est, eaque cædes hostium fuit, ut victor Romanus de cruento flumine non plus aquæ biberit, quam sanguinis Barbarorû. Certe rex ipse, Theutobochus ¹⁷ quaternos senosque equos transilire solitus, ¹⁸ vix unum quum fugeret ascendit ; proximoque in saltu comprehensus, insigne spectaculum triumphi fuit. Quippe vir proceritatis eximie super tropæa ipsa eminebat. Sublatis funditus Theutonis, in Cimbros convertitur. ¹⁹ Hi jam (quis crederet ?) per hiemem, quæ ætius

INTERPRETATIO.

⁶ Donec invincibilis illa furor & impetus quem barbari habent loco virtutis, deservisset, retro cessare igitur milita.

^b Hi jam per hiemem quæ adest Alpes ætius, quis crederet ! Per Tridentin jugum descendunt in Italiam ruendo devoluti.

NOTÆ.

⁶ Stipendium. | Quasi militibus, & inde est quod mox dicunt, Senatus manibus atque armis suis uteretur.

⁷ Agrariis legibus intra se dimicaturus. | Tribunorum seditiones respicit, de quibus vid. infra cap. xiii, xiv, xv, xvi, xvii.

⁸ Silanus. | Marcus Julius Silanus, supra.

⁹ Manlius. | Qui sit iste Manlius ignorare me fateor. Legendum puto Mallius. Is est Mallius qui Consul fuit quinto anno post Junium Silanum, & à Cimbris victus eodem tempore quo Cæpio, qui tunc proconsul erat, & ambo castris exuti.

¹⁰ Cæpio. | Q. Servilius Cæpio tunc proconsul.

¹¹ Theutonios. | Vide supra.

¹² Aquas Sextias. | Aquæ Sextiæ oppidum in Gallia Narbonensi ad mare.

¹³ Consultone id egerit imperator. | Ut milites eo acius pugnarent, quod aquæ deficerent.

¹⁴ An errorem in consilium verterit. | Effecerit ut ea quæ errore eveniunt, consilio ducta facta viderentur.

¹⁵ Illic. | In medijs hostibus.

¹⁶ Quaternos senosque equos transilire. | Quatuor vel sex equos in pugnam secum ducebat, ut ex fessio in recentem transiret, dum omnes currebant, & sic omnes ordine percurrebat. Hoc est quod noster quaternos, & senos equos transilire vocat.

¹⁷ Vix unum quum fugeret ascendit. | Lege, quo.

Alpes levar, ¹⁸ Tridentinis jugis in Italiam, ¹⁹ provoluti ruina descenderant. ²⁰ Atesim flumen non ponte, nec navibus, sed quadam stoliditate Barbarica primū corporibus aggressi; postquam retinere amnem manibus & clipeis frustra tentaverant, ingesta obrutum silva transilvire: & ²¹ si statim infesto agmine Urbem petissent, grande discrimen ²² esset, sed ²³ in Veneria, quo fere tractu Italia mollissima est, ipsa soli coelique clementia robur elanguit. Ad hoc panis usu, carnisque coctæ, & dulcedine vini mitigatos, Marius in tempore aggressus est. ²⁴ Jam diem pugnae à nostro imperatore petierunt, & sic proximum dedit. In patentissimo, quem ²⁵ Radium vocant, campo procurrere. Millia ²⁶ inde ²⁷ ad sexaginta ceciderunt; ²⁸ hinc trecentis min⁹: per omnem diem conciditur Barbarus. Istic quoq; imperator addiderat virtuti dolum; sequutus Annibalem, ²⁹ artemq; Cannarum: primum, nebulosum nactus diem, ut hosti inopinatus occurreret; tum ventosum quoq; ut pulvis in oculis & ora ferretur; tum acie ²⁹ conversa in Orientem, ut, quod ex captivis mox cognitum est, ex splendore galearum, ac percussu, quasi ardere coelum videretur. Nec minor cum uxoribus eorum pugna, quam cum ipsis fuit: quum objectis undique plaustris, atque carpentis, altæ de super quasi è turribus, lanceis contisque pugnarent. Perinde speciosa mors earum fuit quam pugna. Nam quum missa ad Marium legatione,

INTERPRETATIO.

¹⁸ Et si mox petissent Romam inimicis coptis, | fere regione Italia clementissima est, vires eorum
monum periculum fuisset: sed in Venetia, quā | mollita fuere ipsa salubritate terra & aëris.

NOTÆ.

¹⁸ Tridentinis jugis. | Tridentini Montes sunt sub Alpibus quæ Venetæ appellantur, juxta fluvium, Athesin.

¹⁹ Pervulsi ruina. | Cimbri subicientes corporibus lata cuncta, sic per nivem ruendo se dimisere, quod ruina provolvi dicit noster. Sic Livius lib. 46. Inenarrabilis labor descendens cum ruina jumentorum sarcinarumque. Et infra, Fursus simili ruina inferioris pontis deferrebantur.

²⁰ Athesim flumen. | In Rætia sub Alpibus, juxta Tridentinos montes.

²¹ Esset. | Pro fuisset, sic apud Terent. in Adelphi act. 1. sc. 1.

Nam si esset unde id fieret

Faceremus.

Id est, si fuisset unde id fieret, fecissemus.

²² In Venetia. | Italice regione inter Athesim & Anasim fluvium, non longe à mari Hadriatico.

²³ Jam diem pugnae. | Hic aliquid deesse putavit summus vir Salmasius, qui legendum censuit. Venire illi, quam metus in Barbaris nulla vestigia! diem pugnae ab Imperatore nostro petierunt. Id vero, ut ingenue dicam, non

probo, quum adeo ex levi mutatione, & scripturae, & sensui fieri satis possit. Lege igitur, Li diem pugnae ab Imperatore nostro petierunt, & is proximum dedit.

²⁴ Radium. | In Venetia ponit Florus, alii legendum volunt Caudium, quod probari non possit.

²⁵ Inde. | A parte Cimbrorum.

²⁶ Ad sexaginta. | Plutarchus tamen scribit centum & viginti millia caesa, & sexaginta millia capta fuisse.

²⁷ Hinc. | A parte Romanorum.

²⁸ Artemque Cannarum. | Vide cap. vi. lib. iii. Insuper callidissimus Imperator [de Annibale loquitur] patentibus in campis observato loci ingenio, quod & sol ibi acerrimus, & plurimus pulvis, & Eurus ab Oriente, quasi ad constitutum, ita instruxit aciem, ut Romanis adversus hac omnia obiecta, quasi secundum caelum tenens, vento, pulvere, sole, pugnaret.

²⁹ Conversa in Orientem. | Ita ut surgentem solem Romani, Cimbri vero cadentem aspicerent.

libertatem ³⁰ ac sacerdotiū non impetrassent, ³¹ (nec fas erat) suffocatis elisisque passim infantibus suis, aut mutuis concidere vulneribus, aut vinculo è crinibus suis facto, ab arboribus, jugisq; plaustrorum pependerit. ³² Bojorix rex in acie dimicans, impigre nec inultus occubuit. ³³ Tertia ³⁴ Tigurinorū manus, quæ quasi subsidio ³⁵ Noricos incederat Alpium tumulos, in diversa lapsi, fuga ignobili & latrocinii evanuit. Hunc tam lætum, tamque felicem liberatæ Italiæ, assertique imperii nuncium, non per homines, ut solebat, populus Romanus accepit; sed per ipsos, si credere fas est, deos. Quippe ³⁶ eodem die, quo gesta res ³⁷ est, visi pro æde Castoris & Pollucis, juvenes laureati Prætori litteras tradere: frequensq; in spectaculo rumor, ³⁸ Victoriæ Cimbricæ feliciter, dixit. Quo quid admirabilius, quid insignius fieri potest? ³⁹ Quippe, velut elata montibus suis Roma spectaculo belli interesset, ⁴⁰ quod in ⁴¹ gladiatorio munere fieri solet, uno eodemque momento, quum in acie Cimbri succumberent, populus in urbe plaudebat.

INTERPRETATIO.

d Tertius exercitus Tigurinorum, qui occupaverat juga Alpium, quasi ad subsidium; in dimensas terras fugientes inhonesta fuga, & latrocinii disparuit.

e Nam quasi Roma montibus suis evecta spectaret bellum, uno & eodem momento quo Cimbri in pugna caderent, populus Rom. plaudebat in urbe, quod fieri solet in Gladiatorio spectaculis.

NOTÆ.

³⁰ Ac Sacerdotium. | Permissum de se faire Religieuses. Cupiebant, puto, privatum aliquod Sacerdotum Collegium componere, nec aliis sacerdotibus commune.

³¹ Nec fas erat. | Quippe & hostes & Barbari.

³² Bojorix Rex. | Malè in aliis Beleus.

³³ Tertia Tigurinorum manus. | Vide initium capitis.

³⁴ Noricos Alpium tumulos. | Alpès quæ ad Noricum convertæ sunt, ut Alpes Juliæ, quæ & Venetæ vocantur.

³⁵ Eodem die. | Hoc fieri quidem potuit, sed sine Deorum interventu. Sic dum Xerxes bellum in Græcia gereret, quadraginta octo horarum spatio omnia in Persiam famâ tulerat.

Per dispositas scilicet stationes, ab Athenis Susas usque, quæ vocem acceptam ad alias, & sic porro transmitterent.

³⁶ Victoriæ Cimbrica feliciter. | Faustis plane acclamationibus familiaris vox erat FELICITER. Sueton. in Domitian. cap. 13. acclamari etiam in Amphitheatro epulari die libenter audiunt DOMINÔ ET DOMINÆ FELICITER.

³⁷ Quod in gladiatorio munere fieri solet. | Nam dum certant Gladiatores, cadentibus iis, populus plausum dat.

³⁸ Gladiatorio munere. | Cum quis Gladiatores, vel aliud quid populo visendum præberet, id propriè munus dicitur.

CAPUT IV.

Bellum Thracium.

Post Macedonas, ¹ si diis placet, Thracæ rebellabant, ipsi quondam tributarii Macedonum; ² nec in proximas modo provincias con-

INTERPRETATIO.

¹ Nec contenti petere Thessaliam atque Dalmatiam, proximas Provincias.

NOTÆ.

CAP. IV. Bellum Thracium. Anno Mundi 3836. ante Ch. Nat. 112. ab Ur. Cond. 639. Coss. Man. Atilio Balbo, & C. Porcio Catone. Hoc bellum captum est ante Cim-

brium & Jugurthinum de quibus cap. I. & III.

² Si diis placet. | resignantis hæc vox est, ut vulgo nos etiam dicimus, Si il plaît à Dieu.

tenti incurere, Thessaliā, atque ² Dalmatiā; in Adriaticum mare usque venerunt: eoque fine contenti, quasi interveniente natura, contorta in ipsas aquas tela miserunt. ^b Nihil interim per id omne tempus residuum crudelitatis fuit in captivos sævientibus: litare diis sanguine humanum: bibere ³ in ossibus capitum, & cuiusquemodi ludibrio fodare mortem ⁴ tam igni quam fumo: partus quoque gravidarum extorquere tormentis. Sævissimi omnium Thracum ⁵ Scordisci fuere: sed calliditas quoque ac robur ⁶ accesserat. Silvarum & montium situs cum ingenio ⁷ consentiebant. Itaque non fusus modo ab his, aut fugatus, (sed simile prodigio!) omnino totus interceptus exercitus, quem duxerat Cato. ⁸ Didius vagos, & libera populatione diffusos, intra suam repulit Thraciam. ⁹ Drusus ulterius egit, & ¹⁰ vetuit transire Danubium, ¹¹ Minutius ^c toto vastavit ¹² Hebro, multis quidem amissis, ¹³ dum perfidum glacie flumen equitatur. ¹⁴ Piso ¹⁵ Rhodopen, ¹⁶ Caucasumque penetravit. ^d ¹⁷ Curio Daciā tenus venit: sed tenebras salutem expavit.

INTERPRETATIO.

^b Interea per totum illud tempus nil satietie reliquum fuit illis in captivos crudeliter agentibus.

^c Minutius per totum Hebrum cecidit,

dum equitant per fluvium infidum propter glaciem.

^d Curio venit usque ad Daciā, sed timuit obscuritatem sylvarum.

NOTÆ.

² Dalmatiā. | Illyridis regio est, ad Adriaticum mare.

³ In ossibus capitum. | Ex interfectorum craniis sibi pocula fecere.

⁴ Tam igni quam fumo. | Nam alios igne, alios fumo necavere.

⁵ Scordisci. | Alii eos ponunt in Thracia, ut noster; alii Pannoniæ inferioris populos faciunt; & alii Illyricis & Thracibus permixtos scribunt.

⁶ Accesserat. | Ad sævitiam scilicet.

⁷ Consentiebant. | Malim legere, *Consentiebat*; propter Tō situm, quod in singulari sæpius, quam in plurali numero invenias.

⁸ Didium. | Anno sequenti post cæsum Catonis exercitum.

⁹ Drusus. | M. Livius Drusus, tertio anno post incæptum bellum.

¹⁰ Vetuit transire Danubium. | Legendum. *Vetuit transire Danubius*, hoc sensu in *Danubius* obstitit quominus illos Drusus ulterius egerit. Danubius autem Europæ fluvius est qui Daciā inter & Thraciam fluit.

¹¹ Minutius. | M. Minutius Rufus, quinto belli anno.

¹² Hebre. | Thraciæ fluvius est arifer.

¹³ Dum perfidum glacie flumen. | Optime legendum conjicit Salmasius, *per perfidum glacie flumen equitatur*. Perfidum autem flumen vocat, quod Minutius dum flumini congelato exercitum suum crederet, multos amiserit, nondum satis firmata glacie.

¹⁴ Piso. | Puto eum esse L. Calpurnium Pisōnem Cæsonium, Drusi collegam, qui à Tigurinis occisus fuit; quamquam eum cum Thracibus bellum gessisse nusquam invenio.

¹⁵ Rhodopen. | Thraciæ montem.

¹⁶ Caucasum. | Montem inter Pontum Euxinum, & mare Caspium. Sed hic errasse Florum puto: quid enim Caucasus commune cum Thracibus?

¹⁷ Curio. | C. Scribonium Curionem intellegit, qui Consul fuit anno Mundi 3874. ab Urbe Condita 677. & bellum gessit anno postquam Cicero à Græcia reversus est; post cæsum Catonis exercitum 37. Unde patet hic Florum non unum tantum, sed plurima bella describere.

¹⁸ Daciā. | Europæ regione supra Danubium.

¹⁹ Appius in ²⁰ Sarmatas usque pervenit; ²¹ Lucullus ²² ad terminum gentium Tanaïm, ²³ lacumq; Mæotim. Nec aliter cruentissimi hostiū quam ²⁴ suis moribus domiti. Quippe in captivos ²⁵ igne ferroq; sævitum est. Sed nihil Barbaris atrocius visum est, quam quod abscissis manibus relictī, vivere superstitēs pœnæ suæ jubebantur.

NOTÆ.

¹⁹ Appius. | Appius Claudius pulcher, qui tribus annis ante Curionem Consul fuit: & hunc Florus debuit præmittere.

²⁰ Sarmatas. | Populos supra Boristhenem fluvium. Sed duplex est Sarmatia, Europæa altera, altera Asiatica. Prior supra Boristhenem, posterior supra Tanaïm versus Orientem.

²¹ Lucullus. | Duo fuere Luculli fratres ex gente Licinia; nempe M. Licinius Lucullus, & Lucius Licinius Lucullus: de priori autem hic sermo est, alter enim Lucius contra Mithridatem bellum gessit. Vide Eutrop. lib. 6. ad an. urb. 681.

²² Ad terminum gentium Tanaïm. | Non dicit noster ultra Tanaïm nullas gentes habitare, sed Tanaïm esse terminum illarum gentium, nempe Thracum. Est autem Tanaïs fluvius qui Asiam ab Europa distinguit.

²³ Lacumque Mæotim. | Paludem Mæotim supra Pontum Euxinum.

²⁴ Suis moribus. | Nam supra dixit Scordiscos sævissimos Thracum fuisse.

²⁵ Igne ferroque. | Prout ipsi in Romanos sævierant.

CAPUT V.

Bellum Mithridaticum.

PONTICÆ gentes ad Septemtrionem in ¹ mare sinistrum jacent, à ² Pontico cognominatæ mari. Harum gentium atque regionum rex antiquissimus ⁴ Ætas: ⁵ post Artabazes, à ⁶ septem Persis oriundus: ⁷ inde Mithridates omnium longe maximus; quippe quum ⁸ quatuor Pyrrho, ⁹ decem & septem anni Annibali succederint; ille ¹⁰⁰ per ¹⁰ quadraginta annos restituit, donec tribus ingentibus bellis suba-

NOTÆ.

CAP. V. *Bellum Mithridaticum.* Anno Mundi 3860. ante Ch. Nat. 88. ab Ur. Cond. 663. 11. an. antequam Appius Claudius pulcher (de quo supra) contra Thracas pugnaret.

¹ Ponticæ gentes. | Quæ Pontum Asiæ regionem sub Euxino incolunt.

² Mare sinistrum. | Pontum Euxinum intelligit, qui Orientem aspicientibus ad sinistram jaceret.

³ Pontico mari. | Ponto Euxino qui mare Ponticum à Strabone, Tacito, & Plutarcho nominatur.

⁴ Ætas. | Medæ pater. Prope 1260. an. ante J. Ch. & circiter 60. ante bellum Trojanum.

⁵ Post Artabazes. | Septem Persæ prope 740. an. post Æetam florere, à quibus Artabazes, sed quanto temporis intervallo ab illis abfuerit ignotum est.

⁶ A septem Persis. | Septem Persas intelligit, qui Regnum à falso Rege Oropasta recipere conjuraverant. Vide Justin. lib. 1. cap. ix.

⁷ Inde Mithridates. | Inde, nempe ab Artabaze, sic enim malim intelligi, quam deinde, quemodo sæpe sumitur. Explicationem meam firmat Aurel. Victor, qui à septem Persis eum oriundum facit. Mithridates, inquit, Rex Pontis, oriundus à septem Persis: Ne tamen Mithridatis avorum inde usque à septem Persis scire desideres, jam nunc tibi ego renuntio nunquam fore ut illa ulli homini nota sit.

⁸ Quatuor Pyrrho. | Vid. lib. 1. cap. xviii.

⁹ Decem & septem anni. | Vid. cap. vi. lib. 11.

¹⁰ Quadraginta annos. | Justin. habet. 46. lib. 37. cap. 1. Sed uterque & Justinus & Florus falsi sunt. Nam quomodo quadraginta annos restitisset, qui vigesimo septimo anno post incœptum bellum suum diem obiit?

ctus; ¹¹ felicitate Syllæ, virtute Luculli, magnitudine Pompeii confu-
meretur. ¹² Causam quidem illius belli prætenderat apud Cassium lega-
tum, attrectari terminos suos à ¹³ Nicomede Bithynico: cæterū elatus
animis ingentibus, Asiæ totius, & si posset, Europæ cupiditate fla-
grabat. Spem ac fiduciam dabant nostra vitia. Quippe quum ¹⁴ civilibus
bellis dejungeremur, invitabat occasio; nudumq; imperii latius offen-
tabant ¹⁵ procul ¹⁶ Marius, Sylla, Sertorius. Inter hæc Reipublicæ vul-
nera, & hos tumultus, repente, quasi captato tempore, in lassos simul
atq; ¹⁷ districtos, ¹⁸ subito turbo Pontici belli, ab ultima veluti specula
Septemtrionis erupit. Primus statim impetus belli ¹⁹ Bithyniam rapuit.
Asia deinde pari terrore correpta est. Nec cunctanter ad regem ab ur-
bibus nostris, populisq; descitum est. Aderat, instabat, sævitia, quasi
virtute utebatur. Nam quid atrocius uno ejus edicto, ²⁰ quum omnes,
qui in Asia forent, Romanæ civitatis homines interfici jussit? Tum qui-
dem domus, templa & aræ, humana omnia atq; divina jura violata
sunt. Sed hic ²¹ terror Asiæ, Europam quoq; regi aperiebat. Itaque
missis Archelao Neoptolemoq; præfectis, excepta ²² Rhodo, quæ pro
nobis stetit, cæterum ²³ Cyclades, ²⁴ Delos, ²⁵ Eubœa, & ipsum Græ-
ciæ decus Athenæ, tenebantur. Italiam jam, ipsamq; urbem Romam
²⁶ regius terror afflabat. Itaq; ²⁷ Lucius Sylla festinat, vir armis opti-
mus: pariq; violentia tuentem ulterius hostem, quadam quasi manu,
repulit: primumq; Athenas urbem ²⁸ (quis crederet?) ²⁹ frugum pa-
rentem, obsidione, ac fame ad humanos cibos compulit. Mox subruto
³⁰ Piræi portu, ³¹ sex quoq; & amplius muris, postquam domuerat in-

INTERPRETATIO.

a Cassio quidem legato objecerat hanc belli
causam; nempe fines suos invadi, attingi à
Nicomede Bithynico.

b Subita Pontici belli tempestas erit est,

quasi ab extrema Septemtrionis arce.
c Nec segniter urbes nostras, & populi decli-
navere ad regem.

NOTÆ.

- ¹¹ Felicitate Sylla. | Vid. infra.
¹² Nicomede. | Bithyniæ rege.
¹³ Civilibus bellis. | Bellum Marii & Syl-
læ intelligit. De quibus vid. cap. xxi. hujus
lib.
¹⁴ Procul. | A Roma scilicet
¹⁵ Marius, Sylla, Sertorius. | Qui omnes
contra Romanos arma sumptierant.
¹⁶ Districtos. | In diversas partes occu-
pates.
¹⁷ Bithyniam. | Asiæ minoris regio est, in-
tra Sangarium fluvium & Propontida.
¹⁸ Quum omnis. | Legendum, quod, ut in
quibusdam Editionibus apparet.
¹⁹ Terror Asia. | Terror quem Asiæ Mi-
thridates incussit.
²⁰ Rhodo. | Rhodus Carpathii maris insula.
²¹ Cyclades. | Insulæ in mari Ægeico, sic
dictæ quod ita posite sunt, ut orbem, qui
Græcæ insulas dicitur, efficiant.

- ²² Delos. | Una ex Cycladibus.
²³ Eubœa. | Ægei maris insula, à Bœotia
Euripi fretto disjuncta, Hodie Negreponte.
²⁴ Regius terror. | Terror Regis, id est
quem Rex incutiebat.
²⁵ Lucius Sylla. | Luc. Cornelius Sylla, tertio
anno post Mithridatis irruptionem in Asiam.
²⁶ Quis crederet. | Hoc dicit propter, fru-
gum parentem, quod sequitur: quis crederet
frugum parentem ad famem unquam potuisse
redigi?
²⁷ Frugum parentem. | Ab Atheniensibus
enim primitus fruges inventas ferunt.
²⁸ Piræi. | Athenarum portus Æginam
insulam spectat in sinu Saronico.
²⁹ Sex quoque. | Subruto scilicet: male qui
hoc ad Piræi referunt ut sit, Piræi portu sex
quoque & amplius muris, sub. munito, ut
Brundisium inclyto portu. Id enim vox quo-
que non paritur.

gratissi-

gratissimos, ut ipse dixit, hominum, in honorem tamen ³⁰ mortuorum, ³¹ sacris suis famæq; donavit. Mox quum Eubœa, atq; ³² Bœotia, præfidia regis dispulisset, omneis copias, uno apud ³³ Charoneâ, apud ³⁴ Orchomenon altero ³⁵ bello dissipavit: statimq; in Asiam transgressus, ipsum opprimit. ³⁶ Et debellatum foret, nisi de Mithridate triumphare cito, quam vere maluisset. At tunc quidem hunc Asiæ statum Sylla dederat: ³⁶ Ictum cum Ponticis fœd⁹. ³⁷ Recepit Bithyniâ à rege Nicomede, ab Ariobarzane Cappadociâ: ac sic erant Asia rursus nostra ut coeperat; ³⁸ Mithridates tantum repulsus. Itaq; non fregit eas res Ponticos, sed incendit. Quippe rex ³⁹ Asia & Europa quodâmodo inescatus, non jam quasi alienam, sed quia amiserat, quasi rapta belli jure repetebat. Igitur ut extincta parû fideliter incendia majore flamma reviviscunt; ita ille de integro, auctis majorem in modum copiis, tota deniq; regni sui ⁴⁰ mole, in Asiam rursus mari, terra, fluminibusq; ¹⁰² veniebat. ⁴¹ Cyzicum nobilis civitas, arce, mœnibus, portu, turribusq; marmoreis, Asiaticæ plage littora illustrat. Hanc ille quasi alteram Romani toto invaserat bello: sed fiducia oppidanis resistendi nunciis fecit, docens adventare ⁴² Lucullum, qui (horribile dictu!) • per medias hostium naves utre suspensus, & pedib⁹ iter adgubernans, videntib⁹ procul quasi marina ⁴³ pistrix evalerat. Mox ⁴⁴ clade conversâ

INTERPRETATIO.

d Et perfectum fuisset bellum. | hostium, ipsis procul spectantibus, appulerat
e Qui [horrendum dictu!] adnixus utre, | quasi marina pristiis.
& regens viam suam pedibus per medias naves

NOTÆ.

³⁰ Mortuorum. | Per mortuos, majores intelligit. Rebus pace belloq; gestis, ad hoc multarum rerum inventionem cultuque nobiles.

³¹ Sacris suis famæque donavit. | Elegantius multo suis ipsos sacris, &c. Per sacra, Cereis sacra intellige.

³² Bœotia. | Supra Atticam, ad litus Europi qui Eubœam sejungit.

³³ Charoneam. | Bœotiz urbem.

³⁴ Orchomenon. | Bœotiz urbem.

³⁵ Bello. | Bellum prælium tantum aliquando significat, ut hic.

³⁶ Ictum cum Ponticis fœdus. | Ea lege ut Provincia Asia, Bithynia, & Cappadocia cederent.

³⁷ Recepit Bithyniam à Rege Nicomede. | Hoc falsum esse jam pridem docti viderunt. Alii aliter emendavere. Pater scribendum omnino arbitratur; recepit Bithyniam à rege Nicomede, Ariobarzanes Cappadociam. Historia notissima est, Etenim ex fœdere Mithri-

dates cessit Bithynia & Cappadocia, & eo modo Nicomedes illam, hanc Ariobarzanes ab illo receperunt.

³⁸ Mithridates tantum repulsus. | Lego, at Mithridates.

³⁹ Asia & Europa. | Ex iis quæ sequuntur apparet hæc verba, & Europa, à Floro non esse, qui de Asia tantum agat, lege modo.

⁴⁰ Mole. | Vi. Jam supra plus semel.

⁴¹ Cyzicum. | Insula & Urbs ad Propontidem.

⁴² Lucullum. | L. Licinum Lucullum. Cyzicum petiit anno decimo septimo post incœptum à Mithridate bellum.

⁴³ Pistrix. | Lege ut apud Virgilium, pristiis, aut, pristris.

⁴⁴ Clade conversâ. | Romani sub Corra, qui cum Lucullo anno superiori Consul fuerat, clade affecti. Ideoque nunc Florus ait, clade conversâ, à Romanis scilicet in Mithridatem.

quum ex mora obfidentē regem fames, & ex fame pestilentia urgeret, recedentem Lucullus assequitur, adeoque cecidit, ut ⁴⁵ Granicus & ⁴⁶ *Æsepus* amnes, cruenti redierentur: Rex callid⁹, Romanæq; avaritiæ ⁴⁷ peritus, spargi à fugientib⁹ sarcinas & pecuniam iussit, qua sequentes moraretur. Nac felicior in mari, quam in terra fuga. Quippe centum amplius navium classem, ⁴⁸ apparatusq; belli gravem, in ⁴⁹ Pontico mari aggressa tempestas, tam ⁵⁰ fœda strage laceravit, ut navalis belli instar efficeret: planæ quasi Lucullus quodam cum fluctib⁹ procellisq; commercio, debellandum tradidisse regem ventis videretur. Attritæ jam omnes validissimi regni vires erant; sed anim⁹ malis agebatur. Itaq; conversus ad proximas gentes, totum pæne Orientem, ac Septentrionem, ruina sua involvit. ⁵¹ Iberi, ⁵² Caspii, ⁵³ Albani, & ⁵⁴ utræq; sollicitabantur Armeniæ: perq; omnia & decus, & nomen, & titulos ⁵⁵ Pompeio suo fortuna quærebat. Qui ubi novis motib⁹ ardere ¹⁰³ Asiam videt, ⁵⁶ aliosq; ex aliis prodire reges; nihil cunctandum ratus priusquã inter se gentium robora coirent, statim ponte navibus facto, ⁵⁷ omnium ante se primus ⁵⁸ transit Euphratem: regemq; fugientem media noct⁹ Armenia (quanta felicitas viri!) uno prælio confecit. Nocturna ea dimicatio fuit, & luna in partibus. Quippe quasi cõmilitant, quum à tergo se hostibus, à facie Romanis, præbuisset, Pontici per errorem longi⁹ cadentes umbras suas quasi hostium corpora perebant. Et Mithridates quidem nocte illa debellat⁹ est. Nihil enim postea valuit, quanquam omnia expertus, more anguium, qui obruto capite, ⁵⁹ postremum cauda minantur. Quippe quum effugisset hostē ⁶⁰ Col-

INTERPRETATIO.

¶ Qui ubi videt Asiam inflammari novis tumultibus, & oriri alios reges post alios.

NOTÆ.

- ⁴⁵ *Granicus*. | Asiæ minoris fluvius.
⁴⁶ *Æsepus*. | Fluvius inter Mæsiam Troadædam, ad Laipfacum.
⁴⁷ *Peritus*. | Conscijs, sic supra cap. I. dixit: Sed rex peritus sortis adversus Romanos animum esse quam ferrum. Et Livius, *Peritus hostis & regionum*.
⁴⁸ *Apparatusque*. | Alii legunt, & melius, *apparatusque*.
⁴⁹ *Pontico mari*. | Euxino, sic supra.
⁵⁰ *Fœda strage*. | Propriè. Sic apud Virg. *Fœda tempestas*. Aliibi dictum.
⁵¹ *Iberi*. | Populi ad Caucasum montem, in Colchide.
⁵² *Caspîi*. | Qui littorâ Hircani, vel Caspii maris incolunt.

- ⁵³ *Albani*. | Asiæ populi intra Iberos & mare Caspium.
⁵⁴ *Utræque Armenia*. | Armenia enim in majorem & minorem, vel in primam & secundam dividitur.
⁵⁵ *Pompeio suo*. | Ita in libris scriptis. Malè in al. sua: suo autem, id est, cui favebat. Sic Lucanus, *Pompeius, fortuna, tuus*.
⁵⁶ *Omnium ante se*. | Imitatio Græca, id est, *Omnium qui ante se fuerant*.
⁵⁷ *Transit Euphratem*. | Anno vigesimo quarto incepti belli.
⁵⁸ *Postremum*. | Adverb. ut apud Terent. *Postremum me vides*.
⁵⁹ *Colchos*. | Colchi populi ad Pontum Euxinum, ad Orientem juxta Iberos.

chos, Siciliæ quoq; litora, & Campaniam nostram subito adventu terrere voluit: ⁶⁰ mox subruto Piræi portu, ⁶¹ Colchis ten⁶² jungere Bosporon; inde per Thraciam, Macedoniam & Græciam transilire; sic Italianam nec opinat⁶³ invadere tantum cogitavit. Nam per defectionem civium, ⁶⁴ Pharnacisq; filii scelere prævent⁶⁵, male tentatum veneno spiritum ferro expulit. Cnæus interim Magn⁶⁶ rebelles Asiæ reliquias sequens, h⁶⁷ per diversa gentium terrarumq; volitabat. Nam sub Orientem sequit⁶⁸ Armenios, captis ipso capite gentis ⁶⁹ Artaxatis, supplicem jussit regnare Tigranem. At in Septemtrionem Scythicum, iter tanquam in mari ⁷⁰ stellis sequit⁷¹, Colchos cecidit. Ignovit Iberiæ, pepercit Albanis. Regem Colchorum Orodem, positus sub ipso Caucaulo castris, jussit ⁷² in plana descendere: Arthocen, qui Iberis imperabat, & obsides liberos dare. Orodem etiam remunerat⁷³ est, ultro ab Albania sua lectulum aureum, & alia dona mittentem. Nec non & in meridiem verso agmine, ⁷⁴ Libanum Syriæ, ⁷⁵ Damascumq; transgressus, per nemora illa odorata, per thuris & balsami silvas Romana circumtulit signa. Arabes, si quid imperaret, præsto fuere. ⁷⁶ Hierosolymā defendere tentavere Judæi: verum hanc quoq; intravit; & vi-

INTERPRETATIO.

g Sic cogitavit tantum in Italianam inexpectatus incurrere.

h Volitabat per diversas gentes & terras.

i Sed hanc etiam ingressus est, & vidit magnum impia gentis mysterium apertum, nempe vitæ sub aureo tentorio.

NOTÆ.

⁶⁰ Mox subruto Piræi portu. | Merito hæc viris doctis delenda visa sunt. Huc enim ex superioribus illis irreperunt, Mox subruto Piræi portu, sex quoque & amplius muris. Dele igitur.

⁶¹ Colchis tenuis jungere Bosporon. | Hoc est Bospori ripas ponte ex navibus scilicet, committere, ut pedibus à Colchis Thraciam transiliret, à Thracia Macedoniam, è Macedonia Græciam, Epirum scilicet, & ab Epiro postea Calabriam nec opinantem invaderet. Nunc omnia plana.

⁶² Jungere Bosporon. | Miror cur præventus obtinuerit ut Bosporon pro Bosporon ubiq; legatur.

⁶³ Tantum cogitavit. | Non perfecit.

⁶⁴ Pharnacisq; filii scelere. | Pharnaces de occidendo patre Mithridate consilia iniurat. Mithridates autem cum illi persuadere non posset, ut sibi parceret; se, qui veneno non poterat, ferro, Gallo cuidam præbuit occidendum.

⁶⁵ Male tentatum veneno spiritum. | Mithridates puer adhuc cum illum veneno tutiores peterent antidota sapius bibit, & ita se adversus insidias exquisitis tutioribus remediis steganavit, ut ne volens quidem senex mori posset, Justin. lib. 37. Idem dicit noster male tentatum, &c. Ubi male est frustra, in cassum, sine eventu.

⁶⁶ Artaxatis. | Sub mare Caspiæ ad Araxum flumen.

⁶⁷ Stellis sequitur. | Sic Curtius lib. 7. Qui transiunt capos (in Bactrianis) navigantium modo vocis sidera observant, ad quorum cursum iter dirigunt. Et Iacan, de Phoenicibus, sideribus novere vias.

⁶⁸ In plana descendere. | Ne montium fiducia rebellaret.

⁶⁹ Libanum. | Syriæ montem.

⁷⁰ Damascum. | Damascus urbs & Syriæ caput,

⁷¹ Hierosolymam. | Judææ caput.

dit illud grande impiæ gentis arcanum patens, ⁷² sub aureo vitem
 105 ⁷³ cœlo. Dissidentibusq; de regno ⁷⁴ fratribus, arbiter factus regnare
 jussit Hyrcanum. Aristobulo, quia renovabat eam rem, catenas dedit.
 Sic Pompeio duce populus Romanus totam, qua latissima est, Asiam
 pervagatus, ⁷⁵ quam extremam habebat imperii provinciam, mediam
 fecit. Exceptis quippe ⁷⁶ Parthis, qui fœdus maluerunt, & ⁷⁷ Indis,
 qui adhuc nos non noverant; omnis Asia inter ⁷⁸ Rubrum mare, &
 Caspium, & ⁷⁹ Oceanum, Pompeianis domita, vel oppressa signis, te-
 nebatur.

NOTÆ.

⁷² Sub aureo vitem cœlo. | Hic tu grande
 aliquid mysterium latere cogitas, lector, nil
 minus tamen, neque enim illa vitis grande
 impiæ gentis Arcanum dici poterat, quippe
 quæ Pompeio ab Aristobulo Alexandri filio,
 dono data fuerit, ante etiam quam Hieroso-
 lymam perveniret. Videlicet suo more fecit
 Florus, qui dum vult esse disertus, sæpe est
 negligens. Hic enim ille ex duobus veris,
 falsam nobis historiam compegit. Audi modo,
 nam pretium est moræ: audi, inquam, Joso-
 phum quid scribat, antiquit. Judaic. lib. 14.
 initio cap. 5. Non multo autem post, cum
 Pompeius Damascum venisset, & obiret Cœles-
 sariam, præsto fuerunt ei legati, ex universa
 Syria, & Ægypto, atque Judæa. Misse enim
 ad eum insigne donum Aristobulus, vitem au-
 ream quingentorum talentorum. Hujus vitis
 meminit & Strab. Venit & ex Ægypto lega-
 tio cum corona facta ex aureorum quatuor mil-
 libus: & ex Judæa sive vitis sive hortus, quod
 opus regnædæ, id est delectamentum vocabatur.
 Hæc donum vidimus etiam nos Roma dedica-
 tum in Jovis Capitolini Templo, cum inscriptione
 Alexandri regis Judæorum, æstimabaturque
 quingentis talentis: fertur autem missum à Dy-
 nastæ Judæorum Aristobulo. An tu ex his vel
 Strabonis vel Josephi verbis grande illud im-
 piæ gentis Arcanum agnovisti? Sed audi eti-
 am eundem Josephum eodem lib. cap. 8. infra
 medium, tum de Hierosolyma à Pompeio
 capta loquitur: Lasa etiam est non mediocriter
 templi religio, humanis antehæc nec vestigiis pe-
 netrati, nec oculis. Introgressus est enim in il-
 lud Pompeius, & una cum eo non pauci alii, &
 inspexerunt quæ nescis est videre, nisi solis sacer-
 dotibus: cuiusque intus essent, ex auro mensæ,
 & candelabrum, & pocula, & odoramentorum
 magna copia, præterea in Thesauris sacra pecu-
 nia, circiter talentorum duo milia, nihil horum

pra pietate attigit. Hoc illud est quod Flori
 figmento locum dedit, dum lasam illam Tem-
 pli religionem confundit cum vite illa quæ
 dono data fuit; & ea quæ ante captam Hiero-
 solymam evenire, cum iis quæ ante eam
 etiam adoratum facta sunt. Ejusdem fabricæ
 aureum illud cœlum de quo ille, merito quis
 existimet, cum ejus nulla mentio, neque apud
 Josephum, neque apud Strabonem, facta sit?
 Tamen non satis firmum videtur argumen-
 tum: nam fieri potuit ut illa vitis aureum illud
 cœlum habuerit, quò ne pulvere, & aliis id
 genus respergeretur, atque id à scriptoribus
 nostris tuto fuerit prætermisum. Hæc sunt
 quæ mihi amicus meus primarius vir illustris
 Jacobus Capellus in Academia Salmurien-
 sis linguarum Orientalium Professor dignissimus,
 Jacobi illius Capelli qui tam bene de sacris
 Litteris, ut alia taceam, meritis est, filius,
 amicissimè communicavit, illi tu Lector, dig-
 nam gratiam refer.

⁷³ Cœlo. | Est quod vulgo dicimus, *Dain*
 Poete, ut & apud Græcos *Ἰαυρον*.

⁷⁴ Fratribus. | Hircanum & Aristobulum
 intelligit, de Judæorum regno inter se dissi-
 dentes.

⁷⁵ Quam extremam habebat imperii Pro-
 vinciam. | Provincia quam populus Romanus
 extremam habebat, erat Asia, quam Attalus
 illi testamento reliquerat, Pompeius autem,
 tantum inde soli sibi subjecit, quantam à Ro-
 mæ Asiam intercedit, & sic eam mediam
 fecit.

⁷⁶ Parthis. | Asiæ populi juxta Persidem.

⁷⁷ Indis. | Indi Orientales populi juxta Si-
 narum regionem.

⁷⁸ Rubrum mare. | Quod Africam ab
 Arabia dividit.

⁷⁹ Oceanum. | Mare Eoum intelligit.

CAPUT VI.

Bellum Piraticum.

Interim dum populus Romanus per diversa terrarum distractus est, Cilices invaserant maria: sublatiſq; commerciis, rupto fœdere generis humani, sic maria bello, quasi tempeſtate præclulerant. Audaciam perditis furioſiſq; latronibus dabat. ³ iniquera Mithridatis præliis Asia: dum sub alieni belli tumultu, ⁴ exteriſq; regis invidia, impune graſſantur, ac primum duce Iſidoro, contenti proximo mari, Cretam inter atque ⁶ Cyrenas, ⁷ Piræum & Achaïam, ⁸ ſinumque Maleum, quod à ſpoliis Aureum ipſi vocavêre, latrocinabantur. Miſuſq; in eos ⁹ Publius Servilius, quamvis leves & fugaces ¹⁰ myoparonas gravi & Martia claſſe turbaret, non incruenta victoria ſuperat. Sed nec mari ſubmoviſſe contentus, validiſſimas urbes eorum, & diutina præda abundantes, ¹¹ Phaſelin, & ¹² Olympon evertit, ¹³ Iſaurumq; ipſam arcem Ciliciæ: unde conſcius ſibi magni laboris, Iſaurici cognomen adamavit. Non ideo tamen tot cladibus domiti, terra ſe

INTERPRETATIO.

³ Asia turbata bello Mithridatis audaciam dabat perditis & furioſis latronibus dum impu- ne currunt per favorem tumultus alieni belli, & odii in extraneum regem.

NOTÆ.

CAP. VI. *Bellum Piraticum, Anno Mundi 3871. ante Ch. Nat. 77. ab Ur. Cond. 674. undecimo belli Mithridatici anno Coſſ. P. Servilio Vatia Iſaurico, & Ap. Claudio Pulchro.*

¹ Cilices. | Aſiæ populi ad extremum fere maris Mediterranei litus.

² Rupto fœdere generis humani. | Piratæ cum toto genere humano bella gerunt ideoque eos Cicer. *Communet hoſtes gentium nationumque omnium* vocat. Noſter autem ideo eos generis humani fœdus rupiſſe dicit, quod maria, quæ communis juris ſunt, præcluſerant.

³ Iniquita. | Eadem Metaphora Horat. Adriam inquietum vocavit.

Dux iniqui: turbidus Adria.

⁴ Exterique Regis invidia. | Hoc eſt, cum invidia belli non in ſe, ſed in exterum regem, nempe Mithridatem caderet: Invidia autem eſt odium.

⁵ Cretam. | Inſulam in mari Mediterraneo.

⁶ Cyrenas. | Urbem in litore Africæ, ſupra Syrtem majorem.

⁷ Piræum. | Delendum Piræum: ita viſum Stadio, & verum puto. Salmſius legit *Epirum*, quod ſubindicare videtur Plutarchus.

⁸ Sinumque Maleum, quod à ſpoliis aureum ipſi vocavêre. | Iſtud quod, plane error eſt; ſic tamen MSS. conſtanter legitur. At in nonnullis impreſſis ſcriptum eſt, *quem*. Sed omnino legendum conteado, non *ſinum* Maleum, ſed *jugum* Maleum; Jugum autem eſt promontorium, & Malea ſinus non eſt, ſed jugum Peloponneſi, quod Cretam ſpectat. Correctionem iſtam firmat quod extremo Capite nono libri ſecundi legitur *Jugumque Maleum, &c. Pater*.

⁹ Pulius Servilius. | Qui tunc Conſul. Vide ſupra.

¹⁰ Myoparonas. | Myoparones, piratarum naviculæ. Cicer. uſus. *Nam quum quæreretur ex eo quo ſcelere impuſus mare haberet inſeſtum uno Myoparone, eodem, inquit, quo tu orbem terra.*

¹¹ Phaſelis. | Oppidum Pamphilie ad mare ſitum.

¹² Olympos. | Oppidum Pamphilie juxta Phaſelin.

¹³ Iſaurum. | Urbem in Iſauria, quæ eſt parva regio juxta Ciliciam; hæc urbs poſtea Claudiopolis dicta.

continere,

continere potuerunt: sed ut ¹⁴ quædam animalia, quibus aquam terramq; incolendi gemina natura est, ^b sub ipso hostis recessu impatientes soli, in aquas suas resiliuerunt; & aliquanto latius, quam prius. Sic ille quoque ¹⁵ ante felix, dignus nunc victoria Pompeius visus est; & ¹⁶ Mithridaticæ provinciæ facta accessio. Ille disperfam toto mari pestem, semel & in perpetuum volens extinguere, divino quodam apparatu aggressus est. Quippe quum classib⁹ suis & ¹⁷ socialib⁹ Rhodiorum abundaret, plurib⁹ legatis atq; præfectis ¹⁸ utraq; ¹⁹ Ponti & Oceani ora complex⁹ est. ²⁰ Gellius ²¹ Tusco mari imposit⁹; ²² Plotius Siculo; ²³ Gratilius ²⁴ Ligusticum sinum; Pompeius ²⁵ Gallicum obfedit; ²⁶ Torquatus ²⁷ Balearicum; ²⁸ Tiberius Nero Gaditanum fretum, ²⁹ qua primum maris nostri limen aperitur; ³⁰ Lentul⁹ Libycū; Marcellinus Ægyptium; ³¹ Pompeii juvenes Adriaticum; ³² Varro Terentius Ægæum & Ponticum; ³³ Pamphylium ³⁴ Metellus; Asiaticum

INTERPRETATIO.

^b Ante ipsum discessum hostis non ferentes terram, rursus salire in aquas suas.

NOTÆ.

Quædam animalia. Amphibia vulgo vocata, quæ in aquis & aëre vivunt.

¹⁵ *Ante felix.* Ante, Capite superiori, ad quod respexit Florus, non vero ad tempus; neque enim adhuc Mithridatem debellaverat.

¹⁶ *Et Mithridatica provinciæ facta accessio.* Provincia hic est bellum quod Consuli peragendum demandatur. Mithridatico igitur bello, alterum, nempe Piraticum, accessit.

¹⁷ *Socialibus.* Sociales & socii propriè dicuntur milites, qui una navigant, Græcis *ἑταῖροι*, millies apud Homer.

¹⁸ *Utraque ponti, & Oceani ora.* Porcius Cato Propontidem Ponti Euxini, Tiberius Nero Gaditani fretum, Oceani ora insederant, & sic utraq; Ponti & Oceani ora Pompeius complexus.

¹⁹ *Ponti.* Euxini.

²⁰ *Gellius.* Puto fuisse L. Gellium Poblcolam.

²¹ *Tusco mari.* Quod & Tyrrhenum nominatur.

²² *Plotius.* Puto esse Anulum Plotium, de quo in Epitome Liviana LXXIV. *Anulus Plotius legatus Umbros, L. Porcius Prator Marfos, cum uterque populus descisset, pralio vicerunt.*

²³ *Gratilius.* Hunc planè ignoro quis sit. Et frustra quæras; neque enim super legatorum nominibus omnes consentiunt.

²⁴ *Ligusticum sinum.* Intra Corsicam & Liguriam.

²⁵ *Gallicum.* Circa Massiliam.

²⁶ *Torquatus.* L. Manlius Torquatus.

²⁷ *Balearicum.* Ad Insulas Balearides è regione Hispaniæ.

²⁸ *Tiberius Nero.* Tiberius Claudius Nero.

²⁹ *Qua.* Qua parte.

³⁰ *Lentulus.* Cn. Cornelius Lentulus Marcellinus, sed hic locus, qui malè distinctus est sic legendus: *Lentulus Marcellinus Lybicum & Ægyptium*; nam Tò Marcellinus ad Tò Lentulus pertinet. Et Appianus Africum mare Lentulo Marcellino tributum fuisse apertè docet.

³¹ *Pompeii juvenes.* Cn. & Sext. Pompeii, filii Pompeii magni qui nunc imperabat, & Gallicum fretum obfederat.

³² *Varro Terentius.* Neque hic frustra me tempus trivisse putem si tandem verissima conjectura, quis iste sit Varro Terentius, assequi possim. Neque enim, quod quidam somniant, de nescio quo M. Varrone Terentio Lucullo, mihi unquam probabitur, minus etiam tibi cum rem resciveris. M. Terentius Varro diligentissimus ille investigator antiquitatis, cujus libri de latino sermone, & de re rustica ad nos pervenere, scribe alicubi, puto in 11. de re rustica, se bello Piratico inter Delum & Ciliciam Græciæ classibus præfuisse. Num tu hic nostrum Varronem Terentium agnoscis? Ipsissimus certè est: omnia conveniunt. Imo & eum eodem bello corana navali à Pompeio magno donatum fuisse testatur Plinius: Festus etiam in *navali corona*, prout fragmentum illud supplicuit Criticæ lumen Scaliger. At inquit huic Varro Terentius, illi vero Terentius Varro nomen est. Quasi vero ubiq; prænominum atque cognominum ordinem servaverint veteres. Res certa est.

³³ *Cæpio;*

³³ Cæpio; ipsas Propontidis fauces ³⁶ Portius Cato sic ³⁷ obditis navib⁹, quasi portam ³⁸ obseravit. Sic per omnes æquoris portus, ³⁹ sinus, latebras, recessus, promontoria, ⁴⁰ freta, peninsulas, quicquid piratarum fuit, quadam ⁴¹ indagine inclusum & oppressum est. Ipse Pompeius in originem fontemq; belli Ciliciam versus est: nec hostes detrectavere certamen, ⁴² non ex fiducia, sed quia oppressi erant, ausi videbantur, sed nihil tamen amplius, quam ut ad primū ictum concurrerent. Mox ubi circumfusa undiq; rostra viderunt, abjectis statim telis, remisque, plausu undiq; pari, quod supplicantium signum fuit, vitam petiverunt. Non alias tam incruenta victoria usi unquam sumus: sed nec fidelior in posterum reperta gens ulla est. Idq; prospectū singulari consilio ducis, qui ⁴³ maritimum genus à conspectu ⁴⁴ longe removit maris, & mediterraneis agris quasi ⁴⁵ obligavit: Eodemq; tempore & usum maris ⁴⁶ navib⁹ recuperavit, & terriæ homines suos reddidit. Quid pri⁹ in hac mirere victoria; velocitatem, quod quadragesimo die parata est? an felicitatem, quod ne una quidē navis amissa est: an vero perpetuitatem, quod amplius piratæ non fuērunt?

NOTÆ.

³³ Pamphiliū. | Intra Rhodum & Cyprum insulas.

³⁴ Metellus. | Q. Cæcilius Metellus pius, ut puto.

³⁵ Cæpio. | Q. Servilius Cæpio.

³⁶ Portius Cato. | L. Portius Cato, cujus meminit Epitom. Liv. LXXIV. Vide supra Florius.

³⁷ Oditis. | Transversis, Gallicè, *mises de côté*.

³⁸ Obseravit. | Male alii *observavit*, nam T⁹ quasi portam, probat legendum *observavit*.

³⁹ Sinus. Littus incurvum, mare amplectens, Gallicè, *Golfe*.

⁴⁰ Fretū. | Maris angustie, Gall. *Détroit*.

⁴¹ Indagine. | Metaphora à re venatoria. Indago enim est plagarum series ad cingendos

saltes, & includendas feras. Virgil. 4. *Æneid*.
--- Salusque indagine cingunt.

⁴² Non ex fiducia, sed quia oppressi erant, ausi videbantur. | Non ex nimia sui fiducia nobiscum pugnare, sed id ausi videbantur, quia oppressi erant, tunc vero necessitas potius quam audacia. Sic apud Livium lib. 21. Nec nunc illi, quia audent, sed quia necesse est, pugnant.

⁴³ Maritimum genus. | Cilices, Piratas.

⁴⁴ Longè removit. | Eos in urbe Ciliciæ, quæ olim Solis dicebatur, collocavit, eamque Pompeiopolim, Pompeii urbem, appellavit.

⁴⁵ Obligavit. | Fortiter ligavit, sic *oblignere* est fortiter tenere.

⁴⁶ Navibus. | In dandi casu.

CAPUT VII.

Bellum Creticum.

Creticum bellum, si vera volumus noscere, nos fecimus; sola vincendi nobilem insulam cupiditate. Favisse Mithridati videbatur.

NOTÆ.

CAP. VII. *Bellum Creticum.* Anno Mundi 3876. ante Ch. Nat. 72. ab Ur. Cond. 679. Sexto anno belli Piratici de quo Cap. sup. Coss. L. Licinio Lucullo. & Marco Antonio Cotta.

¹ Nobilem. | Inditam, fabulosam, propter ibi educatum & sepulcrum Jovem, ut quidem vulgo credebatur.

Hoc

Hoc placuit armis vindicare. Primus invasit insulam ¹ Marc^o Antoni^o, cum ingenti quidem victoriæ spe atq; fiducia, adeo, ut pluris cæternas in navibus, quam arma portaret. Dedit itaq; pœnâs ² vecordiæ. ¹⁰⁹ Nam pleraq; naves interceptæ hostes: captivâq; corpora religata velis ac funib^{us} pendere: ³ ac sic velificantes triumphantium in modum Cretes portibus suis adremigaverunt. ⁴ Metellus deinde totam insulam igni ferroq; popularus, ⁵ intra castella & urbes redegit, & ⁶ Cnossum, & ⁷ Erythræam, &, ut Græci dicere solent, ⁸ urbium matrem ⁹ Cydoneam: ¹⁰ adeoq; sæve in captivos consulebatur, ut veneno se pleriq; conficerent, alii deditionem suam ad Pompeium absentem mitterent. Et quum ille res in Asia gerens, eo quoq; præfectum misisset ⁹ Antonium; in aliena provincia inclitus fuit: eoq; infestior Metellus in hostes jus victoris exercuit: victisq; Læsthenes & Panare Cydoneæ ducibus, victor rediit. Nec quicquam amplius tamen de tam ¹⁰ famosa victoria, quam cognomen Creticum reportavit.

INTERPRETATIO.

a Et ita velis turgidis portibus suis appulere, instar triumphantium.

b Postea cum Metellus igne & ferro vastaverit totam insulam, hostes repulit intra castella & urbes Cnossum, Erythræam, & Cydo-

nam matrem Urbium; ut eam Græci solent vocare.

c Et tam crudeliter decernebatur in captivis, ut multi se corrumpere veneno.

NOTÆ.

² Marcus Antonius. | Patre Antonii, postea triumvir fuit.

³ Vecordia. | Proprie est turbati & mali animi moribus.

⁴ Metellus. | Q. Cæcilius Metellus, Cretam petiit sexto anno post Antonium, & intra triennium bellum confecit.

⁵ Cnossum. | Urbem Cretæ ad Septentrionem.

⁶ Erythræam. | Urbem Cretæ ad Erythreum promontorium, & ab eo sic dictam.

⁷ Urbium matrem. | Cujusdam Poëtæ Græci locum noster intelligit, qui tamen nunc quidem non succurrit.

⁸ Cydoneam. | Cydonea vel Cydonia, urbs Cretæ ad Orientem.

⁹ Antonium. | Quis sit iste Antonius sane nescio. Dio non Antonium, sed Octavianum vocat, qui à Pompeio Cretam missus.

¹⁰ Famosa. | Nota famosa in bonam partem, raro, quod sciam, reperas.

CAPUT VIII.

Bellum Balearicum.

Quatenus ¹ Metelli Macedonici domus bellicis nominibus assueverat; ² altero ex liberis ejus Cretico facto, mora non fuit, quin

NOTÆ.

CAP. VIII. Bellum Balearicum. Anno Mundi 3827. ante Ch. Nar. 121. ab Ur. Cond. 630. Coss. Q. Cæcilio Metello Balearico, & T. Quinsio Flaminio.

² Metelli Macedonici. | Qui ex devicta Ma-

cedonia, Macedonici nomen reportaverat. Vide cap. 14. lib. 11.

² Altero ex liberis ejus Cretico facto. | In his verbis duo gravissimi errores. Primus in eo est quod Q. Cæcilius Metellus, qui Cretam devicit, Creticum dictum facit ante quam hic

alter

alter quoq; Balearicus vocaretur. ³ Baleares per idem tempus insulæ 110
 piratica rabie corruperant maria. Homines feros atq; silvestres mireris
 ausos à scopulis suis saltem maria prospicere. ⁴ Ascendere etiam in-
 conditas rases, & prænavigantes subinde inopinato impetu terruere.
 Sed quum venientem ab alto Romanam classẽm prospexissent, prædã
 putantes, ausi etiam occurrere: & primo impetu, ingenti lapidum sa-
 xorumq; nimbo classẽm operuerunt. Tribus quisque fundis prælian-
 tur. Certos esse quis miretur ictus, ⁵ quum hæc sola genti arma sint, id
 unum ab infantia studiũ? Cibum puer à matre non accipit, nisi quem
 ipsa monstrante percussit. Sed non diu lapidatione terruere Romanos.
 Postquam ⁶ cominus ventum est, expertiq; rostra, & ⁷ pila venientia,
 pecudum in morem clamore sublato, petierunt fuga litora: dilapsiq;
 in proximos tumulos, quærendi fuerunt ut vincerentur.

INTERPRETATIO.

a *Ascendere etiam naves insulares, & postea prætercurrentes turbare inexpectato impetu.*

NOTÆ.

alter Metellus Balearicus dictus fuerit, quum
 constet, hunc Balearicum cognominatum fu-
 isse totis circiter sexaginta annis antequam
 prior ille Creticus diceretur. Quod ex iis
 quæ utrique capiti præmisimus facile colliges.
 Alter vero error est quod hunc Metellum Ba-
 learicum illius Metelli Cretici fratrem dicit,
 & utrumque Metelli Macedonici filium, quum
 certum sit Metellum Creticum, non Metelli
 Macedonici, sed ejus filii L. Metelli Dalmatici,
 qui Balearici frater fuit, filium fuisse. Ita ut
 sic generis series sit ducenda. Q. Cæcilius
 Metellus Macedonicus, ex quo Q. Cæcilius
 Metellus Balearicus, & L. Metellus Dalmati-
 cus, cujus posterioris, Dalmatici scilicet, Q.
 Cæcilius Metellus Creticus filius fuit. Ergo
 Metelli Macedonici non filius, sed nepos. Ta-

men ut Floro suppetias feras, verum esse
 queat quod habet Salm. plerumq; liberorum
 appellatione nepotes pronepotes etiam conti-
 neri.

³ *Baleares.* | E regione Hispaniæ. Alibi
 dictum.

⁴ *Ascendere etiam.* | Istud etiam à superio-
 ribus pendet, *miseris ausos saltem maria pro-
 spicere*, quasi dicat, sed non contenti maria
 prospexisse, inconditas etiam rates ascendere.

⁵ *Quum hæc sola genti arma sint.* | Ab ipsis
 etiam armis: à lapidum jactu, quod Græcè
 ὀπλῶν dicitur, nomen sortiti.

⁶ *Cominus.* | Propè.

⁷ *Pila venientia.* | Pila quæ corpus pene-
 trabant, ut puto, & notandum.

CAPUT IX.

Exeditio in Cyprum.

A Derat fatum insularum: igitur & Cypros recepta sine bello. In-
 sulam ¹ veteribus divitiis abundantem, & ob hoc Veneri sacram,

NOTÆ.

CAP. IX. *Exeditio in Cyprum. Anno mundi*
 3892. *ante Ch. Nat. 56. ab Urbe Cond. 695.*
Coss. L. Calpurnio Pisone, & A. Galinio.

¹ *Veteribus divitiis abundantem, & ob hoc*
Veneri sacram. | Certe hic error est, nec ido-

nea hæc assertio: dives est, ideoq; Veneri sa-
 cra. Deinde cur infra, *sed divitiarum tanta*
erat fama. Si hic de divitiis egit noster,
 certè hæc satis valida sunt argumenta quæ
 probetur legendum *veteribus adiciis*, quo fa-
 cto rationem habes cur Veneri sacra dicatur.

- 111 ² Ptolemæus regebat. ³ Sed divitiarum tanta erat fama, nec falso, ut victor gentium populus, & donare regna confuetus, ⁴ Publio Clodio Tribuno duce, focii vivi; regis confiscationem mandaverit. Et ille quidem ad rei famam, veneno fata præcepit. Cæterum Porcius Cato Cyprias opes ⁵ liburnis per Tiberinum ostium invexit, ⁶ quæ res latius ærarium populi Romani, quam ullus triumphus implevit.

NOTÆ.

² *Ptolemæus.* | Ut puto hic est Ptolemæus Dionysius, qui & Auletes dicebatur.

³ *Sed divitiarum.* | Sed est transitio.

⁴ *Publio Clodio Tribuno duce.* | Is Clodius legem tulit, ut ejus bona publicarentur, quod se olim à Piratis captum non redemisset. Ducem igitur illum ob latam legem vocat noster.

⁵ *Liburnis.* | Liburna parva quædam navigia à Liburnis Illyridis populis dicta. Hor.

Ibis liburnis, inter alia navium,

Amice, propugnacula.

⁶ *Quæ res latius.* | Consecram pecuniam 7000. talentorum scribit Plutarch. in Cato.

CAPUT X.

Bellum Gallicum.

- A** Sia Pompeii manibus subacta; reliqua quæ restabant in Europa, fortuna in Cæsarem transtulit. Restabant autem immaniissimi gentium ² Galli, atq; ³ Germani: & quamvis ⁴ toto orbe divisa, tamen qui vinceret habuit ⁵ Britannia. Prim^o Galliæ motus ab ⁶ Helvetiis cœpit: qui Rhodanum inter & Rhenum siti, non sufficientibus terris, venère sedes petiturum, incensis mœnibus suis. ⁷ Hoc sacramentum fuit, ne redirent. Sed petito tempore ad deliberandum, quum inter moras
- 112 Cæsar, Rhodani ponte rescisso, abstulisset fugam; statim bellicosissimam gentem sic in sedes suas, quasi greges in stabula pastor, deduxit. Sequens longe cruentior pugna ⁸ Belgarum; quippe pro libertate pu-

NOTÆ.

CAP. X. *Bellum Gallicum.* Eodem anno quo exactio in Cypro Capite superiori.

¹ *Asia Pompeii manibus subacta.* | Vide supra cap. 5.

² *Galli.* | De quibus supra dictum est.

³ *Germani.* | Populi supra Illyrium, quorum regio totius Europæ latissima est.

⁴ *Toto orbe divisa.* | Idem Virgil. Eclog. 1.

Et penitus toto divisus orbe Britannos.

Nam ora Gallici litoris finis orbis putabatur.

⁵ *Britannia.* | Trium Insularum Britannicarum ad Oceanum Occidentalem maxima, Gall. *Angleterre.*

⁶ *Helvetii.* | Olim Galliæ populi, nunc inter Germanos, inter Juram montem, Rhe-

num, & Rhodanum flumina, Lemannumque lacum, Gall. *Les Suisses.*

⁷ *Hoc Sacramentum fuit ne redirent.* | Is mos erat populis patriam deferentibus, ingenti quodam juramento se nunquam redituros polliceri. Sic apud Horat.

Phocæarum,

Velut profugis execrata civitas.

Et infra:

Sed juremurus in hac: simul imus saxa renarint Vadis levata: ne redire sit nefas.

Helvetii vero non jurejurando, sed dirutis suis mœnibus viam reditu præcidere.

⁸ *Belgarum.* | Galliæ Belgicæ populi. Hic autem Nervios noster intelligit, qui in Belgis numerabantur.

gnantium.

gnantium. ⁹ Hic cum multa Romanorum militum insignia, tum illud egregium ⁹ ipsius ducis, quod nutante in fugam exercitu, rapto fugientis è manu scuto, in primam volitans aciem, ¹⁰ manu prælii restituit. Inde cum ¹¹ Venetis etiam navale bellum: sed major cum Oceano, quā cum ipsis navib⁹ rixa. Quippe illæ rudes, & informes, & statim naufragæ quum rostra sensissent. ¹² Sed hærebat in vadis pugna, quum ¹² ætibus solitis ¹³ cum ipso certamine subductus Oceanus intercedere bello videretur. Illæ quoq; accessere diversitates pro gentium locorumq; natura. ¹⁴ Aquitani callidum gen⁹, in speluncas se recipiebant; ¹⁵ iussit includi: ¹⁶ Morini dilabebantur in silvas; iussit incendi. Nemo tantum feroces dixerit Gallos; fraudib⁹ agunt: Induciomarus ¹⁷ Treviros, Ambiorix convocavit ¹⁸ Eburones. Utrique, absente Cæsare, conjuratione facta, invenerunt ¹⁹ legatos. ²⁰ Sed ille fortiter ²¹ à Dolabella summotus est, relatumq; regis caput. ²² Hic insidiis in valle dispositis, ²³ dolo perculit. Itaq; & castra direpta sunt, & aurum ablatum. Cottam cum Titurio Sabino legato ibi amissimus. Nec ulla ²⁴ de rege mox ultio; quippe perpetua trans Rhenum fuga ²⁵ latuit. Nec Rhen⁹ ergo ¹¹³ immunis, nec enim fas erat, ut liber esset receptator hostium atq; defensor. Sed prima ²⁶ contra Germanos illius pugna, justissimis quidem ex causis. ²⁷ Hædwi enim de incursionibus eorum querebantur. Quæ ²⁸ Ariovisti superbia? Quum ²⁹ legati dicerent, Veni ad Cæsarem. Quis est autem Cæsar? & Si vult, veniat, inquit. Et, quid ad illum, quid agat nostra Germania? num ego me interpono Romanis? Itaq; tantus

INTERPRETATIO.

⁹ Hic & multa Romanorum militum præclara facinora, & præcipue illud ipsius ducis eximium, quod exercitus inclinante in fugam, erepro Clypeo è manu fugientis, ad primam aciem

volans, pugnando prælium erexit.

¹⁰ Sed prælium in vadis restabat, quum Oceanus constitutis motibus in media pugna recedens videretur se bello interponere.

NOTÆ.

⁹ Ipsius ducis. | Cæsaris.

¹⁰ Manu prælium restituit. | De hoc Sueton. cap. 62. Inclinatam aciem solus saepe restituit, obstitens fugientibus, retinens singulos, & contortis sancibus convertens in hostem, & quidem adeo perurumque trepidos, ut aquilifer moranti cuspide sit comminatus: alius in manu retinentis reliquerit signum.

¹¹ Venetis. | Veneti Galliae populi in ipso Oceani Gallici littore.

¹² Aetibus solitis. | Aetum dicit maris recessum.

¹³ Cum ipso certamine. | Error turpis. Scribe, in ipso.

¹⁴ Aquitani. | Galliae populi, quorum regio Aquitania.

¹⁵ Iussit includi. | Cæsar scilicet.

¹⁶ Morini. | Belgii populi.

¹⁷ Treviros. | Treviri vel Treveri, Galliae Belgicae populi.

¹⁸ Eburones. | Galliae Belgicae itidem populi. Horum regio Gall vocatur, Liege.

¹⁹ Legatos. | Cottam & Titurium Sabinum.

²⁰ Sed ille. | Induciomarus.

²¹ A Dolabella. | Hic errasse nostrum puto, neque enim Dolabella Treviros vicit, sed Labienus, & Labienum vocat Dio.

²² Hic. | Ambiorix.

²³ Dolo perculit. | Nota percussus neutropass. pro percussus fuit.

²⁴ De rege. | Induciomaro.

²⁵ Latuit. | Quis latuit? Fuit quum legendum putarem Latuere, Treviri scilicet & Eburones; sed nil mutandum: latuit, scilicet Ambiorix, quamvis remotior paulo sit. Et hic cum commentariis Cæsaris consensit noster, quos proculdubio legerat.

²⁶ Contra Germanos illius. | Illius Rheni scilicet.

²⁷ Hædwi. | Galliae populi, alibi dictum. Malè in al. Cod. legitur Sequani.

²⁸ Ariovisti. | Germanorum ducis.

²⁹ Legati. | Romanorum.

gentis novæ terror in castris, ut testamenta passim etiam ³⁰ in principis scriberentur. Sed illa immania corpora, quo erant majora, eo magis gladiis ferroque patuerunt. Qui calor in præliando militum fuerit, nullo magis exprimi potest, quàm quod elatis super caput scutis quum se ³¹ testudine Barbarus tegeter, super ipsa Romani scuta salierunt: & inde in jugulos gladiis descendebant. ³² Iterum de Germano ³³ Tentæri querebantur. Hic vero jam Cæsar ultra ³⁴ Mosulam navali ponte transfreditur, ipsumque Rhenum: & ³⁵ Hercyniis hostem quærit in silvis: sed in saltus & paludes gen^o omne diffugerat. Tantum pavoris incussit intra ripam subito Romana vis. Nec semel Rhenus, sed iterum quoque, & quidem ponte factò, penetrat^o est. Sed major aliquanto trepidatio: quippe quum Rhenum suum sic ponte, quasi jugo captrum viderent, fuga rursus in silvas ac paludes: & quod acerbissimum Cæsari fuit, non fuere qui vincerentur. ³⁷ Omnibus terra marique captis, respexit Oceanum: & quasi ³⁴ hic Romanis orbis non sufficeret, alterum 114 cogitavit. Classe igitur comparata, Britanniam transit, mira celeritate: quippe quum ³⁸ tertia vigilia ³⁹ Morino solvisset à portu, minus quam medio die insulam ingressus est. Plena erant tumultu hostico littora, & ⁴⁰ trepidantia ad conspectum ⁴¹ rei novæ carpenta volitabant. Itaque trepidatio pro victoria fuit. ⁴² Arma, & obsides accepit à trepidis, & ulterius iisler, nisi ⁴³ improbam classem naufragio castigasset Oceanus. Reversus igitur in Galliam, classe majore, auctisque admodum copiis, in eundem rursus Oceanum, eisdemque rursus Britannos, ⁴⁴ Calidonas sequutus in silvas, unum quoque; & regibus ⁴⁵ Cavelanis in vincula de-

NOTÆ.

³⁰ In Principiis. | Principia, est spaciū quoddam in mediis castris, ubi fortissimi tendebant, præcipua item signa defixa.

³¹ Testudine. | Testudo est junctio corporum armorumque, & scuta partim lateribus applicata, partim capitibus superlata. Græcis *Κυκλωπις*, *Consutatio*, dicitur.

³² Iterum de Germano Tentæri. | Hic à Cæsare dissentit noster. Cæsar enim tunc primum Rhenum transit postquam Tentærorum magnam stragem edidisset. Vide cap. 4. lib. 4. Comment. Cæsaris. Quid igitur? Scribendum fuerat, *Iterum de Germano Gallis querebantur*: sed suo more fecit Florus, qui τὴν πρὸ ἀναβολῆς ἐκ τῆ ἀποστολῆς ἀνὰ τὸ πρῶτον, εἰς ἡμεῖς δὲ ἐπιμαρτυροῦντες τὴν καὶ ἀπορίαν. Hoc est, ut magni illius interpretis verbis utar, Minus sanè multam in veri peruestigatione quam in exornanda componendaque oratione industriam posuit.

³³ Tentæri. | Germaniæ populi prope Rhenum, Luppiam & Lonam fluvios habitantes.

³⁴ Mosulam. | Mosula, sive Mosella, Galliæ Belgicæ fluvius, Gallicè, *Moselle*.

³⁵ Hercynia. | Alibi dictum.

³⁶ Omnibus terra marique captis. | Hic ce-

rat noster. Cæsar enim, ut ex tabulis patet, jam bis Germaniam petierat antequam Treveros & Eburones devicisset.

³⁷ Hic Romanis orbis. | Optimè in Edit. Salmassii, Romanus.

³⁸ Tertia vigilia. | Noctes in quatuor vigiliis dividebantur, singulæ vigiliæ tribus horis constabant. Tertia igitur vigilia incipere poterat à media nocte.

³⁹ Morino solvisset à portu. | Morinus portus est in Gallia Belgica.

⁴⁰ Trepidantia. | Præ nimio metu festinantia.

⁴¹ Rei novæ. | Navium, quæ illis incognitæ.

⁴² Arma, & obsides. | Idem Sueton. cap.

23. Aggressus est & Britannos ignotos antea: superatisque pecuniis, & obsides imperavit.

⁴³ Improbam classem. | Id est, audaciorem. Ita boni scriptores solent.

⁴⁴ Calidonia silvas. | In Anglia.

⁴⁵ Cavelanis. | An *Cavelans* nomen regulis Angliæ dari fuerit solum nescio. Alii legunt & regibus *Cassivelaunis* Cæsarem sequuti ubi legitur, & regibus *Cassivelaunis*. Est autem *Cassivelauni* oppidum in Anglia.

dit. Content^o his ^{c 46} (non enim provinciæ sed nomini studebatur) cum majore quam prius præda revectus est; ipso quoq; Oceano tranquillo magis, & propitio, quasi imparem se fateretur. Sed maxima omnium, eademque novissima conjuratio fuit Galliarum, quum omnes pariter Arvernos atq; ⁴⁷ Biturigas, ⁴⁸ Carnutas simul Sequanoloq; contraxit ille corpore, armis, ⁴⁹ ipirituq; terribilis, nomine etiam ⁵⁰ quasi terrore composito, Vercingetorix. Ille festis diebus, & ⁵¹ comitialibus, ^d quum frequentissimos in lucis haberet, ferocibus dictis ad jus pristinum libertatis erexit. Aberat tunc Cæsar, ⁵² Ravenne ⁵³ delectum ¹¹⁵ agens: & hieme creverant Alpes: sic interclusum putabant iter. Sed ille ⁵⁴ qualis erat ⁵⁵ ad nuntium rei felicissimæ temeritatis? Per invios id tempus montium tumulos, ⁵⁶ per intactas vias, & nives, ⁵⁷ expedita manu ⁵⁸ emensus, occupat Galliam; & ⁵⁹ ex ditantibus hibernis castra contraxit; & ante in media Gallia fuit quam ⁶⁰ ab ultima timeretur. Tum ipsa capita belli aggressus, urbes; ^{c 61} Avaricum cum quadra-

INTERPRETATIO.

^c Non enim provincia, sed fama quærebatur.
^d Quum in sylvis concitaretur eos numerosissimos.
^e Dirigit Avaricum cum quadraginta mil-

libus decessurum, & flammis solo aquavie Alexiam fretam juventute ducentorum quinquaginta millium militum.

NOTÆ.

⁴⁶ Non enim provincia, sed nomini. | Romani non Angliam in provinciæ formam redigere, sed ex ea devicta sibi nomen aliquod comparare quærebant.

⁴⁷ Biturigas. | Bituriges Aquitanicæ populi intra Ligerim & Germaniam.

⁴⁸ Carnutas. | Cæsarum populos in Gallia, quorum regio Gallicè vocatur Charraime.

⁴⁹ Spirituque. | Spiritus quandoque pro arrogantia sumitur, ut hic.

⁵⁰ Quasi terrore composito. | Legit Salmastius quasi ad terrorem composito, quod præstat, sed & altera lectio retineri potest, modo majuscula littera Terrore scribas. Illi enim personam dat noster fingens cum, Terrorem scilicet nomen Vercingetorix composuisse, vel legendum terrore, pro ad terrorem.

⁵¹ Comitialibus. | Optimè in Cod. Salmasti legitur Conciliabulis. Conciliales dies, id dicuntur quibus in conciliis, seu conciliabulis convenitur, consilii capiendi gratia: Festos autem dies elegerat Vercingetorix, ut melius latere possit, quod comicialibus diebus non ita facile potuisset.

⁵² Ravenne. | Ravenna urbs Italiæ in Boiæ, in ipso Adriatici maris littore.

⁵³ Delectum agens. | Delectum militum.

⁵⁴ Qualis erat. | Græci dicunt ας ἔργον, ut erat. Id est statim, sine mora. Aliter Latini dicerent, Sic,

⁵⁵ Ad nuntium rei felicissimæ temeritatis? | Hæc omnino perturbata nemo non videt. Legit Salmastius. Sed ille qualis erat ad nuntium rei, felicissima temeritate, per invios ad id tempus, &c. Forsan legendum. Sed ille qualis est ad nuntium rei, [felicissima temeritas!] per invios ad id tempus, &c. Sane sic frequens loquitur noster.

⁵⁶ Per intactas vias & nives. | Dele vias &c. Quod natum est ex diversa lectione olim à scriptore librario superposita, ut hunc morem eo tempore habebant. Lege igitur per intactas vias. Nives enim intactas, non via fuerant. Res per se loquitur.

⁵⁷ Expedita manu. | Cum quibusdam copiis levi armatura. Gall. Avec un Camp volant; sans train, sans bagage.

⁵⁸ Emensus. | Hic pessimè se dedit Freinshem, qui legit emerfus, eleganter enim metri & etneti pro ire dicitur. Sic apud Plautum, in Pseud. Act. 4. Sc. 4.

Quin hinc metimur gradibus militariibus. Quem versum male sollicitavit Boxhornius.

⁵⁹ Ex ditantibus hibernis castra contraxit. | Ex hibernis copias ad se vocavit, Il tira des Troupes des Quartiers-d'hiver.

⁶⁰ Ab ultima. | Hic ultimam vocat quæ prima est, & Italiæ obversa.

⁶¹ Avaricum. | Oppidum in finibus Biturigum. Hodie Bourges aliud vocari.

ginta millibus propugnantium sustulit: ⁶² Alexiam ⁶³ ducentorū quinquaginta millium iuventute subnixam ⁶⁴ flammis adæquavit. ^f Circa ⁶⁵ Gergoviam Arvernorum tora belli moles fuit: quippe quum octoginta millia muro, & arce, & abruptis defenderent; maximam civitatem, ⁶⁶ vallo, fudibus, & fossa, ⁶⁷ inductoque fossæ flumine, ad hoc decem & octo castellis, ⁶⁸ ingentiq; lorica circumdatam, primum fame domuit; mox audentem eruptiones, in vallo, gladiis, fudibusq; concidit: novissime in deditionem redegit. ⁶⁹ Ipse ille rex, maximum victoriæ decus, supplex quum in castra venisset, tum & ⁷⁰ phaleras & sua arma ante Cæsaris genua projecit: ⁷¹ habes, inquit, fortem virum, vir fortissime, viciisti.

INTERPRETATIO.

^f Circa Gergoviam Arvernorum urbem tota vis belli fuit, nam quum octoginta millia militum murus & excisa saxa defenderent, primum eam maximam civitatem fame concussit,

cinctam vallo, palis, fossa, & fluvio in fossam ducto, insuper decem & octo castellis, & per magna lorica; postea egredi audentem, in vallo ense, & palis trucidavit.

NOTÆ.

⁶² Alexiam. | Oppidum in Celtis.

⁶³ Ducentorum quinquaginta millium. | Hic numerus fuit externorum auxiliorum quæ Alexiam petebant, ut eam obsidione liberarent. Vide Comment. Cæsar. lib. 7. cap. 14. In ipsa enim urbe octoginta tantum millia propugnantium fuere, ut infra probabitur.

⁶⁴ Flammis adæquavit. | Flammis in sexto casu. Sed hoc falsum videtur. Neque enim id unquam Cæsar prætermisisset. Illum vid. lib. 7. cap. 13. circa medium.

⁶⁵ Gergoviam. | Hodie aiunt vocari, Clermont. Sed hic de Gergovia narrat Florus, quæ Cæsar diserte de Alexia. Air enim; locus est lib. 7. cap. 13. octoginta millia propugnantium intra urbem Alexiam fuisse; neque eorum qui Gergoviam defendebant numerum definit. Deinde quæ hic de Gergo-

via memorantur, ea omnia accuratè Alexie competunt, ut ex eodem Cæsare videre est, nulla vero Gergoviae nisi murus, arx, & abrupta, quæ etiam & de Alexia narrat Cæsar, lib. 7. cap. 12. initio. Sic igitur Florus quum Cæsarem legisset, memoria lapsus est.

⁶⁶ Vallo, fudibus, & fossa. | Vallum, fudes, & fossa, hæc tria nil aliud sunt quam vallum. Vallum enim est aggestus è terra & fudibus ad labrum internum fossæ.

⁶⁷ Inductoque fuisse flumine. | Sic Virgil. lib. 1. Georg.

Deinde satis fluvium inducit, vivosq; sequentes

⁶⁸ Ingentiq; lorica. | Vide Notata ad c. 18. l. 2.

⁶⁹ Ipse ille rex. | Vercingetorix.

⁷⁰ Phaleras. | De iis dictum, lib. 1. c. 5.

⁷¹ Habes, inquit. | Phaleras & arma mea scilicet.

CAPUT XI.

Bellum Parthicum.

¹ DUM Gallos per Cæsarem in Septemtrione debellat, interim ad Orientē grave vulnus à Parthis populus Romanus accepit. Nec

NOTÆ.

CAP. XI. Bellum Parthicum. Anno Mundi 3896. ante Ch. Nat. 52. ab Ur. Cond. 699. Coss. L. Domitio Abenobardo, & Appio Claudio Pulchro.

¹ Dum Gallos per Cæsarem. | Hoc vulnus acceptum anno quinto belli Gallici.

² Parthis. | Alibi dictum.

de fortuna queri possum⁹. ³ Caret solatio clades. ⁴ Adversis & diis, & hominibus, cupiditas ⁵ consulis Crassi, dum Parthico inhiat auro, undecim strage legionum, & ipsius capite multata est. Et tribunus plebis Metell⁹, exeuntem ducem ⁶ hostilib⁹ diris devoverat : & quum ⁷ Zeug- 117
ma transisset exercit⁹, ⁸ rapta subitis signa turbinib⁹ hausit Euphrates : & quum apud ⁹ Nicephorium castra posuisset, missi ab ¹⁰ Orode rege legati denunciavere, percussorum cum Pompeio foederū, Syllaque, meminisset. Regiis inhians ille thesauris, nihil, ¹¹ ne imaginario quidem jure : sed ¹² Seleuciæ se responsurum esse respondit. Itaq; dii foederum ultores, nec insidiis, nec virtuti hostium defuerunt. ¹³ Jam primū, qui solus & subvehere commeatus, & munire poterat à tergo relictus Euphrates. Tum simulato transfugæ cuidā ¹⁴ Mezera Syro creditur, dum in mediā camporum vastitatem eodem duce ductus exercitus, undiq; hosti exponeretur. Itaque vixdum venerat ¹⁵ Carras, ¹⁶ quum undiq; præfecti regis, Sillaces & Surenas, ostendere signa auro sericeisq; vexillis vibrantia. Tum sine mora circumfusi undiq; ¹⁷ equitar⁹, in modum grandinis atq; nimborum densa pariter tela fuderunt. Sic miserabili strage deletus exercit⁹. Ipse in colloquium sollicitat⁹, signo dato, vivus in hostium manus incidisset ¹⁸ nisi tribunis reluctantibus, fugam ducis, Barbari ferro occupassent. ¹⁹ Sic quoque relatum caput ludibrio

INTERPRETATIO.

a Cupiditas consulis Crassi dum captat Parthicum aurum, inimicis Diis & hominibus, castigata fuit ruina undecim Legionum, & ipsius etiam capite.

b Euphrates absorbit signa rapta inopinatis tempestatibus.

c Quum undiquaque Scyllaces & Surenus, Legati regis aperuere signa residentia auro, & velis sericeis.

d Ipse in colloquium adductus vivus in hostium manus venisset, nisi, Tribunis resistentibus, Barbari ferro fugam ducis prævenissent.

NOTÆ.

³ Caret solatio, clades. | Sine dubio legendum, caret eo solatio clades; quod ad superiora habet anaphoram. Nec de fortuna queri possumus. Clades nostra eo caret solatio, ut scilicet de fortuna possumus queri. Solatium enim sit si fortunam accusare liceat.

⁴ Consulis Crassi. | Non Consul, sed Prætor erat.

⁵ Hostilibus diris. | Diræ sunt Furie. Virg. lib. 12.

Dicuntur gemina pestes, cognomine Diræ. Diræ etiam sunt imprecationes, ut hic & apud Horat. Sic supra lib. 11. cap. 6.

⁶ Zeugma. | Syriæ ad Euphratem oppidum, ubi maxime amnis est pervius.

⁷ Nicephorium. | Mesopotamiæ urbem, ad Euphratem sitam.

⁸ Orode rege. | Orodes Artabani filius erat, qui Artabanus Phraatis Mithridatis à Pompeio devicti filii patruus fuit.

⁹ Ne imaginario quidem jure. | Hoc est, ne prætextum quemlibet imaginarium, non saltem justum & legitimum, se habere dicens. Nam ex more debebat aliquem prætextum

ingere. Sic Antonius infra lib. 4. cap. 10. Neque causa, neque consilio, ac ne imaginaria belli indictione in Partios impetum facit. Ubi imaginaria indictio est, indictio quælibet non solennis, neque legitima.

¹⁰ Seleucia. | Seleuciæ oppidum in Parthis ubi se Euphrates cum Tigride conjungit.

¹¹ Jam primum. | Probat nunc Deos insidias, & virtutem hostium juvisse, jam primum. Gallicè diceret, Sans aller plus loin; d'abord. Et mirum Flori artificium hic videre est, qui, ut invidiam à Romanis avertat, illam cladem Diis foederum ultoribus tribuit.

¹² Mezera Syro. | Hunc augurum fuisse quidam tradidere.

¹³ Carras. | Carræ Mesopotamiæ oppidum.

¹⁴ Equitatus. | Notari potest equitatus, in numero multitudinis. Est & apud Sallustium tamen.

¹⁵ Sic quoque. | Hoc à superioribus pendet. Quamvis Tribuni restiterint, & Barbari fugam regis ferro occupaverint, tamen sic etiam caput illius relatum hostib⁹ ludibrio fuit.

118 hosti fuit. Filium ducis, pene in conspectu patris, eisdē telis operuere.
 * Reliquiæ infelicis exercit⁹, quo quemq; rapuit fuga, In Armeniam,
 Ciliciam, Syriamq; distractæ, vix nuncium cladis retulerunt. Caput
 ejus recilum cum dextera manu, ¹⁶ ad regem reportatū, ludibrio fuit,
 neq; ind. gno. Aurum enim liquidum in rictum oris infusum est; ut
 cujus animus arserat auri cupiditate, ejus etiam mortuum & exangue
 corpus auro ureretur.

INTERPRETATIO.

e Reliqui infelicis exercitus dispersi in Ar- | quemque fuga tulit, vix retulere stragis mun-
 meniam, Ciliciam & Syriam, quo mun- | tium.

NOTÆ.

¹⁶ Ad regem. | Orodem.

CAPUT XII.

Anakephalæosis.

¹ HÆC est illa tertia ætas populi Romani transmarina, qua Italia
 progredi ausus, orbe toto arma circumtulit. Cujus ætatis supe-
 riores centum anni, sancti, pii, & ² ut diximus, aurei, sine flagitio,
 sine scelere, ³ dum sincera adhuc & innoxia ⁴ pastoriæ illius sectæ inte-
 gritas, dumq; Pœnorum hostium imminens metus disciplinam veterem
 continebat. Postremi centum, quos à ⁴ Carthaginis, ⁵ Corinthi, ⁶ Nu-
 mantiaq; excidiis, & ⁷ Attali regis Asiatica hæreditate deduximus ⁸ in
 Cæsarem & Pompeium, sequutumq; hos, de quo dicemus, Augu-
 stum, ut claritate rerum bellicarū magnifici, ira domesticis cladib⁹ mi-
 119 seri & erubescendi. ⁹ Quippe sicut ⁹ Galliam, ¹⁰ Thraciam, ¹¹ Ciliciam,

INTERPRETATIO.

a Dum integritas pastoria illius discipline in-
 tacta manet & inculpata, & dum Pœnorum
 hostium terror impendens disciplinam veterem
 retinebat.

b Nam sicut bonestum atque gloriosum est

comparasse Galliam, Thraciam, Ciliciam, Cap-
 padociam, feracissimas & fortissimas Provincias,
 Armenios etiam & Britannos, qui ut non ad
 fructum comparati, ita magna nomina sunt ad
 maiestatem imperii ampliandam.

NOTÆ.

CAP. XII. *Anakephalæosi.* Hæc Caput qua
 17. Caputibus superioribus tractata fuisse, &
 que 13. sequentibus tractantur compendiose
 persequitur.

¹ Hæc est illa ætas. | De qua toto hoc li-
 bro usque ad cap. 2. lib. 4.

² Et ut diximus aurei. | Cap. 19. lib. 2.
 Centum hos priores quibus Africam, Macedo-
 niam, Siciliam, Hispaniam domuit, aureos, si-
 cut Poeta canunt, iure meritoque fateatur.

³ Pastoria iūis sectæ. | Ætatis Romuli.

⁴ Carthaginis. | De qua cap. 15. lib. 2.

⁵ Corinthi. | Capite 16. lib. 2.

⁶ Numantiaque. | Cap. 18. lib. 2.

⁷ Attali regis Asiatica hæreditate. | Cap.
 20. lib. 2. Quæ tu omnia, Lector, tempo-
 ribus suis assignata repete.

⁸ In Cæsarem & Pompeium. | De quibus
 capite 2. lib. 3.

⁹ Galliam. | De qua cap. 10. supra.

¹⁰ Thraciam. | Vide cap. 9.

¹¹ Ciliciam. | Bellum Piraticum intelligit,
 de quo supra cap. 6.

12 Cap-

¹² Cappadociam, uberrimas validissimasque provincias, ¹³ Armenios etiam, & ¹⁴ Britannos, ¹⁵ ut non in usum, ita ad imperii speciem magna nomina acquisivisse, pulchrum atque decorum: ita eodem tempore dimicasse domi ¹⁶ cum civibus, ¹⁷ sociis, ¹⁸ mancipiis, ¹⁹ gladiatoribus, totaque inter se senatu, turpe atque miserandum. Ac nescio an satius fuerit populo Romano, Sicilia & Africa contento fuisse, aut his etiam ipsis carere, dominanti in Italia sua, quam eo magnitudinis crescere, ut viribus suis conficeretur. Quæ enim res alia furores civiles peperit, quam nimia felicitas? ²⁰ Syria prima nos victa corrupta: ²¹ mox Asiatica Pergameni regis hereditas. ²² Illæ opes atque divitiæ affligere sæculi mores: mensamque vitiis suis, quasi sentina, rempublicam pessum dedere. Unde enim populus Romanus à tribunis agros & cæbaria flagitaret, nisi per famem, quam luxu fecerat? Hinc ergo ²³ Gracchana & prima & secunda, & illa tertia ²⁴ Appuleiana seditio. Unde regnaret ²⁵ iudicialis legibus divulsus à senatu eques, nisi ex avaritia, ²⁶ ut vectigalia reipublicæ, atque ipsa iudicia in quaestu haberentur? ²⁷ Hinc rursus & promissa ²⁷ civitas Latii, & per hoc arma sociorum. Quid autem bella ser-

INTERPRETATIO.

c Quam ad tantam surgere magnitudinem, ut viribus suis periret.

d Illa opes & delicia prostravere mores sæculi, & promulcavere Rempublicam immersam vitiis suis quasi cloaca.

e Unde factum est ut plebs Romana à Tribunis peteret agros & cibos, nisi ex fame quam

luxuria pepererat?

f Unde factum est ut eques separatus à Senatu regnum teneret per leges iudicialias, nisi ex avaritia, ut tributa Reipublica, & iudicia tractarentur in lucro?

g Inde & iterum quod ius civitatis promissum fuit Latii.

NOTÆ.

¹² Cappadociam. | In bello Mithridatico de quo supra cap. 5.

¹³ Armenios. | Eodem bello Mithridatico, cap. 5.

¹⁴ Britannos. | A Cæsare devictos cap. 10.

¹⁵ Ut non in usum, sic ad imperii speciem. | Hæc ad Britannos referri debent, nam supra cap. 10. dixit, Non enim provincia, sed nomini studebatur.

¹⁶ Cum civibus. | Bella Marii, Sertorii, Lepidi, de quibus sequentibus capitulis 21, 22, 23.

¹⁷ Sociis. | Bellum Sociale intelligit, de quo cap. 18. infra.

¹⁸ Mancipiis. | Bellum Servile de quo cap. 19. infra.

¹⁹ Gladiatoribus. | Bellum Spartacium, cap. 20.

²⁰ Syria. | Cap. 8. lib. 11.

²¹ Mox Asiatica Pergameni Regis. | Attali Regis hereditas. De qua cap. 20. lib. 11.

²² Illa opes atque divitiæ. | Pro divitiis fortasse scriptum fuerat, delicia, unde & luxus

continuo meminit. Similis corruptio supra cap. 9. quam vide.

²³ Gracchana prima & secunda. | Tiberii & Caii Gracchorum. De his cap. 14. & 15.

²⁴ Appuleiana seditio. | Appuleii Saturnini, cap. 15.

²⁵ Iudicialibus legibus. | Iudicialiæ leges hic ex sunt quibus ad equites Romanos à Senatu iudicia translata sunt. Eas Caius Gracchus tulit.

²⁶ Ut vectigalia Reipub. atque ipsa iudicia in quaestu haberentur. | Vectigalia Reipub. erant quæ ea, ex portorio, hoc est ex mercium exportatione & importatione; ex decuma, hoc est, ex decima parte frumenti quod in agris colligebatur; & ex scriptura capiebatur, hoc est, ex sylvis sive è pastione pecorum. Quod autem ea vectigalia equitibus in quaestu haberentur. Vide infra cap. 17. Equites Romani interceptis vectigalibus suo jure peculabantur Rempublicam.

²⁷ Civitas. | Jus civitatis. Hoc est eodem jure uti quo cives Romani.

vilia?

vilis? Unde nobis, nisi ex abundantia²⁸ familiarū? Unde gladiatorum adversus dominos suos exercitus, nisi ad conciliandum plebis favorem²⁹ effusa largitio, quum spectaculis indulget, supplicia quondam hostium³⁰ artem facit? Jam ut speciosiora vitia tangam, nonne ambitus honorum ab iisdem divitiis incitat? Atqui inde Mariana, inde Syllana tempestas. Aut magnificus apparatus conviviorum, & sumptuosa largitio, nonne ab opulentia, paritura mox egestatem? Hæc Catilinæ patriæ suæ³¹ impegit. Denique illa ipsa principat³² & dominandi cupido, unde, nisi ex nimis opibus venit? Atqui hæc Cæsarem atque Pompeium, furialibus in exitium reipublicæ facibus armavit. Hos igitur populi Romani omnes domesticos morus, separatos ab externis iustisque bellis, ex ordine prosequemur.

INTERPRETATIO.

²⁸ *Quid Gladiatorum exercitus armavit adversus ipsos Dominos, nisi immoderata largitio ad captandam plebis auram, quæ cum spectaculis studet, artem reddit, quod olim fuit supplicium hostium?*
²⁹ *Hæc impulsit Catilinam contra patriam suam.*

NOTÆ.

²⁸ *Familiarum.* | Familia est servorum certus numerus uni Domino serviens.

²⁹ *Effusa largitio.* | Quomodo autem effusa largitio Gladiatorum armavit exercitus? Quippe quum Romana plebs gladiatorum munibus studeret, undique gladiatores sibi conquirebant, qui plebem demereri cupiebant; eos etiam erudiendos curabant ad majorem voluptatem. Et inde factum est, ut gladiatores qui in immensam multitudinem creverant, & artem pugnandi sibi paraverant, arte & numero suo freti, arma contra Dominos ipsos ceperint.

³⁰ *Quum spectaculis indulget.* | Scribendum, indulgens, & continuanda sententia, ac tollenda distinctio quæ post, *largitio*, posita est.

³¹ *Supplicia quondam hostium.* | Ea tempora respicit Florus quibus fontes inter se

ferro depugnabant.

³² *Artem facit.* | Quippe, ut supra dictum est, Gladiatorum familias magistris erudiendas dabant, ut ex eorum pugna major voluptas perciperetur.

³³ *Paritura mox egestatem.* | Refer paritura ad *Tō opulentia*, non vero ad *Tō largitio*, & est in sexto casu.

³⁴ *Hæc Catilinam.* | Egestas scilicet.

³⁵ *Impegit.* | Nota *impegit* activè positum.

³⁶ *Nisi ex nimis opibus venit.* | Tollo, venit, nam ignavum est, & Flori genio minus conveniens.

³⁷ *Furialibus.* | Quippe Furie à Poëtis & Pictoribus armatæ nobis exhibentur. Vide Notata ad cap. 12. lib. 1. *Faciibus armata Furiali more processerant.*

CAPUT XIII.

Seditiositas tribuniciæ potestatis.

Seditionum omnium causas Tribunicia potestas excitavit: ^a quæ spe- 121
cie quidem plebis tuendæ, ¹ cujus in auxilium comparata est, re au-
tem dominationē sibi acquirens, studium populi ac favorem, ² agrariis,
³ frumentariis, ⁴ judiciariis legib⁹ aucupabatur. Inerat omnib⁹ species
æquitatis. Quid enim tam iustum, quam recipere plebem jus suum à
patrib⁹? Ne populus gentium victor orbisq; possessor, ^b ⁵ extorris aris
ac foci ageret. Quid tam æquum quam inopem populum ⁶ vivere ex
ærario suo? Quid ad jus libertatis æquandæ magis efficax, quā ut se-
natu regente provincias, ordinis equestris auctoritas saltem ⁷ judiciorū
regno niteretur? Sed hæc ipsa in perniciē redibant: & misera respu-
blica in exitium suum merces erat. Nam & à senatu in equitē transla-
ta judiciorum potestas, vectigalia, id est, imperii patrimonium, ⁸ suppri-
mebat: ⁹ & emptio frumenti, ipsos Reipublicæ nervos, exhauriebat
ærarium. Reduci plebs in agros unde poterat sine possidentium everfi-
one? Qui ipsi pars populi erant, ¹⁰ & tamen relictas sibi à majorib⁹ se-
des, ¹¹ ætate, quasi jure hæreditario possidebant.

INTERPRETATIO.

^a Quæ sub specie quidem defendenda plebis, | studium populi per leges agrarias, frumentarias,
verè autem suis imperium querens, venabatur | & judicarias. ^b Exul aris, & foci esset.

NOTÆ.

¹ Cujus in exilium comparata est. | Tribuni
enim plebis primum creati fuerunt, ut eam
contra fœneratorum impotentiam defende-
rent.

² Agrariis. | Agrariæ leges quibus sanc-
tum erat, ut agri à privatis per vim occupati
plebi dividerentur. Has Caius Gracchus post
Tiberium Gracchum tulit.

³ Frumentariis. | Quibus continebatur ut
frumentum, quod copiosissimè ex Africa &
Sicilia advehebatur, venderetur triente & se-
misse: Caius Gracchus eam tulit.

⁴ Judiciariis. | De quibus cap. superiori.

⁵ Extorris aris ac fociis. | Ex Latinitate ip-
sa suspicio expungi cum indicio posse, aris ac;
hoc certè scio, dici posse, extorris domo, pa-
tria, &c. At nescio [neque quidquam occur-
rit memoriæ] an dici possit, extorris ara.
Ast hæc si nolis admittere, saltem facere non
potes quin legas, extorris agris, ac fociis. Hæc

autem ad agrarias leges pertinent.

⁶ Vivere ex ærario suo. | Ex ærario depro-
mebatur pecunia qua coemeretur frumentum,
quod vili pretio vendebatur propter plebis
inopiam. Hoc frumentarias leges respicit.

⁷ Judiciorum regno. | C'étoit le pouvoir de
juger les affaires des particuliers en dernier
ressort.

⁸ Supprimebat. | Equites enim societati fa-
ventes, vel ludificabant locationem, vel re-
mittebant, vel redemptionis parte relevabant,
& sic pecuniam publicam supprimebant.

⁹ Et emptio frumenti exhauriebat ærarium. |
Quippe magno pretio emptum, plebi postea
ob leges frumentarias vili pretio vendebatur.

¹⁰ Et tamen. | Subjunge statim post, possi-
dentium everfione? Et tamen.

¹¹ Ætate quasi jure hereditario. | Hæc ex
juris formula pendent, qua possessori posselli-
onis diurnurnas pro jure hereditario est.

CAPUT XIV.

Seditio Tiberii Gracchi.

122 PRIMAM certaminum facem Tiberius Gracchus accendit, genere, forma, eloquentia^a facile princeps. Sed hic, five^a Manciniana^a deditionis, quia sponsor fœderis fuerat, contagium timens, &³ inde popularis: five æquo & bono ductus, quia depulsam agris suis plebē miseratus est, ne populus gentium victor, orbisq; possessor, laribus ac focus suis exularet. ^a Quacumq; mente, rem ausus ingentem, postquam⁴ rogationis dies aderat, ingenti stipat⁵ agmine⁶ Rostra conscendit: nec deerat obvia manu tota inde nobilitas, & tribuni in partibus: sed ubi⁶ intercedentem legib⁹ suis⁷ Cnæum Octavium videt Gracch⁹,⁸ contra fas collegii,⁹ jus potestatis, injecta manu depulit Rostris: adeoq; præsentis metu mortis exterruit, ut abdicare se magistratu cogeretur. Sic triumphum creat⁹ dividendis agris. ^b Quum ad perpetranda cepta, die comitiorum prorogari sibi vellet imperium, obvia nobiliū manu, eorumq; quos agris moverat, cædes à foro cœpit. Inde quum in Capitolium profugisset, plebemq; ad defensionem salutis suæ, manu caput tangens, hortaretur,¹⁰ præbuit speciem regnum sibi & dia-

INTERPRETATIO.

a Quocumque animo ille hoc egit.

b Quum die conventuum peteret imperium sibi continuari ad perficienda capta sua occur-

rentibus nobilium copiis, & eorum quos agris expulerat, cades incepit à foro.

NOTÆ.

CAP. XIV. Seditio Tiberii Gracchi, anno Mundi 3817. ante Ch. Nat. 131. ab Ur. Cond. 620. Coss. P. Mucio Scaevola, & L. Calpurnio Pisoni Frugi.

¹ Facile princeps. | Hoc est nemine repugnante. De illo hæc habet Velleius, l. 2. c. 2. Vir aliqui vita innocentissimus, ingenio florentissimus, proposito sanctissimus, tantis denique adornatus virutibus, quantas perfecta, & naturā, & industriā, mortalis conditio recipit.

² Manciniana deditionis. | C. Hostilius Mancinus Numantinis, ut ignominiam & dedecus à se cum illis icti fœderis expiaret, deditus fuit. Vid. c. 18. l. 2. Tiberius autem Gracchus, quo quaestore & auctore id fœdus ictum fuerat similis iudicii vel pœne discrimen metuebat.

³ Et inde popularis. | Et postea populi favorem cœpit captare.

⁴ Rogationis dies. | Dies quo leges rogare licebat: legem autem rogare est à populo

petere ut illam ferat, scisciat.

⁵ Rostra. | De iis alibi dictum.

⁶ Intercedentem. | Propria vox. Intercedere, id est, resistere, obistere, se interponere, intercedentium solennis vox erat: Veto.

⁷ Cnæum Octavium. | Alii Marcum non Cnæum vocant. Tribunis plebis erat; & Gracchi collega. Tribunorum autem erat hæc potestas, ut intercedente uno, alii, etiam si plures essent, nil agerent.

⁸ Contra fas & legem. | Octavius enim Gracchi collega.

⁹ Jus potestatis. | Cum Tribunitia potestas alios contra vim defendendi gratia creata sit, contra jus potestatis agit Tribunus qui ipse vim affert. Vel hoc ideo dicit, quod cum Tribunitia potestas sacrosancta esset, nulli Tribunalium pellere fas erat.

¹⁰ Præbuit speciem regnum sibi, & diademate poscentis. | Cum opem implorans caput tetigisset, hoc populus interpretatus est, quasi sibi diademate caput redimiri cuperet.

dema

dema poscentis : atq; ita duce Scipione Nasica, concitato in arma populo, ¹¹ quasi jure ¹² oppressus est.

NOTÆ.

¹¹ *Quasi jure.* | Cum scilicet regnum sibi | ¹² *Oppressus est.* | Subselliorum fragmentis poscere vilis fuerit. | contusus, & inde in Tiberim projectus.

CAPUT XV.

Seditio Caii Gracchi.

^a **S**Tatim & mortis, & legum fratris sui vindex, non minore impetu incaluit Caius Gracchus. ^b Qui cum pari tumultu atq; terrore plebem in avitos agros arcesset; & ^c recentem Attali hæreditatē in alimenta populo polliceretur; ³ ^e jamq; nimius, & potens ⁴ altero tribunatu, secunda plebe volitaret: ⁵ obrogare aulo legib⁹ suis Minucio tribuno, fret⁹ comitum manu, ⁶ fatale familiæ suæ Capitolium invasit. Inde proximorum cæde pulsus, quum se in Aventinum recepisset; inde quoq; obvia senat⁹ manu, ab ⁷ Opimio consule oppressus est. Insultatum quoq; mortis reliquiis: & illud ⁸ sacrosanctum caput Tribuni plebis percussoribus auro ⁹ pensatum est.

INTERPRETATIO.

^a *Mox Caius Gracchus assertor mortis, & legum fratris sui, non minori impetu excanduit.* | *eadem tumultu atque terrore.*
^b *Qui cum plebem in agros paternos evocaret* | *c Et jam nimis potens ob secundum tribunatum favente plebe degeret.*

NOTÆ.

CAP. XV. *Seditio Caii Gracchi. Anno Mundi 3827. ante Ch. Nat. 121. ab Ur. cond. 630. Coss. Q. Cæcilio Metello Balearico, T. Quinctio Flamini.*

¹ *Statim.* | Decimo anno post Tiberii Gracchi mortem.

² *Recentem.* | Jure recentem vocat, vix sunt anni novem cum ea populo Romano contigit. Vide cap. 20. lib. 2.

³ *Jamque nimius & potens.* | Lego *Jamque nimium potens.* Ratio facillè appareat, *Pater meus.*

⁴ *Altero tribunatu.* | Nam bis Tribunus fuit.

⁵ *Obrogare.* | Obrogare legi est, hujus legis infirmandæ gratia alteram legem ferre. In al. legitur *abrogare*, quod minus placet.

⁶ *Fatale familia sua.* | Nam ibi occisus Tiberius Gracchus hujusce frater. Supra.

⁷ *Opimio Consule.* | L. Opimio.

⁸ *Sacrosanctum.* | Sic passim in scriptoribus Tribuni sacrosancti, & Tribunitia potestas sacrosancta nominatur.

⁹ *Pensatum est.* | Alludit ad veterum morem, qui non numerata pecunia, sed appensa, debita solvebant.

CAPUT XVI.

Seditio Appuleiana.

124 ^a **N**ihilominus Appuleius Saturninus Gracchanas afferere leges non destitit. Tantum animorum viro Mari^o dabat. ^b Qui nobilitati semper inimicus, consulatu suo præterea confusus, occiso palam ^c comitiis ^d Anno competitore Tribunatus, subrogare conatus est in ejus locum ^e Caium Gracchum, hominē ^f sine tribu, sine nomine: sed subdito titulo, ^g in familiam ipse se adoptabat. Quum tot, tantisq; ludibriis exultaret impune, ^h rogandis Gracchorum legib^{us} ita vehementer incubuit, ut Senatum quoq; cogeret ⁱ in verba jurare; quum abnuentibus ^k aqua & igni interdicturum se minaretur. ^l Unus tamen extitit, qui mallet exilium. Igitur post Metelli fugā omni nobilitate perculsa, quum jam tertium annū ^m dominaretur, eo velaniæ progressus est, ut ⁿ consularia quoq; comitia nova cæde turbaret. Quippe ut satellitē furoris sui Glauciam, ^o consulem faceret, Caium Memmiiū ^p competitorē interfici jussit, & in eo tumultu regem ex satellitib^{us} suis se appellatum, lætus accepit. Tum vero jam conspiratione Senatus, ipso quoq; jam Mario consule, ^q quia tueri non poterat, adverso: directæ in foro acies, expulsus inde, Capitolium invasit. Sed quum abruptis ^r fi-

INTERPRETATIO.

^a Nec ideo minus Appuleius Saturninus cessavit vindicare leges Gracchorum.

^b Fortiter operam dedit petendis legibus Grac-

chorum, ut cogeret Senatum jurare in verba sua, quum minaretur detrectantibus se eos aqua & igni privaturum.

NOTÆ.

CAP. XVI. *Seditio Appuleiana.* Anno Mundi 3850. ante Ch. Nat. 98. ab Ur. Cond. 653. Coss. C. Mario. VI. & L. Valerio Flacco.

^a *Qui.* | Mariumne, an Appuleium intelligit? Certe de Appuleio hæc dicuntur. Libenter igitur scriberem cum aliis, non destitit: qui (tantum animorum viro Marius dabat, nobilitati semper inimicus, Consulatu suo præterea confusus) occiso, &c. Nunc omnia plana.

^b *Comitiis.* | Comitia sunt conventus totius, vel partis populi Rom.

^c *Anno.* | Tanta in hujusce nominis scripturæ varietas, ut nil certi unquam statuatur.

^d *Caium Gracchum.* | Non Caius Gracchus, sed Quinctius vocabatur: Caii Gracchi nomen assumpserat, ut se ex Gracchorum familia mentiretur.

^e *Sine tribu.* | Qui sine tribu, servi habebantur: nam libertini tribum urbanam ali-

quam habebant.

^f *In familiam.* | Gracchorum scilicet.

^g *In verba jurare.* | In verba plebis, hoc est ut quidquid plebs jussisset, id ratum haberet, nec impugnaret.

^h *Aqua & igni interdicturum.* | Aqua & igni interdiciere, solennia verba sunt quæ veteres urebantur cum quem mori jubebant.

ⁱ *Unus.* | Metellus Numidicus.

^j *Dominaretur.* | Apuleius Saturninus.

^k *Consularia comitia.* | Comitia quæ ad nominandos Consules habebantur.

^l *Consulem faceret.* | Quem tamen facere non potuit.

^m *Competitorem.* | Consulatus scilicet.

ⁿ *Quia tueri non poterat, adverso.* | Hoc iidem fere verbis Epitom. Livii, ubi Marius homo mutabilis vocatur, & varii consilii, ingenique semper secundum fortunam.

^o *Fistulis.* | Canalibus quibus aqua in Capitolium perducebatur.

stulis obfideretur, Senatuiq; per legatos pœnitentiæ fidem faceret, ab arce degressus, cum ducib⁹ factionis recept⁹ in curiam est. Ibi eum facta irruptione, populus fustibus saxiq; coopertum in ipsa quoq; morte laceravit.

CAPUT XVII.

Drusiana seditio.

Postremo Livius Drusus non tribunatus modo viribus, sed ipsius etiam Senatus auctoritate, totiusque Italiæ consensu, easdem leges asserere conar⁹, dum aliud capta ex alio, tantum conflavit incendium, ut ne prima illi⁹ flamma posset sustineri: & subita morte corrept⁹, hæreditarium in posteros suos bellum propagaret. b Judiciaria lege Gracchi dividerant populum Romanum, & bicipitem ex una fecerant civitatem: c Equites Romani, tanta potestate subnixi, ut qui fata fortunaq; principum haberent in manu, interceptis vectigalibus, 126 peculabantur⁸ suo jure rempublicâ: Senatus⁹ exilio Metelli, 10 damnatione Rutilii debilitatus, omne decus majestatis amiserat. d In hoc

INTERPRETATIO.

a Conatus easdem leges vindicare, dum aliud aucupatur ex alio, tantum excitavit incendium, ut ne prima quidem illius flamma posset ferri, & subita morte præventus, in nepotes suos hæreditarium bellum transmitteret.

b Gracchi dividerunt populum Romanum per legem judiciorum.

c Romani equites tanta potestate freti, quip-

pe qui vitam & opes principum præ manibus suis haberent, correptis tributis, sua potestate, vel suo arbitrio furantur Rempublicam.

d In hoc statu rerum pares, opibus, spiritui, & dignitate, ex qua & emulatio nata Livium Drusum ceperat, Servilius Cæpio Equites, Livius Drusus Senatuum defendere caput.

NOTÆ.

* CAP. XVII. *Drusiana seditio.* Anno Mundi 3859. ante Ch. Nat. 89. ab Ur. Cond. 662. Off. L. Martio Philippo, & Sex. Julio Cæsare.

1 Totiusque Italiæ consensu. | Nam Livius Drusus socius, & populus Italicos spe civitatis Romanæ sollicitaverat.

2 Easdem leges. | Eadem fuisse quoad agrarias leges, sed quoad judiciarias, minimè. C. enim Gracchus à Senatu judicicia ad equitès transtulerat: at vero L. Drusus ab Equite ad Senatum deferre conabatur.

3 Dum aliud capta ex alio. | Non solum Senatui judicicia restituere, & Latium civitatis jure donare contendeat, sed ex eo sibi dominationem aucupabatur, hoc est quod noscer dicit, Dum aliud capta ex alio. vide cap. seq.

4 Hæreditarium in posteros. | Bellum sociale intelligit, de quo cap. sequent.

5 Bicipitem. | Quia judicicia à Senatu in Equites transtulit: & sic quasi duplex caput habuit Respublica, Equitem, scilicet, & Senatum.

6 Ut qui fata fortunaq; . | Ob judicicia quæ ipsi tenebant, vitæ omnium erant Domini.

7 Peculabantur. | Peculiari propriè est pecuniam multæ quæ pecore indicebatur avertere; sed de quibuscumque furtis publicis dicitur.

8 Suo jure. | Suâ auctoritate, potestate quæ ipsis legibus concessa erat, quæ prævè usi.

9 Exilio Metelli. | De quo capite superiori.

10 Damnatione Rutilii. | P. Rutilius Rufus legatus fuerat Scævole Proconfulis, & à Publicanorum [hoc est Equitum] injuriis Asiæ defenderat: quare in visus Equestrî ordini, penes quem judicicia erant, repetundarum damnatur, in exilium pulsus fuit.

statu

statu rerū pares opib⁹, animis, dignitate, ¹¹ (unde & nata Livio Druso æmulatio accefferat) equitem Servili⁹ Cæpio, Senatū Livius Drusus asserere. ¹² Signa, & aquilæ, & vexilla aderant: cæterum sic urbe in una, quasi in binis castris diffidebatur. Prior Cæpio in senatū impetu facto, ¹³ reos ambit⁹ Scaurum & Philippum, principes nobilitatis elegit. ¹⁴ His motib⁹ ut resisteret Drusus, plebem ad se Gracchanis legibus, eisdem ¹⁵ socios ad plebem spe civitatis erexit. Extat vox ipsius nihil se ad largitionē ulli reliquisse, nisi si quis ¹⁶ aut cœnū dividere vellet, aut cœlum. Aderat ¹⁷ promulgandi dies; quum subito tanta vis hominum undiq; apparuit, ut hostium adventu obfessa civitas videretur. Ausus tamen ¹⁸ obrogare de legib⁹ consul ¹⁹ Philippus: sed apprehensū faucibus ²⁰ viator non ante dimisit, quam sanguis in ora & oculos redundaret. Sic per vim latæ, iustæq; leges: sed præcium ²¹ rogationis ¹²⁷ statim focii ²² flagitare ^f quum interim ²³ imparē Drusum, ²⁴ agrumque rerum temere motarum, matura, ut in tali discrimine, ²⁵ mors abstulit. Nec ideo minus focii promissa Drusi à populo Romano reposcere armis desierunt.

INTERPRETATIO.

e Drusus ut obssisteret hisce tumultibus, per
Gracchanas leges plebem ad se, & socios ad ple-
bem per easdem leges transfudit.

f Quum interea mors præmatura, ut fit in
tali periculo, abstulit Drusum impotentem &
sancium ob res imprudenter motas.

NOTÆ.

¹¹ Unde & nata Livio Druso. | Unde, ad
Tō dignitate debet referri: nam inde nata
Livio Druso æmulatio, quod Eques dignitate
par esset Senatui.

¹² Signa, aquila, vexilla. | Signa commu-
ni nomine, & aquilas, & vexilla complecti-
tur, hic pro quibuscumque manipulorum signis:
aquilæ, legionum signa; vexilla, equitum.

¹³ Reos ambitus elegit. | Eos elegit, ut am-
bitus accusaret.

¹⁴ Gracchanis legibus. | Agrariis & fru-
mentariis.

¹⁵ Socios. | Socii vocabantur quasi confæ-
derati, & consortes armorum; & erant Ita-
lici.

¹⁶ Aut cœnū dividere vellet, aut cœ-
lum. | Quippe ipse reliqua omnia largitus
fuerat.

¹⁷ Promulgandi. | Leges scilicet.

¹⁸ Obrogare de legibus. | Malim, ut alibi,
Obrogare legibus. De hoc alibi dictum.

¹⁹ Philippus. | L. Martius Philip. Vid. Tit.

²⁰ Viator. | Dissentit expressè Val. Max.
l. 9, c. 5. Oborta gula, & quidē non per vi-
atorem, sed clientem suum.

²¹ Rogationis. | Hic Rogatio nil aliud est
quam lex; præcium autem legis, vel legum
quas ipsi per vim iusserant, erat jus civitatis,
quod ipsis Livius Drusus promiserat.

²² Flagitare. | Magis placet quod habet
Salmas. Flagitare, ut supra, Senatū L. Dru-
sus asserere, sub. coepit.

²³ Imparem. | Hoc est, qui impar erat sol-
vendo ea quæ focius promiserat, nempe jus ci-
vitatē.

²⁴ Agrum rerum temere motarum. | Hoc
est rebus temerè motis, Græcorum more qui
Genitivum ponunt, ubi Latini Ablativum
usurpant: Sic discernitur animi Terent. Ager
animi Liv.

²⁵ Mors abstulit. | Ferro perit à quodam
C. Vario, cuius meminit Cicero in 3. de
Nat. Deor. percussus.

CAPUT XVIII.

Bellum Sociale.

Sociale bellum vocetur licet, ut extenuemus invidiam: si verum tamen volumus, ¹ illud civile bellum fuit. Quippe quum populus Romanus Etruscos, Latinos, Sabinosque miscuerit, & ² unum ex omnib⁹ sanguinem ducat; corpus fecit ex membris, & ex omnib⁹ unus est. Nec minore flagitio socii intra Italiam, quam intra urbem cives rebellabant. Itaq; quum jus civitatis, quam ³ viribus auxerant, socii ⁴ iustissime postulerent, ad quā spem eos cupidine dominationis ⁵ Drusus erexerat; postquam ille domestico scelere oppressus est, eadē fax, quæ illum cremavit, socios in arma & oppugnationem Urbis accendit, Quid hac clade tristius? quid calamitosius? quum omne Latium, atq; Picenum, Etruria omnis, atq; Campania, postremo Italia contra matrem ac parentē suam Urbem confurgerent? ⁶ Quum omne robur fortissimorum fidelissimorumq; sociorum sub suis quib; signis haberent ⁷ municipalia illa prodigia: Popedius Marfos, & Latinos Afranius; Umbros ⁸ totus senatus, & consules; Samnium Lucaniamq; Telesinus: quum regum & gentium arbiter populus ipsum se regere non posset, ut

INTERPRETATIO.

^a Quum monstra illa municipum quaque sub suis vexillis haberent omne robur fortissimorum fidelissimorumque sociorum.

NOTÆ.

CAP. XVIII. Bellum sociale. Anno Mundi 3860. ante Ch. Nat. 88. ab Ur. cond. 663. Ciss. L. Julio Casare, & P. Rutilio Lupo.

¹ Illud Civile bellum fuit. Quippe cum. | Post. fuit. minor distinctio ponenda est, de in illa proposita hinc everrenda, Corpus fecit ex membris & ex omnibus unus est. Sunt enim ab aliquo addita, qui se rhetoricum facere gestiebant. Pater meus.

² Et unum ex omnibus. | Romulus enim ex Sabinis, post virginum raptum, Latinis, & Tuscis pastoribus civitatem composuit: ideo vocat infra, Civitatem quam viribus auxerant.

³ Quam viribus auxerant. | Vide Notam superiorem.

⁴ Iustissime. | Civitatem socii iustissime reposcebant, quia scilicet eam viribus suis auxerant.

⁵ Drusus erexerat. | Vide cap. superiori.

⁶ Municipalia illa prodigia. | Duces qui sup-

gulis municipiorum copiis præerant, prodigia vocat, quod adversus matrem & parentem suam confurgerent. Sunt autem municipia civitates quæ muniis & honoribus populi Rom. fruuntur.

⁷ Totus Senatus & Consules. | Quid hoc totus Senatus, & Consules? Res inepta est & ridicula, sed ea tamen, qualiscumque sit, à Salmasio non animadversa, quanquam sperabam, nam incredibilis quædam in hoc loco depravatio est. Ea autem in veteri Editione non erat; nam pro, totus Senatus & Consules, ibi legitur, Vettius Cato Samnium, &c. Idque cum jam pridem olfecissem, totum hunc locum sic scripsi. Popedius Marfos & Latinos, Afranius Umbros, Vettius Cato Samnium, Lucaniam Telesinus, ut cum regum & gentium arbiter populus ipsum se regere non posset, Victrix Asia Europæque à Corsinio Roma peteretur. In ante editis pro, Victrix, scriptum est, ut Victrix, quæ particula, ut, alio transmittenda fuit, ut à me est. Pater meus.

victrix Asiæ Europæq; à ⁸ Corfinio Roma peteretur. Primum fuit bell⁹ in Albano monte consilium, ut ¹⁰ festo die Latinarum ¹¹ Julius Cæsar, & Martius Philippus consules, inter sacra & aras immolarentur. Postquā id nefas prodizione discussum est, ¹² Asculo furor omnis erupit, in ipsa quidem ludorum frequentia trucidatis, qui tum aderant ab Urbe, ¹³ legatis. Hoc fuit ¹⁴ impii belli sacramentum. Inde jam passim ab omni parte Italiæ, duce & auctore belli discursante Popedio, ¹⁵ diversa per populos & urbes ¹⁶ signa cecinere. Nec Annibalis, nec Pyrrhi fuit tanta vastatio. Ecce Oriculum, ecce ¹⁷ Grumentum, ecce Fesulæ, ecce ¹⁸ Carseoli; ¹⁹ reserata ²⁰ Nuceria, & ²¹ Picentia, cædibus, ferro, & igne vastantur. Fusæ ²² Rutilii copiæ, fusæ ²³ Capionis. Nam ipse ²⁴ Julius Cæsar exercitu amisso, quum in Urbem cruentus referretur, miserabili funere mediam etiam Urbem ²⁵ perviam fecit. Sed magna populi Romani fortuna, & semper in malis major, totis denuo virib⁹ inlurrexit: aggregis; singuli populos; ²⁶ Cato ²⁷ discunt Etruscos; ²⁸ Gabinius Marfos; Carbo Lucanos; ²⁹ Sylla Samnites. ³⁰ Strabo vero Pompeius omnia flammis ferroque populatus, non prius finem cæ-

INTERPRETATIO.

b Postquam id flagitium prodizione detectum fuit.

c Non prius stragis finem fecit quam per

everfionem Asculi sacrificaretur Manibus id exercituum & Consulium, Disque urbium de-
ptarum.

NOTÆ.

⁸ A Corfinio Roma peteretur. | Hoc est Roma invaderetur ab agminibus infestis quæ à Corfinio Pelignorum urbe descendebant.

⁹ In Albano monte. | In Latio.

¹⁰ Festo die Latinarum. | Latine ferie erant sacra quedam Romanis, Latinis, Hernicis, & Volscis communia, à Tarquinio superbo instituta. Sed postea multi alii populi fuere participes. In monte autem Albano quotannis petagebantur, & singuli in ea aliquid conferebant, alii cæcos, alii agnos, alii liba lactaria.

¹¹ Julius Cæsar, & Martius Philippus Consules. | Sext. Julius Cæsar, & L. Martius Philippus, qui superiori anno Consules fuerant, quo tempore socii in Albano monte belli consilium iniere.

¹² Asculo. | Asculum Picenorum urbs.

¹³ Legatis. | Servium Prætozem Fonteiumque legatum occiderunt Asculani.

¹⁴ Impii belli sacramentum. | Quo se ad bellum devotebant, ita ut nulli postea illud abjurare liceret. Impium vocat, quia contra Romanum, quæ illorum omnium parens.

¹⁵ Diversa per populos & urbes. | Nota, diversa per populos, hoc est, per populos dispersa.

¹⁶ Signa cecinere. | Id est tubæ, cornua, sic apud Virgil. x. Signa canunt.

¹⁷ Grumentum. | Lucaniz oppidum.

¹⁸ Carseoli. | Urbs Æquorum.

¹⁹ Reserata Nuceria, & Picentia. | Pro, reserata, quod hic nihil est, ingeniosè coniec-

Salmastius, Reate, quæ urbs in Sabinis fuit, ab origine autem, si memini, erat Umbriæ.

²⁰ Nuceria. | Urbs Umbrorum.

²¹ Picentia. | Urbs in Picentinis juxta Lucaniam.

²² Rutilii copia. | P. Rutilius Lupi Consulis Contra Marfos pugnabat, & cecidit in prelio.

²³ Capionis. | Qui Prætor erat. Is primo prosperè pugnavit, sed cum victoriæ modum non faceret, circumventus cadit.

²⁴ Julius Cæsar. | Tamen in tabulis hunc prosperè pugnavisse reperies, sed forsitan pro, Julius Cæsar, legendum, Ipse Rutilius Cæsar enim pugnans lethale vulnus accepit. Vidit Freinsheim.

²⁵ Perviam fecit. | Emendasse Lipsius, permadesecit, quod mirè placet.

²⁶ Cato. | L. Porcius Cato.

²⁷ Discunt. | Discutere est, opprimere, ut supra noster, discussum nefas, hoc est oppressum. Sic apud Vellei. Bellum discussum.

²⁸ Gabinius. | A. Gabinius.

²⁹ Sylla Samnites. | L. Cornelius Sylla: is ante oppidum Nolam florentissima Samnitum castra cepit.

³⁰ Strabo vero Pompeius. | Cn. Pompeius Strabo, is Asculum cepit, circa quam urbem, ut ait Vellei, lib. 2. cap. 21. Cum in multis aliis regionibus exercitus dispersiflorent v. & lxx. M. Civium Romanorum, amplius lx. M. licorum una die confixere.

dium

dium fecit, quam Aſculi everſione, Manibus tot exercituum, conſulum, di-
reptarumque urbium diis, ³¹ litaretur.

NOTÆ.

³¹ Litaretur. | Vide lib. 11. cap. v.

CAPUT XIX.

Bellum Servile.

^a **U**Tcunque, eſſi cum ſociis (neſas!) cum liberis tamen, & inge-
nuiſ dimicatum eſt. Quis æquo animo ferat in principe gen-
tium populo bella fervorum? ¹ Primum Servile bellum, ² inter initia ¹³⁰
Urbis Herdonio Sabino duce in ipſa Urbe tentatum eſt: quum ⁴ oc-
cupata tribuniciis ſeditionibus civitate, Capitolium obſeſſum eſt, & ⁵ à
conſule captum. Sed hic tumultus magis fuit quam bellum. ⁶ Mox im-
perio ⁷ per diverſa terrarum occupato, quis crederet Siciliam multo
cruentius ſervili, quam Punico bello eſſe vaſtatam: ⁸ Terra frugum fe-
rax, & quodammodo ſuburbana provincia, ⁹ latifundiis civium Ro-
manorum tenebatur. ^b Hic ad cultum agri, frequentia ¹⁰ ergaſtula, ca-

INTERPRETATIO.

^a Ut ut ſit, quomodo cum ſociis (neſas!)
cum liberis & ingenuis pugnatum fuit.

^b Hic numeroſa ergaſtula ad colendos agros,
& cultores catenati bello dedere materiam.

NOTÆ.

CAP. XIX. *Bellum Servile.* Anno Mundi
3815. ant. Ch. Nat. 133. ab Ur. Cond.
618. Caſſ. Serv. Fulvio Flacco, & Q. Cal-
purnio Piſone.

¹ *Utcunque.* | Hæc ad majorem huiusce
belli invidiam dicta ſunt, dum illud cum ſu-
periori confert, quaſi diceret, fateor neſas
fuiſſe quod populus Roman. cum ſociis di-
micavit, ſed ut ut ſit, cum liberis tamen, &
ingenuis dimicatum eſt.

² *Primum ſervile bellum.* | Anno Mundi
3491. ante Ch. Nat. 457. ab Ur. Cond. 294.
De eo Livius, lib. 3. ſect. 15. *Excules ſervi-
que ad quatuor milia hominum, & quingenti,
duce Appio Herdonio Sabino, nocte Capitolium
atque arcem occupavere.*

³ *Inter initia urbis.* | Mirum cur hoc inter
urbis principia dicat eveniſſe, cum ea tunc
temporis à 264. annis fuerit condita. Re-
ſpexit ſcilicet ad poſteriori uſtud bellum Ser-
vile, quod 324. annis poſt natum eſt.

⁴ *Occupata tribuniciis ſeditionibus.* | Tribu-
ni cum Conſulibus de legibus ferendis decer-
tabant. Liv. loco ſuprà laudato, *Legis feren-
da aut accipienda intra civitatem tenebat.*

*Quantum juniores Patrum plebi ſe magis inſi-
nuabant, eo acrius contra Tribuni tendebant, ut
plebi ſuſpectos eos criminando facerent.*

⁵ *A Conſule.* | Poeticè pro, Conſulibus,
Conſules autem erant P. Valerius Publicola
II. & C. Claudius App. Fil. Sabinus.

⁶ *Mox.* | Comparatè ad ſua tempora, hæc
dixit Florus, quæ multo longiori intervallo
ab his diſtant, quam Servile iſtud bellum à
ſuperiori, quod Herdonio Sabino duce ten-
tatum eſt.

⁷ *Per diverſa terrarum.* | Tamen in Hiſ-
pania tantum tunc temporis geſtum fuiſſe bel-
lum comperio.

⁸ *Terra frugum ferax.* | Populum Roma-
num Sicilia nuriebat, unde & eam multæ,
urbis nutrice, cellam penariam Reipublice
vocavere.

⁹ *Latifundiis civium Romanorum.* | Alii
legunt *Latinorum*, ſed melius, *Romanorum*,
nam & cives Romanos vocat Diod. *Cum Ci-
ves Romani, etiam Equites ſibi plurima prædia
in Sicilia comparaffent.*

¹⁰ *Ergaſtula.* | Loca ubi ſervi vincti ope-
rantur. Hic autem Tò, *ergaſtula*, pro ipſis
ſervis poniatur.

tenatique cultores, ¹¹ materiam bello præbuere. Syrus quidam nomine Eunus (magnitudo cladium facit, ut meminerimus) ¹² fanatico furore simulato, dum ¹³ Syriæ deæ comas jactat, ad libertatem & arma ¹⁴ servos, ¹⁵ quasi numinum imperio concitavit; idque ut divinitus fieri probaret, in ore abdita nuce, quam sulphure, & igne stipaverat, leniter inspirans, flammā inter verba fundebat. ¹⁶ Hoc Miraculū primū duo millia ex obviis, mox ¹⁷ jure belli refractis ergastulis, sexaginta amplius millium fecit exercitum; regiūque, ¹⁸ ne quid malis deesset, decoratus insignibus, castella, oppida, vicos, miserabili direptione vastavit. Quin illud quoque, (ultimum belli dedecus) capta sunt castra ¹⁹ Prætorum; nec nominare ipsos pudebit, castra Manilii, Lentuli, ²⁰ Pisonis, Hypsæi, Itaque qui per ²¹ fugitivos ²² distrahi debuissent, prætorios duces, profugos prælio, ipsi sequebantur. Tandem ²³ Perperna Imperatore supplicium de eis sumptum est. Hic enim victos, & ²⁴ apud Ennam, novissime obfessos, ²⁵ quum fame quasi pestilentia consumpsisset,

NOTÆ.

¹¹ *Materiam bello præbuere.* | Supra dixit cap. xii. *Quid autem bella Servilia? Unde nobis nisi ex abundantia familiarum?*

¹² *Fanaticus.* | Fanatici propriè dicebantur, Sacerdotes, & furor fanaticus, furor divinus quali Sacerdotes corripī putabantur oraculum edituri.

¹³ *Dum Syriæ Dea comas jactat.* | Pro comas quidam habent ceremonias; quod non placet: minus etiam quod Pontano in mentem venit, qui legit *comas*, & explicat *saltationis genus*. Nam dubito an hoc sensu *comas* ullibi possit reperiri. Retine igitur *comas*, & sic intellige, *Pendant qu' à tous propos le drôle ne parle que des cheveux de la Déesse Syr.*; ille enim per ejus comas jurabat. Nunc de Dea Syriā multa hic possent dici, sed ea nec res nec tempus postulant. Dea Syra Cybele est Deūm mater. Probat Selden, in libro de Diis Syriæ.

¹⁴ *Quasi numinum imperio.* | Quippe fanaticum furorem simulaverat, & sic eos, quasi ipsi Diī mandarent, concitabat.

¹⁵ *Hoc miraculum.* | Alii legunt, *hoc miraculo*, ut sequentia, *fecit exercitum*, ad Eunum referantur, quod etiam magis placet.

¹⁶ *Jure belli.* | Alii legunt *more belli*, vel, *vi & bello*, perperam ut videtur: *jure belli*, quia nihil est quod per bellum non liceat.

¹⁷ *Nequid malis deesset.* | An ideo gravior Eunus erat populo Romano, quod regis ibat decoratus insignibus? Ita, *Regium* enim nomen sic ei infestum, & odiosum erat, ut Tarquinium Collatinum ob nomen tantum regium urbe fugaverit.

¹⁸ *Prætorum.* | Prætores etiam numero plu-

rali dixit Livius, sive autor Epitomæ, quis ille sit, sed *Hipsai* tantum Annales meminere.

¹⁹ *Pisonis.* | Hunc Pisonem alium intellige à Q. Calpurnio Pione, qui Consul, non Prætor fuit. Forſan Cn. vel L. Calpurnius Piso.

²⁰ *Fugitivos.* | Fugitivarii dicuntur, qui fugitivis adduntur, ut eos retrahant, *De Archers.*

²¹ *Distrahi.* | Error est, sed non Salmasti, (quanquam in ejus Editione majore legitur Lugd. Batav.) Profecto autem Correctori Typographico hoc Sphalma relinqui æquum est, & verum: scribendum, *retrahi*, quod verbum in fuga, cum qui reprehenditur, solenne & proprium est. Sic apud Terent. in Heautont. Act. 4. sc. 2.

Retrahant hercle opinor ad me idem illud fugitivum argentum.

²² *Perperna Imperatore.* | Pro Perperna sunt qui legant, *Rupilio*, ut & infra Nota 36. Sed est Rupilius contra servos in Sicilia rem gesserit, non ideo sequitur Marcum Perpernam in partibus non fuisse: sane & Perpernæ triumphī Annales meminere, qui eum præterea Prætozem vocant.

²³ *Apud Ennam.* | Enna Siciliæ Meditæranæ urbs, & insulæ Umbilicus.

²⁴ *Quum fame quasi pestilentia.* | Legendum, *cum fame*, ex qua pestilentia, consumpsisset. Nil certius: Et multis exemplis probari potest. Quin & ipse sic supra locutus est cap. v. *Quum ex mora obsidentem regem famis, & ex fame pestilentia urgeret.* Et Q. Curtius lib. 9. *Famem deinde pestilentia sequuta est. Pater meus.*

reliquias latronum compedibus & catenis religavit, ²⁵ crucibusque punivit. Fuitque de servis ²⁶ ovatione contentus, ne dignitatem triumphi ²⁷ servili inscriptione violaret. Vixdum respiraverat insula, ²⁸ quū ²⁹ statim à servis, & ³⁰ à Syro reditur ad Cilicem. Athenio pastor, interfecto domino, ³¹ familiam ergastulo liberatam sub signis ordinat. Ipse veste purpurea, argenteoq; baculo, & ³² regium in morem fronte redimita, non minorem, quam ille fanaticus prior, constat exercitum: acriusque multo, quasi & illum vindicaret, vicos, castella, oppida diripiens, in dominos, in servos infestius ³³ quasi in transfugas, sæviebat. Ab hoc quoq; Prætorii exercitus cæsi; capta ³⁴ Servilii castra, capta Luculli. Sed ³⁵ Aquilius ³⁶ Perperna usus exemplo, interclusum hostem commeatibus ad extrema compulsi: ³⁷ communitalq; copias armis, fame facile delevit; ³⁸ dedidissentque se, nisi suppliciorum metu voluntariam mortem prætulissent. Ac ne de duce quidem supplicium exigi poruit, quamvis in manus venerit. Quippe ³⁹ dum circa deprehendendum eum multitudo contendit, inter rixantium manus ⁴⁰ præda lacerata est.

NOTÆ.

²⁵ *Crucibusque punivit.* | Crux servorum supplicium fuit.

²⁶ *Ovatione.* | Ovatio est minoris Triumphi genus, quæ Triumphantes nec trabeam, nec togam pictam indui, pedibus, interdum etiam & equo urbem ingrediebantur, exercitum præeuntes, Ovatio ab ove quam ovantes immolabant.

²⁷ *Servili inscriptione.* | Solenne fuit apud veteres Romanos devictorum hostium nomina ante triumphum inscripta procedere; muri etiam devictarum urbium, flumina, montes & sylvæ ex argento unâ spectanda populo ferebantur. Ovid. in elegantissima illa eleg. quæ lib. 2. de Ponto initium facit, quam merito reliquis ejusdem nominis operibus anteponas.

Protinus argento versos imitantia muros

Barbara cum victis oppida lata viris,

Fluminaque & montes, & in alijs pascua
hivis,

Armaque cum telis in strus mista suis.

²⁸ *Quum statim à servis & à Syro.* | Acutissime Salmastius, *Cum statim servus*, (subaud. *adsums*, aut tale aliquid) tamen mihi placeat magis, si tollas, *a servis*; ratio est, quod, *à Syro*, idem est quod, *à servis*. Explicatio tantum est, à studio aliquo, ut sit, ad scripta. *Pater meus.*

²⁹ *Statim.* | xxxi. annis post inceptum ab Euno bellum.

³⁰ *A Syro reditur ad Cilicem.* | Proverbi-um olet. Per Cilicem alludit ad bellum Piraticum quod contra Cilices gestum fuit, de quo vid. cap. vi. lib. 111. à bello Servili ad

Piraticum illud rursus ventum est. Eunus enim Syrus erat. Et Cilix pastor Athenio de quo infra.

³¹ *Familiam.* | Vid. cap. xxy.

³² *Regium in morem fronte redimita.* | Diademate quali Reges solent frontem redimiri.

³³ *Quasi in transfugas.* | Nam cum servi essent, communem servorum causam tueri, seque sub vexillis ordinare debebant; quod quum ab illis præticum non fuerit, quasi transfugas videbantur.

³⁴ *Servilii castra, capta Luculli.* | Alios Annales habuit Florus, nam ex nostris C. Servilij, & C. Licinii Luculli castra non modo non capta fuisse, contra vero, & à Lucullo victos semel, & à Servilio tantum non repressos fuisse servos manifestum est.

³⁵ *Aquilius.* | Manlius Aquilius qui tunc Consul fuit.

³⁶ *Perperna.* | Vid. Not. xxii. supra.

³⁷ *Communitasque.* | Ex Historia legendum, Communitasque. Aquilius enim eos, & vi & fame devicit.

³⁸ *Dedidissentque se.* | Immo fere se omnes dedidit, qui Romam deducti, & bestiis objecti, cum ijs decertare detrectantes mutuis concipere vulneribus.

³⁹ *Dum circa deprehendendum eum.* | Alij habent *ad deprehendendum eum*. Sed viciū est contra usum Latinitatis. Scribe, *Dum circa deprehendendum eum. Pater meus.*

⁴⁰ *Præda lacerata est.* | Diodor. tamen ducem etiam Romam deductum fuisse dicit, si bique ipsum manus intulisse.

CAPUT XX.

Bellum Spartacium.

133 ^a **E** Nimvero servilium armorum dedecus ² feras. ³ nam & ipsi per fortunam in omnia obnoxii, tamen ⁴ quasi secundum hominum genus sunt; ⁵ & in bona libertatis nostræ adoptantur. Bellum Spartaco duce concitatum, quo nomine appellam, nescio. Quippe quum servi militaverint, gladiatores imperaverint: ⁶ illi infimæ sortis homines: hi pessimam auxere ludibrio calamitatem. Spartacus, Chrysus, Oenomaus ⁷ effra^{cto} Lentuli ludo, ⁸ cū triginta haud amplius ejusdem fortunæ viris eruperunt Capua; servisq; ⁹ ad vexillum & ad auxilium vocatis, quū statim decem amplius millia coissent hominum, non modo 134 effugisse contenti, ¹⁰ jam vindicari volebant. Prima ¹¹ velut arena viris

INTERPRETATIO.

^a Sed ut vera dicam omnes servilium bellorum infamiam ferant: nam etsi ipsi per fortunam in omnia subiecti sunt, tamen sunt quasi se-

cundum genus, & bonorum nostræ libertatis participes assumuntur.

NOTÆ.

C A P. XX. *Bellum Spartacium.* Anno Mundi 3877. ante Ch. Nat. 71. ab. Ur. Cond. 680. Coss. M. Terentio Varrone Lucullo, & Cassio Vato.

¹ Enimvero. | Ostendit Servile bellum minus flagitiosum fuisse quam Gladiatorium, quippe gladiatores multo peioris sunt sortis quam servi. Ceterum hoc principium abruptum, ut & illud superioris capituli, utcumque, probare videntur quod monuimus, nempe Florum bella sua uno tenore, non per capita descripsisse.

² Feras. | Id est quivis ferat, hoc est æquo animo patiatur.

³ Nam & ipsi per fortunam, &c. | Omnino scribendum, nam etsi ipsi per fortunam in omnia obnoxii, tamen, &c. Pater meus.

⁴ Quasi secundum hominum genus sunt. | Secundum genus hominum servos vocat noster, quia inter eos & dominos parum inest discriminis, & post dominos inter homines numerantur.

⁵ Et in bona libertatis nostræ adoptantur. | Hoc est per munitionem, quasi per adoptionem bonorum libertatis nostræ participes sunt; libertatem consequuntur quā nos soli, domini scilicet, utimur.

⁶ Illi infimæ sortis homines: hi pessimam auxere ludibrio calamitatem. | Scire equidem vult quid sit hoc loco pessima calamitas:

Dein, si quis respondeat (ut sunt quidam ingeniosè fatui) tum hoc alterum petam de-
nuo. Illi (servi scilicet) sunt infimæ sortis, hi pessimam: Quid ais? Servine sortis infima fuerint, Gladiatores nullius? nemo dixerit, nam nimis ridicula res foret. Cujus igitur sortis erant Gladiatores? Pessima; nam & servi erant, & pessimi ac sceleratissimi servorum. Piget me plura adscribere. Sic igitur lege. Illi infimæ sortis homines, hi pessima, auxere ludibrio calamitatem. Pater meus.

⁷ Effra^{cto} Lentuli ludo. | Ludus dicebatur locus ubi gladiatores exercebantur. Gallicè diceret, la Salle.

⁸ Cum triginta haud amplius. | Epitom. Liv. sexaginta quatuor fuisse testatur alii plures: Cicero cum nostro fere consentit, qui multo minus quinquaginta fuisse contendit. lib. 6. Epist. ad Atticum.

⁹ Ad vexillum, & ad auxilium. | Istæ expunge, & ad auxilium, quæ diversa tantum lectio est, libro adscripta, vel inscripta, ut optinè monuit Salmasius.

¹⁰ Jam vindicari volebant. | Hoc est in libertatem asseri.

¹¹ Velut arena. | Arenam dicit, quia de gladiatoribus loquitur, qui propriè in arenam descendere, in arena pugnare dicuntur. Sic capite sequenti, Cives quasi in arena pugnare dicit, quod gladiatorio more inter se concurrerent.

mons

mons Vesuvius placuit. Ibi quum obsiderentur à ¹² Clodio Glabro, per fauces cavi montis ¹³ vitigineis delapsi vinculis, ad imas ejus descendere radices: & exitu invio, nihil tale opinantis ducis subito impetu castra rapuere. Inde alia castra. Deinceps ¹⁴ Coram, totamq; pervagantur Campaniā. Nec villarū atq; vicorum vattatione contenti, Nola atq; Nuceriā, ¹⁵ Thurios atq; ¹⁶ Metapontum terribili strage populantur. Affluentib⁹ in diem copiis, quū jam esset justus exercitus; ē ¹⁷ viminib⁹, pecudumq; tegumentis inconditos sibi clipeos; ¹⁸ ē ferro ergastulorū recocto, gladios ac tela fecerunt. Ac ne quod decus justo deesset exercitus, domitis obviis gregib⁹ paratur equitatus. Captaq; de prætorig⁹ insignia & fances ad ducem detulcre. Nec abnuit ille de stipendiario Thrace miles, de milite desertor, inde latro, ¹⁹ deinde in honore virium gladiator. ²⁰ Qui ē defunctorū quoq; prælio ducū ²¹ funera imperatoris celebravit exequiis, ²² captivosq; circa rogū jussit armis depugnare: quasi plane expiaturus ²³ omne præteritum dedecus, si de gladiatore ²⁴ munerator fuisset. Inde jam consulares quoq; aggressus, in Appennino ²⁵ Lentuli exercitum percecudit: apud

INTERPRETATIO.

b Vitigineis funibus lassi per specum cavi montis ad ultimas ejus radices descendere, & egressu incognito, subito impetu rapuere castra ducis, nil tale reputantis.

c Qui funera quoque ducum in prælio mortuorum decoravit imperatoria pugna, & captivos jussit circa rogum armis decertare.

NOTÆ.

¹² Clodio Glabro. | Claudium Pulchrum vocat Liv., Appianus vero, Varinium Glabrum.

¹³ Vitigineis delapsi vinculis. | In al. legitur vitineis, al. vimineis, al. vixineis, vel vixinis, sed melius vitigineis; nam & Plutarch. in Crasso labulca contextas fuisse catenas istas ait.

¹⁴ Coram. | Urbs in Volsis.

¹⁵ Thurium. | Magnæ Græciæ urbs in sinu Tarentino.

¹⁶ Metapontum. | Magnæ Græciæ urbs maritima, inter Casuentum & Bradanum fluvios sita.

¹⁷ Euvminibus. | Hæc conficiendorum scutorum ratio à veteribus sæpius usurpata: Vimina intexebant, eaque pellibus inducebant.

¹⁸ E ferro ergastulorum. | Gallicè diceret, Deis fœneret.

¹⁹ Deinde in honore virium gladiator. | Legendum in honorem. Hoc vult Florus: Spartacus ex tributario Thrace miles, ex milite desertor, ex desertore latro, deinde captus & Romam perductus, cum ob latrocinia in crucem recta duci debuisset, tamen

quia viribus maximis præditus erat, in honorem virium gladiator factus est.

²⁰ Qui defunctorum quoque, &c. | Scribendum, quin, id est, quin etiam, ad augendam rei indignitatem.

²¹ Funera imperatoris celebravit exequiis. | In exequiis vel Ducum vel Imperatorum quandoque gladiatores adhibebantur, quod de Spartaco noster ait, qui defunctorum prælio Ducum funera gladiatoria pognā, quam imperatorias exequias vocat noster, sæpissime decoravit.

²² Captivos circa rogum jussit. | Familias dux factus scilicet.

²³ Omne præteritum dedecus. | Quod contraxerat dum & ipse circa rogum gladiator pugnabat.

²⁴ Munerator. | Muneratores dicebantur qui munera, hoc est, spectacula, gladiatores populo dabant. Spartacus autem munerator sibi quodam modo videbatur, quia captivos jubebat circa rogum armis depugnare.

²⁵ Lentuli. | Cn. Cornelii Lentuli Clodiani Consulis.

²⁶ Mutinā ²⁷ Caii Cassii castra delevit. Quibus elatus victoriis, de invadendā urbe Romanā (quod satis est turpitudini nostræ) deliberavit. Tandem etiam totis imperii viribus contra ²⁸ Mirmillonem confurgitur: ²⁹ pudoremq; Romanū ³⁰ Licinius Crassus asseruit. A quo pulsi fugatiq; ³¹ (pudet dicere) hostes, in extrema Italiæ refugerunt. ³² Ibi circa Bruttij angulū clusi, quum fugam in Siciliam pararent, neque navigia suppetere, rarefque ex cratibus, & dolia connexa virgultis in rapidissimo freto frustra experirentur; tandem eruptione facta, dignā viris obire mortem: & quod sub gladiatore duce oportuit, ³³ sine missione pugnatū est. Spartacus ipse in primo agmine fortissimè dimicans, quasi imperator occisus est.

INTERPRETATIO.

d. Et Licinius Crassus dedecus Romanum vindicavit.

e. Ibi circa sinum Bruttium, cum fugam in Siciliam pararent, nec naves coningerent,

frustraque in violentissimo freto tentarent rari factas ex cratibus, & dolia caligata virgultis; tandem.

NOTÆ.

²⁶ Mutinam. | Galliæ Cispadanæ urbem. Hodie Modens.

²⁷ Caii Cassii. | Qui Prætor erat.

²⁸ Mirmillonem. | Mirmillones dicebantur gladiatores quidam qui ex Gallia venerant. Mirmillo autem non erat Spartacus, ex Thracia scilicet oriundus. Sed aliquando Mirmillo, pro quovis gladiatore sumitur, ut hic.

²⁹ Licinius Crassus. | Prætor.

³⁰ Pudet dicere. | Hæc pendent à voce, hostes: pudet dicere, hostes scilicet. turpe e-

nim populo Rom, servos & gladiatores hostes vocare.

³¹ Clusi. | Ex MSS. Codd. optimè; non, ut in aliis, oclusi.

³² Sine missione. | Hoc est ad certam mortem. Missio enim erat gratia deferendi pugnam, quæ quandoque dabatur victis gladiatoribus: cum autem placeret ut eo ulque pugnaretur, quoad alteruter occumberet, dicebatur, pugna sine missione ut hic sine missione pugnatum est, quia gladiator imperabat,

CAPUT XXI.

Bellum civile Marianum.

¹³⁶ HOC deerat unū populi Romani malis, jam ut ipse intra se ¹ parricidiale bellū domi stringeret; & in Urbe media ac foro, ² quasi arena, cives cum civibus suis, gladiatorio more concurrerent. Æquiore

NOTÆ.

CAP. XXI. Bellum civile Marianum. Anno Mundi 3862. ante Ch. Nat. 86. ab Ur. Cond. 663. Coss. L. Cornelio Sullā, & L. Pompeio Rupo.

¹ Parricidiale bellum. | Mallem legere ferrum; nam nescio si recte dici possit, stringere

bellum; at stringere ferrum, est ferrum è vagina educere. Parricidiale autem vocat, quod à civibus contra cives adhiberetur.

² Quasi arena. | Metaphora à gladiatoribus, unde mox subiungit, gladiatorio more. Vid. cap. sup.

animo 3 utcunq; ferrem, si 4 plebei duces; aut si nobiles, mali saltem, ducatu sceleri præbuisent: 5 quū vero, pro facinus, qui viri! qui imperatores! decora & ornamenta sæculi sui Marius, & Sylla pessimo facinori suā etiā dignitatem præbuerunt. 6 Tribus, ut sic dixerim, fide-ribus agitur eum: 7 primo & levi, & modico, 8 tumultu magis quā bello, intra ipsos armorum duces subsistente sævitia; mox atrocius, & cruentius, per totius viscera senatus grassante victoria. Ultimum 9 non civicam modo, sed hostilem quoque rabiem supergressum est; quum armorum furor totius Italiæ viribus niteretur, eo usque odiis sævienti-bus, donec deessent, qui occiderentur. Initium & causa belli, 10 inexplēbilis honorū Marii fames, a dum 11 decretā Syllæ provinciā 137. Sulpitia lege sollicitat. Sed impatiens injuriæ statim Sylla legiones 12 cir-cumegit: 13 dilatoq; Mithridate, 14 Esquilina, 15 Collinaq; porta ge-minū agmen Urbi infudit. 16 Unde quum consulto Sulpicius, & Albi-novanus objecissent catervas, fudeq; & saxa undique à moenibus ac

INTERPRETATIO.

a Dum per legem Sulpitii ambis provinciam delatam Sylla

NOTÆ.

3 Utcunque. | Sic supra cap. xix. Utcum-que est cum sociis (nefas!) &c. Utcunque, quodammodo, quoquo modo.

4 Si plebei duces, aut si nobiles, mali saltem. | Et revera minus flagitiosum esset Ro-manis, si plebei aut si nobiles mali se hujusce belli duces præbuisent: fieri enim nequit quin interdum in magno, & in dies majore populo perniciosi cives existant. At vero cum per Marium & Syllam sæculi sui orna-menta id bellum contigerit, omnino caret solatio clades.

5 Quum vero. | Vel aliquid deest, vel legendum, tum vero, seu, at vero: nil cer-tius.

6 Tribus ut sic dixerim fide-ribus. | Hic sidera posuit noster pro tempestatibus. Tri-bus sideribus, Gallicè diceret, Par trois éclats de tempête.

7 Primo. | Sidere scilicet, Le premier coup.

8 Tumultu magis quam bello. | In aliis le-gitur; Tumultu majore quam bello, sed præ-ferat ut edendum curavimus: & bene tu-multum à bello distinguit. Sic Livius, Sal-lust. & Tacitus. Cicer. etiam Philip. 8. Ita-que majores nostri tumultum italicum quod e-rat domesticus, tumultum Gallicum quod e-rat Italia finitimus, præterea nullum tumultum nominabant.

9 Non civicam modo, sed hostilem quoque rabiem supergressum est. | Lucanum suum in-terpretari voluit Florus, sed Profecto pane-gyristes noster Poëtam Hispanum non intel-legebat faci. Cum enim Lucanus dixit, bella

plusquam civilia, nullum gradum reliquit, quo crescere possent: At Florus supra, Ci-vilia, ponit Hostilia, quod falsum, ut ratio & politici probant. Ergo hic nihil aliud est quam arguti acuminis prurit. Quod dixi modo, ad perfectam & exquisitam judican-di rationem pertinet. Pater meus.

10 Inexplēbilis honorum Marii fames. | Refer ad cap. xii. Ubi dixit noster. Nonne ambitus honorum ab iisdem divitiis incitatus? Atque inde Mariana, inde Syllana tempestas.

11 Dum decretam Sylla provinciam Sulpi-cia lege sollicitat. | Provincia Syllæ deman-data erat bellum cum Mithridate gerendum, quam Provinciam cum sibi optaret Marius, Sulpitio Tribuno plebis autor fuit, ut perni-ciosas leges ferret, quæ exules revocarentur, & ut ipse adversus Mithridatem dux cre-aretur.

12 Circumegit. | Hoc est, reduxit.

13 Dilatoque Mithridate. | Et in aliud tempus dilato bello quod cum Mithridate gerendum sibi demandatum fuerat.

14 Esquilina. | Porta quæ ad Esquilinum campum ducebat, dicta etiam Triburtina & Prænestina.

15 Collina. | Quæ & quirinalis, agonia, sive agonensis dicta fuit.

16 Unde cum consulto Servius, &c. | Hoc probat Salmasius non ego. In aliis Ed. me-mini me legere, Unde cum subito Servius. Scribendum, Unde cum Servius Sulpicius. Res notissima, & propria est.

rela jacerentur ; ¹⁷ ipse quoque ; ¹⁸ jaculatus incendio viam fecit, arcem
que Capitolii, quæ ¹⁹ Pœnos quoque, ²⁰ Gallos etiam Senones evase-
rat, quasi captivum victor insequedit. Tum ²¹ ex consulto senatus adver-
sariis hostib⁹ judicatis, in præsentem tribunum, aliosq^{ue} diversæ facti-
onis, jure sævitū est. Mariū servilis fuga exemit ; immo fortuna al-
teri bello reservavit. ²² Cornelio, Cinna, Cnæo Octavio consulibus,
male obrutū resurrexit incendium ; & ²³ quidem ab ipsorū discordia,
quum de revocandis, quos senatus hostes judicaverat, ad populum
referretur. Cincta quidem gladiis concione, sed vincentibus ²⁴ quib⁹
pax & quies potior, profugus patria sua Cinna ²⁵ confugit ad partes.
¹³⁸ Redit ab Africa Marius, ²⁶ clade major. Siquidem ²⁷ carcer, catenæ,
fuga, exilium, ²⁸ horrificaverant dignitatem. Itaque ad nomen tanti
viri late concurritur : ²⁹ servitia (pro nefas !) & ergastula armantur : &
facile invenit exercitū miser imperator. Itaq^{ue} vi patriam reposcens,
unde vi fuerat expulsus, poterat videri jure agere, nisi causam suam se-
vitia corrumpere. Sed quum diis hominib⁹q^{ue} infestus rediret, statim
primo impetu ³⁰ cliens & alumna Urbis Ostia, nefanda strage diripitur.
Mox in urbem quaduplici agmine intratur. Divisere copias Cinna,
Marius, Carbo, Sertorius. Hic postquam manus omnis Octavii de-
pulsā janiculo est ; statim ad principū cædē signo dato aliquanto sævius
quam aut ³¹ in Punica, aut in ³² Cimbrica urbe, sævitur. Octavii

NOTÆ.

¹⁷ Ipse. | Sylla scilicet.

¹⁸ Jaculatus. | Sudes, scilicet, jacula ig-
nita quibus Romani utebantur, quomodo
hodie Galli, *Des Bombes, des Grenades.*

¹⁹ Pœnos quoque. | Annibalem scilicet.

²⁰ Gallosetiam Senones. | Vide cap. xiii. lib. i.

²¹ Ex consulto Senatus adversariis hostibus
judicatis. | Qui contra patriam arma cepis-
sent, vel à Republica defecissent, resque
novas moliri essent, eos moris erat, *hostes*
à Senatu judicari, ita ut cuivis eos impunè li-
ceret, vel occidere, vel ad Consules ducere.

²² Cornelio Cinna. | L. Cornelio Cinna,
Cn. Octavio nepote Consulibus ; anno qui
titulo præmissis sequutus est.

²³ Et quidem ab ipsorum discordia. | Ab dis-
cordia Consulium. Cum alter, nempe Cinna,
exules revocandos censeret, alter vero, nempe
Octavius, negaret esse revocandos, alii aliam
discordiæ causam dant, nempe quod Cinna, ut
sibi potentiam adstrueret, Italiæ cives in om-
nes tribus divisit, quæ ratione Italicis plus
potestatis dabat in comitiis, quam Romanis,
ideoque ab Octavio collega urbe pulsus fuit.

²⁴ Quibus pax & quies potior. | Nempe
ii qui exules revocandos negaverant.

²⁵ Confugit ad partes. | Marii quem ab
exilio revocavit.

²⁶ Clade major. | Hoc est propter cla-
dem, probant sequentia.

²⁷ Carcer. | Cum Sylla Romani ingressus
fuit, fugiens Marius retractus arnadinet ubi
latuerat, in Minturnasium carcerem per-
ductus fuit, cui immixtus Gallus ut eum oc-
cideret, ejus autoritate eum interficere
non ausus est, contra dimissus Marius, &
viatico adjutus, in Africam contudit.

²⁸ Horrificaverant. | Egregium, & ple-
num dignitatis atque adeo majestatis divina
verbum est, quasi diceret, admirabiliorem,
digniores fecerant Marium, & quodam quasi
sacro horrore auxerant, reverentiamque con-
ciliabant, quod tot periculis objectus, non
potuerit extingui. Honor enim ad res sacras
referatur & venerationem. Vid. quæ diximus
cap. xvii. lib. 11. *Obvium aquis ignem non sine
quodam sacrilegii metu & horrore deprehendit.*

²⁹ Servitia & ergastula. | Hoc est servi-
tutis more, sic alibi *dominationem* dixit
pro *dominationibus*.

³⁰ Cliens & alumna urbis Ostia. | Alum-
nam & clientem urbis vocat, quia ab An-
cio Marcio quarto Romanorum rege condita
fuit. Vide cap. iv. lib. i. *Ostiamque in ip-
so mari, fluminisque consinio coloniam posuit.*

³¹ In Punica urbe. | Carthagine.

³² Aut Cimbrica urbe. | Cimbricam ur-
bem pro quavis hostili urbe posuit, neque
enim ullam apud hostium Cimbrorum ur-
bem à Romanis captam reperias.

consulis caput pro Rostris exponitur; ³³ Antonii consularis in Marii ipsius mensis: ³⁴ Cæsar, & Fimbria ³⁵ in penatibus domorum suarum trucidantur; ³⁶ Crassi pater & filius in mutuo alter alterius aspectu: Bæbium atque Numitorium per medium forum ³⁷ unci traxere carnificum: ³⁸ Catulus se ignis haustu ludibrio hostium exemit; ³⁹ Merula flamen ¹³⁹ Dialis in Capitolio Jovis ipsius oculos venarum cruore respergit: Ancharius ipso vidente Mario confossus est, ⁴⁰ quia fatalem illam scilicet manum non porrexerat salutanti. Hæc tot senatus funera ⁴¹ intra calendas & idus Januarii mensis, ⁴² septima illa Marii purpura dedit. Quid futurum fuit, si annum consularis impleisset; ⁴³ Scipione Norbanoque consulibus; tertius ille turbo civilis insaniæ toto furore detonuit, quippe quum ⁴⁴ hinc octo legiones, inde quingentæ cohortes starent in armis, & inde ab Asia cum victore exercitu Sylla properaret. Et sane quum tam ferus in Syllanos Marius fuisset; quanta sævitia opus erat, ut Sylla de Mario vindicaretur? ⁴⁵ Primum apud Capuam sub amne Vulturno signa concurrunt: & statim Norbani fusus exercitus. Statim ⁴⁶ omnes

NOTÆ.

³³ Antonii. | Marci Antonii oratoris, cuius meminit Cicero 3. de Orat. quem eloquentissimum, prudentissimumque commendat.

³⁴ Cæsar & Fimbria. | Merito hic hælere viri docti, constat enim Marianarum partium fuisse Fimbriam, cur igitur à Marianis occisus. Libenter Salmastio assentiar, qui ex scriptis Cod. legendum coniecit, Cæsar à Fimbria in penatibus domorum suarum trucidatur. Nisi tamen illum Fimbriam de quo noster, alium ab isto statuas qui Marii partes tutatus est. Alii legunt, Cæsares à Cinna, quod satis verisimile est. Ambo enim Cæsares, & Caius & Lucius trucidati.

³⁵ In penatibus domorum suarum. | Hoc est in intima domorum suarum parte, ubi penates Dei habitare putabantur in unicuiusque domo. Unde etiam penates pro domo dicuntur.

³⁶ Crassi pater & filius. | Filius ab Equitibus Fimbriæ interfectus fuit, pater sua manu. Alii tamen aliter.

³⁷ Unci. | Is mos fuit Romæ ut damnatorum corpora unci, vel in Tiberim, vel in cloacas raperent.

³⁸ Catulus se ignis haustu. | Q. Catulus se loco nuper calce arenaque perpolitò, illatoque igne qui vim ardoris excitaret, simul exitiâli hausto spiritu, simul incluso suo, mortem magis voto quam arbitrio inimicorum, obiit. Hinc patet quid noster intelligit perignis haustum.

³⁹ Merula. | L. Cornelius Merula flamen dialis incensis venis superisque altaribus sanguine, quos sæpe pro salute Reipublicæ precatus erat Deo, eos in execrationem Cinne, partiumque ejus, tum præcatus, optimè de Reipublica meritum spiritum reddidit. Patetcul.

⁴⁰ Quia fatalem illam scilicet manum. |

Hoc signum suis dederat, ut quibus se adiutibus manu non porrigeret, eos trucidarent. Ideo illam Florus fatalem vocat.

⁴¹ Intra Calendas & Idus. | Marius enim cum vii. Consul esset, obiit Idibus Januarii, hoc est die tredecimo.

⁴² Septima Marii purpura. | Septimus Marii Consulatus: Consules enim purpura induti.

⁴³ Scipione Norbanoque Consulibus. | In omnibus Codicibus manuscriptis, ut auctor est Salmastius, legitur, Scipione Norbanoque quinto Consulibus. Quod utrum corrupte an rectè positum sit, non posse se per otium disquirere dicat. Ipse quidem scio Scipionem: illum dictum fuisse Lucium Scipionem: illum alterum, Caium Norbanum. Itaque istud, quinto, natum fuerit ex compendiosa scriptura, q; pro, que, unde illi effecerunt Q. id est, Quinto. Pater meus.

⁴⁴ Hinc octo Legiones, inde quingentæ cohortes. | Hic & legiones & cohortes ex iisdem partibus sunt, nempe Romanorum: hoc dixi ob voces, hinc & inde, quæ duos exercitus comprehendere videri poterant. Legiones erant 6000. hominum, & constabant decem cohortibus, quæ tunc 600. homines capiebant: nam primis temporibus, & legiones & cohortes minores fuerant.

⁴⁵ Primum apud Capuam. | Idem habet Eutrop. lib. 5. primo prælio contra Norbanum dimicavit non longè à Capua, tum vii. ejus cecidit, vii. millia cepit, cxxiv. suorum amisit.

⁴⁶ Omnes Scipionis copia ostentata ipse pacis oppressa. | Fuso Norbani exercitu Sylla se ad Scipionem convertit, & ante prælium totum ejus exercitum sine sanguine in ditionem accepit.

Scipi

Scipionis copiae, ostentata spe pacis, oppressæ. ⁴⁷ tum Marius juvenis, & Carbo consules, quasi desperata victoria, ne inulti perirent, ⁴⁸ in antecessum sanguine senatus sibi parentabant. Obfessaq; curia, sic de senatu quasi de carcere, qui jugularentur, educti. Quid funerum ⁴⁹ in foro, ⁵⁰ in circo, in patentib; templis? Nam Quintus Mucius Scaevola pontifex ⁵¹ Vestales amplexus aras, ⁵² tantum non eodē igne sepelitur. Lamponius atq; ⁵³ Telestinus Samnitarum duces, atrocius Pyrrho & Annibale Campaniam Etruriamq; populantur: ⁵⁴ & sub specie partium se vindicant. Apud ⁵⁵ Sacriportum, ⁵⁶ Collinamq; portam debellatæ omnes hostiū copiae. Ibi Marius, hic Telestinus oppressi, Nec idem tamen cædium, qui belli finis fuit. Stricti enim & in pace gladii: ⁵⁷ animadversumq; in eos, qui se sponte dederant. ⁵⁸ Minus est, quod apud Sacriportum, & apud Collinam portam septuaginta amplius millia Sylla concidit. Bellum erat. Quatuor millia deditorum inermium civiū in ⁵⁹ Villa publica interfici iussit. ⁶⁰ Isti tot in pace, non plures sunt? Quis autem illos potest computare, quos in Urbe passim, quisquis voluit, occidit? donec admonente ⁶¹ Furfidio, vivere aliquos debere, ut essent quib; imperarent; proposita est ⁶² ingens, illa tabula; & ex ipso Equestris ordinis flore ac senatus duo millia e-

NOTÆ.

⁴⁷ Tum Marius. | Ca. Marius Marii filius, & Cn. Papirius Carbo.

⁴⁸ In antecessum. | Hoc est ante justum tempus. Sic lib. 4. cap. 12. dixit in antecessum pradam dividere.

⁴⁹ Sanguine Senatus. | Eos Senatores occidebant qui Syllæ partes tuebantur.

⁵⁰ Parentabant. | Parentare est mortuis parentibus sacrificia facere, inferias ferre. Sed de quorumvis mortuorum sacrificiis dicitur.

⁵¹ In foro. | Forum Romanum intellige, inter Capitolinum & Palatinum, montes.

⁵² In circo. | In circo maximo, qui ad Palatini latus Meridionale, quod Aventino est oppositum, jacet, Ibi & Deorum imagines gyptæ, & detracta hostibus spolia suspendebantur.

⁵³ Vestales amplexus aras. | Ubi facer ignis vigilabat.

⁵⁴ Tantum non eodem igne sepelitur. | Huius sanguine simulachrum Vestæ respersum fuisse dicit Cicer. lib. 3. de Orat. Tantum non, id est, propemodum, parum abest, Græci dicunt, *ὅσον ὀλίγον*, Callim.

⁵⁵ Telestinus. | Vid. sup. cap. xviii. de bello Socii.

⁵⁶ Sub specie partium. | Hoc est quasi has vel illas partes tuerentur.

⁵⁷ Sacriportum. | Locus Italicæ circa prænestæ. Nam ibi oppressum Marium scribunt

Vellei. Et Appian. Quanquam Eutrop. in ipsa urbe Præneste obfessum, & oppressum fuisse dicit.

⁵⁸ Collinamque portam. | Ibi Lamponii, & Telestini copiae debellatæ.

⁵⁹ Animadversumque in eos qui se sponte dederant. | Victo Mario Sylla urbem ingressus octo millia, vel quatuor, ut vult noster, deditiorum in villa publica trucidavit.

⁶⁰ Minus est. | Hoc est, quod Sylla quatuor millia deditorum inermium per pacem, in villa publica interfici iussit, hoc majus est quam quod apud Sacriportum & Collinam portam septuaginta amplius millia hostium concidit. Nam tunc bellum erat; illi dediti, hi hostes.

⁶¹ Villa publica. | In campo Martio. Est & alia villa publica extra urbem, quam Sigonius sexto ab urbe lapide ponit. De priori accipio.

⁶² Isti tot in pace non plures sunt. | Cum interrogationis nota Salmasti judicio edendum curavimus. Hoc sensu ista quatuor hominum millia quos Sylla in pace iussit interfici, an non multo plures sunt quam septuaginta illa millia quos in bello interfecit? Hæc autem a superioribus pendunt, minus est, &c.

⁶³ Furfidio. | Afidium vocat Plutarch. Sallust. Fusidium. Alii autem hoc aliis tribuunt.

⁶⁴ Ingens illa tabula. | Tabula proscriptionis, lecti.

lecti, qui mori juberentur. ⁶⁵ Novi generis edictum. ⁶⁶ Piget post hæc referre, ludibrio habita ⁶⁷ fata ⁶⁸ Carbonis, fata Sorani Prætoris, at- 141
que Venuleii : Bæbium sine ferro, ritu ferarum, inter manus laniatū :
Marium ⁶⁹ ducis ipsius fratrem apud Catuli sepulchrum, ⁷⁰ oculis, ma-
nibus, cruribusq; defossis, servatum aliquandiu, ut per singula mem-
bra moreretur. ⁷¹ Positis singulorum hominum fere pœnis, municipia
Italix splendidissima ⁷² sub hasta venierunt, ⁷³ Spolegium, ⁷⁴ Interam-
nium, Præneste, ⁷⁵ Florentia. ⁷⁶ Nam Sulmonem, vetus oppidum so-
cium atq; amicum (facinus indignum!) nondum expugnatum, ut obfi-
des jure belli, & mode morte dammati, ⁷⁷ duci jubentur: sic damnata
civitatem jussit Sylla deleri.

INTERPRETATIO.

b Singulorum fere hominum supplicii finitis.

NOTÆ.

⁶⁵ Novi generis edictum. | Nam primus
fuit Sylla qui proscriptionis tabulam proposuit.

⁶⁶ Piget post hæc referre. | Post tot func-
ra hujus vel illius mortem piget referre.

⁶⁷ Fata. | Vitam hic.

⁶⁸ Carbonis. | Cn. Papirii Carbonis Con-
sulis.

⁶⁹ Ducis ipsius fratrem. | Marii junioris
fratrem. Is autem Marcus Marius Gratidi-
anus vocabatur.

⁷⁰ Oculis, cruribus, manibusque defossis. |
Ergo totus defossus erat. Qui igitur ali-
quandiu servari potuit, ut per singula mem-
bra moreretur? Certe non intelligo. Liben-
ter cum aliis legerem oculis, cruribus, ma-
nibusque perfossis. Nam & similem crudeli-
tatem in Hannonem suum exercuerunt Car-
thaginenses. Justin. lib. 21. cap. 4. *Virgis
caesus, effossus oculis, & manibus cruribusque
fractis. velut à singulis membris pœna exige-
rentur, occiditur.*

⁷¹ Sub hasta venierunt. | Vid. quæ ad
cap. 6. lib. 11. dicta sunt.

⁷² Spolegium. | Oppidum in Umbria O-
rientali.

⁷³ Interamnium. | In Umbria Orientali :
nam de interamna, quæ est in via Latina,
non intelligendum est.

⁷⁴ Florentia. | Etruriæ urbs ad Arnæ
fluvium sita. Florentia vocatur.

⁷⁵ Nam Sulmonem. | Tota hæc periodus
deperdita est; neque ad ejus salutem, quid-
quam esse tentandum arbitror. Multa pos-
sem dicere, sed, illa multa, nihil essent;
nam meris conjecturis interminabilis area est.
Tamen inter eos qui hæc cortexere, veri-
similior videtur conjectura Salmassii, qui le-
git, *Nam Sulmonem vetus oppidum socium at-
que amicum facinus indignum! nondum ex-
pugnato, ut obsides jure belli, & mox morte
dammati duci jubentur.* Ut sensus sit, Syl-
lam Sulmoni nondum expugnato obsides
jure belli imperasse, & eos postea damna-
tos, ad mortem duci jussisse.

Est autem Sulmo Latii oppidum, diver-
sum ab illa Pelignorum urbe, quæ Ovidii
patria.

⁷⁶ Duci. | Propriè de damnatis dicitur
qui ad crucem ducuntur.

CAPUT

CAPUT XXII.

Bellum Sertorianum.

- 142 **B**ellum Sertorianum quid aliud, quā¹ Syllanæ proſcriptionis hære-
ditas fuit? ² hostile potius, an civile dixerim, nescio: quippe quod
Lusitani Celtiberiq; Romano gesserint dūce. ³ Exul & ⁴ profugus feralis
illius tabulæ, vir summæ quidem, sed calamitosæ virtutis, malis
suis maria terrasq; permiscuit: ⁵ & jam Africæ, jam Balearib⁶ insulis
fortunam expertus, ⁷ missusq; in Oceanum, Fortunatas Insulas
penetravit: tandem Hispaniā armavit. Viro cum viris facile convenit.
Nec alias magis apparuit Hispani militis vigor, quam Romano dūce.
Quancūq; illa non contentus Hispania, ⁸ ad Mithridatem quoq; Pon-
ticosq; respexit, regemq; classe jovit. ⁹ Et quid futurum fuit? ¹⁰ satis
143 tanto hosti uno imperatore resistere res Romana non potuit. Additus
¹¹ Metello Cnæus Pompeius. ¹² Hi copias viri diu, & ancipiti semper
acie attrivere: nec tamen prius bello, quā suorum scelere & infidiis,

INTERPRETATIO.

¹ Extorris & fugitivum a mortifera illa ta-
bula vir summa quidem, sed infelicia virtu-
tis malorum suorum maria ac terras parti-
cipet fecit; & cum jam in Africa & Bale-
aribus insulis fortunam tentasset, in Oceanum

conversus ad Fortunatas Insulas conabatur.

⁶ Respublica Romana non satis uno ducto
tanto hosti resistere potuit.

¹¹ Hi copias Sertorii frequentibus & dubiis
præliis comminere.

NOTÆ.

CAP. XXII. Bellum Sertorianum. Anno
Mundi 3872. ante Ch. Nat. 76. ab Urbe
Cond. 675. Coss. M. Emilio Lepido, & Q.
Lucio Catulo.

¹ Syllanæ proſcriptionis hæreditas. | Serto-
rius à Romanis in Hispaniam missus, cum
postea à Sylla & Romanis proſcriptus fuisset, iis
cam contra illos armavit.

² Hostile potius an civile. | Civile bellum
est quod cives inter se gerunt, hostile quod
peregrini: primis enim temporibus hostes di-
cebantur, qui postea peregrini dicti sunt.

³ Profugus feralis illius tabula. | Proſcrip-
tionis quam proposuerat Sylla. Profugus
autem cum gignendi casu passim boni au-
ctores; sic cap. 1. lib. 3. dixit noster, re-
gem jam finium suorum, segniq; fugitivum.

⁴ Et jam Africa, jam Balearibus insulis
fortunam expertus. | Africam scilicet & Ba-
leares insulas in causam suam trahere ten-
tavit, & contra Romanos armare.

⁵ Missusq; in Oceanum. | A quo, cum
jam sui juris & Imperator? Certe error
est: vidit Salmasius qui legit, missusq; in

Oceanum; & infra penetrare pro penetravit.
Sed malim legi conversus in Oceanum.

⁶ Fortunatas Insulas penetravit. | Fortuna-
tæ Insulæ in mari Atlantico vocantur His-
pani, Islas de Canaria. At hoc falsum est,
penetrasse Sertorium in eas Insulas. Lege
ergo mecum, tentavit, quod verissimum est
ex Plutarcho. At, inquit, unde ergo il-
lud corruptum penetravit? quid enim scio?
Fortasse ex scriptura corrupta superioris ævi,
temptavit, (sic enim scribebant) hoc mon-
strum enatum est. Utcumque sit (neque
enim meum est causas latentes scrutari)
errorem esse aio. Pater meus.

⁷ Ad Mithridatem quoque Ponticosq; re-
spexit. | Cum Mithridatæ fœdus fecit. Me-
minit Plutarch in Sertor.

⁸ Et quid futurum fuit. | Ellipsis. Sen-
sus est, cum Sertorius Mithridatem classe
juverit, quid futurum fuit si uterque si-
mul juncti Romam petissent?

⁹ Metello. | Qui Q. Cæcilius Metellus
Pius vocabatur, filius ejus qui Jugurtham
regem vicit.

extinctus

extinctus est. ¹⁰ Copias ejus prope tota Hispania persequuti, diu & ancipiti semper acie domuerunt. ¹¹ Prima per legatos certamina habita, quum ¹² hinc Domitius, & Thorius, ¹³ inde Herculeii ¹⁴ proluderent: mox ¹⁵ his apud ¹⁶ Segoviam, ¹⁷ illis apud ¹⁸ Anam flumen oppressis; ¹⁹ ipsi duces cominus invicem experti, apud ²⁰ Lauronem, atq; Sucronem ²¹ æquavere clades. Tum ²² illis ad populationem agrorum, ²³ his ad urbiū excidia converfis, misera inter Romanos duces Hispania discordiæ pœnas dabat; donec oppresso ²⁴ domestica fraude Sertorio, ²⁵ victo deditoq; Perperna, ipsæ quoq; in Romanam fidem venerē urbes, ²⁶ Osca, ²⁷ Terme, ²⁸ Tutia, ²⁹ Valentia. ³⁰ Auxima, & in fame nihil non experta ³¹ Calaguris. Sic recepta in pacē Hispania. Victores duces externum id magis quā civile bellū videri voluerunt, ³² ut triumpharent.

NOTÆ.

¹⁰ Copias ejus tota. | Nemo est qui dubitet has lineas delere, Copias ejus tota Hispania persequuti, diu & ancipiti semper acie domuerunt. Nil enim aliud sunt quam quod supra dicit, Hi copias viri diu & ancipiti semper acie attrivere.

¹¹ Prima per legatos certamina habita. | Verso stylo confodiatur istud, habita; nec enim Latinum est, & à brevitate Flori abhorret. Pater meus.

¹² Hinc Domitius & Thorius. | Hinc ex parte Metelli, Domitius & Thorius Metelli legati.

¹³ Inde Herculeii. | Inde ex parte Sertorii: Herculeii duces, Sertorii fratres erant.

¹⁴ Proluderent. | Idem quod praludere. Metaphora à re musica, sic cap. 11. lib. 4. Ac Mariana quidem Cimanaque rabies intra urbem praluserat, quasi experiretur.

¹⁵ His. | Herculeiis,

¹⁶ Segoviam. | Urbem in Tarraconensi Hispania.

¹⁷ Illis. | Metelli Legatis Domitio & Thorio.

¹⁸ Anam. | Hispaniæ fluvium.

¹⁹ Ipsi duces. | Pompeius & Sertorius.

²⁰ Lauronem atque Sucronem. | Hispaniæ Tarraconensis fluvii Lauro & Sucro,

²¹ Equavere clades. | Ibi singula ex utraque acie cornua vicerunt.

²² Illis ad populationem agrorum. | Sertorii militibus.

²³ His. | Pompeii militibus.

²⁴ Domestica fraude. | A Marco Antonio, & M. Perperna in convivio interfectus fuit.

²⁵ Victo deditoque Perperna. | Qui Sertorii partes turabatur.

²⁶ Osca. | In Tarraconensi Hispania urbs.

²⁷ Terme. | Celtiberiæ oppidum.

²⁸ Tutia. | Hispaniæ urbs. Alii legunt Tutia duplici tt.

²⁹ Valentia. | Urbs Hispaniæ Orientalis inter Urbes Saguntum & Salarium.

³⁰ Auxima. | Hispaniæ urbs, alii Uxamam, alii Auximam vocant.

³¹ Calaguris. | Hispaniæ urbs ad Iberum fluvium sita.

³² Ut triumpharent. | Nam de civilibus bellis nullus erat triumphus, quia ut necessariæ istæ, ita lugubres semper existimantur victoriæ sunt; utpote non externo, sed domestico partiæ cruore. Valer. Max. lib. 2. cap. 8. Lucantis bella civilia vocat

— nullos habitura triumphos.

CAPUT

CAPUT XXIII.

Bellum civile sub Lepido.

Marco Lepido, Quinto Catulo consulibus, civile bellum pænitius oppressum est quam inciperet : * sed quantum, lateq; fax illius motus * ab ipso Syllæ rogo exarsit ! Cupidus namq; rerum novarum per insolentiam Lepidus, acta tanti viri rescindere parabat ; nec immerito, si tamen * posset sine magna clade Reipublicæ. * Nam quū jure belli Sylla dictator proscripserat inimicos : a qui supererant, revocante Lepido, quid aliud quā ad bellū vocabantur ? b quumq; damnatorum civium bona, c addicente Sylla ; d quamvis male capta, jure tamen, repetitio eorum proculdubio e labefactabat compositā civitatem. f Expediebat ergo quasi ægræ faucisq; Reipublicæ requiescere quomodo-
 145 pontem, collemq; Janiculum Lutatius Carulus, Cnæusq; Pompeius, Syllanæ dominationis duces atq; signiferi, alio exercitu infederant. A quib⁹ primo statim impetu retro pulsus 10 hostisq; à senatu judicatus

INTERPRETATIO.

a Lepido revocante eos qui proscriptionibus supererant, quid aliud nisi ad bellum vocabantur ?

b Et cum bona civium damnatorum quamvis iniuste capta, jure tamen capta essent adjudicante Sylla, eorum repetitio sine dubio

quietam Rempubl. quætiebat.

c Præstabat igitur civitati veluti ægrotæ & faucibus quiescere quoquo modo, ne vulnera curatione ipsa rursus aperirentur.

d Ergo cum tumultuosis orationibus quasi classico urbem terrisset.

NOTÆ.

CAP. XXIII. *Bellum civile sub Lepido.*
 Eodem anno quo bellum Sertorianum de quo Capite superiori.

* Sed quantum lateque. | Merito hæc verba viris doctis displicere, quasi à Floro nostro aliena. Lege itaque; Fax illius motus ab ipso Sylla rogo exarsit.

* Ab ipso Sylla rogo | Rectè. Sylla enim in agro Cumano mortuus, per Italiam Romanam lectica aurea regium in morem delatus, annitente Q. Catulo, & Pompeio, in Campo Martio crematus fuit, etiam si relucetetur Lepidus, qui inde, & ejusdem Syllæ acta rescindere, idque si minus procederet, patriæ bellum inferre cogitavit. Merito igitur dixit noster, faciem hujusce motus ab ipso Syllæ rogo accensam fuisse.

⁹ Posset. | Id est potuisset.

⁹ Nam quum jure belli. | Hæc pendent à superioribus, si tamen posset. Id autem

non poterat, inquit noster, nam quum.

⁹ Addicente Sylla. | Addicere, verbum jurisdictionis prætoris, id est adjudicare.

⁹ Quamvis malè, jure tamen. | Sed quū malè capta si jure capta sunt ? Jure capta, quia ex legis jure capta fuere; malè autem capta, quia per proscriptionis legem capta sunt.

⁹ Labefactabat compositam civitatem. | Quod scilicet bonorum possessores non facile se iis privati paterentur.

⁹ Velut classico. | Classico est cum signa omnia pariter canunt, ut milites ad pugnam vocent. Eleganter Florus Lepidum turbidis concionibus quasi classico urbem terruisse dicit : nam per eas, obvios ad arma concitabat.

⁹ Mulvium pontem. | Mulvius five Milvius pons in Tiberi prope Romanam : hodie, Ponte molle vocant.

¹⁰ Hostisque à Senatu judicatus. | Vide Notatā ad cap. 21. Consilio Senatus adversarius hostiens judicatus.

inertu

incruenta fuga Etruriam, inde Sardiniam receffit, ibiq; morbo & poenitentia interiit. Victores, ¹¹ quod non temere alias in civilib⁹ bellis, pace contenti fuerunt.

NOTÆ.

¹¹ Quod non temere alias in civilibus bellis. | nationem, vel vindictam petunt, ut in suis. | In iis enim victores sibi, vel domiprioribus factum est.

LIBER QUARTUS.

CAPUT I.

Bellum Catilinarium.

Catilinam luxuria primùm, ¹ rum hinc conflata egestas rei familiaris, simul occasio, ² quod in extremis finibus mundi arma Romana peregrinabantur; in nefaria consilia opprimendæ patriæ suæ compulere; Senatum confodere, consules trucidare, ³ distingere incendiis Urbem, diripere ærarium, totam deniq; rempublicam funditus tollere, & quicquid nec Annibal videretur optasse. Quæ omnia quib⁹ (ô nefas!) sociis aggressus est, ⁴ ipse patricius? ⁵ sed hoc minus est: ⁶ Curii, Porci, ⁷ Syllæ, Cethegi, Autronii, Vargunteii, atq; Longini. Quæ familiæ? ⁸ 146 Quæ senatus insignia? ⁹ Lentulus quoq; cum maxime Prætor. Hos

INTERPRETATIO.

^a Primum luxus, deinde ex eo luxu comparsata rei familiaris penuria, simul & occasio, quid in extremis orbis finibus Romanorum arma ^b versabantur, impulere Catilinam in flagitiosa opprimenda patria sua consilia. ^b Urbem incendiis dividere.

NOTÆ.

IN LIB. IV. CAP. I. Bellum Catilinarium. Anno Mundi 3887. ante Ch. Nat. 61. ab Ur. Cond. 690. Coss. M. Tullio Cicerone, & C. Antonio.

¹ Tum hinc conflata egestas. | Egestatem luxuriæ filiam fecit Plaut. in Prolog. Trinum.

Primum mihi Plautus nomen luxuria indidit. Tum mihi natam hanc esse voluit inopiam.

² Quod in extremis finibus mundi. | Pompeius in Asia contra Mithridatem militabat Sallust. In Italia nullus exercitus: Cn. Pompeius in extremis terris bellum gerebat.

³ Ipse patricius. | Patricii qui ex patribus, hoc est Senatoribus, orti sunt. Sic dicti quod patrem ciere possent,

⁴ Sed hoc minus est. | Minus est, inquit, Catilinam qui patricius fuit, contra patriam conjurasse, cum Curii, Porcii, Syllæ, &c. qui & ipsi Senatores fuere, se illi socios adjunxerint.

⁵ Curii, Porcii. Præter istos, quos hic numerat Florus, fuere item & alii, ut M. Crassus, Cæsar, &c. Vide Sallust.

⁶ Syllæ. | Hunc L. Syllam vocat Cicero.

⁷ Quæ Senatus insignia. | Nam plurimi ex ipso Senatu. Unde Cicero. i. Catil. Hic sunt in nostro numero P. C. in hoc orbis terra sanctissimo, gravissimoque consilio, qui de meo nostrumque omnium interitum, qui de hujus urbis atque adeo orbis terrarum exitio cogitent.

⁸ Lentulus quoque tum maxime prætor. | Idem testatur Cicero, Sallust. Et alii: Tum maxime autem, nil aliud est quam tunc.

K

omnes

omnes immanissimi facinoris satellites habuit. Additū est pignus con-
 jurationis, ⁹ sanguis humanus: quem circumlatum pateris bibere:
¹⁰ summū nefas, nisi amplius esset propter quod biberunt. Actum erat
 de plucherrimo imperio, nisi illa conjuratio in Ciceronem & Antoniū
 consules incidisset: ¹¹ quorū alter industria rē patefecit: ¹² alter manu
 oppressit. Tanti sceleris indicium ¹³ per Fulviā emerfit, ¹⁴ vilissimū scor-
 tum, ¹⁵ sed parricidii innocens. Tum Consul ¹⁶ habito senatu, ¹⁷ in præ-
 sentem reum Cicero ¹⁸ peroravit: sed non amplius profectum, ¹⁹ quā
 147 ut hostis evaderet, ²⁰ seq: ²¹ palam professio, incendium suum restructu-
 rū ²² ruina minaretur. Et ille quidem ad præparatum à Manlio in E-
 truria exercitū proficiscitur, signa illatur ²³ Urbi. ²⁴ Lentul²⁵ ²⁶ destinatus
 familiæ suæ ²⁷ Sibyllinis versib²⁸ regnum sibi Vaticinans, ad præstitutū
 à Catilina diem, urbe tota viros, faces, tela disponit. Nec civili conspi-
 ratione contentus, legatis Allobrogum, qui tum forte aderant, in ar-

INTERPRETATIO.

⁹ Summum flagitium nisi majus esset illud
 sanguis causa sanguinem illum biberunt.

¹⁰ Et coram minaretur se incendium suum e-

orum ruina obruturam.

²⁴ Lentulus sibi promittens Regnum per Sibyl-
 linos versus familia sua destinatum.

NOTÆ.

⁹ Sanguis humanus. | Idem Sallust. Fulvius
 ea tempestate qui dicerent Catilinam, oratione
 habita, cum ad iurandum populum sceleris
 sui adigeret, humani corporis sanguinem vino
 permixtum in pateris circumlatum. Unde infra
 noster ait: Quem circumlatum pateris biberet.

¹⁰ Quorum alter. | Cicero.

¹¹ Alter manu oppressit. | C. Antonius.
 Qui tamen contra hostes non ipse pugnavit,
 sed per Petreium legatum suum id bellum
 confecit, ut ex Cicer. patet & Sallust.

¹² Per Fulviā. | At Fulvia, insolentia
 Curii causa cognita, tale periculum Reip. haud
 occultum habuit; sed subiato auctore, de Catili-
 nae conjuratione qua quo modo audierat com-
 pluribus narravit. Sall.

¹³ Vilissimum scortum. | Illam tamen vir-
 ginem nobilem, vocat Plutarch.

¹⁴ Parricidii. | Parricidium vocat conjura-
 tionem in Patriam. Sic supra cap. xxi. lib. 3.
 parricidiale bellum vocavit, quod contra Pa-
 triam gereretur.

¹⁵ Habito Senatu. | Hoc est coacto Senatu.
 Sic supra dixit cum frequentissimos eos in
 sylvis haberet.

¹⁶ In præsentem reum. | In aliis legitur In
 præsentem parricidam, in præsentem reum;
 sed delenda sunt isthæc verba in præsentem re-
 um; nihil enim novi dicunt, nec in illa figura
 est, cū figura sit, contra figuram peccant.

Reus enim minus est centum parasangis quam
 Parricida. Dele & To Cicero, quid enim ali-
 ud quam interpretamentum est Consul.

¹⁶ Peroravit. | Primum constitutionalium ha-
 buit.

¹⁷ Quam ut hostis suaderet. | Prima Cice-
 ronis oratione ex urbe profugus se ad Manlii
 castra in Etruriam penetravit.

¹⁸ Palam professio. | Barbarissimus est, Dele
 professio.

¹⁹ Ruina. | Patriæ scilicet.

²⁰ Lentulus destinatum familia sua Sibyl-
 linis versibus. | Ex libris Sibyllinis, Regnum
 Romæ tribus Cornelii portendebatur, Cin-
 nae scilicet; Syllæ, & Lentulo; ut is putabat,
 jam Cinnæ & Syllæ regnaverant: sibi igitur
 Lentulus vaticinabatur regnum deberi, cum
 tertius esset ex Corneliorum familia. Me-
 minit Cicer. in 3. Catil. Lentulum autem
 sibi confirmasse ex factis Sibyllinis, aruspici-
 que responsis se esse tertium illum Cornelium,
 ad quem regnum huius urbis, atque imperium
 pervenire esset necesse. Cinnam ante se, &
 Syllam fuisse.

²¹ Sibyllinis versibus. | Multæ Sibyllæ
 numerantur quæ hos versus in linteis volu-
 minibus describere: horum libri novem
 Tarquinto Prisco venales propositi. Quidam
 combusti, reliqui multa cum cura per longa
 tempora Romæ servati.

ma sollicitatis. ²² Iissetq; ultra Alpes furor, nisi ²³ altera proditiōe Vulturcii, ²⁴ Prætoris literæ tenerentur. Statim Ciceronis imperio ²⁵ injecta est Barbaris manus. Palæ ²⁶ Prætor in senatu convincitur. De supplicio agentib; ²⁷ Cæsar parcendum dignitati; Cato animadvertendum pro scelere censebat. Quam sententiam sequutis omnibus, in carcere parricidæ strangulantur. Quamvis parte conjurationis oppressa, tamen ab incepto Catilina non destitit: sed infestis ab Etruria signis patriam petens, obvio ²⁸ Antonii exercitu opprimitur. Quā atrociter dimicatum sit, exitus docuit. Nemo hostium bello superfuit. ²⁹ Quem quis in pugnando ceparat locum, eum amissa anima corpore tegebat. Catilina longe à suis inter hostium cadavera repertus est; plucherrima morte, si pro patria sic concidisset.

NOTÆ.

²² Iissetque ultra Alpes furor. | Lentulus legatos Allobrogum belli Transalpini, & tumultus Gallici excitandi causa sollicitaverat, & sic ultra Alpes ivisset furor nisi res à Cicerone deprehensa & obruta fuisset.

²³ Altera proditiōe. | Fulvia priorem Catilinæ conjurationem prodiderat, Vultureius hanc Lentuli cum legatis Allobrogum. Est hæc igitur altera, hoc est, secunda proditio. Vel alteram proditiōem dicit, quia bis proditor Vultureius, primo quod cum Catilina ejusque focis conjuravit, mox quod eos cum quibus conjuraverat, prodidit.

²⁴ Prætoris literæ. | P. Lentuli literæ quas is ad Catilinam scripserat.

²⁵ Injecta est barbaris manus. | Galli legati Allobrogum à Ponte Milvio cum abirent retracti, & Ciceronis domum deducti.

²⁶ Prætor. | Lentulus.

²⁷ Cæsar parcendum dignitati. | Cæsar utpote qui ex conjuratis esset, non morte quidem multandos, sed æternis tenebris vinculisque mandandos censebat.

²⁸ Obvio Antonii exercitu opprimitur. | Tamen Antonius non pugnavit, se ægrotare simulans, sed ejus legatus Petreius.

²⁹ Quem quis in pugnando ceparat locum, eum, amissa anima, corpore tegebat. | Si jurem hoc in loco errorem esse, id quam multi minus credent. Sed & sic verum est. Constat enim ex Sallustii Catilinario desumpta esse; idque nemo neget; nam verba ipsa tanti scriptoris fidem cuius fecerint: En tibi: Quem quisque; vivus pugnando locum ceparat, eum, amissa anima, corpore tegebat; sed rectè apud Sallustium est, pugnando, ratio est quia non capitur locus dum pugnatur (id est in pugnando) imò capitur locus ad pugnandum, id est, pugnando. Itaque istud, pugnando, est in tertio casu, non in sexto, & cum quis dicitur cepisse locum pugnando, intelligimus locum ab eo captum fuisse ad pugnandum, quod est lectissimæ & elegantissimæ Latinitatis, quam tamen Florus non observavit, aut istud, in, additum est. Pater meus.

CAPUT II.

Bellum Cæsaris & Pompeii.

JA M pæne ¹ toto orbe pacato, majus erat imperium Romanum, quā ¹⁴⁸ ut ullis externis viribus extinguī posset. Itaque invidens fortuna principi gentium populo, ipsum illum in exitium suum armavit. Ac Mariana quidem Cinnaaq; rabies intra Urbē ² præluserat, quasi ex-

NOTÆ.

CAP. II. Bellum Cæsaris & Pompeii, Anno Mundi 3900. ante Cb. Nat. 48. ab Ur. Cond. 703. Coss. Claudio Marcello, & L. Cornelio Lentulo qui Crus vocatus est.

¹ Toto orbe pacato. | Quidquid à Gaditano freto usque ad Indiam patebat sibi fere

Romani subjecerant.

² Præluserat quasi experiretur. | Præcludere, ut jam dixi, & experiri, musica verba sunt, & de iis dicuntur qui chordas instrumentorum digitis præterant, ut experiantur an inter se consentiant. Præluserat quasi experiretur, Gallicè diceres, *Avant préludé comme pour sonder*, *pesiretur*.

periretur. Syllana tempestas latius, intra Italiam tamen, detonuerat.
³ Cæsaris furor, atque Pompeii, Urbem, Italiam, gentes, nationes, totum deniq; qua patebat imperium, quodam quasi diluvio & inflammatione corripuit: adeo ut non recte tantū civile dicatur; ac ne sociale quidē; sed ³ nec externum: sed potius commune quoddā ex omnib⁹,
⁴ & plus quā bellum. Quippe ⁵ si duces ejus inspicias; tot⁹ senat⁹ in partib⁹. Si exercit⁹, ⁶ hinc undecim legiones, ⁷ inde decē & octo, flos omnis & robur Italici sanguinis. Si auxilia sociorum; ⁸ hinc Gallici Germaniq; delect⁹; ⁹ inde Dejotar⁹, ¹⁰ Ariobarzanes, ¹¹ Tarchondimor⁹, ¹² Corys, omne Thraciæ, Cappadociæq; Ciliciæ, Macedoniæ, Græciæ, Ætolæ, totiusq; robur Orientis. Si moram belli; ¹⁴ quatuor
¹⁴⁹ anni, & pro clade rerum breve temp⁹. Si locum & spaciū ubi commissum est; ¹⁵ intra Italiam: inde se in Galliam Hispaniamq; deflexit, reversumq; ab casu, totis viribus in Epiro Thessaliaq; confedit: hinc in Ægyptum subito transfiliit: inde respexit Asiā: inde Africā incubuit: postremo in Hispaniam ¹⁶ regyavit, & ibi aliquando defecit, Sed non & odia partium finita cum bello. Non enim prius quiescere, quā in Urbe ipsa, medio senatu, eorum qui victi erant odia ¹⁷ victoris sese cade fatiarent. Causa tantæ calamitatis eadem quæ omnium, ¹⁸ nimia felicitas. Siquidē ¹⁹ Quinto Metello, Lucio Afranio consulib⁹, quum Romana majestas toto orbe polleret, ²⁰ recentesque victorias,

INTERPRETATIO.

^a Furor Cæsaris & Pompeii, urbem Italiam, Gentes, Nationes, denique totum qua extendebatur imperium complexus est, veluti quadam inundatione & inflammatione.

NOTÆ.

³ Nec externum. | Externum dici non potest, quia non illud singulæ nationes, sed universæ gerunt.

⁴ Et plusquam bellum. | Optimè hic Lucanum sequutus, nullum enim hic gradum reliquit quo crescere posset. Sed non ita bene supra cap. xxi. ut ostendi.

⁵ Si duces ejus. | Dele posteriore vocem eius.

⁶ Hinc undecim legiones. | Hinc ex parte Cæsaris.

⁷ Inde. | Ex parte Pompeii.

⁸ Hinc. | Ut supra, ex parte Cæsaris.

⁹ Inde. | Ex parte pompeii.

¹⁰ Dejotarus. | Gallogræcus pro quo Cicerō orationem habuit, ut eum apud Cæsarem excusaret, quod in Pompeii amicitiam propensior fuerit.

¹¹ Ariobarzanes. | Cappadociæ Rex.

¹² Tarchondimorus. | Ciliciæ regulus.

¹³ Corys. | Ut puto pater fuit illius Cotys ad quem Ovid. Eleg. 9. lib. 2. de Ponto milit. Regia progenies, cui nobilitatis origo.

Nomen in Eumolpi pervenit usque Coty.

¹⁴ Quatuor anni. | Immo plures sunt, nempe sex. Nam anno quo Cæsar primo,

& Consul, & Dictator fuit, extinctum est.

¹⁵ Intra Italiam. | Ubi Corinnum, & aliquot urbes Cæsar recepit; inde in Galliam ubi Massiliam obsidet; inde in Hispaniam tendit; Epirum postea Thessaliā, Ægyptum, Asiā, Africā, & rursus Hispaniam eodem tenore peragravit.

¹⁶ Regyavit. | Hoc est deflexit, Græci dicerent ἀνέκρουσε. Male in aliis remigravit.

¹⁷ Victoris sese cade fatiarent. | Victoris hoc est Cæsaris quem in medio Senatu confodere.

¹⁸ Nimia felicitas. | Consule, cap. xii. lib. iii. Denique illa ipsa principatus & dominandi cupidō unde nisi ex nimis epibus? Atqui hac Cæsarem atque Pompeium furialibus in exitum Reipub. facibus armavit.

¹⁹ Quinto Metello. | Quinto Cæcilio Metello qui celer dictus. Et L. Afranio, anno Mundi 3890.

²⁰ Recentisque victorias. | Superiore anno, eo scilicet qui Metelli & Cæcili Consulatū antecessit, Pompeius ex Asia reversus de Mithridate, & Tigraue, & tota fere Asia triumphavit.

²¹ Ponticos & Armenios triumphos ²¹ in Pompeianis theatris Roma cantaret; nimia Pompeii potentia apud ociosos, ut solet, cives movit invidiam. Metellus ²³ ob imminutum Cretæ triumphum; ^b Cato adversus potentes semper obliquus, detrectare Pompeium, actisq; ejus ²⁴ obstrepere. ^c Hic dolor ²⁵ transverſu egit: & ad præſidia dignitati paranda impulit. Forte tunc Crassu genere, divitiis, dignitate florebat: ²⁶ vellet tamen auctiores opes: ^d Caius Cæſar eloquentia, & ſpiritu, ¹⁵⁰ ecce jam & ²⁷ conſulatu allevabatur: Pompeius tamen ſuper utrumq; eminebat. Sic igitur Cæſare ²⁸ dignitatē comparare, ²⁹ Crasso augere: Pompeio retinere cupientibus, omnibusq; pariter potentia cupidis, de invadenda Republica facile convenit. ^e Ergo quum mutuis virib⁹ in ſuum quiſq; decus niteretur, ³⁰ Galliam Cæſar invadit, ³¹ Crassus Aſiam, ³² Pompeius Hiſpaniam: tres maximos exercit⁹: ³³ & jam ſic orbis imperium ſocietate trium principum occupatur. ³⁴ Decē annos traxit iſta dominatio. ^f Exinde, quoniam ³⁵ mutuo metu tenebantur, ³⁶ Crassi morte apud parthos, ³⁷ & morte Juliae Cæſaris filia, quæ nup-

INTERPRETATIO.

^b Cato potentibus ſemper inſenſus, Pompeium viſuperare cepit, & ejus acta ſugillare, minuire.

^c Hic dolor eum in adverſum impulit, & ad dignitati ſua auxilia comparanda excitavit.

^d Caius Cæſar eloquentia, & animo, & jam Conſulatu ſuo nitebatur.

^e Ergo cum ſinguli ad ſua dignitatem tenderent.

^f Poſtea quoniam mutuo metu tenebantur, ſtatim amulatio erupit Crassi morte, apud Parthos, & morte Juliae Cæſaris filia, qua Pompeio nupta, generi & ſoceri concordiam retinebat matrimonii ſodere.

NOTÆ.

²¹ Ponticos & Armenios triumphos. | Pontum, Armeniam, totam fere Aſiam Metellus domuerat. Vide ſupra cap. v. lib. iii.

²² Pompeianis theatris. | Cave ea theatra intelligas, quæ Pompeius extruxit: nondum enim ea extruxerat cum de Mithridate triumphavit. Pompeiana theatra vocat noſter, loca ubi pop. Rom. Pompeii laudes canebat, ſive in campo Martio, ſive in foro, ſive revera ad id theatra quædam momentanea, ut fiebat, erecta fuerint.

²³ Ob imminutum Creta triumphum. | Dum Metellus in Creta rem gerebat, Pompeius quamvis abſens in ea provincia inclutus fuit, & multi ad eum defeecerunt, quapropter & hic de Creta triumphavit, & ſic Metelli triumphus imminutus fuit. Pompeius etiam captivos duces ornamentum triumphi Metello ſubduxerat, ut eos ipſe duceret.

²⁴ Obstrepere. | Actis alicujus obſtrepere, eſt murmurando, & tumultuando eorum reſiſſionem ſuadere.

²⁵ Transverſum egit. | Salluſtiana phraſis. Gallicè, *Le poſſa à la traverſe*.

²⁶ Vellet. | Pro voluiſſet.

²⁷ Conſulatu. | Nam poſt Metellum, & Afranium Conſul fuit.

²⁸ Dignitatem. | Conſulatus ſcilicet, quem anno ſequenti obtinuit.

²⁹ Crasso augere. | Supra, *Vellet tamen auctiores opes*.

³⁰ Galliam Cæſar invadit. | Ad bellum Gallicum, de quo cap. x. lib. iii.

³¹ Crassus aſiam. | Ad bellum Parthicum de quo cap. xi. lib. iii.

³² Pompeius Hiſpaniam. | Hanc ſecundo Conſulatu ſuo obtinuit, nec Romam tamen reliquit, ſed ibi præſidens, provinciam ſuam per legatos Afranium, & Petreium adminiſtravit. Vellei. Patere. lib. 2.

³³ Et jam ſic orbis. | Iſtud, *jam*. unde huc irreperſit non video.

³⁴ Decem annos. | A Conſulatu Metelli, & Afranii, uſq; ad Conſulatum Lentuli, & Marcelli.

³⁵ Mutuo metu tenebantur. | Ne ſcilicet alter alterum in imperio occupando præveniret.

³⁶ Morte Crassi. | Nam dum Crassus vivebat, nil movere audebant Cæſar, & Pompeius, quia tertii acceſſionem, Crassi ſcilicet, verebantur.

³⁷ Et morte Juliae Cæſaris filia. | Et Crassus & Julia eodem anno mortem obiere, nempe ſeptem annis poſt initum foedus cum Crasso, Cæſare, & Pompeio.

ra Pompeio, ³⁸ generi fociq; concordiam matrimonii foderè teniebat, statim æmulatio erupit. Jam Pompeio suspectæ Cæsaris opes, & Cæsari Pompeiana dignitas gravis. ³⁹ Nec hic ferebat parè, nec ille superiorè. Nefas ! sic de principatu laborabant, ⁴⁰ tanquam duos tanti imperii fortuna non caperet. Ergo ⁴¹ Lentulo Marcelloq; consulibus, ⁴² rupta ⁴³ prima conjurationis fide, ⁴⁴ de successione Cæsaris ⁴⁵ senatus, id est, Pompei⁹, agitabat : ⁴⁶ nec ille abnuebat, ⁴⁷ si ratio sui proximis comitiis haberetur. Consulatus absenti, quem decem tribuni plebis, ⁴⁸ favente Pompeio, nuper decreverant ; tum ⁴⁹ dissimulante eodè negabatur. ⁵⁰ Veniret, & peteret majorum more. Ille contra flagitare decreta : ⁵¹ ac nisi in fide permanerent, non se ⁵² remittere exercitum. Ergo ut in hostem decernitur. His Cæsar agitatur, statuit præmia armorum armis defendere. Prima civilis belli arena, Italia fuit ; cui⁹ arces levib⁹ præfidiis Pompeius infederat : sed omnia subito Cæsaris impetu oppressa sunt. Prima ⁵³ Arimin⁹ signa cecinerunt. Tum pull⁹ Etruria Libo, ⁵⁴ Umbria Therm⁹, Domiti⁹ Corfinio. Et peractum erat bellum sine sanguine, si Pompeium ⁵⁵ Brundusii opprimere potuisset : ⁵⁶ & cœperat. Sed ille per obfessi claustra port⁹, nocturna fuga evasit.

NOTÆ.

³⁸ Generi focique concordiam. | Idem Vellei. lib. 2. Male coherentis inter Cn. Pompeium, & C. Cæsarem concordia pignus, Julia uxor magni decessit.

³⁹ Nec hic ferebat parè, nec ille sup. | Hic, est Pompeius. Ille Cæsar. Lucan. lib. 1. Nec quenquam jam ferre potest Cæsare priorem Pompeiusvæ parè.

⁴⁰ Tanquam duos tanti imperii. | Idem expressit Lucan. lib. 1.

Quæ mare quæ terra, quæ totum possidet orbem,

Non cepit fortuna duos.

⁴¹ Lentulo Marcelloque Consulibus. | Vid. quæ capiti præmissa sunt.

⁴² Prima conjurationis fide. | Quæ illis de invadenda Republica convenerat. Vide supra.

⁴³ De successione Cæsaris. | Hoc est de Imperio Cæsari abrogando & successore in ejus locum mittendo, tunc autem Cæsar Provinciam Galliam obtinebat.

⁴⁴ Senatus, id est, Pompeius. | Argutissima sententia quasi diceret Florus Senatuum, nil aliud tum fuisse quam Pompeium ipsum ; vel, quidquid vellent Pompeius, id statim Senatoribus placuisse, & eorum decretis firmatum fuisse. Nam Senatum in Pompeii partibus fuisse notum est. Hujus autem figuræ exemplum est in fine cap. iii. infra. *Romana dominationis, id est humani generis. Ut si diceret Florus humanum genus, & Romanam dominationem, verbis differre, re autem minime.*

⁴⁵ Nec ille abnuebat. | Nec Cæsar abnuebat successorem,

⁴⁶ Si ratio sui proximis comitiis. | Hoc est, si sibi proximis Comitiis Consulatum vellet deferre.

⁴⁷ Favente Pompeio. | Cum Pompeius legem tulisset, ne quis abiens magistratum posset petere, lege jam in æs incisa recordatus foci tui C. Cæsaris, eum legi exemit, & errorem suum correxit. Sed Marcellus postea id nullo modo locum habere posse contendit, cum Pompeius per se errorem suum correxisset, sine populi auctoritate qua tamen æque opus erat, veluti si lex nova de integro rogata fuisset.

⁴⁸ Dissimulante eodem. | Pompee ne fassant pas semblent de voir.

⁴⁹ Veniret. | Sic eum superioribus junge. Illi Consulatus à Romanis negabatur dicentibus, Veniret.

⁵⁰ Ac nisi in fide permanerent. | Nisi sibi Consulatum darent ut promiserant.

⁵¹ Remittere. | Eleganter pro remissurum.

⁵² Ariminum. | Maritima urbs supra Umbros.

⁵³ Umbria Thermus. | Ex Luciano. *Iusque suum pulso jam perdidit umbria Thermo.*

⁵⁴ Brundusii. | Vide cap. xx. lib. 1.

⁵⁵ Et cœperat. | Id est inceperat supp. opprimere. Alii legunt, cœperat, id est, cepisset : ut peractum erat, pro peractum fuisset.

Turpe dictū ! modo ⁵⁶ princeps patrum, pacis belliq; moderator, per triumphatū à se mare, lacera & pæne inermi navi fugiebat. Nec Pompei⁹ ab Italia, quam senat⁹ ab Urbe, fugatur prior. Quam pæne vacuum metu Cæsar ingress⁹ consulem se ipse facit. ⁵⁷Ærarium quoq; ¹⁵⁰ sanctum, quia tardius aperiebant Tribuni, iussit effringi : censumq; & patrimonium populi Romani ante rapuit, quā imperium. Pulso fugatoq; Pompeio, maluit pri⁹ ordinare provincias, quam ipsum sequi. Siciliam & Sardinia, ⁵⁸annonæ pignora, per legatos habet. Nihil hostile erat in Gallia: pacem ipse fecerat. Sed ad ⁵⁹Hispanienses Pompei exercit⁹ transeunti per eam duci portas claudere ausa Massilia est. Misera, ⁶⁰dum cupit pacē, belli metu in bellū incidit : sed quia ruitis muris erat, vinci eam sibi iussit ⁶¹absenti. ⁶²Græcula civitas, ⁶³non pro mollitie nominis, & vallum rumpere, & incendere ⁶⁴machinas ausa, & congredi navib⁹ : sed Brutus, cui mandatum erat bellum, victos terra mariq; perdomuit. Mox deditib⁹ sese ablata omnia præter, quam potiore omnib⁹ habebant, libertatem. Anceps, variumque, & cruentū in Hispania bellum cum legatis Cnæi Pompeii ⁶⁵Petreio & Afranio: quos ⁶⁶Ilerdæ castra habentes, apud ⁶⁷Sicoris amnē obsidere, & ab oppido intercludere aggreditur. ⁶⁸Interim obundatione verni fluminis, commeatib⁹ prohibetur. Sic fame castra tentata sunt: obsessorq; ipse quasi obsidebatur, Sed ⁶⁹ubi pax fluminis rediit ; ⁷⁰populationib⁹ & pugna campos aperuit : iterum ferox instat ; & cedentes ad Celtiberiā

INTERPRETATIO.

^g Græcula urbs ausa est vallum Cæsaris rumpere, & incendere machinas, & navibus pugnare, non secundum mollitiem sui nominis.

^h Interea verna inundatione fluminis commeatibus intercluditur.

NOTÆ.

⁵⁶ Princeps patrum. | Princeps Senat⁹, is dicebatur qui in lectione Senat⁹, quæ per censores petactōsensu fiebat, primo loco recitabatur.

⁵⁷ Sanctum. | Quia erat in æde Saturni. Vel sanctum vocat, quia in eo pecunia belli Gallici causa servabatur, cum execrationibus publicis eam motam non iri, nisi Gallicum bellum incideret. Prior sententia magis placet.

⁵⁸ Annonia pignora. | Sardinia & Sicilia populum Romanum nutriebant: ideoque ea, *annonia pignora*, vocat noster, quod sibi annonam certam facerent.

⁵⁹ Hispanienses. | Hispanienses dicuntur qui in Hispania sunt, non vero ex Hispania nati. Hispani vero qui ex Hispania nati quamvis non sint in Hispania.

⁶⁰ Dum cupit pacem. | Portas enim Cæsari clauserat ne partes ejus sequi coacta sic bello involveretur, itaque bellum metuens in bellum incidit.

⁶¹ Absenti. | D. Bruto.

⁶² Græcula civitas. | Græculam vocat

quod à Phocæensibus condita sit. Vide Justin. lib. 43. cap. 3.

⁶³ Non pro mollitie nominis. | Hoc est, quod parum mollitie nominis convenit. Græci autem semper molles & effeminati audire. Ovid. lib. 3. Fast.

Græcia facundum sed malè forte genus.

⁶⁴ Machinas. | Quibus ad oppugnationem Cæsar utebatur.

⁶⁵ Petreio & Afranio. | Afranium Consularem, Petreium Prætorium, vocat Vellei.

⁶⁶ Ilerda. | Oppidum in Hispania Tarraconensi quæ citior dicta est.

⁶⁷ Sicoris. | Fluvius non longe ab Ilerda.

⁶⁸ Obundatione verni fluminis. | Hoc est obundatione verna fluminis. Alii legunt, *abundatione*, ut apud Virgil. 1. Georg. *Amnis abundans*, sed, *obundatione*, rectum est, usus stat.

⁶⁹ Ubi pax fluminis rediit. | Legendum profecto, *ubi pax flumini rediit*, videre multi.

⁷⁰ Populationibus & pugna. | Legerim, *pugna*, ut monet Salmastius.

135 consequutus, aggere & vallo, ⁷¹ ac per hæc fiti ad deditionem compulsi. Sic citerior Hispania recepta est; nec ulterior morâ fecit. ⁷² Quid enim una post quinque legiones? Itaque ultro cedente Varrone, Gades, ⁷³ fretum, Oceanus, omnia felicitatem Cæsaris sequebantur. Aliquid tamen adversus absentem ducē ⁷⁴ ausa fortuna est circa Illyricum & Africam, ⁷⁵ quasi de industria prospera ejus adversus radiarentur. Quippe quum fauces Adriatici maris iusti occupare ⁷⁶ Dolabella & Antonius, ille Illyrico, hic ⁷⁷ Curictico litore castra posuissent; jam maria late tenente Pompeio, repente legatus ejus Octavius Libo ingentibus copiis classico-rū circumvenit utrumque. Deditionē fames extorsit Antonio. ⁷⁸ Missæ quoque à Basilo in auxilium ejus rates, quales inopia navium fecerat ⁷⁹ nova Pompeianorum arte ⁸⁰ Cilicum; ⁸¹ actis sub mare funibus, cap-tæ quasi ⁸² per indaginem. ⁸³ Duas tamen ⁸⁴ æstus explicuit. Una, quæ ⁸⁵ Opiterginos ferebat, in vadis hæsit, memorandumque posteris ⁸⁶ exitum dedit. Quippe vix mille juvenū manus, circumfusi undique exercitus per totum diem tela sustinuit. Et quum exitū virtus non haberet,

INTERPRETATIO.

⁷¹ Quasi ex proposito, ut ejus felicitas adversitate fulgeret.

⁷² Rates quoque quales navium penuries fecerat, à Basilo in ejus auxilium missæ, novo

artificio Pompeianorum navium, ductis sub mare funibus, quasi per indaginem capta sunt.

⁸³ Aestus tamen duas expedivit.

NOTÆ.

⁷¹ Ac per hæc. | Per aggerem & vallum, quibus eos cinxerat, ita ut fontibus interclusi essent.

⁷² Quid enim una post quinque legiones. | Sensus est; quomodo una legio resistere possit postquam quinque non potuerit.

⁷³ Fretum. | Propriè fretum Herculeum seu Gaditanum, quod Hispaniam à Mauritania dividit.

⁷⁴ Ausa fortuna. | Ex Lucano, ut alia multa.

Non eadem belli totum fortuna per orbem constitit, in partes aliquid sed Cæsaris ausa est.

⁷⁵ Quasi de industria prospera ejus. | Adde ut, ausa fortuna est... quasi de industria, ut prospera ejus, &c.

Fortuna & Consilium inter se pugnant, nec se misceri sinunt; tamen eo tempore cum aliquid ausa fuit adversus Cæsarem, consilium adhibuisse visa est, ut dum adversabatur Cæsari, splendidiorem redderet Cæsarem.

⁷⁶ Dolabella & Antonius. | Meminit Suet. in Cæsare. cap. 36. Omnibus civilibus bellis nulum cladem, nisi per legatos suos passus est; quorum C. Curio in Africa perit: C. Antonius in Illyrico, in adversariorum devenit potestatem, P. Dolabella classem in eodem Illyrico, Cn. Domi-

tius in Ponto exercitum amiserunt.

⁷⁶ Curictico. | In al. Corcyra. sed Curictico, vel Curictio, ex variantium lectionum multitudine legendum monuit Salmat. Curicta autem insula est Illyriæ objacens, ut ex Plinio notum.

⁷⁷ Nova Pompeianorum arte Cilicum. | De hoc Lucanus lib. iv.

At Pompeianus fraudes innectere ponto

Antiqua parat arte Cilix.

Ubi quam antiquam ille, noster novam dicit.

⁷⁸ Cilicum. | Sic Nautæ communi cum Piratis nomine dicebantur.

⁷⁹ Actis sub mare funibus. | Sic Brutus quum Xanthum obsidisset, & aliqui fluvium urbe prælarentem, sub aqua tranantes evaderent. Retibus exceptis transverso alveo in altum demissi, quorum in summo tintinnabula appensa illico irruitum nuntiabant.

⁸⁰ Per indaginem. | Propriè. Vide Notata ad cap. xvi. lib. iii. Quidquid piratarum fuit quadam indagine inclusum & oppressum.

⁸¹ Aestus explicuit. | Mare recurrentis altius naves attollendo eas è funibus extrahit.

⁸² Opiterginos. | Opitergium oppidum Venetorum supra sinum Adriaticum.

⁸³ Exitum. | Pro, exitum, lego, exemplum; vera lectio est.

tamen

tamen ne in deditionem veniret; hortante tribuno Vulteio muris ictibus in se concucurrit. In Africa quoque par & virtus & calamitas ⁸⁴ Curionis fuit: qui ad recipiendam provinciam missus, pulso fugatoque Varo jam superbus, subitum Iubæ regis adventum, equitatumque Maurorum sustinere non potuit. Patebat victo fuga, ⁸⁵ sed pudor suasisit, ut amissum sua temeritate exercitum, morte sequeretur. ⁸⁶ Sed jam debitum par fortuna flagitante sedem bello Pompeius Epiron-elegerat. Nec Cæsar moratur. Quippe ordinatis à tergo omnibus, quamvis ⁸⁷ hiems media prohiberet tempestate, ad bellum navigavit, postisque ad ⁸⁸ Oricum castris, quum pars exercitus, ob inopiam navium cum Antonio relictæ, Brundisii moram faceret; adeo impatiens erat, ut ad arcessendos eos, ⁸⁹ ardente ventis mari, nocte concubia, speculatorio navigio, solus ire tentaverit. Extat ad trepidum tanto discrimine gubernatorem vox ipsius: Quid times? Cæsarem vehis. Contractis in unum undique copiis, positisque cominus castris diversa erant ducum consilia. Cæsar ⁹⁰ pro natura ⁹¹ ferox, & conficiendæ rei cupidus, ostentare aciem, provocare, laceessere; nunc obsidione castrorum, ⁹² quæ sedecim millium 155 vallo obduxerat; (sed quid his obesset obsidio, qui patente mari omnibus copiis abundarent?) nunc expugnatione ⁹³ Dyrrachii irrita; (quippe quam vel situs inexpugnabilem faceret.) Ad hoc assiduis in eruptionem hostiū præliis; (quo tempore egregia virtus Scævæ ⁹⁴ centurionis

INTERPRETATIO.

m Mare ventis exagitato media nocte speculatoria nave solus ire ausus fuerit.

n Quæ cinxerat vallo sedecim millium.

NOTÆ.

⁸⁴ Curionis. | Ca. Curionem vocat Sueton. lib. 2. Curio nunquam, amisso exercitu quem à Cæsare fidei sua commissum acceperat, se in ejus conspectum reversurum confirmat, atque ita præliis interficitur.

⁸⁶ Sed jam debitum par fortuna flagitante. | Salmasius legit, sed jam debitum pari fortuna flagitante. Utinam ne isthuc scripsisset vir longe clarissimus; quid enim est, par fortuna, hoc loco? nihil. At debitum par, metaphora est à re gladiatoria. Flagitante, quoque sumptum à populo, qui paria aliquot Gladiatorum à muneratoribus poscebat; ex Martiale, Suetonio, & aliis passim. Quid igitur? inquires. Hoc inquam: Et Scaligeris interdum, & Causaubonis, & Salmasius, opus venia est. Homines fuere. Huic exemplo alterum planè geminum est apud Justinum lib. 17. ubi de Lyfimacho, & Seluco agit. Ultimum hoc certamen commilitonum Alexandri fuit, & velut ad exemplum fortuna, par reservatum. Pater meus.

⁸⁷ Hiems media prohiberet tempestate. | Refert ⁹⁰ mediâ, ad ⁹¹ tempestate, Et hoc voluit

Florus: cum Pompeius Epitum bello egisset ac Cæsar qui Brundisii morabatur, illuc optaret trajicere, medio obstaculo, tempestate media, hoc est quæ inter eum & Pompeium media erat, prohibebatur. Sed tamen, &c.

⁸⁸ Oricum. | Epiri maritima urbs.

⁸⁹ Noctæ concubia. | Nox concubia dicitur media nox, qua cuncta animalia terris somnus habet, ut ait ille: uestis est etiam Liv.

⁹⁰ Pro natura. | Satis dubito utrum istuc, pro, sit à manu Flori nec ne.

⁹¹ Ferox. | Hic ferox est pudax, ut apud Virgil. lib. 10.

Non vivida bello

Dextra viris, animusque ferox, patiensque periculi. Et 12.

O præstans animi juvenis, quantum ipse feroci

Virtute exsuperas,

⁹² Dyrrachii. | Macedoniæ oppidi quod prius Epidaurus dicebatur ad litus fere maris Adriatici.

⁹³ Centurionis. | Centuriones in exercitu dicebantur qui singulis ordinibus in legione præerant. Qui ordines centum militibus constabant.

emittunt,

emittit, cujus in scuto centum atque viginti tela sedere.) jam vero direptione urbium sociarum, quum Oricum, & ⁹³ Gomphos, & alia castella Thessaliæ vestaret. ⁹⁴ Pompeius advers⁹⁵ hæc nequere moras, tergiversari, simul ut hostem interclusum undiq; inopia commeatuum teneret, utque ardentissimi ducis consensesceret imperus. Nec diutius profuit duci salutare consilium. Milites ocium, focii moram, ⁹⁶ principes ambitum ducis increpabant. Sic præcipientibus fati, prælio sumpta est Thessalia: & ⁹⁷ Philippicis campis, Urbis, imperii, generis humani fata commissa sunt. Nunquam ullo loco ⁹⁸ tantum virium popul⁹⁹ Romanus, tantæ dignitatis fortuna vidit. Trecenta amplius millia hinc vel illinc, ¹⁰⁰ præter auxilia regum, & Senatus. Nunquā imminentiæ ruinae manifestiora ¹⁰¹ prodigia: ¹⁰² fuga victimarū, ¹⁰³ examina in signis, interdiu tenebræ; dux ipsa & nocturna ¹⁰⁴ imagine, ¹⁰⁵ theatri sui audiens ¹⁵⁶ plausum, in modum ¹⁰⁶ planctus circumsonare; & mane ¹⁰⁷ cum pullo ¹⁰⁸ (nefas!) ¹⁰⁹ apud principia conspectus. Nunquam acrior neque alacrior exercitus Cæsaris fuit. ¹¹⁰ Inde classica prius, inde tela. ¹¹¹ Annotatum quoque committentis aciem ¹¹² Crastini pilum: qui mox adacto in

INTERPRETATIO.

⁹³ Contra hæc Pompeius moras nequerebat, recedebat, simul ut hostem undique conclusum, inopia commeatuum minueret.

⁹⁴ Notatum quoque fuit telum Crastini pug-

nam incipientis, qui mox transiit in gladio, sic inter mortuos repertus ipsa novitate vulneris, rabiem & ardorem quo pugnaverant, ostendebat.

NOTÆ.

⁹³ Gomphos. | Oppidum Thessaliæ ab Epiro venientibus.

⁹⁴ Nequere moras. | Nequere pro nequerebat, eleganter. Sic sæpe indefinitos pro imperfectis reperias.

⁹⁵ Principes ambitum. | Quasi de industria moras nequerebat, ut diutius imperium obtineret. Et ambirus hic pro ambitione ponitur.

⁹⁶ Philippicis Campis. | In Thessalia inter Pharsalum & Enipeum fluvium. Hi campi prius Pharsalici dicti sunt.

⁹⁷ Tantum virium Populus Romanus. | Hic errorem esse nemo non videt. Salmast. legit, Populi Romani; sed omnino delenda sunt hæc verba, Populi Rom. neque unquam illa scripsit Florus.

⁹⁸ Præter auxilia regum & Senatus. | Ridiculum est, lege, Sociorum, pro, Senatus.

⁹⁹ Prodigia. | Idem quod, monstra, quæ eveniunt, ut aliquid portentant.

¹⁰⁰ Fuga victimarum. | Victimæ ducebantur non trahebantur, quæ si ductores sponte non sequerentur, vel si eorum manibus sese proripuerunt & aufugerunt, vel elapsæ ictum fessellissent, mali ominis erat, ut contra boni, si ad aram sponte accelerassent, sine tumultu ictum pertulissent, & collapsæ placide animum exhalassent.

¹⁰¹ Examina in signis. | Vide Notata ad

cap. vi. lib. ii. Insidentia signis examina.

¹⁰² Imagine. | Gallicè diceres, Vision.

¹⁰³ Theatri sui. | Quod dedicaverat septem annis post triumphum suum de Asia. Illud Demetrius, qui ejus libertus erat, ædificavit ad campum Floræ, contiguum circo Flaminio.

¹⁰⁴ Planctus. | Est propriè cum pectora palmis concutuntur, quod in luctu fieri solet.

¹⁰⁵ Cum pullo. | Id est, cum veste pulla, id est, nigra, quod omen infaustum apud Romanos putabatur, qui pullo nisi in luctu non utebantur.

¹⁰⁶ Nefas! | Quia cum purpura eum decedebat conspici.

¹⁰⁷ Apud principia. | Vide Notata ad cap. x. lib. iii.

¹⁰⁸ Inde classica prius, inde tela. | Ab exercitu Cæsaris prius classica cecinerunt, & prius tela missa sunt: quod dixit noster, ut Cæsaris exercitus alacritatem ostenderet.

¹⁰⁹ Crastini pilum. | Certe hic non possum quin incogitantie Florum insimulem, qui hæc nobis ita tradidit, ut planè ignorarentur, nisi nos ea alii docuissent. Hic Crastinus, qui Cæsaris partes sequebatur, prælium commissurus, antequam telum torqueret, Cæsarem aspiciens: Faciam, inquit, hodie Imperator, ut aut vivo mihi, aut mortuo gratias agas. Annotatum ergo est ejus pilum, quia hæc locutus, illud in hostes torse

os gladio, sic inter cadavera repertus, libidinem ac rabiem qua pugnaverat, ipsa novitate vulneris præferebat. Sed nec ¹¹⁰ minus admirabilior illi⁹ exit⁹ belli. Quippe quum Pompeius adeo equitum copia abundaret, ut facile circumventurus sibi Cæsare videretur, circumventus ipse est. Nam quum diu æquo Marte contenderent, iussuq; Pompeii fusus à cornu erupisset equitatus; repente ¹¹¹ hinc signo dato, Germanorum cohortes tantum in effusos equites fecere imperum, ¹¹² ut illi esse pedites, ¹¹³ hi ¹¹⁴ venire in equis viderentur. Hanc stragem fugientis equitatus, ¹¹⁵ levis armaturæ ruina comitata est. Tunc terrore latius dato, turbantib⁹ invicem copiis reliqua strages ¹¹⁶ quasi una manu facta est. Nec ulla res magis exitio fuit, quam ipsa exercitus magnitudo. ¹¹⁷ Multus in eo prælio Cæsar fuit, ¹¹⁸ mediisque inter Imperatorem & militem. Voces quoque ¹¹⁹ obequitantis exceptæ, altera cruenta, sed docta, & ad victoriam efficax; Miles, ¹²⁰ faciem feri: altera ¹²¹ ad iactationem composita; Parce civibus: ¹²² quum ipse sequeretur. Felicem utrumq; in malis Pompeium, si eadem ipsum, quæ exercitum ejus fortuna traxisset! Superstes dignitati suæ vixit, ut cum majore dedecore per ¹²³ Thessalica Tempe equo fugeret, ut una navicula ¹²⁴ Lesbom applicaretur: ¹²⁵ pulsus Hedris in deserto Ciliciæ scopulo, fugam in Parthos, Africam, vel Æ-

NOTÆ.

¹¹⁰ Nec minus admirabilior. | Legendum nec minus admirabilis.

¹¹¹ Hinc signo dato. | A Cæsaris exercitu.

¹¹² Ut illi esse pedites. | Pompeii equites.

¹¹³ Hi. | Germani.

¹¹⁴ Venire. | Cum impetu in hostem ruere hic, Quod Notandum.

¹¹⁵ Levis armaturæ. | Hoc est militum levis armaturæ.

¹¹⁶ Quasi una manu. | Ita facile facta fuit ut una tantum manu facta videretur. Non temere hoc alibi reperies.

¹¹⁷ Multus in eo prælio Cæsar. | Eleganter. Multus hic est, pro multis, assiduus, diligens. Sic Sallust. in Jugurth. *Ad vigiliæ multus esse.* Et infra, *Tum vero multus atque ferax instare.*

¹¹⁸ Mediisque inter Imperatorem & Militem. | Hoc est ut Imperatoris sic militis munus obibat. Et sic utriusque muneris particeps, & Imperatoris & militis, medius erat inter utrumque.

¹¹⁹ Obequitantis. | Hoc est circum equitantis, huc & illic circum ordines equitantis.

¹²⁰ Faciem feri. | Hoc est resistentes feri, parce fugientibus, vel hoc ideo dixit Cæsar, ut quod maxime ad victoriam efficax, cum hostes oculos ad vitandum ictum averterent, toto corpore parentes facile à suis transdederentur. Sed prius magis verisimile, immo & magis doctum, & eff. ax. Quasi dixisset:

Cæsar: fugientes finite fugere, & vos ad obistentes convertite.

¹²¹ Ad iactationem composita. | Quia per eam Cæsar se Cives & amare, & colere suadere volebat, seque invitum contra eos tela convertere.

¹²² Quum ipse sequeretur. | Profecto scripserat Florus, *parce civibus quos ipse sequeretur*, ut sensus sit Cæsarem dixisse, *parce civibus*, ut eos scilicet ipse sequeretur.

¹²³ Per Thessalica tempe. | Loca nemorosa ad Peneum fluvium sita in Thessalia, *Thessala tempe* dixit Horat. Horum plane mirabilem descriptionem, vide apud Ælian. lib. 3. Var. Hist. cap. 1.

¹²⁴ Lesbom. | Insulam in mari Ægeeo è regione Troadis.

¹²⁵ Pulsus Hedris in deserto Ciliciæ scopulo. | Optime Salmast. qui legit, *pulsus Syedris deserto Ciliciæ scopulo*: Syedra autem est urbs Ciliciæ, quam scopulum vocat noster, quia maritima est, ita ut longè aspicientibus scopulus videatur. Quidam libri habent *pulsus Larissu*, in deserto Ciliciæ scopulo, &c. Quod verum esse potest. Sed Salmastii lectio magis placet, cum idem Lucan. lib. 8. de eadem Pompeii fuga,

Ad profugum collecta ducem parvisque Syedris.

Ubi quisvis videt legendum, *Syedris*, ut idem Salmast. monuit: quidam legunt *Celendris*, sed id manifestò falsum est.

egyptum

gyptum agitare; ut denique ¹²⁶ in Pelusio littore, ¹²⁷ imperio vilissimi regis, ¹²⁸ consiliis spadonum, & nequid malis desit, ¹²⁹ Septimii defectoris sui gladio trucidatus, sub oculis uxoris suæ liberorumq; moreretur. Quis non peractū esse cum Pompeio crederet bellum? Atqui acrius multo atq; vehementius Theſſalici incendii cineres recaluerē. ¹³⁰ Et in Ægypto quidem adversus Cæsarem ¹³¹ sine partibus bellum. Quippe quum Ptolemæus rex Alexandriæ, ¹³² summum civilis belli scelus peregisset, fœdusq; amicitiae cum Cæsare, ¹³³ medio Pompeii capite sanxisset; ultionem tanti viri Manibus quærente fortuna, causa non defuit. Cleopatra regis soror affusa Cæsaris genibus, partem regni reposcebat. Aderat puellæ forma, & quæ duplicaretur ex illo, quod talis passa videbatur injuriam: ¹³⁴ odium ipsius regis, qui Pompeii cædem, ¹³⁵ partium fato, non Cæsari dederat: haud dubie idem in ipsum aufurus, si expeditisset. Quam ubi Cæsar restitui jussit in regnum, statim ab eisdem percussoribus Pompeii obsessus in regia, quamvis exigua manu, ingentis exercitus ¹³⁶ molē mira virtute sustinuit. ¹³⁶ Ac primum ædificiorum proximorum, atq; navalium incendio, infestorum hostium tela submovit: mox ¹³⁷ in peninsulam Pharon subitus evasit: inde depulsus in maria, mira felicitate ad proximā classē enatavit: ¹³⁸ relicto quidē in fluctibus ¹³⁹ paludamento, seu fato, seu concilio, ut illud ¹⁴⁰ ingruentibus hostium telis saxisq; peteretur. Tandem receptus à classicis suis, undi-

INTERPRÆTATIO.

q Aderat puella pulchritudo, quæ etiam ex- tulisse videbatur. Aderat odium in Regem.
eo duplicabatur, quod cum talis esset, injuriam

NOTÆ.

¹²⁶ Pelusio littore. | Ad Delta Nili.

¹²⁷ Imperio vilissimi regis. | Ptolomæi Alexandriæ Regis.

¹²⁸ Consiliis spadonum. | Qui plurimi in his regionibus erant. & maximè potentes. Curtius l. 3. Spadonum grex haud sane illis gentibus vilis.

¹²⁹ Septimius. | L. Septimius apud Cæsarem vocatur.

¹³⁰ Et in Ægypto. | Vid. ut planè servat ordinem, quem supra descripsit. Bellum totis viribus Theſſalique confectis: hinc in Ægyptum subito transfiliit.

¹³¹ Sine partibus. | Pompeii scilicet. Partes proprie dicuntur cives unius Reipublicæ in factiones scissæ.

¹³² Summum civilis belli scelus. | Pompeii necem.

¹³³ Medio Pompeii capite. | Pompeii necem mediante, conjungente fœdus illud amicitiae.

¹³⁴ Odium ipsius regis. | Repete, aderat. Odium regis est odium in ipsum regem.

¹³⁵ Partium fato. | Pompeium trucidavit quia victus fuerat, & ut victoris Cæsaris gratiam igneret. Idemque sibi victo etiam fecisset,

Pompeio victore, & sic partium fato, non Cæsari, Pompeii necem dederat.

¹³⁶ Ac primum ædificiorum proximorum, atque navalium incendio. | Vide Cæsarem in fine bellorum Civilium. Navalia hic sunt quæ vulgo dicimus, Arsenal.

¹³⁷ In Peninsulam Pharon. | E regione Alexandriæ, antiquitus Insula fuit, postea vero limus, & alia inter eam & Ægyptum induruerē, ut nunc Ægypto ab altera parte contigua sit: quapropter peninsulam eam vocavit noster, quam Homerus antea insulam vocaverat.

¹³⁸ Relicto quidem in fluctibus paludamento. | Alii dicunt non reliquisse, sed mordicus traxisse ne hostes spolio potirentur.

¹³⁹ Paludamento. | Paludamentum erat pallium insigne bellicum Imperatorum ducumque proprium, ejus forma erat, ut extrema longitudinis essent utrinque angusta, imitioribus. Color ejus eximius, & quidem è cocco, interdum etiam album erat, sed non ita sæpe.

¹⁴⁰ Ingruentibus. | Qui temboient en grand nombre. Dictum ingruere à gremio, quæ cater vatim fundunt.

que

que simul hostes adortus, debellata perfida gente, ¹⁴¹ iusta ¹⁴² generi Manib⁹ dedit. Quippe & ¹⁴³ Theodorus magister, auctorq; toti⁹ belli, & ne virilia quidem portenta Porhinus atq; Ganymedes, diversa per mare & terras fuga & morte consumpti. Regis ipsius corp⁹ obrutum limo repertum est in aureæ lorice honore. In Asia quoq; novus rerum motus à Ponto : ¹ plane quasi de industria captante fortuna hunc Mithridatico regno exitum, ut ¹⁴⁴ à Pompeio pater, à Cæsare filius vince- 159 retur. Rex Pharnaces magis discordiæ nostræ fiducia, quā virtutis suæ, infesto in Cappadociā agmine ruebat : sed hunc Cæsar aggressus, uno, & ut sic dixerim, ¹⁴⁵ non toto prælio, obtrevit; more fulminis, quod uno eodemq; momento venit, percussit, abscessit. Nec vana de se prædicatio est Cæsaris; ¹⁴⁶ ante victum hostē esse, quam visum. Sic cum exteris. At in Africa ¹⁴⁷ cum civib⁹ multo atrocius, quam in ¹⁴⁸ Pharsalia. ¹ Huc reliquias partium naufragarum quidā furoris æst⁹ expulerat: nec reliquias diceres, sed integrum bellum. ¹⁴⁹ Sparsa magis quam oppressa vires erant. ¹⁵⁰ Auxerat sacramentum ipsa clades Imperatoris: nec degenerabat ¹⁵¹ ductū successio. Quippe satis ample sonabant in Pompeiani nominis locū Cato & Scipio. Accessit copiis Mauritanix rex Juba, ¹⁵² videlicet ut lati⁹ vinceret Cæsar. Nihil ergo inter Pharsaliā, & ¹⁵³ Thapson, ¹⁵⁴ nisi quod amplior, eoq; acrior Cæsa-

INTERPRETATIO.

¹ Omnino quasi consulto fortuna servante hoc | Mithridatico regno satum.

¹ Huc naufragarum partium reliquias quidam furoris torrens eiecerat.

NOTÆ.

¹⁴¹ Iusta. | Sic propriè dicuntur sacrificia, inferiæ quæ pro mortuis fiunt.

¹⁴² Generi. | Pompeii.

¹⁴³ Theodorus Magister. | Ptolemæi pueri Præceptor fuit; cum Rhetoricam docebat, ut ex Plutarcho patet.

¹⁴⁴ A Pompeio pater. | Idem Sueton. in Cæsar. cap. 35. Ab Alexandria in Syriam, & inde Pontum transa urgentibus de Pharnace nunciis, quem Mithridatis magni filium, ac tunc occasione temporum bellantem (lego rebel- lantem) jamque multiplici successu præferocem, intra quintum quam adsuerat diem, quatuor quibus in conspectum venit horis, una præstiga- vit acie.

¹⁴⁵ Non toto prælio. | Quippe quod per quatuor taptum horas duravit. Hic autem non toto prælio; alibi dixit, ne hoc quidem iusto prælio.

¹⁴⁶ Ante victum hostem quam visum. | Ita rem habet Sueton. Punico triumpho, inter pom- pa percula, trium verborum prætulit titulum, veni, vidi, vici, non acta belli significantem, si- cut ceteri, sed celeriter confecti notam.

¹⁴⁷ Cum Civib⁹. | Catone & Scipione,

¹⁴⁸ Pharsalia. | Ad Campos Philippicos, qui & Pharsalici dicti fuere, ut supra dictum.

¹⁴⁹ Sparsa magis quam oppressa vires erant. | Ex Lucano lib. 8.

--- sparsit potius Pharsalia nostras
Quam subvertit opes.

¹⁵⁰ Auxerat sacramentum ipsa clades Im- peratoris. | Clades Pompeii effecerat, ut se ar- ctius sacramento adstringerent ad bellum contra Cæsarem gerendum.

¹⁵¹ Ducum successio. | Id est succedentes duces. Cato & Scipio non degenerabant à Pompeio.

¹⁵² Videlicet ut latius vinceret Cæsar. | Hæc à se dixit Florus. Gall. Juba Roy de Mauritanie se joignit aux Troupes de Scipion, sans doute pour accroître la victoire de Cæsar.

¹⁵³ Thapson. | Africæ propriæ oppidum.

¹⁵⁴ Nisi quod amplior. | Certe hic aliquid deest. Sententia postulat ut legas, Nisi quod ibi amplior hostium exercitus. Nihil discriminis, inquit, inter Pharsaliā fuit & Thapson, nisi quod ibi major hostium numerus, eoq; acrior Pompeianorum impetus fuit. Id antecedentia probant & sequentia,

rianorum

rianorum impetus fuit, indignantium post Pompeium crevisse bellum. Deniq; quod aliàs nunquam, ¹⁵⁵ ante imperium ducis sua sponte signa cecinerunt. Strages à Juba coepit. ¹⁵⁶ Ejus elephantum bellorum rudes, ¹⁵⁷ & nuper à silva, consternati subito clangore, statim & exercit⁹ in fugam, ¹⁵⁸ & duces fortius quam ut fugerent, non inconspicua tamen morte omnium. ¹⁵⁹ Jam Scipio nave fugiebat: sed assequutis eum hostib⁹, gladium per viscera exegit: & ubi esset quodam requirente, respondit ¹⁶⁰ hoc ipsū; Bene se habet Imperator. Juba quū sese recepisset in regiam, magnifice epulat⁹, postero die cum Petreio fugæ comita⁹ super mensas & pocula interficiendum se ei præbuit. ¹⁶¹ Ille & regi⁹ suffecit, & sibi, quum interim semesi in medio cibi; & ¹⁶² parentalia fercula ¹⁶³ regio simul ¹⁶⁴ Romanoq; sanguine mædabant. Cato non interfuit bello: ¹⁶⁵ apud ¹⁶⁶ Bagradam castris, ¹⁶⁷ Uticam, velut ¹⁶⁸ altera Africæ claustra servabat. Sed accepta partium clade, nihil cunctatus, ut sapiente dignum erat, ¹⁶⁹ mortem etiam lætus accivit. Nam postquam filium comitesque amplexu dimisit, in nocte lecto ad lucernam ¹⁷⁰ Platonis libro, qui immortalitatem animæ docet, paululū quievit. Tum ¹⁷¹ circa primā vigiliā stricto gladio revelatū manu pectus semel iterumq; percussit. Ausi post hoc virum medici ¹⁷² violare

INTERPRETATIO.

t Ejus elephantum pugna imperiti, & nuper à silva extracti, subito clamore pavescit, statim, ut & exercitus, in fugam abiere.
u Inter mensas & pocula se ei interficiendum

dedit.

x Ille regi satis fuit & sibi.

y Ibi circa primam vigiliam educto gladio detectum manu pectus semel & iterum feruit.

NOTÆ.

¹⁵⁵ Ante imperium ducis. | Subito dextro cornu, in iussu Caesaris tubicen à militibus coactus canere cepit. Hircius de bello Africo. Semper autem Imperium ducis expectabatur, ut signa canerent.

¹⁵⁶ Et nuper à silva. | Eleganter, pro à silva recepti, quapropter eos per tempus fingere & ad bella instruere, formare, non licuit.

¹⁵⁷ Et duces fortius quam ut fugerent. | Nullum hinc bonum sensum elicias. Verissima est conjectura Salmasii qui legit, Nec duces fortius quam ut fugerent. Hoc sensu elephantum & exercitus in fugam abiere, nec duces ipsi fortius se gesserunt, quam ut fugerent.

¹⁵⁸ Jam. | Male qui legi volunt, nam, nec, jam, minus à superioribus pendet, nempe non in conspicua tamen morte omnium; jam, enim est quasi diceret, Premierement, d'adord.

¹⁵⁹ Hoc ipsum. | Les mêmes paroles.

¹⁶⁰ Ille & Regi suffecit & sibi. | Petreius Jubam, seque postea inderem; alii dicunt alterum alterius manu occisum fuisse.

¹⁶¹ Parentalia fercula. | Eleganter fercula parentalia vocavit, hoc est, fercula quæ sibi pro parentalibus erant. Les services qui leur étoient comme les sacrifices qu'on à continue de

faire aux morts. Et revera cum inter cibos & pocula occubuerint, fercula illa facillè parentalibus videri poterant.

¹⁶² Regio. | Jubæ scilicet.

¹⁶³ Romanoque sanguine. | Petreio.

¹⁶⁴ Postisq; apud Bagradam castris. | Lego, Postis enim ad Bagradam castris.

¹⁶⁵ Bagradam. | Africæ fluvium non longe ab Utica.

¹⁶⁶ Utica. | Africæ urbs maritima, juxta Carthaginem.

¹⁶⁷ Altera Africa claustra. | Carthaginem altera, Uticam altera Africæ claustra fuisse noster intelligit.

¹⁶⁸ Mortem etiam lætus accivit. | De hoc Catone, sic Horat. lib. 2. Od. 1.

Et cuncta terrarum subacta
Præter atrocem animam Catonis.

¹⁶⁹ Platonis libro. | Qui Phædon vocatur.

¹⁷⁰ Circa primam vigiliam. | De vigiliis dictum alibi.

¹⁷¹ Violare. | Uique adeo egregium putabatur facinus propria manu sibi mortem consciscere, ut qui sic percessit à morte revocare tentarent, eos violare viderentur.

fomentis. Ille passus, dum abscederent, rescidit plagas: ¹⁷² sequutaq; ¹⁶¹ vis sanguinis, moribundas manus in ipso vulnere reliquit. Quasi non esset usquā dimicatum, sic arma rursus & partes; Quantoq; Africa supra Thessaliam, tanto Africa superabat Hispania. ¹⁷³ Plurimum quantum favoris partibus dabat fraternitas ¹⁷⁴ ducti, & ¹⁷⁵ pro uno duos stare Pompeios. Itaq; ¹⁷⁷ nusquam atrocius, nec tam ancipiti Marte concursus est. Primum ¹⁷⁸ in ipso ostio Oceani ¹⁷⁹ Varus Didiusq; legati conflixere: sed acrius fuit cum ipso mari, quam inter se navibus bellum. Siquidem velut furorem civium castigaret Oceanus, utramq; classem naufragio cecidit. Quinam ille horror, quum eodem tempore fluctus, procellæ, viri, naves ¹⁸⁰ armamenta conflingerent; adde situs ipsius formidinem; ¹⁸¹ vergentia in unum, hinc Hispaniæ, inde Mauritanie littora; ¹⁸² mare & intestinum, & ¹⁸³ externum; imminentesq; ¹⁸⁴ Herculis speculas; quum omnia undiq; simul prælio, & tempestate severent. Mox circa obsidiones urbiū ¹⁸⁵ utrimq; discursus est; quæ miseræ inter hos atq; illos duces societatis Romanæ poenas dabant. Omnium postrema certaminum ¹⁸⁶ Munda, hic non pro cætera felicitate, sed anceps & diu triste præliū: ut plane videretur, ¹⁸⁷ nescio quid de ¹⁶² liberare fortuna. Sane & ipse ante aciem moestior, non ex more, Cæsar, sive respectu fragilitatis humanæ; sive nimia prosperorum suspecta habens continuatione; vel eadē timens, ¹⁸⁸ postquam idem esse coeperat quod

INTERPRETATIO.

2. *Quantus ille terror, quum eodem tempore, unda, tempestat, viri, naves, elementa, concurrerent.*

NOTÆ.

¹⁷² *Sequiturque vis sanguinis.* | Alii legunt, *Sequiturque vis sanguinis*, quod magis placet.

¹⁷³ *Plurimum quantum.* | Sic, *immane quantum*; dixit Horat. alicubi ad verbum *audaci* *coron* dixit Callimach. Gall. *Tout av- tant qu'il se peut.*

¹⁷⁴ *Ducum.* | Pompeiorum.

¹⁷⁵ *Pro uno duos stare Pompeios.* | Pro Pompeio magno: duos Pompeios ejusdem Pompeii filios stare, nempe Sextum & Cnæum.

¹⁷⁶ *Stare.* | Grave verbum. Hic in armis esse significat.

¹⁷⁷ *Nusquam atrocius, nec tam ancipiti Marte.* | Idem ad verbum Vellei. lib. 2. cap. 56. *Sed nullum inquam atrocius periculosiusq; ab eo initum prælium, adeo ut plusquam dubio Marte, &c.*

¹⁷⁸ *In ipso ostio Oceani.* | In freto quod Hispaniam inter & Mauritaniam currit, quod veluti claustrum & porta est, qua à mari nostro in Oceanum Atlanticum transitur.

¹⁷⁹ *Varus Didiusque.* | Varus Pompeii legatus; Didius vero Cæsaris, res ex Cæsaris Comment. nota est.

¹⁸⁰ *Armamenta.* | In aliis legebatur, *Scementa*, quod manifeste ex *elementa* corruptum

fuit. Hic igitur malim legere, *Elementa*, cum *Tò armamenta* nil aliud sonet, quam *Tò naves*.

¹⁸¹ *Vergentia in unum.* | Hoc est fere concurrentia; nam Mauritanie & Hispanie littora fere contigua sunt.

¹⁸² *Mare intestinum.* | Mare Mediterraneum;

¹⁸³ *Externum.* | Mare Atlanticum. Sed quid ad horrorem internum & Externum mare? Quis ipse utriusque maris concursus atrocior ostendit faciem.

¹⁸⁴ *Herculis Speculas.* | Herculis columnas, speculas vocat, quod mari imminabant, Has Hercules in Libya erexit, cum ad Geryona tenderet, ut ejus boves furaretur. Vide Appoll. lib. 2.

¹⁸⁵ *Utriusque.* | A partibus Cæsaris, & à partibus Pompeii.

¹⁸⁶ *Munda.* | Boetice urbs in inferiori Hispania. Ex Lucano hoc quoque,

Ultima funesta concurrunt prælia Munda.

¹⁸⁷ *Nescio quid fortuna deliberare.* | Hæc verba, nescio quid, addita fuisse crediderim.

¹⁸⁸ *Postquam idem esse coeperat quod Pompeius.* | Hoc est, postquam ad idem imperii gloriæ culmen ascenderat, quod altius neungi quidem poterat. Merito igitur sibi Pompeii fatum verebatur.

Pompeius

Pompei⁹. Sed in ipso prælio¹⁸⁹ quod nemo unquā meminerat, quū diu pari Marte acies nihil aliud quā occiderent, in medio ardore pugnantium subito ingens inter utroq; silentium,¹⁹⁰ quasi convenisset. Hic¹⁹¹ omnium sensus erat. Novissime¹⁹¹ illud inusitatum Cæsaris oculis nefas, post quatuordecim annos probata¹⁹² veteranorum man⁹ gradum retro dedit.¹⁹⁴ Quod etsi¹⁹⁴ nondū fugerat, apparebat tamen¹⁹⁵ pudore magis, quā virtute resistere. Itaq; ablegato equo, similis furenti, primā in acie procurrir.¹⁹⁶ Ibi preñare fugientes, confirmare, per totū deniq; agmen oculis, manib⁹, clamore volitare. Dicitur in illa perturbatione & de extremis agitasse secum,¹⁹⁷ & ita manifesto vultu fuisse, quāsi occupare manu mortem vellet; nisi cohortes hostium quinq;¹⁹⁷ per^{bb} transversam aciem actæ, quas¹⁹⁸ Labien⁹ periclitantib⁹ castris¹⁹⁹ subsidio miserat,²⁰⁰ fugæ speciē præbuisent. Hoc aut &²⁰¹ ipse credidit, aut dux callid⁹ arripuit in occasionem: &²⁰² quasi in fugientē invecsus,¹⁹³ simul & suorum crexit animos,²⁰³ & hostes perculit.²⁰⁴ Nam hi dum se putant vincere, fortius sequi; Pompeiani dum fugere credunt suos, fugere coeperunt. Quanta fuerit hostium cædes, ira, rabiesq; victorib⁹,²⁰⁵ sic æstimari potest. Hòc à prælio profugi quum se Mundā recepissent, & Cæsar obsideri statim victos imperasset, ex congeſtis cadaveribus²⁰⁵ agger effectus est, quæ pilis jaculisq; confixa inter se tene-

INTERPRETATIO.

aa Dicitur in ista trepidatione etiam de ultimis secum cogitasse, & sic apertum vultum ostendisse, veluti si manu sua mortem vellet prævenire.

bb Nisi quinque cohortes hostium, quas Labienus periclitantibus castris ad auxilium miserat, per mediam aciem acta, fuga similitudinem differt.

NOTÆ.

¹⁸⁹ Quod nemo unquam meminerat. | Legendum, Quale nemo unquam, &c.

¹⁹⁰ Quasi convenisset. | Gallicè diceret, Comme s'ils eussent été d'accord. Pater meus.

¹⁹¹ Hic omnium sensus erat. | Frigidissima explicatio est Magistrelli alicujus, appositā ad ea verba, Quasi convenisset.

¹⁹² Illud inusitatum Cæsaris oculis. | Si liceret, libenter legerem, Illud inusitatum Cæsaris oculis. Et sane facile probaretur sæpius alibi mendose inusitatum, pro inusitatum legi.

¹⁹³ Veteranorum. | Veterani dicebantur, qui post vicena stipendia dimissi fuerant.

¹⁹⁴ Quod etsi. | Noranda Latinitas, quam vitiosam esse sentio. Legerem, nam etsi.

¹⁹⁴ Nondum fugerat. | Fugisse tamen aperte narrat Vellei. lib. 2. cap. 56.

¹⁹⁵ Pudore magis quam virtute. | Idem Vellei, lib. 2. Verecundia magis quam virtute acies restituta sunt.

¹⁹⁶ Ibi preñare. | Vide supra. Nectere moras, pro necebat.

¹⁹⁷ Per transversam aciem. | Per mediam aciem, Pompeii scilicet, non Cæsaris; pro-

bant sequentia.

¹⁹⁸ Labienus. | Pompeii legatus.

¹⁹⁹ Subsidio miserat. | Id est, ad subsidium. Pour les soutenir.

²⁰⁰ Fuga speciē præbuisent. | Quippe per transversam aciem suam transcentes, ut periclitantibus castris, quæ à tergo erant, auxilium ferrent, terga hostibus obvertebant, & sic fugere videbantur.

²⁰¹ Ipse. | Cæsar.

²⁰² Et quasi in fugientum. | Scribe, Insurgentes.

²⁰³ Et hostes perculit. | Alii legunt, Et hostis perculit, ut ad animos referatur.

²⁰⁴ Nam hi. | Cæsaris milites.

²⁰⁵ Sic existimari potest. Hoc à prælio profugi. | Hic errorem esse nepo non videt. Lege igitur; Sic existimari potest, quod à prælio profugi, &c. Pater meus.

²⁰⁵ Agger. | Suggestus è terra, & arborum truncis, quem paulatim attollebant, & versus urbem producebant; ut ex alto & ex plano cum hostibus, qui pro muris stabant, manum confererept.

bantur;

bantur: fœdum etiam inter Barbaros! ²⁰⁶ Sed videlicet victoriâ desperantib⁹ Pompeii liberis, Cnæi prælio profugum, crure saucio deferta & avia petentem, Cesoni⁹ apud Lauronem oppidum cōsequit⁹, pugnantem ²⁰⁷ (adeo nondum desperabat) interfecit. Sextum fortuna in Celtiberiâ interim abscondit; ²⁰⁸ aliisq; post Cæsare bellis reservavit. Cæsar in patriam victor invehitur. Primum de Gallia triumphum ²⁰⁹ transmiserat Rhenus, Rhodanus, & ²¹⁰ ex auro captivus Oceanus. ²¹¹ Altera laur⁹ Ægyptia. Tunc ²¹² in ferculis Nil⁹, ²¹³ Arfinoë, ²¹⁴ & ad simulacrum ignium ardens Pharus. ²¹⁵ Teri⁹ de Pharnace curr⁹, ²¹⁶ & Ponto. Quart⁹ Jubam & Mauros, & bis subactam ostendebat Hispaniâ, ²¹⁷ Pharsalia, & Thapſos, & Munda nusquâ. ²¹⁸ Et quanto majora erant, de quibus non triumphabat! Hic aliquando finis armis fuit. Reliqua pax incruenta: ²¹⁹ pensatumq; clementia bellū. ²²⁰ Nemo casus imperio præter Afranium, ²²¹ satis ignoverat semel, & ²²² Fau-

N O T A E.

²⁰⁶ Sed videlicet. | Hæc ad superiora non habent anaphoram: sed est transitio.

²⁰⁷ Adeo nondum desperabat. | Si enim omnino desperasset, lubens mortem oppetisset, nec pugnasset.

²⁰⁸ Aliisque post Cæsarem bellis. | Nempe contra Augustum. Vid. cap. vii. infra.

²⁰⁹ Transmiserat. | Proprie Gallice diceret, *Aurois fait passer devant les yeux des Romains.*

²¹⁰ Ex auro captivus Oceanus. | Captivus Oceanus ex auro factus. Jam alibi monui veteres in triumphis urbes, montes, flumina, maria denique quæ sibi subjecerant, ex auro, argento, vel ære representare fuisse solitos.

²¹¹ Altera laurus Ægyptia. | Elegantissime hic triumphus, laurus, currus, pro eodem sumuntur. Altera laurus Ægyptia, hoc est, secund⁹ triumphus Ægyptius fuit, de Ægypto.

²¹² Tunc in ferculis. | Fercula sunt quæ in pompa ferebantur, quo nomine comprehenduntur simulacra oppidorum, Deorum, spolia hostium, coronæ, machinæ, & alia id genus quæ ferri solebant in pompa. Sueton. in Cæsar. cap. 37. Pontico triumpho inter pompa fercula trium verborum prætulit simulum: *Veni, vidi, vici.* Sic *ferula ludorum, fercula sacrorum*, id est, quæ in ludis, vel sacris ferebantur.

²¹³ Arfinoë. | Ægypti urbs ad sinum Arabicum, quæ nonnullis Cleopatris dicitur.

²¹⁴ Et ad simulacrum ignium ardens Pharus. | De Pharo supra dictum: in ea fuit turris, seu specula, ubi noctu ignis incendebatur, quem Nautæ sequerentur. Quare hic noster dicit ad simulacrum ignium ardens Pharus, quia sic representata fuit. Sed ego hunc Flori locum mutilum esse contendo, & legendum, *Et ad simulacrum ignium Cælestium ardens Pharus.* Ignibus enim celestibus Pharus comparat, non ignibus: nam ridiculum sit

dicere quidpiam ardere ad simulacrum ignium, nisi itidem & ad simulacrum aque ardere posse diceretur. Neque est quod quis dicat per ignes sic absolute parva illa sydera significari, ut apud Horat. *Velut inter ignes lora minores.* Nam hic alia planè res est. Quin & sic supra loquutus est Florus, lib. i. cap. 2. *Focum Vestæ virginibus colendum dedit, ut ad simulacrum celestium siderum cunctis imperiis flamma vigilaret.*

²¹⁵ Tertius de Pharnace currus. | Tertius currus, hoc est tertius triumphus.

²¹⁶ Pharsalia & Thapſos, & Munda, nusquam. | Nusquam, inquit, inter triumphos, Pharsalia, Thapſos, Munda, videntur, videlicet quia ibi contra cives pugnatum est.

²¹⁷ Et quanto majora erant de quibus non triumphabat. | Nempe Pharsalia, Thapſos, & Munda, nam ibi atrociora fuisse prælia.

²¹⁸ Pensatum clementia bellum. | Galli è diceret, *La Guerre fut reconçensée par la clemence.*

²¹⁹ Nemo Casus imperio pater Afranium. | Sed alii ejus imperio occisum fuisse non putant. Sueton. in Cæsar. cap. 75. *Nec ulli perisse nisi in prælio reperientur, excepti dumtaxat, Afranio & Fausto, & L. Cæsare juvene; ac ne hos quidem voluntate ipsius interceptos putant.*

²²⁰ Satis ignoverat semel. | Hæc sunt includenda parenthesi. *Nemo casus imperio, præter Afranium & Faustum Syllam, nam satis ignoverat semel, &c.* Hi enim ut ex Sueton. & aliis patet, post impetratam veniam rebellaverunt.

²²¹ Et Faustum Syllam. | Cui neptis Cæsaris nupserrat. Et sic Cæsaris progener fuit, non gener. Sed generi nomine progeneri etiam continentur.

stum Syllam : ²²² didicerat generos timere : ²²³ Filiamq; Pompeii cum patruelibus ex Sylla. ²²³ Hic posteris cavebatur. ²²⁴ Itaq; non ingratis civib; omnes unum in principem congesti honores : ²²⁵ circa templa imagines, in theatro ²²⁷ distincta radiis corona : ²²⁸ suggest⁹ in curia ; ²²⁹ fastigium in domo ; ²³⁰ mensis in cœlo, ad hoc ²³¹ pater ipse patriæ
 165 ²³² perpetuusq; dictator : novissime dubium, an ipso volente oblata pro Rostris ab Antonio consule ²³³ regni insignia. Quæ omnia velut ²³⁴ insulæ in destinata morti victimâ congregabantur. Quippe clementiam principis ²³⁵ vicit invidia : ²³⁶ gravilq; erat liberis ipsa beneficiorū potentia. Nec diuti⁹ dilatio donata est ; sed ²³⁷ Brutus & Cassius, aliq; patricii

NOTÆ.

²²² Didicerat generos timere. | Per generos Pompeium, cui filia, & Faustum, cui neptis Cæsaris nupserat, intelligit.

²²³ Filiamque Pompeii cum patruelibus ex Sylla. | Refer ad *To nemo casus prater, &c.* Sed, hic ab Hirtio diversus noster abit, apud quem Pompeia cum Fausti liberis Cæsaris incolumitatem suæque omnia concessit. Patruelibus autem Pompeiæ vocat ex Fausto Syllâ liberos. quos consobrinos potius vocare debuerat.

²²⁴ Hic posteris cavebatur. | Gallicè, *De cette façon il assurait le repos de la postérité*, dum scilicet Syllæ liberos cædit.

²²⁵ Itaque. | Refer ad superiora : *Pensatum clementia bellum, nemo casus imperio præter Afranium. Itaque non ingratis civibus, &c.*

²²⁶ Circa templa imagines. | Idem est quod ait Sueton. in Cæsar. cap. 76. *Simulacra juxta Deos.*

²²⁷ Distincta radiis corona. | Instar nummorum quæ cum corona radiis distincta representantur, ut & hodie fit in sanctorum capitibus. Per radios autem splendor significatur, qualem jâcere solet solis jubar, aut stellarum fulgor.

²²⁸ Suggestus in curia. | Per suggestum hic intelligi puto sedem auream reliquis altiore, de qua Sueton. cap. 76. *Sedem auream in curia & pro tribunali.*

²²⁹ Fastigium in domo. | Fastigium in domo Cæsaris, propriè erat ipsa domus altitudo anterior, quæ in acumen pyramidale surgebat ad instar trianguli ; Græcè ἀκρός & ἀκρωγῆς dicitur : meminit Aristoph. Illud autem templis Deorum proprium fuit.

²³⁰ Mensis in cœlo. | Hoc est, Appellatus mensis è suo nomine, ut habet Sueton. Est mensis Julius, qui antea quintilis dicebatur, quod quintus esset dum Mars anno dabat initium. Dixit autem Florus, in cœlo, quia menses per cursum syderum diriguntur, quod in cœlo fit : idq; ad majorem Cæsaris gloriam.

²³¹ Pater ipse patria. | Sic ante Cæsarem Cicero dictus fuit, ob assertam à Catilinæ conjuratione Rempubicam.

²³² Perpetuusque dictator. | Quod contra leges erat. Dictaturæ enim imperium semestre dumtaxat fuit, & nunquam in annum prorogatum invenias, nisi per extremam Reipublicæ necessitatem factum sit. Erat autem dictator summus in urbe, & omnino primus ; quippe qui omnia arbitrio suo gerere poterit.

²³³ Regni insignia. | Diadema scilicet. Quod tamen repulit, atque in Capitolium Jovi optimo max. misit.

²³⁴ Insula. | Fascia erant in modum diadematis, unde vittæ laneæ dependebant, quibus caput victimarum redimiri solebat. Virgil. 3. Georg.

Sæpe in honore Deum medio stans hostia ad aram

Laneæ dum niveâ circumdatur insula vittâ
Inter cunctantes cecidit moribunda mini-
stros.

Has insulas alibi vittas tantum vocavit, lib. 2. Æneid.

— vos ara ensesque nefandi

Quos fugi, vittaque Deum, quas hostia gessi.

²³⁵ Vicit. | Hoc est, invidia potior fuit clementia Cæsaris. Clementia Cæsaris invdiam effugere non potuit.

²³⁶ Gravisque erat liberis ipsa beneficiorum potentia. | Potentia beneficiorum quam Cæsar præ manibus habebat, odiosa erat & gravis hominibus liberis, quia beneficia Cæsaris servitutis suæ pretium esse putabant. *Les Benefices dont Cæsar disposoit, étoient odieuses aux Romains, amis de leur liberté, parce qu'ils croyoient que par leur moyen Cæsar achetoit leur servitude.*

²³⁷ Brutus & Cassius. | Hi conjurationis duces fuere. M. Brutum quidam ex Servilia & ipso Cæsare genitum patarunt.

consenserunt in cædetr principis. ³³⁸ Quanta vis fati ! manaverat late conjuratio. ³³⁹ Libellus etiam Cæsari dat⁹ eodem die. ³⁴⁰ Nec perlitare centum victimis potuerat. Venit in curiam tamen, expeditionem Parthicam meditans. Ibi in curuli sedentem eum senat⁹ invasit: ³⁴¹ tribusq; & viginti vulnerib⁹ ad terram datus est. Sic ille, qui terrarum orbem civili sanguine impleverat, tandem ipse sanguine suo curiam implevit.

NOTÆ.

³³⁸ Quanta vis fati. | Quam ineluctabile fatum est ! Manaverat late conjuratio, nec tamen Cæsar eam vitare potuit.

³³⁹ Libellus etiam Cæsari datus. | Sueton. Libellum insidiarum indicem ab obvio quodam porrectum, libellis cæteris quos sinistra manus tenebat, quasi mox lecturus commissit. Libellus est quod nos dicimus, Un Placet.

³⁴⁰ Nec perlitare centum victimis potue-

rat. | Idem habet Sueton. Pluribus hostiis casu, cum litare non posset, introiit curiam. Litare autem & perlitare dicebatur, cum prospero eventu sacrificabant, & cum læta exta victimam Deo gratam esse præferebant. Græci ὀλλυμένους dicunt.

³⁴¹ Triplex & viginti vulneribus. | Hoc factum est anno Mundi 3906. ante Ch. Nat. 42. ab Ur. Cond. 709. die 15. Martii.

CAPUT III.

Cæsar Augustus.

POPULUS Romanus, Cæsare & Pompeio trucidatis, rediisse in ¹⁶⁶ statū¹ pristinæ libertatis videbatur : & redierat, nisi aut Pompei² liberos, aut Cæsar³ hæredem reliquisset : vel, quod utroq; permiciofi⁹ fuit, si non ⁴ collega quondam, mox æmul⁹ Cæsarianæ potentia, fax & turbo ⁵ sequentis sæculi, superfuisset Antonius. Quippe dum ⁶ Sextus paterna repetit ; ⁷ trepidatū⁷ toto mari : dum ⁸ Octavius mortem patris ulciscitur, ⁹ iterū fuit movenda Thessalia ; dū Antonius varius ingenio, aut successorem Cæsaris indignatur Octavium, ¹⁰ aut amore Cleopatraz desciscit in regem. ¹¹ Nam aliter salv⁹ esse non

INTERPRETATIO.

a Tumultuatum fuit per totum mare.

NOTÆ.

CAP. III. Hoc Caput vere ad Augusti gesta Proœmium dicas.

¹ Pristina libertatis. | Quam olim habuerant fugatis, regibus.

² Liberos. | Sextum & Cneum Pompeios.

³ Hæredem. | Augustum.

⁴ Collega quondam. | Nam cum Cæsare Consul fuit Antonius.

⁵ Sequentis sæculi. | Hoc est, sequentis Regni, nempe Augusti.

⁶ Sextus. | Sextus Pompeius.

⁷ Toto mari. | Vide cap. 8. infra.

⁸ Octavius. | Cæsar Augustus.

⁹ Iterum movenda fuit Thessalia. | Vide c. 7.

¹⁰ Aut amore Cleopatra desciscit in regem. |

Hoc est, Aut amore Cleopatraz in regem declinat, hoc est, se regem facere conatur, ut Reginā Rex ipse frueretur. Idem est quod dicit infra c. 11. de eodem Antonio, Totus in monstrū illud, ut mente, ita animo quoq; desciverat.

¹¹ Nam aliter salvus esse non potuit. | Quis salvus esse non potuit, nisi ad servitutem confugisset ? Antonius ? At jam in regem desciverat. Quid igitur ? Mutius locus quod quisvis facile viderit. Aliquid dubio procul excidit post desciscit in Regem. Sic igitur legendum suspicor. Dum Antonius varius ingenio, aut successorem Cæsaris indignatur Octavium, aut amore Cleopatraz desciscit in Regem. P. Rom. aliter salvus esse non potuit, nisi confugisset ad servitutem. Hoc est, Populus Romanus, prima litera P. deleta ex reliquis, Rom. imperiti Librarii fecere nam. Certum puto. Talis autem sensus est. Dum Antonius secundus hæres prælatum sibi Octavium dolet, vel dum infans amore Cleopatraz totus in Regem degenerat, ut populus Rom. salvus esset, & ne in manus Antonii caderet, illi ad servitutem confugiendum fuit, hoc est, Regem pati necesse habuit ; nempe Augustum, qui nepos Cæsaris fuit ex forore.

potuit, nisi confugisset ad servitutem. Gratulandū tamen in tanta perturbatione est, quod potissimū ad Octaviū Cæsarem Augustum summa rerum rediit : qui sapientia sua atq; solertia, perculsum undiq; & perturbatū ordinavit imperii corp⁹ : ^b quod ita haud dubie nunquam
 167 coire & consentire potuisset, nisi unius præsidis nutu, quasi anima & mente regeretur. ¹² Marco Antonio, Publio Dolabella consilib⁹, ¹³ imperium Romanū jam ad Cæsares transferente fortuna, vari⁹ & multiplex civitatis motus fuit, ^c Quodq; in annua cœli conversione fieri solet, ut ¹⁴ mota sidera tonent, ac suos flex⁹ tempestate significant; sic cum Romanæ dominationis, ¹⁵ id est humani generis conversione; penit⁹ intremuit, omniq; genere discriminum, civilibus, terrestribus, ac navalibus bellis, omne imperii corpus agitatum est.

INTERPRETATIO.

^b Quod procul dubio nunquam ita convenire & consentire potuisset, nisi gubernaretur unius præsidis imperio, quasi anima & mente.

^c Quodque in annua cœli mutatione fieri solet ut sidera emota tonent, ac revolutiones

suas per tempestates aperiant, sic cum mutatione Romanæ dominationis, hoc est, humani generis, totum imperii corpus omni genere discriminum, civilibus, terrestribus, ac navalibus bellis fuit agitatum.

NOTÆ.

¹² Marco Antonio, & Dolabella Coss. | Anno quo Cæsar cum Marco Antonio Consul fuit, ipse Cæsar in Parthos cogitans, sibi Dolbellam, si abisset, Consulem substituit; sed à conjuratis interceptus, aliter quam putaverat in Dolbellam Consulatum suum transmisit.

¹³ Imperium Romanum jam ad Cæsares transferente fortuna. | Nam eodem anno, &

in manus Caii Cæsaris, & Octavii Augusti Cæsaris imperium fuit.

¹⁴ Ut mota sidera tonent. | Hic sidera pro sole: ex annua enim solis mutatione tempestates & tonitrua oriri veteres putabant.

¹⁵ Id est humani generis. | Quasi totum, quā patebat, orbem Imperio Romani tenuissent.

CAPUT IV.

Bellum Mutinense.

PRI MA civilium motuum causa testamentum Cæsaris fuit, cuius secundus hæres Antonius prælatum sibi Octavium furens, inexpectabile contra adoptionē acerrimi juvenis susceperat bellum. Quippe quū
¹ intra decem & octo annos tenerū, obnoxium, & opportunum injuriæ ² juvenē videret, ³ ipse plenæ ³ ex commilitio Cæsaris dignitatis;
 168 ⁴ lacerare furtis hæreditatem, ipsū insectari probris, cunctis artibus

INTERPRETATIO.

¹ Ipse plenus dignitate ob commilitium Cæsaris.

NOTÆ.

CAP. IV. Bellum Mutinense, Anno Mundi 3907. ante Ch. Nat. 41. ab Ur. Cond. 710. Coss. C. Vibio Pansa, & A. Herio.

¹ Intra decem, & octo annos. | Cum Floro consentit Eutrop. sed tunc jam fere annuum xix impleverat.

² Juvenem. | Non solum juvenis, quod & de natu grandioribus dicitur; sed etiam puer tunc temporis vulgò dicebatur, ut pa-

ter ex Dione: quanquam & provectiori ætati pueri nomen datur sæpius apud Virgil. & Horatium.

³ Ex Commilitio Cæsaris. | Quod cum Cæsare Consulatum gesserit. Contules commilites vocat, quia per eos bella gerebantur.

⁴ Lacerare furtis hæreditatem. | Antonius H.S. septies millies ab Augusto, ad opus ædem depositum, occupavit. Vid. Vellei. lib. 2. cap. 60.

cooprationem Juliz gentis inhibere non desineret; denique ad opprimendum juvenem, palam arma moliri; & jam parato exercitu in Cisalpina Gallia resistentē moribus suis Decimum Brutum obsidebat: Octavius Cæsar, ætate & injuria favorabilis, & nominis majestate, quod sibi induerat, revocatis ad arma veteranis, privatus (⁷ quis crederet!) consulem aggreditur: obsidio Mutinæ liberat ⁸ Brutum: Antonium exiit castris. Tum quidē etiam manu ⁹ pulcher apparuit. Nam cruentus & saucius ¹⁰ aquilam, à moriente signifero traditam, suis humeris in castra referebat.

NOTÆ.

³ *Ætate & injuria favorabilis.* | Hoc est, qui propter ætatem & injuriam, quam pati videbatur, favorem mereretur.

⁶ *Es nominis majestate.* | Nam Augustus Cæsar salutatus fuerat.

⁷ *Quis crederet!* | Incredibile enim est hominem privatum contra Consulem totius fere reipub. viribus subnixum, stare ausum fuisse. Sed cur eum noster privatum vocet non video cum ex Cicer. Sueton. & aliis constet eum comparato exercitui pro prætoris præesse jussum fuisse.

⁸ *Brutum.* | Decimum Brutum.

⁹ *Pulcher.* | Id est fortis, ut superius monui.

¹⁰ *Aquilam.* | Idem habet Suetonius in August. cap. 10. *Atque in media dimicatione, aquilifero legionis sue graviter saucio, aquilam humeris subisse, diuque portasse.* Quod mirum videbatur, cum certum sit signa militaria tantum fuisse ponderis, ut iis portandis vix valentissimi humeri sufficerent. Nec tantus erat ea ætate Octavius, ut tanto oneri, sine magno conatu, par esse possit.

CAPUT V.

Bellum Perusinum

Alterum bellum concitavit agrorum divisio, ¹ quos Cæsar veteranis in castris, pretium militiæ, persolvebat. ² Semper alias Antonii pessimum ingenium Fulvia gladio cincta, ³ virilis militiæ uxor, agitabat. Ergo depulso agris colonos incitando, ⁴ iterum in arma ierat. ⁵ Hic vero jam non privatis, sed totius senatus suffragiis judicatum hostem Cæsar aggressus, intra ⁶ Perusiæ muros redegit, compulsiq; ad ¹⁶⁹ extrema deditionis, turpi & nihil non experta fame.

NOTÆ.

CAP. V. *Bellum Perusinum.* Anno Mundi 3909. ante Cb. Nat. 39. ab Ur. Cond. 712. Cæss. L. Antonio, & P. Servilio Vatia Isaurico II.

¹ *Quos Cæsar veteranis in castris.* | Hæc corrupta sunt, neque enim in castris agros militibus dividebat Augustus. Lege igitur, *Quos Cæsar veteranis patriis, pratium militiæ persolvebat.* Et re vera Julii Imperatoris veterani erant. Pater meus.

² *Semper alias Antonii.* | Graviter hic Florus lapsus est, qui hoc bellum Marco Antonio tribuit, quod alii omnes de Lucio Antonio narrant. Neque est quod quis dicat Florum de Lucio sensisse; nam voces *uxor*, & *iterum*, quæ sequuntur, contrarium indicant. Fulvia enim

Marci, non Lucii uxor fuit.

³ *Virilis militiæ Uxor.* | Dubito an hoc Latine dici possit, *uxor virilis militiæ.* Lege itaque *virilis audacia uxor*, est enim imitatio Salustii ubi de Sempronio agit: *Qua multa sæpe virilis audacia facinora commiserat.*

⁴ *Iterum.* | Hoc probat Florum de M. Antonio sentire: nam is prius bellum, nempe Mutinense, conflagavit. Vide Notam quæ superiorem proxime antecedit.

⁵ *Hic vero jam non privatus, sed totius.* | Immo & superiori bello Senatus suffragio hostis judicatus fuerat.

⁶ *Perusia.* | Tuscorum mediterranea urbs est intra Thrasimenum lacum & Tiberim.

⁷ *Extrema deditionis.* | Vide caput xiii. lib. 2.

CAPUT VI.

Triumviratus.

QUUM solus etiam gravis paci, gravis Reipublicæ esset Antonius, quasi ignis incendio Lepid³ accessit. ¹ Quid contra duos exercitus necesse fuit venire? in cruentissimi fœderis societate? ² Diversa omnium nota incendia. ³ Lepidum divitiarum cupido, quarum spes ex turbatione Reipublicæ: Antonium ultiones de his, qui se hostem judicassent: Cæsarem inultus pater, & ⁴ Manibus ejus graves Cassius & Brutus agitant. ⁵ In hoc velut fœdus pax inter tres duces componitur. ⁶ Apud Confluentes inter Perusiam & ⁷ Bononiâ jungunt manus, & ⁸ exercitus consalutant. ⁹ Nullo bono more Triumviratus invaditur, ¹⁰ oppressaque armis Republica, redit Syllana proscriptio: ¹¹ cujus atrocitas nihil in se

INTERPRETATIO.

¹ *Divitiarum cupiditas, quarum spes ex turbatione Reipub. orta erat, Lepidum incitabat; Antonium, vindicta de his qui se hostem judica-*

verant; & Cæsarem, Pater inultus, & Cassius & Brutus patris sui Manibus onerosi.

NOTÆ.

CAP. VI. *Triumviratus. Eodem anno quo bellum Mutinense. De quo vid. cap. iv.*

¹ *Quid contra duos exercitus necesse fuit venire.* Sic distinguenda sunt hæc verba, *Quid contra duos exercitus? Necesse fuit venire in cruentissimi fœderis societatem.* Quasi diceret: Quid Cæsar contra duos exercitus, Lepidi scilicet & Antonii, potuisset? Necesse fuit igitur ut cum iis cruentissimum fœdus iniret. Mirum quantum hic locus torfit interpretes, qui non viderunt, his ita distinctis, planissimum sensum effici.

² *In cruentissimi fœderis societatem.* Triumviratus scilicet.

³ *Diversa omnium nota incendia.* In Edit. Stadii, *Diversa omnium voto incendia.* Salmastius, *Voto incendio.* Quod nihil est. Scilicet non viderunt istud, *incendia*, huc per incogitantiam Libarii scriptoris traductum è superioris periodi parte, ubi scriptum est, *Quasi ignis incendio, &c.* Legendum: *Diversa omnium vota.* Nil verius. Delendum itaque, *incendia.* Pater meus.

⁴ *Et Manibus ejus graves Cassius & Brutus.* Defunctorum Manes ultione placari, & placida quiete componi putabantur, passim apud veteres.

⁵ *In hoc veluti fœdus.* Gall. diceret, *Sons cette condition.* In hoc fœdus, ut scilicet omnes singulorum causam quasi suam amplecteren-

tur; & sic Lepidus sibi opes pararet, Cæsar & Antonius, Cassium & Brutum prior, Senatui posterior, ulciscerentur.

⁶ *Apud confluentes.* Juxta fluvios qui in unum locum confluebant. Sed quis fuerit is locus incertum est. Nam nimium distantes sunt, & Perusia & Bononia, ut aliquid certi statueretur.

⁷ *Bononiâ.* Gallicæ Togate urbem, hodie, *Bologne.*

⁸ *Et exercitus consalutant.* Quod pacis & concordie signum erat.

⁹ *Nullo bono more Triumviratus invaditur.* Alludit ad triumviratum Crassi, Cæsaris, & Pompeii. Qui Triumviratus fœdere rupto de opprimenda republica cogitavere. Hic autem nullo bono more est, nulla bona consuetudine.

¹⁰ *Oppressaque armis republica redit Syllana proscriptio.* Ut Sylla post Rempublicam Marii & Cinnae armis oppressam, ingentem illam proscriptionis tabulam proposuit, sic Cæsar Lepidus & Antonius post eam armis suis prostratam, rursus eandem proscriptionem excitavere. Unde patet oppressam Rempublicam proscriptionis semper causam fuisse.

¹¹ *Cujus atrocitas nihil in se minus habet.* Hoc est, quæ usque atrox est, ut nullum minus caput contineat, quam numerum centum quadraginta Senatorum. Gallicè diceret, *Dont le moindre article est de cent quarante Sénateurs.*

minus habet, quam numerum centum quadraginta senatorum. Exitus fœdi, truces, ¹² miserabiles, toto terrarum orbe fugientium. Pro quibus ¹³ quis pro dignitate rei ingemiscat, quum Antonius Lucium Cæsarem avunculum suum, Lepidus Lucium Paullum suum fratrem proscripserit? Romæ capita cælorum proponere in Rostris jam usitatum erat: ¹⁴ verum sic quoque civitas lacrymas tenere non potuit, quum ¹⁵ recisum Ciceronis caput ¹⁶ in illis suis Rostris videretur, nec aliter ad videndum eum quam solebar ad audiendum, concurreretur. Hæc scelera in Antonii Lepidique tabulis. Cæsar percussoribus patris contentus fuit, Hæc quoque; ¹⁷ nisi multa fuisset, etiam justa cædes haberetur.

NOTÆ.

¹² *Miserabiles.* | Non est quod vulgo dicimus, *Miserabiles*, sed, *Dignes de compassion.*

¹³ *Quis pro dignitate rei ingemiscat* | In aliis legitur, *Quis pro dignitate rei non ingemiscat.* Sed prior lectio magis placet, & est fortior.

¹⁴ *Verum sic quoque.* | Hoc est, sed quamvis usitatum fuerit in rostris cælorum capita cernere, tamen civitas à lacrymis temperare non potuit, cum ibi Ciceronis caput vidit.

¹⁵ *Recisum Ciceronis caput.* | A Popilio Centurione, quem in causa capitis olim ipse Ci-

cero defenderat, recisum fuit.

¹⁶ *In illis suis Rostris.* | Ad augendam invisi-
vidiam, in illis Rostris, pro quibus tam sæpe infantes defenderat, & in reos peroraverat, ut illa ipsa sibi uni propria viderentur.

¹⁷ *Nisi multa fuisset, etiam justa cædes haberetur.* | Cædes quæ justa sit, in nimia, sit injusta. Sic Ovid. lib. 1. de Ponto El. 9.

*Nec prius abscisso merita quam cæde nocentium
Se nimis ulciscens, extitit ipse nocens.*

CAPUT VII.

Bellum Cassii & Bruti.

BRUTUS & Cassius sic Cæsarem, ¹ quasi Tarquinium regem, de- 171
pulisse regno videbantur: sed libertatem, quā maxime restitutam voluerunt, ² illo ipso patricidio perdere. Igitur cæde perfecta, quum veteranos Cæsaris, nec immerito, timerent, statim è curia in Capitolium confugerunt. ³ Nec illis ad ultionem deerat animus: sed ducem non habebant. Igitur quum appareret, quæ strages Reipublicæ immineret, ⁴ displicuit ultio cum consulis abolitione decreta. Ne tamen publici doloris oculos ferrent, in provincias ⁵ ab illo ipso, quem occiderant, Cæsare datas, Syriam & Macedoniam, concesserunt. Sic vindicta Cæsaris

NOTÆ.

CAP. VII. *Bellum Cassii & Bruti.* Anno Mundi 3908. ante Ch. Nat. 40. ab Ur. Cond. 711. Cass. L. Munatio Planco, & M. Emilio Lepido II.

¹ *Quasi Tarquinium.* | Alludit ad Brutum & Collatinum, qui Tarquinium Superbum Regno fugavere.

² *Illo ipso patricidio perdere.* | Nam Roma fugere coacti fuere.

³ *Nec illis ad ultionem deerat animus, sed ducem non habebant.* | Pudendum & fœdum dictum, ut Brutus & Cassius ducem non haberint. Quem ducem, quos duces optassent? Nullos, neque enim ipsis ducem opus erat, qui

tantum in scientia militari possent. Corrige igitur, *exercitum non habebant.* Pater.

⁴ *Displicuit ultio cum consulis abolitione decreta.* | Nemo est qui hæc intelligat, Legendum est, *Displicuit ultio, senatus-consulto cædis abolitione decreta.* Nam revera secundo die post interfectum Cæsarem, ex Ciceronis sententia Senatus-consultum factum fuit: de amnestia facienda. Vide Egit. Liv. 116. & alios In quibusdam Edit. legitur *consensu* consulis. Quod & corruptum est.

⁵ *Ab illo ipso quem occiderant Cæsare datas.* | Non à Cæsare, sed ab ipso Senatu post interfectum Cæsarem Bruto & Cassio Provincias fuisse datas invenio.

dilata

dilatata potius quā oppressa est. Igitur ⁶ ordinata magis ut poterat, quam ut debebat, in Triumviros republica, relicto ad Urbis præsidium Lepido, Cæsar cum Antonio in Cassium Brutumq; succingitur. Illi comparatis ingentibus copiis, ⁷ eandem illam, quæ fatalis Cnæo Pompeio fuit, arenam infederant. ⁸ Sed nec tum imminetia cladis destinatæ signa latuere. Nam & affuetæ cadaverū pabulo ⁹ volucres, ¹⁰ castra quasi jam sua circumvolabant: & in aciem prodeuntibus ¹¹ obuius Æthiops nimis aperte ferale signum fuit. Ipsiq; Bruto per noctem, quum illato lumine ex more aliqua secum agitarer, atra quædam imago se obtulit: ¹² & quæ esset interrogata; ¹³ tuus, inquit, malus Genius. ¹⁴ Hoc dixit, & sub oculis mirantis evanuit. ¹⁵ Pari in meliora præsidio in Cæsaris castris omnia ¹⁶ aves, victimæq; promiserant: sed nihil illo ¹⁷ præsentius, ¹⁸ quod Cæsaris medicus somnio admonitus est, ut Cæsar castris excederet, quibus capi imminebat: ut factum est. ¹⁹ Acie namq; commissa, quum pari ardore aliquamdiu dimicatum foret: & quamvis duces non essent præsentibus, ²⁰ quorum alterū corporis ægritudo, ²¹ illum metus & ignavia subduxissent; stare tamen pro partibus invicta fortuna & ²² ultoris, ²³ & qui vindicabatur: primū adeo anceps fuit & par utrim-

INTERPRETATIO.

a *Aequali sed feliciori præsidio in castris Cæsaris aves, & victimæ omnia promiserant.*

b *Nam incepto prælio, cum pari libidine per aliquod tempus pugnatum esset, & quamvis duces non essent præsentibus, quorum alterum morbus,*

alterum metus & ignavia prælio subtraxerant, invincibilis fortuna & vindictis, & ejus qui vindicabatur stare tamen pro partibus, statim dubium fuit, & par ex utraque parte periculum, ut finis prælii docuit.

NOTÆ.

⁶ *Ordinata in Triumviros Repub.* | Latinum non est, nec unquam erit. Scribo, per Triumviros.

⁷ *Eandem illam arenam.* | Philippicos Campos, ubi Cn. Pompeius à Cæsare victus. cap. 2.

⁸ *Sed nec tum imminetia cladis destinata signa latuere.* | Dele, imminetia, quod ridiculum est de signo. At imminetis ob aliquo studio adscriptum fuerat supra vocem, destinata quasi explicatio scilicet; id deinde corruptum est, & intra textus verba, ut fit, receptum. Salmastii V. Cl. sententiam refellere nil necesse est, qui legit: *Sed nec tum imminetis cladis destinata signa latuere.* Ibi enim corruptionem non tollit, sed in aliud verbum transfert.

⁹ *Volucres.* | Vultures.

¹⁰ *Castra quasi iam sua.* | Quasi in iis non homines in armis steterant, sed cadavera jacuissent.

¹¹ *Obuius Æthiops.* | Ferale signum fuit Æthiops, obnigrum colorem, qui luctui propius est.

¹² *Tuus inquit malus genius.* | Singulis hominibus suos præfisse Deos, qui genii vocabantur, putabant veteres; malum alterum, alterum bonum, qui eos per totum vitam deambulantes, vel ad bona bonus genius, vel malus

ad mala, deducebant.

¹³ *Hoc dixit.* | In libro D. Nazarii, quo usus est Salmastius, abest *quod dixit*. Recte nam inquit, & dixit, tam propinqua non bene sonant. Et elegantius hoc secundum, dixit, subintelligitur.

¹⁴ *Aves.* | Ex quorum volatu, gestu, gutturali futura præsentiebant.

¹⁵ *Præsentius.* | Præfens sæpe apud bonos auctores pro favente reperitur. Ut hic præsentius, est faventius, quod certius demonstret faventes Deos.

¹⁶ *Quod Cæsaris medicus.* | In aliis est, quum Cæsaris: quod Latinum esse vix puro, Legendum arbitror. Sed nihil illo præsentius quam quod Cæsaris medicus, &c. Pater meus.

¹⁷ *Quorum alterum.* | Octavium.

¹⁸ *Illum metus.* | Antonium. De quo Plutarchus. Sunt qui scripserunt non interfuisse prælio Antonium, sed post pugnam, confectis antibus iam hostem suis, supervenisse. Sed in Annalibus eum pugnae interfuisse, & fortiter pugnasse, immo & Cassium vicisse invenies.

¹⁹ *Ultoris.* | Octavii.

²⁰ *Et qui vindicabatur.* | Julii Cæsaris, subintelligendum, ejus.

que discrimen, ut exitus prælii docuit. Capta sunt ²¹ hinc Cæsaris castra, ²² inde Cassii. Sed quanto efficacior est fortuna quam virtus! & quam verum est, ²³ quod moriens efflavit; ²⁴ non in re, sed in verbo tantum esse virtutem! ²⁵ Victoriam illi prælio error dedit: Cassius inclinato cornu suorum, quum captis Cæsaris castris, rapido impetu recipientes se equites videret, fugere arbitraturs, evadit in tumulum. Inde pulvere & strepitu, etiam nocte vicina, eximentibus gestæ rei sensum, quum speculator quoque in id missus, tardius renunciaret; ^d transactum de partibus ratus, uni de proximis auferendum præbuit caput. Brutus ²⁶ quum in Cassio etiã suum animum perdidisset, ^e ne quid ex constituti fide resignaret, ²⁷ (ita enim par superesse bello convenerat) ipse quoque uni cominum suorum confodiendum præbuit lat⁹. Quis sapientissimos viros ²⁸ non miretur ad ultimum non suis manib⁹ usos? ²⁹ Nisi si hoc quoque ex persuasionem defuit, ne violenter manus, sed in abolitione sanctissimarum ³⁰ piissimarumque animarum, iudicio suo, scelere alieno, uterentur.

INTERPRETATIO.

^c Cassius fugato cornu suorum, cum videret Equites Bruti fuerant impetu redeuntes à Cæsaris castris, quos ceperant, eos fugere putant,

ascendit in tumulum.

^d Putant omnino actum esse de partibus suis.

^e Ne quid ex constituti fœdere remitteret.

NOTÆ.

²¹ Hinc. | A parte Cæsaris & Antonii.

²² Inde. | A parte Cassii & Bruti.

²³ Quod moriens efflavit. | Adde Brutus.

²⁴ Non in re, sed in verbo tantum esse virtutem. | Hoc est, virtutem non rem, sed nomen esse, aut virtus nomen inane est. Horat.

²⁵ Victoriam illi prælio error dedit. | Quomodo se in eo prælio res habuerint oculis subiiciendum arbitror, nam inde huiusce loci intelligentia pender.

Brutus Augusti, Antonius vero Cassii castra divicit, Cassius autem cum videret Brutum revertentem, & cum fugere putaret, se ipsum interemit. Brutus paulo post iterum pugnabit, & victus, ipse etiam sibi manus intulit.

²⁶ Quum in Cassio etiam suum animum perdidisset. | Brutus & Cassius convenerant, ut mortuo altero alter etiam moreretur. Et mortuo Cassio, in eo jam suum animum Brutus perdidit.

²⁷ Ita enim par superesse bello convenerat. |

Multi ad hunc locum multa dixerunt: At nemo (dicam liberè) quidquam attulit, quod se mihi probare possit. Legendum est: Pariter enim superesse convenerat. Quod dico, pariter, idem est ac si scribas, utrumque superesse, non alterutrum; & hoc significat, pariter. Unde autem isthæc corruptio? Ex, Ita par: sic somniculosi interdum erant veteres Librarii. De Salmastii conjectura piger dicere. Quis enim ferat, præsUPERESSE? Isthuc puto esse monstrum, nunquam alias in Latio visum.

²⁸ Quis non miretur? | Cave sic explices, qui n'admirera, sed, qui ne s'etonnera.

²⁹ Nisi si hoc quoque ex persuasionem defuit. | Hoc est, nisi manibus suis uti noluerunt, propter persuasionem Stoicæ sectæ, quæ sibi manus inferre prohibet. Nisi si hoc, (manibus suis uti scilicet) illis defuit ex persuasionem.

³⁰ Piissimarum. | In Ed. Stadii, piensissimarum, quod Latinitissimum est.

CAPUT. VIII.

Bellum cum Sexto Pompeio.

SUblatis percussoribus Cæsaris, supererat Pompeii domus. ¹ Alter juvenum in Hispania occiderat, ² alter fuga evaserat: contractis-
¹⁷⁴ que infelicitis belli reliquis, quum insuper ergattula armasset, Siciliam; Sardiniamque habebat. Jam & classe medium mare infederat, ô quam diversus à patre! ³ Ille Cilicas extinxerat: hic secum ⁴ piratas navales agitabat. ⁵ Tanta mole belli penitus in Siculo freto juvenis oppressus est: magnique famâ ducis ad inferos secum tulisset, ⁶ si nihil tentasset ulterius: nisi quod magnæ indolis signum est, sperare semper. Perditis enim rebus profugit; Asiamque velis petit, venturus ibi in manus hostium & catenas, & quod miserrimum est fortibus viris, ad hostium arbitrium sub percussore moriturus. Non alia ⁷ post Xerxem miserabilior fuga. Quippe modo trecentarum quinquaginta navium dominus, cum sex septemve fugiebat, ⁸ extincto Prætoris navis lumine, ⁹ annulis in mare abjectis, pavens atque ¹⁰ respectans, ¹¹ & tamen non timens ne periret.

NOTÆ.

CAP. VIII. *Bellum cum Sexto Pompeio, Anno Mundi 3912. ante Ch. Nat. 36. ab Ur. Cond. 715. Cess. Appio Claudio Pulcro, & C. Norbano Flacco.*

¹ *Alter juvenum.* | Cn. Pompeius. Vid. cap. 2. supra.

² *Alter.* | Sextus Pompeius, de quo hic agitur.

³ *Ille Cilicas extinxerat.* | Vide cap. vi. lib. iii.

⁴ *Hic secum Piratas navales agitabat.* | Piratæ navales qui sint, & qua ratione ab aliis piratis differant haud equidem scio, nisi si & novos piratas, terrestris generis scilicet, invenias. Itaque pro, *Piratas navales*, facile putem scriptum à Floro fuisse, *archipiratas*, quod quispian interpretari studens, apposuerat, *Latroes navales*; quod postremo confusum sit. Qui aliud melius dispexerit, illi favebo, sed valde metuo, ut cuicumque necesse habeam favere. Pater meus.

⁵ *Tanta mole belli penitus in Siculo freto juvenis oppressus est.* | Lego, *tota mole*. Fortasse hinc aliquid exciderit. Certe verisimile est.

⁶ *Si nihil tentasset ulterius.* | Hoc est, si ab Augusto victus cedendo tempore se ad altera bella reservasset, neque in Asiam aufugisset, ubi in fuga deprehensus turpiter occisus est.

⁷ *Post Xerxem.* | Qui post pugnam cum Græcis ad Salaminem, victus & profugus, una navicula Hellespontum trajecit, innumerabilium copiarum, & navium modo dominus.

⁸ *Extincto Prætoris navis lumine.* | In Prætoris navibus lumen accendebatur, quod reliquis prælucebat, ut ex eundem cursum sequerentur. Illud autem Pompeius iussit extinguere quo fugeret indicaret.

⁹ *Annulis in mare abjectis.* | Ne captus agnosceretur.

¹⁰ *Respectans.* | Gallice, *Regardant derrière lui*; ut videret an mitterentur qui ipsum retraherent.

¹¹ *Et tamen non timens ne periret.* | Quasi diceret noster: Pompeius suæ navis lumen extinxit ne fuga proderetur, annulos abiecit ne captus dignoscereur, nec tamen, cæcæ hominum mentes! quod sibi timendum erat, timuit. Non enim timuit ne periret, cum revera ibi ipsi pereundum fuerit.

CAPUT IX.

Bellum Parthicum duce Ventidio.

Quamvis in Cassio & Bruto partes sustulisset; in Pompeio totum partium nomen aboleisset; nondum tamen ad pacis stabilitatem profecerat Cæsar, quum scopulus, & nodus, & mora publicæ securitatis superesset Antonius. ¹ Nec ille defuit vitiis, quin 175 periret, immo omnia expertus ² ambitu & luxuria, ³ primū hostes, de inde cives, tandem etiam terrore sui sæculum liberavit. Parthi ⁴ clade Crassiana altius animos erexerant; civileq; populi Romani discordias læti acceperant: itaque ut prima adfulsit occasio, non dubitaverunt & erumpere, ultro quidem invitante Labieno, qui missus à Cassio Brutoq; (quis furor scelerum!) sollicitaverat hostes in auxilium; & illi Pacoro duce, regio juvene, dissipant Antoniana præsidia. ⁵ Saxa legatus, ne veniret in potestatem, à gladio suo imperravit. Deniq; ⁶ ablata Syria, emanabat latius malum, hostibus sub auxilii specie ⁷ sibi vincentibus; nisi Ventidius, & hic legatus Antonii, incredibili felicitate & Labieni copias, ipsumque Pacorum & omnem Parthicum equestratum, toto inter ⁸ Orontem & Euphratem sinu late cecidisset. ⁹ Viginti amplius millium fuit; Nec sine consilio ducis. ¹⁰ Qui simulato metu adeo pascit hostem caltris succedere, donec absumpto jactus spatio, adimeret usum sagittarum. Rex fortissime dimicans cecidit. Mox circumdato ejus per urbes quæ desciverant capite, Syria sine bello recepta. Sic Crassianam cladem Pacori cæde pensavimus.

INTERPRETATIO.

^a Nec statit per vitia quin ille periret, | sumpto iaculandi spatio, usum sagittarum ad-
^b Qui simulans metum fugiendo usque eo | ioveret.

NOTÆ.

CAP. IX. *Bellum Parthicum duce Ventidio.*
Eodem anno quo inceptum bellum superius.

¹ *Ambitu.* | Hic pro ambitione ponitur.
 Sic initio cap. xi. *Furor Antonii quatenus per ambitum non interiret, luxu & libidine extinguitur.*

² *Primum hostes, deinde cives.* | Primum Parthos, deinde Romanos, tandem sæculum terrore sui liberavit. Vide cap. xi.

³ *Clade Crassiana.* | De qua vid. cap. xi. lib. iii.

⁴ *Saxa.* | Antonii Legatus Decidius Saxa vocabatur. Hic ne in manus Labieni & Pacori caderet, se ipsum interemit: alii ab hostibus interfectum narrant.

⁵ *Ablata Syria.* | A Labieno & Pacoro.

⁶ *Sibi vincentibus.* | Hoc est in usum & utilitatem suam, non vero Cassii & Bruti. Sic cap. xvi. lib. i. *Bellum Samniticum Pop. Rom. sibi gessit.*

⁷ *Orontem.* | Syriæ fluvium.

⁸ *Viginti amplius millium fuit.* | Hinc certe aliquid ætas, aut incuria abstulerit, neque enim ratio, nec structura sermonis, ut aliter sentiam finunt. Sensus esse debuit, & his quidem verbis conceptus: *Viginti amplius millium, ea clades, fuit.* Idque cur jam pridem non omnes viderint, haud equidem video. *Pater meus.*

⁹ *Castis succedere.* | Sic apud Virgil. *Succedere stabulis, succedere testis, pro, testis & stabula subire.*

CAP.

CAPUT X.

Bellum Parthicum cum Antonio.

EXpertis invicem Parthis atque Romanis, ¹ quum Crassus atque Pacorus utrimq; virium mutuarum documenta fecissent: ² pari rursus reverentia integrata amicitia: & quidem ab ipso fœdus Antonio ³ cum rege percussum. Sed immensa vanitas hominis, dum titulorum ¹⁷⁶ cupidine, ⁴ Araxem & Euphratem sub imaginib⁵ suis legi concupiscit; neq; causa, nec consilio, ⁶ ac ne imaginaria quidem belli indictione, quasi hoc quoq; ex arte ducis esset, ⁷ obrepere; relicta repente Syria in Parthos impetum facit. Gens præter armorum fiduciâ callida simulat trepidationē, & ⁸ in campos fugā: ⁹ hic statim quasi victor sequebatur: quum subito ¹⁰ nec magna hostium manus, ex improvîso, & jam in fessos via, sub vespere, velut nimb⁹ erupit, & missis undique sagittis duas legiones operuerunt. Nihil acciderat in comparationē cladis, quæ in potterum diem imminebat, nisi intervenisset deum miseratio, ¹⁰ Unus ex clade Crassiana Parthico habitu castris adequitur, & salute Latine data, ¹¹ quum fidē ipso fecisset, quid immineret edocuit; jam affuturum cum omnib⁹ copiis regem; irent retro, peterentq; montes: ¹² sic quoq; hostem fortasse non defore. Atque ita sequuta est minor vis hostium quam imminebat. Adfuit tamen; deletaq; reliquæ copię

NOTÆ.

CAP. X. *Bellum Parthicum cum Antonio.*
Anno Mundi 3914. ante Ch. Nat. 34. ab Vr.
Cond. 717. Coll. L. Gellio Poplicola, & M.
Cocceio Nerva.

¹ *Et in campos fugam.* | In pugna Parthi fugam simulant, ut insequentes, & sic adversus vulnera incautiores, inversis sagittis facilius transigant. Virg. l. Georg. lib. iii.

² *Quum Crassus atque Pacorus utrimque.* | Parthi Crassum, Pacorum Romani interfecerunt; & sic Crassus & Pacorus, & Romanorum, & Parthicarum virium experimenta dederunt.

Fidentemque fugam Parthum, versisque sagittis.

³ *Pari reverentia.* | Par fuit reverentia, quia utrimque paria damna accepta fuerant.

⁸ *Hic.* | Antonius.

⁴ *Cum rege percussum.* | Quem regem intelligat Florus non video, nam Pacorum Vinditius occiderat, & cum Phraate qui post Pacorum in regnum electus fuit, nusquam fœdus percussum invenias. De Orode Pacori patre intelligendum esse certum est.

⁹ *Nec magna.* | Legendum immanis, id & res & sequentia probant: immanem enim esse oportuit, quæ velut nimb⁹ erupit, & sagittis duas legiones operuit.

⁵ *Araxem & Euphratem sub imaginibus legi concupiscit.* | Tituli devictarum gentium, locorum, fluviorum statuis adscribebantur.

¹⁰ *Unus ex clade Crassiana.* | Romanus, qui clade Crassiani exercitus à Parthis captus fuit: is cum fortunam non animum mutasset, accessit nocte ad stationem Romanam, prædixitque ne destinatum iter peterent, sed diverso sylvestrique pervaderent. Vellei lib. 2.

⁶ *Ac ne imaginaria quidem belli indictione.* | Vid. Notata ad cap. xi. lib. iii. Ne imaginario quidem jure.

¹¹ *Quum fidem ipso fecisset.* | Latinitas jubet ut legas, *Quum fidem eo ipso fecisset.* *Eo ipso fidem fecit,* quod Latine loquutus est.

⁷ *Obrepere.* | Hic est subito in nec opinantes impetum facere.

¹² *Sic quoque.* | Hoc est, & quamvis montes peterent, tamen fortasse & hostes adfuturos.

forent

forent, nisi urgentibus telis in modum grandinis, ¹³ quadā sorte, quasi docti, procubissent in genua milites, & elatis super capita scutis, caesorum speciem præbissent. Tum Parthus arcus inhibuit: deinde Romani quū se rursus extulissent, adeo res miraculo fuit, ut unus ex Barbaris miserit vocē; Ite, & bene valete, Romani. ¹⁴ Merito vos victores fama gentiū loquitur, qui Parthorum tela fugistis. Non minor ex aqua postea, quā ab hostib⁹ clades, infesta primum siti regio, ¹⁵ tum quibusdam Salmacidis fluvius infestior, novissimeq; jam ab invalidis & avide hauriebatur: quum noxiæ etiam dulcis fieret. Mox & ardores per Armeniam; & nives per Cappadociam; & utriusque cœli subita mutatio pro pestilentia fuit. ¹⁶ Sic vix tertia parte de sedecim legionib⁹ reliqua: quum argentum ejus passim ¹⁷ dolabris concideretur; & subinde ¹⁸ inter moras mortem à gladiatore suo efflagitasset ¹⁹ egregius imperator; tandem perfugit in Syriam. Ibi incredibili quadam mentis vecordia ferocior aliquanto factus est: ²⁰ quasi vicisset qui evaserat.

NOTÆ.

¹³ *Quadam sorte quasi docti.* | Id ex sorte potius quam militari scientia evenisse vult Florus. Sed quomodo id factum fuerit, scire non licet: forsan quidam ex militibus, dum per prærupta fugiebat, cadens, clypeum supra caput extulit, hęc ingruentia hostium tela vitavit, quod reliqui annotantes imitati sunt.

¹⁴ *Merito vos victores fama gentium.* | Dura transpositio, melius in aliis legitur, Merito vos victores gentium fama loquitur.

¹⁵ *Tum quibusdam Salmacidis fluvius infestior.* | Cave fidem habeas Ortelio, qui hoc loco deceptus fluvium nomine Salmacis in Parthia creavit. Omnino corruptus hic locus. Legē igitur ex Salmat. in Solin. Et Freinshem. Tum quibusdam Salinacidis fluvius infestior, novissime quum jam ab invalidis & avide hauriebantur, noxia etiam dulces fuere. Sensu aper-

to & facili. Salinacidis autem, à Salinis. Quam quam non video cur omnino Salmacidis rejiciatur, rectè enim Salmacidus à Salme, quod ab *Δαλμν*, Salsugo, Muria, & Acidus dici possit.

¹⁶ *Sic vix tertia parte de sedecim legionibus reliqua.* | Velleius tamen scribit, haud minus quarta parte militum, Calorum, servitique desideratum fuisse.

¹⁷ *Dolabris concideretur.* | Ut ostendat quantum argenti Antonius ibi perdidit, id ab hostibus dolabris concisum fuisse dicit.

¹⁸ *Inter moras.* | Gallicè diceret, De tempore in tempore.

¹⁹ *Egregius imperator.* | Ironicè.

²⁰ *Quasi vicisset qui evaserat.* | Hanc Antonius fugam suam, quia vivus exierat, victoriam vocabat.

CAPUT XI.

Bellum cum Antonio & Cleopatra.

FUROR Antonii ¹ quatenus per ambitū non interiret, luxu & libidine extinctus est. Quippe post Parthos, quum exosus arma in otio ageret, captus amore Cleopatraz, quasi benè gestis rebus, in regio se sinu reficiebat. ² Hęc mulier Ægyptia, ³ ab ebrio imperatore,

NOTÆ.

CAP. XI. *Bellum cum Antonio & Cleopatra.* Anno Mundi 3919. ante Ch. Nat. 29. ab Ur. Cond. 722. Cass. Augusto Cesare III. & M. Valerio Messala.

¹ *Quatenus per ambitum non interiret, luxu & libidine.* | Vide cap. ix. Omnia expertus

ambitus & luxuria, primum hostes, deinde cives, tandem etiam terrore sui saculum liberavit.

² *Hęc mulier Ægyptia.* | Quod hæc, hic ad contempnū positum est.

³ *Ab ebrio imperatore.* | Ebrisum fuisse Antonium, & eo ipso male audisse, multorum testimonio patet.

pretium

pretium libidinum Romanum imperium perit. Et promisit Antonius :
 quasi facilius esset Partho Romanus. Igitur dominationem parare, nec
 tacere. ⁴ Sed patriæ, nominis, togæ, fascium oblitus, totus ⁵ in mon-
 strum illud ⁶ ut mente, ita animo quoque, & cultu desciverat. ⁷ Aurum
 in manu baculum ; ad latus ⁸ acinaces ; purpurea vestis ingentibus ob-
 stricta gemmis ; diadema aderat, ut reginâ rex ipse frueretur. Ad pri-
 mam novorum motu famâ Cæsar à Brundisio trajecerat, ut venienti
 bello occurreret : positisque in Epiro castris, Leucadem insulam, mon-
 temque ⁹ Leucaten, & ¹⁰ Ambracii sinus cornua, infesta classe ^a succin-
 xerat. Nobis quadringentæ amplius naves ; ducentæ non min⁹ hostiū
 179 ¹¹ sed numerum magnitudo pensabat. ^b Quippe ¹² à senis in novenos
 remorum ordinibus, ad hoc turribus, atque ¹³ tabulatis allevatæ, castel-
 lorum & urbium specie, non sine gemitu maris, & labore ventorum
 ferebantur. Quæ quidem ipsa moles exitio fuit. Cæsaris naves à trire-
 mibus in senos non amplius ordines creverant. Itaque habiles in omnia
 quæ usus poscebat, ad impetus & recursus flexusque capiendos, illas
 graves, & ad omnia præpeditas, singulas plures adortæ, missilibus si-
 mul, tum rostris, ad hoc ignibus jactis, ad arbitrium dissipavere. Nec
 ulla re magis hostilium copiarum apparuit magnitudo, quam post vi-
 ctoriam. Quippe immensa classis, naufragio belli facto, toto mari fere-
 batur ; ¹⁴ Arabumque, & Sabæorum, & mille aliarum gentium Asiæ

INTERPRETATIO.

^a Classe inimica infederat cornua Ambracii
 sinus.

^b Nam à senis ordinibus remorum in novenos

crescentes, insuper turribus atque tabulatis e-
 lata, quasi castella & urbes ferebantur, non sine
 labore ventorum & maris gemitu.

NOTÆ.

⁴ Sed patria, nominis, togæ, fascium, oblitus. |
 Patria, nomen, togæ, fæces, ad exaggeratio-
 nem posita sunt. Et videtur. Florus respexisse
 ad illud Horatii, lib. iii. Od. v.

Anciliorum, nominis, & togæ
 Oblitus, æternæque Vestis.

⁵ In monstrum illud. | Regem scilicet, qui
 tunc temporis pro monstro Romanis erat.

⁶ Ut mente ita animo. | Mens quandoque
 pro animo sumitur, sed hic nil aliud est quam
 voluntas simplex & sola ; animus vero est
 ipsa indoles. Sic Terent. Andr. Act. 1. Sc. 1.
 Mala mens, malus animus.

⁷ Aurum in manu baculum. | Hæc apud
 Egyptios Regum insignia.

⁸ Acinaces. | Persarum & Medorum gla-
 dii acinaces vocabantur. Medus acinaces,
 Horat.

⁹ Leucaten. | Montem & promontorium
 in Leucade insula, Virgil. viii. Æneid.

Fervere Leucaten auroque effugere fluctus.

Veteres pro Leucaten habent Leucadam, ut
 bene Salmat, Leucada autem pro Leuca, ut
 Persida pro Persu, Elida pro Elis, Chalcida
 pro Chalcis. &c.

¹⁰ Ambracii sinus. | Supra Acarnaniam.

¹¹ Sed numerum magnitudo pensabat. |
 Augustus quadringentas naves habebat, An-
 tonius vero ducentas, sed harum magnitudo
 illarum numerum æquabat, De magnitudine
 navium Antonii, vid. Dion. lib. 49.

¹² A senis in novenos remorum ordinibus. |
 A trinis in denos, ait Plutarch, & Dio, a qua-
 ternis in denos. Hi autem ordines remorum
 alii supra alios collocabantur.

¹³ Tabulatis. | Gallicæ, Des Eragæ.

¹⁴ Arabumque, & Sabæorum. | Arabes
 & Sabæos in Antoniana classe fuisse restatur
 Virgil. lib. 8. Æneid.

Omnis Arabs, omnes vertunt terga Sabæi.
 spolia

spolia, purpuram, aurumque in ripam assidue^c mora ventis maria revo-
mebant. Prima dux fugæ Regina, cum aurea puppe, veloq; purpureo,
¹⁵ se in altū dedit. Mox sequitur⁹ Antoni⁹. ¹⁵ sed instare vestigiis Cæsar.
¹⁶ Itaque nec præparata in Oceanum fuga: nec munita præfidiis utra-
que Ægypti cornua, ¹⁷ Parætonium atque Pelusium profuere. ¹⁸ Prope
manu tenebantur. Prior ferrum occupavit Antonius: Regina ad pedes
Cæsaris provoluta tentavit oculos ducis, frustra. Nam puchritudo
¹⁹ intra pudicitiam principis fuit. Nec illa de vita quæ offerebatur, sed ¹⁸⁰
de parte regni laborabat. Quod ubi desperavit a principe, servarique
se triumpho vidit, incautiores nocta custodiam, in Mausoleum se (se-
pulchra regum ²⁰ sic vocant) recipit. Ibi maximos, ut solebat, induta
cultus, ^d in differto odoribus ²¹ solio, juxta suum se collocavit An-
tonium: ²² admotisque ad venas serpentibus, sic morte quasi somno
soluta est.

INTERPRETATIO.

^c Maria ventis agitata assidue in ripam re-
vomebant purpuram aurumque spolia Arabum-
que & Sabæarum, & mille aliarum gentium

Asia.

^d In sepulchro odoribus repleto juxta suum se
Antonium composuit.

NOTÆ.

¹⁵ Se in altum. | Abundat rō se, neque
illud agnoscunt meliores libri. In altum dare.
quid sit docti sciunt. Monuit Salmā.

¹⁵ Sed instare vestigiis Cæsar. | Hoc ex Ho-
ratio desumpsit noster. lib. I. Od. 37.

Mentemque Lymphaatām Marotico

Redegit in veros timores

Cæsar, ab Italia volentem

Remis adurgens

Sed uterque ibi falsi sunt. Nam ex Sueton.
& aliis patet Cæsarem ab Actio statim Samum
insulam se recepisse.

¹⁶ Itaque nec præparata in Oceanum fuga:
nec munita præfidiis utraque Ægypti cornua. |
Hic etiam noster falsus est, qui in fuga mor-
tuum Antonium, cum jam caperetur, Cleopa-
tram vero Cæsare captam putat, antequam in
Ægyptum perveniret, ab ipso Horatio decep-
tus Ode supra. Nam ex Dione & aliis certum

est post pugnam Actiacam quosdam milites à
Cæsare ad Antonium & Cleopatram inse-
quendos missos fuisse, sed non assequutos
eosque Alexandriam pervenisse.

¹⁷ Parætonium. | Urbs Ægypti maritima
versus Occidentem.

¹⁸ Prope manus tenebantur. | Falsum. vid.
Not. superiorem.

¹⁹ Intra pudicitiam principis fuit. | Hoc est,
minor fuit pudicitia principis. Vide notata ad
cap. iii. lib. I. Facinus intra gloriam fuit. Le-
gebat Salmā. Intra pudicitiam principis fuit.
Sed non placet.

²⁰ Sic vocant. | Ægyptii scilicet.

²¹ Solio. | Hic solium significat loculum
quo mortui conduntur, ut apud Q. Curtium &
Plinium.

²² Admotisque ad venas serpentibus. | As-
pidum morfu perisse creditum est.

CAPUT XII.

Bella adversus gentes externas.

HIC finis armorum civilium, ^a reliqua advers^o externas gentes: quæ districto circa mala sua imperio, diversis orbis oris emicabant. Nova quippe pax: ^b nec dum assuetæ frenis servitutis tumidæ gentium inflatæque cervices, ab imposito nuper jugo resiliabant. Ad Septemtrionem conversâ ferme plaga ferocius agebat; Norici, Illyrii, Pannonii, Dalmatæ, Mysi, Thraces & Daci, Sarmatæ atque Germani. Noricis animos dabant Alpes atq; nives, quo bellū non posset ascendere: sed omnes illius cardinis populos, Brennos, Senones ^c atq; Vindelicos, ^d per privignum suum Claudium Drusum ^e perpacavit. Quæ fuerit callidarum gentium feritas, facile vel mulieres ostendēre; quæ deficientibus telis, infantes ipsos afflictos humo in ora militum adversâ miserunt. ^f Illyrii quoque sub Alpibus agunt, imasque valles earum, ac quædam quasi claustra, custodiunt, abruptis torrentibus impliciti. In hos expeditionem ipse sumpsit; fierique pontes imperavit. Hic se & aquis & hoste turbantibus, cunctanti ad ascensum militi scutum de manu rapuit: & in via primus, tunc agmine sequuto, ^g quum Illyricus multitudine ^h pontem succidisset, ⁱ saucius manibus ac cruribus, speciosior sanguine, & ipso periculo augustinior, terga hostium percecidi-

INTERPRETATIO.

^a Reliqua bella adversus gentes externas fuere, quæ, imperio circa mala sua distracto, diversis terrarum finibus erumpabant.

^b Et colla gentium tumida, & inflata, nondum franis assuetæ, ab imposito nuper jugo de-

stiliabant.

^c Illyrii etiam sub alpibus vivunt, & extremas earum valles veluti quædam claustra habitant, abruptis torrentibus impediti.

NOTÆ.

CAP. XII. *Bella adversus gentes externas.*

¹ Illius cardinis. | Gallicè, De ce Clymat.

² Atque Vindelicos. | Gentem Cisalpinam, non longè ab Helvetiis. Hupsce Augusti victoriæ, per Drusum, meminit Horat. Od. xiv. lib. 4. ad Augustum.

Vindelici didicere nuper

Quid Marte possit: milite nam tuo

Drusus Genavens, implacidum genus,

Brennosque veloces, & arces

Alpibus impositas irrendendis

Deiecit acer plus vice simplici.

³ Per privignum suum Claudium D. | Tiberii Claudii Neronis uxorem Liviam in sextum mensem gravidam Augustus sibi duxit, quæ post tres menses Claudium Drusum Neronem peperit, qui sic privignus fuit Augusti.

⁴ Perpacavit. | Anno Mundi 3935. ante

Ch. Nat. 33, ab Ur. Cond. 738.

⁵ Ipse sumpsit. | Augustus 3. ann. ante pugnam Actiacam.

⁶ Quum Illyricus multitudine pontem succidisset. | Illud saltum est & ridiculum. Optimè in libris antiquis, quibus usus est Salmasius, legitur, lubricus, unde ipse sic verba ordinavit: Quum lubricus pons multitudine succidisset. Nil verius. Succidisset autem ita hic usurpatur ut apud Plautum, genus mihi succidant: quæ aliquid apud Lucretium est.

⁷ Pontem. | Hic pontem missilem intellige qui è turri in murum repente protendebatur, qui propriè exofra dictus est.

⁸ Saucius manibus ac cruribus. | Idem Sueton. in August. cap. 20. Dalmatico (bello) etiam vulnera excepit; una acie dextrum genus lapide illius, altera autem & cruris, & utrumque brachium ruina pontis confusciatus.

⁹ Pannoni

⁹ Pannonii duobus saltibus, ac tribus fluviis, ¹⁰ Dravo, Savo, Istroq; vallabantur. Populati proximos, intra ripas se recipiebant. In hos domandos ¹¹ Vibium misit. Cæsi sunt in utrisq; fluminib⁹. Arma victorum non ¹² ex more belli cremata, sed capta sunt, & in profluentes data: ut Cæteris, qui resistebant, victoria sic nunciaretur. Dalmatæ plerumq; sub filvis agunt: inde in latrocinia promptissimi. Hos jam quidē ¹³ Marci⁹ incensa urbe ¹⁴ Delminio quasi ¹⁵ detruncaverat. Po-
stea ¹⁶ Asinius Pollio gregib⁹, armis, agris multaverat, ¹⁷ (hic secundus orator) sed Augustus perdomandus ¹⁸ Vibio mandat: qui efferū genus fodere terras coëgit, aurumq; venis repurgare; quod alioquin gens omnium cupidissima, studiosa diligentia ¹⁹ anquiri; ut illud in usus suos servare videatur. ²⁰ Myfi quā feri, quam truces fuerint, quam ipsorum etiam Barbari Barbarorum, horribile dictū est. Unus ducum, ante aciem postulare silentio, qui vos, inquit, estis; Responsum invicē. Romani, gentiū domini. Et illi, ²¹ ita, inquit, si nos viceritis. ²² Acceptit omen ²³ Marc⁹ Crass⁹. Illi statim ante aciem immolato equo concepere votum, ut cæsorū extis ducū, & litarent, & vescerentur. ²⁴ Deos audisse crediderim, nec ²⁵ tubā sustinere poterunt. Non minimū terroris incussit Barbaris ²⁶ Domiti⁹ centurio. ²⁷ Satis Barbaræ, efficacia tamen apud pares homines stoliditatis, qui

INTERPRETATIO.

d Domitius Centurio, homo stultitia satis barbara, sed tamen efficacia apud homines barbaros, qui foculum gerens super Galeam, &c.

NOTÆ.

⁹ Pannonii duobus saltibus ac tribus fluviis, Dravo, Savo, Istroque vallabantur. | In aliis, Duob. salt. ac fluvi. Dravo, Savoque vallabantur: nulla Istri facta mentione melius.

¹⁰ Dravo, Savo. | Dravus & Savus Pannoniæ fluvii, qui in Danubium incurrunt.

¹¹ Vibium misit. | Multimodis hujus ducis nomen corruptum fuit, quare facile viris doctis assentior, qui legunt *Tiberium*, nam facile *TIB.* in *VIB.* potuit degenerare: & in Annalibus Tiberium Pannonios subegisse reperies, anno Mundi 3940. ante Ch. Nat. 8. ab Ur. Cond. 743.

¹² Ex more belli. | Fusè docet Livius Romanis usitatum fuisse, devictarum gentium arma ignibus dare.

¹³ Martius. | Caius Martius Figulus, qui cum Cornelio Lentulo Lupo Consul fuit, anno Mundi 3794. ante Ch. Nat. 254. ab Ur. Cond. 597.

¹⁴ Delminio. | Delminium urbs Dalmatiæ ad Septentrionem.

¹⁵ Detruncaverat. | Rectè: nam Delminium Dalmatarum caput.

¹⁶ Asinius Pollio. | Anno Mundi 3910. ante Ch. Nat. 38. ab Ur. Cond. 713. Quo tempore Consul fuit Pollio cum Domitio Calvino, & de Dalmatæ triumphavit. Me-

minit Horat. Od. 1. lib. 2.

Et consulenti Pollio curia
Cui laurus æternæ honores
Dalmatice peperit triumpho.

¹⁷ Hic secundus Orator. | Unde tam putidum additamentum huc irrepit, non video.

¹⁸ Vibio. | Hic iterum scribendum peto *Tiberio*. Is enim Dalmatas subegit anno sequenti post devictos Pannonios.

¹⁹ Anquiri. | Hoc est inquiri, vel circum queri.

²⁰ Myfi. | Myfi vel Mæsi intra Macedoniam & Danubium.

²¹ Ita inquit, si nos. | Rescribendum ait Salmast. Ita, inquit, fiet si nos viceritis. Quod à Floro alienissimum puto.

²² Acceptit omen. | Propriè: nam omen est, cum quod ex alicujus ore ortum est, id nos presagium accipimus, ut hic Crassus omen accepit, quod hostes dixerint, Si nos viceritis.

²³ Marcus Crassus. | Marcus Licinius Crassus Myfos vicit anno Mundi 3921. ante Ch. Nat. 27. ab Ur. Cond. 724.

²⁴ Deos audisse crediderim. | Ironicè.

²⁵ Tubam. | Sonitam tubæ.

²⁶ Domitius Centurio. | Quis fuerit Domitius, ignotum est. Alii legunt, *Donidius*, *Domidius*, vel *Chonidius*.

M

foculum

foculum gerens super cassidem, fulcitatam motu corporis flammam, velut ardenti capite fundebat. ²⁶ Ante hos, ²⁷ Thracum maxime populus desciverat. Ille barbar⁹ & signis militari⁹, & disciplina, armis etiam Romanis assueverat: sed à ²⁸ Pisonē perdomiti, in ipsa captivitate rabiem ostendēre. Quippe quum catenas morsibus tentarent, feritatem suā ²⁹ ipsi puniebant. Daci montib⁹ inhaerent: ³⁰ Cotisonis regis imperio, quoties concre⁹ gelu Danubi⁹ junxerat ripas, decurrere solebant, & vicina populari. Visum est Cæsari Augusto gentē aditu difficillimā submovere. Misso igitur ³¹ Lentulo, ultra ulteriorem repulit ripam: citra, præsidia constituit. Sic tunc Dacia non victa, sed summotā, atq; dilata est. Sarmatæ patentib⁹ campis inequitant. Et hos per eundē Lentulum prohibere Danubio satis fuit. Nihil præter nives, raratq; silvas habent. Tanta barbaries est, ut pacem non intelligant. Germaniā quoq; utinam vincere tanti non ³² putasset: magis turpiter amissa est, quam gloriose acquisita: sed quatenus sciebat patrem suum Cæsarem, ³³ bis trajecto ponte Rheno, quæsisse bellum; ³⁴ in illi⁹ honorem concupiit facere provinciā. Et factum erat, si Barbari tam ³⁵ vitia nostra, quam imperia ferre potuissent. Miss⁹ in eam provinciam ³⁶ Drusus, primos domuit ³⁷ Usipetes: inde Tenctheros percurrit, & ³⁸ Cattos. ³⁹ Nam ⁴⁰ Marcomanorum spoliis insignib⁹ quendam editum tumulum in tropæi modum excoluit. Inde validissimas nationes, ⁴¹ Cheruscos, ⁴² Suevosq;, & ⁴³ Sicambros pariter aggressus est: quī viginti centurionib⁹ incrematis, hoc velut sacramento ⁴⁴ iunxerant bellum, adeo certa victoriæ spe, ut prædam in anteces-

NOTÆ.

²⁶ Ante hos. | Falsum, nam multo post Myflos Thraces rebellarunt, ut patet ex Annalibus.

²⁷ Thracum maxime populus. | Hic error est? quid enim isthuc maxime? In Edit. Stadii, Maximus populus; quod ipsum & Herodotus scripsit, & verē, sed non secundum recentiorum scriptorum sententiam.

²⁸ A Pisonē. | L. Piso Thraces perdomuit, anno Mundi 3939. ante Ch. Nat. 9. ab Ur. Cond. 742.

²⁹ Ipsi puniebant. | Dum se frustra catenas mordendo macerabant.

³⁰ Cotisonis | Hunc Daciæ Regem fecit noſter, Horatium sequutus, lib. 3. Od. 8.

Occidit Daci Cotisonis agmen.

Sueton. vero Getarum regem vocat, sed Plinius scribit, Getas Romanis Dacos fuisse dictos Justin. etiam Dacos Getarum sobolem vocat.

³¹ Lentulo. | Quis ipse fuerit Lentulus incertum est. Facile crediderim fuisse Cn. Corneliū Lentulum Augurem, qui Consul fuit anno Mundi 3936. ab. Ur. Cond. 739.

³² Putasset. | Augustus.

³³ Bis trajecto ponte Rheno. | Vid. c. 10. l. 3.

³⁴ In illius honorem. | Nec scilicet eos

videretur contemnere; contra quos tot anni Cæsar bella gesserat.

³⁵ Vitia nostra. | Injurias, avaritiam. Sic apud Tacit. alicubi, *Frisi pacem exuere, nostra magis avaritia quam obsequii impatientes.*

³⁶ Drusus. | Claudius Drusus, Augusti privignus. Vid. supra, in Germaniam missus anno Mundi 3938. ante Ch. Nat. 10. ab Ur. Cond. 741 Et ibi quarto quàm bellum gessit anno perit.

³⁷ Usipetes. | Germaniæ populi non longē à Rheno.

³⁸ Cattos. | Catti Germaniæ populi idem quī Saxones ut volunt.

³⁹ Nam. | Est transitio.

⁴⁰ Marcomanorum spoliis insignibus. | Marcomani Germaniæ populi, quos ad Albin coluisse ex Tacitib⁹ colligere est. Imo & ad Albin tropæa ista de quibus loquitur Florus, à Druso fixa fuisse testatur Dio alicubi.

⁴¹ Cheruscos. | Germaniæ populos. Lunenburgenses putat Junius.

⁴² Suevosque. | In media Germania fere.

⁴³ Sicambros. | Sicambri Germaniæ populi ad latus Rheni degentes.

⁴⁴ In antecessum. | Hoc est, ante tempus, Gallicæ, Par avance. Sic cap. 21. lib. 3.

sum

sum pactione diviserint. Cherusci equos, Suevi aurum & argentum; Sicambri Captivos elegerant: sed omnia ⁴⁵ retrosum. Victor namq; Drusus equos, pecora, torques eorum, ipsosq; ⁴⁶ præda divisit, & vendidit: præterea in tutelam provinciarum, præsidia atq; custodias ubique disposuit: per ⁴⁷ Mosam flumen; per ⁴⁸ Albim, per ⁴⁹ Visurgim. Nam per Rheni quidem ripam, ⁵⁰ quinquaginta amplius castella direxit. ⁵¹ Bonnam & Geldubam pontibus junxit, classibusq; firmavit. ⁵² Invisum atque inaccessum in id tempus Hercynium saltum patefecit. Ea denique in Germania pax erat, ut mutati homines, alia terra, cælum ipsum mirius molliusque solito videretur. Deniq; non per adulationem, sed ex meritis, defuncto ibi ⁵³ fortissimo juvene, ipsi, ⁵⁴ quod nunquam alias, senatus ⁵⁵ cognomen ex provincia dedit. Sed difficile est provincias ⁵⁶ obtinere, quam facere. Viribus parantur, jure retinentur. Igitur breve id gaudium: Quippe Germani victi magis, quam domiti erant: ⁵⁷ moreque nostros magis, quam arma sub imperatore Druso suspiciebant; postquam vero ille defunctus, Varii Quinctilii ⁵⁸ libidinem ac superbiam, haud secus quam sævitiam odisse coeperunt. ⁵⁹ Ausus ille agere conventum: ⁶⁰ & in castris jus dicebat, quasi violentiam Barbarorum & lictoris virgis, & præconis voce posset inhibere: at illi qui jam pridem rubigine oblitos enses, inertesq; morerent equos, ut primum ⁶¹ togas, & sæviora armis jura viderunt, duce Arminio arma corripunt. Quam interim tanta erat Varo pacis fiducia, ut ne prædicta quidem, & prodita per Segestem, unum principum, conjuratio-

183

NOTÆ.

⁴⁵ *Retrosum.* | Hoc est, aliter ac ipsi putaverant evenere.

⁴⁶ *Præda divisit.* | Hoc est, in prædam.

⁴⁷ *Mosam.* | Mosa Gallie Belgicæ fluvius, qui per mediam Bataviam in mare incurrit.

⁴⁸ *Albim.* | Fluvium in extrema Germania, ad Cimbriam Cheronesum ferè.

⁴⁹ *Visurgim.* | Germaniæ fluvium qui in Oceanum aquas evolvit: ab Ovidio, *Liburgia* dicitur.

⁵⁰ *Quinquaginta amplius castella.* | In iis octo legiones locavit, ut commune in Germanos & Gallos essent subsidium. Cæterum hæc castella sunt origo urbium quæ hodieque in Gallicia Rheni ripa visuntur.

⁵¹ *Bonnam & Geldubam.* | Oppida ad Rhenum sita. Apud alios aliter legitur hic locus. Sed meliorem lectionem representavimus.

⁵² *Invisum atque inaccessum in id tempus.* | In eo tamen Cæsar hostem quaesivit. Supra lib. 3. cap. 10. Sed non penetravit.

⁵³ *Fortissimo juvene.* | Claudio Druso, qui collapsus equo, crus fregit, & obiit.

⁵⁴ *Quod nunquam alias.* | An vult nunquam alias Germanici cognomen reportatum

fuisse? An nunquam alias devictarum gentium nomen mortuis Senatui dedisse? Posterius magis placet. Et verum est.

⁵⁵ *Cognomen ex provincia.* | Germanicus vocatus fuit. Ovid. 1. Fast.

Et mortem & nomen Druso Germania fecit.

⁵⁶ *Obtinere.* | Hic est fortiter tenere, ita ut eripi nequeat.

⁵⁷ *Moreque nostros magis, quam arma sub imperatore Druso suspiciebant.* | Id est, reverebantur. Male in aliis suspiciebant; nam etsi, suscipere mores Romanorum, suum seclum habere possit, arma Romanorum suscipere, nemo homo intelligat.

⁵⁸ *Libidinem.* | Avaritiam hic interpretor.

⁵⁹ *Ausus ille agere conventum.* | Gallicè diceret, *Tenir les États.*

⁶⁰ *In castris jus dicebat.* | Pessimè in aliis, & in castris se dixerat; quod viri docti in, *ius* dicebat, mutare. Sed his etiam error remansit; nam legendum, *Es in castris jus dicere.* Nunc res planè est.

⁶¹ *Togas.* | Quas in jurisdictione inducunt Romani.

ne commoveretur. ⁶² Itaque improvidum, & nihil tale metuentem improvise adorti, ⁶³ quum ille (ô securitas!) ad tribunal citaret; undique invadunt, castra rapiunt, tres legiones opprimuntur. Varus perditas res ⁶⁴ eodem, quo Cannensem diem Paulus, & fato est & animo sequutus. Nihil illa cæde per paludes, perque silvas cruentius: nihil insultatione Barborum intolerantius, præcipue tamen in causarum patronos, aliis oculis, aliis manus amputabant: unius os sutum, recisa prius lingua, quam in manu tenens Barbarus, tandem, inquit, vipera, sibilare desiste. Ipsi quoque ⁶⁵ consulis corpus, quod militum pietas humi abdiderat, effossum, Signa & aquilas duas ⁶⁶ adhuc Barbari possident. Tertiam signifer prius quam in manus hostium veniret, ⁶⁷ evulsi; merfamque ⁶⁸ intra baltei sui latebras gerens, in cruenta palude sic latuit. Hac clade factum, ut imperium, quod in littore Oceani non steterat, ⁶⁹ in ripa Rheni fluminis staret. Hæc ad Septentrionem. Sub Meridiano tumultuatum magis, quam bellatum est. ⁶⁹ Musulanios atque ⁷⁰ Gætulos ⁷¹ accolæ Syrii, ⁷² Cossio duce compescuit; unde illi ¹⁸⁶ Gætulici nomen. Latius victoria patet. ⁷³ Marmaridas atque ⁷⁴ Garamantas ⁷⁵ Curinio subigendos dedit. Potuit & ille ⁷⁶ redire Marmaricæ sed modestior in æstimanda victoria fuit. Ad Orientem plus negotii cum Armeniis. Huc ⁷⁷ alterum ex Cæsaribus nepotibus suis misit. ⁷⁸ Ambo

NOTÆ.

⁶² Itaque improvidum, & nil tale metuentem improvise adorti. | Mirer neminem vidisse vocem improvise, hinc rem vendam esse, quippe quæ ex improvidum nata est. videlicet explicatio scholastica apposta in textum recepta est.

⁶³ Quum ille (ô securitas) ad Tribunal citaret. | Citare absolute positum neminem adhuc vidisse puto. Videlicet corruptus hic locus. Lege igitur: Quum illos; & post adorti ponenda est major distinctio, sic, adorti. Quum illos, ô securitas! ad Tribunal citaret, undique invadunt. Pater meus.

⁶⁴ Eodem, quo Cannensem diem Paulus. | Id est, sequutus est exemplum Pauli, qui Cannensi die post amissum exercitum sibi mortem conscivit, quod Varus imitatus est. Conzigit hæc clades anno decimo nono post mortem Drusi.

⁶⁵ Consul. | Vari. Sed is Proconsul, non Consul, fuit.

⁶⁶ Adhuc Barbari possident. | Dio tamen & Tacitus ambas istas aquilas à Romanis recuperatas fuisse tradunt.

⁶⁷ Evulsi. | Quippe hastæ acumini infixæ hærebant, ut mos fuit.

⁶⁸ Intra baltei sui latebras. | Hinc patet aquilas non ita magnas fuisse.

⁶⁹ In ripa Rheni fluminis staret. | Hoc est; hæc clade factum est ut Imperium ad Oceanum extendi prohiberetur flumine Rheno te-

minaretur.

⁶⁹ Musulanios. | Musulanii vel Misulanii, Africæ propriæ populi ad Ampsam fluvium siti.

⁷⁰ Gætulos. | Africæ populos infra Mauritaniam.

⁷¹ Accolæ Syrii. | Sic Virgilium sequutus est Florus, qui Syrtis Gætulas vocat. Nam falsum est Gætulos ad Syrtis degere, quippe qui Mediterranei sunt, & infra Mauritaniam.

⁷² Cossio. | Cossio Cornelio Lentulo, qui Consul fuit cum Calpurnio Pisone Augure anno Mundi 3949. post Ch. Nat. 2. ab Ur. Cond. 752. A devictis Gætulis Gætulicus dictus est.

⁷³ Marmaridas. | Marmaridæ sunt qui Marmaricam à Nilo usque ad Cyrenem, vel Syrtem majorem, incolunt.

⁷⁴ Garamantas. | Libyæ populos intra Gætuliam & Montes Æthiopicos.

⁷⁵ Curinio. | Quis fuerit ille Curinius fateor me ignorare, forsitan Q. Quirinius sit, cujus sæpe Tacitus meminit.

⁷⁶ Redire Marmaricus. | Id est Marmarici cognomen reportare.

⁷⁷ Alterum. | Caium Cæsarem Julii Augusti filium ex Agrippa filium. Et sic Augusti Nepotem.

⁷⁸ Ambo fato breves. | Major vigesimo tertio, minor vigesimo secundo ætatis anno mortem obire.

fato

fato breves; sed alter inglorius. Massiliæ quippe Lucius morbo solvitur: ⁷⁹ in Syria Caius ex vulnere, quum Armeniâ ad Parthos se subtrahentem recipit. Armenios, ⁸⁰ victo rege Tigrane, in hoc unum servitutis genus ⁸¹ Pompeius affueverat, ut rectores à nobis acciperent. Intermissum ergo jus, per hunc recuperatum, non incruento nec inulto tamen certamine. Quippe ⁸² Domnes, quem ⁸³ rex Artaxatis præfecerat, simulata prodicione, adortus virum intentum libello, quem, ut thesaurorum rationes continentem ipse porrexerat, stricto ferro cruentat vulnere in tempus. Cæterum Barbarus undiq; infesto exercitu oppressus, gladio, & pyra, in quam se percussus immisit, superstiti etiamnum Cæsari satisfacit. Sub Occasu pacata fere omnis Hispania, e nisi quam Pyrenæi definentis scopulis inhaerentem ⁸⁴ citerior alluebat Oceanus. Hic duæ validissimæ gentes, ⁸⁵ Cantabri & ⁸⁶ Austures immunes imperii agitabant. Cantabrorum & ⁸⁷ pejor, & altior, & magis pertinax in rebellando animus fuit; qui non contenti libertatem suam defendere, proximis etiam imperitare tentabant, ⁸⁸ Vaccæosque, & ⁸⁹ Curgonios, & ⁹⁰ Autrigonas crebris incursionibus fatigabant. In hos igitur quia vehementius agere nunciabantur, non mandata expeditio, ⁹¹ sed sumpta est. Ipse venit ⁹² Segisamam: castra posuit. Inde partito exercitu totam in diem amplexus Cantabriam, efferam gentem, ritu ferarum, quasi indagine ⁹³ debellabat. Nec ab Oceano quies, quum infesta classe ipsa quoque terga hostium cæderentur. Primum adversus Cantabros sub ⁹⁴ mœnibus Belgicæ præliatus est. Hinc fuga in eminen-

INTERPRETATIO.

e Nisi ea quam interior Oceanus ambibat imposuam saxis Pyrenæi montis.

NOTÆ.

⁷⁹ In Syria. | In Armenia, non in Syria vulneratus fuit, ut habent omnes historici, & multo post, dum Italiam reperebat, in Urbe Syriæ (Limyræ vocant) morbo perit anno Mundi 3953. post Ch. Nat. 4. ab Ur. Cond. 756. cum ante annum, & menses quinque frater Lucius obisset.

⁸⁰ Victo rege Tigrane. | Vide cap. v. lib. iii.

⁸¹ Pompeius affueverat. | Legendum arbitror *astrinxerat*. Non quod nesciam rō affueverat esse significationis activæ, sed quod non victoribus mos est, ut victos affuecant, sed ut eos astringant.

⁸² Domnes. | Alii *Addon*. Sed Patérculus *Addum* vocavit.

⁸³ Rex. | Rex Parthorum.

⁸⁴ Citerior alluebat Oceanus. | Oceanus Gallicus, sed qui & interior dici possit.

⁸⁵ Cantabri. | Hispaniæ Septentrionalis populi.

⁸⁶ Austures. | Hispaniæ populi supra Gal-

liciam, è regione Cantabrum.

⁸⁷ Pejor. | Malè in aliis prior.

⁸⁸ Vaccæos. | Vide cap. vii. lib. ii.

⁸⁹ Curgonios. | Populos in Hispania Tarraconensi. Fortasse ab urbe *καργόνιον*, quam in illo tractu nominat Ptolemæus, veteres libri habent *Curmogor*, forsân & corruptè pro *Turmodigos*.

⁹⁰ Autrigonas. | Hispaniæ Tarraconensis populos. Hodie *Navarra* regnum esse volunt.

⁹¹ Sed sumpta est. | Ab Augusto scilicet. Anno Mundi 3924. ante Ch. Nat. 24. ab Ur. Cond. 727. Rē post quinque annos ad finem perducta.

⁹² Segisamam. | Alii Vaccæorum Cantabriz alii urbem faciunt. In Cantabria potius fuisse crediderim.

⁹³ Debellabat. | Legendum *Debellat*.

⁹⁴ Sub mœnibus Belgicæ. | Nescio an in Hispania urbs reperiatûr, quæ Belgica dicta sit. Libenter legerem, *Sub mœnibus Belgicæ*, nam *Belgicæ* Celtiberorum urbs est.

tissimum ⁹⁵ Vinnium montem, ⁹⁶ quem ⁹⁶ maria prius Oceani, quam
 arma Romana ascensura esse crediderant. Tercio ⁹⁷ Arracillū oppidū
 magna vi repugnat. Captum tamen postremo fuit. Medulli montis
 f. obsidio (quem perpetua quindecim millium fossa comprehensum cin-
 xit undiq; simul adeunte Romano) postquam extrema Barbari vident;
 certatim igne, ferro inter epulas, venenōq; quod ibi vulgo ex arbo-
 ribus taxeis exprimitur, præcepere mortem; seq; pars maior à capti-
 vitate, ⁹⁸ quæ videbatur, vindicavere. Hæc per ⁹⁹ Antistium, ¹⁰⁰ Fur-
 nium, ¹⁰¹ Agrippam legatos, hibernant in Tarraconis maritimis Cæsar
 accepit. Ipse præsens hos deduxit montibus; hos obsidibus astrinxit:
 hos ¹⁰² sub corona jure belli venundedit. Digna res lauro, digna
¹⁰³ curru senatui visa est: sed jam Cæsar tantus erat, ut posset trium-
 phos contemnere. Astures per idem temp⁹ ingenti agmine à montib⁹
 188 suis descenderant. Nec temere sumptus, ¹⁰⁴ ut Barbaris, ¹⁰⁵ impet⁹: sed
 positis castris apud ¹⁰⁶ Asturam flumen, trifariam diviso agmine, tria si-
 mul Romanorum castra aggredi parabant. Fuisset & anteeps, & cruen-
 tum, ¹⁰⁷ & utinam mutua clade certamen, tunc tam fortib⁹, tam su-
 bito, tam cum consilio venientibus; nisi ¹⁰⁸ Trigacini prodidissent.
 à quibus præmonitus ¹⁰⁹ Carisius, cum exercitu adveniens oppressit
 consilia. Sic quoq; tamen non incruento certamine. Reliquias fusi
 exercitus validissima civitas ¹¹⁰ Lancia excepit, ubi adeo certatum est,
 ut quum in captam urbem fasces poscerentur, ægre dux impetraverit
 veniam, ¹¹¹ ut victoriæ Romanæ itans potius esset, quam incensa, mo-

INTERPRETATIO.

F In obsidione Medulli montis (quem fossa
 perpetua quindecim millium passuum clausum
 undique vallavit, Romano milite simul adeunte)
 postquam ultima vident Barbari, certatim

mortem occupare, igne, ferro inter epulas,
 & veneno, quod ibi communiter ex taxia ar-
 boribus exprimitur.

NOTÆ.

⁹⁵ Vinnium. | Montem Hispaniæ Tarra-
 conensis: cujus pars ad Pyrenæos pertingere
 dicitur.

⁹⁶ Quem maria. | In al. quæ Unde Sal-
 mas. fecit quo. Sic supra. In nives quo bel-
 lum non posset ascendere.

⁹⁶ Maria. | Poëtice pro Aquæ.

⁹⁷ Arracillum. | Oppidum in Cantabria.

⁹⁸ Quæ videbatur. | Videbatur, nec talis
 erat. Quis enim nisi Barbarus Augusto ser-
 vire captivitatem vocet.

⁹⁹ Antistium. | Caium Antistium vocat
 Vellei. cap. 91. lib. 2.

¹⁰⁰ Furnium. | Meminit Dio, lib. 54.

¹⁰¹ Agrippam. | M. Vipsanum Agrip-
 pam.

¹⁰² Sub corona. | Venales servi coronam
 gestabant.

¹⁰³ Currus. | Triumpho.

¹⁰⁴ Ut Barbaris. | Hoc est, ut solent
 Barbari, qui impetum pro virtute habent.

¹⁰⁴ Impetum. | Ex veteribus libris anti-
 quam vocem impes restituit Salinas.

¹⁰⁵ Asturam. | Fluvium apud Astures.

¹⁰⁶ Et utinam mutua clade certamen. |
 Legitur in aliis Edit. (Et utrumque mutua
 clade certamen,) quæ lectio melior altera
 est.

¹⁰⁷ Trigacini. | Hispaniæ populi. Sed
 eorum incerta positio.

¹⁰⁸ Carisius. | Meminit Dio, lib. 54.

¹⁰⁹ Lancia. | Hispaniæ Urbs in Asturia.

¹¹⁰ Ut victoriæ Romanæ itans potius esset,
 quam, incensa, monumentum. | Ex genio
 Rhetoricæ artis lego, ut clementiæ Romanæ
 itans potius esset, quam, incensa, victoriæ mo-
 numentum. Hoc elegantiores homines le-
 gent, &c, puto, probabunt. Pater meus.

numentum

numentum. Hic finis Augusto bellicorum certaminum fuit; idem rebellandi finis Hispania. Certa mox fides, & æterna pax; cum ipsorum ingenio, in pacis partes promptiore; tum consilio Cæsaris, qui fiduciam montium timens, in quos se recipiebant, castra sua, sed quæ in plano erant, habitare & incolere iussit. ¹¹¹ Ingentis esse consilii illud observari coepit. Natura regionis circa se omnis ¹¹² aurifera, minii; & ¹¹³ chryfocollæ, & aliorum colorum ferax. Itaq; ¹¹⁴ exerceri solū iussit. Sic Astures & latentes in profundo opes suas atq; divitias, dum aliis quærunt, nosse coeperunt. Omnib; ad Occasum & Meridiem pacatis gentib; ad Septentrionem quoq; duntaxat intra Rhenum atq; Danubium; item ad Orientem intra ¹¹⁵ Taurum & Euphratem; ¹¹⁶ illi quoq; reliqui; qui immunes imperii erant, sentiebant tamen magnitudinem, & victorē gentium populū Romanum reverebantur. Nam & ¹¹⁷ Scythæ misere legatos, & ¹¹⁸ Sarmatæ, amicitiam petentes. ¹¹⁹ Seres etiam, habitantesq; sub ipso sole Indi, cum gemmis, & margaritis, elephantes quoq; inter munera trahentes, ¹²⁰ nihil magis, quā longinquitatem viæ imputabant, quam quadriennio impleverant; ¹²¹ & tamen ipse hominum color ab alio venire cœlo fatebatur. Parthi quoq; quasi victoriæ pœniteret, rapta, clade Crassiana, ¹²² ultro signa retulere. Sic ubiq; cuncta atq; continua totius generis humani aut

NOTÆ.

¹¹¹ Ingentis esse consilii illud observari coepit. | Hæc verba nihil sunt quam mere barbara balbuties; neque isthæc à Floro. Alia conjicit Salmasius, sed quæ nemo unquam probaverit.

¹¹² Aurifera miniiq; | Vide cap. 1. lib. 44. Justin. ubi fuit de Hispania. Nec summa tantum terra laudanda bona, verum & abstrusorum metallorum felices divitiæ. Minii ceritè nulla feracior terra. In hac cursus aminum plerique etiam divites auro, quod in balucibus vehunt. Et alibi: Regio cum aris ac plumbi uberrima, tum & minio, (legendum minis) quod etiam Vicino flumini nomen dedit. Auro quoque divissima, adeo ut etiam aratro frequenter glebas aureas exscindant.

¹¹³ Chryfocolla. | Chryfocolla est humor qui per venas auri fluit, eo aurum adligatur, adglutinatur, à Græco χρυσός & κολλημα adglutino.

¹¹⁴ Exerceri solum iussit. | Nam prius non exercebatur, ut ex Justino certum est. Sed iis si quando fulgure terra profcissa erat, quæ in his locis assidua res est, detectum aurum velut Dei munus colligere permittetur.

¹¹⁵ Taurum. | Armeniæ majoris montem ad Euphratem. Legit Salmas. Intra Taurum & Euphratem. Sed cur vulgata lectio rejiciatur, haud equidem video.

¹¹⁶ Illi quoque reliqui. | Legendum om-

nino, illa quoque reliqua; quæ? Nam de gentibus hic agitur.

¹¹⁷ Scythæ misere legatos. | Idem Sueton. cap. 21. Quæ virtutis moderationisque fama, Indos etiam ac Scythas, auditu modo cognites, pellexit ad amicitiam suam Populusque Romanus ultro per legatos petendam. Scythæ sunt qui ad ultimam Septentrionis plagam versus Orientem degunt.

¹¹⁸ Sarmatæ. | Remotiores illos Sarmatas intellige, qui ultra Rham fluvium degunt.

¹¹⁹ Seres. | Ii sunt qui supra Sinarum regionem colunt.

¹²⁰ Nihil magis quam longinquitatem viæ imputabant. | Gallicè diceres, Ne faisoient rien sonner si haut que, &c. Nam ea vis est verbi imputare. Sic apud Sueton. in Tib. cap. 53. Imputavit etiam quod non laqueo strangulatam in Gemonias abjecerit. Il lui faisoit sonner fort haut, lui vouloit faire passer pour une grande grace, de ce qu'il ne l'avoit pas fait étrangler, & jeter après dans les Gemonies.

¹²¹ Et tamen ipse hominum color. | Rideliculus sensum hic efficit vox tamen, quæ delenda verè est.

¹²² Ultro signa retulere. | Aliter tamen Sueton. cap. 21. Parthi quoque & Armeniam vindicanti faciliè cesserunt, & signa militaria quæ M. Crasso, & M. Antonio ademerant, repescenti reddiderunt.

pax fuit, aut pactio. Aususq; tandem Cæsar Augustus ¹²³ septingentesimo ab Urbe condita anno, ¹²⁴ Janum Geminum claudere, ¹²⁵ bis ante se clausum ¹²⁶ sub Numa rege, & ¹²⁷ victa primum Carthagine. ¹⁹⁰ Hinc conversus ad pacem, primum in omnia mala, & in luxuriam fluens sæculum, gravibus severisque legibus multis coercuit. Ob hæc tot facta ingentia ¹²⁸ Dictator perpetuus, & ¹²⁹ Pater patriæ dictus. Tractatū etiam in senatu, an quia ¹³⁰ candidisset imperium, ¹³¹ Romul⁹ vocaretur: ¹³² sed sancti⁹ & reverenti⁹ visum est nomen Augusti: ut scilicet jam tum dum colit terras, ipso nomine & titulo ¹³³ consecraretur.

NOTÆ.

¹²³ Septingentesimo ab urbe condita anno. | Qui potuerit Augustus Janum claudere anno septingentesimo ab urbe Condita, non video, cum tunc Julius Cæsar adhuc esset in vivis, & annos tantum novem natus ipse Cæsar Augustus? Videlicet hic annorum numerum sequutus est Florus, quem initio proposuit. Nam à Romulo usque ad Cæsarem Augustum annos totidem, non amplius interesse voluit. Locum ipsum vide. Cæterum primo ab Augusto Janus clausus fuit anno ab Ur. C. 723. post devictum Antonium. Secundo, ab Ur. Cond. 728. cum ex bello cantabrico Romam rediisset. Tercio anno ab Ur. Cond. 743. post Dalmatas à Tiberio subactos.

¹²⁴ Janum geminum claudere. | Quod pacis & bona fide cessantium armorum fuit indicium. De Jano alibi dictum est.

¹²⁵ Bis ante se clausum. | Idem Sueton. cap. 22. Janum Quirinum semel atque iterum à condita urbe memoriam ante suam clausum in multo breviori temporis spatio, terra marique pace parta ter clausit.

¹²⁶ Sub Numa Rege. | A quo is mos claudendi Jani inventus est: is eum clausum tenuit per annos 43.

¹²⁷ Et victa primum Carthagine. | Anno ab Ur. Cond. 519. Coss. T. Manlio Torquato, & C. Attilio Balbo. Vid. cap. 3. lib. 2. Peracto Punico bello tunc primum post Numam clausa fuit porta Jani. Sed statim ac sine mora patuit.

¹²⁸ Dictator perpetuus. | Sed hunc ho-

norem fortiter reppulit, Tribunitia potestate contentus, ut patet ex Annalibus.

¹²⁹ Pater Patriæ. | Patriæ Patriæ cognomen universi repentino maximoq; consensu demulerunt ei, ut habet Suet. Ovid. docet ei hoc cognomen Nonis Februarii datum fuisse.

Sanctæ Pater Patriæ, tibi plebs, tibi curia nomen

Hoc dedit, hoc dedimus nos tibi nomen eques.

Quomodo autem illi datum fuerit, fusa narrat Sueton. cap. 58.

¹³⁰ Candidisset imperium. | Hoc est, ex integro restituisset, renovasset. Vid. lib. 1. cap. 3.

¹³¹ Romulus vocaretur. | Idem Sueton. cap. 7. Augusti cognomen assumpsit Munatius Planci sententia, cum quibusdam consensibus Romulum appellari oportere, quasi & ipsum conditorem urbis, prævaluisse ut Augustus potius vocaretur.

¹³² Sed sanctius & reverentius visum nomen Augusti. | Rationem reddit Sueton. cap. 7. Quod loca quoque religiosa, & in quibus auguratio quid consecratur, Augusti dicuntur. Ab auspicio, vel ab auspicio gestu, gustu. Et inde est quod subjungit nobis. Ut ipso nomine, & titulo (Augusti scilicet) consecraretur, quippe quæ Augusta dicuntur ea religiosa, & diis consecrata sunt.

¹³³ Consecraretur. | Vide Notam superiorem.

EX.

EXCERPTIONES
CHRONOLOGICÆ
A D
FLORUM.

EXCERPTIONES

CHRONOLOGICÆ

A. D.

FLORUM.

E

F

Ita

An

12

12

11

11

11

8

7

7

7

7

EXCERPTIONES CHRONOLOGICÆ

AD

FLORUM;

*Ita concinnatæ, ut prior cifra librum, altera caput,
tibi ostendat.*

Anni ante natum Christum.

Anni ante Urbem conditam.

	Italix cultores primi Aborigines fuere, quorum rex Saturnus: post hunc tertio loco Faunus, sub quo		
1230	Evander in Italiam venit, I. I.	480	Gedeon Israël's iudex moritur
1221		471	Ætas Ponticis gentibus imperat, 3. 5.
1181		431	Troia capta.
1179	Æneas in Italiam venit, I. I.	429	Agamemnon occiditur.
	Lavinium conditur, I. I.		Jephtha, Ebzan, Elon, Abdon, Israël'em judicant.
1149	Alba condita, I. I.	399	
882		132	Dido Carthaginem condit, 2. 15.
793	Amulius Numitoream regno pellit, I. I.	43	
776	Romulus nascitur, I. I.	26	Ulfas rex Judæ.
			Zacharias, Sallum, Menahem reges Israël's.
752	Amilium deturbat, I. I.	2	Ezechias rex nascitur.
750	Roma condita, I. I. cuius ita primus rex Romulus regnat per annos 37.	Anni ab Urbe condita.	Micha Propheta.
			747 Raptus

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

747	Raptus Sabinarum, 1. 1.	3	
746	Spolia opima prima, 1. 1.	4	
743	Sabini, ex hostibus, Romæ cives fiunt, 1. 1.	7	Pekah rex Israël, incurrit in Judæam.
721	Romulus Veientes vincit, 1. 1.	29	Hierosolyma obsidetur.
713	Romulus moritur, 1. 1.	37	Salmanassar expugnat Samariam.
712	Numa Pompilius, secundus rex Romanorum, pacificè regnat per annos xliii, 1. 2.	38	Nahum Propheta.
669	Tullus Hostilius, tertius rex Romanorum, regnat per annos xxxii, 1. 3.	81	Ezechias, Manasses, reges Judæ.
664	Pugna Tergeminorum, 1. 3.	86	
662	Alba diruta, 1. 3.	88	
644		106	Tarentus conditur, 1. 18.
637	Ancus Marcius, quartus rex Romanorum, regnat per annos xxiv.	113	Ammon rex Judæ.
624	Ostia condita.	126	
613	Tarquinius Priscus, quintus rex Romanorum, regnat per annos xxxviii.	137	Josias rex Judæ.
599	Tusci vincuntur, 1. 5.	151	Josias moritur, succedunt filii.
588		162	Nabucadnezar Hierosolymam venit.
575	Servius Tullius, sextus rex Romanorum, regnat per annos xlv, 1. 6.	175	Daniel interpretatur Nabucadnazaris somnium.
563	Census instituitur, 1. 6.	187	Jeremias vaticinatur.
531	Tarquinius Superbus, rex Romanorum ultimus, regnat per annos xxv, 1. 7.	219	Galli in Italiam veniunt, 1. 13.
524	Suessæ Pomertia capitur, 1. 7.	226	Ezechiel vaticinatur.
519		231	Jechonias olim rex Judæ carcere liberatur.
515	Gabii urbs capitur, 1. 7.	235	Cyrus Judæos restituit.
514	Capitolium conditum, 1. 7.		Templum reficitur.
			Septem Persæ regnum Magis eripiunt, 3. 5.
			Darius rex Persarum.
			Haggæus & Zacharias vaticinantur.

CHRONOLOGICÆ AD FLORUM.

173

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

- 506 Imperium regibus abrogatur,
quum durasset annos cccliiv.
- Consulatus origo, 1. 9.
Brutus filios securi percutit, 1. 9.
Portena Romam obsidet, 1. 10.
Horatius, Mucius, Cloelia,
clarent, 1. 10.
Brutus & Aruns Tarquinius
mutuis vulneribus cadunt, 1. 10.
- 493 Posthumius dictator Latinos
vincit, 1. 11.
- 491 Plebs secedit in sacrum mon-
tem, 1. 23.
- 490 Corioli capiuntur. unde Co-
riolanus, 1. 11.
- 489
- 488 Coriolanus exulat, 1. 22.
- 482 Spurius Cassius interficitur
ob affectatum regnum, 1. 26.
- 481
- 476 Fabii privatum bellum cum
Veientibus gerunt, 1. 12.
- 470 Volerone duce fracti Col-
falces, 1. 22.
- 468 Appii exercitus non vult vin-
cere, 1. 22.
- 448 Decemviri creantur, 1. 24.
- 446 Decemviratus tollitur, 1. 24.
- 423 Spolia opima secunda, 1. 12.
- 410 P. Posthumius Albus trib. mil.
consulari potestate, lapidatur à
militibus, 1. 22.
- 401 Veii obfessi, 1. 12.
Stipendia incipiunt, *ibidem*.
- 399 Hiematur sub pellibus, *ibid.*
- 392 Fatisci Camillo se dedunt, 1. 12.
Fidenæ conflagrant, *ibidem*.
- 391 Veii capti, 1. 12.

- 236 Babylon opera Zopyri capitur.
- 244
- Bellum Ionicum geritur.
- Pythagoras moritur.
- 257
- 259
- 260
- 261 Darius exercitum mittit con-
tra Athenienses, 2. 8.
- 262
- 268
- 269 Xerxes montem Athon perfo-
dit, 2. 8.
- 274
- 280
- 282
- Artaxerxes rex Persarum.
Efras Hierosolymam venit.
- 302
- 304 Nehemias Hierosolymam ve-
nit.
Herodotus historiam scribit.
Thucydides historiam scribit.
- 325
- 340 Bellum Siculum cum Atheni-
ensibus.
Dionysius major, Siciliæ ty-
rannus.
- 349
- 351 Artaxerxes Mnemon, rex Per-
sarum.
- 358
- 359 Plato philosophatur.

368 Camillus

Anni ante N. C.

- 386 Camillus exulat, l. 22.
 385 Roma Capta, l. 13.
 384 Camillus finitimos vincit, l. 13.
 379 M. Manlius de saxo Tarpeio deicitur, l. 26.
 362 C. Licinius Stolo, senatui consortium consulatus extorquet l. 26.
 355 Galli vincuntur ad Anienem, l. 13. inde Torquatus.
 343 Galli vincuntur in agro Pomtino, *ibidem*. inde Corvini.
 337 Campani concedunt in ditionem Romanorum, l. 16.
 Unde natum bellum Samniticum, quod duravit annis circiter 50.
 334 Manlius filium contra imperium pugnantem occidit, l. 14.
 332 Rostra nomen accipiunt ex spoliis Antiatis, l. 11.
 317 Clades Caudina, l. 16.
 316 Papirius Samnitibus jugum reponit, l. 16.
 307 Saltus Ciminus penetratus, l. 17.
 305 Decius mus se devovet, l. 17.
 288 Curius Sabinus vincit, l. 15.
 Hoc anno bello Samnitico finis impositus, cum durasset annis 50, l. 16.
 284 Plebs secedit in Janiculum, l. 25.
 281 Dolabella Gallos vincit, l. 13.

Anni ab U. C.

- 364
 365 Pax tota Græcia.
 366 Xenophon historiam scribit.
 371 Aristoteles nascitur.
 388
 395 Philippus M. rex Macedonia.
 407 Templum Dianæ Ephesi conflagrat, dum Alexander nascitur.
 Dionysius Corinthi.
 413
 416 Alexander M. rex Macedonia.
 418 Darius Persarum rex interficitur Hierosolyma capitur à Ptolemæo.
 Agathocles Siciliae tyrannus.
 433 Theophrastus Philosophatur.
 434
 443 Lyfimachia condita, 2. 8.
 445 Demetrius Poliorcetes, rex Asiae.
 457 Demetrius Poliorcetes, rex Macedonia.
 462
 Pyrrhus, rex Macedonia.
 466
 Ptolemæus Philadelphus, rex Egypti.
 469 Regnum Tuscorum finitum.
 279 Bellum

CHRONOLOGICÆ AD FLORUM.

175

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

279	Bellum Tarentinum, 1. 18.
278	Pyrrhus Tarentinis auxilio venit, 1. 18.
	Pugnat cum Romanis ad Heracleam, 1. 18.
276	Iterum ad Asculum, 1. 18.
273	Postremo in Arufinis campis, 1. 18.
	Fabricius censor Rufinum notat, 1. 18.
266	Picentes vincuntur, 1. 19.
264	Sallentini vincuntur, 1. 20.
263	Volturnensium servi puniuntur, 1. 21.
	Hoc modo Italia facta Romanorum, 2. 1.
262	Romani in Siciliam navigant, 2. 2.
	Unde natum bellum Punicum primum, quod duravit annis circiter xxiv.
258	C. Duilius Nepos Cos. Pœnos navali prælio superat, 2. 2.
	Cn. Cornelius Scipio Afina Cos. capitur à Pœnis, 2. 2.
257	L. Cornelius Scipio Cos. in Sardinia & Corsica Pœnos vincit, 2. 2.
256	A. Atilius Calatinus Cos. in Sicilia Pœnos vincit, 2. 2.
254	M. Atilius Regulus Cos. bellum in Africam transfert, 2. 2.
253	Xantippus Regulum vincit, 2. 2.
248	L. Cæcilius Metellus procos. Pœnos cædit, 2. 2.
	Regulus pacem cum Pœnis dissuadet, 2. 2.
247	P. Claudius Pulcher Cos. classem amittit, 2. 2.
243	M. Fabius Buteo Cos. Pœnos cædit, 2. 2.
239	C. Lutatius Catulus Cos. primo bello Punico finem imponit, 2. 2. Duravit autem annis xxiv.
235	Q. Fulvius Flaccus Cos. Ligures vincit, 2. 3.

471	
472	Ptolemæus Ceraunus, rex Macedoniæ.
474	Galli in Asiam veniunt, unde Gallogræcia, 2. 11.
477	Aratus Phænomena scribit. Sacra Biblia translata per Ixx interpretes.
484	
486	
487	
488	Antigonus, rex Macedoniæ, Gallos vincit. Nicomedia conditur. Zeno Stoicus moritur.
492	Antiochus Theos, rex Syriæ.
493	Ptolemæus Philadelphus cum Antiocho bellum gerit.
494	
496	
497	Antigonus Athenas capit.
502	Aratus Sicyonius, dux Achæorum.
503	Ptolemæus Evergetes, rex Ægypti.
507	
511	Attalus Pergamenum regnum constituit.
	Arfaces Parthorum regnum constituit.
515	

Anni ante N. C.

- 235 Janus clausus, 1. 3.
 233 Ligures Romanis bellum faciunt, 2. 3.
 228 Teutana legationem Rom. violat, 2. 5.
 227 Illyrii vincuntur, 2. 5.
 226 Saguntus foedere Romanorum & Poenorum in libertatem excipitur, 2. 6.
 223 L. Æmilius Pappus Cos. Gallos vincit, 2. 4.
 C. Flaminius Nepos Cos. Gallos vincit, 2. 4.
 220 M. Claudius Marcellus Cos. de Viridomaro Gallo opima refert, 2. 4.
 217 Saguntus deleta, 2. 6.
 Romani legatione Carthaginem missa, dedi postulant Annibalem, 2. 6.
 216 Annibal Alpes transit, 2. 6.
 unde bellum Punicum secundum, quod duravit annis circiter xvi.
 Cn. Scipio in Hispaniam mittitur, 2. 6. 2. 17.
 P. Cornelius Scipio, post Africanus, prætexatus adhuc, patrem servat, 2. 6.
 215 Annibal Sempronium vincit, 2. 6.
 Et C. Flaminius Nepotem Cos. 11, 2. 6.
 P. Scipio procos. in Hispaniam venit, 2. 6 : 2. 17.
 Q. Fabius Maximus dictator Annibalem cunctando maccrat, 2. 6.
 214 Clades Cannensis, 2. 6.
 Annibal Capuam occupat, 2. 6.

Anni ab U.C.

- 515 Annibal patri furat ad aramse hostem pop. Rom. futurum, 2. 6.
 517
 518
 522
 523 Demetrius, rex Macedonia, Philippi pater, moritur.
 524 Carthago Hispania conditur de qua, 2. 6.
 525
 527 Seleucus & Antiochus fratres, Syriæ reges, moriuntur.
 529 Antigonus Tutor, Macedonia rex, Spartam occupat.
 530 Philippus, rex Macedoniae penultimus.
 533 Philippus cum Ætolis bellum gerit. Antiochus cum Ptolemæo Philippus Peloponnesum occupat.
 534 Attalus cum Gallis contra Achæum pugnat.
 Carthaginensium classis ad recuperandam Sciciliam missa, vincitur.
 Hiero, rex Syracusanus, Romanos juvat.
 535 Cn. Scipio in Hispania classem Carthaginensium capit, & Mandonium Hispaniæ regulum vincit.
 Antiochus vincitur à Ptolemæo.
 Philippus urbes aliquot Pæonum occupat, & cum Illyriis bellum gerit.
 536 Antiochus Achæum bello persequitur.
 Asdrubal in Hispania Carpesios vincit.

CHRONOLOGICÆ AD FLORUM.

177

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

- Ad Nolam vincitur à Marcello, 2. 6.
- 213 Iterum.
Sardi vincuntur à T. Manlio, ut alii, five, ut noster, à Graccho, 2. 6.
- 212 Philippus legatos de societate mittit ad Annibalem, 2. 7.
Scipiones Asdrubalem vincunt, 2. 17.
- Tib. Sempronius Gracchus procos. Poenos in Lucania cædit, 2. 6.
Marcellus Annibalem ad Nolam tertio vincit, 2. 6.
- Marcellus in Siciliam mittitur, 2. 6.
- 210 Syracusæ captæ, 2. 6.
Scipiones cæsi, 2. 6.
- 209 Annibal cum exercitu Romanam contendit, 2. 6.
Capua recipitur, *Ibidem*.
- P. Cornelius Scipio, mox Africanus, cum proconsulari imperio in Hispaniam mittitur, 2. 6.
- 208 Ærario deficiente privati opes suas reip. conferunt, 2. 6.
- 207 Fabius Tarentum recipit, 2. 6.
- 206 Attalus cum Romanis contra Philippum bellum gerit, 2. 2.
- 205 Asdrubal occiditur, 2. 6.
- 202 Scipio in Africam trajicit, 2. 6.
- 200 Annibal Italia decedit, 2. 6.
Vincitur à Scipione, 2. 6. & ita finitur bellum Punicum se-

- Prusias, rex Bithyniæ, Gallos cædit.
- 337 Antiochus Achæum Sardibus obfidet.
Hiero, rex Siciliæ, moritur.
- Hieronymus, rex Siciliæ, cum Carthaginiensibus foedus init.
- 538 Hieronymus, rex Siciliæ, interficitur. Saguntus restituitur.
- Philippus Aratum veneno tollit. Achæus occiditur ab Antiocho.
- 540 Annibal Tarentum occupat Centenium & Fulvium vincit.
- 541 Antiochus Ptolemæi pfectos ex Syria pellit.
Valerius Lævinus contra Philippum res gerit, 2. 7.
- 542 Lævinus Cos. Siciliam provinciam facit.
Scipio Carthaginem novam una die expugnat, 2. 8: 2. 17.
- 543 Philippus cum Romanis varia fortuna bellum gerit.
- 544 Marcellus Cos. insidiis Annibalis interficitur.
Philopœmen Machanidam Lacedæmoniorum tyrannum occidit.
- 545 Scipio Hannonem Pœnorum ducem capit.
- 548 Ptolemæus Epiphanes rex Ægypti.
Scipio Syphacis castra incendit.
- 550 Vermina Syphacis filius vincitur.
Carthaginienses pacem petunt, eundem,

N

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

	cundum, postquam duraverat annis circiter xvi.		& impetrant à Scipione.
199	Scipio vocatur Africanus, 2. 6.	551	Philippus navali prælio vincitur ab Attalo & Rhodiis, 2. 7.
	Athenienses à Romanis auxilium petunt adversus Philippum, 2. 7.		
198	Philippus in sepulcra & templa Atheniensium sævit, <i>ibid.</i>	552	Plautus poëta moritur.
196	T. Quinctius Flaminius Cos. Aoum penetrat, 2. 7.	554	Cato prætor sortitus provinciam Sardiniam, ab Ennio ibidem Græcis literis instituitur.
195	Philippus vincitur ad Cyncephalas, 2. 7.	555	Attalus rex Pergamenus moritur. Succedit Eumenes.
194	Quinctius Bocotos compescit, 2. 7.	556	Antiochus Lyfimachiam infraurat.
193	M. Porcius Cato Celtiberos vincit, 2. 17.	557	Annibal ad Antiochum venit, 2. 8.
	Quinctius Nabin vincit, 2. 7.		Græcorum libertas in Nemeis proclamatur, 2. 7.
190	Antiochus in Græciam trajicit, 2. 8.	560	Philopoemen cum Nabide bellum gerit.
189	Man. Acilius Glabrio Cos. Antiochum pellit, 2. 9.	561	P. Cornelius Scipio Nasica Cos. Boios vincit.
188	Æmilius Regillus præter classem Antiochi vincit, 2. 8.	562	Antiochus vincitur à Scipione, 2. 8.
187	M. Fulvius Nobilior Cos. Ambraciam obsidet, 1. 9.	563	Cn. Manlius Vulso Cos. Gallogræcos vincit, 2. 11.
185	Cn. Manlio negatur triumphus, 2. 11.	565	Bononia colonia deducta. Africanus accusatur Romæ. Antiochus occiditur: Succedit Seleucus.
179	Perseus cum Philippo patre in Hæmum montem ascendit, 2. 12.	571	Fulvius Flaccus prætor Celtiberos vincit.
178	A. Posthumius Albinus Cos. Ligures exarmat, 2. 3.	572	Ptolemæus Epiphanes moritur. Succedit Ptolemæus Philometor.
177	Tib. Sempronius Gracchus Celtiberos vincit, 2. 17.	573	Philippus, rex Macedoniæ, moritur. Succedit Perfes.
176	M. Manlius Vulso Cos. castris exiit ab Histris, 2. 10.	574	Vestæ ignis extinctus.
175	C. Claudius Pulcher Cos. rem gerit contra Histros, 2. 10.	575	Gracchus Sardos vincit. Seleucus moritur. Succedit Antiochus Epiphanes.
168	Africani filius Africanum minorem adoptat, 2. 15.	582	Salondicus, belli Hispanici concitor, opprimitur, 2. 17.

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

- 167 Q. Marcius Philippus Cos. 11.
Macedoniam irrumpit, 2. 12.
- 166 Anicius prætor Gentium vincit, 2. 13.
L. Æmilius Paullus Cos. 11.
Perſen vincit, 2. 12.
- 164 L. Æmilius Perſen in triumpho ducit, 2. 12.
- 157 M. Fulvius Nobilior Procos.
Ligures domat, 2. 3.
- 154 C. Marcius Figulus Cos. 11.
Dalmatas vincit, 4. 12.
- 150 Carthaginienſes exercitum contra ſœdus comparant, 2. 15.
- 149 L. Licinius Lucullus Cos. in Hiſpania res gerit, 2. 17.
- 147 Bellum Punicum tertium incipit, 2. 15.
Carthago obſidetur, 2. 15.
- 146 Q. Cæcilius Metellus Andriſcum vincit, 2. 14.
- 145 Scipio contra 11. Cos. factus, obſidionum Carthaginis urget, 2. 15.
- 144 Metellus Achæos vincit, 2. 16.
Triumphat de Andriſco, 2. 14.
Carthago diruitur, 2. 15.
Corinthus diruitur, 2. 16.

- 583 Antiochus Ægypto inhiat.
Ennius poëta moritur.
Antiochus Alexandriam obſidet.
- 584 Popilius legatus ad Antiochum.
Antiochus Hieroſolymam occupat.
Polyblus in Italiam venit.
- 586 Judas Maccabæus legem deſendit.
Antiochus moritur. Succedit Antiochus, ejus filius, tutore Lyſia.
- 593 Terentius poëta moritur.
Judas Maccabæus interficitur. Succedit Jonathas.
- 596 Jonathas & Simeon Amaræos per inſidias cædunt.
Jonathas pacem facit cum Bacchide.
- 600 Demetrius occiditur. Succedit victor Alexander.
Andriſcus Pſeudophilippus captus Romam deducitur.
- 601 P. Cornelius Scipio Emilianus ſingulari certamine hoſtem ſuperat, 2. 27.
- 603 Andriſcus, cuſtodiam elapſus occupat Macedoniam.
Cato Cenſorius moritur.
- 604 Præſias, Bithyniæ rex, à filio Nicomede interficitur.
Maſiniſſa moritur.
- 605 Critolaus legatos Romanorum violat, 2. 16.
- 605 Metellus appellatur Macedonicus, 2. 7.
Viriatus in Luſitania duces Romanos cædit, 2. 17.
Alexander, Syriæ rex, interficitur. Succedit ei Demetrius.
Ptolemæus Philometor moritur ex vulnere. Succedit Ptolemæus Phyſcon.

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

143 Q. Fabius Maximus Æmilianus Cof. contra Viriatum mittitur, 2. 17.

141 Q. Cæcilius Metellus Macedonicus res in Hispania gerit, 2. 17

139 Q. Pompeius Rufus Cof. turpe foedus cum Numantinis init, 2. 18.

138 Viriatus à suis interficitur, 2. 17

136 Dec. Junius Brutus Cof. in Hispania res gerit, 2. 17.

135 C. Hostilius Mancinus Cof. turpe foedus cum Numantinis init, 2. 18.

133 Eunus servile bellum concitat, 3. 19.
Hypsæus prætor à servis vincitur, 3. 19.

132 P. Cornelius Scipio Africanus, Cof. 11. contra Numantinos mittitur, 2. 18.

131 Tib. Sempronius Gracchus II. seditiosas promulgat, 3. 14.

130 Numantia diruitur, 2. 18.
M. Perperna prætor ovans de servis Urbem ingreditur, 3. 19.

129 Aristonicus Aliam occupat, 2. 20.

P. Licinius Crassus Mucianus Cof. ab Aristonico capitur, 2. 20.

M. Perperna Cof. Aristonicum vincit capitque, 2. 20.

117 Man. Aquilius Cof. reliquias Asiatici belli conficit, 2. 20.

113 Massilienses queruntur de Salyis, 2. 3.

M. Fulvius Flaccus Cof. contra Salyos proficiscitur, 2. 3.

607 Jonathas Demetrio auxilium mittit contra Antiochenos.

Tryphon Demetrium pellit.
Jonathas occiditur. Succedit Simon. Simon cum Demetrio foedus init.

609 Simonarcem Sionis capit.

611 Tryphon, Antiocho pupillo necato, Syriæ regnum invadit.

612 Antiochus Sedetes ejecto Tryphone Syriam occupat.

614 Tryphon interficitur.

615 Joannes Hyrcanus, Simonis filius, Cendebeum vincit.

Brutus Gallæcos vincit, 2. 17.
Simon, Ethnarches Judeorum, occiditur.

Antiochus Hierosolymam obsidet.

618 C. Fulvius Flaccus Cof. contra servos in Siciliam mittitur.

619 L. Calpurnius Piso Frugi servos vincit.

620 P. Cornelius Scipio Africanus triumphat de Numantinis, 2. 18.

621 Censui actus Romæ, censuræ Romanorum 313823, præter pupillos & viduas.

Antiochus Sedetes occiditur.

613 Ptolemæus forori filium, quem ex ea sustulerat, membratim concisum mittit.

Alexander Zebina Syriæ regnum invadit.

627 Antiochus Gryphus regnum Syriæ vindicat.

Alexander Zebina interficitur.

CHRONOLOGICÆ AD FLORUM.

181

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

			Polybius moritur.
121	C. Gracchus seditioſas leges fert, 3. 15.	629	Aquæ Sextiæ, quarum mentio, 3. 3. conditæ.
	Q. Cæcilius Metellus Coſ. adverſus Baleares mittitur, 3. 8.		Carthago colonia deducta.
119	Cn. Domitius Ahenobarbus Procoſ. Allobroges vincit, 3. 2.	631	C. Gracchus interficitur, 3. 15.
118	Q. Fabius Maximus Æmilianus Procoſ. Bituitum vincit, 3. 2.	632	Antiochus Cyzicenus fratri de regno controverſiam movet. Ptolemæus Phyſcon moritur.
113	Jugurtha fratibus inſidias fruiſt, 3. 1.	637	M. Æmilius Scaurus Coſ. Ligures vincit.
112	C. Porcius Cato Coſ. vincitur à Scordifcis, 3. 4.	638	Antiochus Cyzicenus à fratre Grypo vincitur.
111	Didius Thracæ vincit, 3. 4.	639	Cimbri vagantur, 3. 3.
110	Jugurtha fratrem Adherbalem necat, 3. 1.	640	Antiochus Cyzicenus exercitu reparato Grypum vincit.
	M. Livius Drufus Coſ. Scordifcos vincit, 3. 4.		
109	L. Calpurnius Beſtia Coſ. contra Jugurthum mittitur, 3. 1.	641	Magna pars Urbis conflagrat, una cum æde Magnæ Matris.
108	Jugurtha Rômam venit, 3. 1.	642	M. Minutius Coſ. in Thracia res gerit, 3. 4.
	A. Poſthumii Albinus exercitus corruptipitur à Jugurtha, 3. 1.		Samaria excinditur à Joanne Hyrcano.
107	Q. Cæcilius Metellus Coſ. contra Jugurtham proficiſcitur, 3. 1.	643	M. Junius Silanus Coſ. vincitur à Cimbris, 3. 3.
106	Metellus Thalam capit, 3. 1.	644	
105	C. Marius Coſ. Capſam capit, 3. 1.	645	Metellus triumphat ex Numidia & appellatur Numidicus.
	Jugurtham & Bocchum reges vincit, 3. 1.		L. Caſſius Longinus Coſ. vincitur & occiditur à Cimbris.
102	Bocchus Jugurtham Syllæ tradit, 3. 1.	647	Pompeius Magnus naſcitur.
	Marius Jugurtham in triumpho ducit, 1. 17.		Cn. Mallius Coſ. & Q. Servilius Cæpio Procoſ. vincuntur à Cimbris, 3. 3.
			Joannes Hyrcanus pontifex moritur. Succedit Ariſtobulus, qui pontificatum in regnum commutat.
101	C. Marius, Coſ. 11. adverſus Cimbros movet, 3. 3.	648	Ariſtobulus Judæorum rex moritur. Succedit Alexander.
101	Lucius Licinius Lucullus caſtris exiit à ſervis, 3. 19.	649	C. Lucilius, Satyrarum ſcriptor, moritur.

N 3

100 C.

<i>Anni ante N. C.</i>		<i>Anni ab U. C.</i>	
100	C. Marius, Cof. 4. Teutonos cædit, 3. 3.	650	Archias poëta Romam venit.
99	Man. Aquilius Cof. cum servis debellat, 3. 19.		
	C. Marius, Cof. 5. Cimbros cædit, 3. 3.		
98	C. Marius, Cof. 6. Saturninum fovet, 3. 16.	652	Saturninus occiditur, 3. 16.
	Metellus Numidicus exulat, 3. 16.		C. Julius Cæsar nascitur. Ptolemæus Lathurus à matre regno pellitur.
92	P. Rutilius damatur repē- tundarum, 3. 17.	658	Alexandrum Judæum vincit. Antiochus, Cyziceni filius, Seleucum regno Syriæ exuit. Anthiocus, Seleuci frater, oc- ciditur.
90	M. Livius Drusus II. fert, 3. 17.	660	Alexander, rex Judæorum, VIM eorundem occidit.
89	Interficitur, 3. 17.	661	Alexander, rex Judæorum, LM eorundem occidit.
88	Bellum Sociale exoritur, 3. 18.	662	Alexander, rex Egypti, ma- trem occidit. Alexander, rex Judæorum, Phariseorum seditionibus pre- mitur.
	P. Rutilius Lupus Cof. vin- citur ab Italis, 3. 18.		
87	L. Sylla vincit Samnites, 3. 18.	663	Demetrius Eucærus capitur à Parthis.
86	Bellum civile Marianum ori- tur, 3. 21.	664	Cives Romani in Asia jussu Mithridatis occiduntur, 3. 5.
85	L. Cornelius Cinna Cof. Urbe pellitur, 3. 21.	665	C. Marius, Cof. 7, moritur, 3. 21.
	Marius & focii Urbem occu- pant, 3. 21.		Cicero Moloni Rhodio rheto- ri dat operam.
84	Sylla Mithridaticos vincit, 3. 5.	666	Athenæ capta, 3. 5. C. Sallustius Crispus, Historiæ Romanæ princeps, nascitur.
81	Sylla redit in Italiam contra Marianos, 3. 5: 3. 21.	669	Templum Delphicum incen- ditur à Thracibus.
80	C. Marius, Marii filius. Cof. opprimitur, 3. 21.	670	Capitolium conflagrat. L. Licinius Murena bellum Mithridaticum renovat. Sylla Tribunorum potestatem minuit.
	Pontius Telesinus opprimitur, <i>Ibidem.</i>		Ptolemæus Lathurus moritur. Succedit Ptolemæus Auletes.
77	Ap. Claudius Pulcher Cof. in	673	Cicero Athenas navigat; An- Thracia

Anni ante N. C.

Thracia res gerit, 3. 4.

P. Servilius Vatia Cos. Ifsauros vincit, 3. 6.

76 M. Æmilius Lepidus Cos. civile bellum movet, 3. 23.

75 Cn. Pompeius contra Sertorium mittitur, 3. 22.

74 C. Scribonius Curio Cos. in Thracia res gerit, 3. 4.

72 M. Antonius vincitur à Cretensibus, 3. 7.

71 C. Licinius Lucullus Mithridatem vincit ad Cyzicum, 3. 5.

Spartacus cum gladiatoribus bellum pop. Rom. facit, 3. 20.

70 C. Cornelius Lentulus Clodianus Cos. vincitur à Spartaco, 3. 20.

69 Sertorius interficitur à suis, 3. 22.
C. Cassius Varus Procos. vincitur à Spartaco, 3. 20.

66 Q. Cæcilius Metellus in Cretam mittitur, 3. 7.

65 Pompeio bellum Piraticum decernitur, 3. 6.

64 Pompeius contra Mithridatem proficiscitur, 3. 5.

M. Terentius Varro triumphat de Thracibus, 3. 4.

63 Pompeius in Iberos, Albanos, &c. movet, 3. 5.

62 Proficiscitur in Syriam, 3. 5.

61 Pompeius Hierosolymitanum templum intrat, 3. 5.
Catilinæ conjuratio discutitur, 4. 1.

Anni ab U. C.

tiocho philosopho operam daturus.

Sylla sponte dictaturam deponit.

674 Alexander, rex Judæorum, moritur. Succedit uxor Alexandra.

675 Cicero è Græcia Romam redit.

676 Capitolium restituitur.

Cicero Quæsturam petit.

Nicomedes Bithyniæ rex, moritur, herede relicto pop. Rom.

678 Sertorius cum Mithridate foedus init, 3. 22.

679 Ariovistus, Germanorum rex, in Galliam transit.

Pompeius prosperè res gerit contra Sertorium, 3. 22.

680 Lucullus Mithridatem in Pontum fugat.

681 Mithridates in Armeniâ fugit. Virgilius nascitur.

Alexandra Judæorum regina moritur. Filius ejus minor Aristobulus fratre dejecto succedit.

684 Lucullus Nisibin capit.

685 Triarius Mithridatem vincit.

Mithridates Triarium ingenti clade afficit.

Cicero præturam petit.

686 Pompeius Mithridatem nocturno prælio vincit, 3. 5.

Lucullus ob magnificentiam & luxuriam Xerxes togatus appellatur.

687 Hyrcanus Aristobulum fratrem obsidet Hierosolymis.

688 Cicero Consulatum petit.

689 Mithridates moritur, 3. 5.

Augustus Cæsar nascitur.

Julius Cæsar fit Pontifex Maximus.

Lucullus triumphat.

N 4 60 Metellus

Anni ante N. C.

60

Metellus Creticus appellatur,
3. 7.

57

Julia, Cæsaris filia, Pompeio
nubit, 4. 2.

56

Cæsar Helvetios & Ariovi-
stum vincit, 3. 10.

55

Item Belgas, 3. 10.

54

Et Venetos, 3. 10.

53

Rhenum transit, 3. 10.
In Britanniam trajicit, 3. 10.

52

M. Crassus in Parthos movet,
3. 11.
Cæsar iterum in Britanniam
trajicit, 3. 10.

51

M. Crassus interficitur, 3. 11.

Julia Pompeii conjux mori-
tur, 4. 2.Cæsar ponte fracto Rhenum
penetrat, 3. 10.

50

Cæsar media hieme in Galli-
am redit, 3. 10.Cæsari conceditur absenti po-
tere consulatum, 4. 2.

49

Cæsar consulatum more ma-
jorum petere jubetur, *ibidem*.

47

Cæsar Brundisii Pompeium
obsidet, 4. 2.

46

Cæsar Pompeium vincit.

45

Et Ægyptios, 2.

44

Item Jubam regem & Scipi-
onem, 4. 2.

Cæsar triumphat, 4. 2.

Creatur dictator perpetuus,

Anni ab U. C.

690

P. Clodius uxorem Cæsaris
violat.

693

Helvetii de invadenda Gallia
deliberant, 3. 10.

694

Messala Corvinus orator nas-
citur.

Titus Livius nascitur.

Cicero exulat.

Clodius Pompeium insidiis
petit.

695

Cicero redit.

696

Orationem habet pro Sextio,
&c.

697

Gabinus Ptolemæum regno
pulsus restituit.

698

Alexander, Aristobuli filius,
Judæam subigere tentat frustra.

Gabinus Nabathæos vincit.

699

Romam reversus accusatur
primum à Cicerone, mox de-
fenditur: damnatur tamen.Cassius superstitis cladis Cra-
sianæ in Syria colligit, 3. 11.Labienus, Cæsaris legatus,
Treviros vincit.

Cicero creatur Augur.

Clodius occiditur à Milone.

700

Lucretius poëta per furorem
manus sibi infert.

Cicero libros scribit de finibus.

701

Cicero in provinciam Ciliciam
proficiscitur.

703

Censa civium capita 320000.

Scribonius Curio Siciliam oc-
cupat pro Cæsare, 4. 2.

704

Occiditur in Africa, 4. 2.

M. Cælius & Milo occidun-
tur

705

Cicero Cæsari obviam progre-
ditur.

706

Cicero orationes habet ad Cæ-
sarem pro M. Marcello, & Q.

Ligario.

Herodes Galilææ præficitur ab

4. 2.

CHRONOLOGICÆ AD FLORUM.

185

Anni ante N. C.

Anni ab U. C.

43	Cæsar ad Mundam Pompeii liberos vincit, 4. 2.
42	Interficitur, 4. 2. Amnestia decernitur, 4. 7.
41	Brutus & Cassius in provin- cias suas abeunt, 4. 7. Cæsar Octavianus Antonium ab obsidione Mutinæ repellit, 4. 4.
	Triumviratus Cæsaris, Antonii, & Lepidi, 4. 6. Cicero occiditur, 4. 6.
40	Cassius & Brutus pereunt, 4. 7.
39	L. Antonius Cos. obsidetur ab Augusto Perusia, 4. 5.
36	Ventidius Pacorum occidit, 4. 9. Bellum cum Sex. Pompeio exoritur, 4. 8.
34	Pompeius Sicilia pellitur, 4. 8. Antonius rem male gerit in Parthis, 4. 10.
33	Sex. Pompeius occiditur, 4. 8.
32	Octavius vulneratur in Illy- riis, 4. 12.
30	Bellum civile inter Cæsarem & Antonium, 4. 11.
29	Pugna Actiaca, 4. 11.
28	Antonius & Cleopatra se peri- munt, 3. 11.

	Antipatro patræ. C. Caninius in paucas horas Cos. fit.
708	Octavius Romam venit. Sex. Pompeius bona paternæ repetit, 4. 3.
709	C. Trebonius, unus ex percus- soribus Cæsaris, à Dolabella in- terficitur. Cassius Judæam spoliât. Ovidius nascitur. Antipater, Herodis pater, in- terficitur.
710	Sextus Pompeius Siciliam oc- cupat, 4. 8.
711	Pacorus Hierosolymam occu- pat. Antigonus patruo Hyrcano auriculas præcidit, ne receptum haberet ad pontificatum.
714	Afinius Pollio Dalmatas vir- cit, 4. 11. Augustus Liviam ducit. Herodes Hierosolymam capit. M. Vipianus Agrippa Gallos vincit.
716	Lepidus triumvir ab Augusto omni potentia exiuit. Hyrcanus, qui hæcenus apud Parthos commoratus erat, ad Herodem venit.
717	Pannonii vincuntur, 4. 12.
718	Antonius Artavasdem, Arme- niæ regem, dolo irretitum capit. Sallustius moritur.
720	Herodes cum Arabibus bellum gerit. Atticus, amicus Ciceronis, mor- itur.
721	Agrippa Bogudem, Maurita- niæ regem, occidit.
722	Catulus poëta moritur. Ægyptus, provincia facta, per Equites Rom. administratur.

<i>Anni ante N. C.</i>		<i>Anni ab U. C.</i>	
27	M. Crassus Myfos vincit, 3. 12.	723	Augustus triumphat. Senatum purgat.
25	Octavius appellatur Augustus, 3. 12.	725	Herodes Mariamnem, conjugem suam, occidit.
24	Augustus Cantabros bello petit, 4. 12. His post quinquennium perdomitis, tota denique pacatur Hispania, cum in ea dimicatum esset Romanis per annos 200. circiter, 2. 17.	726	Cornelius Gallus poeta, præses Ægypti, mortem sibi consciscit.
23	C. Antistius Cantabros vincit, 4. 12.	727	Herodes Alexandram socrum interficit.
20	Templum Jani clauditur, 4. 12. Cantabri semetipsos perimunt, 4. 12.	730	Terentius Varro Salassos vincit.
17	Indorum legatio ad Augustum venit, 4. 12. Parthi signa reddunt, 4. 12.	733	M. Vinicius Germanos superat. Pantheon ab Agrippa ædificatur.
13	Drusus Rhætos vincit, 4. 12.	737	Virgilius moritur. Herodes templum instaurat.
9	L. Piso Thracis vincit, 4. 12.	741	Augustus Caium & Lucium nepotes adoptat. Horatius carmen seculare scribit.
8	Drusus Cattsos & Sicambros superat, 4. 12.	742	Cyzicenis libertas redditur. Drusus Frisios subigit.
7	Drusus mortuus Germanici cognomine honestatur, 4. 12.	743	Drusus, Rheno & Lupia transmissis, ad Visurgim usque procedit.
<i>Anni post N. C.</i>		742	Claudius imperator nascitur. Tiberius Juliam, Augusti filiam, uxorem ducit.
2	C. Julius Cæsar Cos. vulneratur in Armenia, 4. 12.	743	Tiberius Dalmatas & Pannonias subigit.
3	Lucius Cæsar moritur, 4. 12. C. Cornelius Lentulus Cossus Gætulos vincit, 3. 12.	750	Herodes filios suos interficit. Jesús Christus nascitur. Herodes moritur.
10	Quintilius Varus occiditur à Germanis, 4. 12.	752	Tiberius ex secessu Rhodiensi Romam redit.
		753	Asconius Pædianus floret. Athenodorus philosophus Stoicus floret.
		760	Tiberius in Germania res gerit. Pannonii rebellant ducibus Battonibus.

Atque hæc Chronologica ex accuratissimis temporum & annalium scriptoribus adjecimus, ut essent unde quæ prius, quæve posterius eorum quæ ab hoc auctore memorantur, gesta sint, citra laborem cognosceres. Addidimus autem ex alienis quoque historiis, sacris præcipuè, notissima quæque, ut ad aliquod instar synchronismi memoria certius confirmaretur. Ea quidem quæ eodem tempore evenerunt, statim è numerorum suorum regione, alia inter id spatium, quo gesta sunt, annorum numero non accurate signato. Tempora autem ipsa, ad annos ante natum Salvatorem, item ab Urbe condita retulimus: qui tamen aliquot fere mensibus discrepant, quin & ipse conditæ Urbis annus controversitur. Sed hæc non utique magnum, in hoc proposito, quo rerum apices non exquirimus, impedimentum adferent. Sicut nec istud, quod æra Christiana non plane respondet receptæ consuetudini.

INDEX

IN

FLORUM.

INDEX

IN

FLORUM

INDEX IN FLORUM, IN QUO

*Primus numerus librum, secundus caput cuiusque
libri denotat.*

A

A Brundisio trajicit Cæsar, 4. 11.
A Corfinio Roma petitur, 3. 18. Sic,
opinor, legendum in Cicerone, Philipp.
5. 8: *Infesta patria signa à Brun-*
duſio inferbat. à dextris, à lævis, 3. 2. à
tergo, 3. 11: 4. 2. à Ponto, 4. 2. à
Punico littore tanquam specula procurrit
Clypea, 2. 2. à prælio profugus, 4. 2.
elephanti nuper A silva, 4. 2.
Ab Ænea decimusquartus Amulius, 1. 1. ab
aratro dictator, 1. 11. ab arboribus pen-
dere, 3. 3. ab Etruria, 4. 12. ab Etr-
Roma petitur, 4. 1.
Abdere humi, *pro sepelire*, 4. 12.
Abhorrere moribus, *pro à moribus*, 1. 7.
Ablatus è conspectu Romulus, 1. 11.
Ablegere equum, 4. 2.
Abnuere, *pro recusare*, 3. 16.
Abolere, *pro delere, extinguere*, 4. 9.
Abolito, *pro à parva obliuione actorum*, 4. 7.
Sic apud Suet. Tit. 4. 3. Est & tit. C. de
abolitionibus. abolitio animarum, *pro morte*
quæſita, 4. 7.
Abrogare, *proprie est per rogationem*, b. e.
legem ad populum latam, adimere, sic ab-
rogati fasces Collatino, 1. 9. abrogatum
imperium regibus, 1. 7.
ABRUMPTIT aciem intentionis rerum diuer-
ſitas, *Præfat.* interuentu fluminis ignis ab-
rumpitur, 2. 2.
Abrupta, *pro præcipitiis*, 2. 12. abrupti tor-
rentes, 4. 12.

Abſcidere, *de aquis dictum terræ adimen-*
tibus, 2. 2: 2. 8.
Abſcondere, fortuna Pompeium abſcondit,
4. 2.
Abſens victus Perſes, 2. 12. Abſenti ne-
gatur conſulatus, 4. 2.
Abundare diuitiis, 3. 9. equitum copia, 4. 2.
ABUNDANTIA fervorum pernicioſa, 3. 12.
Accendere faciem certaminum, *hoc eſt, cauſ-*
ſam præbere ſeditionibus, 3. 14. fax quæ
Drufum cremavit, focos in arma accen-
dit, 3. 18.
Accessio, *pro additamento, auxilio*, quod ac-
cedit principi cauſſa. Sic accessio bello,
2. 9. cladis, 3. 1. provinciæ, 3. 6. Ita
Plinius, 29. 1: *ne videatur Accessio al-*
terius. Seneca, *parua ruina ingentis ac-*
ceſſio fui. Conſol. ad Helviam.
Accessus, b. e. aditus, tranſitus, 1. 17. alibi
vocat Clauſtra.
Accius. Vide Attius.
Accipere, *pro interpretari, intelligere*, 2. 18.
accipere, *pro ſuſcipere, non reſpondere*, 1. 2.
accipere regnum, *pro conſequi*, 1. 5. omen,
b. e. in omen, loco ominis, 4. 12. Sic ap-
ud Ciceronem, divin. 1. 46. *Emilius*;
Accipio omen, mea ſilia. Tacitus, H. 1.
62. *Ut haud dubium magne & proſpera*
rei omen acciperegur. Adde Tac. 2. 13.
Liv. 1. 7.
Accire mortem, 4. 2.

Accuſa

INDEX.

Accusatorie loqui, *h. e.* omnia ad invidiam rei coacervare, etiam falsa, 4. 5.

Acerbissimum, quod maximum dolorem induit, 3. 10.

Acerrimus juvenis, 4. 4.

Acerrima calliditas, 2. 17. Sic Acerrima mens divi Augusti, apud Plin. H. 2. 76. *h. e.* acutissima, subtilissima.

Aceruatim, 1. 17.

Achaia, 1. 18 : 3. 6. liberata, 2. 7.

Achaicum bellum, 2. 16.

Acies, pro praelio, 3. 22. Acies prima, pro parte aciei, qua proxime hostem est, 4. 2.

Aciei committere, *h. e.* conficere, 4. 7. dirigere, pro instruere, ordinare, 3. 16.

Acies intentionis, Praefat. 3.

Acilius Glabrio Cos. 2. 8.

Acinaces, 4. 11.

Acrior, *h. e.* vehementior, 2. 2.

Acrius, pro vehementius, majore vi & impetu, 1. 11. 1. 13.

Actum est de illo, *h. e.* perit. Gallus, Cens est fait, 1. 18 : 2. 6 : 3. 3 : 3. 5 : 4. 1. nihil Actum est, *h. e.* nihil profectum est, 2. 6.

Acta Pompeii, 4. 2. Syllae rescindere, 3. 23.

ACUIT virtutem ratio, 1. 8.

Ad arma, Itali à l'arme : unde Gallorum vox, alarme, 2. 15. Ad famam rei, *h. e.* cum nunciaretur ea rei, 3. 9. Ad id tempus, pro consue, 3. 10. Ad id tempus, 2. 17. Ad mare, pro iuxta mare, 1. 16. Ad similitudinem, *h. e.* ad exemplum, exemplo, more, 1. 2. Ad tempus, 1. 6. Sic Marcellinus, 14. 10. Ad ultimum, pro postremo, 4. 7. Nisi forte ultimum, pro morte ponatur hoc loco. Ad ambitum usque armari, 1. 16. Ad iniqua pondera gladium addere, 1. 13. Ad virtutem dolum addere, 1. 3 : 3. 3. Ad forum virgæ expavescere, 1. 26.

Adequare famam alicujus, 2. 2. urbem flammis, 3. 10.

Addere dignitatem, non tam est augere, quam facere, 1. 8. Ita Sallustius, Cat. 22. 14. de Catone : huic severitas dignitatem addiderat. Addere licentiae scelus, 2. 5. Virtuti dolum, 1. 3 : 3. 3.

Addicere, verbum pratoria jurisdictionis, pro adjudicare, 3. 23. Videtur hac conjunxisse Livius, 6. 14. Ne quem vestrum, Quirites, donec quicquam in re mea supererit, adjudicatum (sic velim, non, ut editur, judicatum) additumve duci patiari. Pro vulgari tamen lectione est Plautus in No-nio : ubi sic legi velim : JUDICATUM, adjudicatum atque additum.

Adco terribilius, 2. 6.

Adequare castris, 8. 10.

Adesse, pro urgere, instare, 3. 5. Hoc sensu

Seneca, epist. 53. 9. Domina est, adest & jubet. Adesse precibus alicujus, *h. e.* patrocinari, sive, ut in l. 6. §. 1. de postul. exponitur, advocacionem praestare : vel, ut apud Senec. de brev. vita, cap. 2. advocare, 2. 9. Aderat puellæ forma, *h. e.* patrocinabatur ei, causam illius agebat, 2. 4. Nam adessee dicebantur causarum patroni, ut in l. 19. §. 1. de donat. & apud Tacitum, 3. 11. Pisoni patroni petenti, Ad. Lepidus, & L. Piso, & Levenius Regulus, adfuerunt. Sic adessee dolori, Seneca, consol. ad Helv. cap. 2. Ovid. de arte 3. 531.

Aditus qui profitebitur, adst.

Vide Livinium, ad Paneg. Plin. cap. 78. pag. 301.

Abgubernare, 2. 8. iter, *h. e.* regere, 3. 5.

Adherbal Bomilcaris, 2. 6.

Adherbal Numida, 3. 1.

Adhoc, pro insuper, 2. 8 : 3. 9 : 3. 10 : 4. 2.

Adhuc, pro insuper, 1. 13.

Adigere gladium, 4. 2. Adig. sacramentum, *h. e.* adstringere, obstringere, 3. 1. Valis autem hoc loco, militem facere.

Adire hereditatem, *h. e.* pro herede se gerere, ut explicatur in Novel. 1. cap. 1. §. 4. vers. in omnibus, 2. 20.

Admirabilior, 4. 2. Admirabilis, 3. 3.

Admittere hostes, *h. e.* aditum præbere, 1. 1.

Admodum, *h. e.* omnino, non amplius, sicut apud Justinum, 17. 2. post menses admodum septem. & 24. 1. congregati admodum quingenti. Sic in nostro, 2. 6. preteritus admodum filius, *h. e.* non amplius adhuc quam preteritus ; impubes etiamnum : intendit enim rem hac particula, & admirationem augere.

Admoovere arma, 3. 23. signa commilitonum, *h. e.* adducere, 1. 24. ubera, pro præberi, 1. 1.

Adolescentia populi Romani, Praefat. 6 : 1. 22.

Adoptare in locum liberorum, 1. 9. servi in bona libertatis nostræ adoptantur, *h. e.* per manumissionem, quasi adoptionem, libertatem consequuntur, 3. 20.

Adoptati nomen familie suæ retinent, 2. 23.

Adoptio Augusti, 4. 4.

Adorata urbs, 2. 4. Non liquet mihi Gruteri rationes, quas una cum suspicionibus haud-dum editis aliena manus abstulit. Patet autem, Adorare urbem explicari posse, non in conspectum ejus modo, sed ita prope accedere, ut & colloqui cum civibus possit. ad sic adoratur penna ? Lucan. 4. 478. Statius, Theb. 6. 664. ——— adorato relict illa ingloria disco. Apud Apuleium Metamorph. 2. & 3, adorare populum, est verba ad populum facere.

Adorta urbs, quam quis adortus est, 4. 2.

Adortus,

I N D E X.

Adortus, *h. e. aggressus*, 1. 3: 3. 1: 4. 2. 4. 12.
 Adprobare se, *h. e. probum se ostendere*, 1. 18.
fic Adprobare causam belli, 2: 11. Latro apud Senecam, *controv.* 5. 32. in Divul. *Mo-*
rei tuos patri debes approbare. Tacitus, 1. 75.
probare causam senatus iussu.
 Adremigare, 2. 8. littori, 1. 18. portibus, 3. 7.
 Adrianum mare, 2. 5.
 Adriaticum mare, 3. 4: 3. 6: 4. 2.
 Adversari voluntati alicujus, 1. 22.
 Adulteratæ reliquæ, 2. 11. Adulteratum di-
 citur, *quicquid aliena specie in deterius mix-*
sum est. Sic adulterata moneta, nummi, ra-
 tiones, &c. apud JCros.
 Aedes, *pro templo*, 1. 7.
 Aedificator, *qui liberum aedificat*, 1. 8.
 Aedui, 3. 2.
 Aetas Ponticus, 3. 5.
 Aegætes insula, 2. 2.
 Aegæum mare, 2. 16: 3. 6.
 Aeger rerum temere moturus, 3. 17. Sic Aeger
 consilii. Sallust. H. 4. 3. Aegra animi,
 Livius, 1. 58. Huius generis exempla complu-
 ria notat Rhenanus in locutionibus Taciti. *FE-*
GRÆ reip. requiescere quomodocumque ex-
 pedit, 3. 23.
 Aegimurus, 2. 2.
 Aegritudo corporis, *pro morbo*, 4. 7. *Uritur hac*
phrasi Curtius, 3. 5.
 Aegyptius triumphus Cæsaris, 4. 2. Aegyptium
 mare, 3. 6.
 Aegyptus, 4. 2. Aegypti cornus, 4. 11. fugatu
 in Aegyptum agitat Pompeius, 4. 2. in Aeg-
 ypto bellum cum Cæsare, 4. 2.
 Aemilius Insubres vincit, 2. 4.
 Aemilius Paulus Cof. 2. 12. *Vide etiam* Paulus.
 Aemilius Regillus, 2. 8.
 Aemulus Cæsarianæ potentis Antonius, 4. 3.
 Aemula Romæ Alba, 1. 3. AEMULARUM
 metu ablato luxuriantur urbes, 2. 15.
 Aemulatio imperii inter Latinos & Romanos,
 1. 11: 1. 14.
 AEMULATIO inter pares, 3. 17. AEMULA-
 TIO metu remoto erumpit, 4. 2.
 Aeneas, 1. 1. in Italiam venit, 1. 1.
 Aequi, 1. 11.
 Aequitatis species in seditionibus tribunicii,
 3. 13.
 Aequo Marte contendere, *ut nemo sit superior*,
 4. 2.
 Aequum & bonum, 1. 22: 3. 14.
 Aerarium, 3. 9. reip. nervus, 3. 13. sanctum,
 4. 2.
 Aes Corinthium, 2. 16.
 Aesopus, *st.* 3. 5.
 Aestimare victoriam modeste, 4. 12.
 Aestivæ deliciae, *pro loco in quem aestate secedimus*,
 1. 11. Huc referenda illa Curtii, 5. 8. Urbem
 hanc nunc tenent Parthi: eaque æstiva agentib-
 us sedes est: quod ipsum Aestivare dicitur

Suetonio, Galb. 4. 8. & Vesp. 24. 1.
 Aestus Oceani, 3. 10. Sic per translationem
 Aestus fortunæ, 2. 7. furoris, 4. 2.
 Aetas juvenilis favorabilis, 4. 4. Aetas populi
 Romani prima, *Præfat.* 1. 8. secunda, *Præfat.*
 1. 22. tertia, *Præfat.* 2. 1: 2. 19: 3. 12.
 Aetatis discipina in tabulis, 1. 6. Aetate post
 fidere, *h. e. longo tempore*, 3. 13.
 Aethiops in aciem prodeuntibus obviis ferale
 signum, 4. 7.
 Aetneus ignis, 1. 16.
 Aetoli, 2. 9. in partibus Pompeii, 4. 2.
 Aetolia, 2. 8.
 Affectare Siciliam, 2. 2.
 Affectator imperii populus, 2. 7.
 Afficere pudendis foderibus, 2. 18.
 Affectus, *pro liberis & uxoribus*, 1. 13.
 Afflat urbem terror regius, *h. e. tam prope est,*
ut quasi spiritum contingere possit, 3. 5. *Ad*
hunc modum videtur dictum illud Virgilii,
Georg. 1. 250. *Nosque ubi primus, equis Oriens*
afflavit anhelis. & *Aeneid.* 5. 739. *Et me*
fecus equis Oriens afflavit anhelis. Sic fulmi-
 ne afflari dicuntur, qui non prorsus feriuntur, sed
 ejus fervore & halitu perfringuntur, apud
 eundem, *Æn.* 2. 649. *Plin. paneg.* cap. 90.
Spartian. Adriano, cap. 14. *Ovid. Pont.* 3. 6.
 Sic apud Statium, *Theb.* 19. 323. *Afflati-*
que fugit curru maiore Bootæ. Aristides *Orat.*
xiii. pag. 214. *ἡ ἀστὴρ μακροχρὸν πᾶσι τοῖς*
ποταμίοις περὶ τὴν ἁλῆν, ὅπου πρῶτος δὲ τοῦ
λαῖνος· ubi bene interpres usus verbo affla-
vit. Val. Flaccus, ———— *virque virum galeis*
afflavit adactis. Barth. *adverf.* 1091.
 Affligere humo, *pro illidere*, 4. 12.
 Afflictus, *pro perditio, prostrato.* Sic Afflicti mo-
 res, 3. 12. Afflicta res, 2. 6.
 Affluunt copiae, 3. 20.
 Afranius dux Italus, 3. 18.
 L. Afranius Cof. 4. 2. Pompeii legatus, 4. 2.
 occiditur, 4. 2.
 Africa Romanis cedit, 2. 6. nomini induitur,
 1. 11. Africæ captivitas, 2. 6. in Africam
 fugam agitat Pompeius, 4. 2. in Africam
 navigatur à Tarento, 1. 18. Africa contenti
 debuerant esse Romani, 2. 12. in Africa bel-
 lum civile geritur, 4. 2.
 Africanus ille magnus, 2. 15. *vide* Scipio.
 Africum mare, 2. 2.
 Agamemnon cur vocatus, Pompeius, 4. 2.
 Ager quem Annibal castris infederat, Romæ
 venditus, 2. 6. Agrorum divisio bellum con-
 citat, 4. 5. Agris dividendis creati trium-
 viri, 3. 14. Agros à tribunis flagitat popu-
 lus, 3. 12. Agris multati hostes, 4. 12.
 Agere, *pro degere, versari, habitare*, 1. 2: 2. 5:
 4. 12. sic Agere extorem, 3. 13. immunum,
 1. 23. *pro administrare, sic Agere ducem* 2. 8.
 potestatem

INDEX.

- potestatem, 1. 7. regnum, 1. 6. ita non semel Tacitus, & Livius, 1. 32. Agere, pro abigere, exigere, deturbare, 2. 11. pro celebrare: sic Agere censum, 1. 8. conventum, 4. 2. Sic Justinus, 12. 13. Cicero forum agere dixit, ad Atticum, 5. 16. forum indicere Virgilius, *Æn.* 5. 758. ubi & explicat, jura dare, delectum, 3. 10. triumphum, 2. 2. Agere, pro pelleri, 3. 4. pro impellere, sic Agere tranversum, 4. 2. pro repellere, 3. 4. Agere equos, 1. 7. naves remis, 2. 3. Agere pro efficere, proficere, 1. 13. Agere gratias, *Ibidem*. funes sub mari, 4. 2.
- Agger effectus ex congestis cadaveribus, 4. 2.
- Aggere cinerum civitates obesse, 4. 2.
- Agitare, pro habitare, 4. 12. pro cogitare, 1. 5. pro impellere, infigare, 1. 16: 2. 12: 3. 1: 4. 1: 4. 6. sic agitatus injuriis populus, 1. 8. pro quo tandem forte relictus fatigatus legeret, Justinus tamen, 14. 4. hoc ferme modo seditionibus agitare dicit. Agitatum fideribus bellum, 3. 21. pro deliberare, sic Agitare extrema deditionis, 2. 17. fugam, 4. 2. imperium, 2. 2. moenia, 1. 1. secum aliqua, 4. 7. secum de extremis, 4. 2. pro movere. concutere, 4. 3. pro agere, sic Agitare otia, luxus, 2. 8.
- Agmen, pro exercitu, 3. 5: 3. 21: 4. 2.
- Agrariae leges. Vide Leges.
- Agricola triumphalis, 1. 11.
- Agricolurae neglectae causa, 1. 22.
- Agrigentum, 2. 3.
- Agrippa, 4. 12.
- Alba, 1. 1.
- Albanus, pro Albani, 1. 3. Vide Singularis pro plurali.
- Albanus mons, 3. 18.
- Albani, Asia pop. 3. 5.
- L. Albinus, 1. 13.
- Albinovanus, 3. 21.
- Albinus, A. Posthumus, 3. 1.
- Alexander Macedo, 2. 7.
- Alexandria, 4. 2.
- Alexia, urbs, 3. 10.
- Algidum, urbs, 1. 11.
- ALIA minari, alta irripere, 2. 12.
- Alicnum bellum, quod non à nobis geritur, 3. 6.
- Aliquando, pro tandem, 4. 2.
- Aliquo, h. e. aliqua in re, aliquatenus. Florus sepe. Salmast. Pall. Tertull. 222. ni forte sic sit in Mss. quos ille viderit.
- Alii ex aliis reges prodeunt, 3. 5. vult dicere, quibusdam debellatis, nibilo segnius alios arma movisse. Alia terra, mutati homines, quadam quasi proverbialis locutio, de mutatione morum, 4. 12. sic apud Liv. 25. 1. 5. tanta religio, & ea magna ex parte aeterna, civitatem incesse, ut aut homines, aut dii repente alii viderentur facti. Aliud ex alio captare, 3. 17.
- Allevati, pro nisi, fretum esse, sublevati, 4. 2.
- Allia, fl. 1. 13.
- Allobroges, 3. 2. in arma sollicitantur à Catilinianis, 4. 1.
- Alluere dicitur Octavius aut flavius terras pones jacentes, 4. 12.
- Alpes, 1. 13: 1. 26. claustra Italiae, 3. 3. hie me crescunt, 3. 10. transcenduntur ab Annibale; 2. 6. à Romanis, 3. 2. Alpes Noricae, 3. 3: 4. 12.
- Alpheus, fl. 2. 16.
- Alpinorum corporum vicia, 2. 4.
- Altera patria, 2. 6. Roma, 3. 5.
- Altus animus, pro magno, &, ut Sallustius, Cat. cap. 5. dicitur, vasto, 4. 12. Altum, subadi mare, 3. 8: 4. 11. Sic apud Virgil. *Æn.* 1. 7. & terra iactatus, & alto. Altum autem mare est medium, cum longius à terra receditur: ibi enim aqua conglobatur, & in convexi speciem tumescunt. Vide Plinium, 2. 65.
- Alumna urbis ostia, hoc est, qua alit urbem, nempe commentibus ex aliis regionibus eo convectis: quod tangit, 1. 4. supra, 3. 21. Alumnus enim non eo modo dicitur, qui alitur, sed & qui alit: ut eloquentia alumna licentiae vocatur apud Aulidorem de causis corrupta eloquentia, cap. 40. & alios, quos citat Beccmannus in Originibus lingua Latina: contrario sensu alumnus urbis est apud Tacitum, 12. 11.
- Ambiorix Gallus, 3. 10.
- Ambitus, pro ambitione, 4. 9: 4. 11. Ambitus ducum in respiciendis imperiis, 4. 2. Ambitus honorum, cum magistratus illicitis modis, ut pecunia, aliisque lenociniis, ambiuntur, 3. 12. hoc sensu, Ambitus rei, 3. 17. usque ad Ambitum armati Samnites, h. e. ambitiose, ut non usum magis armorum respicerent, quam ornamenta, 1. 16. quo fere sensu ambitiosas copias dicit Ammianus, 24. 19. ita magnas, ut ad ostentationem potius, quam usum, comparata fuisse videantur.
- Ambracia, 2. 9.
- Ambracius finis, 4. 11.
- Amici vitibus montes, 1. 16.
- Amicitia, pro federe, 4. 10.
- Amicti vitibus montes, 1. 16. Sic alii terram vestitam vitibus, gramine, &c. dicunt. Vide Taubmannum ad Virgil. *Georg.* 2. 38. Cocrippus, lib. iv.
- & amicta vitibus ulmi.
- AMISSA quasi rapta repetimus, 3. 5.
- AMOENITATE Asiatica mollita Gallorum, scitatas, 2. 11.
- Amor immaturus, h. e. intempestivus, 1. 3.
- Amplius, h. e. majus: sic Amplius bellum, 2. 7. nefas, 4. 1.
- Ample sonare, amplum & magnum nomen habere, 4. 2. Amplius, h. e. plus, magis: sic Amplius audere quam congregi, 1. 14. Amplius suspicari

INDEX.

suspiciari aliquem quam Gr. 1. 18. nihil Amplius quam, *h. e. tantum. Sic Sueton. Claud. cap. 16. Galba, cap. 19. Tiro, cap. 9. Tacitus, 13. 40.*

Amplexus amicorum, 4. 2.

Amputare sarcinas, *h. e. adimere, 2. 18. Idem fecit Alexander, apud Curtium, 6. 6.*

Amulius, 1. 1.

An. dubium an. Vide D.

Ans, fl. 9. 22.

Antecept acies, 3. 22. bellum, 4. 2. contentio, 1. 3. praelium, 4. 2.

Ancharius, 3. 21.

Ancilla, 1. 2.

Ancus Marcius, 1. 4.

Andricus, 2. 14.

Anguis Lernæus, 1. 18. Anguës, obtrito capite, postremum cauda minantur, 3. 5.

Angulus Bruttius, 3. 20. Italæ ultimus, 2. 6.

Anicius prætor, 2. 13.

ANIMA imperii imperator, 4. 3. Animæ immortalitas, 4. 2. Anima amissa corpore locum tegere, 4. 1.

Animadvertere, pro punire, 4. 1. in aliquem, 3. 21.

Animalia quædam aquam & terram incolunt, 3. 6.

Animosior cladibus Samnitium gens, 1. 16.

Animus Mithridatis malis auctus, 3. 5. Animo præfagire aliquid, *h. e. mente prævidere, 4. 1.*

Animi ferarum Insulubribus, 2. 4. Animi mobiles facinore obligantur, 1. 9. Animus, pro prudentia, recto consilio, 2. 17. Sic Mens est apud Livium, 26. 11. pro fiducia, audacia.

ANIMUM nostrum in focis perdimus, 4. 2. 4. 7. Animi, pro spiritum, superbia: sic tantum animorum, 3. 16. Animos tollere, utrumque significat, & audaciam alteri facere, ut, 1. 3. apud Virgil. *En. 9. 127. & 10. 278. & ipsum capere, ut, 1. 11. & apud Livium, 1. 32. quod, 4. 9. Animos erigere dixit, & 3. 5. Animis ingentibus effert.*

Annale, 1. 10. 1. 12.

Annibal, 2. 6. vincitur ab Fœmilio, 2. 8. à Scipione, 2. 6. foedus cum Philippo percurit, 2. 7. Romanis hostem toto orbe quarit, 2. 8. cum iis viri aanis bellavit, 3. 5. minus vastavit Italiam, quam socii, 3. 18. 3. 21. non videtur opasse quod Catilina, 4. 1.

Anniti, valde miri: nam ad particula significationem verbi auges, ut videre est ex illis Seneca, ep. 71. 7. Si virtutem adamaveris, amare enim parum est: sic Annitente regina, 1. 6.

Annixus ex summo studio, 1. 9. omni modo, 1. 18.

Anniverfarii Romanorum hostes Veientes, 1. 12. *h. e. qui singulis annis, velut statio tempore, eos læcesserunt. Sic apud Livium, 4. 45:*

Aquorum jam velut antiverfarii armis affueverat civitas.

Annius, 3. 16.

Anno Pœnus, 2. 17.

Annonæ pignora, 4. 2.

Anni bellorum Annibalis, Pyrrhi, Michridatis, 3. 5.

Annus à Numa in menses descriptus, 1. 2. Anni sancti, pii, aurei, 3. 12. per Annos ducentos in Hispania dimicatum, 2. 17. Annis L. cum Samnitibus bellatum, 1. 16. Annis CC. Africa, Europa, &c. à Roman. subactæ, 2. 1.

Annua cœli conversio, 4. 3.

Acquirere, pro inquirere, 4. 12. etiam extra iudicium.

Anser Capitolium servat, 1. 13.

Ante ducis imperium signa canunt, *h. e. priusquam dux id imperaret, 4. 2. Ante finitum bellum, quam geri nuntiaretur, 2. 13. Ante in media Gallia fuit Cæsar, quam ab ultima timeatur, 3. 10. Ante victus hostis, quam visus, 4. 2.*

Antecellere, prævalere, plus posse, 1. 13. in Antecessum prædam dividere, 4. 12. sibi parentare, 3. 21. *h. e. ante justum tempus.*

Antiochus Magnus, 2. 8.

Antistius, 4. 11.

Antium, urbs, 1. 12.

Antonius Pompeii legatus, 3. 7.

C. Antonius Cof. cum Cicerone, 4. 1.

C. Antonius triumviri frater, 4. 2.

L. Antonius triumviri frater, 4. 5.

M. Antonius triumviri avus, 3. 21.

M. Antonius triumviri pater, 3. 7.

M. Antonius, 4. 2. Cof. 4. 3. insignia regni offert Cæsari, 4. 2. fex & turbo seculi, 4. 3. gravis reip. 4. 6. avunculum proferbit, 4. 6.

scopulus securitatis publicæ, 4. 9. bello Mutinensi vincitur, 4. 4. proficitur contra Cassium & Brutum, 4. 7. vincitur à Parthis, 4. 10. ab Augusto, 4. 11. semet interficit, 4. 11. Antonii metus & ignavia, 4. 7. ingenium pessimum, 4. 5.

Anuli, 1. 5. senatorum, 2. 6. Anulorum modii Carthaginem missi, 2. 6. Analos in mare abijcit Sex. Pompeius, 4. 8.

Apenninus mons, 3. 10.

Aperire, *h. e. viam facere: sic Aperire Europam, 3. 5. Italiam, 2. 6. ita Curtius, 7. 1. primus Asiam aperuerat regi: & 5. 3. mari quodque novum iter aperuerat. Aperire iter ad victoriam, 1. 14. qua maris nostri limen aperitur, h. e. ubi incipit mare, 3. 6. sic aperta Oceani dicitur Tacitus, 2. 23. pro medio mari.*

Apes in signis, malum omen, 2. 6. 4. 2.

I N D E X.

- Apollo Cumanus, 2. 8. Pythius, 1. 12.
 Apparatus conviviorum magnificus, 3. 12.
 Appiani nomine falsa forte scripta circumferuntur, 4. 10.
 Appius. *vide* Claudius.
 Applicare, *pro* appellere, 4. 2.
 Approbare, *vide* Adprobare.
 Appropinquare, 1. 13.
 Appuleiana feditio, 3. 1. ejus origo, 3. 12.
 Appuleius Saturninus, 3. 16.
 Apulo Hister, 2. 10.
 Apuli, 1. 18.
 Aqua & igni interdicere, 3. 16. *Equivalens hodierna pana Banni.*
 Aquæ Sextiæ, 3. 3.
 Aquila, *signum* Romana legionis, servata à signifero intra balnei larebras, 4. 12. Aquilam in castra refert Augustus, 4. 4. Aquilæ prodire nolentes, *h. e.* non cedentes, cum revelerentur humo, 2. 6. Aquilæ Romanæ captæ à Parthis, 3. 11. remittuntur, 4. 12. duæ penes Germanos, 4. 12.
 Aquilus reliquias Asiatici belli conficit, 2. 20.
 Manius Aquilius servos vincit, 3. 19.
 Aquitani, 3. 10.
 ad Aram juratum, 2. 6. *Vide* Berneccerum ad Justinum, 24. 2. Aras amplecti inter necem, 3. 21. Hoc autem factum, seu præsidii causa, ut ad aras, tanquam asylum, confugerent, quemadmodum Joabui, Reg. 3. 2. & Priamus apud Pausan. pag. 129, &c. seu ut exsecrarentur homicidas, & quasi à presentibus diis ultionem peterent : *vide* Velleium, 2. 22.
 Arabes, 3. 5. in classe Cleopatæ, 4. 11.
 ab Aratro dictator, 1. 11.
 Araxis, *fl.* 4. 10.
 Arbitrator inter reges Judæos Pompeius, 3. 5.
 regum & gentium Pop. Romanus, 3. 18.
 ad ARBITRIUM hostium mori, fortibus viris miserrimum, 4. 8.
 Arborea taxei, 4. 12.
 Arcades, 1. 1.
 Arcanum gentis Judæicæ, 3. 5. *Claudianus de bel. Get. vers. 103.* arcanum tantum deprendere regni. *Idem & verbis, & sensu.*
 Arcessere, *pro* vocare, 3. 15.
 Archelaus, 3. 5.
 Archimedes, 2. 6.
 Arctæ res, 2. 6. Livio aliquoties arctæ res sunt. *Sic* Juvenalis, 3. 165. dicitur, Res angusta domi.
 Arcus Persici, 2. 8.
 Ardentes oculi, 1. 16. ardentibus focis manum injicit Sexvola, 1. 10. Ardentissimus dux, *h. e.* animosus, omnia audens, 4. 2. Sic quid Romulo ardentius ? 1. 8.
 Ardere cupiditate auri, *h. e.* vehementissime cupere, 3. 11. Sic Virgil. *Æn.* 11. 782. *stolorum* ardebat amore. Ardet mare ventis, *h. e.* turbatur, exagitur. 4. 2. novis motibus Asia 3. 5.
 Ardor pugnantium, 4. 2. Ardore, *pro* afflicto, 4. 10.
 Arena, *vide* Harena.
 Arethuse fons, 2. 6.
 Argentariæ æbernæ, 2. 6. *Vide* titulum ff. de edendo.
 Argentea arma Samnitum, 1. 16. hasta Salonidici, 12. 17. Argenteum carpentum Biruii, 3. 2.
 Argentum Antonii dolabris concisum, 4. 10.
 Arg. in usum amorum pro ferro conflatum, 2. 15. Argenti 10 pondo pro luxuria habita, 1. 18. Argento fulgentes elephantii, 2. 8.
 Argumentum (*h. e.* signum) pacis, clausus Janus, 1. 2.
 Aricinum, *urbis*, 1. 11.
 Ariminum, *urbis*, 4. 2.
 Ariobarzanes Cappadox, 3. 5. in partibus Pompeii, 4. 2.
 Ariovistus Germanus, 3. 10.
 Ariovistus Insuber, 2. 4.
 Aristobulus Judæus, 3. 5.
 Aristonicus Pergamenus, 2. 20.
 Arma adempta victis. *Vide* Ferrum victis ablatum. Arma argentea & aurea in usu, & quare, 1. 16. Adde Curtium, 8. 8. ubi Alexander : An me luxuria indulgentem patitis arma vestra auro argenteoque adornasse ? assuetis nihil vilius hac materia videri volui. Polyanius, 8. 22. Caesar militibus præcepit, ut arma haberent auro argenteoque ornata ; maxime quidem ornamentis causa : sed ideo etiam, ut milites res pretiosas acris defendendas ac propugnandas existimarent. Arma cremata à dominis, 2. 18. à victoribus, 4. 12. data in profluentes. *Idem.* Confer Appianum civil. 1. pag. 376. detracta templis, 2. 6. discoloria, 3. 2. promissa Vulcano, 2. 4. Romana peregrinantur, 4. 1. Rom. sacrosancta violantur ab Aquilio, 2. 20. rubiginem ac sicum sentiunt, 2. 3. Armorum manubiz, 2. 18. ARMORUM præmia armis defendere, 4. 2.
 Arma circumferre, *Præfat.* toto orbe, 3. 12. corrumpere, *pro* sumere, 1. 9 : 1. 10 : 4. 12 : deponere, 2. 18. Armis assuecere, 4. 12. incitatisimum tempus, *Præfat.* injuriam vindicare, 1. 12. multare victos, 4. 12. ARMIS petere, quod negatum præcedit, 3. 3. urgere, 1. 10.
 Arma, *pro* bellis, 3. 12 : 3. 21 : 4. 2.
 Armamenta navium, 4. 2. *Vide* Berneccerum, ad Suetonium, Aug. 17.
 Armare, instruere, sic cupido dominandi Cæs. & Pomp. furialibus in exitum reip. facibus armavit, 3. 12. *pro* in arma concitare, sic fortuna pop. Romanum, 4. 1. Sex. Pompeius ergastula, 4. 8. Sertorius Hispaniam armavit, 3. 23.
 Armatura levis, *pro* leviter armatis, 4. 2.
 Armenia,

I N D E X.

Armenia, 2. 11. æstuosa, 4. 10. recipitur à C. Cæsare, 4. 12.
 Armenia utraque, *h. e. major & minor*, 3. 5.
 Armenii, 3. 12. triumphii, 4. 2.
 Arminius Germanus, 4. 12.
 Arracillum, *serbis*, 4. 12.
 Arripere in occasionem, 4. 2.
 Ars bellandi, 1. 3. Cilicum, 4. 2. duci, 4. 10.
 Artem facere, *h. e. nomen & auctoritatem artis indere*, 3. 12. Sic Plinius, 20. 17. *animum appetentiam ciborum præstat: quando id quod inter artificia delicia fecere, ex quo labor desit cibos poscere. Artes, pro institutis moribus*, 1. 5. pro genere & modo vivendi, 1. 6. pro fraudibus, inventis callidiis, 4. 4. ARTIBUS suis hostem aggredi, 3. 1.
 Arta, fl. 2. 5.
 Artabazes Ponticus, 3. 5.
 Artaxata, 4. 12. caput Armeniæ, 3. 5.
 Arthoces Iberus, 3. 5.
 Artus humani dissidentes, 1. 23.
 Arverni, 3. 2: 3. 10.
 Aruns Tarquinius, 1. 10.
 Arufini campi, 1. 18.
 Arx, pro Capitolio, 1. 26: 3. 16.
 Arx Capitolii, 3. 21. Capitolini montis, 1. 13. Prænestina, 1. 18. Arx, pro munimento, præsidio, sic Arx Ciliciæ Ilauros, 3. 6. Arx & specula Africae Clypea, 2. 2. Sic apud Liv. de *Ætolis*, 34. 24. Si in media Peloponneso artem sibi fecerim. sic arx speciei, apud eundem, 7. 34.
 Arces tres Syracusis, 2. 6.
 As, terminatio Antiquorum in accusativo tertia declinationis, ut Samnitas, Acarnanus, &c. 1. 16.
 Ascendit bellum montes, 4. 12.
 Asculum, 3. 18. evertitur, 3. 18.
 Asdrubal Carthaginiensis dux ultimus, 2. 15.
 Asdrubal frater Annibalis, 2. 6. vincitur à Scipionibus, 2. 17.
 Asia, 3. 5. à Pompeio perdomita, 3. 5: 3. 10. provincia Crassi, 2. 5.
 Asiatica amenitas, 2. 11. hæreditas Attali regis, 3. 12. Romanos corrumpit, 3. 12. Asiaticum mare, 3. 6.
 Asinius Pollio, 4. 12.
 Asserere, pro defendere, vindicare, liberare. sic Asserit à Latinis Tarquinius, 1. 11. à Manlio urbs, 3. 13. ab Appuleio leges Gracchanæ, 1. 16. atque Livio Druso, 3. 17. à Licinio Crasso pudor Romanus, 3. 20. sic asserere socios, 2. 18. imperium, 3. 3. Senatum, 3. 17. Sic assertores dicuntur Suet. Cæs. cap. 80. liberatores populi, vindices libertatis.
 Assuere, pro assuescere, 4. 12. Suescere hoc modo usurpat Tacitus, 2. 52.
 Assuetus, cum ablativo, 1. 1: 4. 12. sic Assuetus immoderata licentia militari, *Justinus*, 31. 1.
 Astringere obsequiis, 4. 12.
 Astrudes palus, 2. 12.

Astura, fl. 4. 12.
 Astures, 4. 12. vincuntur à Carisio, 4. 12.
 Assumere in decus gentis, pro adsciscere in nomen gentis, adoptare, 2. 15. in decus enim gentis, hic interpretetur, non, ut esset decus gentis, sed ut frueretur decore, honore, gloria hujus familie.
 Assurgere in ultionem, *h. e. capessere ultionem; accingi ultioni*, 3. 1. alibi dicit Consurgere, cuius contrarium est sedere, *h. e. otiosum esse, quiescere*, apud Senec. in *Troad*, vers. 214. Varroem, de *re rustica*, 1. 2. Liv. 2. 12. *Juvenem*, 10. 93. Senec. de *otio sap.* 31. 6.
 Asylum Romuli, 1. 1.
 Atræ imago Bruto se offert, 4. 7.
 Atefis, fl. 3. 3.
 Athenæ, 3. 5.
 Athenio, 3. 19.
 Atquin, pro atqui, 4. 2.
 Attalus Pergamensis, 2. 7.
 Attalus prioris nepos, 2. 20: 3. 12. Attali hæreditas. Vide H.
 Atterere hostem, sensim debilitare & consumere, 3. 22. Sic Att. patrimonium est in Suet. Aug. 40. Atteri operibus, 2. 18.
 Attici, 2. 9.
 M. Artilius Regulus, 2. 2.
 Attius Navius, 1. 5.
 Atronitus, 2. 12. Explicat vim hujus verbi Senec. Nat. quest. 2. 27. quo (ionitru) editæ concidunt homines & exanimantur: quidam verò viri stupent, & in totum sibi excidunt, quos vocamus atronitos, quorum mentes sonus ille celestis loco populit, Ovidius de Ponto, 1. 7. Nam fuit atronito mens mihi nulla diu.
 Attretere terminos alienos, 3. 5.
 Avaricum urbi, 3. 10.
 Avaritia Romana, 3. 5. Rom. equitum, 3. 5.
 Auctor belli, pro suatore, 4. 2: 1. 9. pro causa: sic Auctor cladis, 2. 6. pro eo qui aliquid dicit, narrat, 1. 16.
 Auctoritas Menenii, 1. 23. Senatus, 1. 1. minus est, quam potestas. Curtius 6. 8. Nihil potestas regum valebat, nisi prius valuisset auctoritas, *h. e. persuadere prius debebant populo, iuste puniri reum; tum exercere potestatem suam. Non absimiliter Sulpicius Severus, lib. 2. historia sacra: potestate regis usuri, ubi auctoritate sua parva valuissent. Sic Cicero, offic.* 3. 27. Cujus cum valuisset auctoritas.
 Auctores opes, 4. 2.
 Aucupati favorem, pro captare, quomodo & venari dicunt, 3. 13.
 Audentior, 1. 8.
 Audere eruptiones, 3. 10. Ira sapissime Tacitus, Audet aliquid fortuna contra Cælaem, 4. 2.
 Aventinus, mons, 1. 1: 1. 14: 3. 15.
 Aves sanguine assuetæ, *h. e. vulnres*, 1. 1.
 Aves victoriam promittunt, 4. 7.
 Auterre caput, pro demere, abscondere, 4. 7. fugam,

INDEX

- gam, pro impedire, obstruere, 3. 10. in diversum, b. e. aliud persuadere, alio impellere, 2. 6. Auferte, pro eximere, subducere: sic matura mors Drusum, 3. 17. virtus Horatium abstulit, 1. 3. b. e. eripuit, panā parricidii liberavit.
- Aufidus, fl. 2. 6.
- Auguratus sacer Romanis, 1. 5. Val. Max. 3. 2. Apud antiquos non solum publice, sed & privatim, nihil gerebatur, nisi auspicio prius sumpto.
- Augurio experiri aliquid, b. e. ea de re aves consulere, 1. 3. Aug. summus, b. e. prestantissimus augur, 1. 3. victor, pro eo, qui melius auspiciū nactus est, 1. 1.
- Augures, 1. 2.
- Augustus, Presat. mortem patris [adoptivi nempe Caesaris] ulciscitur, 4. 2. Hispaniam perdomat, 2. 17. ordinat imperii corpus, 4. 4. vincit Antonium ad Mutinam, 4. 4. ad Perusiam, 4. 5. ad Actium, 4. 11. Cantabros, 4. 12. contra Cassium & Brutum proficiscitur, 4. 7. triumphum contemnit, 4. 12. Janum claudit, 4. 12. Augusti castra capta, 4. 7. nomen quid significet, 4. 12. Ansonius in gratiarum actione: Gratianus virtute victor; Augustus sanctitate, &c. Gracis est *αὐγαστος*, b. e. sanctus, & numinis instar colendus. Pausanias in Laconicis. *Αὐγαστος κατὰ γλῶσσαν δυνάται τῶν Ἑλλήνων, Σελασός.*
- AUGUSTIOR periculo imperator, 4. 12.
- Augustiore forma visus Romulus, 1. 1.
- Aureus currus triumphantium, 1. 5. lectulus, 3. 5. torques, 1. 13. Aurei anni, 2. 19: 3. 12. Aurea effigies Oceani in triumpho Caesaris, 4. 2. lorica Ptolemæi, 4. 2. puppis Cleopatrarum, 4. 11. Aureum baculum, 4. 11. coelum, 3. 5. mare, 3. 6. tropæum, 2. 4. Aurea arma, 1. 16. tentoria, 2. 8.
- Aurum in usum armorum constatum, 2. 15. avaris in os infusum, 3. 11. in signis Parthorum, 3. 11. Aurum privatum in medium collatum, 2. 6. AURUM quam ferrum fortius, 3. 1. Aurum Parthicum, 3. 11. Aurum ex præda eligunt Suevi, 4. 12. Aurum venis repurgare, 4. 12. Auro fulgentes elephantanti, 2. 8. pensatum caput Gracchi, 3. 15.
- Aurifera regio, 4. 12.
- Aurigone, 4. 12.
- Auspiciari (pro inchoare), transmarinos triumphos, 1. 18. urbem, 1. 1. Vide indicem Justinianum.
- Auspiciū, pro omine, 2. 2.
- Auspicia contemnit Claudius non impunè, 2. 2.
- Autronii, 4. 1.
- uxilia, pro propriis viribus, 2. 8. Sic & Justinus, & Caf. de Bell. Civ. 3. 106. Auxilii quondam præstiti memoria, delinquentibus ignoscitur, 2. 9. in auxilium mittere, 1. 3.
- UXIMA, urbs, 3. 22.
- B
- Baculum, 4. 11. & Baculus, pro sceptro, *στράβω* in stamine regio, 3. 19.
- M. Bæbius, Appiano BIC, unci trahitur, 3. 21.
- Bæbius ritu ferarum inter manus laceratus, 3. 21.
- Bagrada, fl. 4. 2. alibi est Bragada.
- Baize, urbs, 1. 16: 2. 6.
- Baleares unde dicti, 3. 8. in nois, Balinsule, 3. 22. vincuntur, 3. 8.
- Balearicus Martelli cognomen à victis Balear. 3. 8.
- Balaricam bellum, 3. 8. fretum, 3. 6.
- Balsami silvæ, 3. 5.
- in Baltei latebris aquilam abscondit signifer, 4. 12.
- Baltea non solvere, votum, 2. 4.
- Barbaries Sarmatarum, 4. 12.
- Barbari barbarorum Myfi, 4. 12. Barb. jure non agunt, 1. 13. Barbaris solita temeritas, 4. 12. Barbari Romani, 1. 2. Barbari dicebantur Gracis omnes alia gentes, etiam moribus legibusque cultissima. Vide Strabonem, sine lib. 1. & med. lib. 14. Cato apud Plinium, 29. 1. Nos quoque Graci Barbaros dicunt.
- Basilus, 4. 2.
- Belgæ, 3. 10.
- Belgica, urbs, 4. 12.
- Bellatrix Hispania, 2. 6.
- Bellica nomina, b. e. bello quaesita, 3. 8.
- Bellua, pro elephantis, 1. 18. Vide Ind. Curt.
- Bellum Latinum, Gallicum, & similia, vide suis quaque locis. Bellum hereditarium: quod à vivente constatum, post mortem ejus, velus hereditate relinquitur, geritur, 3. 17. hostile, quod opponitur civili, 3. 22. navale, 1. 11: 3. 10. privatum, quod privatis copiis geritur, 1. 12. plusquam Bellum, 4. 2. Bellum ante finitum, quam geri nuntiaretur, 2. 13. Bellum ascendit montes, 4. 12. crescit, 4. 2. navigat, 2. 2. Sic Cicero pro l. Manilia, cap. 12. quam celeriter Cn. Pompeio duce belli impetus navigavit? Salvianus, lib. 6, pag. 196. navigare per fluctus bella caperunt: serpit in proximos, 2. 9. Belli ars, 1. 3. contagium, 1. 9: 1. 15: 2. 13: 2. 18. fons, 3. 6. impetus, 3. 5. incendia, 1. 17: 3. 5. ruina, 2. 11: 2. 12. spectaculum, 1. 11: 1. 18. subita, 1. 1. turbo. Vide T. Belli metu in bellum incidere, 4. 2. Bello venienti occurrere, 4. 11. Bellum committere, profigare, conficere, quid differant, 2. 15. in compendium mittere, 1. 3. patrare, b. e. conficere, 2. 15. Bello quasi tempestate præclusum mare, 3. 6. Bello promptus, 1. 5. Bello quidam boni, pace mali, 3. 5. Bella externa, & motus domesticos, separant

INDEX.

C

separatim persequitur Florus, 3. 12. Bellum, pro pratio, 4. 2. 1. 18.

Belli causae. Vide C.

Beneficiorum quoque potentia gravis liberis, 4. 2.

Bellarum morientium morsus quammaxime mortiferi, 2. 15.

Bibere in ossibus capitum, 3. 4.

Biceps civitas, 3. 17.

Bithynia, 3. 5. recipitur à Nicomede, 3. 5.

Bithynicus, 3. 5.

Bituitus Gallus, 3. 2.

Bituriges, 3. 10.

Bocchus Maurus, 3. 1.

Bocotia, 3. 5.

Borix Cimber, 3. 3. Hoc nomen reperitur etiam apud Livium, 34. 45. de regulo Baio.

Bomilcaris Adherbal, subaudi filius, 2. 6. Gracissimi huius, etiam nostratibus usitati, compluribus apud Latinos exempla.

BONIS gravior crudelitate superbia, 1. 7. Bona fide, h. e. amano, exacte, 2. 2. ita bona fide quiescunt arma, 2. 3. male explicat Alb. Gentilis de arm. Rom. 2. 11. sic noster usitur vocabulo fideliter, 3. 5. Ira Seneca, epist. 85. Numquam bona fide mansuecunt vitia. Bona regia diripiunt Romani, 1. 9. Bonorum meorum heres esto, formula institutionis, 2. 20.

Bonna, 4. 12.

Bononia, 4. 6.

ad Boves redire, h. e. agriculturam. 1. 11.

Bosporus, 3. 5.

Bovillae, 1. 11.

Bragada, fl. 2. 2. alibi est Bagrada.

Brennus, 2. 11.

Brenni pop. 4. 12.

Britannia, 3. 10. ante Romanos aliis gentibus cognita, 3. 10.

Britanni, 3. 12. vincuntur à Caesare, 3. 19.

Britomarus Infuber, 3. 4.

Brundisium, 4. 2. Sallentinorum caput, 1.

20. obsidetur à Caesare, 4. 2. à Brundisio trajectus in Græciam, 4. 11.

Brutius, h. e. Brutii. Vide Singularis pro plurali Brutius angulus, 3. 20.

Brutus Decimus Junius Hispanos vincit, 2. 17.

Brutus Decimus Junius obsidetur ab Antonio, 4. 4.

Brutus Decimus Junius Massiliam capit, 4. 2.

Brutus L. Junius Col. Praefat. liberos punit, 1. 9. occumbit, 1. 10. Bruti nomen unde, 1. 9.

Brutus M. Junius Caesarem interficit, 4. 2. Bruti mors, 4. 7.

Bullae senatorum, 2. 6. bullae puerorum, sunt apud Plinium, 33. 1.

CADaveribus agger effectus, 4. 2. pons factus, 2. 6. victiarum in fame, 2. 18.

Cadere aliorum, h. e. alium exitum nascisci, 2. 4.

CAEDES, etiam iusta, non debet esse multa, 4. 6.

Caelum quasi ardere visum ex splendore galearum, 3. 3. Caeli annua conversio, 4. 3. Caelum ipsum ascendere gloria, 2. 19. Sic Daphnis Virgilianus usque ad sidera norus, Ecl. 5. 43. Caelo missa hasta, 2. 17. à Caelo venientes hostes, 2. 12. mensis in Caelo, 4. 2. Caelum, pro temperie, aere: sic Caelum atrox, 3. 2. molle, 1. 16: 4. 12. CAELI solique clementia robur elanguet, 3. 3. Caeli subita mutatio pro pestilentia, 4. 10. ab alio venire Caelo, 4. 12.

Celum aureum, 3. 5.

Caelestes minae, h. e. prodigia in calo visa, 2. 8.

Cenineses. 1. 1.

Cæpio Q. Servilius vincitur à Cimbris, 3. 3.

Cæpio Q. Servilius vincitur à sociis, 3. 18.

Cæpio Pompeii legatus, 3. 6.

Cærimoniae Deorum, 1. 2. Syriæ decæ, 3. 19.

Cæsar C. Julius, 3. 12. vincit Britannos, 3. 10. Gallos, 3. 10. Germanos, 3. 10. Pompeium, 4. 2. Aegyptios, 4. 2. Pharnacem, 4. 2. Scipionem & Jubam, 4. 2. Pompeii filium, 4. 2. Rhenum bis trajicit, 3. 10: 4. 12. triumphat, 4. 2. occiditur, 4. 2. quasi Tarquinius regno depulsus, 4. 7. Caesaris animus & eloquentia, 4. 2. sententia de Catilinæ sociis, 4. 1. cum Pompeio & Crasso triumviratus, 4. 2. vox ad gubernationem, 4. 2. ad milites, 4. 2.

Cæsar Octavianus. Vide Augustus.

C. & L. Caesares fratres occiduntur, 3. 21.

C. & L. Caesares Augusti nepotes, 4. 12.

Cæsar L. Julius Col. 3. 18. vincitur à sociis, 3. 18.

L. Cæsar avunculus Antonii profcribitur, 4. 6.

ad Caesares Imperium Romanum transfert fortuna, 4. 3.

Caieta, portus, 1. 16.

Calabria, 1. 18.

Calagutis, urbs, 3. 22.

CALAMITAS augetur ludibrio, 3. 20. in experimentum illata divinitus, 1. 13. CALAMITATIBUS magnitudo virtutis approbatur, 1. 13: 2. 2.

Calatinus A. Attilius, dictator, 2. 2. A Calatia, qua hodie Galazzo, Sauro in versione Velleii.

Calendis

I N D E X.

- Calendis Januariis consulatus initus, 3. 21.
 Calidonium saltus, 1. 17. Calidoniae silvae, 3. 10.
 Calliditas Thracum, 3. 4.
 Callidus pro prudente, *fortiter*, 1. 3: 4. 2. *Sic apud Salust. de Rep. 2. 1. Neque de futuro quisquam satis callidus, satisque prudens sit. Et ibid. magis malus, quam callidus, ingenio, et patres consilio valere decet: populo supervacanea est calliditas. Callidum genus Aquitani, 3. 10. Callidissimus rex Jugurtha, 3. 1.*
 Calones ab exercitu remoti, 2. 18.
 Calor militum in praeliando, 3. 10.
 Calpurnius Bestia Cos. 3. 1.
 Calpurnius Flamma, 2. 2. *ejus historiam ita scribi velim: occupavit: adeoque moratus hostem, dum exercitus omnis evaderet, pulcerrimo exitu, &c.*
 Camerinenfes, 2. 2.
 Camillus M. Furius, 1. 12. Gallos cedit, 1. 13. ejus factum egregium, 1. 12.
 Campania, 1. 16. occupatur ab Annibale, 2. 6. contra Urbem confurgit, 3. 18. vastatur à gladiatoribus, 3. 19. à Lamponio & Telepho, 3. 21.
 Campani, 1. 16.
 Campus Martius, 1. 9. Raudius, 3. 3. Campi Arufini, 1. 18. Philippici, 4. 2.
 Cannae, 2. 6. Annibalis, Capua, 2. 6.
 Cannensis dies, 4. 12.
 Canere dicuntur Poetae, 2. 19. praecones, 2. 7.
 Clamare vocat Plautus, *prol. Pamuli*, signa; forte quia suba & litui, quibus canitur classicum, ad signa erant. Vide Lipsium de M. R. 4. 1. sic coccinere signa, 1. 18: 4. 2. ita finit epigramma Augusti, quod solum superest: signa canant. Virg. *En. 10. 310. Signa canunt*.—Livius, 7. 40. *Isthinc*; signa canent.
 Cantabri, 4. 12.
 Cantabria, 4. 12.
 Cantus modulatissimus, 2. 7.
 Canuleius C. Trib. pl. 1. 25.
 Capere, pro occupare. sic Capere castra, 1. 11. classim, 1. 11. locum, 4. 1. oppidum, 1. 11. pro comprehendenda continendaque rei sufficere, ita non capere fidem alicujus rei, vix posse credere, 1. 9. quomodo Livius, 9. 9. Somnio laetiore quam quod mentes eorum capere possent. & 33. 18. *Majus gaudium fuit, quam quod universum homines caperent. Appuleius, lib. 11. animo meo tam repentinum, tamque magnum, non capiente gaudium. Marcellinus, 17. 2. vix indignationem capientibus animis, quasi fortuna tanti imperii non caperet duos, 4. 2. b. e. quasi non sufficeret duobus. Capere impetus, recurfus, pro facere, peragere, 4. 11. Ceperat, pro cepisset, 4. 2.*
 Capitolium sedes Jovis, 1. 13: 7. 21. perfugium feditiosorum, ut Appuleii, 3. 16. Gracchorum, 5. 14: 3. 15. Marianorum, 3. 21.
 percussorum Caesaris, 4. 7. fervorum, 3. 19. dictum à capite Toli, 1. 7. *Sic apud Strabonem, lib. 8. pag. 260. locum est ab Eurystho capite, Eupudhoeo vocatum.*
 Cappadocia, 3. 5. acquisita, 3. 12. in partibus Pompeii, 4. 2. Cappadociae nives, 4. 10.
 Capreae palus, 1. 1. Capra, & Caprea, idem, 1. 1.
 Capra, urbs, 3. 1.
 Captare, per illicebros aliasque artes aliquid venari, seu petere, 4. 2. Captare aliud ex alio, 3. 17.
 Captivitas Africae, 2. 6. Captivitatis sensus elephantis, 1. 18.
 Captivus Oceanus, 4. 2. Captivi fine pretio restitui, 1. 18. *Sic astutus ille Annibal sciti Rom. captos dimisit, ut sibi civitates suas populosque conciliarent: quod et postea in Hispania imitatus est Scipio, et Nicomede viro Miliridates.*
 Captivos ex praeda eligunt Sicambri, 4. 12.
 Captus ponte, quasi jugo, Rhenus, 3. 10.
 Caput Antonii in Marii mensis expositum, 3. 21.
 Aldrubalis, ante Annibalis castra projectum, 2. 6. Ciceronis, in rostris positum, 4. 6. Crassi, ad regem Parthorum relatum, 3. 11.
 C. Gracchi, percussoribus auro pensatum, 3. 15. humanum, in fundamentis Capitolii inventum, 7. 18. Pacori, circumlatum; 4. 9. Exemplum similia vide apud Elmacin. pag. 256. 262. & passim. Appian. in xii. pag. 101. 105. Hist. Arab. Toletani, cap. xviii. cap. xxxv. Joseph. 13. 8. Pausan. pag. 128. 50. Item de capite Maxentii in Zozimo, lib. 11. *Avidii Cassi*, apud Vulcat. Gallic. cap. viii. Caput auferendum praebet Cassius, 4. 7. *furcassus ne in agnitu cadaver contumeliosus confunderetur: quia mente Antonius etiam Rhannum libertum juramento adegit, ut ad primum iussu suum caput sui adimeret. Apud Appian. in Parth. pag. 167. Adde Orbonis exemplum: apud Tacit. H. 2. 49. Caput manu tangens, speciem diademae poscentis praebet, 3. 16. circa Caput Servii flamma visa, 1. 6. Capite velato Manibus se devovet Decius, 1. 14. Capite obrute cauda minantur angues, 3. 5. Capita hostium ad imperatorem relata, aut alias circumlata, 4. 9. proscriptorum pro rostris exposita, 3. 21: 4. 6. in Capitum ossibus bibere, 3. 4. De inimicissimorum capitibus hoc faciunt Scythae; ut quisque illud quod est infra supercilia recitum protus excutiat: & crudo tantum bovis corio, si pauper sit; sin dives, non modo exterius inducat bovino corio, verum etiam interius in auret, & sic uterque pro poculo utatur. Herodotus, 4. 65. Sic capite Nicephori positus, et cranii nudatum, argento Crumenus incluit: iussuque principes Bulgarorum ex eo bibere. Cedrenus, pag. 396. exemplum Stofai, quod et 4. 9. posuimus, paulo aliter recenset Camerarius, sub. cisu. 2. 50.*
 Caput,

INDEX

Caput, pro eo quod eminet, principem locum tenet: sic inter urbes est metropolis, ut Caput Achaiae Corinthus, 2. 16. Armeniae Artaxata, 3. 5. Campaniae Capua, 1. 16. Latii Alba, 1. 1. Numidiae Zama, Thala, &c. 3. 1. Picentium Asculum, 1. 19. Siciliae Syracusae, 2. 2. terrarum Roma, 1. 7. Idem est dicere Caput gentis, ut 2. 13. Caput belli, pro loco unde bellum incipit, & instauratur, 1. 18: 2. 2: 3. 10. Plurima hoc genus exempla occurrunt passim apud auctores. Caput, pro vita: sic devotum Manibus Caput Decii, 1. 17. Capita papaverum, pro illorum calycibus, quod formam capitis & sui & rotunditate referant, 1. 7. quamvis & aliis in rebus Caput pro extremitate rei ponitur, ut Capita arborum, Caesar de bell. civ. 2. 9. Capita tignorum, Seneca Troad. Caput vitis, Columella, 3. 10. molis, Curius, 4. 2. Capita locumentorum, Justinus, 11. 7. Capite centi, 3. 1. Hi quod infima sortis essent, Capite centos ex eo vocat omnes homines Armbius, lib. 2. pag. 80. quod nempe ad divinam naturam, ut ordines primos, collati, nihil omnino valeant, & vilissimi sint. Capua, urbs, 1. 16: 3. 20: 3. 21. Annibalis Cannae, 2. 6. recipitur a Romanis, 2. 6. Capuae opes, 2. 18. Carala, urbs, 2. 2. qua & Caralis, 2. 6. Carbo Lucanos vincit, 3. 18. Carbo, in Papirius, Marianarum partium dux, 3. 21. Col. 3. 21. occiditur, 3. 21. Carceris supplicium, 2. 2. in Carcere strangulati Catilinæ focii, 4. 1. Cardio, Justinus, 42. 3. plagam caeli vocat, 4. 12. Carisus, 4. 12. Carnutes, 3. 10. Carnis usus ignotus Cimbris, 3. 3. Carne semicruda vescuntur Numantini, 2. 18. Carpentum Biturici argenteum, 3. 2. Carpentum vecta Tullii, 1. 7. Carpena Britannorum, 3. 10. Cimbrorum, 3. 3. Gallorum, 1. 18. Carræ, urbs, 1. 11: 3. 11. Carrago, munimentum ex plaustris, 3. 3. Carseoli, urbs, 3. 18. Carthaginiensis, 2. 2. Carthago, 1. 16. obsidetur a Regulo, 2. 2. à Scipione, 2. 6. deletur, 2. 15: à regina condita, 2. 15. Carthaginis excidium, 3. 12. incendia, 2. 15. opes, 2. 18. Casa pastoria, 1. 1. Casae pastorum in veteri Roma, 1. 13. Cassii, pop. 3. 5. Cassius L. legatus contra Mithridatem, 3. 5. C. Cassius vincitur à Spartaco, 3. 20. Cassius C. Caesarem interficit, 4. 2. Cassii castra capta, 4. 7. Cassius & Brutus Parthos in auxilium sollicitant, 4. 9. Castellæ xviii. à Caesare extructæ in obsidione Gergoviae, 3. 20. L. à Druso ad fluvios Germaniae, 4. 12. Castellorum specie naves, 4. 11.

Castigat furor civium oceanus, 4. 2. Sic Livius, 39. 25. equum tenacem frenis asperioribus castigare. Castigata naufragio classis, 3. 10. Castores vili, 1. 11: 2. 12: 3. 3. Castra capta, ultimum belli dedecus, 3. 19. Castra hostium combusta, 2. 6. direpta, 3. 10. Castris aliquem exuere, 2. 7: 3. 3. Castrensis classis, 2. 2. Casus dat exitum, quem datura virtus fuit, 1. 18. quodam casu, quasi industria, 2. 8. Catenas plures, quam arma, in navibus portat Antonius, 3. 7. Catenas alicui dare, pro in catenas aliquem dare, 3. 5. Catenas morsu tentant Gallograeci, 2. 11. Thraces, 4. 12. Catenis religare, 2. 19. in Catenis ducere, 2. 18. Catenati cultores agrorum, h. e. servi ergastularii, 3. 19. Catilina, 3. 12. interficitur, 4. 1. Catilinarianum bellum, 4. 1. Cato Censorius Celiberos vincit, 2. 17. excidium Carthaginis urget, 2. 15. Cato C. Porcium vincitur à Thracibus, 3. 4. Cato vincit Etruscos, 3. 18. Cato Uticensis, 4. 1. adversus potentes semper obliquus, 4. 2. Pompeianarum partium dux, 4. 2. mortem sibi consciscit, 4. 2. Catti, 4. 12. Catulus Q. Lutatius ignis haustu moritur, 3. 2. Catuli luporum, 1. 1. Sic in eadem historia Justinus, 43. 2. Caucasus, mons, 3. 4: 3. 5. Caudex cognomen Claudiorum, 2. 2. Caudinae furculæ, 1. 16. Caudinum fortus, 2. 18. Cavelani reges, 3. 10. Causa belli Achaici, 2. 16. Allobrogi, 3. 2. Aegyptii, 4. 2. Aetolici, 2. 9. Armenii, 3. 5: 4. 12. Asiatici, 2. 28. Balearici, 3. 8. Britannici, 3. 10. Cæninensis, 1. 1. Cantabrici, 4. 12. Carilinarum, 4. 1. Cimbrici, 3. 3. Civilis Mariani, 3. 21. Æmiliani, 3. 23. Cæsariani, 4. 2. Mutinensis, 4. 4. Perusini, 4. 5. cum Sex. Pompeio, 4. 3. Actiaci, 4. 3: 4. 11. Cretici, 3. 7. Cypricæ expeditionis, 3. 9. Dacici, 4. 12. Etrusci, 1. 17. cum Exteris gentibus, 4. 12. Gallici, 3. 13. Gallograeci, 2. 11. Germanici, 3. 10: 4. 12. Gladiatorii, 3. 20. Helvetii, 3. 10. Hispani, 2. 17. Histrici, 2. 10. Illyrici, 2. 5: 2. 13. Insulbri, 2. 3. Jugurthinii, 3. 1. Latini, 1. 11: 1. 14. Ligustici, 2. 3. Macedonici primi, 2. 7. secundi, 2. 12. tertii, 2. 14. Massiliensis, 4. 2. Mithridatici, 3. 5. Numantini, 2. 18. Parthici cum Crasso, 3. 11. cum Antonio, 4. 10. cum Ventidio, 4. 9. Pergameni, 3. 20. Picentis, 1. 19. Piratici, 3. 6. Pontici cum Mithridate, 3. 5. cum Pharnace, 4. 2. belli cum Porcena, 1. 10. Punici primi, 2. 2. secundi, 2. 6. tertii, 2. 15. Sabini, 1. 1: 1. 15.

INDEX

3. 15. Samnitici, 1. 16. Sertoriani, 3. 22.
 Servilis, 3. 19. Socialis, 3. 18. Syriatici, 2.
 8. Tarentini, 1. 18. Thracici, 3. 4. 4. 12.
 Veientis, 1. 17. Umbri, 1. 17. Volsinensis,
 1. 21. Causæ bellorum plerumque occultæ,
 1. 11. Causas motuum querere, 2. 6. Causas
 ultro se suggerentibus imperium procedit,
 2. 8.
Causæ, forense vocabulum, pro actionibus, litibus,
 4. 12.
 Cedere, *pro obvenire alicui. Sic Carthago cessit,*
 2. 2. Syracusæ cesserunt, 2. 6. Ita Tacit.
pr. Ann. Antonii arma in Augustum cedere.
 Cedere *pro succedere* : sic res cessit, 2. 17.
 fortuna cessit, 3. 1. *pro vinci* : sic PARS
 regni Antiocho data, eo libentius, quod tam
 facile cesserat, 2. 8.
 Celeritas in duce quantivis pretii, 3. 6.
 Celia, cerevisiæ genus, 2. 18.
 Celtiberia, 4. 2.
 Celtiberi, 2. 17. vincuntur à Catone, 2. 17.
 militant Sertorio, 3. 22.
 Celtici, 2. 17.
 Censoria gravitas, 1. 18.
 Censorinus L. Marcius Cof. 2. 15.
 Censui apud Rom. origo, 1. 6. Utilitas, 1. 8.
 Censui pop. Rom. *pro bonis, redditibus,* 4. 2.
sic elegantissime Plinius, 36. 15. Curio nihil
in censu habuit præter discordiam principum.
Ovidius, — dat census boneras.
 Centuriæ, 1. 5. Centuriarum in deligendis ma-
 gistratibus sapientia, 2. 6.
 Centurionis Domitii stoliditas, 4. 12. Centurio-
 nes viginti incrementi, 4. 12.
 Cephalenia, *ins.* 2. 9.
 Ceraunii montes, 2. 9.
 Cereris Liberique certamen Campania, 1. 16.
 Certamen singulare Manlii cum Gasso, 1. 13.
 Valerii, *ibidem.* Scipionis, 2. 17.
 Certa fides, 4. 12.
 Cervices gentium tumidæ inflatæque resiliunt à
 jugo, 4. 12.
 Celsionus, 4. 2.
 Cessare à laude, 1. 10. ab imitatione, 1.
 11.
 Ceterum, *pro sed,* 2. 18 : 3. 5. Sic Tacito,
 1. 44.
 Cethegi, 4. 1.
 Chazonea, 3. 5.
 Chaonum montes, 2. 7.
 Cherusci, 4. 12.
 Chryecolla, 2. 12.
 Cibaria à tribunis flagitat populus, 3. 12.
 Cibum, nisi prius funda percussum, non accipit
 puer Balcaris, 3. 8.
 Cicero Cof. Catilinæ conjurationem patefacit,
 4. 3. Ciceronis caput in rostris expositum,
 4. 6.
 Cilicia, 3. 11. acquisita, 3. 12. in partibus
 Pompeii, 4. 2.
 Cilix servus bellum concitat, 3. 19. Cilices pi-
 ratæ, 3. 6. extincti à Pompeio, 4. 8. Cili-
 ces Pompeiani actis sub mari funibus, ratem
 hostilem capiunt, 4. 2.
 Cimbri, 3. 3. cæduntur à Mario, 3. 3. Cim-
 brorum uxores, & earum ferocia, 3. 3.
 Ciminus saltus, 1. 17.
 de Cineribus obrutis subita flamma, 2. 15.
 Cingula equorum, 2. 18.
 Cinnana rabies, 4. 2.
 Circa obfisiones urbium discursum, 4. 2. Circa
 unum montem vi mensibus pendunt Galli,
 1. 13.
 Circumagere legiones, *pro reducere,* 3. 21. alii
 convertere signa appellat.
 Circumacta fortuna, *pro versa, mutata,* 2. 2.
 Circumferre arma, *Præfat. Tacitus, 1. 56. hic*
illuc ferre arma ; & 13. 37. circumferre bel-
lum dicit : noster Circumferre signa, 3. 5. ita
terrorem nominis, 2. 2. quomodo iterum Ta-
citus, 2. 52.
 Circumferre sanguinem, 4. 1.
 Circumfundere, *pro circumdare, circumcingere :*
ita Circumfusi equitatus, 3. 11. excercitus,
 4. 2. Circumfusa rostra, 3. 6. *sic apud Li-*
viu, 2. 65. circumfusi ducibus equites : &
apud Tacit. 3. 5. circumfusa lecto imagines.
Nihil igitur mandandum erat Laccenio in illis Cur-
tii, 4. 13. tantam multitudinem circumfundi
paucioribus posse : ubi & sequentia hanc le-
ctionem postulant. Utitur idem auctor hoc si-
gnificatu, 3. 9. Sic apud Justinum, 4. 4. cir-
cumdatæ munitiones, quod pluribus exemplis
firmat Bernecerus in emissis ad eum locum.
 Circa, *urbi,* 3. 1. *Augustin. ep. cxxx.*
 Cisalpinus, 4. 4.
 Citare ad tribunal, 4. 12.
 Citerior Hispania, *h. e. propior nobis,* 4. 2.
 Oceanus, 4. 12.
 CITO, quam vere triumphare malle, non ex-
 pedit, 3. 5.
 Citra spem, 3. 1.
 Civicus furor, 4. 2. Civica rabies, 3. 21. *pro*
bellis civilibus : ita Horatius, od. 3. 24. & ra-
biem tollere civicam.
 Civilis conspiratio, *h. e. cum civibus inita,* 4. 1.
 infania, *pro bello civ. 3. 21. Civile tantum*
bellum non recte dicitur Cæs. & Pompeii,
 4. 2. CIVILES discordias hostes læti accipi-
 unt, 4. 9. ex Civilibus bellis non triumphat,
 3. 22. in CIVILIBUS bellis non temere
 pace contenti victores, 3. 23.
 CIVES urbem faciunt, non ædificia, 1. 1. *Addo*
orationem Pompeii apud Appianum, civil. 2.
pag. 459. Algeo primis tribus dictum hoc
Aristides, tom. 3. orat. 2. Civium favori ve-
hiscari, 1. 9.
 Civitas, *pro iure civitatis,* 3. 12. Civitatis jus
 possunt Latini, 1. 14. Socii, 3. 18. Civitatem
 beneficio alicujus nacti, nomen ejus accipie-
 bant,

INDEX.

bant, 3. 21. *Talia M. Claudius, apud Liv.*
3. 44.
Clades foeda, 2. 2. idonea, *h. e. non modica*, 1.
12. illustris, *pro nota, memorabili*, 1. 26.
Clades rerum, 4. 2. Clades domus, *pro exitio*
familia, 1. 9. Clade major Marius, 3. 21. ita
Cladibus animofus Samnitum gens, 1. 16.
Cladium atrocitas, 2. 6.
Clamor in pecudum morem fublatus, 3. 8.
Clangor anferis, 1. 13. Clangore, (*fc. tubarum*)
confternati, elephantis, 4. 2.
Clariffimi principes exultatione multati, 1. 22.
Clafficum, *fignum inennda pugna datum*, 3. 23:
4. 2.
Claffici, *fabaudi milites, qui in navibus merent*,
fecit navales aliis, 3. 2.
Claffis Caeſaris, naufragio caſtigata, 3. 10. Car-
thaginenſium incenſa, 2. 15. Claffis crema-
ta, ne incenderetur, 2. 12. triumphans, 2.
7. ſex roſtratarum, 1. 11. gravis & Martia,
3. 6. Claffes naufragio caſae, 4. 2. celeriter
comparatae, 2. 2. Claffes Drufi ad Bonnam &
Cefoniam, 4. 12.
Appius Claudius Cecus, 1. 18.
Appius Claudius militibus ſuis inſiſus, 1. 22.
Appius Claudius decemvir, 1. 24.
Appius Claudius Caudex Coſ. primus in Siciliam
cum claſſe trajicit, 2. 2.
Appius aliis P. Claudius Coſ. vincitur à Pœnis,
2. 2.
Appius Claudius Pulcher Coſ. Praefat. Capuam ob-
ſidet, 2. 6.
Appius Claudius Pulcher Hiſtros vincit, 2. 10.
Appius Claudius Thraces vincit, 3. 4.
Claudius Drufus Nero, *privignus Auguſti*, 4. 12.
Germanos vincit, 4. 12. moritur, 4. 12. ex
provincia cognomen accipit Germanici. *Ibi-*
dem.
Claudius Nero C. debellat Aſdrubalem, 2. 6.
Claudius Unimanus praetor vincitur à Viriato,
2. 17.
Clauftra, *pro anguſtiis, per quas in regiones, ali-*
quam iter eſt: Sic Clauftra Africae, 4. 2. Alpium
4. 2. Italiae, 3. 3. Macedoniae, 2. 7. portus, 4. 2.
Clementia Caeſaris, 4. 2. eam vincit invidia, 4.
2. Clementia ſoli, caeli, *pro miſi temperie*,
3. 3.
Cleopatra Aegyptia, 4. 2. amica Antonii, 4. 3.
vincitur & perit, 4. 11.
Cliens Urbis Oſtia, 3. 21.
Clientela, *pro tutela*, 3. 1. Sic explicat Livius,
25. 29.
Clipis obruta virgo, 1. 1. Clipae ex vimini-
bus, 3. 20.
P. Clodius, trib. pl. 3. 9.
Clodius Glaber vincitur à Sparta, 3. 20.
Clodia, 1. 10.
Cludere pro Claudere, 4. 12: 3. 20.
Cluſum, *urbis*, 1. 13.
Clypea, *urbis*, 2. 2.

Cnoſſus, *urbis*, 3. 7.
Cocleites, 1. 10.
Coelum. Vide Caelum.
Coenum dividere, 3. 17.
Cogitare Orientem, Xerxem, Darium, *h. e. has*
omnia in animo habere & perpendere, quid vi-
rium habeant, habuerintve, 2. 8.
Cognomen ex moribus, 1. 7. ex provincia, 4.
12. Cognomen praepoſitum, 2. 2. Cogno-
mentorum origo apud Romanos, 1. 15. *Lar-*
ga videtur falſi Appianus in praef. dum ait:
Nomen olim cuique Romano unum erat, ut
ceteris omnibus: poſt acceſſu alterum: nec ita
dudum etiam tertium ceptum eſt addi qui-
budaſam, quo magis agnoſcerentur, ex aliqua
nota corporis, aut virtute animi. Nam, ut
notum eſt, ſere ab ipſi Urbis initiis, certe ſub
regibus, moſ iſte jam obtinuit.
Cognofcere ſe ipſum, 2. 17.
Cohaerenter, *pro continue*, 2. 17.
Colchi, 3. 5. vincuntur à Pompeio, 3. 5.
Collatinus Coſ. Praefat. urbe dimittitur, 1. 9.
Collegium tribunicium, 3. 14.
Collina porta, 3. 21.
Collis Janiculus, 3. 23.
Collocare, 4. 11. *De induſtria utitur funebri*
hoc verbo: quo de vide Kirchman. de funer.
Rom. 1. 12.
Colloquium Scipionis & Annibalis, 2. 6. Col-
loquia ſimulata, 2. 2: 3. 11.
Colonia Oſtia, 1. 4. Colonia extendere Urbem,
1. 8.
Colores, *pro ipſis pigmentis, quibus colores indu-*
cuntur, 4. 12. Sic Odores infra.
Columnae Herculis, 2. 6.
Comae Syriae deae, 3. 19. Comis ſaceris pugnan-
tibus interveniunt foeminae, 1. 1.
Combuſti praefecti navium, 3. 5.
Cominus venire, *h. e. audere congruere*, 2. 6.
Comitia conſularia, 3. 16.
Comitiales dies, 3. 10.
Commeatus & opes totius mundi Oſtia recepti,
1. 4. *Ob commeatus hos Oſtia alumna Urbis*
dicuntur auctori: ſicuti Ciceroni pro L. Manilia,
cap. 12. numeratur inter eos portus, quibus
vitam & ſpiritus ducerent Romani.
Commentum, *pro ſtratagemate*, 1. 11. Ita ſape
Juſtinus.
Commercium, *pro pacto, ſedere*, 3. 5. Commer-
cia foedus generis humani, 3. 6.
Commilitans Luna, 3. 5.
Commilitum, 4. 4. Ita Juſtin. 5. 10: & 11.
5. Marcellin. pag. 396. 11. edit. Lindenbrog.
L. Ampelius, ubi de Maſſiſſa. Vide Savaren-
nem ad concionem Sidonii.
Commilito Romanorum Eumenes, 2. 20. Com-
mitones dii, 1. 11.
Communiſci, *pro invenire, exoritare*, 2. 6.
Communere hoſtem, *pro frangere, & debilitare*,
1. 3: 2. 6.

Communiſſa

I N D E X.

Commiffa eft acies, *h. e. praliatum eft*, 2. 18. Commiffa acie, *h. e. capto pralio*, 4. 7.

Committere aciem, *pro initium pugnandi facere*, 4. 2. *ita* Committere bellum, *pro incipere*, 2. 15. *Sic Livius*, 3. 28. & *eodem fenfu* Committere ludos. *Idem*, 2. 37. & *Virg. Aenid.* 5. 113. *Sic commiffa proscriptio, & finita, opponuntur apud Vellei*, 2. 64. Committere bellum, *non de initio modo, fed tota ejus duratione, dictum*, 4. 2. Committere, *pro conjungere, unde Commiffura. Sic Committere ponte Tiberinum*, 1. 4.

in Commune, *h. e. in unum*, 2. 16.

Communitus armis, *h. e. probe instructus*, 3. 19.

Comparatio belli cum Contagione, 1. 9. 1. 15. belli Syriatici & Persici, 2. 8. Caesaris cum fulmine, 4. 2. cum Tarquinio, 4. 7. Civitatis cum domo privata, 1. 6. Fabii cum Jove, 1. 17. Imperii crescentis cum adultu, 1. 11. 1. 7. Paulli & Varronis, 2. 6. Populi Rom. cum homine, *Præfat.* cum igne, 2. 2. Pyrrhi cum Hercule, 1. 18. *Plures vide in locis narratis ad vocem Quasi. in comparationem, h. e. si comparatur, au prix, dicunt Galli*, 4. 10.

Compedes, 3. 19.

in Compendium miffum bellum, 1. 3.

Compendia, *pro brevioribus viis*, 3. 3. *Plin. fin. Paneg. Qua ad honores Compendia paterent.*

Competitor, 3. 16. Competitor imperii, *pro emulo*, 3. 1.

Complorare, *verbum funebre apte hoc loco usurpatum*, 2. 15. *Videitur autem Comploratio ista secuta, cum Clamatio jam fidem fecisset, actum esse. Livius*, 25. 28. *Ut non modo lacrymis iustoque Comploratu prosequerentur mortui: sed ne esserent quidem. Iterum*, 5. 39. Comploratis omnibus pariter vivis, mortuisque. Cicero pro domo, cap. 37. nondum morte Complorata, petere arbitria funeria. Et hac caritonia, cum de morte alicujus immoiffet, dicebatur palam fieri. *Livius*, 1. 41. Tum demum palam factum ex Comploratione in regia orta. Ad quem locum Gruteri notam consule. *Alia tamen Livii editiones præferunt, Tum demum palam facta, &c. Unde suspicabar, ita concipiendum locum istum: Tum demum palam facta, ex comploratione in regia, morte, Servius, &c. Nullibi certe palam fieri reperias absolute possum, sed adjectum ubique rei verbive casum. Sic apud Sueton. Tib. 22. 1. Excessum Augusti palam fecit. Sed & aliis de rebus usurpatur palam facere. Probus de fuga Annibalis ex patria: Hac re palam facta. Porro Complorationis vox ab hac significatione transfertur etiam ad eos, qui imminens exitium velut in antecessum deplorant, ut hoc loco, & apud Justinum, 11. 9. Confectis armatis invicem se amplexæ, velut statim morituri, complorationem ediderunt. Pertinet huc Liv. 4. 40. & 41. 11. Item Seneca, ad Polyb. 3. 3.*

Composita civitas, *h. e. tranquilla, & quies*, 3. 23.

Computare, *rationem subducere, colligere*, 3. 21.

Conciliare favorem plebis, 3. 12.

Concio, *pro multitudine, qua concionantem audit*, 3. 21. *pro sermone, ita Conciones turbide*, 1. 23. Concionem habere, 1. 1.

Concipere mente, 1. 5. vonum, 4. 12.

Concitare, *pro excitare*, 4. 5.

Concretus gelu Danubius jungit ripas, 4. 12.

Concubia nox, 4. 2.

Concurrere, 3. 21. *De hac voce dictum in indice Justiniano. Cui adde Cæf. de bel. Gall. 1. 52. & Silium*, 4. 29. Concucurrit, 4. 2. *se adcurrit, Tacitus*, H. 3. 22. & *Apuleius, Metam.* 1. decucurrit. *Cæfar, de bel. Gall.* 2. 19. excurrit, *Suetonius Galba*, 18. 6. *procurrit, Plautus, Menæm.* 5. 8. *Procurrit, Livius*, 25. 11. & 40. 30. *Cæfar, de bel. civ.* 3. 93.

Concutere se, *pro commoveri, tumultuari*, 3. 1. urbem, 2. 15.

Condere, *pro peripare, in talem splendorem producere, ut pro novo haberi possit*, 1. 3. *se Augustus condidit imperium*, 4. 12. *Vide & Justinianum Indicem.*

Conditio artis militaris Tullius, 1. 3. imperii Romulus, 1. 1. Conditores Tarenti Lacedæmones, 1. 18.

Conferre, *pro comparare, contendere, Præfat.* 1. 18. *pro congregare, inire*, 2. 17. Conferre ad admirationem, *h. e. addere ad adm. Præfat.*

Confertissima tela, *densissima*, 3. 14.

Conficere bellum, *pro parare, finire*, 2. 15. hostem, *pro debellare*, 3. 5. *fic*, 3. 12. *sacrum, pro sacrificare*, 1. 13. *pro interficere*, 3. 1. *se Conficere se veneno*, 3. 7.

Confinium maris & fluminis, *pro conflente, ofin*, 1. 4.

Confirmare fugientes, hortari, 4. 2.

Conficatio socii ac vivi regis, 3. 9. *Sic Sueton. Calig. cap. 41. Conficere equites, h. e. bene eorum in fiscum redigere.*

Conflare, *habet vim consciendi, excitandi. Sic dicit, Conflare discordiam*, 1. 24. *egestatem*, 4. 1. *exercitum*, 3. 19. *fulmen*, 2. 6. *incendium*, 3. 17. *seditionem*, 1. 24.

Confluere, 4. 6.

Congerere pila, *h. e. confertim jacere, conjicere*, 1. 18.

Congregare corpus unum ex variis elementis, 1. 1.

Conjuratio Galliarum maxima, 3. 10. Conjuratio, *pro factione*, 4. 2.

Consulant exercitus, 4. 6. *Adde Tacitum*, H. 2. 42. *Livium*, 7. 42.

Con sanguinea civitas, 1. 3. Con sanguinitas impetrat auxilia, 1. 18. 3. 1.

Conscientia amisse fortune, *pro memoria*, 2. 12.

Conse-

I N D E X.

Consecrare, *sacrum sancire, sacrosanctum facere*:
se Remus Urbem sanguine suo consecrat, h. e.
sancitatem facit, & inviolabilem, 1. 1. Sic Mar-
cianus, l. 1. de divis. rer. definit: Sanctum est,
quod ab injuria hominum defensum atque
munum est. Consecrare autem duplicem vim
habet: sicut & sacrosanctum facere, nam &
is, qui ob delictum aliamve causam diis devo-
tus, sacrosanctus dicitur. Vide Livium, 3.
55. Sic igitur Consecrare se Manibus dicitur
senatus, 1. 13. & Decius, 1. 17. quod de pa-
tre ejus devovere dixerat, 1. 13. Ita Plinius
paneg. cap. 64. caput suum deorum iræ con-
secrare. Sic Marti Consecratus ager regius,
1. 9. Quomodo equos consecrare, Sueton. Caf-
cap. 81.
 Consecratio Romuli, 1. 1. *h. e. deificatione.*
 Consecrere, *h. e. evanescere, deficere tempore*:
ita Consensit imperium, Prasat. impetus,
3. 3: 4. 2. Possit hoc verbum Livius, 9. 19.
de exercitu: & 25. 12.
 Conserere manum, *pro confingere, 2. 18.*
 Consilium Augusti super Hispanis, 4. 12. Pom-
 peii super pirata, 3. 6. Consilium Reip. pe-
 nes senes, 1. 1. CONSILIUM a senioribus
 petum, 2. 6. in CONS. vertendus error,
 3. 3. Consilii alicujus se tradere, *est finire se*
veri consilio ejus, 2. 8. Consilia Caesaris &
Pompei diversa, 4. 2. CONSILII quoque
dimicatum, 1. 18. CONS. suis vincendus ho-
stis, 2. 6. Consilium autem dictum putem
a Consilio, quem arcanorum consiliorum praesidem
vocat Dionysius, 2. 31. quemadmodum & Con-
sentes deos vocatos putem, quod ut est apud
Augustinum, Civit. 4. 23.) in consilium Jovis
adhucantur.
 Consortium honorum, 1. 26.
 Conspiratio, *in bonam partem, pro consensu, con-*
junctione, 3. 16. Sic etiam Justinus. Conspi-
ratio civilis, h. e. conjuratio inter cives tantum
inita, 4. 1.
 Constat, *h. e. certum est, 2. 6: 2. 18.*
 Conternati equi, 1. 7: 1. 18. elephantia, 4. 2.
 Constitutum, *pro pacto, 4. 7. ad constitutum,*
pro ad scopum, 2. 6.
 Consilium origo & etymologia, 1. 9. Consulem
 se ipse facit Caesar, 4. 2. Consules sociorum
 ad similitudinem Romanorum, 3. 18.
 Consulatus Calendis Januariis initus, 3. 21. ne-
 gatus abienti, 4. 2.
 Consulere aliquem, *pro consilium petere, 1. 16.*
pro interrogare, 1. 7. Consulere alicui, h. e.
adesse ei ope, consilio, 1. 9. Sic apud Tacit. 11.
36. Consulere in aliquem sœve, pro statueret,
3. 7. ita Justinus, 42. 5. crudeliter consulere,
Liv. 45. 8. IN secundis rebus nil in quem-
quam superbe ac violententer consulere decet.
 Consulere, *pro quærere, etiam pro jocum, ant*
superbiam, 3. 3. sic apud Tacitum, 1. 10. Con-
sulti per ludibrium pontifices.

Consumere, *sensum absumere, & atterere, 3. 5:*
3. 19.
 Consummare Italiam, *h. e. integram sub se re-*
digere, 1. 18. Consummare enim est totam
summam colligere.
 Confurgere, *pro bellum capessere, 2. 12: 2. 17.*
Affini significatu dicunt Alzarze Hispani.
 Confurgere contra aliquem, 3. 18: 3. 20.
Vide etiam Assurgere.
 Contagio, *morbus serpentis, à contingendo: trans-*
fertur deinde ad alias quoque rei, ut Contagio
bellorum, 1. 9: 2. 13: 2. 17: 2. 18. eodem
modo.
 Contagium belli, 1. 15. deditionis, 1. 14.
 Contemptus urbis incense, 1. 14.
 CONTEMPTUS hostis gravior, 2. 14.
 Contendere, *pro certare, Pras. sic Contentio, pro*
certamine, pugna, 1. 3.
 Contis pugnatum, 3. 3.
 Continus pax, *h. e. continuata per totum orbem,*
nusquam interrupta, 4. 12.
 Contrahere, *pro adunare, 3. 8: 4. 2.*
 Contrebia, urbs, 2. 17.
 sine Contraversa victoria, *h. e. (verba sunt Agelli,*
5. 6.) impulsere, ut dici solet, incrementaque,
1. 18.
 Contumacia numinum, 1. 7.
 Contumelia & injuria differunt, 4. 12. Sic Ju-
 stin. 12. 12. Supplicis suis potius saturaret se,
 quam contumeliis, apud Liv. 8. 23. contume-
 liam injuriarum se depulsuros esse dicunt
 Samnites. Liv. 1. 40. Ferro eam arcere con-
 tumeliam statuunt. Sed & injuriæ dolor in
 Tarquinium ipsum magis quam in Servium
 eos stimulabat. Augustin. in Confess. 3. 8. ubi
 libido est nocendi, sive per contumeliam, sive
 per injuriam. Liv. 26. 29. quanto major in-
 juria, imo contumelia est. Confer. Tacit. 14.
 31.
 Convenire, *pro complacere ex pacto, 4. 2: 4. 7.*
unde pacta conventa dicimus. Quasi ita con-
venisset inter Pœnos & Mac. 2. 14.
 Conventum agere, *Vide A.*
 Conversio Rom. dominationis, 4. 3. *Ad eum*
locum confer Tacit. H. 1. 16.
 Conversi à Clusio Galli, 1. 13. ad externa au-
 xilia Pœni, 2. 2. in spectaculum belli ele-
 phanti, 1. 18. Conversa ad Septentrionem
 plaga, 4. 12. in Orientem acies, 3. 3. Con-
 versa clade, *h. e. mutata belli fortuna, 3. 5.*
 Convertere mentes hominum in se, 2. 17. se in
 aliquem, 3. 1: 3. 3. Converti ad arma, 2.
 18. populationes, 3. 22. in rabiem, furorem,
 2. 18. in se, 2. 19.
 Conviviorum magnificus apparatus, 3. 12.
 Convolvere, 2. 11. *Vide Involvere, & Trahere.*
 Cooptatio, *pro adoptione, 4. 4.*
 Coortus, 2. 6.
 Cora, urbs, 3. 20.
 Corinnium, urbs, 3. 18: 4. 2.

Corin-

INDEX.

Corinthium æs, 2. 16.
 Corinthus eversa, 2. 16. Corinthe excidium, 3. 12. opes, 2. 18.
 Coriolanus, 1. 11. ubi tamen hac vox videtur expungenda. Vide Marcius.
 Corioli, urbs, 1. 11.
 Cornelius Afina Conf. 2. 2. Corn. Cinna Conf. 3. 21. L. Corn. Scipio Corsicam & Sardiniam invadit, 2. 2. alios Scipiones quare in S.
 Corniculum, urbs, 1. 11.
 Cornu, pro parte aciei, 4. 2.
 Cornua, pro extremitatibus, ita Cornua sinus, 4. 11. Sic utrumque portus cornu. *Casar apud Cicer. ad Atticum*, 9. 17. *Ægypti*, 4. 11. *qua Claustra Ægypti vocant Tacitus H.* 2. 82. & *Sueton. Vesp.* 7. 1. Ita Cornu tribunalis, *Tacit.* 1. 75. *Vide Serv. ad Virg. Æn.* 5. 832. *Liv.* 25. 3. Cornua comitii, *Plin.* 34. 6.
 Corona radiis distincta, 4. 2. sub Corona vendere, 4. 12. Corona enim qua inducebantur, signum erat captivorum venalium, inquit *Pontan. prologum.* 4. 24. *Vide Agellium.*
 Corpora plusquam humana Infatribus, 2. 4. Corpora magna ferro magis patent, 3. 10. Corporum temperies à solo natali, 2. 4. Corpus, pro cadavere, 4. 2. effossum, 4. 12. Sic corpus mortuum & exsangue, 3. 11. pro qualibet collectione, quolibet toto: sic Corpus imperii, 4. 3. Romani corpus fecere ex membris, 3. 18. Romulus ex variis quibus elementis congregavit corpus unum, 1. 1. in suum Corpus redit consanguinea civitas, 1. 3. sic *Justinus*, 5. 10 : 7. 1 : 34. 1. Sic *Livius*, 6. 34. *Fron-tinus*, 4. 2. *Justinus*, 14. 2. & Corpus patrimonii, 1. 9. §. 5. de iur. & fact. ignor. & Corpus juris Romani, *Liv.* 3. 34.
 Corripere arma, b. e. capere. Vide A. imperium, 4. 2. proxima quæque, 1. 9. Corripi morte, 3. 17.
 Corsica occupatur à Romanis, 2. 2.
 Corvinus, an Cervus, Valerium cognomen, 1. 13.
 Corrumperè maria, infesta & imuta facere, 3. 8.
 Cos Romanæ virtutis Alpinae gentes, 2. 3. Sic *Ephori Spartani inimica urbem vocaverunt exorav. eff. viar. Plut. apophib. Lacon. anonym. cap.* 4.
 Costus A. Cornelius, magister equitum, 1. 11.
 Costus Cn. Cornelius Lentulus, Gæulicus, 4. 12.
 Cothus Trax, 4. 2.
 Cotidiani hostes, 1. 11 : 2. 3.
 Cotiso Dacus, 4. 12.
 Cotta L. Arunculeius, legatus Cæsaris, 3. 10.
 Crassiana clades Pacori cade pensata, 4. 9. Crassiana clade capta signa remittuntur, 4. 12. capti milites Parthis militant, 4. 10.
 Crassus M. Licinius triumvir, 4. 2. vincitur à Parthis, 3. 11. interficitur, 3. 11 : 4. 2.
 M. Crassus Myfos vincit, 4. 12.
 Crassi pater & filius trucidantur, 3. 21.

Cremati mortui, 1. 18.
 Cremiera, fl. 1. 12. Cremeræ clades cum Allia comparata, 1. 13 : 3. 18.
 Crescere dicitur bellum, 4. 2. causa belli, 2. 7. naves in senos ordines creverant, b. e. constructa erant, 4. 11. hyeme creverant Alpes, altiores facta erant densa nive & glacie, 3. 20.
 Creta, 3. 6.
 Creticus, cognomen Metelli, 3. 7 : 3. 8. Creticum bellum, 3. 7.
 Crines matronarum in tormentorum vincula collati, 2. 15. Crinibus suis pendent Cimæ 3. 3.
 Critolaus Achaus, 2. 16.
 Crixus gladiator, 3. 20.
 Crudelitas Thracum, 3. 4. Crudelitas superbia tolerabilior, 1. 7 : 4. 12.
 Cruentus, pro sanguine suo infecto, 1. 7. Cruentata pugna, qua multo sanguine copiat, 3. 10.
 Cruentus pro crudeli, 1. 7. Cruenta cædibus flumina. Vide F.
 Crux servile supplicium, 3. 19.
 Cultores Catenati, 3. 19.
 Cultus, pro habitu, 1. 13. pro reverentia quadam, & veneratione, 4. 11. sicut cultus deorum, 1. 2.
 Cum fide, b. e. summa fide, fideliter, 2. 18. ita *Livius*, 26. 20. sociisque cum fide tuati : & 31. 4. cum summa fide & gratia. Sic *Salustium* cum cura dixisse, observat *Seneca, brev.* 4. 1. quod tamen & apud alios auctores, ut *Liv.* 39. 2. cum intentione cura. Cum emissum ubi videbatur requiri : aderat ingenibus copius, 1. 10.
 Cum maxime. Vide Maxime.
 Cumæ, urbs, 1. 16.
 Cunctanter, 3. 5.
 Cunctator, Fabii cognomen, 2. 6.
 Cuniculi, 1. 12.
 Cupiditas, pro avaritia, 3. 11. Cupiditate aliquis rei exardere, 2. 2. flagrare, 3. 5. incendi, 1. 8. Cupiditate regni fratres interfecit Jugurtha, 3. 1.
 Cupido divitiarum Lepidum in factiosa consilia impellit, 3. 6. honorum seditiones excitat, 1. 26. principatus unde orta, & quid effecerit, 3. 12.
 CURATIONE ipsa vulnera quandoque rescinduntur, 3. 23.
 Cures, urbs, 1. 2.
 Curgoni, pop. 4. 12.
 Curiarum apud Rom. origo, 1. 6. in Curia suggestus Cæsaris, 4. 2. in Curia occisus Cæsar, 4. 2 : 4. 7.
 Curiticum litrus, 4. 2.
 Curinius, 4. 12.
 Curio C. Scribonius, 3. 4.
 Curio C. Scribonius, dux Cæsarianus, 4. 2.
 Curius Dentatus Manius Sabinos vincit, 1. 15. & Pyrrhum, 1. 18. ejus medicum prodico-

INDEX.

rem remittit, 1. 18. scilicet sua praefert auro;
1. 18.

Curii, 4. 1.

Curus triumphalis, 1. 5. Currus, *pro triumpho*,
4. 2. 4. 12. *Ex hac notione Plinium, 5. 5.*
optime restituit Salmastius ille ad Solinum, pag.
383. inter duos Currus discepti, 1. 3. Ita
punita Brunichildis regina Gallia. Adonia Chro-
nicon, sub anno Christi 583.

Curulis, subaudi, sella, 1. 5. 4. 2. Curules
sellae, 1. 13.

Custodia, *pro custodiibus*, 4. 11. Custodiam elabi-
tur Cloelia, 1. 10. Custodiae, *pro stationibus*,
Gall. Sentinellae, 1. 13. praesidia, castris, 4.
12.

Custodiunt imas valles Alpium Illyrici, 4. 11.

Custos imperii flamma Vestalis, 1. 2. *putabant*
enim hanc esse inter fata imperii, libertatis pop.
Romanus, 1. 26. Custodem suum excaecat
Crassus, 2. 20.

Cyclades insulae, 3. 5.

Cydonia, urbs, 3. 7.

Cynocephalae tumuli, 2. 7.

Cyprae opes aerarium latius implent, quam ullus
triumphus, 3. 9.

Cypros Romanorum facta, 3. 9.

Cyrenae, urbs, 3. 6.

Cyzicum, urbs, 3. 5.

D

D & T invicem mutantur, 1. 18.

Dacia, 3. 4.

Daci, 4. 12. vincuntur, 4. 12.

Dalmatae, 4. 12. vincuntur, 4. 12.

Dalmatia, 3. 4.

Damascus, urbs, 3. 5.

Damnatus fastis dies, *h. e. relatus inter atros &*
nefastos, 1. 13. Lucan. 7. 403. Et damnata
diu Romanis Allia fastis.

Danubius, fl. 3. 4. 4. 12. imperii terminus,
4. 12.

Dare animos, 4. 12. audaciam, 3. 6. catenas,
3. 5. exitum, 4. 2. *nisi forte exemplum le-*
gendum: exitum ad victoriam, 1. 18. favorem,
4. 2. finem, 1. 16. fugam, pro facere, 1. 18.
funera, 3. 21. gradum retro, 4. 2. Sic Sta-
tius, Thebaid. 8. 688. retroque datum
Thebana tegebant Arma ducem. iusta
Manibus, 4. 2. pacem, 2. 7. 2. 8. poenas, 1.
21: 3. 7. 3. 22: 4. 2. salutem, pro saluta-
re, 4. 20. spem, 3. 5. statum, 3. 5. stragem,
1. 18. terrorem, 4. 2. tributa, 2. 6. Dare
fato parium, h. e. facere propter fatum par-
tium, 4. 2. Dare, pro conicere: sic Dare in
profluentes, 4. 12. in vincula, 3. 10. quomo-
do dare in opus publicum, 1. 4. 6. 1. de in-
cend. ruina, naufr. & alibi. Dare un alium, pro
dare vela in alium, 4. 11.
Darius, 2. 8.

De cineribus, *pro ex cin.* 2. 15. de gladiatore
muneratos, *h. e. ex gladiatore cum prius gladiator*
fuisse, 3. 20. sic De servitute Romani, 2. 6.
Varro, de silvestribus sativa redigens deus: de
Italia Africam faciunt hostes, 2. 6. de frumine
bibere, 3. 3. de manu scutum rapere, 4. 12
de sanguine renasci, 1. 18. de Gallia trium-
phus, 4. 2. de finibus, h. e. pro fin. propter
finem, 1. 11. de integro, sicut de novo, aut
contracto denovo, 3. 5.

Debitores à Manlio liberati, 1. 26.

Deceates, pop. 2. 3.

Decemviratus, 1. 24.

Decennis obsequio Veiorum, 1. 12.

Decimae praedae Apollini missae, 1. 12.

Decimus praenomen, 2. 17.

Decius Mus Cos. se diis Manibus devoveret, 1.
14. Item ejus filius, 1. 17.

Decoquere, *neutraliter, Praefat. Ad hunc modum*
Livius, 40. 37. suspicio insinua verat animis.
Plinius, 36. 15. ad infinitum auxere nume-
rum. Symmachus, epist. 7. munus inchoat.
Ambrosius, lib. 2. contra Symmachum: mun-
di primaeva mutaverunt.

Decretum factorum, 2. 6.

Decus, *pro re per se decora: sic decus gentis, 2.*
15. libertatis, pudicitiae, 1. 9. pro ornamento
rei, cui accessit: sic Decus Graeciae Athenae, 3.
5. Hispaniae Numantia, 2. 18. victoriae Gal-
licanae Vercingetorix, 3. 10. Decora quibus
imperii dignitas eminet, 1. 5. Decora & orna-
menta seculi sui Marius & Sylla, 3. 21.
Decus, *pro gloria*, 3. 5.

Decurrere, *de Dacis Danubium transcurrentibus, 4.*
12. Videtur expressum ex illo Virgilii, Georg.
2. 497: Aut conjurato descendens Dacus ab
Istro. Ad quem locum male Servius conjuratio-
nem Barbarorum comminiscitur. Cum accipi-
endum esset de quadam quasi collusione Danubii
cum Dacis. Sicut apud Claudianum conjurati
venti dicuntur. Statius, Theb. 1. 20. Et con-
jurato dejectos vertice Dacos. Quod tamen
aliter longe exponit Gevartius, ibidem.

Deditio Campanorum, 1. 16. Mancini, 2. 18:
3. 14. Posthumii & Vetulii, 1. 16. Dedi-
tiones ejusmodi non acceptae, 1. 16. Dedi-
tionis extrema, 2. 17. Deditio, *pro tabula aut*
nuntio deditiois: sic Deditioem suam ad
Pompeium mittunt Cretes, 3. 7.

Dediti interfeciti, 3. 21.

Deducere montibus, 4. 12.

Deesse, *pro non adesse, non juvare, 3. 11: 4. 9.*
pro abesse, non esse: hoc deest unum malis,
3. 21. Ne quid mali deesset. Vide Ne, sevi-
rum, donec deessent qui occiderentur, 3. 21.

Defectio Solis, 1. 1.

Deficit bellum, *pro definit, finit*, 4. 2. Defi-
ciunt

INDEX.

- ciunt quidam, 2. 2. *h. e. linguntur animo, seu, ut Varro, lib. 4. de vita P. R. loquuntur, metu debilitantur.*
- Defixus admiratione, 2. 6. *Quod in vehementi admiratione stupor quidam oritur, quo in unum quem locum defiguntur oculi. Sic Defixus ob metum. Tacitus, 1. 68. Extremo metu corpora defixere in his vestigiis. Idem Agr. 4. 4.*
- Deformata majestas, polluta, inquinata, 2. 2.
- Degredi ab arce, 3. 16. *Nam particula de in compositionibus fere denotat motum ad inferiorem locum.*
- Delibare, leviter degustare, 2. 6.
- Delos, inf. 3. 5.
- Dehinc, Praefat. sicut Deinde.
- Dejotarus Gallogracus, 4. 2.
- Delectus Gallici, Germanici, pro ipsis militibus, ex iis delectibus. 4. 2. Delectum agere, *h. e. deligere milites antiquo more, 3. 10. Delectus puerorum, virginum, 2. 8.*
- Deliciae aetivae, *h. e. locus, ubi per astatem delectamur, 1. 11. Deliciae Tarentinae, 1. 18.*
- Delminium, urbs, 4. 12.
- Denique, elegantem usurpatum, 1. 16. *sic apud Cas. de bell. Gall. 2. 33. & Hirtium, de bell. Alex. cap. xxxv.*
- Deploratus, pro desperato: sic deplorato exitu, 2. 18. deploratis rebus, 2. 15.
- Deprehendere aliquem, pro capere, prehendere, 3. 19. Deprehendere experimento, 3. 4. *Sic Quintilianus, Instit. Orat. 1. 12. Mirum sit forsitan, se experimentis deprehendas. Deprehendere pro incauto & nec opinanti imminere, & eum opprimere, Gallicae, sorprendere, 2. 12: 2. 17. Hoc sensu Livius, 38. 21. Tacitus, 3. 53. & Agr. 34. 4. Plinius, epist. 3. 12. Seneca rhetor, lib. 3. controuv. d. princ. Seneca, epist. 43. Curtius, 5. 3. Hinc.*
- Deprensus, 2. 12. *quomodo putem legendum etiam, 3. 6. Putares non ab aliis Catonem, sed illos a Catone deprehensos, Plinius, epist. lib. III. ad C. Attil. Severum.*
- Desaevire, pro savire, savitiem suam exercere, 2. 6.
- Descendere gladiis in jugulos, 3. 10. *Liv. lib. 2. de Tarquinio caso: Ferrum non alce descendisse in corpus.*
- Desfiscere in regem, *h. e. regem fieri ex imperatore Romano, 4. 3. in monstrum, 4. 11. usurpatur autem ita verbum hoc, cum aliquis in pejus mutatur. ut degenerare.*
- Descriptum est, 3. 3.
- Describere annum in menses, pro desinire, paritari, 1. 2.
- Desertor Pompeii, pro desertore ex exercitu Pompeii, 4. 2.
- Desinens Pyrenaeus, *h. e. extremus finis Pyrenai, 4. 12.*
- Desperare armis, 1. 18. victoriam, 4. 2. *sic desper. oppido, Cic. in Pison. cap. xxxiv. cum*
- Desperatis non pugnandum, 1. 18.*
- Destinata mors, *h. e. praconcepta & propofita, 2. 18.*
- Destituit regem suum pop. Romanus, 1. 9. *h. e. ei parere non vult amplius.*
- Desub Alpibus, 2. 3. *h. e. ex eo loco, qui est sub Alpibus, sicut Dehinc &*
- Desuper, 3. 2: 3. 3. *sic Tacitus, 2. 16. Vide Taubman. ad Virgil. Aen. 7. 289. & omnino Salmasium ad Capitolini Macrinum, cap. 11.*
- Detergere remos, 2. 2. *ita Livius, 28. 30: 36. 44: 37. 20: 37. 30. & detergere pinnae, 38. 5. sic Curtius, 9. 9. abstergerique invicem remi. Apud Diodorum, 11. 18. in fine est; sed ragoes & Georipen ubi interpretati bene; remorum alae detergere. Caesar. de Bell. Civ. 1. 58. remos (transcurrentes) detergere. Adde Hist. de Bell. Alexand. cap. xv.*
- Detonare: sic detonat tempestas Syllana intra Italiam, 4. 2. turbo civilis infaniae, 3. 21. turbo primi impetus, 2. 6. Detonare in subiectos hostes, 1. 17.
- Detrahere arma, 2. 6. praesidia, 2. 2. torquem, 1. 13. aliquem in carcerem, 1. 24.
- Detrectare, pro rechsare, 1. 22. *Sic legendum putem apud Livium, 3. 49. detrectantem, pro retrectantem. Detrectare aliquem, pro vituperare; ita aliquoties Tacitus. Sallustius, Jug. 53. 3. Adversa res etiam bonos detrectant, h. e. adversa etiam fortium existimationem imminuit.*
- Detruncare populum; apposite posuit hoc auctor de Dalmatis, quibus Delminium eorum caput ereptum erat, 4. 12. Sic apud Paul. Diac. lib. xvi. detruncatus Orestes. Hieronymus, in Prophetam Abacuc. cap. III. cum Tyrannus detruncatur, imagines quoque ejus deponuntur & statuae.
- Devovere aliquem, 1. 13. hostilibus diris, 3. 11. se Manibus, 1. 14: 1. 17. *Idem multis post seculis fecit Claudius Imp. apud Victorem, de Caesaribus, cap. 34. Vide Dresserum in Millen. iv. pag. 450.*
- Deus, Dea. Vide Dii.
- d. Dextris, 3. 2.
- Diadema, 4. 11.
- Dicaeus Achaus, 2. 16.
- Dictator ab asatro. 1. 11, perpetuus, Caesar, 4. 2. Augustus, 4. 12.
- Dictu difficile, 2. 6. horribile, 1. 16: 2. 6: 4. 12. incredibile, 2. 1. parva res, 2. 6. turpe, 4. 2. turpis contumelia, 1. 18.
- Didius M. Thracas vincit, 3. 4.
- Didius Caesaris legatus, 4. 2.
- Dies Alliensis pugnae fastis damnatus, 1. 13.
- Dies statim sacrificiosus, 1. 13. frigidus & nivalis, 2. 6. nebulosus, ventosus, 3. 3. Die, pro diei, 2. 2. Diem pugnae ab hoste petere, 3. 3. Dies festi, comitiales, 3. 10. Dies pro clade, aut pugna decretoria, Gallis, Journée, 4. 13.

I N D E X.

12. Ita Cicero, pro Sextio, cap. 36. Cinnano
atque Octaviano die. Non abis illud Taciti
Agr. 34. 5. imponite quinquaginta annis,
magnum diem. Non fuit major sub imperio
Romano dies; &c. 2. 6. Sic dies ille Sulla-
nus, Cic. ad Attic. 10. 6. Vetus Poeta, in ca-
taleis Scaligeri, pag. 233. Quis fuit ille dies,
Quo Marius vidit supra Carthago jacentem?
Quo loco legerim juxta. Vide Vellei, 2. 19.
unde versum hunc expressum putes.

Differre. Vide Dilatus.

Differtus, pro referto, repleto, 4. 11. Vide Ca-
lium Rhodiginum, Var. lexi. 9. 10.

Difficilis aditu gens, qua difficulter adiri potest,
4. 12.

Dignitas, pro existimatione, reputatione, Cicero, de
invent. 2. 55. ita definit: Dignitas est alicu-
jus honestas; & cultus, & honore, & vere-
cundia, digna auctoritas: sic DIGNITATIS
sue superstitem vivere, miserum est, 4. 2.
integra DIGNITATE paranda victoria, 1. 11.
pro honoribus. Ita DIGNITATI paranda vi-
ctoria, 1. 12. pro honoribus. Ita DIGNITATI
paranda præfidia, 4. 2. Dignitatis discrimi-
na in tabulis, 1. 6. DIGNITATI reorum
parendum, 4. 1. pro insignibus honorum, 1.
13. sic Dignitas equestris, pro anulis, 2. 6.
& in dignitate sua mori volunt Romani fe-
nes, 1. 13. pro reverentia, majestate: sic
dignitas imperii, 1. 5. pop. Romani, 1. 8.
Dignitas, pro decore: sic Dignitas matrimo-
nium, 1. 25. natalium, 1. 26. triumphi,
3. 29.

Digerere in classes, pro distinguere, dividere, de-
scribere, 1. 6.

Dii Manes, 1. 14: 1. 17. Dii urbium, 3. 18.

Dii à Carthagine averfi, 2. 6. Annibali re-
sistunt, 2. 6. Deorum cultus ex instituto
Numæ, 1. 2. Deorum instinctu Romani
contra Reges confurgunt, 1. 9. Deam mi-
seratio Antonii legiones servat, 4. 10. Diis
commilitonibus quasi stipendium redditum,
1. 11. Diis hominibusque adversa cupiditas
Crassi, 3. 11. Diis hominibusque infestus
Marius, 3. 21. Deis ceteris cedentibus, Ju-
ventas & Terminus restant, 1. 7. de Diis queri,
2. 6. Dea Egeria, 1. 2. Syria, 3. 19. Deo
quodam assidue incitante, 2. 3.

Dilatio donata, 4. 2.

Dilatus hostis, h. e. repressus, submotus, 3. 21:
4. 12. Dilata potius quam oppressa vindicta
Cæsaris, 4. 7. ita Justinus.

Diligenti minime domus maxima civitas con-
tinetur, 1. 6.

quodam quasi Diluvio correptum imperium,
4. 2.

Dimicare, pro bellum gerere, 1. 10: 2. 7: 2. 17.
pro prælium facere, 1. 11.

Dimittere, pro emittere, de porta dictum, 1. 12.
Dimittere arma, pro relinquere, 1. 10. Di-

mittere vela, huc illuc mittere, 1. 18. Dimi-
tere urbe, paullo mitius, quam pellere, exigere,
1. 9. Sic fere uxorem repudio dimittere. Ju-
stinus, 11. 11. Quomodo sape Suetonius.

Diocmitæ, 3. 19.

Diræ, pro execrationibus, imprecationibus, 2. 6:
3. 11. Eumenes, apud Justinum, 4. 14. has
vobis diras atque inferias dico.

Dirigere aciem, pro instruere, 2. 6: 3. 16. pro
disponere, 4. 12. Sic fere Arnobius, lib. 1.
statim post princip. per diversas artium disciplina-
rumque rationes ingenia dirigunt.

Direptio Veiorum, 1. 12. regionum bonorum,
1. 9.

Diruere ipsas ruinas urbium, est sapius diruere,
donec vix vestigium restet, 1. 16.

Discere, pro intelligere, 2. 10.

Discerptus à senatu Romulus, 1. 1.

Discingere, cinctus solvere, baltea adimere, 2. 4.
hinc intelligas quid sit accinctus, discinctus:
inprimis illud Taciti, H. 2. 88. Incursos mi-
lites vernacula urbanitate quidam spoliare,
abscissu furtim baltea, an accincti forent, ro-
gantes.

Disciplina militaris, 1. 3. CONTINETUR me-
tu hostis, 3. 12. FEROCIAM temperat, 2.
12. ejus necessitas, 1. 14. in Disciplinam
quomodo redacti milites à Scipione, 2. 18.
Disciplina Romana assueti Thraces, 4. 12.

Discolor vestis Samnitum, 1. 16. Discolores vitæ
Fidenatium, 1. 12. Discoloria arma Bi-
tuiti, 3. 2.

DISCORDIÆ Romanæ pœnas dat Hispania, 3.
22. DISCORDIÆ magis Romanæ fiducia,
quam virtutis suæ, bellum movet Pharnaces,
4. 2. DISCORDIAS civiles læti accipiunt
hostes, 4. 9.

Discrimina patrimoniorum, dignitatis, ætatis in
tabulis, 1. 6.

Discussum nefas, h. e. oppressum & impeditum,
3. 18. Discussi hostes, 1. 18. Ita fere auda-
cia periculum discutere, rem discutere, est
apud Livium, 2. 52: 39. 10. & 42. 12.
discutere consilia, Justinus, bellum sepultum
atque discussum, Vellei, 2. 75.

Dispellere, pro pellere, expellere, dissipare, 3. 5.

Disponere insidias, 3. 10.

Disipare præfidia, pro dispellere, 4. 9.

Distincta radiis corona, 4. 2.

Distrahere hostem, 1. 3. pop. Romanus per
diversa terrarum Distrahitur, 3. 6. Fufesius
inter duos currus Distrahitur, h. e. discerpitur,
diaceratur, 1. 3.

Distributus curiis atque collegiis, pro in curias,
per curias, 1. 6.

Distringere, pro stringere, 2. 2. sic Tacitus,
12. 51. distinguit acinacem. Cæsar, de bell.
Gall. 1. 25. districtis gladiis. Ita districtæ
pro stricte, in l. 15. de recept. arb. Distro-
gere, pro distrahere, distinere, 2. 13. Sic ur-
bem

I N D E X.

- bem incendiis distingere, 4. 1. *Plinius, p. neg. cap. penult.* Non te distingimus votis, h. e. pluribus & diversis votis animam tuam distrahimus: hinc *Disticti*, 3. 5. *Distictum* circa mala sua imperium, 4. 12. *sic distictio in lib. 16. §. arbor. de recept. arb. in quo & illa verba, cum potest proferre, ex incuria libratorum, aut marginali nota, putem irrepisse, nihil enim clarius hac sententia: quod si potest, quare non cogat eum, quod sine ulla distictione ejus interdum futurum est? ubi & illud interdum pro interim acceperim.*
DIU non latent scelera, 3. 1. *Diu & accipiti semper acie cum Sertorio dimicatum*, 3. 22. *Diu triste praelium*, 4. 2.
DIVERSITAS rerum aciem intentionis abrumgit, *Præfat.* **DIVERSITATES** pro gentium locorumque natura, 3. 10.
Diversus à patre Pompeius, 4. 8. *Diversa fuga & morte consumpti*, 4. 2. *Diversa gentium terrarumque, h. e. diversa gentes, terræque*, 3. 5: 2. 6: 3. 6: 3. 19. *Sic profunda camporum, prærupta collium, ardua montium: Justinus*, 41. 1. *opportuna locorum, Tacitus*, 4. 24. *opaca locorum, Virg. Æn. 2. 725. Opaca viarum, idem, Æn. 6. 633. avia itinerum, Velleius*, 2. 75. *edita montium, Curtius*, 6. 6. *Diversa, pro contrariis*, 2. 2. *Sic diversum iter, apud Senecam, epist. 83. post princ. Diversissima pars, quam longissime ab altera semota*, 2. 6.
Dividere coelum, coenum, 3. 17. *Dividendis agris creati triumviri*, 3. 14. *Ita constituendæ reip. rei gerendæ, quibus apud auctorum libros sapius additæ invenias vocem causâ, dubium an ab ipsi.*
Divinus apparatus, pro maxime admirabili, 3. 6. *quo nomine honestarunt omnia quæ communem humanitatis infirmitatem videbantur excedere: ut & voce celestis.*
Divisio agrorum, belli causâ, 4. 5.
Divisa toto urbe Britannia, 3. 10.
DIVITIÆ ambitionem pariunt, 3. 12. **AFFLIGUNT** populi mores, 3. 12. *Veteres*, 3. 9. *Tacito*, 14. 31. *est longa epulencia. Divitiarum causâ bella gerunt Romani*, 3. 9. **CUPIDO** turbat remp. 4. 6.
Divi, pro monitis, iussis, 4. 10. *sic docta consilia, docta dicta, docti doli, frequenter apud Comicos.*
Documentum, pro exemplo, 2. 2. *Documenta cladis, pro argumentis, signis*, 2. 6.
Dolabella P. Cornelius, Gallos Senones vincit, 1. 13.
Dolabella P. Cornelius, Treviros vincit, 3. 10. *vincitur à Pompeianis*, 4. 29.
P. Cornel. Dolabella cos., 4. 3.
Dolabris argentum Anronii conciditur, 4. 10.
Dolia connexa virgultis ad trajiciendum fretum, 3. 20.
DOLUS additus virtuti, 1. 3: 3. 3. **DOLO** geminatus error, 1. 10. *partum regnum*, 1. 6. *Doli subterranei, pro cuniculis*, 2. 12.
Domesticus frequenter pro civili ponitur, quod ci- ves unius civitatis, quasi ejusdem domus incolæ sint: sic Domestico scelere oppressus Drusus, 3. 18. *Domesticos motus ab externis bellis separat Florus*, 3. 12. *aliquando pro familiari: sic Domestica fraude oppressus Sertorius*, 3. 22. *Domestici percussores*, 2. 17. *aliquando pro vicino, sic Domestici quasi hostes*, 2. 3.
Dominans in Italia Annibal, 2. 7. *Dominandi cupidus unde*, 3. 12.
Dominatio, pro imperio: sic Dominatio Romana, id est, humani generis, 4. 3. *pro tyrannide: sic Dominatio Syllana*, 3. 23. *Ita Sallust. Cat. 6. 10. regium imperium in superbiam dominationemque convertit. Sic Domini, pro tyrannia apud Justin.* 5. 12: & 22. 3. **DOMINATIO** importuna populum cupiditate libertatis incendit, 1. 8. *Dominationis regie suspecti morte mutantur*, 1. 26. *Dominatio, pro dominia*, 1. 10: 1. 24. *ita Dimicatio, pro dimicantibus, est apud Plinium*, 8. 11. *Amicitia & Familiaritates, pro amicis & familiaribus, apud Suetonium, Tib. cap. 51. Matrimonia, pro uxoriis, habet Justinus & Tacitus*, 2. 13. *Consilium, pro consiliaria Cicerone, in Verrem*, 2. 30. *Sueton. Tib. cap. 18. Frontinus*, 1. 8. *Sic & Consentium deorum accipio pro consilio Consentium istorum, vetus inscriptio apud Gruterum, pag. 3. num. 1.* **CONSENTIO** DEORUM.
Domini gentium Romani, 4. 12.
Domitius Ænobarbus Cn. Allobroges vincit, 3. 2.
Domitius legatus Metelli, an Pompeii, 3. 22.
Domitius L. Ænobarbus à Cæsare Corninio pel- litur, 4. 2.
Domitius centurio, 4. 12.
Domnes Armenus, 4. 12.
Domus & lecta in usum classis rescissa, 2. 15. *Domus minimæ diligentia maxima civitas continetur*, 1. 6. *Domus, pro familia*, 3. 8: 4. 8.
Donare sacris, fame, 3. 5. *Sic Justin.* 38. 6: 38. 9. *Suet. Aug. 5. 2. Liv. Epit. 122.*
Donare regna consuetus pop. Romanus, 3. 9. *Donata dilatio, pro data*, 4. 2.
Dos, 1. 1.
Dravus, fl. 4. 12.
Drepanæ, urbs. 2. 2.
Druiana seditio, 3. 17.
Drusus M. Livius Thracæ vincit, 3. 4.
Drusus M. Livius Trib. pl. 3. 17. *dominandi cupidus*, 3. 18.

I N D E X.

Drusus Augusti privignus. *Vide* Claudius Drusus.

non Dubitat fama de origine Romuli, 1. 1. *alii dicent, Constant fama est: non dubitant cuncti, caput inventum imperii sedem promittere*, 1. 7. non Dubitat verberare filium Tarquinius, *h. e. non veretur*, 1. 7.

Dubii tumuli, *pro periculosis, non exploratis*, 2. 12.

Dubium dipeos an armillas, 1. 1. *Cum duo contraria, quorum uno proposito, alterum non potest ignorari, eloqui volumus; hac phrasi ita utimur, ut alterutrum tantum exprimamus: sic occisus Remus, Dubium an iussu fratris, 1. 1. oblata Cæsari regni insignia, Dubium an ipso volente, 2. 4. Sic apud Tacitum, 1. 5. extincto, Dubium an quaesita morte, & 5. 1. Cæsar Liviam auferat marito, incertum an invitum. Sic matre humili, incertum an ingenui, Sueton. Oth. 1. 2. incertum sponte an evocatus, Suet. Vesp. 1. 2. incertum an offensus, Tacit. 6. 50. incertum an metu, Tac. H. 1. 75. confici non edidit, incertum an occultans, Tac. 11. 22: & 15. 64. incertum an ignare: ut ita clare satis appareat, non aliter scripsisse auctorem nostrum, 2. 14. quam; Dubium an servus. Idem obvulsisse Suetonio veror, Aug. 22. 2. scripserat forte: in retinenda rep. perseveraverit, Dubium an voluntate; qui minus percipiebant sensum, de sua largiebantur: Dubium evenit meliore, an voluntate. Sic in epist. Alex. ad Aristot. cuius interpretes Cornelius Nepos creditur: Scarpiones ad castra innumeri confluxere: tumultu acciti nostro, an siti, incertum erat. Scribe, incertum, deleto, erat. Certe plus opinor in bonos auctores peccatum esse à sciolis istis addendo & intercalando, quam expungendo. Cujus res multa hinc inde notavi exempla. Sic apud Agellium, 10. 15. verba Varronis referuntur: quod Jovi immolata hostia albato fieri oporteat, vix dubito fuisse: quod Jovi hostia albata fieri oporteat. Sic ex Livii contextu, 3. 48. particula *ed*, 43. 7. vocula *sc*, 43. 11. forte ista quoque: patres acceperunt, certe duæ voces qui & referebant eliminanda sunt. Sic in §. 3. *Inf.* de adopt. instituta vox est pater: & in §. 6. *cō alienum*.*

Ducatum sceleris præbere, *h. e. ducem esse sceleris*, 3. 21.

Ducere sanguinem, *sicut trahere originem*, 3. 18.

Duci jubere, 3. 21. *nempe ad supplicium. Solennis formula. Seneca, epist. 4. At si forte in manus hostium incideris, victor te duci jubebit. Vide eundem; de ira, 1. 16: 22. & 24. item, 2: 33. & alibi.*

Duillius C. Cof. 2. 2.

Duntaxat, *pro saltem*, 4. 12.

Duodeviginti, 2. 6.

Darius, *fl.* 2. 18.

Ducis artes, 4. 10. DUCIS inopia interdicunt consilia, 4. 7. DUCI sæpe cum suo milite, quam hoste, acrius præliandum, 2. 18. sub bono DUCE magis apparet boni militis vigor, 3. 22. Ducum bonorum effectus, 2. 17. Ducum maximi, Scipio, & Annibal, 2. 6. Duces, *pro auctoribus; concitoribus*, 1. 9. sic Duces factionis, 3. 6. *pro principibus, primariis: sic* Dux legationis, 2. 6. quod aliis est caput, aut princeps. *Vide* Liv. 34. 56: 42. 6. Sall. Jug. cap. xvi. Dux in feminino genere, Dux fugæ, regina, 4. 11. Sic apud Cicor. de nat. Deorum, 2. 41. dux nocturna: apud Livium Cloelia dux agminis virginum, lib. II. apud Ovid. in epist. Paridis, versu 114. sponfor dea: apud Justinum, auctor urbs, & capra. Sic lego apud Senecam, Medea, versu 979:

-----Ut ipsam sceleris auctorem horridi
Capiamus-----

Dyrachium, urbs, 4. 2.

E

E Burones, pop. 3. 10.
Ebur curule, 1. 5.

Ecce jam, 4. 3. *Videtur æquivalere Gallico, Voire.*

Sic apud Auctorem dialogi de orationibus, 4. 3. circa Medeam, ecce nunc circa Thyestem. Sic apud Plautum est eccece, Menachm. 2. 3. & Trinummo, 2. 2.

Edicta crudelissima, Mithridatis, 3. 5. Syllæ 3. 21.

Efferre se, *pro surgere, se erigere. Efferre se altius & incivilius*, 1. 26. Tuscio, 1. 12. est plusquam civilia agitare.

Efferus, admodum ferus, 4. 12. Effera gens, 4. 12.

Efficax ad concordiam, 1. 23. ad victoriam, 4. 2. EFFICAX apud pares stoliditas, 4. 12.

EFFICACIOR fortuna, quam virtus, 4. 7.

Effectus est agger, *pro confectus est, extructus est*, 4. 2.

Efflagitare mortem ab aliquo, 4. 10.

Efflare, quod moriens efflavit, 4. 7. *Videtur singulariter usus hoc verbo auctor, quasi voluisset dicere, simul cum anima vocem hanc exspirasse Brutum. Ferme ut ille apud Papinium, Theb. 5. 588. Implorantem animam dominis affibilar aris.*

EGESTAS ex opulencia, 3. 12.

Elanguet robur, *h. e. languendo evanescit*, 3. 3.

Elapsa custodiam, 1. 10. Sic Tacitus, 6. 61. pugnam & vincula elapsi. Sueton. ms. Torrentii, Augusto, 14. 4. qui oppidum erupcrant.

Elara montibus suis Roma, 3. 3.

Elegantia Tarquinii, 1. 5. *De hoc vocabulo disputat Agellius.*

I N D E X.

Elephanti, 1. 18. dubium anxillii genus, 1. 18. auro, purpura, argento ornati, 2. 8. gentibus Transalpinis maximus terror, 3. 2. subito clangore consternati, 4. 2. ab Indis Augusto oblati, 4. 12. Elephanti & milicis pugna, 1. 18. Elephantorum captorum ingens numerus, 2. 2.

ex Elementis variis unum corpus, 1. 1.

Elidere infantes, *pro enecare*, 3. 3.

Elis, *urbs*, 2. 16.

Eloquentia allevatur Cæsar, 4. 2. *Lege Dialogum de Oratoribus*.

Emanabat, *pro emanasset*, 1. 9. Sic alibi erat, *pro fuisset*; redierat, *pro rediisset*.

Emere exercitum, *h. e. pecunia corrumpere*, 3. 1.

Emere pacem, 3. 1.

Emergit iudicium sceleris, 4. 1.

Emertus per invios tumulos, 3. 10.

Emicare, *subito exoriri*, *cum impetu excurrere*, 1. 18. *pro effulgeres excellere*, 4. 2.

Eminari, 2. 12.

Eminentissimus mons, *pro altissimo*, 4. 12. Eminentes sedes, *h. e. excelso loco posita*, 1. 9. Eminentia papaverum capita decutit Tarquinius, 1. 7. Similis allegoria Apollonius apud Philostratum, *lib. 5. ad Vespasianum*: Eminentiores spicas non amputato: injusta enim est in hoc Aristotelis ratio.

Enata quasi classis, *de inexpectata*, & *quæ, unde tam subito prodiret, ignorabatur*, 2. 15.

Enimvero, *pro sed*, 2. 7.

Enna, *urbs*, 3. 19.

Eo insolentiae, 1. 24. necessitatum, 2. 18. vesaniae, 3. 16.

Ephefii, 2. 8.

Epirus, 1. 18. sedes belli civilis, 4. 2. in Epiro castra Augusti, 4. 11.

Epistolæ notare nomen, *subscribere nomen epistola*, 2. 12.

Epulis explentur morituri, 3. 18: 4. 2: 4. 12.

Equestris dignitas. *Vide D. ordo*, 3. 13. Equestris praelii more. *Vide Naves equi marini*.

Eques, *pro equestris*, 2. 6. *Vide Singularis pro plurali*. Equites feno exuunt, ut acrius incurrant, 1. 11. iudicia penes Equites, 3. 12: 3. 13: 3. 17.

Equitare flumen, 3. 4. per flumen, 3. 4.

Equitatus Maurorum, 4. 2. Parthicus, 4. 9.

Equitatus plurali numero, 3. 11.

Equum ablegat Cæsar, 4. 2. Equi immolati, 4. 12. triumphantium alibi, 1. 5. Sic intelligo Plantum, *Asin. 2. 2. legoque*: quadrigas albas, certe ante triumphi mentionem fecit; & perstat in eadem allegoria à re bellica petita: Herum in oblatione linquet, &c. Minus igitur recte Godelevius Livium, 5. 28. explicat, quasi vitio datum fuerit Camillo, quod albis equis vestitus sit in triumpho; nam mens est Livio, non derectare triumphum ejus, sed comparare gloriam eam, quam in Faliscis tanta

fide & iustitia pepererat, cum triumpho, quem alibi fortibus factis: Nihil igitur aliud est, quam cum triumphantem albi per urbem venerant equi; ac si dixisset, quam cum triumphavit. Sic enim circumloquuntur triumphum & alii. Poeta inprimis. Ovidius, *de arte*, 1. 213. Statius, *Thebaid.*, 12. 542. *Vide Servium ad Virg. Æn.*, 4. 543. Pro Godelevi tamen expositione diserte faciunt *Antiq. de Vir. Illustrib. & Dio, lib. LII. pag. 541.* Ut ita videatur in Camillo tamquam nova res invidiam; in ceteris, tamquam illustri jam exemplo introducta, veniam habuisse. Equos ex præda eligunt Cherufi, 4. 12. Equos inertes morerent Germani, 4. 12. Equos quaternos senosque transilire, 3. 3.

Ergastula, 3. 19. à ferro Ergastulorum recocto gladii fabricati, 3. 20. Ergastulis effraetis exercitum comparat Athenio, 3. 19. Eunus, 3. 19. Sex Pompeius, 4. 8. Ergastula, *pro servis ergastulariis*, ibidem.

Erigere, *pro animare*, Sic Erigere ad ius pristinum libertatis, 3. 10. ad ipem, 3. 18. animos suorum, 4. 2. Erigere ad se, ad plebem, sibi, plebi, faventes reddere, 3. 17. Erigere libertatem in dominos, 1. 21. alibi, 2. 16. reddis, libertate ab aliquo data adversus ipsum uti. Eadem forma apud Senec. *de benef.* 5. 11. Accepti ab illa (patria) exercitus, in illam convertuntur.

Error victoriam dat, 4. 7. ERROR vertendus in consilium, 3. 3.

Erubescendi anni, 3. 12. Erubescenda causæ belli, 2. 14. Sic erubescenda sentina. *Val. Max.* 2. 7.

Eruditrix, 2. 6.

Erumpit furor, 3. 18. hostis, 3. 2. nefas, 3. 1. turbo belli, 3. 5.

Eruptio hostium, *pro erumpentibus hostibus*, 4. 2.

Eruptiones audere, 3. 10.

Eruptus, 3. 10. Sic in *Æna*, carmine Cornelii Severi, *versu primo* legerim; eruptique cavis fornacibus ignes: nam praterquam quod vox ipsa proba est & opportuna, collisio illa datus addit *versus*, & rem quasi ob oculos ponit. Sic Petronius in carmine de bello civili, *versu* 282. voces erumpere. *Gesta Dei per Francos*, pag. 66. *vers.* 38. Tempus quo tellus abconditos latices erumpit, & pag. 79. 23. Infernus ruptus est, & populus iste eruptus est, *Cæs. de bell. civ.* 2. 14. portis se foras erumpunt.

Erythræa, *urbs*, 3. 7.

Eryx, *urbs*, 2. 2.

Æquilina porta, 3. 21.

Esse exitio, 2. 2: 4. 2. in trabes, *h. e. amictum trabes*, 1. 13. manifesto vultu, *pro aperte præ se ferre*, 4. 2. miraculo, 4. 10. præda, 1. 1. prædæ, 1. 1. strictis ensibus, 1. 16. *h. e. habere strictos enses*. Sic esse gradibus grandibus; celeri curriculo fui; *Plantus, Epidico*, 1. 1.

INDEX.

& *Sicbo*, 2. 2. *Quo tamen loco subicitur suspicio*, sui positum pro *ivi*, sicut hodieque solent *Hispani*, qui multa veteris Latini sermonis vestigia conservare videntur. *Esse tuis muris*, 4. 2. Huc pertinent exempla qua refert *Agellius*, 5. 8. in quibus esse licet non exprimeretur, hoc tamen sensu intelligitur. *Esse cum duobus utrinque dativis*. Satiis fuisset populo Romano *Esse contento*, 3. 12. *Erat, pro fuisset*, 4. 2. *Sic Virg. Aen.* 4. 603. anceps belli fuerat fortuna, *Curtius*, 5. 11. egregiam conservati regis gloriam tulerat. *Sic penetrarat, in Ammiano Lindenbergii*, pag. 211. 7. & alia similia, pag. 153. 32. & pag. 342. 33. *Item in Livio*, 34. 29.

Etruria, 4. 2. contra Urbem confurgit, 3. 18. vastatur à Lamponio & Telefino, 3. 21. *ex Etruria admotus Urbi exercitus*, *Lepidi*, 3. 23. *Caecilii*, 4. 1.

Etrusci vincuntur à Romanis, 1. 17 : 3. 18. mixti Romanis, 3. 18.

Evander Arcas, 1. 1.

Evanescit exercitus fuga, *latrocinii*, 3. 3. *Evassit, & vicissit*, longe diversa, 4. 10.

Euboea, inf. 2. 7. occupatur à *Mithridate*, 3. 5. recipitur à *Sylla*, 3. 5. ejus descriptio, 2. 8.

Euburates, pop. 2. 3.

Everfio Fidenarum, pro excidio. 1. 12. *Everfionibus urbium currens seculum*, 2. 16.

Eumenes, Pergamensis, 2. 20.

Eunus Syrus, 3. 19.

Euphrates, fl. 1. 11 : 3. 5 : 3. 11. imperii terminus, 4. 12.

Euripus, fretum, 2. 8.

Europa, 3. 10. facta Romanorum, 2. 8.

Eurus, ventus, 2. 6.

Ex aqua clades, 4. 20. *Ex foedere, pro juxta fadus, juxta faderis leges*, 1. 3. *Sic Ex metiris*, 4. 12. *Ex more*, 4. 2 : 4. 7 : 4. 12.

Ex moribus, 1. 7. *Ex malis Africæ nomen habet Scipio*, 2. 6. *Ex perpetuo imperio annuum placet, h. e. pro perp.* 1. 9. *Ex populo cognomen, h. e. quod populus imposuit*, 2. 6.

Ex vulneri mori, 4. 12. *Ex summo studio anniti, pro summo stud.* ann. 1. 9. *Gracianica est perasis, in poësis ætrodici*, *Salmastius*. *Sic Justinus Mss.* 6. 3. *ex magna cura ordinat suos*. *Apuleius in Apologia*, studiis literarum ex summis viribus deditur, & *Metamorph. lib. 7.* *ex summo studio fugiens immanem ursam*. *Iterum* : negotium istud mihi ex summis viribus conflat. *Plaut. Merc.* 1. 2. *Ex summis opibus viribusque*.

Examina scilicet apium, 2. 6 : 4. 2. Nam alius transferatur ad quamlibet multitudinem. *Sic apud Arnobium, princ. operis* ; *examina mœrorum mortalium*, & *lib. 2. pag. 58.* *malorum examina* : *Livium*, *examina avium*. *Adde Justinum*, 25. 2. *Delectatur hoc genere Hieron. in epistolis, ut* 2. 8. cunctaque *Orien-*

tis examina, 2. 14. *examina Monachorum*, 2. 16. *ex. coturnicum*, 3. 5. *examina pauperum ac debilium*, 3. 8. *pſalmorum lingua diversis examina concerpabant*, 3. 13.

Examinare, pro mitigare, placare, 1. 22. *Petro-nius* : *Giton mirabili forma examinaverat nau-tas*.

Excacare aliquem, 2. 20.

Excandescere in ultionem, 2. 18.

sine Exceptione victoria, h. e. sine conditione, 2. 18.

Excidium, 1. 17.

Excipere aliquem pilo, 2. 17. *sic Curt.* 9. 8. *temerarium regem excipi posse*. *Vide Suet. Aug.* 16. 7. *Horat.* 3. *Od.* 12. *Hirt. de bel. Afr. cap. xxiv.* *communi foedere in libertatem excepta Saguntis, h. e. libera relitta partium consensu*, 2. 6. *Excipit Numam Hostilius, h. e. sequitur, succedit ei*, 1. 3.

Excubare, juvenus ad subita belli excubat, 1. 1. *Apuleius de habitud. doct. Plar.* *excubitorem loco militet juvenus pro utilitate cunctorum*.

Excutare, pro expellere. Sic ab obsidione, 2. 6. *oppidis, regionibus*, 2. 6. *Excutare jugum, pro abjicere, exuere*, 2. 14.

Exequiaz, 3. 20.

Exercere jus victoris, h. e. uti jure victi, 3. 7. *Sic exercere victoriam, Sallustius, Jug.* 16. 3. & *Livius*, *exercita potestas, Tacitus*, 4. 6.

Exercita juvenus, 1. 3. *Sic exercitum corpus, Sallust. Jug.* 71. 1. *exercitus militia, Tacitus*, 3. 20.

EXERCITUS tanti est, quanti Imperator, 2. 18. *Exercitus magnitudo pernicioſa*, 4. 2. *Exercitus Crassi miserabili strage deleterus*, 3. 11. *Posthumii imperatorem lapidat*, 1. 22. *Exercitus patricius, h. e. constans ex patriciis*, 1. 12. *Exercitus gladiatorii*, 3. 12.

Exigere, pro agere, adigere, 4. 2. *supplicium, pro sumere*, 3. 19.

Eximere, pro eripere, servare, 3. 21. *Sic titulus ff.* *Ne quis cum qui in jus vocatus est, vi exit-mat*. *Eximere se ludibrio hostium*, 3. 21. *Eximere sensum gestæ rei, pro impedire, adimere*, 4. 7.

Exinde certamen, 1. 1 : 1. 14.

Existimare, pro estimare, 3. 2.

in Exitium sui concitare aliquem, 2. 26. *in Exitium sui merces est resp.* 1. 13. *Exitio esse. Vide Esse*.

Exofus arma, 4. 11.

Expavescere aliquid, pro metueri, 3. 4. *pro consternari, metu subito corripit*, 1. 26.

Expellere spiritum, pro se interficere, 3. 5.

Experimentum, 1. 13. *Experimento deprehendere. Vide D.*

Experiri fortunam, 3. 22. *imperium*, 1. 17. *h. e. tentare an possit pariri verum, omnia*, 3. 5. *Experiri, pro præludere, tentare vires*, 4. 2.

INDEX.

cominus invicem Experiri dutes, 3. 22. Ex-
pertis invicem Parthis & Romanis, 4. 10.
Expiare, verbum sacerdotale ad alia translatum,
ut Expiare cladem, 1. 12. flagitium, 2. 18.
Explicare, pro expedire, extricare, 1. 17 : 4. 2.
**Exponere hosti exercitum, h. e. præbere opportu-
num hosti,** 3. 11.
Exprobrare victoriam hostibus domitis, 3. 2.
nempe tropæa erigendo : sic apud Tacitum, 15.
16. non eam speciem insignium & armorum
prætulit, ut diversitatem exprobraret. *Seneca,*
Consol. ad Helviam, 16. 5 : Nunquam te fec-
cunditatis tuæ, quasi exprobraret ætatem,
puduit.
Expugnati Pœni toto mari, 2. 2. *h. e. victi.*
Sic Justinus, 3. 5. Messenii per insidias ex-
pugnantur : & 3. 4. expugnatis veteribus
incolis. *Curtius,* 6. 6. ad expugnandos eos, qui
edita montium occupaverant. *Epit. Liv.* 62.
Q. Marcus Cof. Stænois gentem Alpinam ex-
pugnavit. Ipsos imperii mores in Scauro Ex-
pugnat Jugurtha, 3. 1.
Extis cæsorum litare & vesci, 4. 12.
Externum bellum, alias hostile dicit, 4. 2.
mare. *Vide M.*
**Extorquere, est aliquando retinenti per vim eri-
père. Sic Extorquere consortium honorum,**
1. 26. deditionem, 4. 32. *h. e. eo adigere
aliquem, ut deditionem faciat : incubantem
hostem, pro expellere, extrahere,* 2. 6.
EXTINCTA parum fideliter incendia, majiori
flamma reviviscunt, 3. 5.
Extorris agris & focus, 3. 13.
Extremi fines, 4. 1. *Extrema Gallie,* 3. 3.
Italie, 3. 20 : *pro nece,* 4. 2. *pro ultima ne-
cessitate,* 4. 12. *Extrema deditionis,* 2. 13 :
4. 5.
**Exuere castris aliquem, h. e. castra ejus occu-
pare,** 2. 7 : 3. 3 : 4. 4. *urbibus,* 3. 1.
Exul feralis tabulæ, 3. 22.
Exulatio pro exilio, 1. 22.

F

FAbia gens privatum bellum gerit cum Vei-
entibus, 1. 12.
Fabius Cof. vincitur à Gallis, 1. 13.
Fabius legatus ad Carthaginenses, 2. 6.
Fabius C. Pontifex per medios hostes it, redit-
que, 1. 13.
Fabius Ambustus M. 1. 26.
M. Fabius Buteo Pœnos vincit, 2. 2. *Hunc
primum ita cognominatum putem ex Plinio,*
10. 8.
Fabius Gurgès Q. Volsinorum servos vincit,
1. 21.
Fabius Maximus Q. Rutilianus Umbros vincit,
1. 17.
Fabius Maximus Q. Verrucosus Ovicia Cuncta-
tor, 2. 6.

Fabius Maximus Q. *Emilianus* Cof. Viriatum
vincit, 2. 7. Allobroges, 3. 2.
Fabii Samnitum domitores, 1. 18.
Fabula de membris dissidentibus, 1. 23.
Fabulose altitudinis nives, 2. 6. *Fabulosa mon-
stra freti Sicili,* 2. 2.
Facere artem. Vide A. Sic facere cibum : quic-
quid necessitas cibum fecerat, *Seneca,* de ira,
3. 20. *Suidas, in 'Alcimus. capiv' à Boeot' mul-
t' audaciam,* 2. 2. bellum, *pro concitare, movere,* 3. 7.
Conjunctionem, *pro inire,* 3. 10. consulem,
3. 16. *Sic facere regem, deum,* *Curtius,* 8.
5. documenta, *pro dare, docere,* 4. 10. erup-
tionem, *pro erumpere,* 3. 20. exercitum, *pro
compasare,* 3. 19. *Sic Velleius,* 2. 109. fa-
mem, 3. 12. fidem, *h. e. efficere ut creda-
tur,* 1. 1 : 3. 16. fiduciam, *h. e. addere ani-
mum,* 3. 15. finem, *pro definire,* 3. 18. im-
petum, *pro dare impetum, invuere,* 3. 1 :
3. 17 : 4. 10. latrocinia magis quam bella,
pro exercere, 2. 3. lucum asylum, *pro ex loco
asylum,* 1. 1. moram, *pro morari,* 4. 2. pa-
cem, 1. 1 : 4. 2. pontem, 3. 10. populum,
1. 1. pretium fœderis regem, *h. e. fœdus
traditio rege velut emere,* 3. 1. provinciam,
*h. e. regionem aliquam perdomare, ut recipias
jugum.* 2. 17 : 4. 12. *Livius passim confici-
cere. Romanos de servitute,* 2. 6. *Sic Ju-
venalis,* 6. 185. *de Tusca Gracula facta est.*
Vide etiam De servitute. Facere, pro reficere,
1. 3.
Facilis, pro eo qui facile potest vinci, 4. 11. **FA-
CILE** cedens pars regni data, 2. 8.
Factio, pro partibus, 3. 21.
Facta pop. Romani, Prasfar. Galatica, 2. 11.
Factus Creticus, Metellus, 3. 8.
Fæfulæ, urbs, 1. 11.
Falernus, mons, 1. 16. **Falernus** adjective pos-
sum, *sic Falerni saltus,* 2. 6.
Falisci, 1. 12. *ubi malum legere ; Faliscis, quum
obfiderentur,* &c.
Fallacia insidiarum, 1. 16. *sic Justinus,* 29. 1.
crimen facinoris.
Fama loquitur, h. e. fama fert, fama est, 4.
10. non dubitat, *h. e. constans fama est,* 1.
1. **Famæ celeritas arte adjuta,** 3. 3. **Famam**
Leonidæ adæquæ Calpurnius, 2. 2. **Fama**
quam re majora bella, 2. 7 : 2. 8.
FAMES ex luxu, 3. 12. **FAMES** expugnat
invictissima, 1. 10. deditionem extorquet,
4. 2. **Fames** Atheniensis, 3. 5. **Calaguri-
tana,** 3. 22. **Numantina,** 2. 18. **Romana,**
1. 10 : 1. 13. **Saguntina,** 2. 6. *turpi.*
*Vide T. Fame quasi pestilentia absumpti
servi,* 3. 19. **Fame** premi, urgeri. *Vide P. U.*
Familia, pro domo, genere, 3. 15 : 3. 16. *pro
servis,* 3. 12 : 3. 19.
Fanaticus, 3. 19. furor, 3. 19.
Fas collegii, 3. 14. decum, 2. 20.

INDEX

Falces unde Romani, 1. 5. Falces Cof. fracti, 1. 22. prætorii relati ad Spartacum, 3. 20. Falces submittere, 1. 9. Falces, pro potestate, cuius sunt insignia: sic Falces abrogati, 1. 9. retenti, 1. 24.

Fatis damnati dies, h. e. inter atros relati, 1. 13. Fatigium in domo Cæsaris, 4. 2.

Fatis manus, qua fata vitæque hominum in potestate habet, 3. 21. Fatale, quod exitio aliquis destinatus est: sic Fatalis arena Pompeio, & Bruto Cassioque, 4. 7. Fatale Capitolium Gracchis, 3. 15. nomen Scipionum Africæ, 2. 15. Sic fatalis locus extat apud Iustinum.

Fatigare læviam, 1. 7. crebris incurfionibus hostem, 4. 12.

Fatum, potestas illa, qua res humanas inevitabili sorte diffinit: sic dicitur Fati vis, 4. 2. Factorum decretum, 2. 6. industria, 1. 8. Fatis præcipitantibus, 4. 2. Fatum, pro fortuna illa qua fati decreto destinata est. Sic Fatum insularum, 3. 9. partium, 4. 2. urbis impetratur, 2. 6. Fata generis humani, 4. 2. patrum, 3. 17. populorum, 1. 3. rerum, 2. 16. Factorum præfagia, 2. 6. Fata, pro morte, 3. 9.

Fauces offocandas invicem præbent Gallogræci, 2. 11. Faucibus apprehendit consulem viator, 3. 17. Fauces, pro angustis: sic Fauces Isthmi, 2. 16. Italicæ, 2. 3. 2. 6. maris, 1. 18. 4. 2. montis, 3. 20. Propontidis, 3. 6. Urbis, 1. 10. quamvis & ibi possit accipi, ipsis Urbis faucibus incubare, sicut dicitur imminere cervicibus, ad Fauces portus, Cæf. de bel. civ. 3. 24.

Favor ex ætate, 4. 4. ex injuria, 4. 2. 4. 4. Favori civium velificari, 1. 9. Favorem populi aucupari, 3. 13. ad Favorem plebis conciliandum effusa largitio, 3. 12.

Fautores hostium bello persequi, 3. 7.

Fax. Faces injectæ tectis Urbis, 1. 13. vibratæ in turres elephantorum, 1. 18. Facibus armati Fidenates, 1. 12. Fax juvenatæ, pro ardore juvenili, 1. 1. Vide Barthium, Adversar. 7. 19. & 47. 10. Fax, pro causa & initio motus, sicut pro ipso motu incendium ponitur: sic Fax certaminum, 3. 14. motus, 3. 23. Fax eadem quæ Drusum cremavit, focios in arma accendit, 3. 18. Hoc loco fax & propria significatione, & translata sumitur: sicut & fere, 3. 23. ita Catilina ex rogo filii maritalem faciem accendit, Val. Max. 9. 1. Faces Furiis tribuuntur, quod illa turbamur incenitrices credentur: hinc Facibus Furiæ in exitium reip. armati Cæsar & Pompeius, 4. 2. Fax seculi, pro magno turbine, 4. 3. Faces belli, pro austerioribus, 2. 9. Sic Velleius, 2. 25. Sertorium, proli quanti mox belli faciem. Plin. ep. Ruffo successit Theophanes, unus ex legatis, princeps fax accusationis & origo, La-

tro, in Catil. 6. 3. de L. Sidicino, ea fax incendii rursus benignitate deorum immort. summaque virtute consulum extincta est. Alludit. Tac. H. 2. 86. acerrimam bello faciem prætulit.

Felicitas nimia furores civiles peperit, 3. 12. 4. 2. Felicitas, Syllæ, 3. 5. Pompeii, 3. 6. Felicitatem Cæsaris omnia sequuntur, 4. 2.

Felicitate, voc. pstrata latis acclamationibus, 3. 3. Vide Gruter. Sulpic. 6. 10.

Feminae Germanorum pugnaces, 3. 3. Feminæ inter obsides, 1. 10.

Feræ in aciem productæ, 1. 18. Ferarum ritu debellati Cantabri, 4. 12. à Feris nutriti, 1. 1. Adde Alianum, Hist. An. 11. 21. item, 12. 42. & 13. 1. Tum Pausan. lib. VIII. pag. 533. 10. de Telepho, & lib. II. pag. 133. de Alcúlapio, & lib. X. pag. 637. 40. de Phylacide & Philandro.

Feralis habitus, h. e. funestus, exitialis, 12. 7. tabula, 3. 22. Ferale signum, 4. 7.

Fercula triumphi, 4. 2. h. e. simulacra victarum urbium, fluviorum, montium, &c. qua ferebantur in triumpho. Sic Suetonius, Cæs. cap. 37.

Ferre de triumpho semper fere dicitur apud veteres. Feretrius Jupiter, 1. 1. 1. 12. 2. 4. Tropæophorum vocat Apuleius, de Mundo, in fine.

Ferite fœdera, 1. 10.

Feritas ex pastoribus, 1. 22. Feritas Gallorum Asiatica amenitate mollita, 2. 11.

Ferocia, pro fortitudine, 2. 12. Sic Livius, 35. 49. Ovid. in Ponto, 2. 9. Sed quam Marte ferrox----

Ferox pro indomito, fero, pop. Romanus, 1. 2. deorum metu mitigatur, 1. 8. ferrox natura gens Senonum, 1. 13. Ferocia dicta, pro fortibus, 3. 10. Sic ferociter, pro fortiter, Livius, 3. 47.

Ferocissimæ gentes Hispaniæ, 2. 17.

Ferre, pro pati, 4. 12. parem, superiorem, 4. 2. pro sustinere, sic Romani ferunt tela Parthorum, 4. 10. Ferre leges, pro rogare, promulgare, 3. 17. vallum. Vide V. Ferri, pro proficisci, 3. 3. pulvis Ferrus in oculis, 3. 3.

Ferrei anni, 2. 19. Ferreæ manus, 2. 2.

Ferrum victis eblatum, 2. 3. Ferro ergastulorum recocto fabricati gladii, 3. 20. Ferrum pro gladio, cultro, pugione, &c. 1. 3. 1. 7. 3. 5. 3. 11. pro armis, 1. 12.

Fervet obsidio, h. e. strenue procedat, urgetur, 2. 15. de damnatione ferventer loqui coëptum est, Calvus in Cis. ep. fam. 8. 8.

Ferus, pro fero, atrox, 3. 21. Feri homines, pro agrestibus, silvestribus, 3. 8.

Fessus, h. e. fractus & fatigatus, 3. 1. Fessi fame Saguntini, 2. 6. Claud. de B. 6. & vers. 129. Et quantvis gemina fessum jam clade fugari. Oratio C. Cotta in f. apud Sallust. Incert. 3. 12. cum omnes provincie, regna, maria terræque, aspera aut fessa bellis sint.

Festinas

INDEX.

Festinat ad reliquum opus Quintus, 1. 11.
 Festinatio Romanorum in reparando exercitu,
 1. 18.
 Festum Latinarum, 3. 18.
 Fesulae, urbs, 3. 18.
 Fictilia, 1. 18. *Vide Tibullum*, 1. 1.
 Fidenæ, urbs, 1. 12.
 Fides annalium, 1. 12. Camilli, 1. 12. publi-
 ca, 3. 1. ut Fides ei esset, *h. e. ut ei crede-
 retur*, 1. 7. Fides pacis ac belli Janus, *h. e.*
*signum, quod indicat pacemne habeant, an bel-
 lum, Romani*, 1. 2. Fidei magnum, sed triste
 monumentum, 2. 6. Fidem numinum! *bene
 Deus!* 1. 11: 3. Fidem capere, *Vide C.*
facere, 1. 1: 3. 16: 4. 10. rumpere, 4. 2.
 solvere, 1. 1. superare, 1. 18. in Fidem ve-
 nire, 3. 22. Fide bona, *h. e. probe, exacte:
 perfecte*, *Sic Ovidius, Pontii*, 3. 7. vera fide
 perisse, *Plinius*, 3. 3. inaurato fortunæ simu-
 lacro fidelissime, *Vide etiam Bona fide*. FI-
 DE salva paranda victoria, 1. 12. ex Fide
 constituti aliquid resignare, 4. 7. in Fide
 manere, 1. 21. manere *subauditur*, 1. 3. in
 Fide permanere, 4. 2.
 FIDUCIA in virtute, 2. 2. ad speciem Fidu-
 ciæ panes ab arce jaculantur Romani, 3. 13.
 Pharnaces magis discordiæ Romanæ Fiducia,
 quam suæ virtutis, bellum mover, 4. 2.
 Fieri Celtibericus, 2. 17. *Vide etiam Factus*.
 Fingere tropæa, *pro erigere*, 2. 17: 3. 2.
 Filium suum interfecit Cassius, 1. 26. Manlius,
 1. 14. Filium Virginii, 1. 14.
 Fimbria, 3. 21.
 Finire, *pro tollere, delere: sic Finita Carthago*,
 2. 14. *Hoc sensu Ovidius: Sunt aliquid ma-
 nes, letum non omnia finit. PARTIUM odia
 non finita cum bello*, 4. 2.
 Finis datus cædibus, 1. 16. impositus bello, 2. 2.
 Fines, *pro ditione, territorio: sic Fines alicu-
 jus territorium*, 2. 15. Finibus migrare, 2. 15.
 de Finibus pugnare, 1. 11. pro Finibus arma
 corripere, 1. 9. Fines mundi extremi, 4. 1.
 Fistule in Capitolio, quibus aqua deductur, 3.
 16.
 Flaccus Q. Fulvius Cos. 2. 6.
 Flagitans ultionem miles, 1. 16. *Suspicio fuisse;*
 Flagrans ultione miles. Flagitare decreta,
 4. 2.
 Flagitium impositi jugi, 1. 16. non minore Fla-
 gitio focii rebellant, quam cives, 3. 18.
 Flagrare cupiditate, 3. 5. ignominia, pudore,
 2. 18. ultione. *Vide Flagitans*.
 Flamen Dialis, 3. 21. Flamines, 1. 2: 1. 13.
 Flaminius C. vincitur ab Annibale, 2. 6.
 Flaminius T. Quintus Philippum vincit, 2. 7.
 Flamma circa caput visa, 1. 6. *Adde exemplum
 Salvieni, apud Dionem, lib. 48. pag. 430.
 & Lavinia, apud Virgilium, 7. 73. Flamma
 subita de cineribus obruta*, 2. 15. Vestalis,
 1. 2. Flammam inter verba fundere, 3. 19.

fundere, velut ardenti capite, 3. 12.
 Flexus fiderum, *pro revolutionibus*, 4. 3.
 Florentia, urbs, 3. 21.
 Flori historici ætas, *Præfat.*
 Flores in bene meritis profusi, 2. 7. Floribus bi-
 vernat Campania, 1. 16. Flos, *pro excellenssi-
 mo in quoque genere: sic Flos juventutis, Pra-
 fat. ordinis equestris*, 3. 21. sanguinis Italici,
 4. 2. senatus, 3. 21. virtutis, 1. 22. *se
 Flosculus Juventiorum, apud Catullum, car-
 mine*, 24.
 Fluens in luxuriam seculum, 4. 12.
 Flumen inducere fossæ, 3. 10. manibus & di-
 peis retinere, 3. 3. per Flumen glacie per-
 dum equitare, 3. 4. Fluminis abundantia,
 4. 2.
 Flumen oblivionis, 2. 17.
 Fluvii: Ælapius. Albis. Allia. Alpheus. Ana-
 nienis. Aous. Araxes; Arsis. Astura. Ate-
 sis. Bagrada. Cremera. Danubius. Dravus.
 Durius. Euphrates. Granicus. Hebrus. Hister.
 Iberus. Isara. Liris. Macra. Mæander. Mosa.
 Mofula. Nar. Nilus. Oblivionis. Orontes. Pa-
 dus. Rhenus. Rhodanus. Savus. Sioris. Ta-
 gus. Tanaïs. Tiberinus, *seu Tiberis*. Ticinus.
 Tirus. Trebia. Varus. Vindelicius. Vi-
 surgis. Vulturnus. *Quare suis quemque locis
 Fluvii cædibus cruentati*, 2. 6: 3. 3: 3. 5.
 Fluvii cruore mixti, *Marcellin.* 16. 32. f. 17.
 30. f. *Plut. Amil. c. XXXVI. Diodor.* 2.
 26. *Herodiam.* 3. 13. *Philoftr.* pag. 663. C.
*sic Nilus in Caracalla Suida. Gesta DEI per
 Francos, pag. 72. 58: & 50. 49. Paulus
 Diac. lib. XV. ubi de Attilæ prælio, Lucan.*
 8. 34. Emathia jam clade rubens exibat in
 æquor. *Hieron, Ep.* 2. 22. quantæ fluviorum
 aquæ humano cruore mutatae sunt. *Chronicon
 Regionis: Per idem tempus bellum inter
 Clotharium & Theodericum oritur super
 fluvium Aroadi, tantaque cædes de utroque
 populo facta est, ut ipse alveus de cadaveri-
 bus repletus magis cruorem, quam aquam
 fundere videretur.*
 Fœdare victoriam parricidio, 1. 3. mortem lu-
 dibris, 3. 4.
 Fœdus Albini cum Jugurtha, 3. 1. Antonii
 cum Parthis, 4. 10. Caudinum, 1. 16: 2.
 18. Mancinianum, 2. 18: 3. 14. Philip-
 pi cum Annibale, 2. 7. Scyllæ cum Mi-
 thridae, 3. 5. Romanorum cum Boccho, 3. 1.
 cum Campanis, 1. 16. cum Parthis, 3. 5:
 3. 11. cum Poenis, 2. 6: 2. 15. cum Porſenâ,
 1. 10. cum Samnitibus, 1. 16. Fœderis (pon-
 fores, 3. 14. ex Fœdere. *Vide E. Fœderum
 religio summa Romanis*, 2. 6. FOED. ul-
 tres dii, 3. 11. Fœdus rumpere, 2. 6. Fœ-
 dera ferire, 1. 10. percutere, 3. 11: 4. 10.
 Fœdus humani generis, commercia, 3. 6.
 Fœdus amicitiae, 1. 10: 4. 2. matrimonii,
 4. 2.

I N D E X.

Fœdi exitus proscriptorum, *h. e. miserabilis, atroci, fœvi*, 4. 6. Fœda clades, *magna simul & turpis*, 2. 2. fuga, *turpis & effusa*, 1. 1. *ſic Livius*, 30. 6. *Saluſt. Jug. 4. 3. ſtrages*, 3. 5.
 Foculus ſuper caſſidem, 4. 12.
 Feneratorum impotentia, 1. 23.
 Fomenta, 4. 2. *medicamenta vulnerum dolorem mitigantia, utuntur eo ſenſu Livius & Tacitus.*
 Fons Arethuſæ, 2. 6. *Vide Torrens Vergelli.*
 Fontes veneno, miſcere, 2. 20. Fons & origo belli, 3. 6.
 Forma patrocinator Cleopatrz, 4. 2. *Adde Juſtinum*, 12. 7. *Tacitum*, 12. 51. de Forma *vide Diog. Laert. in vita Ariſtotelis, ubi dicta ejus recensentur.* Forma auguſtiore viſus Romulus, 1. 1. Forma prælii, 2. 2.
 Formizæ, urbs, 1. 16.
 Formidatium militibus flumen, *h. e. quod formidant milites*, 2. 17.
 Formidoloſus, pro terribilius, 2. 8. *ſic Formidoloſus hoſtis, apud Saluſt. Cat. 7. 6. Formidoloſa potentia, ibidem*, 19. 2.
 Fortiſſimi fidelifſimique ſocii, 1. 18. *Sapientia conjunctim hac reperias apud ſcriptores, ut apud Catonem in Agellio*, 3. 7. *ſic firma ac fidelia ſubſidia, Livius*, 31. 9. Fortis fidelifque opes, *Liv. 28. 9. 40. 46. ſatis conſtat ſervos (Ciceronis periclitantis) fortiter fideliterque paratos fuiſſe ad dimicandum, Livius apud Senecam, Smaſor. VII. ubi de morte Ciceronis. Hirtius de B. Alex. cap. XLIII. Salonam cives Romani fortiſſimi fidelifſimique incolebant.*
 Fortius, ſubaudi, egit, aut egerunt, 2. 15. 4. 2.
 Fortitudo pop. Romani qua re maxime offenſa, 1. 18.
 FORTUNA & virtus ad conſtituendum pop. Rom. contendunt, *Præfat. quaſi de induſtria aliqua agit*, 2. 8. 4. 2. videtur deliberare neſcio quid, 4. 2. Marium alteri bello reſervat, 3. 21. Sex Pompeium aliis poſt Cæſarem belli reſervat, 4. 2. Romanum imperium ad Cæſares tranſfert, 4. 3. *Sic Seneca, ep. 51. 13. efficacior quam virtus*, 4. 7. audet aliquid adverſus abſentem Cæſarem, 4. 2. invidet pop. Romano, 4. 2. *Lege Petronii carmen, de bello civili.* Fortuna Cæſarum invicta, 4. 7. pop. Romani ſemper in malis major, 3. 18. imperatoris etiam abſentis militat pro partibus, 4. 7. Fortuna ſua Pompeio titulos quaerit, 3. 5. Fortunæ æſtus, torrens, 2. 7. Fortunâ amiſſâ conſcientiam retinere, 2. 12. Fortunæ multi plus debent, quam virtuti, *Præfat.* Fortunam expectare, 1. 3. FORTUNAM, cui tantum licet, revereri, 2. 12. Fortuna hoc ei in malis indulgente, 2. 4.
 Fortunatæ inſulæ, 3. 22.
 Foſſa circumdata obſeſſus, 2. 18. 3. 10. 4. 12.

Fractus, pro debilitato, feſſo, 2. 17.
 Fracti Coſ. faſces, 1. 22.
 Fragilitas humana, 4. 2.
 Frangere, pro vincendo debilitare, 2. 17. 3. 5. qui virtute Frangi non poteſt, mora comminuendus, 2. 6. *Claudius de bello Getico, verſu 149. — fregitque furentem Cunctando —*
 Fratres interficit Jugurtha, 3. 1.
 Fraternitas, 4. 2.
 FRAUDULENTISSIMUS regem, fraude in inſidias deductus, 3. 1.
 Fraus Punica, 2. 6. 2. 17. per Fraudem aliquem aggredi, 2. 17. Fraude domeſtica oppreſſus Sertorius, 3. 22. Fraude montium graſſantur Samnites, 1. 16. FRAUDE præcipuus rex, fraude capitur, 3. 1.
 Fregellæ, urbs, 1. 11. 1. 18.
 Fretani, pop. 1. 18.
 Frena ſervitutis, 4. 12.
 Frenum adoleſcentiæ, 1. 26. Fretum, abſolute de freto Siculo, 2. 2. Beſaricum, Gaditanum, 3. 6. Siculum, 4. 8. ejus trajectio fruſtra tentata, 3. 20.
 Fretus opibus & regio nomine, 2. 8. religione, 2. 12.
 Frugum parens Athenæ, 3. 5. Frugum ſemina mutato ſolo degenerant, 2. 11.
 Frui cantu, 2. 7. Frui, & uti, differunt, 2. 6. *Vide Vallam, eleg. 5. & Lipſium, ad Senecam, de vita beata, cap. 10. Aug. de Civ. 11.*
 Frumentariæ leges, 3. 13.
 ex Frumento potio, 9. 18.
 Fruſtrari, pro committi, in fruſtra redigi, 2. 2.
 Fruſtrari, 2. 2. Fruſtrato ictu tenetur Scævola, 1. 10.
 Fuga fœda, 1. 1. ſimulata, 1. 3. 3. 1. 4. 10.
 Fuga Marti, 3. 21. Pompeii, 4. 2. Scipionis, 4. 2. Fuga Rom. voluntaria, 3. 1. Fuga ſtragifque, 1. 18. *Hac ſapientia juncta reperias, ut apud Livium*, 26. 4. 30. 6. Fugam auferre, 3. 10. *Vide A. Fugam Craſſi occupant Parthi*, 3. 11. *Vide O. Fugam ſiltere*, 1. 1. in Fugam nutare, 3. 10. Fuga, pro exilio, 3. 16. *Sic Tacitus & Juſtinus. Hinc Ovidio, Triſt. 2. eſt in auxilium mittere.*
 Fugare, pro in fugam conſicere, 1. 1.
 Fugere non vult Curio cum poſſet, 4. 2. Fugiendo pecuniam ſpargere, 3. 5.
 Fugitivarii, 3. 19.
 Fugitivus finium ſuorum, regnique, 3. 1. *Sic Seneca, contrrov. 6. 2. Accuſator civium me fecit exulem, filius etiam meorum. Quando ſoli & cœli ſui proſugi, Cyprian. 177. Proſugus feralis tabulæ, inſat.*
 Fulmen Annibalis, pro clade qua attrivit Romanos, 2. 6. *ſic fere, Fulmen Romanis deſtinatum, Saguntino igne conſtaur*, 2. 6. Fulminis inſtar Pharmaceum obrivit Cæſar, 4. 2. Dionyſium fortuna velut fulmen aliquod otio ac tranquill-

INDEX

tranquillitati iniecit, *Val. Max.* 1. 7. *ext.*
 Fulvius *Q. Flaccus* Ligures vincit, 2. 3.
Q. Fulvius Flaccus *Cof. Præfat.* 2. 6.
Cn. Fulvius Centimalus Liburnos vincit, 2. 5.
 Fulvius Nobilior *M. Aetolos* vincit, 2. 9.
 Fulvia scortum conjurationem Catilinariam patefacit, 4. 1.
 Fulvia uxor Antonii, 4. 5.
 Funalia, 2. 2.
 Fundæ Bælearum, 3. 8.
 Funditus, 3. 3 : 4. 1.
 Fungi opere, 1. 23.
 Funicus sub mari ædis capæ rates, 4. 2.
 Furit Antonius Octavianum sibi prælatum, *b. e.*
supra modum exarscit : Galli expriment, *Il*
enrage, 4. 4. Furenti famulis in primam aciem
 prorurit Cæsar, 4. 2.
 Furfidius, 3. 21.
 Furialem in modum amicti Fidenates, 1. 12.
 Furiatibus in exitum Reip. facibus armati Cæsar & Pompeius, 3. 12.
 Furioli latrones, *pro perditissimis*, 3. 6.
 Furnius, 4. 12.
 Furor Antonii, 4. 12. Cæsar & Pompeii,
 4. 2. Catilinæ, 4. 1. civium, 4. 2. fanaticus,
 3. 19. Numantinorum, 2. 18. Samnitium, 1.
 16. sociorum, 3. 18. Furoris ætus, 4. 2. turbo
 civilis infanæ toto Furore detonat, 3. 21.
 Furore regio traditis falces retinent decem-
 viri, 1. 24. Furores civiles, *pro bellis civili-*
bus, 3. 12.
 Furtis lacerare hereditatem, 4. 4.
 Fusus à cornu equitatus, *b. e. effusus, emissus*,
 4. 2.

G

Gabinus *A. Marfos* vincit, 3. 18.
 Gades, 2. 17. occupantur à Cæsare, 4. 2.
 Gaditanum fretum, 3. 6 : 4. 2.
 Gætuli, *pop.* 4. 12.
 Gætulicus, Cossi cognomen, 4. 12.
 Galatica facta, 2. 11.
 Gallæcia, 2. 17.
 Gallia acquisita, 3. 12. Cæsar's provincia, 4. 2.
 in Galliam defecit bellum civile, 4. 2. Gal-
 lia Cisalpina, 4. 4. Galliæ, 3. 10. domitæ,
 3. 10.
 Gallicus sinus, 3. 7. triumphus Cæsar's, 4. 2.
 Gallica bella duce Cæsare, 3. 10.
 Gallogræcia, 2. 11.
 Galli immanissimi gentium, 3. 10. non feroces
 tantum, sed & callidi, 3. 10. triumphus de
 Gallis, 1. 18. Galli Senones, 1. 13.
 Ganymedes, 4. 2.
 Garamantæ, *pop.* 4. 12.
 Gaudium libertatis novæ, 1. 9. primi maritimi
 triumphus, 2. 2. victoriæ ex Transalpinis gen-
 tibus, 3. 2.
 Gaurani salus, 2. 6.
 Gaurus mons, 1. 16.

Gellius legatus Pompeii, 3. 6.
 Geminus Janus, 1. 2. Gemini Romulus & Re-
 mus, 1. 1.
 Gemitus-maris, 4. 11. Staius, Thebaid. 3. 59.
Quantus Tyrrheni gemitus salis-----
 Gemmæ ab Indis Augusto oblatae, 4. 12. gem-
 mis obstricta vestis, 4. 11.
 Generi appellatione etiam progener comprehen-
 ditur, 4. 2.
 Genius malus, 4. 7. velut Genios venerantur
 Galli senes Romanos, 1. 13.
 Gens bellicosissima Helvetii, 3. 10. Gentes auxi-
 lia petunt à Romanis, 2. 7. Gentium portus
 Roma, 1. 1. Gentium princeps populus, Ro-
 mani, 4. 2. victor populus, 3. 9 : 3. 13. sic
 apud Senec. de benef. 5. 15 : ille victor pa-
 torque gentium populus. Gens, *pro familia*, 1.
 12 : 4. 4.
 Genuina feritas, *b. e. ingenua*, 2. 11.
 Genus hominum quasi secundum ferve, 3. 20.
 Generis humani facta discunt, qui res P. Ro-
 mani legunt, *Præfat.* Gen. hom. fœdus toll-
 unt Piratæ, 3. 6. dominatio Romana, id est,
 generis humani, 4. 3. *Vide etiam Humanum.*
 Genus, *pro gente*, 2. 3 : 3. 10.
 Genitus Marte, 1. 1.
 Gerere bellum, 2. 16. multum operum, *Præfat.*
 se matrem, *b. e. facere officium matris*, 1. 1.
Apud Sulpicium Severum, Hist. sacra, lib. 2.
 est, gerebant se Catholicos, eodem verborum
 posu, sensu dispari.
 Gergovia, urbs, 3. 10.
 Germani immanissimi gentium, 3. 10. vincun-
 tur à Cæsare, 3. 10. in partibus Cæsar's, 4.
 2. Pompeianos equites pellunt, 4. 2. vincun-
 tur à Druso, 4. 12. Quintilius Varum oc-
 cidunt, 4. 12.
 Geronia, urbs, 4. 12.
 Geroniacum urbs, 1. 11 : 4. 12.
 Getulia, 3. 1.
 Glacie periculum flumen, 3. 4.
 Gladiatores bellum concitant, 3. 12.
 Gladiatorio more concurrunt Romani, 3. 21.
 Gladiatorii exercitus unde, 3. 12. Gladiato-
 rium munus, 3. 3.
 Gladium ad iniqua pondera addunt Galli, 3. 13.
 Gladio, quam securi percussit, honestus, 3. 5.
 Gladii Romanorum, 2. 7. gladiis cincta concio,
 3. 21. Fulvia, 4. 5.
 Glaucias, 3. 16.
 pro Gloria arma corripit *pop. Romanus*, 1. 9.
 gloriari, 1. 13.
 Gomphi, urbs, 4. 2.
 Gracchanæ leges, 3. 16. seditiones unde, 3. 12.
 Gracchus *Tib. Sempronius* Sardiniam recipit, 2. 6.
Vide etiam Sempronius.
 Gracchus *Tib. Sempronius* Celtriberos vincit, 2. 17.
 C. Gracchus supposititius, 3. 16.
 Tib. Gracchi seditio, 3. 14. C. Gracchi sedi-
 tio, 3. 15.

Gradum

I N D E X.

Gradum retro dare, *pro retro cadere*, 4. 2.
 Græcia in partibus Pompeii, 4. 2. Græciæ ve-
 tus status redditur, 2. 7.
 Græcum ingenium Italicis artibus mixtum,
 1. 5.
 Græcula civitas, 4. 2. Græculum ferrum, 2.
 7. *per contemptum ita diminuerunt vocem*
Græci: sic Græculus est apud Cicer. in Pisonem,
cap. 29. Macrobius, 2. 4. Plinium, paneg.
cap. 13. Juvenal. 6. 185. Ita milites irati
Julianum appellant Græculum, Marcellin. 17.
 14. Adde *Barthium, advers. 11. 19. Sic*
varius & in Orat. Cal. apud Dion. 46. 2.
 Grassari, *pro turbare, turbas dare*, 2. 7: 3. 6.
 Grassari cædibus, superbia, 1. 7. fraude mon-
 tium, 1. 16.
 Gravidarum partus extorti, 3. 4.
 Gravis classis apparatu belli, 3. 5. commeati-
 bus, exercitu, propugnaculis, 2. 2. triumpho,
 2. 2. Gravis urbs armis thesauroque, 3. 1.
 Gravitæ cenforia, 1. 18.
 Grex, *de elephantis dictum*, 2. 2. Greges equo-
 rum, 3. 20. Sic grex ministrorum, *Hiero-*
nym. epist. 3. 5.
 Gubernacula urbis invaderie, 1. 6.

H

H in F mutatum, 1. 12.
 Habere certamina, *pro configere*, 3. 22.
 concionem, *h. e. verba facere ad populum*, 1.
 1. deprecationem, *pro deprecari*, 2. 18. in
 questu, *h. e. rem inde facere*, 3. 12. in vin-
 culis, *h. e. detinere captivum*, 8. 2: 2. 20.
 indulgenter, *pro tractare*, 1. 18. pacem, 1.
 19. *sic habere bellum, seditionem; Prologus Tro-*
gi, 38. pro virtute, 3. 3. *hoc sensu Seneca, de*
benef. 1. 13. cui pro virtute fuit felix teme-
ritas: provinciam, pro possidere, retinere, 4.
 2: 4. 8. *Ita Sallust. Cap. 6. & Rep. 2. 64.*
Tacit. 1. 1: 4. 5. Curt. 8. 8. rationem alicu-
ius in comitis, h. e. ut liceat ei profiteri, & ho-
nores petere, 4. 2. *Se bene, h. e. esse incolu-*
men & saluum, 4. 2. *Senatum, valet conve-*
nisse senatores, & consultare de republica, 4. 1.
silvas, pro habitare, 4. 12. *suspectum, pro diffi-*
dere, suspectare, 4. 2. *Habes, in verbis Vercinge-*
terigis, 3. 10. videtur singulari quadam signifi-
catione positum, quomodo & alias Habendi verbo
peculiariter usi sunt: ut in ludis gladiatoris,
qua de re Lipsius, Saturn. 2. 21. & in fune-
ribus. Ita fortassis hoc loco dedicationis formula est.
 Habitus Fidenatum feralis, 1. 12. ex Habitu
 dignitas addita, 1. 8.
 Hadriaticum mare, 1. 15: 1. 18.
 Hædui, *pop.* 3. 10.
 Hæmus mons, 2. 12.
 Hæret in vadis pugna, 3. 10.
 Harena gladiatorum, 3. 20: 3. 21. civilis belli,
pro loco ubi committitur, 4. 2: 4. 7.

Harpagines, 2. 2.
 Hasta Salondici argentea, 2. 17. Hasta subji-
 cere, 2. 6. *Vide Bernecorum ad Suet. Aug.*
 24. 3. sub Hasta venire, 3. 21.
 Haurire, *de fluvio dictum, pro absorbere*, 3. 11.
 Hebrus, *fl.* 3. 4.
 Hedri, *urbis*, 4. 2.
 Helvetii, 3. 10.
 Heraclea, *urbis*, 1. 18.
 Herculeum, *urbis*, 1. 16.
 Herculei legati Sertorii, 3. 19.
 Hercules, & Herculeus, *idem*, 1. 16.
 Herculis fidus, 1. 16. columnæ, 2. 6. *speculas*
vocat, 4. 2. *Herculi, pro ab Hercule, condi-*
ta Capla, 3. 1.
 Hercynius saltus, 1. 11: 1. 17: 4. 12. *Herc-*
yniæ silvæ, 3. 10.
 Herdonius Sabinus, 3. 19.
 Hereditarium bellum, 3. 17. *Vide B. jus*, 2. 8:
 3. 13.
 Hereditas Attali, 3. 12. Romanos corrumpit,
 3. 12. in alimenta promittitur plebi, 3. 15.
 Hereditas Sullanæ proscriptiois bellum Ser-
 torianum, 3. 22. Hereditatem adire, 2. 20.
Vide A. lacerare furtis, 4. 4. *Hereditates re-*
giæ, 2. 20.
 Heres secundus, *h. e. substitutus*, 4. 4.
 Herennius Samnis, 1. 16.
 Hibernare, 4. 12.
 Hiberna stipendio taxata, 1. 12.
 Hic. Hos, Hos, *pro alios, alios*, 4. 12.
 Hiemare sub pellibus, 1. 12.
 Hiempsal Numida, 3. 1.
 Hiems altius levat Alpes, *nimirum mole nivium,*
qua per hiemem frequentes, in immensam al-
titudinem excreverunt, 3. 3. *Sic Hieme cre-*
scunt Alpes, 3. 10. *ita Petronius, de bel. civ.*
vers. 146. hunc (locum in Alpibus) nive dura
Claudius hiems canoque ad sidera vertice tollit.
 Hieme navigat Cæsar, 4. 2. *per Hiemem*
collatæ rosæ, 2. 8.
 Hiero Syracusanus, 2. 2.
 Hierosolyma, 3. 5.
 Hinc templum, 1. 1.
 Hircanus Judæus, 3. 5.
 Hispania citerior, ulterior, 4. 2. Hispania Ser-
 torio militat, 3. 22. perdomita, 4. 12. His-
 paniæ bella, 2. 17. laus, 2. 6. Hispaniæ &
 Mauritanie litora in unum vergentia, 4. 2.
 In Hispania bellum civile, 4. 2. cum Poenis,
 2. 6. de Hispania triumphus Cæsaris, 4. 2.
 Hispaniensis, 4. 2. *qui non quidem Hispanus est,*
sed moratur in Hispania. Vide Lipsium ad
Vellei. 2. 51.
 Historiam per species quam tempora conscribere,
 2. 19.
 Hister, *fl.* 4. 12.
 Histri, *pop.* 2. 10.
 Histria, 1. 18.
 Hominis & imperii comparatio, *Præfat. sic*
 1. 76.

INDEX

1. 76. *de judic. homo cum populo comparatur.*
Homines mutati, 4. 12. *Homini* ingrati-
 simi Athenienses, 3. 5. quasi secundum *Ho-*
minum genus, (cervi, 3. 20.)
- Honorare**, sic forte reponendum in *Lucano* dixi,
 4. 2. est autem verbum aliis quoque scriptori-
 bus usurpatum. Vide *Acidalium*, ad *Vellei*, 2.
 124. Etiam in *Var. Lest. Curt.* 7. 2. & *Ju-*
stini, 5. 4. *Honerare*, pro *onerare*, reperias.
Sic possis legere apud Petron. in carmine de bel.
civ. vers. 156. *Ejusdem notio*nis est *Honustus*,
 de quo *Servius*, ad *Virgil. Aen.* 1. 293. quo
usum esse crederem *Apuleium*, de *Mundo*, non
 longe a principio, ubi vulgo: *Caelum*, quod
 quidem divinis corporibus onustum videmus.
- Honorem** suo arbitrio sibi sumere, 2. 2. in *Ho-*
norem mortuorum parciunt Atheniensibus, 3.
 5. in *Hon.* patris Germaniam provinciam fa-
 cere vult *Augustus*, 4. 12. in *Hon.* virtutis
 regnum datur *Tullo*, 1. 3. *Ptolemæi* corpus
 repertum in aureæ lorice *Honore*, 4. 2. *h. e.*
decore, ornamento, *Honores* in *Cæsarem* con-
 gessi, 4. 2. *Honorum*, *h. e. magistratum*,
cupido seditionem concitat, 1. 26.
- Horatius*, 1. 10.
Horatiorum cum *Curiatilis* certamen, 1. 3.
Horrendum, pro *suspensum*, 1. 7. ita etiam.
Horribilis fiducia, 2. 6. *Horribile dictum*, 1. 16:
 2. 6: 3. 5: 4. 12.
Horrificare, 3. 21.
- Horror**, pro *veneratione* cum metu juncta, qua
ex religione incutitur, 2. 17: 3. 21: 4. 2.
Hospitale mare, *h. e. placidum & portuosum*,
 1. 16.
- Hospitium** Urbis maritimum *Ostia*, 1. 4.
Hospitalæ humanæ, 1. 16.
Hosticus, pro *hostilis*, 2. 2: 3. 10.
Hostiles diræ, 3. 11. *Hostile bellum*, 3. 21.
Hostilius *Mancinus* C. 2. 18.
Hosti *ius* *Tullus*, *Rom. Rex*, 1. 3.
- HOSTIS** per insidias sublati, videtur aliter
 vinci non potuisse, 2. 17. *Hostem* Romanis
 toto orbe querit *Annibal*, 2. 8. *Hostem* vin-
 cere non vult exercitus, cum posset, 1. 22.
Hostes judicantur, *Antonius*, 4. 5. *Lepidus*,
 3. 23. *Mariani*, 3. 21. ad **HOSTIUM** ar-
 bitrium mori fortibus viris miserimum, 4. 8.
 in *Hostium* numerum referri, 2. 16. *Hosti-*
bus suis immortui *Romani*, 1. 18. *Hostibus*
 etiam recipiendis augenda respublica, 1. 1.
- Humani** cibi, 3. 5. pro *esu humana carnis*: sic
Humanae *hostiæ*, 1. 16. *Humana* fragilitas,
 4. 2. *Humanum* caput in fundamentis *Capitoli*
reperitum, 1. 7. generis *Humani* facta
 dicunt, qui res pop. *Romani* legunt, *Præfat.*
 generis *Humani* foedus rumpunt piratæ, 3. 6.
 dominationis *Romanæ*, id est, *Humani* gene-
 ris, 4. 3. sic imperii, id est, generis *Humani*,
 4. 2.
- Hypæcus** *L. prætor*, 3. 19.
- I
- J**acere, de regione dictum, *h. e. sitam esse*, 3. 5.
Jactari laboribus & periculis, *Præfat.*
Jaculari, pro *jacere*, *mittere*, *Panes*, 1. 13. se
 in tela *hostium*, 1. 14. signum in *hostes*,
 1. 11.
- Janiculus* mons, 1. 25: 3. 21: 3. 23. occupa-
 tur à *Portēna*, 1. 10.
- Janus* *Geminus*, 1. 2. *Jani* porta clausa, 2. 3:
 4. 12.
- Iberi*, pop. 3. 5.
Ictum foedus, 3. 5.
- Id* est, 2. 6: 2. 7: 3. 3: 4. 2:
IDEM timendum *isidem*, 4. 2.
- Idonea* clades, *h. e. satis magna*, 1. 12.
- Ignis* accedit incendio, proverbium, 4. 6. *Ignis*
Ætnæus, 1. 16. *Ignis*, claritudinis omen, 1.
 6. *Ignis* haustu perit *Catulus*, 3. 21. *Ponti-*
fex, *Vestales* amplexus aras, tantum non eo-
 dem *Ignē* sepelitur, 3. 21. *Ignē*, ferro, ma-
 nibus, exæquata *Urbs*, 1. 13. *Igni* & aqua
 interdicere, 3. 16. *Ignes* in *naves* jacti, 4.
 11. *Ignium* mora, 2. 15. *Ignibus* & oleo,
 foci *militēs*, 2. 6. *Ignibus* septæ latebræ, 2. 3.
- Ignoscere*, 2. 9: 4. 2.
- Ilerda*, urbs, 4. 2.
- Ille egregium significat & clarum*: sic *magnus*
Ille Africanus, 2. 15. *Cato Ille* *Censorius*,
 2. 17. *pater Ille* *Gracchorum*, *ibidem*. *Me-*
tellus Ille, 2. 17. *Scipio Ille* *posterior*, 2.
 17. *Sic Veget.* 2. 3. *Cato ille* *major*. *Alio-*
rum auctorum exempla non indiligenter collegit
Robertus Stephanus in Dictionario.
- Illustrat* *Asiaticæ* plagæ litora *Cyzicum*, 3. 5.
Illyres, & *Illyri*, 2. 13.
- Illyricum*, 1. 18. in *Illyrico* victi *Cæsariani*,
 4. 2.
- Illyrii* assidui *Romanorum* *hostes*, 2. 3. vincun-
 tur, 2. 5: 2. 13: 4. 12.
- Ima* *Alpium* juga, *h. e. comparata cum aliis*, non
 ita excelsa, 2. 3.
- Imaginaris* rex, *h. e. non justus & legitimus*,
 2. 14. sic *imaginarii* fasces, apud *Livium*, 3.
 41. *Imaginaria* belli indictio, pro *qualicum-*
que, non *soleni*, 4. 10. *Imaginarium* jus, pro
quocunque *prætextu*, 3. 11. Adde *Formulas*
Vet. pag. 377, *Sic Imaginaria* fides, *Sidon.*
epist. 4. 12.
- Imago* pop. *Romani*, *Præfat.* *Imago* potius urbis
 quam urbs, ædificia sine civibus, 1. 1. *Ima-*
go pro Spectro, 4. 7. *Imago* nocturna, pro
somnio, 4. 2. hinc *imaginari*, pro *somniare*,
 apud *auctores*. *Imagines* *Cæsaris* circa templa,
 4. 2. sub *Imaginibus* suis *Araxem* legi con-
 cupiscit *Antonius*, 4. 10.
- Imbutus* ad excidia urbium, 2. 18.
- Imitator* *Ætnæi* *ignis* *Vesuvius*, 1. 16.
- Immane dictum*, *h. e. mirum & incredibile*, 1. 10

Sic Marcellin. 15. 21: *Immane quo quantoque gaudio*. Immania corpora ferro magis patient, 3. 10. Immanissimum gentium Galli & Germani, 3. 10. Immanissimum facinus, 4. 1.

Immanitas gentium, 3. 2. montium, 2. 6.

Immaturus, *pro intempestivo*, 1. 3.

Imber corrumpit arcus, 2. 8.

Imminuere, *pro minuire*, 4. 2.

Immittere percussores, 1. 7: 3. 1. Cof. in Numidiam immittitur, *h. e. mandatur ei, ut in Num. impetum faciat*, 3. 1.

Immolare, 3. 18. *Ur, victima mactatus*, Liv. 42. 29.

Immortui hostibus Romani, 1. 18.

Impar, *h. e. non sufficiens captis*, 3. 17. *Impar, pro debiliore: sic oceanus imparem se fatetur*, 3. 10.

Impatiens jugo, 2. 17. pacis, 2. 8. soli, 3. 6.

Impatientsia Caesaris, 4. 2.

IMPERATOR quanti est, tanti exercitus, 2. 18. Imperatoris clades sacramentum auget, 4. 2. Imp. etiam absens fortuna, *pro paribus militat*, 4. 7. inter Imperatorem & militem medius Caesar, *h. e. utriusque munere fungens*, 4. 2.

Imperium Romanum, nisi sub uno principe, haud ita potuisset coire, 4. 3. circa mala sua districtum, 4. 12. Imperii cursus incurfione Gallica suppressus, 1. 13. cum IMP. magnitudine crescunt vitia, 2. 19. Imp. secreta pignora, 1. 2. Imp. dignitas ornamentis Tarquinii eminet, 1. 5. Imp. fedes, capite in fundamentis Capitolii reperto, promissa, 1. 7. Imp. patrimonium, vestigialia, 3. 13. Imp. senectus quasi reddita juventute revirescit, *Prasat. ita Symmachus, epist. 10. 22. f: Fecistis ut Urbs cana luxuriat in primam deducta latitiam, Et ver illud quondam vigentis aetatis*. Cassiod. 1. 25. f: *Ut antiqui principes nobis merito debeant suas laudes, quorum fabrica dedimus longissimam juventutem: ut pristina novitate reluceant, qua jam fuerant vetustosa senectute fuscata*. Imp. terminus Rhenus, 4. 12. Imp. emulatione infesti Latini, 1. 14. Imperia pleraque vi & injuria constituta, 1. 2. magna suis viribus ruunt, 4. 2. Imperium, *pro potestate: sic Imp. regibus abrogatum*, 1. 7. *pro jussu*, 1. 1: 1. 14: 1. 26: 3. 19: 4. 1: 4. 2. *sic in IMPERIO plus est, quam in victoria*, 1. 14.

Impes, 4. 12.

Impetrare. Saxa à gladio suo impetravit, ne veniret in potestatem hostium, 4. 9.

Impetus barbaris pro virtute, 3. 3. *Vide Habere*. Impetus primus Gallorum, major quam virorum, 2. 4. Impetum facere, 3. 17.

Impiger fluminum, *h. e. inter flumina*, 3. 2. *Sic dicimus, eximius virorum, &c.*

Impigre, *pro fortiter*, 3. 3.

Impingere, *pro impellere contra aliquem, sic egestas Catilinam impigit patriae*, 3. 12.

Impiae pugnae, *de civilibus*, 2. 19. *Ita Claud. in Rufinum*, 2. 63. Impia certamina vocat à civis concitata contra temp. qua parentis instat est. *Qua de causa Impii etiam dicuntur, qui insulantur principi, ut apud Curtium sapius, in causa Philota. Vide etiam Lipsii notam 270. ad paneg. Plinii.*

Implere viam, *pro finire. absolvere*, 4. 12.

Impliciti dumis silvestribus, 2. 3. torrentibus abruptis, 4. 12. *h. e. circumdati, cincti, quomodo fere Impediendi verbo utitur Ovidius, ep. 14. vers. 30. Flore novo madidas impediens comas.*

Imponere statum reip. 1. 1. Ordinare temp. vocat alibi. *Justinus*. Formare. Imponere, *pro proponere, praeficere*, 3. 6. ita crebro Tacitus.

Importunitas, 1. 7.

Importuna dominatio, 1. 8.

Impotentia, *pro potentia immoderate exercita, sic impotentia feneratorum*, 1. 23. *Poenorum*, 2. 2.

Imprecationes morientium, 2. 6.

Improba classis, *pro audaci, nimis avida, nimis alta spirante*, 3. 10. *sic improba spes est apud Justinum*, 22. 7. *Vide Bernec. ad eundem*, 29. 2. *Ita Seneca, epist. 12. 6: Nemo tam senex est, ut improbe unum diem speret. Hoc sensu Plinius*, 2. 26: *Rem ausus etiam Deo improbam, annumerare posteris stellas.*

Imputare, *proprium verbum, neque aliud ea vi reperies, iudicio Lipsii ad Tacit. H. 3. 86. nititur hoc Sueton. Tib. 53. 6. Et Ner. 36. 5. Plinius*, 8. 17. *Gratiam referre, Et nihil invicem imputare, rarum est, Et 29. 1. 2. Sertimus, imputavit principibus, quod HS annuis quingenis contentus esset. Seneca, epist. 104. 8.*

In eum quarto casu junctum interdum significat contra: *ut In aliquem expeditionem sumere*, 4. 12. *In captam urbem faces poscere*, 4. 12. *In aliquem percussores immittere*, 1. 7. *In hostes converti*, 1. 7. *In finitimos resurgere*, 1. 13. *In dominos erigere libertatem*, 1. 21. *In se ipsum converti*, 2. 19. *Interdum usque: sic In Caesarem, Prasat. In seculum nostrum, Prasat. In id tempus*, 1. 17: 2. 20: 4. 12. *Interdum per: sic In menses descriptus annus*, 1. 2. *In classes distributus populus*, 1. 6. *Interdum propter: sic In honorem mortuorum*, 3. 5. *In honorem virtutis*, 1. 3. *In experimentum*, 1. 5: 1. 13. *In ultionem*, 1. 11. *In auxilium*, 1. 3. *In id*, 4. 7. *Interdum intra: sic In corpus suum redire*, 1. 3. *In carcerem detrahi*, 1. 24. *In antecessum. Vide A. In compendium missum bellum, h. e. paucis utrinque demandatum*, 1. 3. *In censum relatus pop. Romanus*, 1. 6. *In potestatem redigere*, 1. 15. *In plana*

INDEX

- plana deducere, 2. 3. descendere, 3. 5. sub-
mittere ædes, 1. 9. In mortem pecudum, *pro*
more pec. 3. 8. In fugam nutare, 3. 10. In-
terdum ubi motum signat, omisi quoque verbi
vicem explet: sic In Cilicium Pompeius, sub-
audi convertitur, 3. 6. Cæsar in eundem rur-
sus Oceanum, 3. 10. exercitus in fugam,
subaudi, se conicit, 4. 2. In cum sexto casu
iunctum varia significationis est, ut ex exemplis
melius cognoscitur. In manu tenere, est, manu
comprehensum tenere, 4. 12. In equis & in
armis excubare, *pro cum equis & armis, ar-*
onatum & equitem, 1. 1. In tabulis relata ci-
vium discrimina, *h. e. redacta in tabulas, &*
in iis jam extantia, 1. 6. In equis venire,
h. e. insidentes equis, 4. 2. sic In equis candi-
dis conspecti Castor & Pollux, 1. 11. In
sua dignitate mori, *h. e. excultum insignibus*
honorum, 1. 13. In ipsa morte ira vivit, *h. e.*
inter mortem, dum moriuntur, 1. 18. In offi-
bus capitum bibere; *pro ex offibus*, 3. 4. Ita
Seneca, Agamemn. vers. 878: *Mœrumque in*
auro veteris Assaraci trahunt. In partibus
scilicet esse, favere partium alterutri, 3. 5:
5. 14: 4. 2. In tempore, *h. e. opportune*, 3.
3. In curulibus sellis se ponere, 1. 13. In
emissum & intellectum: sic comitiis, *pro in co-*
mitiis, 3. 16. Ita legendum putem apud Lam-
pridum, Helioab. cap. 25. mimicis adulter-
iis: loquitur autem ibi non de poenis solum
adulteriorum, sed ipsa libidine. Talis locutio est:
gladiatorio munere prædedit, Suet. Claud. 2. 7.
Inaccessus aditus, quo non potest accedi, 3. 1.
saltus, 12. 4.
Inauguratio Capitolii, 1. 7.
Incalescere, 3. 15.
Incendere, *pro animare, stimulare*, 3. 5. cupi-
dine libertatis incenditur populus, 1. 8.
Incendium Romæ, 1. 13. Incendio proximo-
rum ædificiorum hostem submovere, 4. 2.
Incendia Carthaginis, 2. 18. Incendius Ur-
bem distringere, 4. 1. Incendium *metapho-*
rice sumptum, pro bello aut clade: sic INCEN-
DIUM male obrutum resurgit, 3. 21. In-
cendii Thessalici cineres recalescunt, 4. 2. In-
cendio Antoniano quasi ignis accessit Lepidus,
4. 6. Incendium suum ruina restringere, 4.
1. quasi ex obruto Incendio subita de cin-
cibus flamma, 2. 15. **INCENDIA** parum
fideliter extincta majore flamma reviviscunt,
3. 5.
Incensis mœnibus, quasi sacramento ne redirent,
bellum movent Helvetii, 3. 10. Sic, *puto, le-*
gendum in carmine Petronii, de bel. civ. vers.
283: Sumite nunc gentes incensis mœnibus
(editione mentibus) arma. Nam mox idem
quasi repetit: Sumite & in medias immittite
lampadas urbes.
Incertum. Vide Dubium.
In iuvissimum viris armisque tempus, *Præfat. h. e.*
- promptissimum, fortissimum.* Sic incitatussum
furor est apud Marcellinum, 31. 4. *pro maxi-*
mo. Nam incitare interdum augere est, ut
apud Tacitum, 3. 25.
Incivilis se efferre, *h. e. supra aequalitatem ci-*
vium, 1. 26. Tacito, 1. 12. est plusquam
civilia agitare. Vide Bernec. ad Sueton. *Cæs.* 75.
10.
Inclinare ad hostem, 1. 3.
Inclinatium cornu, 4. 7. in fugam nutans, ut alibi
loquitur. Inclinata acies saepe apud historicos.
Inclita Numæ religio, *h. e. celebris & magni*
æstimata, 1. 2. Incliti armis Romani, 3. 1.
descendit hac vox à verbo Cluo. Inclito portu
urbs, 1. 20. Ita Sallustium, H. 4. 2. regnum
Perfidis inclitis diviris.
Inconditus, *pro agresti, rudi, impolito: sic Incon-*
ditā moribus gens, 1. 13. Inconditi clipei, 3.
20. hostes, *pro inordinatis, confusis & palanti-*
bus, 1. 17. Inconditæ rates, 3. 8.
Inconspicuus, *h. e. inglorius, ignobilis*, 4. 2.
Incremare, *pro concremare*, 4. 12.
Increpare, est hostibus illudere, *diceria in* ja-
cere, 3. 3. Increpare ambitum, moram, otium,
4. 2. Increpare victis superbe; 1. 13. Nos
nimis places ea lectio, cum Increpare vis in-
veniat in tertio casu iunctum: legendum fer-
te: gladio, insuper vix victis increparent:
saltem addita particula in; & una voce in duas
disposita: nam b & v frequenter invicem mu-
tant: & æ diphthongus cum e vocali in anti-
quis libris solemmiter confunditur. Increpare
etiam ad facta translatum, sic vallum Urbis
Remus increpat saltu, 1. 1.
Incubare, *pro pertinaciter inharere, incumbere:*
sic Italie Incubat Annibal, 2. 6. Urbis fau-
cibus Porfena, 1. 10. prædæ Histri, 2. 10.
Incumbere, *pro summo studio urgere, sic Appu-*
leius rogandis legibus incumbit, 3. 16. In-
cumbere, de bello quasi mole aliqua dictum,
4. 2.
Incurrere in hostem, 1. 9: 3. 4.
Incurio Gallorum, 1. 13. Incuriones, 3. 10.
Incurionibus crebris fatigare, 4. 12.
Incutere pavorem, *pro facere pavi. terrere*, 3. 10.
Indago, *proprie venatorum res; per translationem*
de iis quoque dicitur, qui undique opprimuntur
& cinguntur: sic quasi per Indaginem captæ
rates, 4. 2. Cantabri ritu ferarum, quasi In-
dagine debellati, 4. 12. quicquid piratarum
fuit, quadam Indagine inclusum & oppressum,
3. 16. Sic Plin. paneg. cap. 34. *Alibi pos-*
narum indagine inclusi delatores.
Indicere bellum, 2. 8.
Indictio belli, 4. 10.
Indigena porio, 2. 18.
Indignum facinus, 2. 16. imperio mulieris pe-
rire, Indignius, 2. 5.
Indira saxeo monti urbs, *h. e. imposita, inadifi-*
cata, 3. 1.

I N D E X.

Iadotes Servii eximia, 1. 6. **INDOLIS** magnæ
 figum, sperare semper, 4. 8.
 Induciomarus Trevir, 3. 10.
 Induere nomini capi oppida, *h. e. nomen eorum
 addere suo*, 1. 11.
 Indulgenter habere, *pro leniter tractare*, 1. 18.
 Indulgere aliquid alicui, 2. 14. **Ind. spectacu-**
lis, 3. 12.
 Indi, 3. 5. legatos ad Augustum mittunt, 4. 12.
 Industria Ciceronis, 4. 1. factorum, 1. 8. for-
 tunæ, 2. 8 : 4. 2. Traquimii, 1. 5. **INDU-**
STRIA viribus temperatur, 2. 12.
 Industrie, 1. 6.
 Inequitare campis, 4. 12.
INERTIA Cæsarum imperium confenescit, *Præ-*
fatus.
 Inescare, *esca objecta illicere*, 3. 5.
 Inexpiabile bellum, *h. e. implacabile*, 4. 4. *Ita*
Livius, 33. 33. & *Justinus*, 38. 6.
 Inexplebilis honorum fames, 3. 21.
 Infantes suos necant Cimbræ, 3. 3. in ora Ro-
 manorum mittunt Alpinæ, 4. 12.
 Infantia pop. Romani, *Præfatus*.
 ad Inferos secum ferre, 4. 8. *Pirasis Sacra quo-*
que scriptura usitata, ut Genesios capite 42. in
fin. ab Inferis emergere dicebantur qui ex
desperatis rebus eluctati erant, quasi à mortuis
resurderent, 2. 6. *Vide Desid. Heraldum, ad ista*
Arnobii, lib. 2. Et ab Orci faucibus, quem-
admodum dicitur, vindicari.
 Inferiæ, 2. 6 : 2. 18.
 Inferre cladem, 1. 13. lumen, 4. 7. *Sic Ovid.*
Fast. 2. 352. --- illatis ignibus acta patens ;
signa, 1. 22 : 2. 16. stuprum, 1. 7.
 Inficiari, *pro negare*, 1. 22.
 Infundum glacie flumen, 3. 4. *Eadem metaphora*
Tacitus, 1. 61. fallaces campos dicitur.
 Infinitivus pro imperfecto indicativi, 4. 4 : 4.
 11. *Quintilian. declam. 3. pag. 8. f. Sic in*
Suet. Ner. 40. f. lego : præcipere conatus rem
silentio obliterare. Est hac enallage modorum
apta narrationibus Sæptuaginta qualis illa
apud Sallust. Jug. 100 : Col. omnia provide-
re, apud omnes adesse, laudare, increpare
mercentes, &c.
 Influcere, *de populo dictum, significat cum copia*
venire, 1. 1. *sic Influentia negotia, Plin. pa-*
nog. c. 81.
 Infractus, *pro fracto*, 2. 2. *Sic Livius*, 40. 40.
Virg. Æn. 12. 1. & infractor, Sulpicius Se-
verus, Hist. sacra, lib. 2. pag. 166.
 Infusæ victimarum, 4. 2.
 Infundere urbi agmen militum, *pro immittere*,
 3. 21.
 Ingauni, pop. 2. 3.
 Ingenium Asturum in pacis partes promptius,
 4. 12. Græcum Italicis artibus mixtum, 1. 5.
 Romuli asperius, 1. 1. Ingenio varii Rom.
 reges, 1. 8. Ingenia formantur situ locorum,
 3. 2 : 3. 4. Ingenium loci, *pro natura loci*,

2. 6 : 2. 17. *Sic Plinius*, 172. *Papinius*,
Silvarum, 2. 278. *Sallust. Hist. 3. 5. Ita in-*
genium pavoris. Claudianus, in Eutrop. 2.
470. Livius alicubi de Censura : ut imperium
suo vehemens mansueti permitteretur ingenio.
Addo Plinium, 10. 58. *Rutilius Itiner. vers.*
328 : Sive loci ingenio, seu domini genio.
 Ingratissimi hominum, 3. 5.
 Ingruentes hostes, 4. 2.
 Inherere montibus, 4. 12. scopulis, 4. 12.
 Inhiare auro, thesauris, 3. 11.
 Inhibere adoptionem, *pro impedire*, 4. 4. arcus,
pro remittere, 4. 10.
 Inhonorata societas, 2. 8.
 Incit, *pro incit*, 1. 10. *Ita Silius*, 18. 570.
Sic abicit, Juven. 15. 1. adicit, Martial. 4.
54 : 10. 82. Vetus epitaphium : Centenas adic-
it numero crescente coronas, deicit, Asinius
Gallus, apud Suet. de claris Gram. cap. 12.
subicit, Lucanus, 7. 774. Ovidius de Ponto,
2. 3. Turpe putas abici, quia sit miserandus,
amicum.
 Injicere manum, 3. 14.
 Inimicus nobilitati, 3. 16.
 Iniquus nobilitati, 3. 16.
 Inter Initia Urbis, 3. 19.
 Injuria favorem conciliat, 4. 2 : 4. 4. Injuriæ
 opportunus juvenis, 4. 4. **INJURIIS** agita-
 tus populus, cupidine libertatis incenditur,
 1. 8. Injuriæ & contumeliæ differentia, 4.
 12.
 Immodum, *pro admodum*, 3. 1.
 Innocia pastoriæ sectæ integritas, 3. 12.
 Infani montes, 2. 6.
 Infestari aliquem probriis, 4. 4.
 Infidere arcem, 3. 21 : 4. 2. collem, 3. 23.
 harenam, 4. 7. mare, 4. 8.
 Infidiarum fallacia. *Vide F. Infidiis mandare*
scelus, 3. 1. Infidias disponere, 3. 10. per
 Infidias aliquem aggredi, 1. 10 : 2. 17. **IN-**
SIDIIS sublati hostis videtur aliter vinci
 non potuisse, 2. 17.
 Insignia magistratuum ab Etruscis, 1. 3. per
 Tarquinium, 1. 8. regia regni. *Vide R. In-*
signia imperatoria projecta, 1. 18. *Exemplum*
simile, simulque trajectiuncula, occurrit in Hist.
Miscella. 6. 8. ubi legendum : Mithridates vix
DC equibus comitatus aufugit, diademate
& tiara, ne agnosceretur, abjectis. Castra
ejus direpta, &c. Hinc intelligitur illud in li-
bris Macehæarum, 2. 8 : Nicanor, depofita
veste gloriæ, per mediterranea fugiens. Addo
Xiphilin. Trajano, pag. 254. Insignia senatu-
pro ornamentis, hominibus qui senatum deco-
rant, 4. 1. sic insignia virtutis, 2. 2. quæ ali-
bi monstra virtutis vocat.
 Insignia, *subaudi facta*, 3. 10. Insignia trabes
 & fascibus tropea, 2. 17. insignibus Marco-
 manorum spoliis tropeum, 4. 12.

Infimus,

INDEX.

Infimul, pro iunctim, simul. Præfat. Ita Statius, Sil. 1: 6. 36. Et gentes aliæ infimul rogatas. Collectio Chron. ex Anonymo, qui sub Alexandro Severo vixit; sine lib. 1. Fiant infimul anni CCCXLVI. Ut autem infimul omnes conspexit, Gesta DEI per Francos, pag. 63. vers. 27. Adde Paul. Diac. lib. XV. in morte Attilæ. Apuleius, 1: Florid. hoc sensu utitur voce Cunctim.

Insolentia Fabiæ, 1. 26. Gallorum, 1. 13. Lepidi, 3. 23.

Instar navalis belli, h. e. speciei, similitudo, 3. 5.

Instare, pro adesse, incumbere, urgere, imminere, 3. 5. Instare vestigiis, 4. 11.

Instinctus deorum, 1. 9.

Insubres assidui Rom. hostes, 2. 3. vincuntur, 2. 4.

Insulæ Fortunatæ, 3. 22. Insularum fatum, 3. 9.

Insultare, 1. 18. Insultatum reliquis C. Gracchi, 4. 15.

Insultatio Germanorum inter cædem Variam, 4. 12.

Insurgere totis viribus, 3. 18. sic Consurgere.

Intacti Umbri, h. e. bello nondum lacerati, 1. 17.

Intactæ viæ, per quas nemo iter fecit, 3. 10.

Sic Intactum freum effi apud Claudian. belli Getici principio. In eodem tamen carmine, vers. 180. non intactum nubibus Olympum legerim, sed interctum.

Integer & recens, 3. 1. Idem quod intactus: sic Integra provincia, 2. 17. Cæsar. de bel. civ. 2. 5: suos cohortatus, quos integros superavissent, ut victos contemnerent.

Integrata amicitia, 4. 10.

Integritas pastoriæ sectæ, 3. 12. virginitatis, 2. 6.

Intelligit vires suas Hispania jam victa, 2. 17. Idem verbum in simili sententia Plauti: Tum denique homines nostra intelligimus bonâ, cum qua in potestate habuimus, ea amisimus. Intelligere pacem, 4. 12.

Inter duos currus distractus Fufetius, 1. 3. Inter manus laceratus Athenio, 3. 19. Bæbius, 3. 21. Inter mortem Traquinii substitutus Servius, h. e. dum moritur, 1. 6. Inter etiam postponitur, ut Cretam inter, 3. 6. Rhodanum inter, 3. 10.

Interamnium, urbs, 3. 21.

Intercedit bello Oceanus æstibus subductis, 3. 10. h. e. impedit pugnam, & vetat, quo sensu & Tribuni pl. dicebantur intercedere.

Interceptus Cof. h. e. captus, 2. 2. sic Interceptus exercitus, 3. 4. Interceptæ naves, 3. 7. Intercepti etiam dicitur, quod alii destinatum, ab alio excipitur: sic Intercepta tempestate victoria, 2. 2. Interceptum à Jove vorum Marti nuncupatum, 2. 4.

Interdicere, pro perire, intercepti, 2. 2.

Intercludere hostem comæatibus, 3. 19: 4. 2.

Interdicere igni & aqua, 3. 16.

Interdiu tenebræ, 4. 2.

Interfluens Urbi Tiberinus, 1. 4.

Interim, pro interdum, 1. 26. Sic apud Senecam, de ira, 1. 16. Interim optimum misericordiam genus est, occidere: & Consul. ad Helviam, 16. 11. & 12. Item Senecam Tragædum, in Hercule OEtæo, versu 481. Plinium, epist. 10. Quintil. Instit. Orat. 10. 1. p. & Declam. 9. §. 30. Apuleium, lib. 1. pag. 119. Senec. pr. Epitom. 4. Controvers. & alterum Senecam; de benef. lib. 1. in fine. Corrigendus est Seneca, Controvers. IX. quæ inter jocum ipsis dominis veniunt, lege: quæ interim cum ipsis dom. veneunt.

Intermentia, 1. 4. Ad eam formam compesca sunt, intercolumnia, apud Cicer. in Verrem, 1. 19. interfemineum, apud Apulei. in Apologia: internodia, apud Virg. in Ciri, circa finem: intercapulium, apud Apulei. princ. Floridorum.

Internecio, universalis clades, 2. 17: 2. 18

Internoctu, 4. 2.

Intervenire, pro intercedere: sic. Interventit pro sociis pop. Rom. 1. 13. Interveniunt rapæ pugnantes, 1. 1. Interveniente flumine ignis abruptitur, 2. 2. Interveniante quasi natura, ad mare subsistunt Thracæ, 3. 4.

Intestinum mare, pro mediterraneo, 4. 2. Græcè τὸ εἶναι θαλάσσης appellant, Agellus, 10. 7.

Intolerantius, pro intolerabilibus, 4. 12. Hoc sensu usus est Opius, acutus epigrammatum scriptor: Conjugio esse jugum non intolerantius ulium.

Intra gloriam facinus Horatii, h. e. minus gloria, 1. 3. Intra pudicitiam Augusti, polchritudo Cleopatæ, 4. 11. Sic Quintil. 11. 3: Scripta Hortensii intra famam sunt, h. e. minor fama. Utitur eleganter Tullianus, ubi de Tartariæ Præcipiensibus dicit, eos cibo & potu uti, non modice tantum, sed intra modum. Utitur & Lipsius, de M. R. 3. 4. gladii certe breviculi, & valde intra pili modum, qui tamen in eadem voce Senecam, de benef. 6. 32. corrigit. Sed rectius, si quid video, exponit Bernecerus, intra pudicitie maledictum, cum nondum adhuc publice male audiret, quod etiam velle videtur Græcorum, suspicio. 8. 10. Sic intra pubertatem mori, est nondum puberem mori, Caio Inst. 2. 4. Horat. ad Pisonem: Intra ipem venia cantus.

Intra ripam, h. e. in ceteriore ripa, 3. 10. Sic Ovidius, Trist. 2. 127, voce Cirra utitur.

Intermiscere, 4. 3.

Introsisse victoriam fuit, 2. 7.

Invadere hostem, pro aggredi, 1. 16: 4. 2. Urbem, 1. 13: 3. 20. maria, 3. 6. Invadere significat, aliquid vi aut fraude occupare: sic Invadere gubernacula Urbis, 1. 6. regnum, 1. 8. regnum & bellum, 2. 14. rempublicam, 4. 2.

INDEX.

Invehi in fugientem, *pro persequi fug.* 4. 2.
 Invenire quoddam, quam vincere, major labor,
 2. 3. Invenire, *pro offendere*, 3. 10.
 Inviclus armis pop. Romanus, 3. 1. Invicla Cæ-
 sarum fortuna, 4. 7. Cimbrorum rabies, 3. 3.
 Numantia, 2. 18. Invicli à veris regibus Ro-
 mani, ab imaginario superantur, 2. 14.
 Invidia deum, 1. 13. Sic *Curtius*, 6. 2 : & 10.
 5. fortunæ, 4. 2. Invidia vicit clementiam
 Cæsaris, 4. 2. Invidia ex potentia, 4. 2. In-
 vidia, *pro odio & mala existimatione*; διαβολή.
 Dionys. in Excerpt. Valef. pag. 533. Cc. ep.
 fam. 8. 8. ita sub exteri regis invidia graf-
 santur Cilices, 3. 6. h. e. regis nomen praten-
 dunt, eique invidiam concitant. Sic Tutores
 regis sub aliena invidia regnasse, est apud
 Livium, 24. 25. Invidia regante mea-----
 Lucan. lib. vii. v. 269. Diocletianus severi-
 tatem suam aliena invidia voluit explere.
 Hist. Miscellæ. 10. 44. Sic *Arnob.* lib. 1 : *Ut*
inter Assyrios & Bactrianos, &c. dimicaretur,
 invidia nostra hæc fuit? Invidiam extenuare,
 3. 18.
 Invisus, *pro nunquam viso*, 4. 12.
 Invitat occasio, 3. 5.
 Invius exitus, 3. 20. saltus, 1. 17. Inviu tu-
 muli, 3. 10.
 Inulcum cadere, more pecudum, 3. 3. sic in
 Sallust. *Catilin.* 58. 11 : *Cavete, ne inulti ani-*
mam amittatis, neque capti potius, sicuti peco-
ra, trucidemini. Josephus, 13. 24. vertit, *καὶ*
ἐχθροὶ διήλυν ἐσθλὰς καὶ κακοὶ κακοὶ, non In-
ulcum occumbere solatio morientibus, 3. 3 :
 3. 21.
 Inundatio sanguinis, 1. 13.
 Involvere, *pro corripere, complecti, trahere* : sic
 bellum Tarentinum totam fere Italiam una
 ruina involvit, 1. 18. Mithridates totum
 Orientem sua ruina involvit, 3. 5.
 Inusitata maxime terrent, 1. 18. *Hoc vult Par-*
menio apud Curtium, 4. 13 : *Vanis & inani-*
bus militem magis quam iustis formidinis caus-
sis moveri. Vide *Plut. Mario*, cap. 23. *Iusti-*
num, 11. 9. *Cæs. Civ.* 2. 4.
 Ionium mare, 2. 7 : 2. 15.
 Ipse fere amphitricum est, ut in his : Ipse ille,
 4. 2. sic *Cicero ad Atticum*, 2. 1. me illum
 ipsum vindicem aris alieni. Sic emendandum
 putabam in *Iustino*, 5. 4 : Ipsos illos deos gra-
 tulanter tulere obvium, quorum execrationibus
 erat devotus. Item in *Seneca*, ad *Marcianum*,
 cap. 111 : ipsi illi (non illam) hostibus cum
 veneratione & pace mutua prosequentibus. Sic
Tacit. 1. 43 : *isidem istis cum militibus.* *Apu-*
lici. *Apolog.* eandem illam filia sua machinam
Rufinus admover. Ipso adventus hostici nuntio
 fugatur Antiochus, 2. 8. Ipso Punici ma-
 ris nomine quidam deficient, 2. 2. quo loco
 etiam Punico legitur : utrumque defendi potest :
 prius est, ut illud *Sidonii*, *epist.* 8. 12? Quam-

libet sola hiemalium mensium nomina tre-
 mas, *posterius*, ut illud *Ovidii*, *epist.* 13. 53 :
 Ilion & Tenedos, Simoisque, & Xanthus, &
 Ida, Nomina sunt ipso pene timenda sono.
 Sic *Nazarius Paneg. cap. XVIII* : Quid memo-
 rem Bructeros? quid Cherufcos, Vangionas,
 Alamanos, Tabantes? Bellicum strepunt no-
 mina, & immanitas barbariæ in ipsis vocabu-
 lis adhibet & horrorem. Sic *noſter Flor.* 3.
 10. nomine ad terrorem composito. *Hieron.*
tomo IX. cap. 174. A : potentia magis quam
 nomina. Ipsorum etiam barbari barbarorum
 Myfi, 4. 12. Ipsa beneficiorum potentia gra-
 vis liberis, 4. 2. Ipsa clades imperatoris sacra-
 mentum augeat, 4. 2. in Ipsa morte, ira vivit,
 1. 18.
 Ira vivit in ipsa morte, 1. 18. Idem expressit
Silius, *sine libri quinti* : Fronte minæ durant,
 & stant in vultibus iræ. Sic de *Catilina Sal-*
lustius : ferociam animi quam habuerat vivus,
 in vultu retiens. Iræ pluraliter, 2. 15.
 Ire in arma, 4. 5. in sudorem, *pro resolu*, 2.
 4. furor isset ultra Alpes, 4. 1.
 Irrigari, *pro vegetari sanguine digesto*, 1. 23.
 Isara, fl. 3. 2.
 Isauricus, cognomen *Servilii*, 3. 6.
 Isaurus, urbs, 3. 6.
 Ita, *Jurandi formulis inseruit*, 1. 1.
 Italia subacta, 1. 26. contra Urbem confurgit,
 3. 18. Italiae vastatio, 2. 6. Italia sua con-
 tenti debuerant esse Romani, 3. 12.
 Itatorum rebellium duces, 3. 18. quibus adde *Du-*
illium apud Frontinum, 1. 5. *Guttam Capua-*
num, apud Appianum, civ. 1. pag. 405.
 Statium, apud eundem, civ. 4. p. 603.
 Iter aperire ad victoriam, 1. 14. in Italiam, 2.
 6. adgubernare pedibus, 3. 5. stellis sequi,
 3. 5.
 Itum est, 1. 9.
 Iuba Maurus, 4. 2. Pompeianatum partium,
 4. 2. interficiendum se præbet, 4. 2. de Ju-
 ba triumphus Cæsaris, 4. 2.
 Jubere leges, h. e. ratas habere, facere, 3. 17.
 tributa, *pro imperare*, 2. 6.
 Judæi, 3. 5.
 Judiciaræ leges, 3. 12.
 Iudicio suo, scelere alieno uti, 4. 7.
 Iudicia ad equites transita, 3. 13. in quæstu
 habita, 3. 12.
 in Jugulo hostes, 2. 6.
 Jugum, *pro culmine montis*, Maleum, 2. 9.
 Pyrenæum, 2. 17. Juga Alpium ima, 2. 3.
 Vide Ima. Juga Tridentina, 3. 3.
 Jugum, 1. 11. sub jugum mittere, 1. 11 : 1.
 16. quasi Jugo, sic ponte captus Rhenus, 3.
 15. Jugum, *pro servitute* : sic Jugi impatien-
 tes populi recens domiti, 2. 17 : 4. 12. Sic
 apud *Tacitum*, H. 4. 17 : *Servitum Syria A-*
ſiaque, & suctus regibus Oriens, multis adhue

INDEX.

- in Gallia vivere, ante tributa genitos. Jugum*
excute, 2. 14.
- Jugurthinum bellum, 3. 1.
- C. Julius Cæsar. Vide Cæsar.
- Julius Cæsar Sextus Cof. 3. 18. vincitur à so-
ciis, 3. 18.
- Julius Proculus, 1. 1.
- Julia Pompeii conjunx, 4. 2.
- Julia gens, 4. 4.
- Julus Albam condit, 1. 1. Idem diceret Arno-
bius, lib. 2. si per correctores liceret. Verba sunt
editionum: Cujus focer Latinus fuit? *Ænææ*:
genitoris Latinus cujus? Albani oppidi con-
ditoris. Cui dubium esse potest, quin scripserit
auctor: Genitor is cujus? ad quod is imperiti
notarunt Latinus, quasi de eo loqueretur, non
de *Ænæa*: qua glossa solenni librariorum more
deinceps in contextum recepta est: Et quod a-
liis videretur sensus turbator, dua voces con-
juncta.
- Jungere ponte Urbem: sic Bonna & Gefonia
pontibus junctæ, 4. 12. mole, bello regio-
nem, 2. 2. Bosporon, 3. 5. sic ponte com-
mittere dicit, 1. 4. flumen gelu concretum
jungit ripas, 4. 12. Jungere manus, integrata
amicitia signum, 4. 6.
- Jupiter. quasi præfens in Capitolio, 1. 13: 3.
21. intercipit votum Gallorum, 2. 4. Fere-
trius, 1. 1: 1. 12: 2. 4. Stator, 1. 1.
- Jurare in verba, 3. 16.
- Jus apud barbaros nullum, 1. 13. JURIS quod
ipse composueris, oblivisci non decet, 1. 24.
Jure agere. h. e. jure gentium queri de illis
injuriis, 2. 5. JURE retinentur provincie, 4.
12. Jure sævitum, 3. 21. nisi forsan ex more
Flori addenda vox, quasi jure, ut 3. 14. aut
intelligendum de jure non justo, de quo, 3. 23.
Jure suo temp. peculantur equites, h. e. con-
cessa legibus potestate abutuntur ad peculatum,
3. 17. Jus belli, 3. 5: 3. 19: 3. 23. civita-
tis, 1. 14: 3. 18. hereditarium, 2. 8. quo
loco malim legere: hereditario jure possidebat:
sicut infra, 3. 13. nec enim poscere *Lysimachiam*
opus habebat, quam jam obtinebat, & instaura-
bat, ut testatur Livius, 33. 24. Ita forsan
emendandus Apuleius, *Apol.* neminem nostrum
pauperem esse, qui supervacanea nolit, possi-
det (pro poscit) necessaria. Jus imaginarium,
3. 11. provocationis, 1. 9. sanguinis, 3. 1.
testamenti, 2. 20. tribunicie potestatis, 3. 14.
victoriæ, 2. 7: 3. 7. Jura armis faviora, 4.
12. humana atque divina, 3. 5.
- Jusjurandum non renuendi nisi capta urbe, &
similia, 1. 12: 1. 16: 2. 4. Tale etiam La-
bieni apud Cæs. civ. 3. 87. & Casarianorum
apud Appian. civ. lib. 2. pag. 467.
- Justa, pro inferiis, 4. 2.
- JUSTITIA gubernandi imperia, 1. 2.
- Justus exercitus, 3. 20. Justum prælium, 2. 7.
Hoc sensu justa arma apud Tacit. 14. 32. qua
- militaria sunt Sallust. Cat. 56. 3. apud eun-
dem Tacitum etiam reperitur justus exercitus,
H. 4. 21. id est, plenus: sic noster, 3. 20.
- Juturnæ lacus, 2. 12.
- Juvenis appellatur Augustus intra vicefinum an-
num, 4. 4. Juvenis, pro homine quadraginta
annorum, 4. 8. JUVENES opportuni inju-
riz, 4. 2.
- Juventus prætor vincitur à Pseudophilippo, 2.
14.
- Juventa imperii, Præfat. Juventæ prima fax,
1. 1. pro primo impetu servoris juvenilis. Ju-
venta atas est, 1. 7. Vide centuriam epist. phi-
lolog. editam Francfurti, anno 1614. epist. 36.
qua est Hermanni Buschii.
- Juventas pro dea inventa, 1. 7. pro atate, 2. 1.
Dio, pag. 611. C.
- Juventus, pro juvenibus, divisa per tribus, 1. 1.
mirum in modum exercita, 1. 3. Capitolium
defendit, 1. 13.

K

K Παύλην, 2. 10.

L

L Abienus T. 4. 2.

L Labienus, superioris filius, 4. 9.

Labor ventorum, 4. 11.

Laborare, pro periclitari, 1. 12.

Lacedæmon, urbs, 2. 2. compescitur, 2. 7.

Lacedæmonii Tarenti conditores, 1. 18.

Lacerare semet bellis civilibus, 2. 9. Lacerare
furtis hereditatem, 4. 4.

Lacertos movere, pro convalescere, Præfat.

Laceræ comæ, 1. 1.

Lacessentibus causis, 2. 17. finitimis, 1. 9.

Lacones trecenti, 2. 8. Admonens hi loci apud

Senecam, *Suafor.* 2. ibi Victor Statorius: Tre-

centi, sed viri; sed armati, sed Lacones, sed

ad Thermopylas. Nunquam vidi plures tre-

centis; lege trecentos: Et hoc est, quod decentis-

simi generis frustam sententiam vocat Seneca.

Pluribus exponerem το γυναικων hujus lectionis,

si modus instituti caperet.

Lacus Mæotis, 3. 4. Regelli, 1. 11. Vadimo-

nis, 1. 13.

à Lævis, 3. 2.

Lævinus M. Valerius Cof. 2. 6. Philippum vin-

cit, 2. 7.

Lamponius Samnis, 3. 21.

Lanceæ Cimbrorum, 3. 3.

Lancia, urbs, 4. 12.

Lapidare, lapidibus obruere, 1. 22.

Lapidatio, conjectio lapidum, 3. 18.

Lapis, pro milliari, 2. 6.

Largitio bellorum gladiatoriorum causa, 3. 12.

Largitio Drusi, 3. 17. Largitione suspectus

Melius, 1. 26. nulla Largitione in pretium

libertatis

INDEX.

- libertatis corrumpi, 1. 26. *Largitio igitur tum ad alias quoque liberalitates pertinet; tum in specie ad editiones gladiatorii muneris, aliorumque spectaculorum. Quamvis Agrelius distinguat, Largitatem humanitatis esse; Largitionem ambitionis.*
- Lars Tolumnius, rex Veientium, 1. 12. *Vide Val. Max. lib. x.*
- Lathenes *Cretensis*, 3. 7.
- Late circumfert arma pop. Romanus, *Præfat.* Late per Etruriam infesta signa volitant, 1. 17.
- Late fusus exercitus, 2. 16. Late fundis civium Romanorum tenetur Sicilia, 3. 19. Late concurrat ad nomen Marii, 3. 21. Late Parthos cædit Ventidius, 4. 9.
- Late domantur Liburni, 2. 5.
- Latus naufragia sua trahunt Galli, 1. 13. Latus ærarium replent opes Cypriæ, quam ullus triumphus, 3. 9. Latus ut vinceret Cæsar, Pompeianis accessit Juba, 4. 2. *Horatius, Od.* 3. 17. Late tyrannus, *Sallust. Jug.* 5. 5. *Syllacis Imperium in Africa late valuit.*
- Latebræ ignibus septæ, 2. 3.
- Latifundia, 3. 18.
- Latinarum festum, 3. 18.
- Latini vincuntur, 1. 14. mixti Romanis, 3. 18: 1. 1.
- Latum, 1. 1: 1. 7: 1. 11. contra Urbem confurgit, 3. 18.
- Latio promissa civitas, 3. 12.
- Latrones, *pro piratis*, 3. 6. *sic Latrocinium maris pro piratica est apud Justinum, 43. 3. Strabo, lib. 14. habet ληστὴν καὶ κλέφτην, καὶ κλέφτην ὁ ληστήν. Ita:*
- Latrocinari est piraticam facere, 3. 6.
- Latrocinia magis quam bella, 2. 3. ad latrocinia magis, quam aperto habiles Marti, *Marcellinus*, 15. 23. *Sic apud Sallust. Jug.* 97. *pugna latrocinio magis, quam prælio similis. Liv.* 35. 7. latronum magis, quam hostium excursiones; & 33. 15. proximum bello quod erat, in latrocinium versi. *Vide Gentil. de jur. belli*, 1. 2. Latrones & hostes in libris juris sapissime opponuntur. *Vide Lexicon Brissonii*, voce latrones. Latrocinii evanescere, 3. 3.
- Latus imperii nudum, 3. 5. *Metaphora à gladiatoribus desumpta, quos, ut ait Seneca, de ira*, 1. 11. ars tuetur, ira denudat.
- Laureati victoriæ nuntii, 3. 3.
- Lauro, *arbo*, 3. 22. apud Lauronem cæsus Cn. Pompeius, Magni filius, 4. 2.
- Laurus in prætoria nata, 2. 7. Laurus, *pro triumpho*, 4. 2: 4. 12.
- Lechulus aureus, 3. 5.
- Legatio, *pro officio legati, sive locum tenentis*, 2. 8. *pro officio legati, sive nuntii*, 2. 2. *pro legatis ipsi*. Legatio Allobrogum sollicitatur à Catilinariis, 4. 1. Appuleii ad Senatum, 3.
16. Cæsar ad Ariovistum, 13. 10. Cimbrorum ad Romanos, 3. 3. Cimbrorum ad Marium, 3. 3. Indorum ad Augustum, 4. 12. Orodis ad Crassum, 3. 11. Pyrrhi ad Romanos, 1. 18. Romanorum ad Achæos violatur, 2. 5. ad Illyrios violatur, 2. 5. ad Jugurtham corrumpitur, 3. 1. ad Tarentinos violatur, 1. 18. Sarmatarum, Scytharum, Serrum ad Augustum, 4. 12. Legationis dux, *h. e. princeps*, 2. 6.
- Legati, *pro vicariis imperatorum*; Gall. *Lieutenans*, 3. 6: 3. 10: 3. 22: 4. 2: 4. 9: & 4. 12.
- Legiones tres à Germanis cæse, 4. 12. undecim à Parthis, 3. 11.
- Lentulus *Marcellinus* legatus Pompeii, 3. 6.
- Lentulus prætor vincitur à servis, 3. 19.
- Lentulus Cn. Cornelius Clodianus vincitur à Spartaco, 3. 20.
- Lentulus P. Cornelius Sulla prætor conjurat cum Catilina, 4. 1.
- Lentulus L. Cornelius Crassus Cos. 4. 2.
- Lentulus Dacos vincit & Sarmatas, 4. 12.
- Lentulus Gæticus. *Vide Cossus*.
- Lentuli Batiati ludus gladiatorius, 3. 20.
- Leonidas, 2. 2.
- Lepidus M. *Emilius* bellum civile concitat, 3. 23.
- Lepidus M. *Emilius* triumvir, 4. 6. fratrem proscrit, 4. 6. ad Urbis præsidium relinquitur, 4. 7.
- Leucas insula, 4. 11.
- Leucates mons, 4. 11.
- Levis armatura, 4. 2. Levis præsidia, 4. 2.
- Lex Sulpicia, 3. 21. Leges agrariæ, 3. 3: 3. 13. Augusti, 4. 12. frumentariæ, 3. 13. Gracchanæ, 3. 16: 3. 17. judicariæ, 3. 12. Leges Rom. à Græcia allatæ, 1. 24. Leges citant nefas, *h. e. facinus examinatur legibus*, 1. 3. Leges ferre, jubere, 3. 17. ferre, pertinet ad magistratus; jubere, ad populum. Leges pacis, *pro conditionibus pacis*, 2. 6.
- Levare, *pro extollere, altiorē facere: sic hiems altius Levat Alpes*, 3. 3. *Vide etiam H.*
- Libanus mons, 3. 5.
- Libellus rationes thesaurorum continens, 4. 12.
- Liberi Cererisque certamen Campania, 1. 16.
- LIBERTIS gravis est ipsa beneficiorum potentia, 4. 2.
- Liberaliter educari, 1. 6.
- LIBERTAS omnibus prior, 4. 2. LIBERTAS cupidine incendiur populus injuriis aggratus, 1. 8. Lib. gaudium, 1. 9: 2. 7. in Lib. pretium nulla largitione corrumpi, 1. 26. Lib. vindices imperio ornati, 1. 9. Lib. acerrimus custos pop. Romanus, 1. 26. Libertatem, quam maxime restitutam voluerunt, perdidit Brutus & Cassius, 4. 7. Lib. à dominis datam, in ipsos erigere, 1. 21. in Lib. excipi, 2. 6. ad Lib. vindicandam

I N D E X.

- dicandam accingi, 1. 9. Libertate, à Romanis data, adversus ipsos uitur Critolauus, 2. 16. pro LIB. pugnantium cruentior pugna, 3. 10. pro Lib. arma corrumpere, 1. 9 : 1. 10 : 1. 11.
- LIBIDO** non minus exosa, quam scævicia, 4. 12. Libido Sexti Tarquintii, regibus imperium abrogat, 1. 7. Appii Claudii decemviris potestatem, 1. 24. Libido pugnandi, *pro ardore*, 4. 2. libidines, *pro congressibus Venereis*, 4. 11. Sic Propertius, 2. 16 : *Rumpat ut assiduus membra libidinibus*.
- Libo** L. Scribonius, 4. 2. Pompeii legatus, 4. 2.
- Liburnæ**, navium genus, 3. 9.
- Liburni**, pop. 2. 5.
- Libicum** mare, 3. 6.
- Licentiæ** scelus addere, 2. 5.
- Licinius** Crassus M. Spartacum vincit, 3. 20. *Vide etiam Crassus*.
- Lictoriæ** virgæ sonus, 1. 26.
- Lictoris** virgæ, 4. 12.
- Ligures**, assidui Rom. hostes, 2. 3. Ligusticus sinus, 3. 6.
- Lilybæum**, urbs, 2. 2.
- Lumen** maris, *pro ostio, ingressu primo*, 3. 6.
- Lingua** caustidici viperæ appellata, 4. 12.
- Liris**, fl. 1. 18.
- Liris**, urbs, 1. 18.
- Litare** sanguinem, 3. 4. exis, 4. 12. Litare Manibus occisorum, 2. 5 : 3. 18.
- Livius** Drusus M. trib. pl. 3. 17.
- Livius** Salinator M. debellat Asdrubalem, 2. 6.
- Locus** sceleris & pœnæ idem, 2. 2. *Adde Val. Max.* 1. 1. & *Dionem*, lib. 51. pag. 513. Loci fiducia resistere, 2. 8. Loci ingenium observare, 2. 6. Locum in prælio captum, amissa anima, corpore tegere, 4. 1. *Tu idem verbis Salsutius*. Loco movere urbem, 2. 15. Locorum situs ingenia format. *Vide I. Locis tuti populi*, 2. 3.
- Longe** illis nauticæ artes, *h. e. artes nauticæ nihil profuerunt illis*, 2. 2. sic explicat ipse Florus, 2. 6 : Longe illi triplex murus, &c. nisi quod hæcenus profuere. Sic Virg. *Æn.* 12. 52 : Longe illi dea mater erit. Ovid. *Metamorph.* 8. 435 : ne longe tibi captus amore Auctor. Hieron. sine apologia ad *Domnionem* : Procul Epicurus, longe Aristippus. Hinc corrigendum putem *Cæs. de bel. Gall.* 1. 36. ubi *trago* : longe ab his fratrum pop. Romani nomen abuturum ; *puem*, inquam, scribendum : longe iis fr. p. R. n. futurum. *Vide Lipsii notam*, 480. ad paneg. Plinii, & Livinei, in paneg. vet. pag. 289. f. Item Ovid. *Epist.* 17. 53. Sic Papin. Theb. 3. 666. procul hæc tibi mollis Insula, terræque aberit dementia Phœbi.
- Longini** familia patricia, 4. 1.
- Loqui** dicitur fama, 4. 10.
- Lonica**, *pro opere*, circumdati obsessi, 2. 18 : 3. 10. *Quid proprie sit, vide apud Vegetium*, 3. 28. & *Lips. Poliorc.* 2. 2.
- Lucania**, 2. 6. confurgit contra Romanos, 3. 18.
- Lucani**, 1. 18. vincuntur à Carbone, 3. 18.
- ad Lucernam** legere, 4. 2.
- Lucretia**, 1. 7 : 1. 24.
- Lucrinus** portus, 1. 16.
- Luclatur** pop. Rom. cum finitimis, *Præf. domi*, 2. 1. Luclari vocat, bella ut non magna, ita difficilia gerere, viribus nondum confirmatis.
- Lucullus** L. Licinius Tardulos vincit, 2. 17.
- Lucullus** M. Licinius Thraces vincit, 3. 4.
- Lucullus** L. Licinius Mithridatem vincit, 3. 5.
- Lucullus** L. Licinius vincitur à servis, 3. 19.
- Lucus** asylum factus, 1. 1. in Lucis convennus Gallorum, 3. 10.
- LUDBRUM** calamitatem auger, 3. 20. Ludibrio hostium se eximere, 3. 21. Ludibrio esse, 3. 11. haberi, 3. 21. Ludibriis fedare mortem, 3. 4.
- Ludibundus**, 2. 10.
- Ludimagistri** Falisci perfidia, 1. 12.
- Ludii**, 3. 20.
- Ludus** gladiatorius, 3. 20.
- Ludi**, *pro spectaculis*, Asculanorum, 3. 18. equestres, 1. 1. Nemeæ, 2. 7. Tarentinorum, 1. 18.
- Lumen** prætoris navis, 4. 8.
- Luna** commilitans, 3. 5. Luna quarta, 1. 18.
- Lupa**, Romuli nutrix, 1. 1.
- Lusitani**, 2. 17. Viriato militans, 2. 17. Sertorio, 3. 22.
- Lustrata** quasi incendio Gallico Urbs, 1. 13.
- Lutatius** Catulus C. cum Pœnis debellat, 2. 2. alii scribunt Lutatius, sed illud rectum esse clares ex vers. Silii 13. 730 : Æquoreis victor cum classe Lutatius armis.
- Q. Lutatius** Catulus Lepidum comescit, 3. 23. *Vide etiam C.*
- Luxuria**, *pro lusu*, 1. 18. **LUXURIA** sua debellatur Antiochus, 2. 8.
- LUXUS** famem facit, 3. 12. Luxu extinctus fuitor Antonii, 4. 11. Luxus pluraliter, 2. 8.
- Lyfimachia**, urbs, 2. 8.

M

Macedo, *pro Macedones. Vide Sing.* pro Plur. affectator imperii populus, 2. 7. Macedones, 1. 18. Macedonum tributarii Thraces, 3. 4.

Macedonia, 1. 18. debellatur, 2. 7. iterum, 2. 12. tertium, 2. 14. in partibus Pompeii, 4. 2. provincia Bruti, 4. 7.

Macerare hostem, attenuare & vexare, 2. 6.

Machinas incendere, 4. 2.

Macra, fl. 2. 3.

Maeste, 2. 18.

Mælius Sp. regnum affectat, 1. 26. *apud Plut. Bruti*,

I N D E X.

Bruto, cap. 2. corrupte est Μαλλιος Σπύριος.
Mæotis lacus, 3. 4.
Magaba mors, 2. 11. Totum locum ita restituo :
quævis sub adventum hostis, relicti sedibus,
in altissimos se montes recepissent. Tolo-
bogii Olympum, Teësofagi Magaba infede-
rant, utrinque fundis sagittisque acti, &c.
Magister regis, 4. 2. b. e. qui eum instituit
quæcumque in re. Plaut. Bacchid. 3. 3. Virg.
Æn. 5. 669 : ----- nec exanimis possunt
retinere magistri. Statio, Silv. 5. 193. Mo-
derator est ; ----- indomiti Phoenix modera-
tor alumni. Μημωνα vocat Ptolem. Hephestion.
apud Photium, Biblioth. Cod. 190.
Magistratu se abdicare, 3. 14. Magistratuum
causâ exorta seditio, 1. 26.
Magnanimitas ducum Romanorum, 1. 18.
Magnificus apparatus conviviû, 3. 12.
MAGNITUDO apparatus exitiosa, 2. 3 : 2.
 18 : 4. 2 : 4. 11. cladium, 3. 19. elephan-
 torum, 1. 18. navium Antonianarum, 4. 11.
 Pompeii, 3. 5. prædæ Veientis, 1. 12. Roma-
 na, *Præfat. eo Magnitudinis crevit pop. Rom.*
ut suis viribus concideretur, 3. 12. Magnitu-
do serpentis Libyci, 2. 2. Tarenti, 1. 18.
MAGNITUDO virtutis calamitatibus appro-
 batur, 2. 2. Magnitudo igitur vel proprie su-
 mitur, vel translate, pro potentia & præcellen-
 tia.
 Magna fortuna pop. Romani, & semper in ma-
 lis major, 3. 18. MAGNÆ indolis signum
 sperare semper, 4. 8. Magnum fidei monu-
 mentum Saguntus, 2. 6. MAGNA nomina,
 ut (non in usum ; ita ad speciem imperii ; ac-
 quisivisse, decorum, 3. 12.)
 Majestas Cæsariani nominis, 4. 4. populi, 1. 9.
 Reguli, 2. 2. Romana, 4. 2. Senatus, 1. 5 :
 3. 17. majestas capta, in Persæo, 2. 12.
 Majorum causâ parcere delinquentibus, 3. 5.
 Majoribus nostris ablata, non sunt nostra,
 1. 2. *Vide dissertationem Jephthæ adversus re-*
gem Ammon, Judicum, c. 11. Majus fuit
imperium Rom. quam ut ullis externis viri-
bus extinguî posset, 4. 2.
 Male, pro nequicquam, frustra, 3. 5. pro obiter
 vix, non satis : sic MALEO-brutum incen-
 dium majore flamma reviviscit, 3. 21. Ita----
 male viva caro, Ovidius, Met. 15. 380 : &
 Fajf. 3. 102 : male forte genus, male facil-
 itas societas, Suet. Aug. 17. 1 : & 21. 2.
 nationes male quietæ. Strabon. Theb. 11. 552.
 Quæ male jam plumis imus regit inguina tho-
 racæ.
 Maleu; sinus, 3. 6. Maleum jugum, 2. 9.
 Malus genius Bruti, 4. 7. MALIS augeat ani-
 mus fortis, 3. 5. Malis suis maria terrasque
 permiscuit Sertorius, 3. 22. in MALIS sem-
 per major pop. Romani fortuna, 3. 18. in
 ipsis Malis beatissima Numantia, 2. 18. in
 ipsis Malis lis utcumque felix, 4. 2. hoc ei

in Malis suis indulgente fortuna, 2. 14.
 Mamilius Tullianus, 1. 11.
 Manare, pro emanare, 4. 12.
 Manciniana deditiô, 3. 14.
 Mancinus. Vide Hostilius Mancinus.
 Mandare, pro jubere, & delegare, 4. 12. Man-
 dare expeditionem, & sumere, ut differant,
 4. 12. Mandare sibi inferias, 2. 6. verbum
 testamentarium, quo de late Brissinius in Lexico.
 Mandare aliquid ad uxores, jubere aliquid
 renuntiari, 3. 3. ita intelligi Tacit. H. 4. 51.
 sic Vopiscus Aurelianus, cap. 30 : Mandare sce-
 lus insidiis, b. e. per insidias exequi, 3. 1. sic
 Justinus, 5. 2. Anonymus, de rebus bellicis,
 pag. 87 : Vindictam suam malis artibus com-
 mendavit. Ultionem. Vide U.
 Mandata morientium, 1. 9. Hujus generis sunt
 mandata de funere, apud Sueton. Aug. cap.
 ult. suprema, apud Senec. Medea, versu 451.
 Vide Tacit. Agric. 45. 8. Silium, 15. 791.
 Ovid. Fast. 5. 654.
 Manifesta victoria, pro hand dubie obventura, 2.
 7. Sicut est contra apud Ovid. Metam. 15.
 577-----Tyrrhena gentis haruspex Magna quid-
 em verum molimina vidit in exitis, Non ma-
 nifesta tamen. Manifesto vultu esse, b. e.
 vultu aperte præ se ferre, 4. 2.
 Manibus se consecrat Senatus, 1. 13. se devo-
 vent Decii, 1. 14 : 1. 17. Manibus Cæsaris
 graves Cassius & Brutus, 4. 6. exercituum
 Rom. Afculi everfione litatur, 3. 18. legato-
 rum Rom. principum Illyriorum cæde litatur,
 2. 5. Pompeii vindictam querit fortuna, 4. 2.
 Saguntinorum parentatur, 2. 6.
 Manilius Manius Cof. Carthaginem oppugnat,
 2. 15.
 Manilius prætor vincitur à servis, 3. 19.
 Manlius M. Capitolinus Capitolium defendit, 1.
 13. ab arce Tarpeia defecit, 1. 26.
 Manlius Cn. vincitur à Cimbris, 3. 4.
 Manlius Torquatus T. 1. 13. filium occidit, 1.
 14.
 Cn. Manlius vincitur ab Histris, 2. 10.
 Manlius Cn. Vulfo Gallogræcos vincit, 2. 11.
 Manlius Catilinæ socius, 4. 1.
 Mannius trib. mil. 2. 2. Manii alias dicuntur
 indecori vultus persona, quibus pueri terrentur ;
 vetus Scholiastes ad Pers. 6. 56. & ita forte
 cepit Augustus in nequissimo illo suo epigram-
 mate.
 Manubiz amorum, 2. 18. captarum urbium,
 1. 7.
 Manus dextra Crasso amputata, 3. 11. Manus
 porrecta salutantibus, 3. 21. Manum injicere,
 3. 13 : 4. 1. Manu sua aliquem occidere,
 1. 10. quadam quasi Manu repellere hostem,
 3. 5. quasi una Manu facta strages, 4. 2.
 conferre, pro configere, 2. 18. Manu resti-
 tuere prælium, b. e. pugnando, 3. 19. sic Ma-
 nu pulcer apparuit Augustus, 4. 4. Manus
 amputatæ

I N D E X.

- amputatæ cauffarum patronis, 4. 12. Manus abscindere, 2. 4. Manus quasi amputantur ademptis armis, 2. 18. Manus jungere, *amicitia signum*, 4. 6. inter Manus lacerata præda, 3. 19. inter Manus laniatus Bæbius, 3. 21. Manibus amnem retinere, 3. 3. Manibus suis ad necem non usi Cassius & Brutus, 4. 7. Manibus & suis, & ipsorum, Saguntum evertit Annibal, 2. 6. Manus, *pro copiis, exercitu, globo*, 1. 12: 3. 3: 3. 10: 3. 14: 3. 15: 3. 21: 4. 2. & 4. 10. Manus, *pro vi, bello, armis*: sic Manu capta matrimonia, 1. 1. Latini Tarquinius Manu reducunt, 1. 11. Antonius conjurationem Catilinæ Manu opprimit, 4. 1. Sic Tacitus, *Germ.* 36. 2: ubi manu agitur. *Sallust. Jug.* 31. 13: non manu, neque vi. Manus, *pro potestate*: sic in Manus alicujus incidere, 2. 8. venire, 4. 12. *Ita princ. Inst. de libert.* quamdiu quis in servitute est, manui & potestati suppositus est. Hinc Manumissio dicta, omnia manu à regibus gubernabantur, 1. 1. de O. I. sic apud Livium, 34. 7. minus filie, uxores, sorores etiam quibusdam in manu erunt? Manus ferreæ, *machina à comprehendendo (quod manuum officium est) dicta*, 2. 2. Lucan. 3. 635. Hieron. epist. 3. 3.
- Marcellinus, Pompeii legatus, 3. 6. Videtur autem hic jungendus Lentulo, & unum ex iis faciendum corpus. Marcellinus enim Lentulorum cognomen est; & Appianus, de bel. Mithrid. pag. 236. *Africam Lentulo Marcellino tributam affirmat, ut legendum videatur in nostro*: Lentulus Marcellinus Lybicum & Ægyptium, &c.
- Cl. Marcellus M. opima reportat, 2. 4. Cof. 2. 6. Annibalem vincit, 2. 6. Siciliam recipit, 2. 6.
- Marcellus C. Claudius Cof. 4. 2.
- Marcellus, diminutum à Marco, 1. 3. Plutarchus tamen, in vita Marcelli, à Marte derivat.
- C. Marcus Coriolanus, 1. 11. patriam oppugnat, 1. 22.
- Marcus Philippus Q. Cof. bellum cum Perie gerit, 2. 12.
- Marcus Philippus L. Cof. bello sociali, 3. 18. Vide etiam P.
- Marcus C. Fignlus Dalmatas vincit, 4. 12.
- Marcomani, pop. 4. 12.
- Mare Adriaticum. Ægeum. Africanum. Hadriaticum. Ionium. Vide suis quodque locis. Mare externum, *pro Oceano Atlantico*, 4. 2. *Plut. Caf. cap. 17. est in Ægei Sinu.* Vide etiam Incestinum mare. Mare hospitale, *pro placido & portuoso*, 1. 16. velis opertum, 2. 8. Maris oris, portus, 1. 16. genitus, 4. 11. Mare præcludunt piratæ, 3. 6. Maria revolvunt spolia, 4. 11. Maria piratica rabie contumpunt Bælares, 3. 8. Maria prius Oceanum, quam arina Romana, montes suos a-
- scensura credunt Hispani, *Proverbialis locutio*, 4. 12.
- Margaritæ Indicæ, 4. 12.
- Mariana rabies, 4. 2. tempestas unde, 3. 12.
- Maritimus triumphus, *pro navali*, 2. 2. Maritimum quasi Urbis hospitium Ostia, *h. e. quod mari venientia reciperet*, 1. 4. Maritima, *subaudi loca*, 4. 12.
- Marius C. 3. 5. Jugurtham vincit, 3. 1. Cimbro, 8. 3. nobilitati semper inimicus, 3. 16. decus seculi sui, 3. 21. multos claros viros occidit, 3. 21.
- Marius juvenis Cof. 3. 21.
- Marius ejus frater, 3. 21.
- Marmaricus, qui Marmaridas vocit, 4. 12.
- Marmaridæ, pop. 4. 12.
- Marmoreus portus Syracusis, 2. 6. Marmorea arx, turres, moenia, portus Cyzici, 3. 5.
- Mars, pater Romuli, 1. 1. Vide diversas sententias in libello de origine pop. Romani, cap. 19. contendere Marte æquo, *h. e. neutro inclinante victoria*, 4. 2: sic accipiri, 4. 2: pari, 4. 2. Marci, pop. 3. 18. Vincuntur à Gabinio, 3. 18.
- Martius populus, *h. e. Romanus, propter Romulum Martis filium*, 3. 3.
- Masiniussa Numida, 2. 15. avus Jugurthæ, 3. 1.
- Massicus mons, 1. 16.
- Massilia, urbs, 3. 2. capitur à Cæsareanis, 4. 2. Massiliæ moritur L. Cæsar, 4. 12.
- Massiva Numida, 3. 1.
- Mater Servii ferva, 1. 6. Mater Italiæ Roma, 3. 18. urbium Cydonæa, 3. 7. Sic Græcis est metropolis, caput provincie. Solin. cap. XXXVIII. de Cilicia: matrem urbium habet Tarsum. Adde Marcellin. 17. 13. tales urbes etiam matricis appellat Vlp. l. 4. §. 5. de off. Proef. matres provincie. Imp. l. unic. C. de metrop. Beryto, lib. 11. Ad eum modum dicuntur & Metrocomiæ, tit. Cod. Ne liceat habitare Metros.
- Matrimonia pro uxoris, 1. 1. Sic apud Justinum: MATRIMONII fœdus generi socerique concordiam tenet, 4. 2. Matrimoniorum causa exorta seditio, 1. 25.
- Matrona, 1. 7. Marronæ Carthaginenses comas in tormentorum vincula conferunt, 2. 15.
- Matura mors, *pro opportuna*, 3. 17. victoria, *pro celeri*, 2. 20.
- Mauritas, *pro constanti aetate, Præfat.*
- Mauritania, 4. 2. Mauritanie & Hispanie litora in unum vergentia, 4. 2.
- Mauri, pop. 3. 1. Maurorum equitatus, 4. 2. rex, Juba, 4. 2. de Mauris triumphus Cæsaris, 4. 2.
- Mausoleum, 4. 11. Ita dictum fuit sepulcrum Mausoli, de quo Plinius, 36. 5. qua appellatio postea ad alia quoque regia sepulcra transfusa, ut apud Sueton. Vesp. 23. 9. est Mausoleum Cæsarium. Vide Pausan. lib. VIII. pag. 482. 30. Ad eam formam etiam Antonius est

I N D E X.

in *Eclōgis* Dionis, per *Fulvium Urfinum* editis pag. 419. Unde haud dubia redditur *Bernaceri* lectio, in *Sueton.* Aug. 18. 1: Num & *Ptolemæum* inspicere vellet.

Maxima civitas minimæ domus diligenter contenta, 1. 6.

Maxime, cum maxime, tum maxime, 2. 16. ubi citatus homo doctus, multis exemplis ostendit vocem cummaxime usurpari auctoribus, pro tum temporis, ad praesens. Adde *Livinei*, in *Paneg. Mamertini*, cap. 22. quod equidem non inficiat eo: hoc tantum putem, non perinde omnia, quæ secus in auctoribus scripta occurrunt, reformari posse: cum etiam, tum maxime non absurde dici, ratio & exempla demonstrant: quorum offeremus, in quibus nulla tam facilis occasio corruptionis fuit, h. e. ubi conjunguntur particula ista, tum cummaxime: sic *Livius*, 40. 32: Castra amissa esse, & tum cummaxime ardere. *Curt.* 5. 7: Hoste & æmulo regni reparante tum cummaxime bellum, ubi etiam significatio abis, & cummaxime valet, quam maxime, summis viribus. Postest igitur defendi *Flori* lectio: ordinanti tum maxime *Macedoniam*: quid enim illud maxime impediatur, quo minus idem sit sensus, qui apud *Tacit.* 5. 10: Is *Macedoniz* tum intentus, *Achaïam* quoque curabat. Etiam apud *Livium*, 30. 33: Quum maxime hæc imperator, &c. ageret, non possunt nisi nostra ex sententia intelligi.

Medicamina impura, pro venenis, 2. 20. Sic *Gracis* interdum *εμπεπυκνωσιν* accipiunt.

Medicus *Augusti*, 4. 7. *Pyrrii*, 1. 18.

Meditari expeditionem, 4. 2.

Medius inter *Latium* & *Tuscos* pop. *Romanus*, 1. 9. *Medius*, pro ambiguo, quo inclinet dubitante, 1. 3. in media *Gallia* fuit *Cæsar* ante, quam ab ultima timeretur, 3. 10. Media concione, 1. 9. Medium tempus sementis, 1. 11. per *Medias* hostium custodias, 1. 13. per *Media* hostium tela, ibidem; five, ut *Virg. Æn.* 10. 729. densos hostes.

Medullus mons, 4. 12.

Megara Numantinus, 2. 18.

per Membra singula mori, 3. 21.

C. *Memmius* candidatus, in ipsi comitiis interficitur, 3. 16.

Menenius Agrippa, 1. 23.

Mens imperii imperator, 4. 3. Mens mala, 2. 6. hoc sensu *Virg. Eclōg.* 1. 16: & *Æn.* 2. 55. si mens non levis fuisset, h. e. si sibi confisisset; si non fuisset abrepta in deteriora consilia. Mente concipere, pro cogitare, 1. 5. in *Mensis* expōita capita, 3. 21. sic apud *Valerium Maxim.* 9. 5.

Mensis Julius ex nomine *Cæsaris* appellatus, 4. 2.

MERCES in exitum suum misera resp. 3. 13.

Sic *Quintil.* declam. 6; *Civis Romanus mer-*

ces fio. Similiter *Crematius Cordus*, apud *Senec. Smafor.* VII. Ubi de nece *Ciceron.* brevi ante princeps *Senatus*, *Romanique* nominis titulus, tum pretium interfectoris sui.

Meridianus circulus, pro plaga ad Meridiem versa, 4. 12.

Merula L. Cornelius flamen *Dialis*, 3. 21.

Merfa vitis, quasi sentina, resp. 3. 12.

Messana, urbs, 2. 2.

Metapontus, urbs, 3. 20.

Metellus L. Cæcilius *Col.* *Pœnos* vincit, 2. 2.

Metellus Q. Cæcilius *Macedonicus*, 3. 8. *Col.* *Pseudophilippum* vincit, 2. 14. *Achæos*, 2. 16. *Hispanos*, 2. 17.

Metellus L. Cæcilius *Numidicus* *Jugurtham* vincit, 3. 1. exulat, 3. 16: 3. 17.

Metellus Pius, *Numidici F.* cum *Sertorio* bellum gerit, 3. 22.

Metellus Pompeii legatus, 3. 6.

Metellus Q. Cæcilius *Creticus*, 3. 7. inimicus *Pompeii*, 4. 2.

Metellus trib. pl. *Craffum* diris devovet, 3. 11.

Q. *Metellus Cæcilius* *Col.* 4. 2.

Metellus derivatum à *Metō*, 1. 3. Aliter tamen *Festō*.

Metus & ignavia *Antonii*, 4. 7. **METUS** hostium disciplinam continet, 3. 12. *Metus* simulatus, 4. 9: 4. 10. **METU** belli in bellum incidere, 4. 2. **METU** mutuo teneri, 4. 2. *Metu* vacua *Urbs*, 4. 2. *Metus* pluraliter, 2. 6.

Micipsa Numida, 3. 1.

Miles, pro militibus. Vide *Sing.* pro plur. *Miles* parce civibus, vox *Cæsaris*, 4. 2. *Miles* in disciplinam redactus à *Scipione*, 2. 18. *Milites* flumen *Oblivionis* formidant, 2. 17. ocium interpretant, 4. 2.

Militaris disciplina, 1. 3.

Milvius pons, 3. 23.

Minium, 4. 12.

M. *Minutius Augurinus* *Col.* 1. 11.

C. *Minucius* elephantem proboscidem abscindit, 1. 18.

Minucius M. Rufus *Thracas* vincit, 3. 4.

Minucius trib. pl. 3. 15.

Minæ cœlestes, pro prodigiis à celo, 2. 8.

Minus desinere, pro desinere tantum, 3. 17. Vide

Negationes duæ *Minus* est, parum est, 3. 21: 4. 1. *Minus* admirabilior, 4. 2. hac pleonasmus forma magis gratus, *Justinus*, 12. 11. Magis suspensiore animo, *Hirt.* de *B. Afr.* cap. XLVIII. ferocius magis quam consultius, *Amian.* *Lindembrog.* pag. 207. Magis clarior, idem, 3. 2. & lib. fin. C. de jure dom. impetr. avarius magis quam iustus, *Sex. Rufus*, ubi de *Cypri* possessione. Cujusmodi exempla plurima collegit *Veschnerus*, *Hellenoloxia*, lib. 1.

Mirabi-

I N D E X.

- Mirabilis exitu contentio, 1. 3.
 Mirum in modum, *pro valde, optime*, 1. 3. Mira dictu res, 1. 1. Mira visa Falicis fides Camilli, 1. 12. Miræ magnitudinis serpens, 2. 2. Mirum dictu, 2. 1.
 Mirmillo, 3. 20. *De hoc gladiatorum genere ex ætæ Lipsius, Saturnaliu*, 2. 10.
 Misere ingenium Græcum Italicis artibus, *h. e. probe temperare*, 1. 5. *sic Tacit. Agr.* 4. 4. Massiliam vocat locum Græca comitate & provinciali parsimonia mistum, ac bene compositum.
 Misenus portus, 1. 16.
 Miser Annibal, 2. 8. imperator Marius, 3. 21. Misera Hispania inter Rom. duces discordiæ poenas dat, 3. 22. Misere civitates inter hos & illos duces societatis Rom. poenas dant, 4. 2.
 Miserabilis strages, 3. 11. Miserabile funus, 3. 18.
 sine Missione pugnare, 1. 11 : 3. 20. *Ita Seneca, de ira*, 1. 16. C. Cæsar ad pugnam vocavit Jovem, & quidem sine missione. *Ubi recte Muretus*.
 Mithridates Ponticus, 3. 5 : 3. 21. classe juvenatur à Sertorio, 3. 22.
 Mithridaticum bellum, 3. 5.
 Mitigare, *pro mollire, effeminare*, 3. 3.
 Mittere, *pro jacere, ingerere*, 1. 17 : 4. 12. *pro demittere*, 2. 6. *pro dimittere*, 1. 16. Mittere decimas, 1. 12. in auxilium, 1. 3. Poenis Xanippum mittit Lacedæmon, 2. 2. Mittere bellum in compendium, *h. e. demandare paucioribus*, 1. 3. Mittere deditionem suam ad aliquem, *h. e. legatos de deditione*, 3. 7. hostes sub jugum, 1. 11 : 1. 16. vocem, *pro emittere, eloqui*, 4. 10.
 Modestia Curinii, 4. 12.
 Modii anulorum, 2. 6.
 Modulatissimus cantus, 2. 7.
 Modus, *pro forma, effigie rei : sic serpentum in Modum discoloris vittæ*, 1. 12. mirum in Modum, 1. 3.
 Moenia incendere, *h. e. urbes*, 3. 10. *Vide etiam I*.
 Moenius C. Antiates vincit, 1. 11.
 Moles belli, 2. 6 : 2. 8. tota belli, 3. 10. tota certaminum, 2. 17. ingentis exercitus, 4. 2. regni, 3. 5. Mole tota, *h. e. omnibus viribus*, 2. 6. Moles proprie videtur accipi *pro ingenti opere ex terra, saxo vel materia extructo : sic Mole jungere regionem*, 2. 2. *Quomodo & apud Cæcium*, 4. 2. &c. in simili capto Alexandri semper Moles dicitur. *Sic Hirt. de B. Afr. cap. XXVI.* moles jacere in mare.
 Moliri arma, 4. 4. ædem, *pro incipere adificare, fundamenta jacere*, 1. 7.
 Mollis regio, *pro miti, temperata*, 3. 3. *sic Mollis cælum*. 1. 16 : 4. 12.
 Momenta trium temporum, *quasi diceret puncta*, 2. 15.
 Monarchia præferenda aliis rerump. formis, 4. 3.
 Monumentum fidei Saguntus, 2. 6. victoriæ pulcrius, stans urbs, quam incensa, 4. 12.
 Mons. Montes : Albanus. Alpes. Aventinus. Capitolinus. Caucasus. Ceraunii. Chaonum. Falernus. Gaurus. Hæmus. Janiculus. Inſani. Leucates. Libanus. Magaba. Matificus. Medullus. Olympus. Pyrenæi. Quirinalis. Rhodope. Sacer. Sipylus. Taurus. Vesuvius. Vinnius. *Quare suis quoque locis.* Mons faxeus, 3. 1. Montes amicti vitibus, 1. 16. invii perſossi. 2. 8. Montium fiducia rebellatur, 4. 12. Montibus deducti hostes, 4. 12.
 Monstrum, *pro ostento, omine*, 1. 7.
 Monstra virtutum, 1. 10. *h. e. tam rara virtutis specimina, ut pro monstria haberi queant : sic miraculum audaciæ dicit Livius, de Coclitis, factio loquens*, 2. 10.
 MORA bellorum sociis gravis, 4. 2. Mora securitatis publicæ, *h. e. per quem stat, ne reſeducatur*, 4. 9. Mora non est, 3. 8. *h. e. statim*.
 MORA, *h. e. disturnitate, corrumpitur potestas*, 1. 9. Mora comminuere hostem, *h. e. cunctando, bellum trahendo*, 2. 6. Mora ignium, *h. e. duratio incendiis*, 2. 15. Mora nectere, *procunctari, morari*, 4. 2. *Vide Savaronem, ad Sidon. epist. 9. 13.*
 Mori juſti, 3. 21. Mori per singula membra, 3. 21. Moriuntur etiam oppida, 1. 12. *Mors etiam saxis marmoribusque venit. Senec. epist. 91. 19 : Nihil privatim, nihil publice, stabile est : tam hominum, quam urbium fata volvuntur. Vide eundem, epist. 71. Salust. Jug. 2. 3. & de Rep. 1. 31 : omnia orta occidunt.*
 Moribundus, 1. 23. Moribundæ manus, 4. 2. *Sic forte moribundi dentes, apud Curt. 9. 1.*
 Morientium imprecationes, 2. 6. *Sic Amytis moriens Cambyſen execratur : nec frustra. ex Ctesia Perſicis, cap. 11. mandata, 1. 9. Vide etiam Mandata. Morientium bestiarum morsus quammaxime mortiferi*, 2. 15.
 Morini pop. 3. 10. Morinus portus, 3. 10.
 Morituri epulis expleti, 2. 18. pretiosissimis vestibus induti, 4. 11. Morituris non permiffa pugna, 2. 18.
 Mors Cimbrarum speciosa, 3. 3. Pompeianorum non inconſpicua, 4. 2. digna viris, *h. e. quæ strenue pugnantibus obvenit*, 3. 20. eadem appellatur pulcherrima, 4. 1. voluntaria suppliciorum meru, 3. 19. MORTEM letum accire, dignum sapiente, 4. 2. ultra Mortem patere, *de vulneribus dictum, h. e. alius latiusque adacta eſſe, quam requireretur ad inferendam mortem*, 2. 7. in ipsa quoque Morte lacerari, 3. 16. Mortes regum occultatæ, 1. 6. *Addæ exemplum Herodis apud Joſephum*, 13. 10. & Johannis, regis Congo, apud Oſorinum, l. 3. p. 97. Mortuus

I N D E X.

Mors morientium bestiarum quammaxime mortiferi, 2. 15.

Mortiferi morsus, 2. 15.
in Mortuorum honorem parcere delinquentibus, 3. 5.

Mos, pro consuetudine : sic More belli cremantur arma captiva, 4. 12. pro exemplo. Vide *Servium*, ad *Æn.* 7. 377. sic nullo bono more, 4. 6. pro institutis, etiam legibus : sic More majorum consilium petere, 4. 2. More etiam valet, instar ; ut More anguim, 3. 5. b. e. ut solent angues : sic More fluminis, 4. 2. gladiatorio, 3. 21. ignium, 2. 2. pecudum, 1. 11. & in morem pecudum, 3. 8. Mores, pro institutis bonis sive malis : sic MORES seculi opibus atque divitiis affliguntur, 3. 12. ipsi imperii Mores in Scauro expugnantur, 3. 1. quod dictum est, sicut illud *Petrone*, carmine de bel. civ. versu 48. Non homo victus erat ; sed in uno victa potestas, Romanumque decus — pro indole, ingenio, & factis inde profectis : sic MORIBUS suis domiti ferocissimi hostium, 3. 4. ex Moribus cognomen datum *Tarquino*, 1. 7.

Mola, fl. 4. 12.

Mosula, fl. 3. 10.

Motus Rom. domestici, 3. 12.

Movere dicitur, qui cum exercitu proficiscitur, quod castra moveat, 2. 8. Movere etiam de tempestate dicitur : sic in Hispania se movit *Punici* belli tempestas, b. e. capit in *Hisp.* 2. 6. repetitione *Lyfymachiae*, veluti fidere, mota *Afatici* belli tempestas, 2. 8. Movere agnis, pro pellere, 3. 14. urbem loco, pro transferre in alium locum, 2. 15. Movere res, pro turbare, 3. 17. sic Movetur *Theffalia*, 4. 3.

Mucii C. Cordi Scævola virtus, 1. 11.

Q. Mucius Scævola Pontifex, 3. 21.

MULIERES impio perire, indignum, 2. 5.

Mulierum Cimbrarum feritas, 3. 3. item Alpinarum, 4. 12.

Mulare aliquem exultatione, 1. 22. morte, 1. 26. cupiditas *Crassi* strage exercitus mulata, 3. 11.

Multus, pro assiduo, diligeme, 4. 2. Ita *Ovid.* *Trist.* 4. 10. 128. — in toto plurimus orbe legor. *Sallust.* *Jug.* 96. 3 : ad vigilias multas esse ; & 48. 1 : tum vero multas atque ferrox instare. *Cicero* offic. 2. 18 : multus in laudanda magnificentia. *Naz.* in paneg. Constant. cap. saevissimo hosti multus instares. Vide *Dausa* praed. in *Arb.* 3. 1. MULTAM esse caedem non decet, etiam si iusta sit, 4. 6.

Mulucha, urbs, 3. 1.

Mummius L. Achæos vincit, 2. 16.

Munda, urbs, 4. 2. obsidetur, 4. 2. non ostenditur in triumpho *Cæsaris*, 4. 2.

Munerator, qui munera edit, 3. 20. Augustus apud *Quintilian.* 8. 3. Munerarium primus

dixit ; quo vocabulo deinde usus *Seneca*, contr. IV. proæmio epis.

Municipalia prodigia, 3. 18. Vide P.

Municipia Italiae splendissima sub hasta vendita, 3. 21.

Munitiones novæ urbis sanguine Remi consecratae, 1. 1.

Munus gladiatorum, pro spectaculo, 3. 3.

Murmur freti, 2. 8.

Mutilanii, pop. 4. 12.

Mutina, urbs, 3. 20. obsidetur, 4. 4.

Mutinese bellum, 4. 4.

Murus triplex Carthagine, 2. 15. Syracusis, 2. 6. nullus Numantiae, 2. 18.

MUTUO metu tenentur potentes, 4. 2. vulnera super hostem expirare, 1. 11. MUTUIS viribus in suum quisque decus nititur, 4. 2.

Myndus, urbs, 2. 20.

Myoparones, navigia piratica, 3. 6.

Myfi, pop. 4. 12. vincuntur à *Crasso*. 4. 12.

N

Nabis Lacedæmonius, 2. 7.

Nar, fl. 1. 15.

Nascens Italia, b. e. incipiens, 2. 6.

Natalis soli amor, 1. 1.

NATURA gentium locorumque diversa, 3. 10.

Navalia, Ital. Arsenalis, 4. 2.

Navale bellum, 1. 11 : 3. 10.

Navigare dicitur bellum, 2. 2. Vide B. sic ordo victoriarum, 2. 8.

Navigium speculatorium, 4. 2.

Naves Antonianæ, 4. 11. Venetorum, 3. 10.

Navium inopia rates factæ, 4. 2. Naves equi marini, 2. 2. In pugna ad *Actium* erant *Cæsariani* equitibus similes, modo irruentibus, modo se recipientibus, eo quod appellere subinde, ac retro abducere naves ipsi suas tantum poterant, scribit *Dio*, sine libri 50. hoc autem est, ad similitudinem equestris pugnae, ut noster loquitur : nempe sumptis tergis & redditis, ut *Sallustius* *Incert.* 5. 24. aut frontis & tergi vice, ut *Tacitus*, 6. 35. Sic veterum Imp. decretis equites exercebantur, ut ad equestrem meditationem interdum sequerentur, interdum cederent. *Vegetius*, 1. 27. apud *Livium*, 31. 35 : Credidere regii genus pugnae, cui assueverant, fore ; ut equites invicem insistentes fugientesque, nunc telis uterentur, nunc terga darent. Ex quibus intelligas, quid sibi velit idem auctor, 22. 42. cum pugnam ad *Cannas* scribit minime equestris praelii more.

Naufragium Romanorum, 2. 2. improbam classem naufragio castigat *Oceanus*, 3. 10. Naufragio classis cedit *Oceanus*, 4. 2. Naufragium belli, pro clade, 4. 11. sic Naufragia

I N D E X.

- sua latius trahere, 1. 13. *ita*.
 Naufragæ partes, *vidæ*, 4. 2.
 Nauticus populus Rhodii, 2. 7.
 Ne quid desit, 4. 2. *Ita Plin.* 36. ubi de domo Neronis : malis, 3. 19. turpitudini, 2. 19.
Sic Velleius, 2. 26. Ne quid usquam malis publicis deesset. *Ita Justin.*
 Neopolis, *urbis*, 1. 16.
 Nebulosus dies, 3. 3.
 Nec magnus, 4. 10. Nec opinatus, 3. 5.
 NECESSITAS virtutem auget, 3. 3.
 Neçtere moras, 4. 2. *Vide etiam M.*
 Nefas, *pro scelere, facinore : sic Nefas corruptæ legationis*, 3. 1. Horatii legibus citatum, 1. 3. inchoatum perficitur, 3. 1. *Interdum cum exclamatione interjicitur orationi : ut cum focis (nefas!) dimicatum est*, 3. 19. quod putabant etiam factum, 4. 2. minus recte.
 Negationes duæ non semper affirmant, *sic* 3. 17. minus desherunt, *pro desierunt tantum, cuius rei exempla conquirit Nonius in Duæ negationes, quomodo etiam potest defendi posse vulgata olim lectionem Ovidii, de arte*, 1. 1. Quod si nulla tibi non sit legis voluptas.
 Negatus triumphus, non autem pernegatus, 2. 11.
 Nemeæ ludi, 2. 17.
 Nemus Aricinum, 1. 11. Nemora odorata, 3. 5.
 Neoptolemus, Archelai præfectus, 3. 5.
 Tib. Nero, Pompeii legatus, 3. 6.
 Nertobriges, *pop.* 2. 17.
 Nervus reip. ærarium, 3. 13. *Hæc ipsa verba à nostro mutuatur Barclainus, Arg. lib. 4. in verbis Poliarchi ad Hyantisben.*
 Nescio quid, 4. 2. *forma locutionis usitatissima.*
 Neutra passivè usurpata. *Præfat. Vide etiam De-coquere.*
 Nex, *pro morte nec violenta*, 3. 23.
 Nicephorum, *urbis. Scribendum Nicephorium*, 3. 11.
 Nicomedes Bithynicus, 3. 5. Bithyniam recipit, 3. 5.
 Nihil aliud quam, *pro tantum*, 4. 2. Nihil non, *h. e. omnia*, 3. 22. Nihil tale metuens, 4. 12.
 Nilus, *fl.* 4. 2.
 Nimum quantum, *apud Florum. Salmastius in bist. Aug. pag. 54. col. 2. D.*
 Nimbus lapidum & saxorum, *h. e. dense congesta saxa instar imbris*, 3. 8. sic velut nimbus erumpunt Parthi, 4. 10. Nimborum in modum tela fusa, 3. 11. *Hoc locutionis genere Scriptura sacra utitur. Sic apud Virg. Æn. 12. 284. : Tempestas telorum, ac ferreus ingruit inber. Vide etiam Procella.*
 Nimus, *pro intolerabili*, 3. 15. *Sic Horatius*, 2. 12. nimium meto ; & *apud Velleium*, 2. 31 ;
- Casulus Pompeium nimium liberæ civitati dixit. NIMIA felicitas cladis causa*, 3. 12.
 NIMIA potentia movet invidiam, 4. 2. NIMIA prosperorum continuatio suspecta, 4. 2.
 NIMIÆ opes cupidinem dominandi pariant, 3. 12.
 Nisi, *pro non nisi*, 1. 12.
 Nivalis dies, 2. 9.
 NOBILIUM scelera gravius ferimus, 3. 21.
 NOBILITAS sua populos ad rebellandum incitat, 2. 12. Nobilitas, *pro nobilius*, 3. 13 : 3. 16 : 3. 17.
 Nocturna dimicatio, 3. 5. *imago, pro somnis*, 4. 2. *Vide etiam I.*
 Nodus publicæ securitatis, *h. e. qui eam impedit, quasi nodus obnexus*, 4. 9. Nodum autem, & moram, conjungit imitatione, *ut opinor, Virgilius, qui pugnae nodumque moramque, Æn. 10. 428. dixit ; unde & Prudentibus, in Hamartigenia, versu 275.*
 Nola, *urbis*, 2. 6. occupatur à Spartaco, 3. 2.
 Nomen Vercingetorigis quasi ad terrorem compositum, 3. 10. Nomini induere captum oppidum, 1. 11. *Vide etiam I.* Nomine mutato imperium à regibus translatum ad Coss. 1. 9. Nomine ipso Punicæ maris deficient quidam, 2. 2. *Vide etiam P.* Nomine unum, bellum Tarentinum, victoria multiplex, 1. 18. Nomen, *pro fama, opinione*, 3. 10. *ita bellum Macedonicum Nomine amplius, quam spectatione gentis fuit*, 2. 7. *Sic Justinus.* Nomen, *pro gloria*, 3. 5. Nomine cladis, *h. e. ob cladem*, 1. 13. *Ita Nom. virtutis*, 2. 18.
 NOMINA magna acquisivisse, in speciem imperii decorum, 3. 12. in Nominibus etiam momenti multum ad favorem, 3. 19. *Illustre exemplum in Regiliano Trebelli Polikonis. Aliud de duabus sororibus Blanca & Urcia, apud Joannem Huartum, in ingeniosissimo ingeniorum examine.*
 Norbanus & Cof. 3. 21.
 Norici. *pop.* 4. 2.
 Norici Alpium tumuli, 3. 3.
 Noscere, *pro nosse*, 1. 18 : 4. 7. *sic cognoscere, apud Sidon. epist. 9. 6. ubi vulgo legitur ; Viguit pro dilectissimo nostro (quid loquar nomen, personam ? Tu recognosces cuncta) apud Christum, &c. Editio Basil. Virg. p. d. nostro quidem loquar, nomen, persona. Tu recognosces cuncta apud Chr. &c. Scripserim ; Virg. p. d. nostro (quid enim loquar nomen personæ ? tu recognoscis cuncta) apud Chr. &c.*
 Notare nomen epistolæ, 2. 12. *Vide etiam E.*
 Novacula cotem fecit Tarquinius, 1. 5.
 Novissime, *pro ad extremum*, 1. 10 : 1. 13 : 2. 18 : 3. 19 : 4. 10. *Agellius*, 10. 11. scribit, *Ciceronem hoc verbo novissime uti : sed falsum eum animadvertit magnus ille Cusacius*, 3. observat, 36. *Item Beroaldus, ad Suet. Cæs. 83. 3. Novissima*

INDEX

Novissima conjunctio Galliarum, *h. e. ultima*, 3. 30.
NOVITAS rei terret, 2. 2.
 Novitas vulneris, *h. e. insolentia, vulneris forma non usitata*, 4. 2. sic Novi generis edictum, 3. 21. Nova cædes, alia præter eam quam jam commiserat, 3. 16.
 Nox concubia, 4. 2. a concubando, quod omnia animalia tam cubent & dormiant, Ennius, Qua Galli furtim noctu summa arcis adorti Concubia-----
 Nuceria, urbs, 3. 18. occupatur à Spartaco, 3. 20.
 Nudo-pede sacra comitantur Vestales, 1. 13. Nudum imperii latus, *h. e. indefensum*, 3. 5. Vide etiam L.
 Nullius, pro nullius rei, 1. 26. ita Nullo magis exprimi potest, 3. 10. Sic Horatius, in arde, versu 329 : præter laudem nullius avaris. Sic etiam ullius voce usus Livius, 2. 59. Nemo ullius nisi fugæ memor ; observaverat ista & Vinetus. Sic Nullis obstantibus, Lucan. 3. 364. Nullis incommodo, Victor de Cesare, cap. III. Marcellin. 17. 12. Senec. de benef. 2. 26. Nullo magis Cæs. Augustum demeruit.
 Numa Pompilius, rex Romanorum, 1. 2. Janum Geminum cludit, 4. 12.
 Numantia, urbs, 1. 11 : 2. 17. eversa, 2. 18. Numantie exitidium, 3. 12.
 Numantini, 2. 17.
 Numero rotundo usi auctores, Prefat. Sic Plinius, 36. 15. Nongentorumque annorum dociles scrutari vias : & hoc quidem in collectione seu recapitulatione quadam ; secus enim ubi certum aliquid factum suo tempore redere volunt.
 Numinum contumacia, de diis, Jovi non cedentibus, 1. 7.
 Numida, *h. e. Jugurtha*, 3. 1.
 Numidæ, pop. 2. 15.
 Numidia subacta, 3. 1.
 Numitor, 1. 1.
 Numitorius uncis trahitur, 3. 21.
 Nūncius cladis vix relatus, 3. 11. Cicero pro L. Manil. cap. 9 : Tanta clades, ut eam non ex prælio nuncius, sed ex fama rumor afferret. Livius, 4. 10 : Vix nunciis cædis relictis : & 27. 51. Superfuit aliqui nunci, & hostium cladis, & nostræ virtutis. Justinus, 1. 8 : Ne nuncius quidem tantæ cladis superfuit. Adde Zwingeri theatrum, pag. 512. f. 1. Paneg. Maximian. 5. f. Nuncii victoriæ Castores, 3. 3. Nunciorum artificiosa celeritas, 3. 3.
 Nuncupare vota in Capitolio, 1. 11.
 Nuper, pro aliquamultis annis, 4. 12. Ita Plinius, 35. 50 : fuit & nuper, *h. e. ante annos plus minus decem*. Nam de Neronis temporibus loquitur, cum ipse sub Vespasianis scriberet : sic Livius, 4. 15. Seneca, de benef. 4. 30. Cin-

nam nuper, quæ res ad consulatum recepit ? nuper, *h. e. ante annos circiter L.* Cinna quippe Cof. fuit anno V. C. DCC LVII. Seneca, de benef. sub Nerone scripsisse putatur. Ita modo de C. X. annis dixit Cicero, Offic. 2. 21. & de aliquot seculis Arnobius, lib. 1. pag. 7. Livius, 9. 17. sicut Magnum modo Pompeium, at certe scripsit hæc Livius annis utique aliquot post pugnam Actiacam, ut ex ipso, 1. 19. apparet : sed ab ea pugna retro ad Pompeii bellum colliguntur anni XVIII. Vide etiam Berneccerum ad Justin. 38. 6. Scias autem hæc ita non reperiri nude posita, sed semper in comparatione vetustiorum : quomodo & ea qua res ipsa magna sunt, cum majoribus collata, parva dicimus.

Nutare in fugam, *h. e. inclinare in fugam*, 3. 10.

Nutriti à feris, 1. 1. Vide etiam Feræ.

O

Obducere castra hostilia vallo, 4. 2.

Obequitare, 4. 2.

Obligare quasi mediterraneis agris, 3. 6. Hoc vocabulo videtur usus, ut Plautus, Menacra. 1. 1. vincendi verbo. Nam Pompeius piratis agros dederat, quibus tolerare vitam possent.

Obliguus adversus potentes, *h. e. iniquus potentibus*, 4. 2.

Oblitus rubigine ensis, 4. 2.

Oblivionis flumen, 2. 17.

Obnoxius, 4. 4. ita Livius, 42. 46. Ovid. Am. 2.

2. Vide Agellium, 7. 17. Plant. Bacc. 5. 2.

Oborta tempestas, 1. 1. *h. e. forte exorta, hanc enim vim quandoque in compositionibus habet ob particula : sic apud Livium, 23. 19. obnata ripis salicta.*

OBREPERE non est ex arte ducis, 4. 10.

Obrogare, pro intercedere rogationi, 3. 15 : 3. 17.

Obruere annem ingesta filva, 3. 3. incendium, 3. 21.

Obscœna contumelia, pro turpi & pudenda, 1. 18.

Obscuritas generis, 3. 1. ad altiora nitenti ostaculo, 1. 6. Cicero, de Orat. 2. 52 : Invident homines maxime paribus, aut inferioribus, cum se relictos sentiunt, illos autem dolent evolasse.

Observare portam, 3. 6. Hoc sensu servare est, 4. 2. & apud Livium, 23. 19.

Obsides dari Porsenæ à Rom. 1. 10. feminæ, 1. 10. duci jubentur, 3. 21. Obsidibus attingere, 4. 12.

Obsessor ipse obsidetur, 4. 2.

Obsidere, pro occupare, insidere, 2. 17.

ab Obsidione excutere hostem, 2. 6.

Obsidium, pro obsidione, 2. 2 : 2. 6 : 2. 16 : 4. 12.

HISTORIÆ

I N D E X.

- utuntur hoc vocabulo Tacit. 3. 39. & Agell.
15. 21. ubi male notatur in editione Coloniensi,
Agellum hoc nove dixisse. Ad eam formam
est collusum, pro collusione, in lib. 8. §. 1.
Mandati.
- Obsidius, Frentanæ turmæ præfectus, 1. 18.
Est autem nomen hoc quale Auxilius, in quem
ludit Ausonius, Epigr. 128. sic Adjutorius est
in ver. inscripti. apud Gruter. 3. 7. Alimentus,
apud Liv. 21. 38. Sarmenius, apud Quin-
tilian. 6. 3.
- Obstreperè actis alicujus, h. e. ea suggillare, eo-
rumque rescissionem suadere, 4. 2.
- Obstricta gemmis vestis, 4. 11.
- Obterere. Uno prælio Pharnacem Obtrevit Cæ-
sar, 4. 2.
- Obtorta gula, 3. 17, obtorto collo in jus tra-
hi, Hieron. Epist. 2. 9.
- Obundatio fluminis, 4. 2.
- OCCASIO invitatur ad facinora, 3. 5 : 4. 1. Oc-
casione rei bene gerendæ invitatus, Epit.
Liv. 8. 9. in Occasionem arripere aliquid,
4. 2.
- Occidere, antepenultima brevi, h. e. cadere, pe-
rire, 4. 8.
- Occupare, pro prævenerè, præcipere : sic Occupare
fugam alicujus ferro, est cadere priusquam fu-
giat, 3. 11. Occupare manu mortem, 4. 2.
h. e. præcipere, priusquam inferatur ab inimi-
cis. Hoc sensu Occupare ferrum, 4. 11. Oc-
cupare enim est priorem aliquid facere, ut ex-
plicat Cato apud Agell. 7. 3. Id nos priores
facere occupabimus. Sic Plin. paneg. cap. 10 :
occupavit, primusque fecit, quod omnes fa-
cturi erant. Ita Curtius, 8. 6 : Cum aprum
relo occupasset, quem rex ferre destinave-
rat. Statius, Thebaid. 1. 666 : I precon, ac-
celera, ne proximus occupet Æmon. Occu-
pare, pro sulso supervenire alicui, quomodo
deprehendere dicimus, 3. 10. Adde Justin. In-
dicem, Curt. 3. 1.
- Occurrere venienti bello, 4. 11.
- Oceanus omnia cingens, 1. 13. furorem civium
castigat, 4. 2. classes naufragio cædit, ibi-
dem : & 3. 10. Oceani effigies aurea in tri-
umpho Cæsaris, 4. 2. maria, 4. 12. ora, 3.
17 : 3. 6. ostium, 4. 2. cum Oceano ma-
jor, quam cum navibus, rixa, 3. 10.
- Ocriculum, urbis, 3. 18.
- Cn. Octavius trib. pl. 3. 14.
- Cn. Octavius Cof. 3. 21.
- Octavius M. Pompeii legatus, 4. 2.
- Octavius Cæsar. Vide Augustus.
- Oculi caussarum patronis eruti, 4. 12. Oculi
militum ardentes, 1. 16. Sic apud Homerum,
Iliad. 15. 607 : Hectori fulgebant oculi tor-
vis sub superè liis. Oculos Numantinorum
Romani non ferunt, 2. 18. Oculos Cæsaris
tentat Cleopatra, 4. 11. h. e. tentavit utrum
& Casarem in amorem sui perlicere posset, ut
- alios : tentavit igitur oculos, quod nempe
sint in amore duces ; hinc illud Alexandri
apud Plut. in vita, cap. 36 : Magni dolores
oculorum Perfidēs. Oculis publici doloris fer-
re (Curtius, 9. 7. conjectum oculorum vocat
Ital. occhiate), 4. 7. Oculi Jovis cruore re-
persi, 3. 21. vult dicere, Merulam velut in
conspetu Jovis, cecidisse.
- ODIA partium non finiuntur cum bello, 4. 2.
- Odores, pro odoramentis, 4. 11. Sic Columella,
12. 20. Tac. 3. 2. sic Colores supra ; & So-
pores pro soporiferis, apud Senec. de benef. 5.
13.
- OEnomaiis gladiator, 3. 20.
- Officinæ armorum, 3. 15.
- Officia, pro officijs, & aliis artibus, 1. 6.
- Officere fauces, 2. 11. h. e. strangulare.
- Olbia, urbis, 2. 2. Vide Val. Max. 5. 1.
- Oleo se fovere, 2. 6. hoc enim conferre putabant
ad robur corporis ; hinc recreans membra olei
liquor est apud Plinium, 12. 1. & apud Plur.
Alex. cap. 101. vates respondent : ad labores,
à deo datum hominibus oleum, lenimentum.
Hinc ille creber usus in gymnasijs, &c.
- Olympos, urbis, 3. 6.
- Olympus, montis, 2. 11.
- Omen everisionis, 1. 12. victoriæ, 2. 6. Omen
accipere. Vide A. Omnia ex similitudine
rerum interpretationem capiunt, 1. 7.
- Ominosæ voces vitatæ, 3. 11.
- Omnis, pro toto, 3. 18. Sic cuncta moenia, Sal-
lust. Jug. 57. 2. Contra totus, pro omni repe-
ritur, ut apud Apulei. lib. 10 : Toti nunc
judices sententias suas pretio nudinantur.
- Operis nudatus portus, 2. 15. Hoc ego non sa-
tis capio, forte operæ pro operibus ponuntur :
forte vitium in scriptura est, & legendum ope-
ribus ; sicut apud Caf. de bel. Gall. 2. 6 : Mu-
rusque defensoribus nudatus est : forte nuda-
re operis dicitur, sicut liberare, culpæ apud
Livium.
- Operæ pretium, Præfat.
- Opertus catenis, 3. 1.
- Opes Albæ Roman translate, 1. 3 : totius mun-
di Ostia receptæ, 1. 4. privatæ in medium
collatæ, 2. 6. Opibus suis fretus Antiochus
Annibalis consilia despiciat, 2. 8. OPIBUS
aggredi invictum armis, 3. 1. Opes, pro po-
tentia, 2. 18 : 4. 2. Ita Justinus.
- Opimius L. Cof. 3. 15.
- Opima spolia, prima, 1. 1. secunda, 1. 12.
tertia, 2. 4. Opima, pro spoliis egregijs a-
liis, laxiore significatu, 2. 17. Dicuntur au-
tem fere Opima, non addita voce spoliorum,
intellecta tamen : ita Seneca, Herc. fur. vers.
48 : Opima victi regis ad superos refert.
- Opitergini, pop. 4. 2.
- Oportere, quod sub gladiatore duce Oportuit,
3. 20. Plautus, Rud. 2. 2. exprimit, ut æquum
est.

Oportu-

I N D E X.

Opportunus injuriæ, 4. 4. *Ira de Adherbale Sallust. Jug. 9. 3.*
 Opprimere consilia, 4. 12. *Justino est discutere.*
 Oracula, 1. 1.
 OPULENTIA parit egestatem, 3. 12.
 Opulentissimus, *pro ditissimo*, 1. 21. *sic* Opulentissima præda, 2. 2. urbs, 2. 16. Opulentissimæ gentes, 1. 18.
 Opus, *pro utriusque structura quacunq; sic*
 Opus Julii Alba, 1. 1. Lacedæmoniorum Tarentus, 1. 18. *pro labore quocunq; ut officii membrorum*, 1. 23. *laboribus militariibus*, *ad usum militia pertinentibus*; *sic* Operibus attriti ignavi milites, 2. 18. *Quod & Sylla fecit apud Plut. in vita, cap. 33. labore rustico*, 1. 11. Opera, *pro rebus gestis*; *sic* Opera gerere, *pro res gerere*, *Præfat. Ita Vellei*, 2. 106. Quanti voluminis opera gessimus? *Hoc sensu divina opera Cæsaris reperias apud Val. Max. 9. 2. & eundem*, 3. 2: C. Cæsar non contentus opera sua Oceani claudero litorebus.
 Orbis imperium focietate trium principum occupatur, 4. 2. Orbis possessor pop. Romanus, 3. 13. Orbis terrarum viribus fultus pop. Rom. 2. 18: 4. 3. *Intelligenda autem hæc est de Orbe Romano; ut distinguit, lib. 17. de statu hom. & Marcellinus*, 19. 3. f. 26. 10. p. 26. 12. m. minus igitur vere Dionys. 1. 3. Orbis alter Britannia, 3. 10. Orbe toto divisâ Britannia, 3. 10. Orbis imperium patribus vocis ac viribus Romanus & Poenus agitant, 2. 2. Polybius, 1. 64: Observari potest, ambas hæc resp. pares animis inter se fuisse: tum audacia in suscipiendis consiliis; tum magnanimitate; maxime autem de principatu contentione obstinata.
 Orchomenos, urbs, 3. 5.
 Ordinare imperium, *constituere remp.* 4. 3. *provinciam, formare, statum ei aliquem imponere*, 2. 16: 4. 2. Curtius, 7. 3: gentem Evergetarum ordinavit; remp. 1. 1: 1. 6: 4. 7. *sic* Ordinatis omnibus, 4. 2. Ordinare sub signis, *h. e. componere per signa*, 3. 19.
 Orgiagontis uxor, 2. 11.
 Oricum, urbs, 4. 2. vastatur, 4. 2.
 Oriens, 2. 8. fuerus regibus, 2. 20. *Sic Plut. Ant. cap. 113. Orientales vocat homines fervire affluos, & regnari quærentes. Orientis totius robor in partibus Pompeii*, 4. 2.
 Oriundus, *qui originem habet*, 1. 5.
 Ornamenta Tarquinii pop. Romano dignitatem addiderunt, 1. 8.
 Orodes Albanus, 3. 5.
 Orodes, Colchus, 3. 5.
 Orontes, fl. 4. 9.
 Os caussidici solum, 4. 12. sub ipso Ore Urbis, *h. e. in conspectu*, 2. 15. *Ira Sallust. Incert. 4. 10. Quo cupidius in ore ducis sese quisque bonum & strenuum ostentantes. Item*

Jug. 31. 12. incedunt per ora vestra magni. Ita Justinus, in Ora mittere, h. e. in faciem, 4. 12. in Ora avarorum, aurum; crudelium, sanguinis infusus, &c. 3. 11. Ora Oceani, *pro ostiis*, 2. 17. & Ponti, 3. 6. *Sic Tacitus*, 2. 6.
 Ofca, urbs, 3. 22.
 in Ostibus capium bibere, 3. 4.
 Ostentare, 3. 5. *Hoc verbo fortassis usus Tacitus*, 1. 16. Ostentata spe pacis, 3. 21.
 Ostia, urbs, 1. 4. diripitur, 3. 21.
 Ostium Oceani, 4. 2. Tiberinum, 3. 9.
 apud OTIOSOS facilis invidia, 4. 2.
 Otia maris, portus, 1. 16.
 Ovatio pedester triumphus, 3. 19. *Symmachus tamen, epist. 10. 22. equo vectos scribit Ovan-tes; sicut & Servius, ad Æn. 4. 543.*
 Oxybii, pop. 2. 3.

P

P & Ph sæpius mutant invicem, 4. 11.
 Pacare, *pro subigere, domare, Præfat. Hoc sensu Pacare silvas, Horat. epist. 1. 2.*
 Pacorus, Parthus, 4. 9. interficitur, 4. 9.
 Pactio, *pro pacto convento*, 4. 12. *pro induciis*, 4. 12.
 Padus, fl. 1. 13: 2. 6.
 Peninsula, 4. 7.
 Palantes, *h. e. dispersi*, 1. 17.
 Palatinus mons, 1. 1.
 Pales Pastorica, 1. 20.
 Palladium, 1. 2.
 Palmatæ tunice, 1. 5.
 Paludamentum Cæsaris in fluctibus relictum, 4. 2. Paludamentorum apud Rom. origo, 1. 5.
 Palus Caprææ, 1. 1. in Paludes diffugiunt Germani, 3. 10.
 Palustria virgulta, 2. 6.
 Pamphylium mare, 3. 6.
 Panares, Cretensis, 3. 6.
 Panis usus ignotus Cimbris, 3. 3. Panes in summa fame in hostes conjecti, 1. 13. *Addæ Cæsar. de bel. civ. 3. 48.*
 Pannonii, pop. 4. 12. vincuntur à Vibio, vel potius Tiberio, 4. 12.
 Panormus, urbs, 2. 2.
 Papaverum eminentia capita decussa, 1. 7. *Vide etiam Eminentissimus.*
 Papirius L. Curfor Samnites vincit, 1. 16.
 Papyrii Samnicum domitores, 1. 16.
 Parætonium, urbs, 4. 11.
 Par debitum poscit fortuna, 4. 2. *deducta locutio à gladiatoribus, qui ita comparabantur. Vide Ind. Just. in eo verbo: sic Lucan. 7. 695.-----par, quod semper habemus Libertas & Cæsar.----- Ita Par calamitatis*, 2. 2. Par omnibus pop. Romanus, 1. 17. Par orbi terrarum, 2. 1. *sic* Alexandro par Manlius Torqua-

I N D E X.

- Torquatus, *Liv.* 9. 17. *Vide etiam Justinum.*
 Par pro aequali: sic Parentem non fert Pompeius, 4. 2. inter PARES crebra æmulation, 2. 17.
 Pari clamore, & impetu, ac ante trepidatione, 1. 13. Pari vecordia, ac ante veneratione, *ibid.* Pari tumultu atque terrore, ac ante frater, 13. 15. Pari temeritate, sicut astutia, 2. 17. Pari cum Numa ingenio Ancus, 1. 4. Pari robore comminuti Albani Romanique, 1. 3. *Confer Sallust. Jug.* 79. 4. Pari audacia & venit Romam, & competitorum imperii conficit Jugurtha, 3. 1.
 Parce civibus, vox *Cæsaris*, 4. 2. Parece ferro, vox *Annibalis*, 2. 6. PARCENTIS major gloria, 2. 17: 4. 12.
 Parens Romæ Alba, 1. 2. Parens frugum Athenæ, h. e. inventrix, 3. 5. Parens Italico- rum quorundam Roma, 3. 18. Hoc loco Parens, si recte capio, valet propinquam, consanguineam. Roma dicitur Italicæ mater & parens, Mater ad Colonias pertinet: Parens ad reliquas urbes, nationesque. Hoc sensu parentes hodieque pro consanguineis esserunt Galli, Hispani, Itali: quod & Latinum esse ostendit exemplum *Cæcii*, 6. 10. *Apuleii*, pr. lib. 2: *Quin*, inquit, etiam ipse parentem tuam accedis & salutas: & lib. 3. Rogat te, ait, tua parens Byrrhæna. *Petron.* cruciarii unius parentes. *Adde Hotomani verba feudalia: Liv.* 34. 32.
 Parentalia fercula, 4. 2.
 Parentare Manibus alicujus, h. e. iuxta exsolvere, 2. 6. sibi in antecessum, 3. 21.
 Parricidæ, qui adversus patriam conjurant, 4. 1.
 Parricidiale bellum, pro civili, quia contra patriam communem parentem: etiam quia inter ipsam belli moram multa parricidia perpetrantur, 3. 21.
 Parricidium Bruti, 1. 9. *Horatii*, 1. 3. publicum Saguntinorum, 2. 6. Diverso sensu publicum parricidium appellat *Val. Max.* 1. 8. *Cæsaris* necem, quod ille publicus parens fuerit. Parricidium, pro eade principis, 4. 7. Sic apud *Cæcili*, 5. 12. *Senecam*, de clem. 1. 9. & *Justinum*.
 Partes, pro factione, altero dissentientis civitatis membro, 4. 2: 4. 7: 4. 9. Inde ad alia quoque translatus: sic in Partibus, h. e. ab altera partium. Luna, 3. 5. Tribuni, 3. 13. senatus, 4. 2. in pacis Partes promptus, 4. 12.
 Parthicus equitatus, 4. 9. Parthicam expeditionem meditatur *Cæsar*, 4. 2.
 Parthi, 3. 5. Crassum vincunt, 3. 11. vincuntur & Ventidio, 4. 9. vincunt Antonium, 4. 11. Augusto signa Crassiana remittunt, 4. 12.
 Parthi, pro regione Parthorum, 4. 2. sic *Justinus*.
 Partus gravidarum extorti, 3. 4. Hic partus ponitur pro embryonibus.
 Passiva usurpata ut deponentia, 2. 17. sic *Cicero* pro Milone, cap. 13. punitus es innocentes, *Charite apud Apulei*. lib. 7. punita sum funestum nuptiarum mearum prædonem. *Vide Quintilianum*, 9. 3.
 Pastor nutritius Romuli, 1. 1. quasi Pastor greges in stabula; sic Helvetios in sedes suas deducit *Cæsar*, 3. 10. Pastores varii in novam Urbem conflunt, 1. 1. Pastorum casas abscondit Urbis incendium, 1. 13. ex Pastoribus feritas, 1. 22.
 Pastorius populus Romani, 2. 2. Pastorio habitu speculari itinera, 1. 17. Pastoria Pales, 1. 20. Pastoria sectæ innoxia integritas, sine flagitio priores Urbis annos exigit, 3. 12. Hoc est illud, quod de Scythiis dicit *Justinus*, 2. 2. Tanto plus in illis proficit victiorum ignorantia, quam in his (de Græcia loquitur) cognitio virtutis; & de Germanis *Tacitus*, *Germ.* 26. 1: Fœnus agitare, & in usuras extendere, ignotum: ideoque magis servatur, quam si vetitum esset.
 Patere dicitur ætas, h. e. habere tot annos, per tot annos extendi, *Prefat.* ita patet tempus, *Senec. consol.* ad Marc. cap. 24. imperium, h. e. extenditur, porrigitur, 4. 2. sic *Justinus*, *Suet.* Tib. 16. 4. & sic patescere apud *Tacit.* H. 2. 81. corpora majora magis Patent ferro, h. e. opportuna sunt, 3. 10. Vulnera Patent ultra mortem. *Vide M.*
 Pater Romulus, h. e. conditor populi, 2. 4. Pater patriæ *Cæsar*, 4. 2. Augustus, 4. 12. Super cruentum Patrem carpento vecta Tullia, 1. 7. Patres patriæ, 1. 1. Patres Senatus appellatio, unde, *ibidem.* *Adde Sallust.* Cat. 5. 10. & *Dion.* lib. 53. pag. 583. Patres qui liberos occiderunt, 1. 26. *Vide etiam Filios.*
 Patratus bellum, h. e. finitum, 2. 15. De hoc verbo *Quintilian.* 8. 3.
 Patria altera, urbs caritate proxima post veram patriam, 2. 6. *Virg.* 11. 24. quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo. *Cicero* in *Varrum*, 4. 8: Tua te altera patria, quemadmodum dicere solebas, Messana circumvenit. *Adde Tacit.* 4. 43. Patriam hostium manibus everti malunt Carthaginienses, quam suis, 2. 15. qui patriam suam seque ipsi perdididerint, 2. 6: 2. 15: 2. 18.
 Patrii soli desiderium, 1. 1: 2. 6.
 Patria potestas, 1. 26.
 Patricius exercitus, h. e. constans ex patriciis, 1. 12. sanguis, 1. 26. vir, 1. 11.
 Patrimonium imperii, pro redditibus & pecuniis publicis, 3. 13. sic Patrimonium populi Romani, 4. 2. Diversum est pecunia populi, in lib. 6. contr. empr. Ita Patrimonium reip. in lib. 9. §. 5. de jur. & fact. ign. Patrimonium discrimina in tabulis, 1. 6.
 Patroni caussarum, 4. 12.
 L. Paullus *Æmilii* proficiuntur à fratre Lepido, 4. 6. Paullus

I N D E X

Paulus L. *Emilius* Cof. ad Cannas, 2. 6. comparatur cum Varo, 4. 12.

Paulus L. *Emilius* Cof. 2. 12. Macedonicus, 2. 15.

Pax & pactio differunt, *posterius intelligo de induciis*, 4. 12. PAX nova infida, 4. 12. Pacis ac belli fides Janus, 1. 2. Pacem agere, 2. 20, dare, 2. 7 : 2. 18. emere, 3. 1. habere, 1. 19. Pacem non intelligunt Sammatæ, 4. 12. Pace & bello promptus, 1. 5. Pax fluminis, *pro quiesce, cum desit exundare, & in suum alveum rediit*, 4. 2.

Pecudum in morem clamorem tollere, 3. 8. more sub jugum mittere, 1. 11. Pecudum more inultum cadere. *Vide I.*

Peculari remp. *h. e. intercipere pecuniam publicam*, 3. 17.

Pecunia merita ne periret, 2. 12. sparsa in fugam, 2. 5. Pecunia Senatus in sententiam Jugurthæ pertractus, 3. 1.

sub Pellibus hyematum, 1. 12. Tacitus, 13. 35 : hyems acta sub pellibus. Hieron. Epist. 2. 6. *Vulcat. Avidio Cassio, cap. VI. Dio apud Vales. pag. 650 : Retentulusque omnis exercitus sub pellibus, quamvis hyeme sæva. Livius, 23 : Ubi primum sub pellibus haberi coepti sunt. Pelles igitur ponuntur pro tentoriis ex pellibus confectis. Hinc apud Val. Max. 2. 7. inter pænas militares recensetur, ne quis tentorium ex pellibus haberet. Vide Lips. de M. R. 5. 5.*

Pelusion, urbs, 4. 11.

Pelusion litus, 4. 2.

in Penatibus domorum suarum, 3. 21.

Pendere, sex mensibus Galli circa unum montem Pependissent, *h. e. haeserunt, morati sunt*, 1. 13. Sic Virg. *En. 6. 151 : ---- nostroque in limine pendes.*

Penes senes consilium reip. 1. 1.

Penetrare Caucasum, Rhodopen, *h. e. iter per illos montes facere*, 3. 4.

Pensare, *paria facere* ; sic Antonianarum navium magnitudo, numerum Cæsarianarum Pensavit, 4. 11. Crassianam cladem Pacori cæde Pensavimus, 4. 9. *Quomodo Nero apud Silium, 15. 806 : Cannas Pensavimus, inquit. Caput Gracchi percussoribus auro Pensatum, 3. 15. h. e. tantum auro datum iis, quantum penderet caput.*

Per aliquando transitum significat ; ut Per flumen, 1. 10. medias hostium custodias, 1. 13. aliquando ponitur inter ; sic Per noctem, 4. 7. aliquando arguit rationem, quomodo quid gestum sit ; & quarto casus jungit, explicaturque per sextum absolutum ; ut Per adulationem, 4. 12. fraudem, 2. 17. defectionem, 3. 5. infidias, 1. 10. Per sacrificia, cohortes, manipulos, describere, *valer, in sac. coh. man. 1. 2. sic Per tribus dividere, 1. 1. Per alios atque alios duces, h. e. aliorum atque aliorum ducum opera*, 1. 12.

Peraetum bellum, 4. 2. *h. e. confectum* : urbis excidium, *h. e. absolutum, perpetratum*, 1. 12. *sic Sueton. Claud. cap. 11. marmoreum arcum peregit. Justinus, 32. 3. peregristerque ulationem.*

Peragrarè, *proprie de terrestri itinere dictum, ad marinum etiam transferunt* : sic Peragrarè mare, 2. 7. litus, 2. 17. *sic Sueton. Cal. 37. 3.*

Percedere, *pro ad internecionem cadere*, 3. 20 : 4. 12. *sic Perdelere est apud Veget. 3. 10.*

Percellere admiratione, 1. 10. dolo, 3. 10. animos hostis, 4. 2. exercitum, 2. 18. Percellere igitur valet attonare, attonitum reddere.

Per censere, *h. e. ad finem usque recensere, Praefat.*

Percurrat, 4. 12. *Suet. Ner. cap. 3 : percurrat amplissimos honores. Vide etiam Concurre.*

Percussum imperii corpus, *h. e. convulsus, convulsus*, 4. 3.

Percussores Pompei, 4. 2. domestici, 2. 17.

Percussoribus C. Gracchi caput auro pensatum, 3. 15. Percussores immittere, 1. 7. *Vide Ind. Justin.*

Percutere fœdus, 3. 11 : 4. 10.

Perditi homines, *pro desperatis*, 2. 15. latrones, 3. 6.

Perdomare, *h. e. omnino domare*, 4. 12. ita

Perdomitus, 4. 12.

Peregrinantur arma Romana, *h. e. in longe distantibus regionibus absumt*, 4. 1.

Peregrinus ad regnum Romanum admissus, 1. 5.

Sic Athenienses sapius peregrinis ducibus usos, meminit, spinor, *Alianus in Variis. Facit Liv. 4. 3. Vopisc. Aureliano, cap. III. Rustilius pr. Itinerarii. Plut. Demost. princ. Tacitus, 11. 24. Apulei. in apolog. Non enim ubi prognatus, sed uti moratus quisque sit, spectandum : nec qua regione, sed qua ratione vitam vivere inierit, considerandum. Auson. de Severo Imp. Lamprid. Alex. cap. 65. Leviter emendo Claudianum in simili sententia : locus est de laud. Silic. 2. 122. — lectos ex omnibus oris Evehis, & nunquam meriti cunabula queris ; Sed qualis, non unde satius, prius legebatur ; Et qualis, virioso sensu. Legem Lycurgi, qua peregrinus civitate arcet, eleganter exponit Agis apud Plut. in vita, cap. 13. Quaque ex rigida observatione legis ipsius incommoda secuta sunt, latius exsequitur Dionysius, 2. 17. Sensit hanc invidiam Gregor. Nazianzen. Constantinopoli. Socrat. Hist. Eccles. 5. 7.*

Perfidia Punica, 2. 2. *Vide etiam Punica.*

Perfidum gacæ flumen, 3. 4.

Pergameni, pop. 2. 7.

PERICULA periculis explicanda, 1. 17. PERICULIS angustiores duces, 4. 12.

Perinde, 1. 13 : 3. 2. *h. e. similiter, aequè*

d Peritus,

INDEX

- Peritus, *pro experto*, 3. 1. Peritus avaritiæ Romanæ Mithridates, 3. 5. Sic peritus hostis & regionum, *apud Livium*, 25. 19.
- Perilitare, 4. 2. *Cum lata extra erant, & accepta diis videbatur victima*, perilitatum esse dicebatur; egregie litare vocat Livius, 9. 14. De verbo litandi vide Salmasium in Solinum, pag. 11.
- Permadefacere, 3. 18.
- Permiscere, *pro confundere*.
- Permittere, *pro committere, concedere*, 1. 3. Sic classis permittit omnibus ventis. Plin. paneg. c. 35.
- non Permittere pugnam, *h. e. detrectare pugnam*.
- Pernices equi, 1. 3.
- Perorare in aliquem, *orationem habere in aliquem*, 4. 1.
- Perpacare, *idem est, quod Perdomare*, 4. 12.
- Perperna M. Aristonicum vincit, 2. 20.
- Perperna servos vincit, 3. 19.
- Perperna Sertorianus vincitur à Pompeio, 3. 22.
- Perpetrare cæpta, *h. e. perficere*, 3. 14.
- Perpetuitas, 13. 6.
- Perpetuus dictator Cæsar, 4. 2. Augustus, 4. 12.
- Perseæ, 2. 8. Perseæ septem, 3. 5.
- Perseus, Macedo, 2. 12.
- Perfici arcus, 2. 8.
- Pertinacia Samnitium, 1. 16.
- Pervicacissimi hostes, 1. 11.
- Perusia, urbs, 4. 6. obfidetur, 4. 5.
- Perusinum bellum, 4. 5.
- ad Pedes alicujus provolvi, 4. 11.
- Pessumdare, *pro perdere*, 3. 12.
- Pestilentia ex fame, 3. 5. Sic Curtius, 9. 10: Famem deinde pestilentia secuta est.
- Pestis, *pro hominibus noxiis, ut hoc loco pro pirata*, 3. 6. sic dicitur Clades. Latro in Catilinaria: Vigent enim in illa clade res diversifuræ. Catilinam intelligit. Ita Scelus, Plauto Amphitruone, 2. 1. Græci *ἡλιδεῖν*, ut Synesio, epist. 4. *ἡλιδεῖν τὸ ἡλιδεῖν*. Pestis autem sapius. Idem Latro, in Cat. o mitto pestis hujus impurissimas voces. Cicero, Philipp. 5. 6: Hanc pestem agmen armatarum sequebatur; & Philipp. 8. 3: omnes Capiones, omnes Saxæ, ceteræque pestes, quæ sequuntur Antonium. Sic apud nostrum Portenta, & Prodigia.
- Petreus dux Pompeianus, 4. 2. Jubam & se interficit, 4. 2.
- Phalære, 1. 5.
- Pharnaces Ponticus, 3. 5. vincitur à Cæsare, 4. 3. de Pharnace triumphus, 4. 2. Pharnaces autem dicitur etiam Ciceroni ad Atticum, 11. 21. alii efferunt Pharnax; sicut & gentile *Καππαδόκιος* Latinis est Cappadox, etiam Græcis *Καππαδόξ* est, auctore Stephano: sic Pollux Plauto, Bæchid. 4. 8. est Polluces. Non enim pluralis est ut putabat Scaevannus in Rutilium, versu 155.
- Pharos, inf. 4. 2. in ferculis Ægyptii triumphus, 4. 2.
- Pharsalia, *pro regione ad Pharsalam: aut forsan ipsa urbe*, 4. 2.
- Phaselis, urbs, 3. 6.
- Philippici campi, 4. 2.
- Philippus L. Marcius, Cos. 3. 17. ambitus postalatus, 3. 17. Vide etiam Marcius Philippus.
- Phrygiæ Græci appellant, quod Latini paladamentum, 1. 5. sic forte scribendum in Dionæ, lib. 46. pag. 356. ubi de omnibus Pansa oblat: *ἡλιδεῖν τὸ τέρειον αὐτῶν ἀρπαγῆς, &c. vertendum certe fuit; paludamentum*.
- Phryges in Italiam veniunt, 1. 1.
- Phrygiæ, Græci appellant, quos Latini fugitivarios, 3. 19.
- Picentes, pop. 1. 19.
- Picentia, urbs, 3. 18.
- Picenum, regio Picentium, 3. 18.
- Pictæ togæ, 1. 5.
- Pignus dicitur omne quod rem aut causam securam facit, quoniam ea pignoris proprie dicti virtus est: sic Pignus annonæ, 4. 2. conjurationis, 4. 1. imperii. 1. 2: & Liv. 5. 52: 12. & 26. 27: 5. Ita Capitolium pignus imperii vocat Tacitus, H. 3. 72. supercilium consulis, pignus reip. Cicero pro Sextio, cap. 8. Rutilius, liner. 2. 55: æterni fatalia pignora regni. Ovid. Met. 6. VI: Pignora virginis fatalia tollite palmis. Seneca, 1. controu. III. de incesta de saxo: Veniet ad colendum imperii Romani pignus, etiam si non stupro, at certe carnificis manu incesta.
- Pissimus, 4. 7.
- Pila ingentia, 2. 17. in elephantos congesta, 1. 18.
- Piræcis, 3. 6. Piræci portus, 3. 5.
- Pirata navalis, 4. 8. Piratæ communes gentium hostes, 3. 6.
- Piratica rabies, 3. 8. Piraticum bellum, 3. 6.
- Piso L. Calpurnius Thracas vincit, 3. 4: 4. 12.
- Piso prætor vincitur à servis, 3. 19.
- Pistrix, marinus piscis, 3. 5.
- Plaga, *pro regione*, 2. 16: 3. 2: 3. 5. *pro vulnere*, 4. 2: 4. 12.
- in Plana deducti Ligures, 2. 3. descendere iussi Astures, 4. 12. Orodes, 3. 5. in Plana submittere ædes, *h. e. qua in excessu loco posita erant, demoliri, & in planitie adificare*, 1. 9.
- Plane quasi, 1. 10. Vide Q.
- Plato, 4. 2.
- Plaudit populus succumbente gladiatore, 3. 3.
- Plaustra Cimbrorum, 3. 3.
- Plautus Græcorum, recepta libertate, 2. 7.
- Plautus supplicantium signum, 3. 6. Plautus est comploso, *h. e. concussio manuum; unde & nomen habet*.
- Plebes, *pro plebi*, 1. 25: 1. 26.

I N D E X.

Plēbei magistratus, *h. e. ex plebe desumpti*, 1. 26. Plena dignitas, *h. e. adulta, perfecta*, 4. 4. Plurimus pulvis, 2. 6. Plurimum quantum, *sicut immane quantum*, 4. 2.

PLUS est in imperio, quam in victoria, *h. e. majus emolumentum*, 1. 14. in auro Plus esset (hominibus captis, an agris) nec ipse victor aestimare potest, 1. 15. **PLUS** est provinciam retinere, quam facere, *h. e. majoris operis*, 2. 17. Plus negotii cum semiruta Carthagine, quam integra, 2. 15. Plusquam bellum, 4. 2. *h. e. quod non satis exprimi potest hoc nomine: sic Lucanus*, 7. 639: ----- plus est quam vita salusque.

Plotius Pompeius legatus, 3. 6.

Poeni in Hispania, 2. 17. Pœnorum metus disciplina Romanam continet, 3. 12. *Vide etiam Carthaginenses.*

Polliceri dicuntur omnia, quæ colliguntur & spectantur ex iis: sic victoriam laurus in prætoria nata, 2. 7. Pollicentur aves, Urbem bellatricem fore, 1. 1. numina, Romæ firma omnia & æterna fore, 1. 7. Ita Promittere.

Pollux. *Vide Castor.*

Polyxenidas, Antiochi præfectus, 2. 8.

Pompeii, urbs, 1. 16.

Pompeius 2. fœdus init cum Numantinis, 2. 18.

Pompeius Strabo, *Cn. Magni pater*, rebelles Italos vincit, 3. 18.

Pompeius Cn. magnus, 3. 12. piratas vincit, 3. 6. Cretenses in deditionem accipit, 3. 7. Asiam subigit, 3. 5: 3. 10. fœdus cum Parthis ferit, 3. 5: 3. 11. contra Sertorium mittitur, 3. 22. Lepidum compefcit, 3. 23. fugit à Brundisio, 4. 2. trucidatur, 4. 2. Armenos rectores à Romanis accipere cogit, 4. 12. Pompeius & Brutus Cassiusque eodem in loco victi, 4. 7. Pompeii magnitudo, 3. 5. potentia nimia, 4. 2. gesta bello Mithridatico, 3. 5. filia interficitur, 4. 2.

Pompeii juvenes, *Magni filii*, legati patris, 3. 6. bellum contra Cæsarem instaurant, 4. 2. *Horum natus major.*

Cn. Pompeius vincitur à Cæsare, 4. 2. interficitur, 4. 2. minor.

Sex. Pompeius, 4. 2. paternam reperit, 4. 3. ejus bellum & interitus, 4. 8.

Pompius Viriatus per insidias tollit, 2. 17.

Pompeius ager, 1. 13.

Ponere castra, *h. e. castrametari*, 2. 8: 3. 5: 3. 11: 4. 2: 4. 11. pœnas, pro abolere, desinere, 3. 21. tentoria, pro figere, erigere, 2. 8. Urbem, pro condere, 2. 8. quo loco malum legere: positam majoribus, quam à majoribus: sic apud Tacitum, 6. 41: urbes Macedonibus sitæ: sicut & eundem scripsisse censeam, 3. 38: Philippopolim Macedoni Philippo sitam, ita noster, 3. 1: urbem Herculi conditam, ponere, pro condere dixere præter nostrum Ti-

cius, Velleius, Virgilius, Varro apud Nonium voce lavit. Hinc positior pro conditore. Ovid. Metamorph. 9. 453: ----- in Afide terra Mœnia constituit positioris habentia nomen.

Pons de cadaveribus, 2. 6. Milvius, 3. 23. navibus factus, 3. 5. Rheni, 3. 10. Rhodani, 3. 10. sublicius, 1. 10. Ponte committitur Tiberinus, 1. 4. jungitur urbs, 1. 8: 4. 12. jungi mare non potest, 2. 2. Ponte quasi jugo captus Rhenus, 3. 10. Ponte relicto Tiberim transnatat Coles, 1. 10.

Ponticæ gentes, 3. 5. Ponticum mare, 3. 5: 3. 6. Pontici triumphi, Pompeii, 4. 2. Cæsaris, 5. 2.

Pontifex senes Romanos devover, 1. 13. Pontifices à Numa instituti, 1. 2.

Pontius Samnis, 1. 16.

Pontus, regio, 3. 6.

Popedius, 3. 18. dux & auctor belli socialis, 3. 18.

Poplicola scribendum, non Publicola, 1. 9.

Populari. Ignis popularis incendio filvas, 2. 2.

Popularis, additus & favens plebi, 3. 14. sic facta popularia, apud Liv. 6. 14. His enim locis populus pro plebe accipitur: quemadmodum & apud Martialem, epigr. 8. 15, & 50. Suetonium sæpius; cum aliquin differant. Vide §. 4. Inst. de I. N. G. & C.

Populus affectator quondam imperii, Macedonæ, 2. 7. gentium victor, orbisque possessor, Romani, 3. 13: 3. 9: 4. 12. Victor omnium gentium populus, *Arvellius Fuscus*, apud Senec. controuv. lib. II. controuv. IX. Martius, Rom. 3. 3. nauricus, Rhodii, 2. 7. princeps, Rom. Præfat. Albani, 3. 1. Princeps gentium, Rom. 3. 19: 4. 2. regum & gentium arbiter, 3. 18. rudis & pastorius, Rom. 2. 2. **Populus Romanus**. *Vide Romani.*

Populus virorum, 1. 1: 4. 6. constans tantum ex viris; sicut Amazonæ, si quæ fuerint, possit dicere populum feminarum. Non igitur videtur pertinere hoc exemplum ad illa, in quibus pro multitudine ponitur populus; sicut apud Corn. Nepotem de bel. Troj. lib. 6. de Niobe: ----- quem peperit populum, flevit. Senec. Nat. quæst. 6. 32: communes populis cadentibus rogi; aliosque quos observarunt ita locutus viri docti; quibus etiam lingua Germanica accedit. *Vide Lysf. ad Senecam, de benef. lib. VI. not. CCXXX.*

Porcius Cato, legatus Pompeii, 3. 6.

Porcius Cato M. Urcensis Cyprias opes Romanum vehit, 3. 9. *Vide etiam Cato.*

Porcii Catiline socii, 4. 1.

Porcena Tusculæ, 1. 10.

Porta Collina, 3. 21. Esquilina, 3. 21. Scelerata, 1. 12. Portis penè apertis Carthago capta, 2. 2.

Portenta, pro hominibus prodigijs sceleratis, 4. 2. *Vide Pestis.*

I N D E X

Portus fossitius Carthagine, 2. 15. inclitus Brundisii, 1. 20. marmoreus Cyzici, 3. 5. Syracusis, 2. 6. Morinus, 3. 10. Pyraei, 3. 5. Vide Torrens Vergelli. Tarentinus, 1. 18. Portus nobiles Campaniae, 1. 16. Portuum utilitas, 1. 18. *Eam offendit & Censorini Cos. orati apud Appianum in Punicis.*

Possie. Magis ut poterat, quam ut debebat, 4. 7.

Post Annibalem quod timeretur, fuit in Jugurtha, 3. 1. Post Carthaginem bellum in Africa, 3. 1. *Emphatice ista proferuntur, quasi diceret, neminem potuisse suspicari, hostem aliquem metuendum esse, victo Annibale; & quidem in Africa, Carthagine deleta, qui hostium maxime erant formidolosi & potentes: cum alias soleat fieri, ut validissimis domitis, reliqui sponte in potestatem veniant: quomodo Post Carthaginem neminem vinci pudet, 2. 7. Post Tarentum nemo Italorum bellum audeat, 1. 19. quid enim una Post quinque legiones? 4. 2. itaque cum Post Macedonas Thracas rebellant, 3. 4. mirabundus addis: si diis placet!*

A. Posthumus Albinus. Vide Albinus. Posthumus autem scribendum non Postumius; est enim a posthumo, non a Postumo sive postimo. Sic apud Plinium, 14. 12: Numae regis Posthumia lex est: vino rogam ne respargi. Ubi notare libuit posthumia scribendum non per majusculam Posthumia, ne gentile videatur: deinde posthumium dici, quod ad humatum pertinet, ita enim illam legem capio posthumiam ab argumento, sicut alias sunt leges sumptuariae, annales, vestiariae, &c.

Posthumus A. Regillensis dictator Latinos vincit, 1. 11.

Posthumus Sp. Cos. Samnitibus deditur, 1. 16.

Posthumus M. Regillensis trib. mil. conf. pot. ab exercitu lapidatur, 1. 22.

Posthumus A. Albinus Cos. Ligures vincit, 2. 3.

Posthilla, 2. 2. Sic reponunt in versu Plautino Menaei. 2. 2. Duxa pater in Arbitrum, 2. 14; & Gulielmus. Et usurpat Plautus in eadem fabula, 4. 3: 5. 9.

Potremo, sicut Denique, 3. 18.

POTENTIA nimia movet invidiam, 4. 2. FACILLUS crescit quam incipit, 2. 1. Seneca locus desumptus ex P. Syro: Facilis crescit quam inchoatur dignitas. POTENTIA quoque beneficiorum gravis liberis, 4. 2. POTENTIAE cupidus facile convenit de invadenda rep. 4. 2.

Pothinus Spado, 4. 2.

Potio ex frumento, 2. 18.

POTESTAS solitudine vel mora corrumpitur, 1. 9. Potestas Tribunica seditionum omnium causa, 3. 13. Potestatem agere, 1. 7. in Potestatem redigere, 1. 15.

Potiri, cum genitro jungitur; ut Potiri gentium, 1. 1. cum ablativo, ut Potiri capite, 3. 1. castris, 3. 1. Vide etiam Ind. Justinianum.

Præ poculis nescire ubi sis, 2. 10. impediens poculis. Præ tanta victoria leve damnum, h. e. comparatum cum tanta victoria, 2. 2.

Præbere ducatum scelesti, h. e. praestare se ducem, 3. 21. speciem consecrationis, pro sacere, 1. 1. fauces offocandas, h. e. offerre, 2. 11. Hoc significat Ovidius, Metam. 12. 111: Et se præbentem valuit distringere Cygnum, Seneca, de provid. 4. 24: Præbendi fortunæ sumus. Liv. 9. 17: Cyrum longa vita verenti præbuit fortunæ.

Præcinere dicuntur tibia præcedentes, 2. 2. tuba, ad quarum sonum modumque aliquid fit, 2. 16.

Præcipitantibus fati, 4. 2. h. e. vel urgentibus, & agendi significat sumitur; velut præcipitare mentem, apud Virg. Aeneid. 2. 3. vel potius in exitum tendentibus: sicut apud eundem, Aeneid. 2. 8. nox humida caelo præcipitat, suadenteque cadentia sidera somnos: falluntur enim, qui de principio noctis exponunt: non enim idem sensus est, qui in illis apud eundem, Aeneid. 2. 250. & ruit Oceano nox. Caesar de bel. civ. 25: hiems præcipitaverat; hoc sensu Sallustius: præcipiti in vespere die Curvius, 6. 5: præcipiti fenestrate. Marcellin. 19. 18: autumnus præcipiti; & 24. 19: vigilia secunda præcipiti, dixerunt. Ovid. Trist. 1. 3: Jamque moræ spatium nox præcipitata negabat.

Præcipere, pro antecapere, praoccupare: sic fata, mortem, veneno, 3. 9: 4. 12. Hujusmodi exempla multa collegit B. Rhenanus in thesauro locut. Taciti, pag. 17. & seq.

Præcludere maria, h. e. insula reddere, 3. 6.

Præco, 4. 7. in iudiciis, 4. 12.

Prædæ cupiditate clades accepta, 2. 10. Eleganter Homerus, Iliad. 15. 346. Hostem facit imperantem sociis: In naves ruerent, & omitterent spolia. Prædæ negatæ causa lapidatus imperator, 1. 22. Prædam in antecessum dividere, 4. 12.

Prædicere, pro prafigere, prafigurare, 2. 6.

Prædicta conjuratio, h. e. prodita, indicata, 4. 12.

Præfecti, pro legati, 3. 6: 3. 7.

Præfecti navium, Gracis trierarchæ, 2. 5.

Præferre, vix triumphalis, 2. 7. Vide Fercula.

Præferre, pro pra se ferre, manifeste ostendere, 4. 2.

Præcludere, 4. 2.

PRÆMIA amorum armis defendenda, 4.

2.

Prænavi-

I N D E X.

Prænavigare, *pro praternavigare*, 3. 8.
 Præneſte, *urbs*, 1. 11. *ſub haſta venditur*, 3. 21.
 Præneſtina arx, 1. 18.
 Præpedicus, *pro impedito*, 2. 8. 4. 11. ●
 Præſagire aliquid animo, *h. e. providere animo*, 1. 4.
 Præſagia fatorum, 2. 6.
 Præſens, *pro eo quod non differtur*, 1. 26. Præſentius, *h. e. quod certius demonſtraret faventes deos*, 4. 7.
 Præſidere regno, *h. e. regem eſſe*, 2. 7.
 Præſidia, *Gall. Garniſon*: ita Præſidia levia, 4. 2. Præſidia demerere, *h. e. remove, expellere*, 2. 2. diſſipare, *ſere idem*, 4. 9. in tutelam provinciarum diſponere, 4. 12. Præſidia, *pro quacunque auxilio, ſubſidio*: ſic PRÆSIDIA dignitati paranda, 4. 2.
 Præſidis unius nutu, *quaſi anima, regitur imperium*, 4. 3.
 Præſto eſſe, *h. e. imperata promte facere*, 3. 5.
 Præter ſpem omnium revireſcit imperium, *Præſat*. Præter ſpem omnium rex fraude præcipuus, fraude capitur, 3. 1.
 Prætexta, 1. 5.
 Prætextatus filius Scipionis, 2. 6. Prætextati ſenes, 1. 13. *Deſcendunt hæc à verbo prætexere, quod veſtes illa purpura prætexerentur. Eleganter uſus eſt hoc verbo Virgilius Ciri, verſu 319. An hæſcis qua lege patris de vertice ſummo Edita candentes prætexat purpura canos?*
 Prætoris, *ſcilicet navis*: *Gall. L'Amiral*, ut *Græci ναυπαρξ* dicunt, 2. 7. Prætoris navis lumen, 4. 8.
 Precibus negata, armis petere, 3. 3.
 Premere terga cedentis, *h. e. inſtare cedenti*, 2. 6. Premi fame, 2. 18.
 Preſare fugientes, *pro comprehendere ut manent*, 4. 2. *Vide Val. Max. 3. 2. Eſt autem hoc orantis maxime*, Tacit. 2. 31.
 Pretium, *pro quacunque re, qua aliud quid comparatur & quaſi emitur: ita Pretium proditiōis*, 1. 1. victoriæ, 1. 17. 1. 20. Pretium foederis Jugurtham facit Bocchus, 3. 1. in Pretium foederis arma deponere juſſi Numantini, 1. 18. in Pretium liberatis nulla largitiōe corrumpitur populus Romanus, 1. 26.
 Prima acies, *qua proxime hoſtem eſt*, 4. 2.
 Princeps populus. *Vide Populus*. Princeps, *pro primoribus cuiuſque civitatis*, 3. 17. ſic Princeps Ætolix Thoas, 2. 8. Princeps nobilitatis, 3. 17. ſic princeps Senatus & juventutis, diſti. *Quia nomina honorem & præcellentiam, non autem poteſtatem, arguebant. Poſtea ab Auguſti tempore, qui reſp. nomine Principis ſub imperium accepit, nomen Principis dominiū ſignificare coepit: ſic PRINCIPUM dic-*

cordiæ, miniſtrorum extio plantur, 4. 6. *Inde Principatus, pro dominatione*, 3. 12.
 Principia, 3. 10. 4. 2. *Erant autem loca caſtrorum, in quibus tribuni mil. juſ dicebant, aliaque militaris juriſdictionis exercebant, ut in quaſtorio quaſtor, imperator in pratorio. Hinc Apuleius, de Mundo, ſub fin. libri; & (ut expungo) ſociis ejus (legis, de qua loquitur) magiſtratus tribunalia, principia milites frequentant (ita velim, non frequentabant): ſic Principia numerorum, §. 4. de Juſtiniano Codice ad Mennam. Vide latius de his Sigonius, de an. jur. provinc. 2. 6. Donatum ad Sueton. Orhon. cap. 6. Stewech. ad Veget. 1. 20.*
 Privatus conſulem aggreditur, 4. 4. Privatum bellum, *h. e. quod privati gerunt, tanquam non concernens reſp.* 1. 12. Privatis opibus ſubventum reip. 2. 6.
 Prius, *pro potiori*, 1. 16.
 Pro, *varias ſignificationes habet; aliquando enim denotat ante, vel in; ut pro Roſtris*, 3. 21: *quod idem in Roſtris dicit*, 4. 6. *aliquando ſecundum, juxta: ut Cæſar Pro natura ferrox*, 4. 2. *pro rei atrocitate*, 2. 15. *Pro ſcelere animadvertendum*, 4. 1. *non Pro cetera felicitate*, 4. 2. *aliquando loco; ut Romulus accipit ſe juber Pro numine*, 1. 1. *Pro dore*, 1. 1. *ſapius ad deſenſionem cauſſa, propter, de: ut pugnare Pro finibus, gloria, imperio, libertate, ſociis*, 1. 9. 1. 10. 1. 11. 1. 13. 1. 16. *Pro ultione alicujus, h. e. ad vindicandum eum*, 2. 2. *Pro victoria, h. e. ad conſequendam victoriam, ibidem.*
 Probolcis elephanto abſciſſa, 1. 18. Plinius, 8. 7. Promuſcidem eorum facillime amputari, Pyrrhi præliorum experimentis pauiſt. Itæ ex Græcorum probolcide, promolcis, & promuſcis, in plerique Latinis exemplaribus. Diſta autem ægæſæus, vel Nonio Marcello teſte, quod ante depaſcat, compoſito nomine ex *πρὸς* & *βόλξ*. Elephanti naſus eſt, quo & pro manu utitur: unde manum etiam appellant: ſicnt Oroſius, eandem referens hitoriam. De probolcide plura Ariſtoteles, ſecundo de partibus animalium. Iſta Vinetus.
 Probris aliquid inſectari, 4. 4.
 Procella belli, 2. 6. Ita procella equeſtris, apud Livium, 29. 2: & 30. 18. item Tacitum, H. 3. 53. ſic procellæ tribuniciæ, apud eundem Liqum, 2. 1. Eadem eſt metaphora quam notavimus ſupra in voce Nimbus. Adde Polyb. apud Valeſ. pag. 182.
 Proceritas Teutobocchi, 3. 3.
 Procurrere, *pro prominere, ſicut excurrere: ita Clypea Procurrit à Punico litore*, 2. 2.
 Prodigia, *pro rebus inſolitis, quibus aliquid portendi creditur*, 4. 2. Prodigio ſimile. *Vide S. Prodigia, pro hominibus, prodigioſe, h. e. ultra, medium mortalitatis officiis: ita Prodigia Romana, pro Romanis incredibilis*
d 3 fortit.

I N D E X.

fortitudinis, 1. 10. Prodigia municipalia, *pro municipibus summe sceleratis*, 3. 18. Vide *supra* Pests. Quo pertinet etiam *usus vocabuli* Lues. Claudianus, in *Ruffin*. 1. 24: quo tanta lues eruperit ortu. Seneca, *Medea*, versu 184: Abolere propterea pessimum fero lucem.

Prælium iustum. Vide J. Prælium nec spectare potest Antiochus, 2. 8. Prælio uno, &c, ut sic dixerim, non toto, 4. 2. Præliis frequentibus comminui, 1. 3: Vide *Sallust*. Jug. 79. 4.

Proficere ad stabilitatem pacis, *h. e. assequi quod conferat ad stabilem pacem*, 4. 9. ad profligandam provinciam, 2. 6.

Profligatum, *pro assiduo, & penè confecto: sic* Profligatum bellum, 2. 15. urbis excidium, 2. 15. Profligata provincia, 2. 6. quo tamen sensu recte dicit negat Agellius, 15. 5. quem oppugnat *Lipsius* ad *Tacitum*, H. 2. 4. & certe ita reperitur usurpatum aliis etiam non vulgaris notæ auctoribus. *Frontinus*, 2. 3: victoriam profligavit. *ibidem*, exemplo 20: Quo genere, cum profligari nihil videret. *Seneca*, de *benef*. 7. 13: Hæc quoque quæ venit quaestio, profligata est in prioribus: itaque breviter perstringetur. Ita aliquoties *Tacitus*. Porro eandem distinctionem harum phrasium, bellum committere, profligare, conchere, quæ noster, 2. 15. minor, reperias apud *Livium*, 21. 40. in fine capituli.

Profluens, *pro fluvio praterlabente*, 1. 1. sic Profluens, 4. 12. ut dubium mihi sit an forte ita scripserit *Livius*, 1. 45. infima valle profluit Tiberis, ubi vulgo legitur præfluit, eodem quidem sensu.

Profligus feralis tabulæ, 3. 22. ita *supra* fugitivum regni dixit. Profligus prælio, 3. 19: 2. 4. à prælio, 4. 2.

Proludere, idem quod *præludere*, 3. 22. *Seneca*, *Medea*, versu 907: ----- prolusit dolor Per ista noster.

Promittere, *pro portendere: sicut supra* polliceri: sic aves & victimæ victoriam promittunt, 4. 7. caput in Capitolii fundamentis repertum, caput terrarum, 1. 7. flamma circa caput *Servii*, clarum fore, 1. 6. Promittere templum diis, *h. e. vovere*, 1. 11.

Propagare bellum hereditarium in posteros, *h. e. transmittere*, 3. 17.

Propitius Oceanus, *h. e. favens, bene assellus*, 3. 10.

Propontis sinus maris, 3. 6.

Propugnacula classis, 2. 2. *h. e. turres: sic* Horat. *Epod.* 1. 1: Ibis Liburnis, inter alta navium, Amice, propugnacula.

Propugnare urbem, *pro defendere*, 3. 10.

Proregere imperium, 3. 14. Vide *Græch.* ad *poster.* *Sigon.* *disput. refut.* num. XLIV.

Proterius, ut, 1. 11. sic *supra* Plane quasi.

Proscriptionis Syllanæ tabula, 3. 21. iure belli projecta, 3. 23. ejus effectus, 3. 22. Pro-

scriptio triumviralis, 2. 6.

PROSPERORUM nimia continuatio suspecta, 4. 2.

Provincia pop. Romani extrema, media facta, 3. 5. Provinciam facere, 2. 17: 4. 12. Vide etiam F. **PROVINCIAM** retinere, plus est, quam facere, 2. 17: 4. 12. ex Provincia cognomen, 4. 12. Provincie antiquissimorum Romanorum quales, 1. 11. **PROVINCIAE** quædam, ut non in usum, ita ad speciem imperii acquisitæ, 3. 12.

Provolveri ad pedes, 4. 11. Provolverunt Cimbri in Italiam ruina, *h. e. sponte à summis jugis runnt, & se demittunt, urforum morte*, 3. 3.

Provocare, subaudi, ad pugnam, laceßere, 1. 3.

Provocatio, *h. e. appellatio, à coßi*. 1. 9.

Provocatus est, *pro provocatus*, 2. 17.

Pseudophilippus, 2. 14.

Ptolemaeus, rex Aegypti, 4. 2, Pompeium trucidari jubet, 4. 2. petit, 4. 2.

Ptolemaeus, rex Cypri, 3. 9.

Publice. Hispania non ruetur libertatem suam publice, 2. 17. *h. e. conjunctio viribus: gentes enim Hispanas respectu totius corporis pro privatis habet: sicut habenda sunt imperia regnaque in magna illa rep. generis humani, ut Seneca dicitur. Itaque ridicule facere videntur, qui scita gentium, ex jure aliquo civili aut firmare nituntur, aut infringere, cum jus civile in tali causa non obtineat nisi locum privati testimonii.*

Publica fides, 3. 1. Publicum parricidium. Vide **Parricidium**.

Pudenda fœdera, 1. 18.

Pudet. De Verulis & Bovillis, pudet! sed triumphavimus, 1. 11. *Martialis* *epigr.* 2. 18: Capto tuam, pudet heu! sed capto, Maxime, cœnam. Hac igitur vox in oratione suspendit vocem sensumve turpem, aut ominosum; ita Pulsi fugatique, pudet dicere, hostes, 3. 10. *Livius*, 7. 40: in vos, horreo dicere, hostes. *Ovidius*, *Metam.* 9. 530. in nefariis *Byblidis* liceris magno artificio in tertium usque versum nomen ejus proelat: Hanc tibi mittit amans, pudet, ah pudet, edere nomen, &c. & in eadem fabula (versu 569) ----- Feras fidißimum nostro, Dixit & adject longo post tempore, (fratri) eodem tendis. Pudor Curioni suadet, ut amissum exercitum morte sequatur, 2. 19. Junge exemplum Centurii apud *Livium*, 25. 15. & *Afranius*, *Liv.* 3. lib. XXVII. Pudor Romanus, 3. 1: 3. 20. & pudor, 2. 6. Pudore magis quam virtute resistere, 4. 2.

Puellas captivas restituit Scipio, 2. 6.

Puer non dicendus Augustus, 4. 4. Non tamen ignominiosa est hac appellatio, si vera sit, & non injuria causa proferatur, *h. e. ut simul exprobrantur pueriles ineptia, quæ rebus agendis obstant.* Ita *Proper.* 4. 6: Augustus Differat in

INDEX

in pueros ista tropæa suos. *Ovidius, de arte*, 1. 182. *de Casare, ut opinor*: Bellaque non puero tractat agenda puer. *Quod Horatius? qui carm.* 4. 4. *Drusum & Tiberium pueros vocat, jam multarum gentium victores, & adolecentes 30 circiter annorum; ille enim*: Augusti paternus In pueros animus Neronis; sed puto Poetam pueri nomine uti pro filio, *Græcorum more*: sicut puer Veneris apud Virg. & alios. Pueros captivos restituit Scipio, 2. 6.

Pugna Augusti cum Antonio, 4. 4. navalis, 4. 11. cum Cassio & Bruto, 4. 7. cum Sex. Pompeio, 4. 8. cum Illyriis, 4. 12. Cæsaris cum Ægyptiis, 4. 2. cum Pharnace, 4. 2. cum Pompeio, 4. 2. cum Pompeio juvene, 4. 2. cum Scipione & Juba, 4. 2. Cæsarianorum cum Pompeianis, navalis, 4. 2. Curionis cum Juba, 4. 2. Romanorum cum Achæis, 2. 16. cum Annibale, 2. 6 : 2. 13. cum Antiocho, 2. 8. cum ipsis præfectis, navalis, 2. 8. cum Aristonico, 2. 20. cum Asturibus, 4. 12. cum Balearibus, navalis, 3. 8. cum Belgis, 3. 10. cum Britannis, 3. 10. cum eorum mulieribus, 3. 3. cum Germanis, 3. 10 : 4. 12. cum Latinis, 1. 11. cum Mithridate, 3. 5. cum Myfis, 4. 12. cum Numantinis, 2. 18. cum Parthis, 3. 11 : 4. 9 : 4. 20. cum Picentibus, 1. 19. cum Poenis, navalis, 2. 2. cum Pyrrho, 1. 18. cum Sabinis, 1. 1. cum Sallentinis, 1. 20. cum Samnitibus, 1. 16. cum Sertorio, 3. 22. Syllæ cum Marianis, 3. 21. Pugna prospera exitii causâ, 2. 10. *Plutarchus Crasso, cap. 21*: Hæc victoria, quod nimis spiritus fecisset fugitivis, perdidit Spartacum.

Pugnare cum morituris non oportet, 2. 18. Pugnare ex necessitate, quod deprehensus sis, 3. 6.

Pulcerimus exitus, pro latissimo, felicissimo, 2. 2. Pulcerrima terrarum Campania, 1. 16. Pulcritudini victæ urbis paritur, 2. 6. Pullus elephantis, 1. 18. Pulli gallinarum auspiciorum causâ, 2. 2. Pullum, felices amiculum, 4. 2.

Punica fraus, 2. 6 : 2. 17. perfidia, 2. 2. *Hinc Val. Max. 9. 6. ext. Carthaginem ipsum fontem perfidiæ vocat*. Punicum bellum primum, 2. 2. secundum, 2. 6. tertium, 2. 15. Punici belli tempestas, 2. 6. Punici maris nomine deficiunt quidam, 2. 2. Sic Sidon. ep. 8. 12 : *quamlibet sola hyemalium mensium nomina tremas*.

Puppis, pro navi, 3. 7 : 4. 11.

Purpura, pro consulatu, quod vestes consulares purpura prætextæ, 3. 21. Purpura fulgentes elephanti, 2. 8.

Purpuratus, ita vocantur amicorum regionum principes, 1. 10. Hæc voce sæpissime pro satrapis nuntur Curtius.

Purpurea vestis regibus, 3. 19 : 4. 11. Purpureum velum in navi Cleopatæ, 4. 11.

Putare, *Præfat.* Cæsariani dum se vincere Putant, vicere, 4. 2.

Puteoli, urbs, 1. 16.

Pyra, rogus, 4. 12.

Pyreneus, mons, 2. 17 : 4. 12. Pyrenæum jugum, 2. 17. Pyrenæi montes, 2. 6.

Pyrrhus Epirotæ, ejusque bellum cum Romanis, 1. 18. per quatuor annos, 3. 5. minus vastavit Italiam, quam ipsi Itali, 3. 18 : 3. 21.

Pyrrhi regia, 2. 9.

Q

Qua adverbialiter positum plerumque valet ubi. Qua longissima Italia, 2. 6. Particulam hanc sæpiusculè mutatam à librariis visus sum animadvertere, ut apud Curtium, 3. 11. & qua (erat quæ) cuique patebat ad fugam via, erumpunt: sic Marcellin. 18. 20 : & ipse Curtius, 5. 13. Iterum Marcellin. edit. Lindembrog. pag. 494. 10. & forte 499. 29.

Quærit Romanis hostes Annibal, 2. 8. *Expressum ex Livio*, 34. 19. Quærendi hostes, ut vincantur, 3. 8. Sic Claudian. *de laudib. Stilic.* 3. 149 : Vincendos alio quæsit in orbe Britannos.

Qualis erat, 3. 10. Ita Tibullus, 1. 3 : Qualis eris.

Quantum, immane quantum, plurimum quantum, 4. 2.

QUANTI est imperator, tanti exercitus, 2. 18.

Quasi, cum ut plurimum vocem hanc elegantibus sententiis & comparationibus addat auctor, visum est pleraque ea loca hic annotare; igitur Quasi in brevi tabella totam pop. Romanæ imaginem amplecti, *Præfat.* Quasi hominem considerare pop. Romanum, *Præfat.* Quasi ad quendam juvente florem pervenit pop. Romanus, *ibidem*. Quasi quædam robusta maturitas imperii, *Præfat.* Quasi reddita juventute revirefecit imperium, *Præfat.* ex variis Quasi elementis congregat corpus unum Romanulus, 1. 1. Quasi monitu dææ, 1. 2. substitutus in locum regis Quasi ad tempus, 1. 6. Quasi infantia pop. Romani, 1. 8. quodam Quasi instinctu deorum concitatus, 1. 9. Quasi contagione quadam per singulos itum, 1. 9. plane Quasi adulterum ad inferos usque sequeretur, 1. 10. Quasi in regis ultionem, 1. 11. plane Quasi stipendium commilitonibus diis, 1. 11. Quasi præsentem Jovem, 1. 13. Quasi in terrigenas è coelo ac nubibus tela mitterentur, 1. 17. Quasi vindicaret, exiluit, 1. 18. decem pondo argenti, Quasi luxuriam damnavit, 1. 13. Quasi quotidie triumpharet, 2. 2. in classe Quasi tota Carthago, 2. 2. quodam Quasi æstu & torrente fortunæ, 2. 7. quodam casu, Quasi indultia, sic adgubernante fortuna, 2. 8. epulis Quasi inferis impleti, 2. 18. Quasi templa & aræ possent defendere.

I N D E X.

defendere, quem nec montes sui, nec arma potuissent, 2. 12. de Andrico, Quasi vero rege, triumphatum, 2. 14. Quasi enata subito classis erumpit, 2. 15. Quasi subita de cineribus flamma, 2. 15. Quasi seculum illud everfionibus urbium curreret, 2. 16. Quasi hic Romanis orbis non sufficeret, 3. 10. Quasi subsidio infederat Alpium tumulos, 3. 3. Oceanus Quasi imparem se fateretur, 3. 10. nomine Quasi terrore composito Vercingetorix, 3. 10. mersa vitis, suis. Quasi sentina, resp. 3. 12. Quasi jure oppressus, 3. 14. Quasi secundum hominum genus servi, 3. 20. Spartacus Quasi imperator occisus, 3. 20. Quasi non esset usquam dimicatur, sic arma rursus & partes, 4. 2. rates captæ Quasi per indaginem, 4. 2. Quasi vicisset, qui evaserat, 4. 10. Quasi bene gestis rebus, 4. 11. Quasi facilius esset Partho Romanus, 4. 11. mortē quasi somno soluta, 4. 11 : 4. 12. efferam gentem, rixu ferarum, Quasi indagine, debellabat, 4. 12.

Quatere hastam, 2. 17. urbem machinis, 2. 9. Quatere omnia navibus, equis virisque, 2. 7. Plinius, 2. 27 : Quam rex Philippus Græciam quatere.

Quatenus, pro quoniam, live Quatinus, 1. 5. idem enim esse vocabulum puto, & scriptione tantum, non etiam sono, nec origine, aut significatione, differre. Accidit enim huic voci, ut E littera sonum illum nanciscatur, quem nec R littera, nec I, plene adscripseris, qualia notat & Lissius de lingua Latina, cap. 7. Vide tamen Acidai, ad Vellei, 2. 98. Vinetum, ad auctorem nostrum, 2. 2. & Casaub. ad Suetonium, Claud. 26. 7. Ovid. Trist. 5. 6 : Quatenus & non est in caro conjuge felix.

Querela, 1. 18. est expostulatio de injuria ; utque ea latur, petitio. Sic Querī, 2. 6. Querelæ dicuntur etiam, cum socii, aut subditi, ab aliis infestari se nuntiant, contraque eos auxilium orant, 3. 2. ita dicitur Querī de aliquo, 3. 10. de incurfionibus hostium, 3. 2 : 3. 10. Querī de diis, 2. 6. de fortuna, 3. 11. h. e. conqueri de iniquitate decorum aut fortuna.

Quiddam indomitum, 1. 22. Quiddam simile nivibus, 1. 4.

Quintilius Varus P. 4. 12.

L. Quintilius Cincinnatus dictator, 111 : 1. 26.

Quirinalis, mons, 1. 13.

Quirinus, 1. 1. Julianus, princ. de Caesaribus : Quirinus, quo quidem nomine ille nobis, si quidem deum responfis paremus, appellandus est.

Quis, aut unde, 1. 18. Videtur hac formula usitata fuisse in contemptu, & sustidio ; cum etiam notos per superbiam se non noscere simularent : sic Ovidius, epist. Phyllidis, versu 106 : Hei

mibi, si quæ sim Phyllis, & unde, rogas. Alias etiam ignotos ita compellere solebant ; Quis genus ? unde domo ? Virg. Æn. 8. 114. Vide Sævaronem ad Sidonium, epist. 1. 11. Quomodocunque, 3. 23.

R

Rabies Mariana Cinnanaque, 4. 2. Numan- tinorum, 2. 18. piratica, 3. 8. pugnandi, 4. 2. Samnitium, 1. 16. Thracum, 4. 12. victorum, 4. 2. Vide etiam Furor.

Radiare, Radiis distinguere ; quasi de industria prospera adversis Radiarentur, 4. 12.

Radiis distincta corona, 4. 2.

Radices Alpium, 2. 5 : 3. 3. Vesuvii, 3. 20.

Rapere, semper celeritatem notat, & violentiam ; de flumine dictum, pro haurire, 3. 11. Rapere, pro occupare, corripere. Sic Rapere castra subito impetu, 3. 20. improviso adorti castra Rapiunt, 4. 12. primus impetus belli Bithyniam Rapiuit, 3. 5. Rapta impetu Hispania, 2. 17. ita Curtius, 4. 14. Syriam Ægyptumque prætereuntibus raptas. Raptos tamen dicitur Veientes, 1. 12. qui decenni obsidio vix subacti sunt. Rapere regnum, h. e. vi invadere, nondum debitum, 1. 7. Sic censum, imperium, patrimonium, 4. 2. pro eripere : sic Rapta jure belli repetere, 3. 5. Rapere scutum de manu, 4. 12. quo quemque Rapiuit fuga, h. e. quo quisque se fuga præcipuit, 3. 11.

Rates Balearium, 3. 8. Rates ex cratibus, 3. 20. rates inopia navium factæ, 4. 2.

Ratio reip. h. e. conditio, militas, quam hodieque Ital. La ragioni di stato, appellant, 1. 8. Rationes thesaurorum continens libellus, 4. 12. sic apud Livium, 38. 55. est liber rationis.

Raudius Campus, 3. 3.

Ravenna, urbs, 3. 10.

Receptor hostium Rhenus, 3. 10.

Recens & integer, 3. 1.

Recipere, pro accipere, capere : sic totius orbis opes Ostia recipit, 1. 4. pro admittere, suscipere : sic receptus Gabiis Tarquinius, 1. 7. Recipere se plerumque cedentium est, & locum munitionem quarentium, Gall. Se retrire : sic Aquitani in speluncas se Recipiunt, 3. 10. C. Gracchus in Aventinum se Recipit, 3. 15. interdum Recipere se dicuntur, qui etiam non fugiendi gratia iter faciunt ; ut, 4. 7. Recipere, pro occupare, capere, de iis, quæ nunquam in potestate fuerunt : sic Cypros Recepta sine bello, 3. 9. Hispania Recepta, 4. 2. Ita Livius, 44. 32 : Anicius Scodra recepta. Cæs. civ. 1. 16 : Recepto Asculo. Similem significationem verborum redire, reddere, &c. observat Salmastius ille ad Spart. Adrian. cap. 2. sic infra Redigere, Recipere spiritum,

I N D E X.

2. 3. *desumptum à luctatoribus, aliisque qui vehementer exerciti, difficulter respirant: & ita ad recipiendum spiritum interquiescere coguntur.*
 Reciprocantes aquae, *h. e. per altum huc illuc iactata,* 2. 8.
 Reciso ponte, 1. 10. *Edit. Boxhorn. habet recisio.*
 Recoquere ferrum, *h. e. iterum immittere igni, & ad alios usus formare,* 3. 20.
 Redigere, *pro subigere nondum possessa, ut videatur ex eorum censu esse verbum hoc, de quibus modo in Recipere diximus: sic pop. Romanus totam Italiam sub se Redigit, 1. 9. Redigere in deditionem, 3. 10. in ditionem, 1. 18. in potestatem, 1. 15. Redigere intra urbes, h. e. compellere, 3. 7. intra muros, 4. 5. eo Redegit populum, h. e. eo deduxit pop. 1. 2. Redigere consecrationem suam in pretium victoriæ, h. e. consecrat: suam pretium victoriæ facere, 1. 17.*
 Redimita frons regium in morem, *h. e. diademate revincta,* 3. 19.
 Redire rursus. *Vide Rursus; in perniciem, h. e. verti in pern. fieri perniciosum, 3. 13. Redierat, pro rediisset, 4. 3. Vide etiam Erat.*
 Referre ad populum, 3. 21. *h. e. legem ferre ad populum. Referre populum in censum, discrimina officiorum, &c. in tabulas, 1. 6.*
 REGERE se ipsum non potest arbiter regum & gentium populus, 3. 18.
 Regionum nomina constructa ut urbium, 2. 2: 3. 10.
 Regilli lacus, 1. 11.
 Regius furor appellatur auctori, dominandi cupido in decemviris, qui regiam potestatem, etiam nudo nomine odiosissimam, captabant, 1. 24. Hinc ubi quid insolentius gerebatur; aut ubi quis alterius potentiam ad invidiam vocabat, regnandi & dominandi verbo utebantur. Sic in nostro Regnum iudiciorum, 3. 13: & Regnare iudicariis legibus, 3. 12. dicuntur equites immani illa potestate subnixi. Apud Livium, 6. 40. Claudius tribunos pl. exagitant: Tantum licentiae, novem annis, quibus regnant, sumpsisse; & violentus ille Coriolanus apud eundem scriptorem, 2. 34: Tarquinium regem qui non ulerim, Sicinium feram? atque ita aliis locis plurimis. Sallust. Hist. 1. 12: fervili imperio patres plebem exercere, de vita atque tergo regio more consilere. Regium in morem redimita frons, *h. e. diademate revincta,* 3. 19. Regio nomine fretus Antiochus Annibalidis consilia negligit, 2. 8. Regia insignia sumit servus, 3. 19.
 Regnare iudicariis legibus, 3. 12. Sic Regnum iudiciale dixit Cicero ad Attic. 1. 1. Vide Regius. Regnum in honorem virtutis ultro delatum, 1. 3. dolo partum industrie agitur, 1. 6. à Tarquinio ultro petitur, 1. 5. Regni cupiditate fratres interfecti, 3. 1. Regni in-
- signia oblata Caesari, 4. 2. Regno praesidere, *h. e. regem esse,* 2. 7. Regnum invadere, *pro condere, inchoare,* 1. 8. rapere mavult Tarquinius, quam expectare, 1. 7. Regna testamentis relicta, 2. 20. Regna donare consuetus pop. Romanus, 3. 9. Regna, *pro regibus, 1. 10. Vide etiam Dominatio.*
 Regyare, *h. e. revolvî, quasi in orbem redire,* 4. 2.
 Religare, *pro ligare, alligare,* 1. 3: 3. 7: 1. 9.
 Religio, *h. e. sanctitas. Numæ inclita, 1. 2. foederum summa Romanis, 2. 6. publica privatis affectibus antecellere debet, 1. 13. Religionis auxilio incolumis, 1. 13. RELIGIONE & iustitia gubernanda imperia, 1. 2.*
 Religiosus, *qui religiones sancte colit: ita quid Numa Religiosus? 1. 8. alii Religiosum esse in culpa ponunt, ut superstitiosum; unde versus apud Agell. 4. 9: Religentem esse oportet, Religiosum, nefas. Religiosissimum, h. e. quod maxima religione colitur, sanctissimum, 1. 13.*
 Reliquæ Asiae rebelles, *h. e. reliqui Asiaticorum rebellium, 3. 5. Gallorum, 1. 13. latronum, 3. 19. naufragarum partium, 4. 2. Reliquæ Veiorum nullæ, h. e. vestigia, 2. 12.*
 Reliqua, *pro reliquiis, 3. 10. Reliqua corporis, Viator de Caesar. cap. XX. f.*
 Remeare, *pro recedere,* 1. 12.
 Remittere exercitum, *pro dimittere, non detinere,* 4. 2.
 Remunerari, 3. 5. *h. e. vicissim dona dare.*
 Remus, 1. 1. occiditur, 1. 1.
 Remorum ordines, 4. 11.
 Renus, fl. *Vide Rhenus.*
 Repercussus, *nempe solis, pro reflexione,* 3. 3.
 Reprimere amnem, *h. e. coercere, & contrahere,* 1. 1.
 Repurgare aurum venis, 4. 12.
 Requirere, *pro quarere, investigare: sic Samnium in ipso Samnio requiritur, 1. 16. Similis locutio Seneca, epist. 91. 6. Lugdunum, quod ostendebatur in Gallia, quaeritur, pro interrogare, 4. 2.*
 Res mira dictu, 1. 7. Res poscit, 1. 8. Res unius ætatis, populus viroium, 1. 1. in Res esse, *h. e. revera esse, existere,* 4. 7. Res motæ, 3. 17. Rerum novarum cupidus, *h. e. turbarum, 3. 23. Quatuor anni belli, pro clade Rerum breve tempus, 4. 2. Rebus suis diffidere, 3. 1. Rebus artis, afflictî, 2. 6. deploratis, 2. 15. perditis, 4. 8. Res pro rep. sic Res Romana, 3. 22. Veientium, 1. 12. Ita sapissime auctores.*
 Res familiaris, *pro substantia, bonis cuiusque,* 4. 1.

I N D E X.

- RES** publica etiā hostibus recipiendis augenda, 1. 1. cum **REI** publicæ clade nihil movendum, 3. 23. **REI** publicæ ægræ faucis quæ expedit quiescere, 3. 23. de **RE** publica invadenda facile convenit potentiae cupidis, 4. 2.
- Rescindere** acta, *h. e. abrogare*, 3. 23. domus, recta, *pro demoliri*, 3. 15. pontem, 3. 10. plagam, *h. e. rursus aperire jam coalescentem*, 4. 2. hoc sensu **VULNERA** interdum ipsa curatione rescinduntur, 3. 23.
- Residuum** nihil est crudelitatis, 3. 4.
- Resignare**, *pro rescindere*, 4. 7. *Cic. pro Archia.*
- Resilire** ab imposito iugo, 4. 12. in aquas, 3. 6.
- Respirare**, 2. 6. **Respirat** insula, 3. 19. *Vide* Recipere spiritum.
- Responsum** superbum Craffi, 3. 11. Tarquinii, 1. 7.
- Restare**, *pro manere*. Resistere Juventas & Terminus, 1. 7. *pro superesse*, 3. 10.
- Resurgere** in aliquem, *h. e. rursus insurgere*, 1. 13.
- Retinere** annem manibus & clypeis, 3. 3.
- Retro** dare gradum, *h. e. loco pelli, retro cedere*, 4. 2.
- Revellere**, *pro avellere*: sic Revulsâ aquila, 4. 12.
- Revulsâ** Italiae Sicilia, 2. 2.
- Reverentiam** tam de eo dicitur, qui meretur reverentiam, quam qui exhibet; ut Reverentius visum est nomen Augusti, 4. 12. & Reverentior captæ maiestatis nemo fuit, 2. 12.
- Reverentia** par inter Parthos & Romanos, 4. 10.
- REVERERI** oportet fortunam, cui tantum licet, 2. 12.
- Revirescit** imperium, *Prefat.* *Vide* I.
- Reviviscit** imperium, 2. 6. Reviviscunt incendia, 3. 5.
- Reverere**. Histri cum sanguine & spiritu male partam revomere victoriam, 2. 10. *Dictum de elvis interemptis, adinstar illius Virgiliani, Æn. 9. 349. Purpuream vomit ille animam, & sanguine mista Vina refert moriens.* Maria revomunt spolia, *h. e. hausta recipiunt, & rejiciunt ad litora*, 4. 11.
- Reus** ambitus, 3. 17. in præsentem Reum peroratum, 4. 1.
- Rex** appellatur Appuleius, 3. 6. Rex hostium captus maximum victoriæ decus, 3. 2: 3. 7: 3. 10. & *ibi Nota*. Rex vilissimus Ptolemæus, 4. 2. Regem se vocat supplex Perses, 2. 12. in Regem descendit Antonius, 4. 3: 4. 11. Reges auxilia petunt à Romanis, 2. 7. Regibus parere consuetæ urbes, 2. 20: 3. 5.
- Rhea** Silvia, 1. 1.
- Rhenus**, *fl.* 3. 10. transitur à Cæsare, 3. 10. ponte jungitur, 3. 10. imperii terminus, 4. 12. bis trajectus à Cæsare, 4. 12. Rheni effigies in triumpho Cæsaris, 4. 2. per Rheni ripam 1. amplius castella à Druso directæ, 4. 12.
- Rhodanus**, *fl.* 3. 2. Helvetiorum terminus, 3. 10. Rhodani effigies in triumpho Cæsaris, 4. 1.
- Rhodii** nauticus populus, 2. 7. Antiochi cladem vincunt, 2. 8. pro Ætolis depressantur, 2. 9. Rhodiorum classes, 3. 6.
- Rhodope**, *mons*, 3. 4.
- Rhodus**, *ins.* 3. 5.
- Rictus** oris, 3. 11.
- Rixa**, *pro pugna*, 3. 10.
- Ripa**, *pro litore*, 4. 11. cum alias ripæ dicantur esse fluminum, litora maris. *Hinc* 6. 4. *loq. de rer. div.* Riparum quoque usus publicus est, sicut ipsius fluminis; & 6. 5: Litorum quoque usus publicus est, sicut & ipsius maris.
- Robur** pop. Romani, 2. 1. **ROBUR** elanguet clementia soli coelique, 3. 3. Robur Hispaniæ Celtiberi, *h. e. fortissimi Hispanorum*, 2. 17. sic Robur Italici sanguinis, 4. 2. Orientis, *ibidem*: sociorum, 3. 18. Robora gentium, 3. 5. *ira saepe Tacitus & alii.*
- Robustus** populus, 2. 1. Robusta imperii maturitas, *Prefat.* Robustissima oppida, *pro minutissima*, 1. 12.
- Rogare** leges, 3. 16. *h. e. ferre ad populum*; rogandus enim erat populus utrum vellet eam legem, & juberet: hinc
- Rogatio**, *pro lege*, 3. 14: 3. 17.
- Rogus**, firmes lignorum ad cremanda corpora, 3. 20: 3. 23.
- Roma** mater ac parens Italiae, 3. 18. victrix Asiae Europæque, 3. 18. Similes ejus titulus largiter concessit Merula, *Cosmog. part. 2. lib. 2. post enumeratas urbis regiones: ubi vide.*
- Roma** conditur, 1. 1. obfidetur à Porſena, 1. 10. occupatur à Gallis, 1. 13. à Sylla, 3. 21. à Mario, 3. 21. à Cæsare, 4. 2. civitas hominum ac deorum domicilio destinata, 1. 13. inter tres maximas urbes, 1. 16. templo comparatur, 1. 18. Romam convertitur Annibal, 2. 6. de Roma invadenda deliberat Spartacus, 2. 6.
- Romanus**, *pro Romani*. *Vide* Singul. *pro Plurali*. Rom. populus comparatur homini, *Prefat.* princeps populus. *Vide* P. Romani barbari, 1. 2. gentium domini, 4. 12: 4. 3. Etruscos, Latinos, Sabinos sibi misceverunt, 3. 18. Romanorum fortitudo, 1. 18. Romanis sacer auguratus, 1. 5. à Romanis gentes regesque prædia petunt, 2. 7.
- Romana** avaritia, 3. 5: 3. 9. dominatio, 4. 3.
- Romanum** imperium. *Vide* I.
- Romulus**, 1. 1. Romulus pater, 2. 4. Romulum vocari voluerunt Augustum, quod condidisset imperium, 4. 22. *sic opinor nostrum*, 2. 17: *Viriatum dicere Hispaniæ Romulum*.
- Rosæ** per hiemem collatæ, 2. 8.
- Rostra**, 1. 11. Rostris collegam depellit Gracchus, 3. 14. pro Rostris expolita capita proscriptorum,

I N D E X.

scriptorum, 3. 21 : 4. 6. pro Rostris oblata
Cæsari regni insignia, 4. 2.
Rubiginem sentiunt arma, 2. 8.
Rudes bellorum elephantis, 4. 2.
Ruere in prælium, 2. 18. Ruens ulterius hostis;
3. 5.
Rufinus P. Cornelius notatur à Cenfore, 1. 18.
Ruina provoluti in Italiam Cimbri, 3. 3. Rui-
na belli dicitur quod vicina plerumque secum
trahat, ut accidere solet in ruinis adificiorum,
2. 11 : 2. 12. bellum Tarentinum Regem
Pyrrhum, totamque fere Italiam una Ruina
involvit, 1. 18. Mithridates totum penè O-
rientem & Occidentem sua Ruina involvit,
3. 5. Ruina incendium suum restinguere vult
Catilina, 4. 1. Velleius, 2. 91 : Ita se mores
habent, ut publica quisque ruina malit occi-
dere, quam sua proteri; & idem passurus,
minus confici. Claudiam, in Ruffin. 2. 17 :
Quid restat, nisi cuncta novo confundere lu-
ctu, Infonsequæ meæ populos miscere ruinæ?
forte, secutus, Lucanum, 7. 654-----trahere
omnia secum, Mersa juvat, gentesque suæ
miscere ruinæ.
Rumpere fidem, 4. 2. fœdus, 1. 16 : 2. 6 : 3.
6, vallum, pro cadere, 4. 2.
Ruptor fœderis punitus, 1. 3.
Rursus redire, 1. 3 : 1. 11. Suffecerat redire,
sed gaudent interdum hoc pleonasmus scriptores:
sic rursus repetere est apud Sueton. Cæs. c. 2.
ubi Casaubonus : & 17. 1. recidit rursus in
discrimen aliud. Claudiam, in Ruffin. 1. 357.
-----revocataque secula rursus; rursus reci-
pere, apud Justin. 5. 4 : & 42. 2. Ita rus-
sum denuo conjungit Plantus, Prologo Casina,
versu 33. & extremis Menachmis : Venibit
uxor quoque etiam; quod & in lib. 1. §. 1.
de just. & jur. verum etiam præmiorum quo-
que. Sic Livius, 41. 24 : Legati deinde pos-
tea missi. Ita Prolog. Justin. 27 : Antiochus
insidiantem sibi effugit Artamenem; dein
postea custodes Tryphonis.
Rutilius P. Rufus damnatur, 3. 17.
Rutilius P. Lupus vincitur à sociis, 3. 18.

S

Sabæi, pop. 4. 11.
Sabini, pop. 1. 1. Romam demigrant, 1. 1.
vincuntur à Romanis, 1. 15. Romanis mixti,
3. 18. triumphus de Sabinis, 1. 18.
Sacer mons, 1. 23. Alius sacer mons est apud
Antigonum, hist. mirabil. 144. (Athos, ut opi-
nor, qui etiamnum incolis ἄγιον ὄρος, teste Be-
lonio, Observ. 1. 35.) alius item apud Philostratum
in Apollonio. Alius etiam apud Strabonem,
lib. VIII. ὁ ὅτι τῆς Περίας ὁ ἱερεὺς ἀνομι-
ζέτω θεῶν, καὶ το ὅτι ὁ ὑπερίσθη ἱερῶν, καὶ ὁ
σαρορείων ἔτος.

Sacerdos, pro Vestali, 1. 1. ira Sacerdotum pe-
tunt Cimbræ, 3. 3. Orosius aliter hoc proferit,
5. 16 : si inviolata castitate, virginibus sacris
ac diis fervendum esset : hoc enim modo non
sacerdotum tantum, sed & libertatem illis adi-
mis; qua re moveor, ut credam auctoris, aut
librarii, incuriane dicam an infamia, vocem
virginibus additam, qua remota constaret idem
cum nostro sensus.
Sacramentum militiæ, 2. 6 : 4. 2. Eleganter
hoc verbum transfert auctor ad quamcunque
necessitatem, qua quis ad bellum gerendum a-
dignitur : sic de incensis urbibus Helvetiorum,
3. 10. de trucidatis legatis à sociis, 3. 18. de
crematis centurionibus à Germanis, 4. 12. Ira
Seneca, de brev. vitæ, 5. 6 : Juvenes adule-
rio, velut sacramento, adacti.
Sacrilegius, locus, 3. 21.
Sacrosanctum caput tribuni pl. 3. 15. Sacro-
sancta arma Romana, h. e. pura, impoluta,
2. 20.
Sacrum fœdus gentis, pro sacrificio, 1. 13. No-
tandum autem talia sacra non potuisse rite fe-
ri, nisi propria & suis locis; nec enim alia
caussa fuit Fabio tantum adendum discrimen.
Livius, 5. 52. Sacrificiis fœdibus non dies
magis statim, quam loca sunt, in quibus fiant.
Censorinus apud Appian. in Punicia, ad Car-
thaginenses : Manebunt immota sepulcra, &
licebit eas parentandi causa invisere; sacris
etiam operari, quotiescunque libuerit eo ac-
cedere. Immo tantæ religione colebantur, ut etiam
militis excusarent, si prædicta die non adfuis-
sent. Cincius Alimentus, apud Agell. 16. 4 :
Sacrificium anniversarium (inter legitimum ab-
sentia causus est) quod recte fieri non posset,
nisi ipsius eo die ibi sit. Exemplum ejus rei
est in Livio, 43. 11 : ex Sexto Digitio trib.
mil. qui sacrificii causa Romam venerat,
sunt audita. Sacrorum apud Rom. origo, 1. 2.
Sacra, pro carimoniis, religionibus, rebus ipsis
consecratis, ut deorum imaginibus, &c. 1. 13.
Sic Virg. Æn. 2. 717 : Tu, genitor, cape sa-
cra manu, patriosque penates.
Sæculum everfionibus urbium currens, 2. 17.
Aversus in luxuriam & ad omnia mala pronum,
4. 12. SÆCULI mores divitiis afflicti, 3.
12.
Sævire in urbes, 3. 6. templa, aras, sepulcra,
2. 7. h. e. illa diruere. Sæviant omnia, præ-
lio, tempestate, 4. 2. Sævius Sævium, 3. 21.
Sævitia Mithridatis, 3. 5. Tarquinii, 1. 7.
Tracum, 3. 4. SÆVITIA bonam quoque
causam corrumpit, 3. 21.
Sagittaria, urbs, 4. 12.
Sagittarum usus ademptus Parthis consilio Ven-
tidii, 4. 9.
Saguntus, urbs, 2. 6.
Salamina, ins. 2. 8.
Salii, 2. 2.

Salinaci-

INDEX.

- Salinacidus, 4. 10.
 Salire super scuta, *h. e. insilire in scuta*, 3. 10.
 Sallentini, *pop.* 1. 20.
 Salmacidis, *fl.* 4. 10.
 Salondicus *Hispanus*, 2. 17.
 Saltus à *saliendo*, Saltu vallum increpat Remus, 1. 1.
 Saltus, *pro silva, nemore*: ita Saltus Calidonius, 1. 17. Camerinenfium, 2. 2. Caudius, 1. 16. Ciminus, 1. 17. Hercynius, 1. 11: 1. 17: 4. 12. Saltus Falerni, Gaurani, 2. 6. in Saltus diffugiunt Germani, 3. 10. Saltibus grassantur Samnites, 1. 16.
 Salutare regem, virum suum cupit Tullia, 1. 7.
 Salutantibus manus porrecta, 3. 21.
 Salyi, *pop.* 1. 16. vincuntur à Romanis, 2. 3: 3. 2.
 Samnites, *pop.* 1. 16. vincuntur à Sylla, 3. 18.
 Samnitum descriptio, 1. 16. triumphi, 24. de Samnitibus, 1. 16. quales, 1. 18. Samnium hodie in ipso Samnio requiritur, 1. 16. cum reliquis Italis conspirat contra Romanos, 3. 18.
 Samos, *ins. & urbs*, 2. 20.
 Samothrace, *ins.* 2. 12.
 Sancire foedus, 4. 2.
 SANCTITAS, *h. e. integritas, abstinentia*, ducis maxime proficit ad profligandam provinciam, 2. 6. Hoc sensu apud Tacit. 13. 46. Orho integre sancteque egit. Ita
 Sanctus vir, Camillus, 1. 12.
 Sanctum ærarium, 4. 2. Sanctius foedus, *pro artiore*, 1. 16. Sanctius & reverentius visum, 4. 12. Conjungit ista & Tacitus, Germ. 34. 7. Sanctissimæ animæ Bruti & Cassii, 4. 7.
 Sanguis humanus pignus conjurationis, 4. 1. Multa ad hanc rem Jo. Guilielmus Sinkius, *convivialium*, lib. 1. fol. 105. Sanguinis Gallici inundatione incendia urbis deleta, 1. 13. Sanguinis sui semita iter ad victoriam aperit Decius, 1. 14. Sanguinem humanum litant Thraces, 3. 4. SANGUINE suo curiam implet, qui civili terrarum orbem impleverat, 4. 2. Sanguine speciosiores duces, 4. 12. Sanguis, *pro genere*, 1. 26. sic unum Sanguinem ducere, ejusdem originis esse, 3. 18. Sanguinis jus, *pro rare affinitatis*, 3. 1. Sanguine nihil scipistis, 2. 2.
 SAPIENTIA dignum est, lætum accire mortem, 4. 2.
 Sapientia seniorum, 1. 16.
 Sarcinæ superfluae ab exercitu remotæ, 2. 18.
 Sardinia pignus annonæ, 4. 2. occupatur à Romanis, 2. 2. à Cæsare, 4. 2. à Sex. Pompeio, 4. 8. in Sardinia bellum, 2. 6. in Sardinia mortuus Lepidus, 3. 23. Særdigna vocatur Leandro: Hispania Cardena. Sic Suetro in versione Velleii.
 Sarmatæ, *pop.* 3. 4. vincuntur à Lentulo, 4. 12. amicitiam Augusti ambiunt, 4. 12.
 Satelles, 3. 16: 4. 1. Per irrisum ita vocantur plerumque aliena potentia ministri. Justinianus ita vocavit ministros suos in condendo jure, §. 1. Conf. de confirmat. Dig.
 Satis insolenter, 1. 26. Satis superque idonea clades, 1. 12.
 Satisfacere, 4. 12. Civiliter sumptum, valet excusare errorem, deprecari culpam, &c. ut omnis illa satisfactio in verbis videatur consistere: noster autem de pana hoc accepit; sicut & Justinus, 15. 1.
 Satiis, *pro melius*, 3. 12.
 Satricum, *urbs*, 3. 11.
 Savus, *fl.* 4. 12.
 Saxa Decidius, legatus Antonii, 4. 9.
 Scaurus M. Æmilius, 3. 1. ambitus postulat, 3. 17. immo repetundarum. Vide Pighium, ad A. V. DCLXII.
 Scæva M. Cæsius, centurio Cæsaris, 4. 2.
 Scelerata porta, 1. 12. Ita scelerata castra apud Suet. Claud. 1. 7.
 Scelus Catilinæ, 4. 1. Scelus per amorem, 2. 18. Scelus summum civilis belli, cædes Pompeii, 4. 2. Scelere domestico oppressus Drusus, 3. 18. Scelere alieno, judicio suo uti, 4. 7. SCELERA non latent diu, 3. 1. SCELERA plebeiorum quam nobilium, malorum quam bonorum, equiore animo feruntur, 3. 21. Scelera in tabulis Antonii, *h. e. proscriptio virorum illustrium*, 4. 6. Ita Seneca, Nat. quæst. 6. 23. de rebus Alexandri: Nihil tam magnum erit, quam scelus Callisthenes; nempe occisus. Scelerum furor, 4. 9.
 Scenicus rex, 2. 14. *h. e. non verus, sed quales solent introduci in dramatibus*. Vide Bourdelocium ad illa Satyrici: Grex agit in scena minimum: Pater ille vocatur; Filius hic; nomen Divitis ille tenet, ad illa verba: nomen Divitis. Alio sensu Scædicus appellatur Nero apud Tacitum, 15. 59. quod scenis gauderet, & ipse fabulas cantaret.
 Scilicet, *per ironiam dictum*, 3. 21.
 Scipio P. Cornelius, Africani pater, 2. 6. occiditur, 8. 6: 2. 17.
 Scipio Cn. Cornelius, Africani patruus, 3. 6: 2. 17.
 Scipio P. Cornelius Africanus patrem servat, 2. 6. Hispaniam recipit, 2. 6: 2. 17. Africam invadit, 2. 6. legatus fratris, 2. 8. primus nomine victæ gentis nobilitatus, 1. 11. Idem dicit Silius, sine operis.
 Scipio L. Cornelius, Africani frater, Antiochum vincit, 2. 8.
 Scipio P. Cornelius Æmilianus hostem ex provocatione vincit, 2. 17. Carthaginem evertit, 2. 15. & Numantiam, 2. 18.
 Scipio Nafica P. Cornelius Æmilianus Carthaginis excidium dissuadet, 2. 15. Tibi Gracchum interficit, 3. 14.

I N D E X.

Scipio L. Cornelius cos, anno V. C. DC LXX, 3. 21.

Scipio Q. Caelius Metellus Pompeianarum partium dux, 4. 2. mortem sibi consciscit, 4. 2.

Scipionum nomen Africæ fatale, 2. 15.

Scopulus securitatis publicæ, h. e. ad quem alissa naufragium faceret, sicut navigia in veris scopulis, 4. 9. Ita Pisonem & Gabinium voragine & scopulos reip. vocat Cicero in Pison. cap. 18 : sicut & scopulum patrimonii, & Voragine bonorum, de Orat. 3. 40. scopulum libidinis, de Orat. 2. 37. Sic Petronius, in earm. de bel. civ. versu 240. Pompeium vocat piratarum scopulum : & apud Val. Max. 3. 7. Cassii tribunal scopulus reorum dicebatur. Albidus vetus poeta apud Scalig. in ca. talestis, pag. 190. f. : Maximus hic scopulus, non tamen unus erat.

Scordisci, pop. 3. 4.

Scorta ab exercitu remota, 2. 18.

Scribæ, 2. 6.

Scutum è fugientis manu rapit Cæsar, 3. 10. in Scuto Scævæ 120 tela, 9. 2. Scutis super capita claris regi, 3. 10 : 4. 10. Scutum imperii Fabius, 2. 6.

Scythæ, pop. 4. 12.

Scythicus Septemtrio, 3. 5.

Securus magis, quam tunica, 1. 13. Ita Seneca, epist. 79.

Secreta imperii pignora, Ancilia atque Palladium, 1. 2. nam illa maxime abscondebantur, nec tractabantur nisi rare, & ab hominibus ei rei sacris.

Secula pastorica, 3. 12. h. e. modus & ratio vivendi : sic temporum suorum sectam aliquoties dicunt Imp.

Sectores, qui bona hasta subiecta simul erant, 2. 6. Vide Barth. advers. 5. 4. Plinius inde femininum deducit, 36. 15. m. Metella proscriptum sectrix.

Secundus, pro favente, 3. 15. Secundum hominum genus, 3. 20. Cicero, Offic. III. Quasi secunda quedam honesta esse dicunt. Terullian. pag. 195. 1. edit. Rigalt. femina genus secundi honoris.

Securi, quam gladio, percuti, atrocius, 3. 5. Securi percussu liberi Bruti imperio patris, 1. 9. Securi districtæ, 2. 2. Secures in principum colla strictæ, 2. 5. Securi magis, quam ruti, Not. ad 1. 13. Adde Senec. epist. LXXIX. Solin. cap. I.

Sedere, pro placere, fixum obstinatumque esse : sic Seder bellum, 2. 15. consilium fugæ, 2. 18. Sic Siderius, earm. 7. 337. Marcellinus, 14. 2 : 18. 2 : 19. 15 : 28. 29 : Quicquid Cæsaris implacabilitati sedisset, l. 7. in fin. qui satisf. cog. si iudici federit. Adde l. 3. C. de Coss. lib. XII. Seder sententia, 2. 15. Claudian. de Bel. Gild. 415. Ut visum

est atque sedit, Arnobius, lib. IV. pag. 173. f. Sedere, de telis dictum pro incidere, pervenire : sic in Scuto Scævæ 120 tela Sedere, 4. 2.

Sedes belli, pro loco ubi geritur, 4. 2. imperii Roma, 1. 7. sic apud Herodian. Severo Imp. appellatur Roma in Basilicis ista. Sedes novas quærere, 3. 3 : 3. 10. Sedibus suis mota urbs, 3. 3. sic Curtius, 3. 2. totius Orientis excita sedibus suis moles.

Seditiones, 1. 23 : 1. 24 : 1. 25 : 1. 26. Gracchanæ, 3. 14 : 3. 15. Appuleiana, 3. 16. Drusi, 3. 17. Seditionum omnium causa tribunicia potestas, 3. 13.

Seditiositas, 3. 13. in lemmate capituli.

Segetes Germanus, 4. 12.

nec Segnius quam minati fuerant, 3. 3.

Segovia, urbs, 3. 22.

Segulenses, pop. 2. 18.

Selucia, urbs, 3. 11.

Sellæ curules, 1. 5 : 1. 13.

SEMEL in perpetuum vinci, non est ex dignitate, 2. 12. SEMEL ignovisse, satis, 4. 2.

Sementis tempus, 1. 11.

Semelus, 4. 2.

Semigræci, 1. 18. Ita Semigræculus, & Seminumida, apud Appulei. in Apologia.

Seminarium exercitus Punici Hispania, 2. 6. Ita Curtius, 8. 6 : Hæc cohors velut seminarium ducum præfectorumque apud Mædonas fuit. Seminarium triumphorum Macedoniam, Cic. in Pison. cap. XL.

Semirutus, 2. 15. Ita Livius, 5. 49 : in Semirutæ solo Urbis : & 10. 4. testæ semirutæ : & 31. 24. semirutæ ac fumantis focie urbis : & 31. 26. inter angustias semirutæ muri : item, 32. 17. strage semirutæ muri : sic Tacitus aliquoties : & Salsustius, Incert. 6. 24. etiam cum semirutæ moenia. Lucan. 1. 24 : At nunc semirutis pendens quod moenia testis. Apulei. princ. Florid. semirutæ moenium. D. Hieron. princ. epist. ad Latam : delubra semirutæ. Rustilius, lin. versu 228 : Iudex semirutæ porta vetusta loci : sic Appulei. lib. II. Floridor. pag. 312. edit. Vulcanii. Liv. 36. 24. Quæ exempla eo citavi, quod aliis noster hoc verbo novo usus videretur.

Semita sanguinis sui iter ad victoriam aperires, 1. 14.

Sempronius P. Sophus Picentes vincit, 1. 19.

Sempronius Tib. Longus vincitur ab Annibale, 2. 6.

Sempronius Gracchus Tib. Annibalem sequitur, 2. 6. Vide etiam Gracchus.

Senatores CXL proscripti, 4. 6.

Senatus origo & etymologia, 1. 1. sapientia, 1.

18. Senatum in sententiam suam pecunia pertrahit Jugurtha, 3. 1. in verba sua iurare cogit C. Gracchus, 3. 16. de Senatu, legatorum Pyrrhi iudicium, 1. 18. Senatus fugatur ab Urbe, 4. 2. Senatus, pro curia : de Senatu, quasi

I N D E X.

quasi de carcere, qui jugularentur, educti, 3. 21.
 Senatus fociorum ad similitudinem Romani, 3. 18.
 Senior, *pro sene*, 1. 16. Seniorum sapientia, 1. 16. à Senioribus consilium petitur, 2. 6.
 Senones, Alpini populi, 4. 12.
 Senones Galli, 1. 13, &c. eorum vestigia nulla, 1. 13.
 Sensus, *pro intellectu*, 1. 18. *contra intellectus pro sensu*, apud Plinium, 9. 45.
 Sententia, *pro partibus*, traxit in sententiam suam Senatum, 3. 1.
 Sentina; vitiis suis, quasi Sentina, merca resp. 3. 12.
 Sepire, *pro cingere*. Septæ ignibus latebræ, 2. 3.
 Septimius L. Pompeium interficit, 4. 2.
 Septemtrione nihil infestius, 3. 2: 4. 12. Septentrio Scythicus, 3. 5.
 ad Sepulcra caesorum maciati inimici, 3. 21: 4. 6. in Sepulcra sævire est contra jus belli, 2. 7.
 Sequani, *pop.* 3. 10.
 Sequi, *pro succedere*, 1. 18. *pro persequi*, 1. 10: 4. 2.
 Seres, *pop.* 4. 12.
 Serica tentoria, 2. 8.
 Serpentes ad venas admoveat Cleopatra, 4. 11.
 Serpit bellum, 2. 2: 2. 9.
 Sertorianum bellum, 2. 22.
 Sertorius, 3. 5. dux Marianus, 3. 21. domestica fraude opprimitur, 3. 22.
 Servare, 4. 2. *Vide* Observe. *Sic Virg. Æn.* 2. 567-----limina Vestæ Servantem-----
Plaut. Mofcell. 2. 2. Natus nemo in ædibus servat. *Vide* Gruteri *Suspici.* 5. 1.
 Servilis inscriptio dignitatem triumphi violat, 3. 19. *h. e. si ita inscribatur*: Triumphus de Servis. Servilia bella, 3. 19. eorum causa, 3. 12. Servilia opera, *h. e. servis digna*, 2. 18.
 Serviliter in terga sævire, 1. 23. *Vide* Bernecæ. in *Justin.* 1. 5.
 Servilius Ahala C. mag. equi. 1. 26.
 P. Servilius Vatia Isauricus, 3. 6.
 Servilius prætor vincitur à servis, 3. 19.
 Servilius Cæpio Q. 3. 17. *Vide etiam* Cæpio.
 Servitia militant, 2. 6. auxilium pudendum, 2. 6. *Primum qui memoratur servus armasse, crediderim fuisse Miltiadem bello Persico. Pausanias in Achaïis*: Dixit, quod Miltiades ante pugnam Marathoniam fecerat, imitatus; vocatis ad Pileum servis, &c.
 ad Servitutem confugere salutis causa, 4. 3.
 Servitute mutata Macedonia, 2. 14.
 Servius rex Rom. 1. 6. utilis pop. Rom. 1. 8.
 Servi quasi secundum hominum genus, 3. 20.
 Servi rebelles in servos infestius sæviunt, quasi transfugas, *nampe quod communem causam proderent*, 3. 19. Servi Volunienfium dominos opprimunt, 1. 21. *Ita Mamaluchi in*

Agro. Serva mater Servii.
 Si credere fas est, 3. 3. *Constat mihi scripsisse* Florum: sic credere fas est. Si diis placet, 3. 4. *Sic Quintilianus*, 8. 3. dicta sanctæ & antiquæ, ridetur à nobis, si diis placet, *Liv.* 44. 22.
 Sibi, *pro ei, aut illi*, 1. 12. *Sic in querela Mali eleganti epigrammate, quod non merebatur obsecrans inferi*: Nec venti, pluviaeque, siccitate, Quod de se quereretur, malum dederunt. Sibi, *h. e. in suam utilitatem*: ita bellum Samniticum pop. Romanus Sibi gessit, 1. 16.
 Parthi sub auxilii specie Sibi vincti, 4. 9. sub specie partium Se vindicant Samniticum duces, 3. 21. *Sic intelligendus Seneca*, de *benef.* 1. 13: Hercules nihil sibi vici, *Lucan.* 10. 13:-----Magnamque perisse Non sibi-----& 10. 81: dum, non sibi, vincere mavult. *Justinus*, 2. 8: quasi sibi, non patrie vicisset. *Curtius*, 6. 11: non enim sibi, sed hosti esse occisuros Alexandrum. *Cicero*, *Philip.* 2. 29: num sibi soli vici? *Apud Senecam autem*, de *benef.* 6. 31: liceat mihi dissentire à magno interprete, qui verba illa, qui non dicebat sibi, hoc in quo sumus modo exponit. Sed videtur nimirum aliud sibi velle: & in ipsam Demaratum torqueri suspicionem movent illa: Dignus erat premio, antequam peteret; quod dictum est, sicut apud *Tacit.* H. 1. 49: omnium consensus capax imperii, nisi imperasset; ideoque interpretaretur, Demaratum verum dixisse Xerxi, ejus potentiam non esse tantam ut vinci non posset, non autem dixisse sibi, se tam stultum esse, ut premium hoc extrema vanitas peteret. Ut astem verbo sibi utantur, sic etiam dicunt mihi, tibi, nobis illi, &c. Ita *Lucan.* 5. 35: Jam certe mihi bella geram: arguatur in hoc sensu *Plautus Menachm.* 4. 2. *ut Taubman.* *Seneca Medea*, versu 276-----illi Pelia, non nobis jacet; & max Toties nocens sum facta, sed numquam mihi.
 Sibilare serpentum proprium ad causidicos translaturum, 4. 12.
 Sibyllini versus, 4. 1. Sibyllini libri. *Vapisc. in Aureliano*, cap. XVIII.
 Sic optantis, 1. 1. Sic, quasi, frequenter junguntur; ut, 3. 6: 3. 10: 3. 21: 4. 7. & Sic, usurpari solet cum intervenit actui quoddam impedimentum, non tamen ad eam tollendum sufficiens: ita 2. 2. eodem sensu Sic quoque, 3. 11: 4. 10: Ita *Stratus*, 12. 258. *Livius*, 45. 38. *Martialis epig.* 1. 16. *Seneca, Troadib. versu* 1118.
 Sicambri, *pop.* 4. 12.
 Sicilia, *ins.* 1. 18. occupatur à Romanis, 2. 2. à *Sext. Pompeio*. 4. 8. multo cruentius vastata servili, quam Punico bello, 3. 19. frugum ferax, 3. 19. in Sicilia bellum, 2. 6. Sicilia contenti debuerant esse Romani, 3. 12.
 Sicoris, *fl.* 4. 2.

I N D E X.

- Siculum fretum, 4. 8. mare, 3. 6.
Sidus Hercules, 1. 18. Sidera, pro uno Sole videtur positum, 4. 3. sic apud Marcellinum, 18. 17: & 22. 35. Vide Bernec. ad Justin. 13. 7. sicut in eis, ubi velut sideribus mota belli tempestas, 2. 8. & quasi Sideribus agitata bellum, 3. 21. dicitur, quod ut Sol tempestat, ita illa causa bella conciverint: ita Claudianus in Eutrop. 1. 424. pro tempestate posuit Sidus, causam nempe pro effectu: Fertur in abruptum casu, non fidere puppis.
Signifer, pro aquilifero, aquilam Augusto tradit moriens, 4. 4. aquilam intra balci sui lateribus abscondit, 4. 12. Signifer dicitur etiam qui precipue factionem aliquam juvat: quomodo & Antesignani dicuntur: ita Signiferi & duces Syllanæ dominationis, 3. 23.
Signum, pro omne, 4. 7. pro argumento, 4. 8. Signum dare, 3. 21. solebat autem militibus pugnam initurus signum dari, quando concurrerent: de quo Lips. M. Rom. 4. 12. Signa militaria Parthorum, 3. 11. Signa in hostes jaculari, 1. 11. ad notam pertinet Seneca, epist. 95: Primum militiæ vinculum est, religio, & signorum amor, & deferendi nefas Signa Crassi haurit Euphrates, 3. 11. Signa canunt. Vide C. sub Signis ordinare, 3. 19. Vide etiam O. Signa pro copiis sepe ponuntur, aut ipsa acie: sic infesta quatuor agminum Signa per Etruriam volitant, 1. 17. Signa circumferre, est exercitum circumducere, 3. 5. inferre, exercitum admovere, 1. 22: 4. 1: 2. 17. ita Signa convertere, 2. 6: 2. 17. Signis Pompeianis omnis fere Asia tenetur, 3. 5. collatis Signis dimicare, est iuxta acie, in se prælio, 2. 6. Signa pro statuis, imaginibus, Corinthia, 2. 16. Sic Ovid. Am. 3. Eleg. 6. --- inutile signum. Sallust. Catil. 11. 3: Signa mirari.
Silanus M. Junius vincitur à Cimbris, 3. 3.
Silentium subitum inter medium prælium, 4. 2.
Sillaces, præfectus regis Parthorum, 3. 11.
Silvæ Calidoniz, 3. 10. Hercyniæ, 3. 10. Vide etiam Saltus, turis & Balsami, 3. 5. Ita Solinus, cap. 35. balsami silvam appellat, & lucos: quod posterius inepte dictum arguit magnus interpres: possit tamen videri, ubi silvæ vox conveniat, non male etiam locum dici. in Silvas dilapsi Morini, 3. 10.
Silvestres homines, 3. 8. Vide etiam Feri.
Similes exitus belli Punici, initio, 2. 6. Similior victo populus, qui vicit, ibidem. Simile prodigio, 3. 4. Ita simile portenti, Cicero, Philip. 2. monstri simile, Val. Max. 9. 11: SIMILE quiddam cum navibus suis habent Alpina corpora, 2. 4. Sic pr. Inst. de public. jud.
Simulacrum, pro exemplo, similitudine, 1. 2: 4. 2.
Simularus furor fanaticus, 3. 19. metus, 4. 9: 4. 10. Simulata fuga, 1. 3. proditio, 4. 12. stulticia, 1. 9. Simulatum colloquium, 2. 2. transfugium, 1. 7: 3. 11. Simulati ludii equestres, 1. 1.
Sine missione pugnare. Vide M.
Singularis pro plurali sapissime ponitur. Vide Quintilian. 9. 3. Sic in nostro, Barbarus, 3. 10. Bruttius, Apulus, Lucanus, 1. 18. eques, 2. 6: 3. 17. Germanus, 3. 10. Macédo, 2. 12. miles, 1. 12: 2. 18: 4. 2. Romanus, 2. 13: 3. 3. Tarentinus, 2. 6.
Singulare certamen Manlii, 1. 13. Scipionis 2. 17.
Sinus recessum & cavitatem significat: ita Sinus, vallis, 1. 17. Sinus ultimus Italiæ, pro angulo, 2. 6. in Sinu bellum & pacem porro, 2. 6. Hinc Sinus Geographis dicitur, ubi mare terris utrinque abscedentibus, quasi in gremium admittitur: ita Sinus Ambracius, 4. 11. Gallicus, Ligusticus, 3. 6. Maleus, 3. 6. Sic è contrario terra fluminibus intercepta, ut Sinus inter Euphratem & Orontem, 4. 9.
Sipylus mons, 2. 8.
Siti ad deditionem compulsi, 4. 2.
Sikum sentiunt arma, 3. 2. h. e. squalorem ex sui contractum: ita Virg. Æn. 6. 462. --- loca senta sicut ---
Socialis classis, 3. 6. Sociale bellum, 3. 18. ejus causa, 3. 12: 3. 17. Sociale non potest dici bellum Cæsaris & Pompei, 4. 2.
Sociare opes, 1. 1. sibi aliquem sociare, 2. 7.
SOCIETATIS inter hos & illos duces pœnas dant miseræ civitates, 3. 22: 4. 2. Societate trium principum orbis imperium occupatur, 4. 2.
Socius rex conficatus, 3. 9.
Socii fortissimi fidelissimique, 3. 18. Socii Pompeii moram increpant, 4. 2. Socios hostium persequi, 1. 19. in SOCIIS etiam nostrum animum perdimus, 4. 2: 4. 7. pro Sociis intervenit pop. Rom. 1. 13. Livius tamen, 5. 35. expresse scribit, Clusinis adversus Romanos nullum jus societatis amicitieve fuisse.
Sol in maria cadens, 2. 17. Solis defectio, 1. 1. à Sole venire, 2. 6. sub ipso Sole habitare, 4. 12. Soles Campaniæ, 2. 6. h. e. calor, quo gaudebant Afri. Sic Ovid. epist. 5. 111: --- arista Quæ levis assiduus Solibus ulla riget.
Solatium est posse transferre in alium culpam cladis, 3. 11.
Sollertia Tullii, 1. 6.
in Solido decernere, q. terrestris prælio, 2. 2.
Solitudo Romæ, 1. 13. Solitudinem Urbi minatur plebs, 1. 22. SOLITUDINE, h. e. ubi unus imperat, corrumpitur potestas, 1. 9. Contra Aspinus Gallus, apud Tacitum, 1. 12: Unum esse reip. corpus, atque unus animo regendum. Et incommoda communis imperii ex Scipionis

I N D E X.

- ponis quoque verbis patent, relatis à Val. Max.*
6. 4. : se ex maiestate reip. omnia gesturum,
si sibi cives vel dedissent collegam, vel non
dedissent. *Plut. Sylla, cap. 33 :* Hostes, nec
alias ducibus, quod plures haberent, paren-
tes.
- Solium, pro loculo, ubi conduntur mortui, 4. 11.
- Sollemne sacrum, 1. 13. quod certis temporibus
fit, ut explicat Festus. Sic Veget. 4. 40. diem
solemnem vocat, quem paulo ante statutum
dixerat.
- Sollicitare urbes, nationes, est in suas partes vel-
le pertrahere, 2. 20 : 3. 5. Sollicitare in au-
xilium, 4. 9. in colloquium, 3. 11. Marius
provinciam Syllæ decretam Sulpicia lege Sol-
licitat, h. e. hoc agit, ut sibi decernatur, 3. 21.
- Solum. SOLI cœlique clementia robur elanguet,
3. 3. Solo exurgere urbem, 1. 13. SOLO
mutato frugum semina degenerant, 2. 11.
- Solvere fidem, h. e. præstare quod promiseris, 1.
1. Livius, 3. 19 : ut P. Valerii fidem exsol-
verent. Solvere, de navibus dicitur iter au-
spicantibus, 3. 10. Solvi morte, h. e. in mor-
tem solvi, mori, 4. 11. ita somno. Ibidem
Ovid. Am. 2. Eleg. 10. Solvi, pro mori, ab-
solute dixit.
- Somnium medici de Augusto, 4. 7.
- Sonare ample, 4. 2. Vide etiam A.
- Sora, urbs, 1. 11.
- Soranus prætor occiditur, 3. 21.
- Sortis ultimæ vir, h. e. infima conditionis, 2.
14.
- Spadones Ægyptii, 4. 2.
- Sparſæ magis quam oppressæ vires, 4. 2.
- Spartacium bellum, 3. 20.
- Spartacus, 3. 20. de invadenda Roma delibe-
rat, 3. 20.
- Species belli, pro forma pralii, 1. 17. Speciem
cæſorum præbent Romani testudine recti, 4.
10. Speciem viventium præbent rostra Rom.
navium, 2. 2. ad Speciem fiduciæ panes à
Capitolio jacularunt Romani, 1. 13. in quibus-
dam Impressi est, ad spem fiduciæ, errore ex
compendio scriptura orto : ad spem, h. e. ad
speciem : sic apud Livium, 28. 24 : Forma
tamen Rom. castrorum constabat una ex spe.
versatiles edd. constabat ea una spe : quis
dubitet, scriptum fuisse spem, legendum spe-
cie : magna nomina, ut non in usum, ita ad
Speciem imperii acquisivisse, decorum, 3. 12.
- Species, pro prætextu, ostentis : ita Specie ju-
vandi socios, mare ingreditur pop. Romanus,
2. 2. sub Specie partium se vindicant Samni-
tium duces, 3. 21. sub Specie falsa bella mo-
vere, 1. 11 : 2. 2.
- Speciosa mors, pro pulchra, conficienda, 3. 3. Spe-
ciosa vitia, h. e. qua maiorem suavitatem, ha-
lent, 3. 12.
- Spectaculum, sc. ludorum, 1. 1. Spectaculo quasi
exposita urbs, 2. 16. Laudat pulchritudinem
- Corinthi. Spectaculis indulgent Romani, 3.
12. Spectaculum belli, 1. 18. prælia, 1. 11.
- Spectatio gentis, 2. 7.
- Specula Africæ Clypea, 2. 2. veluti ultima Se-
premtionis Specula, 3. 3. Speculæ Herculis,
pro columnis, 4. 2.
- Speculari, pro explorare, 1. 17.
- Speculator, 4. 7.
- Speculatorium navigium, 4. 2.
- in Speluncis inclusi Aquitani, 3. 10.
- SPERARE semper, indolis magnæ signum, 4.
8. Sperare (ἀνέμω, ut Virgil. sperare do-
lorem) 3. 1.
- Spirare altius, 2. 2. quiddam indomitum, 1. 22.
- Spiritus, pro magno animo, 2. 6 : 3. 10 : 4. 2.
- Spiritum expellere, h. e. vitam, 3. 5. reci-
pere, 2. 3. Vide etiam R.
- Spolierium, urbs, 3. 21.
- Spolia nautica in suggestu fori suffixa, 1. 11.
rostra intelligit : ea enim hac appellatione fore
veniunt. Vide Bernec. ad Sueton. Aug. 18. 3.
- Adde Liv. 10. 2. Spolia opima. Vide O.
- Spolia præferre, 2. 7. suffigere, 1. 11.
- Sponsor fœderis, 3. 14. de fœderibus per Sponso-
nem late Livium, 9. 9.
- Stare, pro adesse : pro uno duos Stare Pompeios,
4. 2. Stat pro partibus fortuna, h. e. militat,
4. 7. imperium Stat in Ripa Rheni, 4. 12.
h. e. substitit, ultra non progreditur : sic Quin-
tilianus, declam. 3 : Gens majorem terrarum
partem victoriis pervagata, tantum in Mario
stetit. Stans urbs, pro salva, non diruta, 4.
22.
- Statim capta Carthago, nempe eodem die quo ob-
fissa, 2. 17. Statim ac sine mora 2. 2 : 2. 3.
- Statim & è vestigio, 7. 8.
- Stator Jupiter, 1. 1.
- Status Asiæ à Sylla datus, 3. 5. Græciæ anti-
quus redditus, 2. 7. reip. à Romulo imposi-
tus, 1. 1. mutatus, 1. 9.
- Status sacrificii dies, h. e. sollemnis, 1. 13. Pro
hoc vocabulo sapius reperias statusus, nescio an
probe.
- Stellis iter sequi, 3. 5. Curtius, 7. 4 : Qui
transeunt campos (in Bæthrianis), navigantium
modo noctu sidera observant, ad quorum
cursum iter dirigunt.
- Stipendiarius Thrax, 3. 20. h. e. auctoratus gla-
diator. Stipendiaria provincia, qua stipendium
pendit, 2. 17.
- Stipendorum origo, 1. 12. Ulpianus vocis hu-
jus etymon recte deducit, 1. 17. de V. S. Sti-
pendium à stipe appellatum est, quod per
stipes, id est, modica æra, colligatur, quam-
vis eo loco non de stipendio militari, sed pro-
vinciarum, loquatur : sed & ipsum militare,
quod alteri postea nomen dedit, ita consecutum.
Vide Lixium, 2. 60. Est igitur Stipendium
à pendenda stipe, quod tum pecunia non nume-
rabatur, sed appendebatur. Vide Plinium, 33. 3.
Stipen.

I N D E X.

Stipendi loco terra petita, 3. 3. templa promittit Posthumus, quasi Stipendium diis committuntur, 1. 11.
 Stoliditas barbarica, 3. 3. Domitii centurionis, 4. 12.
 Scrolo C. Licinius, trib. pl. 1. 26.
 Strabo Pompeius. Vide P.
 Strangulati in carcere Catilinæ socii, 4. 1. Hoc supplicio fere duces hostium triumphatos afficiebant.
 Strategema Annibalis, 2. 6. Cæsaris, 3. 10: 4. 2: Claudii Neronis, 2. 2. Cossi, 1. 11. Duilii, 2. 2. Horatii, 1. 3. Manlii, 1. 13. Marci Philippi, 2. 12. Marii, 3. 3. Parthorum, 3. 11: 4. 10. Posthumii, 1. 11. Spartaci, 3. 20. Tarquinii, 1. 7. Tulli Hostilii, 1. 3. Ventidii, 4. 9.
 Stringere bellum, 3. 21. ubi tamen melius solidem literis legas ferrum, hoc enim stringendi verbo melius convenit; aut telum, quam vocem etiam in Liviana epitome in bellum transisse, notavi, 3. 16. Stringere gladium, 3. 21. Stringere, pro vulnerare, 4. 12.
 Studere nomini, provinciae, 3. 10. revocandis regibus, 1. 9.
 Studium, pro favore, 3. 13.
 Stulticia simulata, 1. 9.
 Stupens occasione, 1. 16.
 Stuprum Lucretiae regifugii causa, 1. 7. Virginiae destinatum, decemviratus sublatis causa, 1. 24.
 Stuprum suum egregie ulciscitur Orgiagontis uxor, 2. 11.
 Sub filvis, pro in silvis, aut propter filvas, 4. 12.
 Subducere. Antonium menus subducit à prælio, 4. 7. æstibus Subducitur Oceanus, 3. 10. Habet igitur significationem passivam & prope sine sensu rei subtrahendi. Velut, 2. 72: quos præsentis periculo fortuna subduxerat.
 Subigere, pro domare: ita pop. Romanus Subigit Italiam, Præfat. Samnites, 1. 16. continuis cædibus aliquem Subigere, 2. 18.
 Subire 1. 13. habet significationem appropinquandi, interdum etiam scandendi, quam & in hodierno idiomate Hispano retinet.
 Subitus evadit, pro subito ev. 4. 2. Subita belli, 1. 1. ita Liv. 25. 15.
 Submittere aedes, h. e. in plana transferre, 1. 9. faeces populo, h. e. imperium & potestatem consularem subicere populo, ibid. Submissis cervicibus, h. e. inclinatis, 1. 18.
 Submovere hostes, pro repellere, 1. 10: 3. 10: 4. 5: 4. 12. Submovere mari, pro pellere mari, 3. 6.
 Subrogare, h. e. substituere per rogationem, 3. 6.
 Substituere alicui, 1. 9. in locum alicujus, 1. 6.
 Subterranei doli, pro cuniculis, 1. 12.
 Subtrahere se, pro subducere: sic Armenia ad Parthos se Subtrahit, 4. 12.
 Suburbana pop. Romani provincia Sicilia, h. e. qua proxima est omnium provinciarum, & prope modum in conspectu Urbis, 2. 2: 3. 19. Suburbanum Tibur, ob magnitudinem Urbis eo usque protensa, 3. 11.
 Succedere castris, prope caccedere ad castra, eodem

significatu est, quo verbum Subire, 4. 9.
 Successio provincias obtinentium, 4. 2.
 Succingi in aliquem, h. e. expeditionem in aliquem sumere, 4. 7. Deducto loquendi usque à militibus, quorum erat cingi; cornua sinus Ambracii classe Succincta, h. e. infesta & munita, 4. 11.
 Succclamare, pro acclamare, 2. 6.
 Suero, urbi, 3. 22.
 Sudibus circumdata urbs hostilis, 3. 10. Sudibus pugnant Romani, ibidem, & 3. 21.
 Sudor simulacrorum, 2. 8. Dio, & Plut. Coriol. cap. 57. disputant, hoc naturalibus ex causis quandoque posse fieri.
 Suevi, pop. 4. 12.
 Suffigere spolia, 1. 11.
 Suggestunt se causæ, h. e. ultro se offerunt, 2. 8.
 Suggestus fori, 1. 11. locus editus ubi concionabantur, dictus à suggerendo, h. e. aggerendo. Suggestus Cæsaris in curia, 4. 2.
 Sulmo, urbi, 3. 21.
 Sumere bellum, pro suscipere, 4. 12. expeditionem, & mandare, opposita, 4. 12. nam mandare expeditionem, est committere ducibus, sumere, per se id agere, & ipsam proficisci. Sumere impetum, 4. 12. Sumpta prælio Thessalia, h. e. electa, 4. 2.
 Summa rerum, h. e. summum arbitrium, 4. 3.
 Submovere. Vide Submovere.
 Summus pro excellentissimo in quaque re: ita Summus astu, audacia, 2. 17. augurio, 1. 5. Sic Plinius, 35. 12: in omnibus his summus. Apulei. lib. 5. in fine: manduconem summum. Summa fames, pro extrema, maxima, 1. 13. religio foederum, 2. 9. virtus, 3. 22. Summum nefas, 4. 1. Summa rupes, pro apice rupis, 1. 13.
 Sumptuosa largitio, qua nimis sumptus requirit, 3. 12.
 Super, pro in. Super cassidem focus, 4. 12. Super scuta salire, 3. 10. Super menfas & pocula, 4. 2. Currus, 7. 4. debellatur super menfa Alexandrum.
 Superata in una urbe Sicilia, 2. 6.
 Superbia Ariovisti, 3. 10. Tarquinii tolerata, 1. 7.
 SUPERBIA crudelitate gravior bonis, 1. 7.
 NON minus exosa, quam sævitia, 4. 12.
 Superbus, Tarquinii cognomen, 3. 7.
 Supergredi, pro superare, 3. 21.
 Superior, pro victore, 1. 10.
 Supervacuum, 2. 2.
 Supervivere expeditioni suæ, 2. 2.
 Suppetere, pro adesse, 3. 20.
 Supplices; de iis, qui auxilium orant, 2. 7.
 Supplicium de filio sumit pater Cassii, 1. 26. SUPPLICIO nihil deformata majestas Reguli, 2. 2.
 Supplicia quondam hostium, artem faciunt Romani, 3. 12. Suppliciorum metu voluntaria mors, 3. 9.
 Supprimere vestigia, pro intercipere, 3. 13.
 Supra. Africa Supra Thessaliam, 4. 2. h. e. superavit Thessaliam, ea quidem re, de qua loquitur,

I N D E X.

tempa apparatus & crudelitate belli.
 Suprema pugna, *h. e. ultima, novissima*, 1. 18.
 Surenas, præfectus regis Parthorum, 3. 11.
 Suscipere bellum, 4. 4.
 Suspendus utre, *h. e. incumbens utri & super eum hærens*, 3. 5.
 Susplicere arma, mores, *pro revereri*, 4. 12. populum, 1. 26.
 Suus *eleganter ponitur, pro nativo, proprio, aut eo, quod quis affectu suum fecit: ut, Sua fortuna, Sua natura, h. e. quam quis in potestate habet*, 3. 5. *Not. ad Ovid. Epist. 12. 83. Sed mihi tam faciles unde deosque meos? leg. meosque deos.*
 Sua magnitudine prædita Antiochi acies, 2. 8.
 Sua obsidio Gallos fatigat, 1. 13. Suo ebores fulgentes elephanti, 2. 8. SUIs moribus domiti Thraces, 3. 4. hostem SUIs artibus aggredi, 3. 1. adversus hostem SUIs viribus uti, 2. 6. SUIs viribus confectus pop. Romanus, 3. 12. castra quasi jam Sua circumvolant vultures, 4. 7. *Hoc fere modo Vellei*, 2. 75: fugiens mox futuri sui Caesaris arma: adversus hostem callidum SUIs consiliis pugnandum, 2. 6. *Livius*, 22. 16: Nec Annibalem fessellæ, suis se artibus peti. *Plautus, Amphitr. 1. 1: hunc telo suo sibi, malitia, à foribus pellere.*
 Sylla *L. Cornelius*, 3. 5. Jugurtha potitur, 3. 1. Mithridatem vincit, 3. 5. Samnites, 3. 18. fœdus cum Parthis ferit, 3. 11. multos interficit, 3. 21. decus seculi sui, 3. 21.
 Sylla Faustus, 4. 2.
 Syllæ in juratone Catilinæ, 4. 1.
 Syllana proscriptio, 3. 21: 4. 6. tempestas, 4. 2.
 Syphax Numida, 2. 6.
 Syracusæ, urbs, 2. 6.
 Syria, 1. 11. debellata, 2. 8. provincia Cassii, 4. 7. occupatur à Parthis, 4. 9. recipitur à Vendidio, 4. 9. prima corrupti Romanos, 3. 12. Syriæ laus, 2. 8.
 Syriacus, *pro Syriacus*, 2. 9. & ita scribendum fuerat, 2. 11: & 2. 12.
 Syria dea, 3. 19.
 Syrtis, *Africa loca vadosa & arenosa, eoque exitiosa navigantibus*, 2. 2. Syrtium accolæ domiti, 4. 12.

T

T & D invicem mutant, 1. 18.
 Tabernæ argentariæ, 2. 6.
 Tabula proscriptiois Syllanæ, 3. 21. feralis, 3. 22. Tabulæ duodecim, 1. 24. in Tabulas referre quæ, 1. 5. *Cæsar ad Cic. in ep. fam. 8. 8.*
 Tabulæ, *pro pistorii*, Corinthiæ, 2. 16.
 Tabulata navium, 4. 11.
 Tagus, fl. 2. 17.
 Tanquam viri occidi voluit Numantini, 2. 18.
 Tancum non, *h. e. propemodum, parum abest*, 2. 6: 3. 21. *Sic Suetonius sepe, item Velleius, & ad eum Acidalius. Seneca, de benef. 5. 16: ut qui civem Romanum occidisset, impunitatem, &*

pecuniam (forte repetendum &c.) tantum non vicam acciperet. Adde Porcum, in Xenoph. pag. 135. An sic leg. apud Cic. ad Q. frat. 1. 1. nisi vulgo, tantum jam ad nimiam levitatem?
 TANTI est exercitus, quam imperator, 2. 18. Scilicet in vulgus manant exempla regentium; Utque ducum lituos, sic mores castra sequuntur, *Claudian. de laud. Silic. 1. 168.*
 Tarchondimotus, 4. 2.
 Tarentinus, *pro Tarentinis*, Vide Singul. pro plurali.
 Tarentinum bellum, 1. 18. Tarentinæ deliciae, 1. 18.
 Tarentus Lacedæmoniorum opus, 1. 18. occupatur ab Annibale, 2. 6. recipitur à Romanis, 2. 6.
 Tarquinius Priscus rex Romanus, 1. 5. quid profuerit populo, 1. 8.
 Tarquinius Superbus, rex Romanus, prioris nepos (*Vide disputationem Laurentii Valla, præfixam notis in Livium*), 1. 7. quid profuerit populo, 1. 8.
 Tarraco, urbs, 4. 12.
 Tattus, Sabinus, 1. 1.
 Taurus, mons, 4. 12.
 Taxata dignitas equestris mensurâ, *h. e. æstimata*, 2. 6. Taxata stipendio hiberna, 1. 12. *Utitur hoc verbo Justinus. Seneca consul. ad Marciam*, 19. 2. Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus. *Plinius*, 35. 11: Talentum Atticum XVI M. taxat Varro.
 Tegumenta pecudum, *pro coriis*, 3. 20.
 Telsinus, 3. 18. opprimitur, 3. 21.
 Tellus dea, 1. 19.
 Temere, *pro facile*, 1. 13: 1. 18: 2. 18. *Utitur hoc modo Sueton. Aug. 16. 6. & Tiro*, 6. 6. *Quintilian. 1. 3: Ingeniorum præcox genus non temere pervenit ad frugem. Eodem modo voce prædicæ utitur Herodianus*, 6. 3.
 Terneritis barbaris solita, 4. 12. felix, 3. 10. Salondici, 2. 17.
 Tempe, locus Thessalia, 4. 2.
 Tempestas classim Mithridatis lacerat, 3. 5. oboritur inter necem Romuli, 1. 1. Tempestate interceptus triumphus, 2. 2. Tempestate flexus suos significant sidera, 4. 3. Tempestas belli Asiatici, 2. 8. Punici, 2. 6. *Sic Livius*, 31. 10. *D. Hieron. ad Gerontiam de Monogam. in fine: Hannibal de Hispaniæ finibus orta tempestas.*
 Tempestas Mariana & Syllana, 3. 12: 4. 2.
 Templum Jovis Statoris, 1. 1. Templum Tarquinio erectum de manibus Capitolium, 1. 7.
 Templo comparata Roma, 1. 18. Tempia vota inter discrimen pugnae, 1. 1: 1. 11: 1. 19: 1. 20. TEMPLA non possunt defendere, quem arma non potuerunt, 2. 12. circa Tempia imagines Caesaris, 4. 2. Templis detracta arma, 2. 6. — patris modo fixa revellunt Arma deis — *Statius, Theb. 12. 709. κακὸς μὲν αὖ τὸ τοῖς θεοῖς ὄπλιος Ὀδυσσεύς ἰσχύει, Aristides, orat. V. tom. II. pag. 95. Sic Argivia mulieres arma templis detraxerunt adventante Cleomene. Plut. in apophth. Lacœ. cap. 73. Nam in templis suspendi dedicavique solebant ab hostibus capta.*

I N D E X.

Tenere varia significationis verbum est. Tenere concordiam, vales continere, custodire, 4. 2. lacrymas, 4. 6. ut tenere ora, apud Virg. *Æn.* 2. 1. & risum, apud Horat. de arte, versu 5. militem in castris, 3. 3. regnum, pro habere, possidere, 1. 7.

Tentum, 2. 12. Virtus hac voce unus, quod sciam, antiquorum Horatius, Epodon 12. 12.

Tenue fretum, pro angusto, 2. 8.

Tenus valet usque ad, & ultimo casui jungitur. Colchis tenus, 3. 5. Dacia tenus, 3. 4. Hadriatico tenus mari, 1. 15.

Tergeminorum fratrum pugna, 1. 3.

à Tergo ordinatis omnibus, 4. 12.

in Terga serviliter sœvire, 1. 23. Sallust. *Hist.* 1. 1 : de vita ac tergo regio more consulere. Servile enim supplicium hoc erat ; unde nihil crebrius apud Comicos hujusmodi dictis : omnem in tergo thesaurum gerit. Virgis dorsum depoliet meum, &c.

Terme, urbs Hisp. Forte rectius Termes, ut alii edunt ; hinc enim deducti videntur Termestini, Tacitus, 4. 45.

Terminus deus non potest exaugurari, 1. 7. Cato, 1. *Originum* : Fana in eo loco compluria fuere, ea exauguravit : præterquam quod Terminum fa-num fuit, id nequitum exaugurari.

Terræ recondere, sicut humi, 1. 13. Terrarum situs qui pingunt, eos Florus in hoc opere imitatur, Prefat. Ad eius forte imitationem, alia, nec minus eleganti, comparatione opusculum suum ordiunt *Sex. Rufus* : Morem secutus calculatorum, qui ingentes summas ære breviori exprimunt, res gestas, signabo, non eloquar.

Terræmonis inter prælium, 1. 19 : 2. 6.

Terrestris, 2. ita Silvester, Plinius, 14. 16.

Terrigenæ : sic appellati Gigantes, quos Poëta salu-lantur terra editos, 1. 17.

Territare fines alicujus, 2. 15.

Terror adventus hostici, 2. elephantorum, 1. 18 : 3. 2. Germanorum, 3. 10. Mithridatis, 3. 5. Terrori esse, 1. 11 : 1. 17. Terrorem gemi-nare dolo, 1. 10. nominis sui circumferre, 2. 2.

ad Terrorem movendum facibus armati Fiden-ates, 1. 12. ipso nomine ac Terrore Punici maris quidam deficiunt, 2. 2. nomine quasi Terrore composito Vercingetorix, 3. 10.

Testamentum Attali, 2. 20. Cæsaris, 4. 4. Testa-menta passim in principiis scripta, 3. 10.

Testudo militaris, 3. 10 : 4. 10.

Teutana Liburnorum regina, 2. 5.

Thola, urbs, 3. 1.

Thapfos, urbs, 4. 2. non offensa in triumpho Cæ-saris, 4. 2. *Pismarcho* Caf. cap. 76. ex *Θαπφου* corrupte, ut puto.

Theatrum Pompeii, 4. 2. Tarentinum, 1. 18. in Theatro distincta radii corona Cæsaris, 4. 2.

Thebæ, urbs, 2. 7.

Theodotus magister Ptolemæi, 4. 2.

Thermopylæ, 2. 8.

Thermus L. Minnuius, proprator, 4. 2. apud Caf.

civ. 1. 12. mendose forsan, prætor scribitur.

Theaurorum rationes, 4. 12.

Theffalia, 1. 16. infestatur à Thracibus, 5. 4. va-statur, 4. 2. in Theffalia bellum civile, 4. 2. iterum, 4. 3.

Theffali, pop. 1. 18.

Theutobocchus, Germanus, 3. 3.

Theutoni, pop. 3. 3. vincuntur à Mario, 3. 3.

Thoas Ærolæ princeps, 2. 8.

Thorius, 3. 22.

Thracia acquisita, 3. 12. in partibus Pompeii, 4. 2.

Thracium litus, 2. 8.

Thrax Gladiator, 3. 20. Thraces, pop. 2. 22. vin-cuntur à Romanis, 3. 4. à Pifone, 4. 12.

Thurii, urbs, 3. 20.

Tiberinus, fl. 1. 1. ponte committitur, 1. 4. ali-quando terminus imperii, 1. 9 : 1. 11.

Tiberinum ostium, 3. 9.

Tiberius Cæsar. Vide Vibius.

Tiberius Gracchus. Vide G.

Tibizæ præcinunt Duillio, 2. 2.

Tibur, urbs, 1. 11.

Ticinus, fl. 2. 6.

Tigurini, pop. 3. 3.

Tigranes Armenus, 3. 5. victus à Pompeio, 4. 14.

Titius, fl. 2. 5.

Titulo unum bellum, multiplex victoria, 1. 18.

Titulo ipso consecratur Augustus, 4. 12. **Tituli**, 3. 5. Titulorum cupido in Antonio, 4. 10. *Val.* Max. 8. 6. de Servilio : Majorum suorum titulis Iâurici cognomen adjecit.

Titurius Sabinus, legatus Cæsaris, 3. 10.

Togæ pictæ, 1. 5. Togæ in judiciis, 4. 12.

Tollere animos. Vide A. Livius, 35. 1. Nec du-bium est, quin omnis Hispania sublatura animos fuerit : & 37. 48. Ob hæc Æolos sustulisse a-nimos. Seneca, de benef. 3. 28. Neque enim ulli magis abjiciunt animos, quam qui improbe tol-lunt. Hoc modo Spartianus Adriano, cap. 5 : ad rebellionem animos efferebant. Tollere, clamo-rem, pro clamare, 3. 8. urbes, pro delere, 3. 10.

Tolostobogi, pop. 2. 11.

Torquatus Pompeii legatus, 3. 6. Torquatorum cognomen unde, 1. 13.

Torques Gallorum, 1. 13 : 2. 4.

Torrentis fortunæ, 2. 7. *Arnobius*, lib. 1 : Ut modo Romani, velut aliquod flumen torrentis, cunctas submergerent atque obruerent nationes.

Torrentis Vergelli, 2. 6. Sic fons Arethuse, 2. 6. ita oppidum Perusæ, *Epir. Liv.* 126.

Trabæ, 1. 5. in Trabes sunt senes Romani de-voti, 1. 13. insignia captis Rom. Trabes tro-pæa figit Viriatus, 2. 17.

Tractus, pro regione. 1. 5 : 3. 3.

Tradere se consiliis alicujus, h. e. permittere, 2. 8. Sic dare, *Ovid. Ep.* 16. 161. Da modo re-
Terent. *Adelp.* 5. 3 : Dare hodie mihi ; ubi nota *Gregorii Fabricii*.

Trahere habet significationem involvendi, in societa-tem, aut partes traducendi : ita Macedonici belli contagio Traxit Illyrios, 2. 13. eadem fortuna

Trahit;

c 2

I N D E X.

Trahit ducem & exercitum, 4. 2. Trahere in vires suas, 2. 12. Ita sapius Tacitus, Trahere tot annos, h. e. *dagare tot annos*, 4. 2. Sic ducere est apud Attribism, lib. 2: Roma annos ducit quinquaginta & mille. Trahere naufragia, h. e. *circumferre*, cladem, 1. 13.

Trajanus, *Præfat.*

Transfugæ simulati. *Græcis ψευδοτόμοι*, 1. 7: 2. 6: 3. 11.

Transgredi flumen, 3. 10. Sic Sueton. *Cæs. cap. 35. de maritimo itinere*: in Macedoniam transgressus; & paulo post: ab Alexandria in Syriam transit. Hunc loquendi modum contra Asinius Pollionis sententiam defendit Agellius, 10. 26.

Transactum de partibus, h. e. actum, 4. 7.

Transilire amnem, 3. 3. quaternos senosque equos, 3. 3. per Thraciam, &c. h. e. *raptim transgredi*, 3. 5.

Transmarina ætas pop. Romani, 2. 19. origo Tarquinii, 1. 5. Transmarini, 1. 1. triumphi, 2. 18.

Transversum agere, h. e. alio impellere, 4. 2. Retulit inter proverbia Erasmus, 2. 8. Sic transversum auferre est apud Plin. 28. 1.

Trasimenus lacus, 2. 6.

Trebia, fl. 2. 6.

Trepidantia carpenta, 3. 10. h. e. cum cura & metu festinantia: ita non est trepidandum dixit Seneca, benef. 6. 43.

Trepidare, 1. 10. Trepidatum est, 2. 2.

TREPIDATIO pro victoria, 3. 10.

Treviri, pop. 3. 10.

Tribunica potestas seditionum causa, 3. 13. Tribunicie seditiones, 3. 19.

Tribunorum pl. origo, 1. 23. immanis potentia, 3. 17. Tribuni pl. sacrosancti, 3. 17. Tribunus pl. Crassum diris devovet, 3. 11. à Tribunis agros & cibaria flagitat populus, 3. 12.

Tribus institutæ à Romulo, 1. 1. homo sine Tribu, 3. 16. Sumptum ex Homero, *Iliad.* 9. 63. Tribus, pro plebe, 2. 6.

Tributarius, qui tributum pendit, 3. 4.

Tridentina iuga, 3. 3.

Trifarium, pro tripartito, 4. 12.

Trigæcini, pop. 4. 12.

Triperitius, 3. 3.

Triste prælium, pro periculoso, 4. 2.

Triumphalis agricola, 1. 11. ita triumphalis arator, apud Plin. 18. 3. Triumphalis ornatus, 1. 5.

Triumphans classis, 2. 7. Triumphat de fortuna Regulus, 2. 2. Triumphatum de parvis oppidis, 1. 11. non Triumphatum ex civilibus bellis, 3. 22.

Triumphatum mare, 4. 2.

Triumphus, 1. 5. Allobrogicus, 3. 2. Jugurthinus, 3. 1. Macedonicus, 2. 12. maritimus primus, 2. 2. Numantinus, 2. 18. de Vetulis & Bovilis, 1. 11. Triumphi dignitatem servili inscriptione violare vetur Perperna, 3. 19. Triumphi maximum decus captus imperator hostium, 3. 2. Triumphi Cæsaris, 14. 2. viginti quatuor de Samnitibus, 1. 16. Triumphos contemnit Augustus, 4. 12.

Triumphus, pro re de qua triumphatur, 2. 8:

2. 15. pro spoliis in triumpho ferendis, 2. 2. Triumphi, pro victoriis, 4. 2.

Triumviratus, 4. 6.

Triumviri constituendæ reip. 4. 2: 4. 7. divi-dundi agris, 3. 14.

Tropæum Flaminii ex torquibus Gallorum, 2. 4.

Tropæa Domitii & Fabii, 3. 2. Drusi, 4. 12.

Tropæa locis eminentibus fixa, 2. 17. Sic apud Dionem, lib. 56. pag. 667. Augusto & Viberio inter alios honores duo fornices (αἶψα) decreti, quibus tropæa insisterent. Tropæa erigere inu-sitatum Romanis ante Domitium, 3. 2. super Tropæa ipsa eminet Theutobocchus, 3. 3. Tropæa hic intelligi de spoliis, qua præferbantur triumphantibus.

Tubam non sustinere, 4. 12. Alludit istud Virgilii, *Aneid.* 11. 27: Cur ante tubam tremor occupat artus? Tubæ præcinentē deleta Corin-thus, 2. 16.

quia TUERI Saturninum non potest Marius, ad-versus illi redditur, 3. 16.

Tullus Hostilius. Vide H.

Tumultus magis quam bellum, 3. 19: 3. 21: 4. 12. Tumultus magis quam prælium fuit. *Cur-tius*, 6. 5.

Tumulus, pro edito colle, 4. 7. Tumuli, 3. 8. Al-pium, 3. 3. Cynocephale, 2. 7. montium, 3. 10.

Tunicæ palmatæ, 1. 5.

Turbantibus invicem copiis, 4. 2.

Turbo belli, 3. 5. civilis infanæ, 3. 21. fluminis, 3. 11. primi impetus, 2. 6. seculi, 4. 3.

Turduli, pop. 2. 17.

Turpis fames, 4. 5. *Quintilian.* 8. 6: illud quoque & pœtis & oratoribus frequens, quo eum qui efficit, ex eo quod efficitur ostendimus, &c. Sic *Virgil. Æn.* 6. 276. turpis egestas. Sic ob-scenam famem dixit idem *Poeta, Æn.* 5. 367.

Turpitudinis fœderis Caudini, 1. 16.

Turres elephantorum, 1. 18. navium, 4. 11.

Tutis silvæ, 3. 5.

Tusci pastores Romam confluant, 1. 1. Tuscum mare, 3. 1.

Tutia, urbs, 3. 22.

Tuti locis, 2. 3. Sic gentes locis tutissimas *Rhetus & Vindelicos* appellat *Vellei*, 2. 95.

Tyranni bonis infentis, 1. 7. *Tacitus, Arg. cap. 3:* Multi fortuitis casibus; promptissimus quique sævitia principis, intercederunt.

Vaccæi, pop. 2. 7. infestantur à Cantabris, 4. 12.

Vadere, de amno dictum, pro labi, fluere, 2. 7.

Vadimonis lacus, 1. 13.

in Vadis hæret pugna, 3. 10. propter vada navis non possunt congre-di.

Væcordiæ mentis, 4. 10. Væcordiæ poenas dare, 3. 7.

Valentia, urbs, 3. 22.

Valere, pro posse, 3. 5.

L. Valerius Corvinus, 1. 13.

INDEX.

Valerius Publicola, quomodo primus Cof. 1. 9.
Plinius, 36. 15. Publicola, qui primus Cof. fuit cum L. Bruto. *Rutilius*, *Irrin.* verfu 271: Hic eft qui primo feriem de confule ducit, Ufque ad Poplicolos fe redeamus avos.
 Valida oppida, 1. 7. Validiffimæ gentes, 4. 12. nationes, 4. 12.
 Vallare, *pro munire, protegere: ita* anguibz arenifque vallata Capfa, 3. 1. armis ferroque Macedoniam, 2. 12. elephantis acies, 2. 8. mari Pyrenæoque Hifpania, 2. 17. *Ducta vox à vallo, quo muni folent castra. Alludit vox Scipionis, in Ep. Liv. 57. 2: Cum gladio te vallare fcieris, vallum ferre definet.* *Cic. pro Archia; Porius, &c.*
 Vallum Urbis, 1. 1. Vallum ferre, 2. 18. rumpere, 4. 2. Vallo circumdata urbs hoftilis, 3. 10. Vallo xvi millium obducta castra Pompeii, 4. 2. *Hæc ratio includendi hoftes dicebatur circumvallare.*
 Vanitas Antonii, 4. 10.
 Varguntii Catilinæ focii, 4. 1.
 Varius ingenio, 4. 7. *h. e. inconfans: alius Varius valet vaftrum, dolofum, ut in lib. 1. D. de dolo malo.* Varii ingenio reges Romani, 1. 8. *h. e. differentes, alius bellator, alius facicola, &c.* Varii eventu capta oppida, *h. e. difpari*, 1. 12. Varium bellum, *pro ancipiti*, 4. 12.
 Varro C. Terentius, Cof. 2. 6.
 Varro cedit Hifpania, 4. 2. *Vinetus hoc loco Varum reponit pro Varone: male, vide Cafarem.*
 Varus, fl. 2. 3: 3. 2.
 Varus P. *Adius*, 4. 2. configit cum Didio, 4. 2.
 Varus prioris filius, Germaniz Procof. 4. 12.
 Vastare, Minucius Thraces toto Vastavit Hebro, *h. e. in utraque ejus ripa*, 3. 4. *Sic apud Senec. epift. 113: Alexander Perfias, & Hyrcanos, & Indos, & quicquid gentium in Oceanum extendit Oriens, vastabat, fugebatque.*
 Vastatio Italiæ bello Punico, 2. 6. sociali, 3. 18. Sicilia bello fervili, 3. 19. Theffaliæ bello civili, 4. 2.
 Vastitas camporum, *h. e. inamensa planities*, 3. 11.
 Vates, 1. 7.
 Ubers admove, 1. 1.
 Vætigalia, id eft, imperii patrimonium, 3. 13. in quæftu habita, 3. 12.
 Veientes vincuntur à Romulo, 1. 1. Fabios cædunt, 1. 12. delentur, 1. 12.
 Velato capite diis Manibus confecrat fe Decius, 1. 14.
 Velificare, *h. e. vela facere, navigare*, 3. 7.
 Velificari favori civium, *h. e. aucupari favorem civ.* 1. 9. *Apud Cicer. Ep. fam. 8. ne velificatus alicui dicaris.*
 Velini fontes, 1. 15.
 Velocitas Marii, 3. 3. Pompeii, 3. 6. Quinctii, 1. 11.
 Velox genus Ligures, 2. 3.
 Velum purpureum in navi Cleopatrz, 4. 11. Velis opertum mare, 2. 8.
 Venas exfolvit Menula, 3. 21. *Hoc genere mortis, ut leviffimo, multi extincti leguntur.*
 Venalis Urbs, 3. 1. *Petronius in carm. de bel. civ. verfu 41: Venalis populus, venalis curia patrum.*
 Veneno fe conficiunt Cantabri, 4. 12. Cretes, 3. 7.

Numantini, 2. 18. Ptolemæus rex Cypri, 3. 9.
 Veneno mori non poteft Mithridates, 3. 5. Veneno mixti fontes, 2. 20. *Idem fecerunt Afri contra Curionem, apud Appian. civ. lib. 2. pag. 455. & Lucan. 4. 360.*
 Venerari deos, 1. 11.
 Veneri, pop. 3. 10.
 Venetia, 3. 3.
 VENIENTI bello occurrendum, 4. 11.
 Venire in catenas, 4. 8. in deditionem, 4. 2. in equis, 4. 2. in fidem, 3. 22. in manus hoftium, 2. 2: 3. 19: 4. 8: 4. 12. in potestatem, 4. 9.
 Ventidius Parthos vincit, 4. 9.
 Ventofus dies, 3. 3.
 Ventis remifquæ, 2. 2. Ventorum labor, 4. 11.
 Venuleius, 3. 21.
 Veneri facra Cypros, 3. 9.
 in VERBO tantum virtus, 4. 7. *Verba neutra paffive ufurpata, Præfat. in Verba jurare*, 3. 16.
 Vercingetorix Gallus, 3. 10.
 Vergelli torrens. Vide T.
 Vergere in unum, *h. e. prope concurrere*, 4. 2.
 Vernet bis floribus Campania, 1. 16.
 Yerulæ, urbs, 1. 11.
 fi Verum volumus, 3. 18. fi Vera volumus nofcere, 3. 7. *fic Caius in l. 63. in fin. de cond. & demonftr. fi Verum amamus. Curr. 3. 2: Verum & tu forfan nolis, &c. Sic Matth. 11. 14.*
 Væstæ focus, 1. 2. Sacerdotium, 1. 13.
 Væstales aræ, 3. 21. virgines, 1. 2: 1. 13.
 Væstigia Senonum Flori ævo nulla, 1. 13. incendiū Romani Gallici languinis inundatione delata, 1. 13. Væcientium nulla, 1. 12. Væstigiis instare, 4. 11. deductū à curforibus in ftadio, quo in genere Homerus, *Iliad. 23. 764: Ἰχνα τῆς πῆδης, πείρες νόβη ἀμφοτέρωθεν.* Gallorum elegans in hunc fenfum vox eft, Talonnet.
 Væfuvius mons, 1. 16: 3. 20.
 Veterani, 4. 2. revocantur ad militiam, 4. 4. Veteranis in pretium militiæ agri dati, 4. 5.
 Væto, vox tribunorum intercedentium, 3. 14.
 Veturius Cos. Samnitibus deditur, 1. 16.
 Veturia Coriolani mater, 1. 22.
 Veteres divitiæ, 3. 9. *Hæc forma Ἀρχαϊσμός apud Græcos dicitur, & Παλαιόπλητος apud Ælian. Hift. Anim. 11. 20: Tacitus, 14. 31. vocat longam opulentiam: ad quam formam corrigendum puto Arnobium, lib. 2. pag. 119. Ac tamen ne cauffam tam longa (legebatur longam) prodere diffimulatiope videamur. Hæften enim diffulerat veri argumenti robur promere. Apud Cafar. de B. C. 2. 25: Egæfaretus, veteris homo potentiz.*
 Vexat castra Romana ferpens, 2. 2. *hoc verbo crebro utitur Juftinus.*
 Vexilla Parthorum, 3. 11.
 Viator qui irib. pl. apparer, ut liſtor confuii, 3. 17.
 Vibius, 4. 12. Dalunatas perdonat, 4. 12. *utrobique legendum Tiberius, ut vere docuit Pighius.*
 Vibrare faces, 1. 18. Vibrantia vexilla, *h. e. niftentia, micantia*, 3. 11.

I N D E X.

Vices, *pro intervalis*, 2. 17.

Victima novæ Urbis prima Remus, 1. 1. Victimæ securi percussæ, 2. 5. victoriam promittunt, 4. 7. Victimarum fuga, 4. 2. insulæ, 4. 2. Victimis centum non perlitat Cæsar, 4. 2.

Victor gentium. *Vide G.*

Victrix Asiæ Europæque Roma, 3. 18.

Victoria parricidio fœdata, 1. 3. *Sic Tacitus*, 4. 19. fraude violata, 2. 17. sanguine Decii empta, 1. 14. magna de Pœnis, 2. 2. matura, sed infamis, 2. 20. SALVA fide, & integra dignitate paranda, 1. 12. Victoria nova, non pugnare, 2. 6. vera, & sine exceptione, 2. 18. Victoria ex casu, 1. 18. *Virg. Aeneid.* 5. 201: Attulit ipse viris optatum casus honorem, ex errore, 4. 7. Victoriæ monumentum pulchrius, stans urbs, quam incensa, 4. 12. pretium, consecratio Decii, 1. 17. auspiciis, comparatæ classis velocitas, 2. 2. jus, 2. 7. maximum decus, captus rex hostium, 3. 10. Victoriæ pacificatur à diis Posthumius, 1. 11. Victoriæ suam hostibus victis non exprobrant Romani, 3. 2. Victoria multiplex bellum, 1. 18. Victoria uti, 2. 6. Victoriis totum terrarum orbem peragrat pop. Romanus, 2. 1. Victoria, *pro manubus ea victoria partis: ita* Victoria tempestate interceptur, 2. 2.

Victus Hiero priusquam hostem vidisset, 2. 2. Victus hostis ante quam visus, 4. 2. Victus magis quam domitus, 4. 12. Victus & victus, 3. 1. *eadem hac conjuncta apud alios notavit Savaro, ad Sidonium, carm.* 2. 450. Victo similior populus, qui vicit, 4. 6. Victis solamen in splendore victorum, 2. 8. *Eodem redit istud Livii, Præfat.* Si in tanta scriptorum turba mea fama in obscuro sit; nobilitate ac magnitudine eorum qui nomini officient meo me consolet: ubi dubitare possis an potius lumini legendum sit.

Videntibus procul quasi marina pistrinx evaserat, 3. 5. *b. e. qui procul spectabant, iis apparebat quasi pistrinx.*

Vigilia prima, 4. 2. tertia, 3. 10. de Vigiliis *vide Lips. de M. R.* 5. 9. pag. 275.

Vilis mortis gens, 2. 6. Vilissimus rex, 4. 2.

Viminei clipei, 3. 20. viminea vincula, 3. 20.

Vincere hostem non vult exercitus, cum posset, 1. 22.

in Vincula dare, 3. 10. in Vinculis habere, 2. 2.

Vindelici, *pop.* 4. 12.

Vindelicus, *fil.* 3. 2.

Vindex Capitoli Manlius, 1. 26. Vindices libertatis imperio ornati, 1. 9.

Vindicare uno loco duplici significatu positum, 1. 9: & 1. 26. ad Vindicandum libertatis & pudicitiae decus; libertatem enim, vindicare, est usurpare sibi, asserere se in libertatem; pudicitiam, est ulcisci, pœnas ob eam laesam sumere. Vindicare injuriam, 1. 12. se à captivitate, 4. 12. supplices de nocte, 1. 22. Vindicari volebant servi, 3. 20.

Vingius mons, 4. 12.

Vini dulcedine mitigati Cimbri, 3. 3.

Violatur victoria subornatis percussoribus, 2. 17. triumphus dignitas inscriptione servili, 3. 19. Violantur veneficio arma Romana, 2. 20. medici Catonem Violant fomentis, 4. 2. Violare manus propria cæde nolunt Brutus & Cassius, 4. 7. *Apuleius in adlocuta Hermetis, in principio:* Ne tantæ regi religiosissimus sermo multorum inter-ventu præsentiaque violetur.

Vipera fibilare desistit, 4. 12.

Vir plerumque significationem habet fortitudinis: ita VIRO cum viris facile convenit, 3. 22. Viris toleranda imperari sibi volunt Numantini, 2. 18. Idem orant Scipionem, ut se tanquam Viros occideret, 2. 18. digna Viris mors, qua pugnande evenit, 3. 20. Vir, *pro marito*, 1. 7. Viri, de gladiatoribus dictum, 3. 20. *sic de Andrisco*, 2. 14. qui & ipse dubii status erat. Vir sapiens usurpatur, tanquam loco pronominis; ut tantum animorum Viro Marius dabat, 3. 16. adortus Virum, 4. 12. ausi Virum violare fomentis, 4. 2. *sic Virgo. Vir de sexu.* Vir unus Numantinus non fuit, qui in triumpho duceretur, 2. 18. VIRIS fortibus miserrimum mori ad arbitrium hostium, 4. 8.

Virgæ lictoriæ, 1. 26: 4. 12. Virgis liberos suos cædit Brutus, 1. 9.

Virginitatis integritas, 2. 6.

Virginus filiam interficit, 1. 24.

Virgines Vestales. Vide Vestales. Virginum raptus, 1. 1. Virginum Romanarum virtus, 1. 10. Virgo ut pronomen usurpatum, 1. 3. *sic Vir.*

Virgulta palustria, 2. 6.

Viriatus Lusitanus, 2. 17.

Viridomarus Insuber, 2. 4.

ne Virilia quidem portenta, *pro eunuchis*, 4. 2.

Virtus absque fortuna parum proficit, *Præfat.* Virtus & fortuna ad constituendum pop. Rom. continentur. *Præf. Similia fere concepit Plut. Demosthenes, & c.* si in certamen natura & fortuna velut artifices descenderint, haud expeditum sit, hæc negotios, an moribus illa magis eos adæquaverit, dijudicare. Virtus aëtur ratione, 1. 8. aufert parricidam, liberat à pœna, 1. 3. calamitatibus approbatur, 1. 13: 2. 2. necessitate augetur, 3. 3. minus efficax quam fortuna, 4. 7. non in re, sed in verbo tantum, *ibidem.* Virtus Calpurnii, 2. 2. Numantinorum, 2. 18. Quinctii, 1. 11. Virginitas Romanarum, 1. 10. VIRTUTIS nihil interest, equis an navibus, terra an mari dimicetur, 2. 2. Virtutis summæ, sed calamitosæ, Sertorius, 3. 22. in Virtutis honorem regnum Tullo datum, 1. 3. Virtutis experimenta, 1. 13. flos, 1. 22. monstra, 1. 10. Virtutis suæ ferrum Alpinis gentibus quasi core acuit Romanus, 2. 3. Virtuti dolum addere, 1. 3. 3. 3. in Virtute fiducia, 2. 2. pro Virtute barbari habent impetum, 3. 3.

Vis Romana, *h. e. arma Rom.* 3. 10. *Sic apud Tacitum, Vis pro multitudine hominum, 1. 1: 3. 17. hostium, 4. 10. imbrum, 2. 6. sanguinis, 4. 2. Ita vis magna gladiatorum, Liv. 1. 51. hominum, Liv. 2. 5: 2. 34. Volce.*

INDEX.

Volscorum, Liv. 2. 35. Vis belli, *pro tota mole*, 2. 6. calamitatis, 1. 13. Vi partum imperium, 1. 2. VI reposcens vi erepta, jure videtur agere, 3. 21. **VIRE**s industrium temperant, 2. 12. sparsæ magis, quam oppressæ, 4. 2. **VIRIBUS** suis confectus pop. Romanus, 3. 12.

Viscera Italiæ, 2. 6. fenatus, 3. 21.

Viturgis, fl. 4. 12.

Vitigineus, 3. 20.

VITIA crescunt cum magnitudine imperii, 2. 19. Romanorum spem dant Mithridati, 3. 5. **VITIA** quam imperia Romanorum minus ferunt Germani, 4. 12. **VITIIS**, quasi sentina, mensa resp. 3. 12. Vicia speciosa, 3. 12.

Vittæ discolors, serpentum in modum, 1. 12.

Vivere hostium aliqui debent, ut sint quibus impetremus, 3. 21.

Vivus in manus hostium venit Regulus, 2. 2. & pene Crassus, 3. 11. Vivum sociumque regem conficit pop. Romanus, 3. 9.

Ulcisci, *pro punire*, 1. 1 : 1. 3.

Ultimum sumitur pro extremo, summo, periculosissimo : sic Ultimus dies, 2. 6. ultima specula seprentionis, 3. 5. ultima rabies, 2. 18. ultimæ fortis vir, 2. 14. *Velleius*, 1. 11. de hoc ipso : se Philippum, regiaeque stirpis ferebat, cum esset ultimæ. Ultimum belli dedecus, 3. 19. ultimum vulnus, 2. 6. *h. e.* quod plane jugular : post quod alteri non est locus. Ultima, *pro periculosissima*, 1. 13. ultimi metus, 2. 6. ultimæ diuæ, 2. 6. ad ultimum, *h. e.* postremo, 4. 7. sed suspicor eo loco positum ultimum *pro morte*, sicut alibi Extrema.

Ulcio ad aram jurata, 2. 6. mandata à moriente, 1. 9. *ita apud Silium*, 2. 422 : Ipsa pyram super ingentem stans faucia Dido, Mandabat Tyris ulcricia bella futuris ; à populo, 2. 9 : 2. 16 : 3. 1. ulcio de rege, 3. 10. in Ulcione assurgere, 3. 1. exandescere, 2. 18. pro ultione, quam pro victoria, infestius pugnatum, 2. 2.

Ultra mortem patientia vulnera, 2. 7. ultra putet ætatem pop. Romani, qui magnitudinem considerat, *Præfat.*

Ultero valet sponte, non laceratum aut monitum : sic ultro Numam in regem petunt Romani, 1. 2. regnum datur Tullo, 1. 3. regnum petit Tarquinius, 1. 5. pueros Faliscorum remittit Camillus, 1. 12. socios hostium persequuntur Romani, 1. 19. victoriarum pretium sibi poscit Pales, 1. 20. navigat in Italian Pœnorum classis, 2. 2. dona mittit Albanus, 3. 5. patet igitur ita legendum quoque, 3. 10. & in gemino loco *Velleii*, 2. 120 : ultro Rhenum cum exercitu transgreditur ; hoc enim est, quod præferat de magnitudine Tiberii.

Umbri pop. vincuntur à Romanis, 1. 17. cum reliquis Italis contra Romanos conspirant, 3. 18.

Umbria, 4. 2.

Uncis carnicum tracti, 3. 21.

Unus ducum, 4. 12. principum, 4. 12. è plebe, 1. 13. Unus vir Numantinus non fuit, qui in triumpho duceretur, 2. 18. **UNIUS** præsidis natus, quasi anima, & mente, regitur imperium, 4. 3.

una ex obsidibus, 1. 10. una quasi manu facta strages, 4. 2. in una urbe tota insula superata, 2. 6. in unum contrahere copias, 4. 2. *Justinus* aliquoties adunare dicit in unum vergere, 4. 2. uno prælio obtritus Pharnaces, 4. 2.

Voiferationes, 2. 7.

Volero Publius seditionem concitat, 1. 22.

Volitare significat discursare : ita volitant per Etruriam infesta signa, 1. 17. per Campaniam Apuliamque hostes, 2. 6. trepidantia carpenta, 3. 10. per diversa gentium Pompeius, 3. 5. per totum agmen oculis, manibus, clamore Cæsar, 4. 2. sic *Livius*, 4. 19 : Volitantem tota acie. *Tacitus*, 2. 21 : Tota volitantem acie. Volitat in primam aciem Cæsar, *h. e.* celeriter adcurrit, 3. 10.

Volsi, pop. quotidiani Romanorum hostes, 1. 11. triumphum de Volsis, 1. 18.

Volsini, pop. 1. 21.

Volucris quoque invia, 2. 12. ad notam pertinet, quoque vox ominosa Nicephori apud Cedren. pag. 396 : Nemo nostrum perniciem evitabit, ne si volucres quidem fiamus.

Voluntaria deditio Coss. 1. 16. fuga Romanorum, 3. 1. legatio Africani, 2. 8. mors, metu suppliciorum, 3. 19.

Votum Infubrium, 2. 4. Myforum, 4. 12. Romuli, 1. 11. Sempronii, 1. 19. Vota in Capitolio nuncupata, 1. 11.

Vox Adherbalis de Annibale, 2. 6. Annibalis ad milites, 2. 6. Viso fratris capite, 2. 6. Ariovisti ad legatos Cæsaris, 3. 10. Bruti morientis, 4. 7. Cæsaris ad gubernatorem navis, 4. 2. ad milites, 4. 2. de Pharnace, 4. 2. Caecilie in senatu, 4. 1. Crassi ad legatos Parthorum, 3. 11. Drusi de largitione sua, 3. 17. Fursidii ad Syllam, 3. 11. Genii ad Brutum, 4. 7. Germani cuiusdam linguam caussidici tenentis, 4. 12. Jugurthæ de Roma, 3. 1. Marii ad exercitum, 3. 3. Myfi ducis ad Romanos, 4. 12. Parthi cuiusdam ad Romanos, 4. 10. Pythi de Romanis, 1. 18. Scipionis morientis, 4. 2. Vercingetorigis ad Cæsarem, 3. 10. vox audita in somnis, 4. 7. Vocem mittere, *pro loqui*, 4. 10.

Vox una duobus sensibus serviens, 1. 1. *Vide etiam Fax, & Vindicare.* Voces duæ in unam coalitæ, 2. 17. sic emendo *Livium*, 2. 4. 3. Ac miracula aliqua affingunt, ut (fuerat affinguntur) plerumque tam insignibus locis : sic apud Gruterum in inscriptionibus, pag. DXII. est MERCASSITUR pro MERCASSIT. UT.

Urbs, pro Roma, 1. 13. Urbs urbium, *h. e.* metropolis, 2. 6. in una urbe, quasi binis castris disfidetur, 3. 17. in una urbe tota insula superata, 2. 6. urbes tres marinæ, 1. 16. Asiaticæ regibus parere consuetæ, 2. 20. Celtiberorum CL everfæ, 2. 17. **URBES** miseræ societatis inter hos & illos duces poenas dant, 4. 2. urbium caput, *pro metropoli*, 1. 16. ad urbium excidia conversi duces, 3. 22. circa urbium obsidiones discursum, 4. 2.

Urere, *h. e.* esse dolori, 2. 6. Sic *Ammianus*, pag. 191. 25 : 241. 29 : 489. 33. Edit. Lindenbr.

INDEX.

Urgerē armis, fame, 1. 10. obfidio, 2. 2. Urget
fames, 2. 18.

Uspetes, pop. 4. 12.

Uſque ad ambitum, 1. 16. uſque Caeſarem, *Pra-
far.* uſque poſtpoſitum: ſectum uſque, 2. 2. in
ſarmitas uſque, 3. 4.

Uſus, *pro commo*; ut non in uſum, ſic ad ſpe-
ciem imperii quaedam provinciae acquiſite, 3.
13. *pro conſuetudine, aut exemplo ſaltem*: uſu
incognita clades, 2. 2. *qua nunquam* venit uſu.
Cic. fam. 3. 8.

Ut barbaris, *h. e. ut ſolent barbari*, 4. 12. ut in
magno populo, 1. 26. ut in tali discrimine, *h. e.*
reſpectu talis discriminis, 3. 17. ita *Livius*, 20.
5: ſatis, ut in trepida re, impavidus. *Videntur*
Portus, in *Xenoph.* pag. 128. ut ita dixerim, 1.
11. ut ſic dixerim, 2. 6: 3. 21: 4. 2. *Cicero, de*
Orat. 3. 41: Atque etiam ſi vercare, ne paullo
durior translatio eſſe videatur, mollienda eſt:
praepoſito ſaepe verbo: ut, ſi olim M. Catone
mortuo, pupillum ſenatum quis relictum diceret,
paullo durius, ſin, ut ita dicam, pupillum, ali-
quanto mitius eſt. *Talia igitur poſſim advertas.*
Apuleius, pr. Florid. in ipſo, ut ita dixerim, ſolo
(an folio?) aetheris. *Tacitus, Agr.* 3. 5: ut ita
dixerim, non modo aliorum, ſed etiam noſtri
ſuperſtites ſumus. *Caius in l. 1. de O. I.* in foro
cauſas dicentibus, nefas, ut ita dixerim, videtur
eſſe, nulla praefatione facta, judici rem expo-
nere. Ut non, ita, 3. 12.

Uti & frui differunt. *Vide F.* Uti, *pro nanciſci*;
non alias tam inconventa victoria Uti ſumus, 3. 6.

Utre ſuſpenſus nuncius Luculli ad Cyzicenos, 3. 5:

Uterque. Utraque, *pro utraque*, 3. 5. utraque, *pro*
utrumque, 3. 6. utriſque, *pro utroque*, 4. 12. *Ita*
Livius, 23. 21. Reſponſum utriſque, non eſſe
unde mitterentur. *Juſtinus*, 41. 2: Sermo his
inter Scythicum Medicumque medius, & (vel ex)
utriſque mixtus.

Vulcano promiſſa arma hoſtium, 2. 4.

vulnera ultra mortem patentia, 2. 7. vulnera in
pectore, 1. 18. VULNERA quandoque cura-
tione ipſa reſcinduntur, 3. 23. *Vulnus translate*
ponitur pro quavis clade: ſic *Vulnus ultimum*

imperii, 2. 6. grave *Vulnus* accipit pop. Roma-
nus, 3. 11. *Vulnera* reip. *de bellis civilibus*, 3. 5.

Juſtinus, 2. 11: Xerxes duobus vulneribus ter-
reſtri praelio acceptis, experiri maris fortunam
ſtatuit: ubi ineptiſſime interpretes *Hiſpanus*: reci-
bio dos llagas.

Vulcius trib. mil. 4. 2.

Vulturcius T. Caſtilinae focos prodiit, 4. 1.

Uxores Cimbrorum, 3. 3.

X

XAntippos militiae peritiſſimus, 2. 2. *Polybius*,
1. 32. vocat λακεδαίμονιον ἀνδρα τῆς λα-
κωνικῆς ἀγωγῆς μαθηκόντα. ἢ τελέων ἐν τοῖς
πολεμικοῖς ἔργοις σύμματον. Magnus interpre-
Lacedaemonium virum, diſciplina Laconica im-
butum, & qui rei militaris uſum medio-rem ha-
beret; at certe magnam bellorum habuit uſum, ut
conſentiunt hiſtoria: nec aliter *Polybius*; nam *συμ-
ματες* quidem mediocre non ſonat. Dubitantem
de loco docet BERNECCERUS vir optimus
ſimul doctiſſimusque, cujus amicitia, colloquii, con-
ſiliis, exemplo, uſuque, tum alia multa magni-
que beneficia, qua per haec tempora vel à conju-
ctiſſimis improbe ſperantur; tum imprimis quantu-
luncumque in his ſtudiis profeſci, ex aſſe debeo. It,
inquam, me docet, illud *σύμματον* referri ad
ἀγωγὴν iſtam Laconicam, de qua modo praeciſerat,
ut vertendum ſit: diſciplina Laconica imbutum
aequalique rei militaris uſu praeditum: nimirum
& inſignem *δραχμὰν* viro tribuit, & ἀρετῇν hand
deteriorem. Ita *μαθηκὸς* apud *Plut.* *Cic. cap. V.*
& apud *Diod.* 20. 79: ναὺς ἢ χερσὶ κατὰ κατὰ
μῆκος ἢ δίναμις σύμματον, qua & ipſa per
mediocriter & mediocre minus recte converſa ſunt.
Xerxes, 2. 8. comparatur Antiocho, 2. 8. Xer-
xis miſerabilis fuga, 2. 8.

Z

ZAcynthos, inf. 2. 9.

Zama, 3. 1.

Zeugma, tranſitus Euphratis, 3. 18.

INDEX

INDEX

VOCABULORUM Omnium,

Quæ in *FLORO* Leguntur,

Ita ad Editionem Parisiensem conformatus, ut in aliquo Vocabulo perquirendo Lector non ad numeros in suprema pagina depictos attendas, sed ad illos qui in ejusdem orâ adscribuntur.

A.

Abdicare. 122, 11
 abdididerat. 185, 15
 abdita. 13, 2
 aberat. 16, 2 | 115, 1
 abhoriebat. 14, 9
 abjectis. 108, 6 | 174, 12
 abjectus. 4, 1
 ablata. 152, 11 | 173, 9
 ablato. 77, 3
 ablatum. 55, 11
 ablatu. 7, 3
 ablegato. 162, 11
 abluebat. 75, 1
 abnuebat. 151, 2
 abnuectibus. 124, 2
 abnuir. 134, 12
 aboleſcit. 174, 15
 abolitione. 171, 7 | 173, 10
 abrogatis. 18, 2
 abrogatum. 16, 4
 abrupit. 2, 5
 abrumpitur. 47, 3
 abrupta. 66, 7 | 73, 5
 abruptis. 116, 1 | 125, 2 | 181, 5
 abſcederent. 161, 1
 abſceſſit. 159, 4
 abſcidit. 68, 19
 abſcinderentur. 85, 7
 abciſſa. 37, 16
 abciſſam. 47, 4
 abciſſis. 99, 4

abſcondit. 29, 12 | 163, 11
 abſens. 62, 24
 abſente. 112, 15
 abſentem. 109, 7 | 153, 5
 abſenti. 151, 3 | 152, 8
 abſtulerit. 80, 8
 abſtulerunt. 38, 10 | 59, 12
 abſtuliffet. 112, 1
 abſtulit. 19, 10 | 127, 2
 abſumpto. 175, 15
 abundantem. 110, 15
 abundantes. 106, 8
 abundantia. 120, 4
 abundarent. 155, 3
 abundaret. 107, 1 | 156, 7
 accendit. 122, 1 | 127, 3
 acceperant. 175, 5
 accepimus. 38, 21
 accepit. 96, 21 | 114, 116,
 10 | 124, 15 | 182, 10 |
 187, 17
 accepta. 33, 14 | 160, 11
 acceptum. 85, 7
 accerſeretur. 91, 3
 acceſſerat. 98, 5 | 126, 5
 acceſſet. 112, 11
 acceſſibus. 73, 8
 acceſſio. 70, 12 | 92, 9 | 106,
 15
 acceſſit. 73, 4, 10 | 159, 11 |
 169, 6
 acceſſus. 35, 4
 acciderat. 176, 12
 acciperent. 7, 7 | 9, 1 | 186, 8

accipit. 11, 8 | 110, 9
 accipite. 56, 16
 accolas. 185, 21
 accolas. 53, 10
 accivir. 160, 12
 acerbiſſimum. 113, 20
 acerbos. 73, 9
 acerrimæ. 83, 12
 acerrimi. 167, 11
 acerrimus. 58, 10 | 62, 15
 acervatim. 34, 5
 Achaiz. 67, 2 | 79, 7
 Achaiam. 36, 10 | 106, 3
 Achaicum. 79, 13
 acie. 96, 8, 17 | 99, 7 | 143,
 3, 5 | 172, 8
 aciem. 2, 5 | 23, 11 | 31, 4 |
 38, 6 | 58, 1, 11 | 64, 19,
 22 | 112, 6 | 154, 19 |
 156, 4 | 162, 2, 11, 16 |
 172, 1 | 182, 8, 10
 acies. 86, 4 | 125, 2 | 162, 6
 Acilio. 69, 2
 acinaces. 178, 9
 acquirens. 121, 13
 acquiſierat. 14, 8
 acquiſiſſe. 119, 4
 acquiſita. 183, 12
 acrior. 45, 10 | 50, 17 | 156,
 2 | 159, 13
 acrius. 21, 7 | 29, 15 | 64,
 22 | 85, 18 | 157, 11 | 161, 8
 acriusque. 131, 5
 acta. 51, 8 | 144, 4
 actæ.

INDEX

acta. 162, 16
acti. 72, 7
actis. 153, 12
actisque. 149, 14
actum. 37, 10 | 63: 12, 14 |
94, 11 | 146, 5
actus. 17, 4
acuebat. 53, 1
acueret. 17, 1
adacta. 66, 5
adacti. 38, 6
adacto. 156, 4
adactus. 25, 12
adæquavit. 49, 4 | 115, 9
adamavit. 106, 10
adde. 161, 11
addicente. 144, 8
addiderat. 96, 5
addiderunt. 17, 3 | 55, 1
addidit. 74, 4
additi. 41, 1
addito. 10, 4 | 29, 7 | 37, 6 |
91, 7
additum. 146, 3
additus. 143, 1
adduci. 62, 11
adduxerat. 25, 5
adegisset. 92, 2
ademere. 86, 15
adeoque. 49, 2, 9 | 102, 9 |
109, 6 | 122, 11
adeptus. 13, 6
adequitar. 176, 14
aderant. 28, 10 | 66, 1 | 70,
8 | 126, 6 | 128, 10 | 147, 3
aderat. 19, 2 | 36, 15 | 65,
16 | 69, 12 | 100, 14 | 110,
14 | 122, 7 | 126, 12 | 158,
3 | 178, 10
adeunt. 28, 12
adeunte. 187, 12
adfuit. 177, 2
adfulsit. 175, 5
adgubernans. 102, 6
ad gubernante. 67, 6
adharentem. 68, 18
adhærentes. 53, 2
Adherbalem. 59, 9 | 90, 11
Adherbalemque. 90, 14
adhibuere. 4, 11
adhibuit. 74, 6
adhuc. 42, 3 | 74, 11 | 75, 3 |
105, 6 | 118, 11 | 185, 15
adiiisset. 83, 11
adimeret. 175, 15
adiri. 81, 5
adira. 89, 3
aditu. 92, 6 | 183, 5
aditum. 73, 6
adjunxerant. 31, 8

adjutus. 30, 4
adjuverant. 70, 13
admirabilior. 50, 15 | 156, 6
admirabilius. 97, 4
admiratione. 19, 5 | 62, 20 |
64, 20
admirationem. 2, 7
admissis. 6, 5
admodum. 57, 6 | 91, 16 |
114, 7
admonente. 140, 14
admonitus. 172, 7
admonuit. 74, 6
admotisque. 44, 8 | 180, 6
admoveat. 144, 13
admovit. 4, 4
adolescencia. 42, 1
adolescencia. 46, 15
adolescenciam. 3, 3
adoleverit. 2, 10
adolevisset. 46, 8
adoptabat. 124, 6
adoptantur. 33, 3
adoptasse. 18, 10
adoptionem. 90, 8 | 167, 11
adoratam. 63, 6
adortæ. 179, 7
adorti. 185, 7
adortus. 10, 6 | 92, 2 | 158,
14 | 186, 11
adprobavit. 38, 18
adremigantem. 36, 13
adremigantibus. 69, 8
adremigaverunt. 109, 3
Adriani. 54, 12
Adriatici. 153, 7
Adriaticum. 97, 10 | 107, 6 |
adveniens. 188, 6
adventare. 102, 5
adventu. 72, 4 | 103, 11 |
126, 13
adventum. 154, 7
adventus. 49, 15 | 69, 2 | 73,
15
adversa. 181, 3
adversaretur. 42, 8
adversariis. 137, 8
adversis. 51, 8 | 60, 23 | 116,
11 | 153, 6
adverso. 125, 1
adversus. 18: 5, 11 | 24, 5 |
41, 5 | 58, 11 | 60, 10 |
68, 7 | 76, 13 | 79, 11 |
81, 2 | 91, 1 | 93, 7 | 120,
5 | 149, 13 | 153, 5 | 155, 8 |
157, 13 | 180, 8 | 287, 6
adulationem. 184, 11
adulterate. 71, 11
adulterum. 20, 9

æde. 97, 2
ædem. 15, 9
ædes. 18, 6 | 27, 15
ædificator. 17, 1
ædificiorum. 158, 8
Æduorum. 93, 7
Æetas. 99, 8
Ægates. 51, 15
Ægeum. 79, 8 | 107, 7
Ægimurum. 51, 6
ægæ. 144, 10
ægæ. 71, 5 | 188, 9
ægæque. 43, 7
ægritudo. 172, 10
ægrumque. 127, 1
Ægyptia. 163, 14 | 176, 4
Ægyptii. 179, 16
Ægyptium. 107, 6
Ægypto. 157, 15
Ægyptum. 149, 1 | 157, 7
Æmilio. 69: 8, 9
Æmilius. 54, 5
æmula. 77, 3
æmulam. 10, 17
æmulatio. 126, 5 | 150, 13
æmulatione. 21, 1 | 30, 3
æmulus. 166, 4
Ænea. 5, 9
Æneæ. 4, 6
Ænobardus. 93, 13
æquandæ. 121, 8
æquavere. 143, 9
æquavimus. 69, 10
æque. 87, 11
Æqui. 23, 6
æquiore. 136, 3
æquitatis. 121, 5
æquius. 89, 5
æquo. 43, 3 | 122, 4 | 129,
12 | 156, 9
æquoris. 107, 9
æquum. 121, 7
ærario. 121, 8
ærarium. 60, 3 | 111, 6 | 124,
14 | 145, 12 | 151, 17
ære. 77, 16
æris. 80: 8, 9, 11
Æsepus. 102, 10
æstibus. 112, 10
æstimabat. 64, 10
æstimanda. 186, 3
æstimare. 31, 12
æstimari. 163, 4
æstimes. 84, 12
æstivæ. 22, 5
æstu. 65, 3 | 83, 8
æstûque. 47, 16
æstus. 48, 1 | 153, 13 | 159,

VOCABULORUM.

actas. 2. 12 | 16, 5 | 42, 1 | 118, 8
 acetate. 87, 5 | 121, 16 | 168, 5
 acetum. 1. 4 | 2, 10 | 7, 1 | 46, 5 | 87, 13
 acetatis. 5, 11 | 14, 2 | 118, 9
 aeterna. 15, 8 | 188, 12
 Aethiops. 172, 1
 Aetnaei. 32, 11
 Aetoliae. 68, 6 | 148, 15
 Aetolici. 70, 12
 Aetolicum. 70, 5
 Aetolorum. 70, 8
 Aetolos. 70, 13
 affect. 85, 1
 affectabat. 47, 9
 affectator. 65, 4
 affectibus. 28, 6
 affinitatis. 31, 8
 affirmans. 7, 6
 affabat. 101, 1
 afflictique. 61, 1
 afflictos. 181, 3
 afflixere. 119, 11
 affluentibus. 134, 8
 affusa. 158, 2
 affuturum. 176, 16
 Afratio. 149, 9 | 152, 13
 Afranium. 164, 6
 Afranius. 128, 3
 Africa. 49, 10 | 62, 1 | 64: 10, 24 | 67, 7 | 68, 8 | 76, 7 | 90, 2 | 92, 4 | 119, 7 | 138, 1 | 154, 5 | 159, 6 | 161, 3
 Africe. 49, 19 | 56, 20 | 57, 8 | 65, 15 | 78, 4 | 142, 5 | 149, 4 | 160, 11
 Africam. 23, 3 | 36, 10 | 46, 13 | 49, 10 | 51, 9 | 61, 3 | 64: 11, 12, 25 | 65, 2 | 87, 14 | 153, 5 | 157, 7 | 161, 4
 Africanæ. 62, 7
 Africani. 78, 6
 Africanus. 69, 11 | 81, 16
 Africo. 51, 6
 agat. 113, 7
 agebat. 88, 15 | 180, 12
 agebatur. 52, 1
 agens. 46, 8 | 115, 2
 agentem. 8, 1
 agentes. 55, 2
 agentibus. 147, 7
 ager. 63, 8
 agere. 29, 10 | 68, 22 | 138, 5 | 184, 19 | 187, 2
 ageret. 43, 11 | 121, 7 | 178, 3
 agger. 163, 6
 aggere. 153, 1

aggredi. 188, 3
 aggreditur. 19, 11 | 152, 15 | 168, 7
 aggressa. 102, 14
 aggressi. 85, 9 | 95, 16
 aggressique. 129, 6
 aggressus. 29, 8 | 31, 7 | 35, 6 | 69, 2 | 77, 7 | 84: 3, 8 | 90: 6, 15 | 91, 11 | 96, 1 | 106, 17 | 115, 7 | 135, 3 | 145, 13 | 159, 2 | 169, 3 | 183, 19
 agitabam. 12, 4
 agitabant. 169, 10 | 186, 18 | 187, 10
 agitabat. 4, 10 | 47, 11 | 68, 18 | 72, 14 | 151, 2 | 169, 1 | 174, 4
 agitantem. 84, 7
 agitantibus. 81, 1
 agitaret. 157, 8 | 172, 3
 agitasse. 162, 14
 agitatum. 33, 7
 agitarum. 136, 8 | 167, 8
 agiturus. 17, 6 | 90, 8 | 151, 7
 agmen. 137, 4 | 162, 12
 agmina. 38, 1
 agmine. 27, 3 | 94, 16 | 95, 18 | 104, 5 | 122, 7 | 135, 13 | 138, 8 | 159, 2 | 181, 8 | 187, 20 | 188, 2
 agminum. 34, 10
 agnosco. 64, 6
 agnovit. 38, 8
 agraria. 45, 13
 agrarius. 94, 7 | 121, 3
 agri. 130, 8
 agricola. 24, 1
 Agrigento. 48, 21
 Agrippæ. 43, 7
 Agrippam. 187, 16
 agris. 108, 11 | 122: 4, 12, 14 | 169, 1 | 182, 2
 agro. 30, 3
 agrorum. 31, 11 | 91, 12 | 143, 9 | 168, 11
 agros. 42, 9 | 119, 13 | 121, 14 | 123, 7
 agrum. 17, 11
 agunt. 27, 7 | 54, 11 | 112, 14 | 181: 4, 16
 Ahala. 46, 1
 alacrior. 156, 2
 Alba. 4, 5
 Albamque. 10, 16
 Albani. 102, 19
 albania. 104, 4
 Albanis. 104, 1
 Albano. 128, 7
 Albanos. 9, 7
 Albanus. 10, 11

Albini. 184, 6
 Albino. 91, 5
 Albinovanus. 137, 4
 Albinus. 28, 4
 Alexandriae. 157, 14
 Alexandro. 65, 5
 Alexiam. 115, 8
 Algidum. 22, 2
 alia. 38, 18 | 73, 15 | 78, 11 | 104, 4 | 119, 9 | 134, 5 | 155, 7 | 174, 3 | 184, 10
 aliae. 48, 12 | 72, 12
 aliaque. 72, 12
 aliarum. 179, 11
 alias. 93, 14
 aliàs. 10, 6 | 27, 12 | 54, 3 | 51, 15 | 108, 8 | 142, 8 | 145, 5 | 159, 15 | 168, 12 | 184, 13
 aliena. 109, 9
 alienæ. 92, 9
 alienam. 101, 16
 alieni. 106, 1
 alieno. 173, 12
 alii. 109, 7
 aliique. 165, 5
 aliis. 81, 17 | 103, 1 | 185, 12 | 188, 19
 aliisque. 163, 11
 alimenta. 123, 8
 alio. 77, 2 | 125, 9 | 145, 2 | 189, 7
 alioqui. 28, 14
 alioquin. 81, 4 | 182, 4
 aliorum. 188, 17
 alios. 24, 9
 alioque. 103, 1 | 137, 9
 aliqua. 51, 10 | 78, 14 | 172, 3
 aliquandiu. 59, 4 | 141, 4 | 172, 9
 aliquando. 61, 8 | 149, 5 | 164, 4
 aliquantiper. 86, 15
 aliquanto. 53, 3 | 75, 11 | 82, 12 | 84, 15 | 106, 13 | 113, 18 | 138, 10 | 177, 17
 aliqui. 7, 3
 aliquid. 94, 5 | 153, 4
 aliquo. 67, 3 | 68, 22
 aliquod. 90, 2
 aliquos. 140, 15
 aliquot. 30, 5 | 82, 6
 alite. 30, 4
 aliter. 52, 14 | 67, 3 | 84, 9 | 99, 2 | 166, 9 | 170, 11
 aliud. 29, 12 | 50, 15 | 67, 9 | 125, 0 | 142, 1 | 144, 7 | 162, 6
 alium. 78, 4

INDEX

- alius. 74, 4
 allatas. 44, 2
 allato. 172, 2
 allatum. 112, 18
 allevabatur. 150, 3
 allevate. 179, 2
 Alliam. 27, 9
 alligati. 72, 7
 Allobroges. 93, 6
 Allobrogum. 147, 3
 alluebat. 186, 16
 Alpes. 27, 4 | 46, 6 | 57, 2 | 93 |
 4 | 94, 16 | 95, 14 | 115,
 2 | 147, 4 | 180, 14
 Alphoe. 80, 1
 Alpibus. 52, 11 | 59, 16 | 181, 4
 Alpina. 54, 1
 Alpium. 53: 2, 10 | 54, 11 |
 95, 1 | 96, 19
 altae. 96, 11
 alter. 16, 3 | 31: 1, 3 | 35,
 10 | 48, 18 | 59, 3 | 110, 1 |
 138, 14 | 146, 7 | 173: 13,
 14 | 186, 5
 altera. 62, 18 | 78, 2 | 91, 4 |
 147, 4 | 157: 1, 2 | 160,
 11 | 163, 14
 alteram. 45: 2, 3 | 102, 3
 alteri. 137, 10
 alterius. 80, 3 | 138, 14
 altero. 101, 9 | 109, 14 | 123, 8
 alterum. 55, 7 | 61, 18 | 78,
 11 | 113, 22 | 168, 11 |
 172, 10 | 186, 4
 alterumque. 18, 1
 altior. 186, 18
 altissimos. 72, 5
 altitudinis. 57, 3
 altius. 46, 3 | 50, 19 | 95,
 13 | 175, 4
 alto. 110, 5
 altum. 179, 14
 alumna. 138, 7
 amator. 4, 9
 Ambiorix. 112, 15
 ambit. 31, 10
 ambitu. 175, 2
 ambitum. 39, 5 | 155, 12 |
 178, 1
 ambitus. 120, 7 | 126, 8
 ambo. 186, 4
 Ambraciam. 70, 7
 Ambracii. 178, 13
 Ambustus. 45, 2
 amici. 33, 18
 amicissima. 93, 5
 amicitia. 176, 3
 amicitiae. 19, 6 | 92, 10 | 157,
 15
 amicitiam. 38, 17 | 189, 3
 amici. 32, 10
 amicum. 141, 8
 amiserat. 101, 16 | 126, 3
 amiserit. 89, 6
 amiserunt. 61, 16
 amissimus. 112, 19
 amissa. 108, 14 | 147, 13 |
 183, 12
 amisse. 74, 2
 amissio. 62, 18
 amissis. 98, 10
 amissio. 129, 3
 amissum. 76, 2 | 154, 9
 amne. 139, 11
 amnem. 4, 3 | 66, 7 | 69, 13 |
 95, 16 | 152, 14
 amnes. 93, 8 | 102, 10
 amnibus. 147, 8
 amoenitate. 72, 3
 amore. 166, 9 | 178, 3
 amorem. 10, 9 | 86, 17
 ample. 159, 10
 amplectar. 2, 7
 amplecteretur. 48, 1
 amplexa. 160, 13
 amplectus. 11, 2 | 140, 3 |
 187, 4
 ampliavit. 11, 16
 amplior. 159, 13
 amplissimis. 27, 13
 amplissimum. 27, 15
 amplius. 30, 11 | 37, 12 | 49,
 17 | 50, 20 | 55, 8 | 65, 6 |
 101, 5 | 102, 13 | 108: 5,
 15 | 109, 11 | 131, 4 | 133:
 7, 9 | 140, 11 | 146: 5, 10 |
 155, 15 | 175, 13 | 178,
 14 | 179, 5 | 184, 7
 amputabant. 185, 12
 amputantur. 86, 2
 Amulii. 4, 1
 Amulium. 4, 9
 Amulius. 4, 7
 Anam. 143, 7
 anceps. 10, 2 | 152, 12 | 162,
 1 | 172, 12 | 188, 3
 Ancharius. 139, 2
 anchoris. 48, 7
 ancilia. 8, 5
 ancipiti. 143: 2, 4 | 161, 6
 Ancus. 11, 1 | 17, 1
 Andricus. 75, 13
 angue. 39, 21
 anguibus. 91, 4
 anguium. 103, 9
 angulos. 63, 17
 angulum. 135, 9
 angustias. 5, 4
 anhelarent. 75, 3
 Anicio. 75, 6
 Anienem. 30, 1
 anima. 147, 13 | 167, 1
 animadversumque. 140, 9
 animadvertendum. 147, 7
 animae. 160, 14
 animalia. 106, 11
 animarum. 173, 1
 animi. 53, 10
 animis. 100, 6 | 126, 4
 animo. 11, 4 | 59, 3 | 75, 15 |
 129, 12 | 136, 4 | 178, 8 |
 185, 9
 animorum. 124, 2
 animos. 10, 13 | 21, 4 | 163,
 1 | 175, 4 | 180, 14
 animosorem. 33, 8
 animum. 60, 23 | 173, 6
 animus. 81, 2 | 102, 17 | 118,
 6 | 171, 5 | 186, 19
 annalibus. 19, 7
 annalium. 26, 6
 annexamque. 49, 7
 anni. 3: 4, 6 | 62, 6 | 100,
 1 | 118, 10 | 149, 1
 Annibal. 56: 1, 5, 13 | 58, 8 |
 59: 2, 8, 10 | 63: 9, 10
 64: 4, 5, 23, 24 | 68: 8,
 11 | 145, 13
 Annibale. 60, 13 | 140, 5
 Annibalem. 60, 16 | 62, 14 |
 63, 17 | 64: 8, 12, 17 |
 65, 8 | 90, 4 | 96, 5
 Annibali. 59, 15 | 63, 1 | 100, 1
 Annibalique. 69, 7
 Annibalis. 57, 13 | 62: 3,
 18 | 63, 13 | 64, 23 | 81,
 73 | 128, 13
 Annio. 124, 4
 annis. 1, 4 | 33, 9 | 46: 11, 12
 annitente. 13, 4
 anniversarii. 24, 4
 annixus. 18, 3 | 38, 16
 anno. 189, 11
 annonae. 152, 4
 Annonem. 81, 12
 annorum. 87, 14
 annos. 1, 2 | 2, 13 | 3, 1 | 30,
 5 | 55, 9 | 81, 8 | 84: 1,
 15 | 100, 2 | 150, 9 | 162,
 9 | 167, 12
 annotatum. 156, 3
 annua. 167, 1
 annuli. 12, 8
 annulis. 60, 4
 annulorum. 59, 6
 annum. 8, 4 | 46, 8 | 124, 11 |
 139, 6
 annum. 17, 13
 anquirit. 182, 5
 anseris. 28, 19

VOCABULORUM.

antea. 64, 18 | 66, 7
 antecellebat. 28, 6
 antecessum. 139, 15 | 184, 1
 Antio. 23, 3
 Antiochi. 71, 8
 Antiocho. 68, 5 | 69, 9 | 70, 6
 Antiochus. 67, 5 | 68, 14
 antiquæ. 43, 8
 antiquissimus. 34, 7 | 59, 8
 Antistium. 187, 15
 Antoniana. 175, 8
 Antonii. 138, 12 | 147, 11 | 168, 43 | 170, 12 | 175, 11 | 178, 1
 Antonio. 153, 10 | 154, 13 | 165, 2 | 167, 2 | 171, 12 | 176, 3
 Antonium. 109, 9 | 146, 6 | 168, 7 | 169, 9 | 180, 5
 Antonius. 108, 18 | 153, 7 | 166: 5, 7 | 167, 10 | 169, 5 | 170, 7 | 175, 1 | 178, 5 | 179: 14, 17
 anulis. 174, 11
 noumque. 66, 7
 Apennino. 135, 3
 aperiebant. 152, 1
 aperiebat. 100, 18
 aperiret. 31, 6 | 56, 7
 aperitur. 107, 5
 apertamque. 28, 10
 aperrè. 172, 2
 aperis. 49, 15
 aperuit. 152, 18
 Apollini. 26, 3
 Apollo. 68, 2
 apparatus. 106, 16
 apparatusque. 102, 13
 apparatus. 37, 2 | 120, 9
 appareant. 88, 9
 appareat. 33, 11 | 88, 12
 apparebat. 162, 10
 appareret. 171, 6
 apparuit. 27, 12 | 126, 13 | 142, 8 | 168, 8 | 179, 9
 appellatum. 124, 14
 appellavit. 17, 15
 appellem. 133, 4
 Appio. 39, 4 | 42, 6 | 47, 15 | 51, 3 | 62, 23
 Appium. 2, 15
 Appius. 44, 5 | 71, 3 | 99, 1
 applicaretur. 157, 6
 apprehensum. 126, 14
 approbatur. 50, 6
 approbavit. 71, 10
 appropinquabant. 27, 11
 Appuleiana. 119, 15
 Appuleius. 124, 1

Apulia. 37, 13
 Apulie. 36, 7 | 58, 4
 Apuliamque. 61, 3
 Apulo. 71, 4
 Apulos. 36, 2
 Apulus. 40, 7
 aqua. 124, 9 | 177, 8
 aquæ. 95, 8
 aquam. 95, 6 | 106, 11
 aquarum. 95, 3
 aquas. 95, 2 | 97, 12 | 106, 13
 aquilæ. 58, 1 | 126, 6
 aquilam. 168, 9
 aquilas. 185, 15
 Aquilius. 89, 13 | 132, 8
 aquis. 68, 19 | 83, 3 | 181, 7
 Aquitani. 112, 12
 Arabes. 104, 7
 Arabum. 179, 11
 aræ. 73, 18 | 100, 17
 aram. 56, 1
 aras. 65, 10 | 128, 8 | 140, 3
 aratro. 23: 8, 11
 Araxem. 176, 5
 arbiter. 10, 51 | 128, 5
 arbitratus. 173, 2
 arbitrium. 174, 9 | 179, 8
 arborem. 4, 4
 arbores. 48, 8
 arboribus. 96, 16 | 187, 13
 Arcades. 5, 9
 arcenum. 104, 9
 arce. 4, 9 | 29: 2, 3 | 39, 18 | 64, 4 | 102, 2 | 116, 1 | 125, 4
 arcem. 28, 7 | 52, 5 | 78, 10 | 106, 9
 arcemque. 137, 6
 arces. 61, 9 | 151, 8
 arcessendos. 154, 14
 arcesseret. 123, 7
 Archelao. 100, 19
 Archimedis. 61, 8
 arci. 78, 2
 arcis. 18, 5
 arctis. 61, 1
 arcus. 70, 1 | 177, 5
 ardea. 14, 13
 ardens. 164, 1
 ardente. 154, 15
 ardenti. 182, 16
 ardentibus. 19, 12 | 38, 1
 ardentissimi. 155, 10
 ardentius. 16, 8
 ardere. 96, 9 | 102, 21
 arderet. 20, 3 | 79, 5
 ardor. 59, 14
 ardore. 95, 7 | 162, 6 | 172, 9
 ardores. 177, 11
 arduo. 92, 6
 arena. 134, 1 | 136, 3 | 151, 8

arenam. 171, 14
 arenique. 92, 4
 Arethuse. 61, 10
 argentarias. 63, 11
 argentream. 83, 9
 argenteis. 33, 5
 argenteoque. 93, 11 | 132, 3
 argenti. 39, 10
 argentine. 80, 11
 argento. 69, 17
 argentum. 77, 15 | 177, 14 | 184, 2
 argumentum. 50, 20 | 52, 8
 Aricunum. 22, 6
 Arimino. 151, 10
 Ariobarzane. 101, 13
 Ariobarzanes. 148, 13
 Ariovisti. 113, 5
 Ariovisto. 54, 6
 aris. 121, 6
 Aristobulo. 105, 2
 Aristonius. 89, 6
 arma. 1, 5 | 18, 11 | 19: 1, 10 | 40, 6 | 52, 13 | 54: 8, 10 | 56, 9 | 58, 3 | 60, 1 | 61, 5 | 74: 1, 10 | 75, 10 | 77, 11 | 85: 6, 8, 20 | 87, 8 | 89, 17 | 93, 4 | 108, 20 | 110, 8 | 114, 5 | 116, 7 | 118, 9 | 120, 3 | 123, 3 | 127, 13 | 130, 11 | 144, 13 | 145, 9 | 147, 3 | 161, 3 | 168: 3, 6 | 169, 1 | 178, 2 | 181, 13 | 184, 16 | 185, 3 | 187, 9
 armamenta. 161, 11
 armantur. 138, 3
 armasset. 174, 1
 armata. 43, 6
 armatæ. 25, 8
 armatam. 33, 5
 armatuse. 156, 13
 armavit. 120, 13 | 142, 7 | 148, 3
 Armenia. 103, 4
 Armeniæ. 102, 20
 Armeniam. 118, 2 | 177, 11 | 186, 6
 Armeniis. 186, 4
 Armenios. 103, 18 | 119, 2 | 149, 11 | 186, 7
 armillas. 6, 4
 Arminio. 185, 3
 armis. 6, 12 | 12, 7 | 19, 3 | 27, 1 | 33: 5, 17 | 37, 6 | 38: 3, 11, 14 | 42, 10 | 44, 10 | 46, 6 | 47, 6 | 51, 16 | 59, 16 | 68, 3 | 73, 6 | 80, 14 | 89, 5 | 90, 5 |

INDEX

5 | 91, 14 | 93 : 11, 15 |
 94 : 6, 8 | 101, 1 | 108,
 18 | 114, 15 | 127, 4 | 132,
 9 | 135, 1 | 139, 8 | 151,
 8 | 164, 4 | 170, 4 | 182 :
 2, 17 | 185, 3
 armisque. 3, 2 | 62, 2
 armorum. 52, 9 | 77, 15 | 85,
 12 | 133, 1 | 136 : 9, 12 |
 151, 7 | 176, 8 | 180, 8
 Arracillum. 187, 9
 arripuit. 61, 11 | 162, 12
 ars. 57, 13
 arserat. 118, 6
 Arsam. 54, 12
 Arfinoë. 163, 14
 arsisse. 34, 3
 Artabazes. 99, 8
 Artaxatis. 103, 18 | 186, 10
 arte. 48, 7 | 173, 14 | 153, 12 |
 176, 7
 artem. 120, 7
 artemque. 9, 6 | 96, 6
 artes. 48, 10
 Artthocem. 104, 2
 artibus. 11, 9 | 91, 11 | 168, 1
 arufex. 16, 10
 artium. 14, 2
 artus. 43, 10
 Arverni. 93, 6
 Arvernorum. 115, 10
 Arvernos. 114, 14
 Aruntem. 20, 7
 Arusinis. 38, 3
 arx. 49, 17
 ascendere. 110, 3
 ascendere. 180, 14
 ascendissent. 54, 4
 ascendit. 88, 4 | 95, 20
 ascensum. 181, 7
 ascensura. 187, 9
 Asculi. 129, 9
 Asculo. 128, 9
 Asculum. 37, 13
 Asdrubal. 63, 13
 Asdrubale. 78, 17
 Asdrubalem. 81, 13
 Asdrubalis. 64, 13
 Asia. 68, 16 | 100 : 13, 16 |
 101 : 13, 15 | 105, 6 | 106,
 1 | 109, 8 | 111, 7 | 139,
 9 | 158, 18
 Asiz. 68 : 3, 10 | 72, 2 |
 100 : 6, 18 | 101, 11 | 103,
 16 | 128, 6 | 179, 11
 Asiam. 46, 13 | 67, 8 | 101,
 9 | 102, 1 | 103, 1 | 105,
 3 | 149, 4 | 150, 8
 Asiamque. 174, 7
 Asiatica. 72, 3 | 118, 14 | 119,
 10

Asiaticæ. 102, 3
 Asiatici. 68, 15 | 70, 6 | 89,
 13
 Asiaticum. 107, 7
 Asina. 48, 18
 Asinius. 182, 2
 aspectu. 64, 4 | 138, 14
 asperius. 7, 4
 asperissimum. 64, 10
 aspexit. 40, 9 | 92, 12
 aspiceret. 40, 6
 assequitur. 102, 9
 assequitis. 160, 3
 assequutus. 69, 4 | 95, 1
 asserabant. 21, 1
 asserere. 124, 1 | 125, 9 |
 126, 6
 assertam. 29, 14
 asserique. 96, 20
 asseruit. 87, 4 | 135, 7
 assidue. 18, 13 | 22, 1 | 52,
 12 | 179, 12
 assidui. 24, 4
 assiduis. 85 : 10, 19 | 155, 4
 assuetæ. 5, 2 | 171, 15 | 180,
 10
 assueverat. 109, 13 | 183, 1 |
 186, 8
 assumpserat. 78, 6
 assurgit. 91, 10
 astrinxit. 187, 17
 Astrudem. 73, 8
 Asturam. 188, 2
 Astures. 186, 17 | 187, 20 |
 188, 18
 asylum, 5, 8
 Atreim. 95, 15
 Athenæ. 69, 9 | 100, 21
 Athenas. 101, 3
 Athenio. 132, 1
 Athenis. 65, 9
 Atilio. 41, 2 | 49, 10
 atqui. 12, 3 | 120 : 8, 12
 atrâ. 172, 3
 atrocitas. 21, 8 | 170, 4
 atrocitate. 55, 9 | 77, 9
 atrociter. 147, 11
 atrocius. 93, 1 | 99, 4 | 100,
 15 | 136, 9 | 140, 4 | 159,
 6 | 161, 6
 atrox. 6, 5 | 37, 8 | 93, 2
 Attali. 118, 14 | 123, 7
 Attalus. 63, 16 | 89, 1 | 70, 9
 Attius. 12, 1
 attonitum. 74, 10
 attructari. 100, 5
 attritæ. 102, 17
 attriti. 85, 20
 attrivere. 143, 3
 Avaricum, 115, 7

avaritia. 120, 1
 avaritia. 102, 10
 aucta. 95, 5
 auctiores. 150, 2
 auctis. 6, 11 | 91, 16 | 101,
 18
 auctisque. 114, 7
 auctor. 34, 3 | 56, 13
 auctore. 128, 12
 auctoribus. 17, 8
 auctoritas. 121, 9
 auctoritate. 7, 1 | 43, 8 | 125,
 8
 auctorque. 158, 15
 aucupabatur. 121, 4
 audacia. 83, 8 | 91, 3
 audaciam. 49, 13 | 165, 10
 audacius. 90, 16
 audentem. 116, 4
 auderent. 30, 11
 auderet. 35, 3 | 73, 16
 audiendum. 170, 12
 audiens. 155, 18
 audisse. 182, 12
 auditum. 56, 7
 avehant. 28, 2
 Aventino. 44, 10
 Aventinum. 4, 12 | 123, 11
 Avernus. 32, 9
 averfi. 59, 12
 avertit. 38, 7
 aves. 5, 3 | 172, 6
 auferendum. 173, 5
 Avidus. 59, 4
 augebatur. 102, 17
 augendam. 18, 3
 augente. 49, 12
 augere. 150, 4
 augeri. 12, 1
 augur. 12, 5
 auguratus. 12, 5
 augures. 8, 4
 augurio. 5, 1 | 12 : 2, 3
 Augusti. 190, 5
 augustior. 181, 10
 augustiore. 7, 6
 Augusto. 3, 5 | 183, 5 | 188, 1
 Augustum. 1, 1 | 3, 3 | 81, 8 |
 118, 15 | 166, 11
 Augustus. 182, 3 | 189, 10
 avia. 163, 9
 avide. 177, 10
 avita. 66, 14
 avitas. 6, 10
 avitos. 123, 7
 avitum. 14, 6
 avo. 90, 7
 aurea. 179, 18
 aureæ. 158, 18
 aurei. 118, 10

aurei.

VOCABULORUM.

aurcis. 33, 4 | 68, 19
aureo. 12, 9 | 104, 9
aureos. 87, 15
aureum. 30, 2 | 54, 7 | 104,
4 | 106, 4 | 178, 8
auri. 29, 6 | 60, 5 | 80, 11 |
118, 6
aurifera. 188, 16
auro. 39, 10 | 69, 17 | 116,
12 | 117, 12 | 118, 7 | 123,
14 | 163, 13
aurum. 40, 7 | 77, 15 | 91, 1 |
112, 18 | 118 | 5 | 184, 2
aurumque. 179, 12 | 182, 4
aufa. 152: 6, 9 | 153, 5
aufi. 108, 4 | 110, 6 | 160,
16
auro. 123, 9
auros. 110, 3
aufpicaretur. 4, 11 | 36, 6
aufpica. 51, 4
aufpicium. 48, 5
aufurus. 158, 5
aufus. 9, 7 | 48, 4 | 60: 18,
19 | 61, 1 | 66, 9 | 94, 11 |
118, 9 | 122, 6 | 126, 14 |
184, 19
aufufque. 189, 10
Autrigonas. 187, 1
Autronii. 146, 1
avum. 4, 9
avus. 78, 7
avunculum. 170, 8
auxerant. 127, 10
auxerat. 159, 9
auxere. 136, 6
auxilia. 50, 7 | 71, 8 | 148,
12 | 155, 16
auxilii. 70, 9 | 175, 10
auxiliis. 69, 14 | 75, 18
auxilio. 29, 5
auxilium. 10, 11 | 65: 9, 16 |
93, 7 | 121, 2 | 133, 8 |
153, 11 | 157, 7
Auxima. 143, 13
auxit. 12, 1

B.

Baculo. 132, 3
Baculum. 178, 9
Bæbium. 138, 14 | 141, 2
Bæbius. 53, 7
Bagradam. 49, 20 | 160, 10
Baiz. 32, 9 | 59, 17
Baleares. 110, 1
Balearebus. 142, 5
Balearicum. 107, 4

Balearicus. 110, 1
balsami. 104, 6
baltea. 54, 4
baltei. 185, 17
barbaræ. 182, 14
barbari. 9, 1 | 28, 16 | 94,
13 | 117, 17 | 182, 7 |
183, 14 | 185, 15 | 187,
12
barbarica. 95, 16
barbaries. 183, 10
barbaris. 62, 11 | 85, 7 | 93,
9 | 99, 4 | 147, 6 | 177, 6 |
182, 13 | 188, 1
barbaro. 30, 2
barbarorum. 94, 9 | 95, 8 |
182, 7 | 185: 1, 11
barbaros. 27, 7 | 29, 6 | 163,
7
barbarum. 89, 11
barbarus. 96, 5 | 113, 12 |
182, 17 | 185, 13 | 186,
13
Bafilo. 153, 11
beatissimam. 87, 4
Belgarum. 112, 3
Belgica. 187, 7
bella. 53, 5 | 73, 17 | 88: 5,
11 | 120, 3 | 130, 1
bellandi. 9, 6 | 91, 5
bellantes. 70, 13
bellatoribus. 16, 10
bellatricem. 5, 2 | 62, 2
bellatum. 185, 20
belli. 6, 13 | 8, 7 | 31, 8 | 35,
8 | 36, 3 | 37, 11 | 39, 16 |
49, 16 | 50, 4 | 56: 2, 17,
22 | 57, 9 | 63, 15 | 68,
15 | 70: 6, 12 | 71: 7, 10 |
72, 12 | 73, 11 | 75: 4, 12 |
76: 3, 13 | 77, 1 | 78, 8 |
79, 10 | 81, 1 | 83, 7 | 85,
3 | 89, 13 | 97, 5 | 100: 4,
11, 12 | 101, 16 | 102: 13,
15 | 106, 1 | 108, 3 | 115:
7, 10 | 128: 6, 11, 12 |
131: 4, 7 | 136, 13 | 140,
8 | 141, 9 | 144, 6 | 148,
15 | 151, 8 | 152, 7 | 156,
7 | 157, 14 | 158, 15 | 174:
1, 4 | 176, 6 | 179, 10 | 181,
14 | 187, 18
bellicarum. 118, 16
bellicis. 109, 13
bellicorum. 188, 11
bellicofissimam. 112, 1
bellique. 151, 14
bellia. 46, 14 | 88, 3 | 100:
2, 8 | 120, 15 | 145, 5 |
163, 11 | 167, 8

bello. 10: 1, 11 | 12, 6 | 38,
17 | 39, 13 | 47, 7 | 49, 7 |
50, 19 | 51: 2, 14 | 52, 7 |
70, 5 | 75, 2 | 89, 4 | 90,
17 | 101, 9 | 102, 4 | 105,
10 | 110, 14 | 112, 11 |
130: 6, 9 | 136, 9 | 137,
11 | 143, 3 | 147, 12 | 149,
6 | 154, 10 | 160, 10 | 173,
7 | 175, 17 | 178, 12
belloque. 1, 3 | 46, 4 | 47, 6
bellosum. 5, 15 | 81, 11 | 85,
5 | 159, 16
belluarum. 37, 15
belluas. 37: 12, 16 | 40, 9
bellum. 23, 6 | 24: 2, 6 | 32,
4 | 35, 5 | 36, 1 | 37, 2 |
49, 11 | 55: 7, 8 | 56: 14,
15, 17, 21 | 65, 6 | 67, 10 |
68: 6, 12, 16 | 70, 10
75: 7, 13 | 76: 7, 12, 15
79, 13 | 80: 1, 16 | 90, 3 |
108, 16 | 112, 7 | 125, 11 |
127, 6 | 130: 1, 4 | 133,
3 | 136, 2 | 140, 11 | 142,
1 | 143, 15 | 144: 1, 7 |
148, 10 | 151, 12 | 152:
7, 10, 13 | 154, 12 | 157:
11, 13 | 159: 8, 14 | 160,
5 | 161, 8 | 164, 5 | 167,
11 | 168, 11 | 180, 14 |
183, 13 | 184, 1
benè. 177, 7 | 178, 3
beneficio. 33, 18
beneficiorum. 165, 4
Bestia. 90, 18
bestiarum. 78, 9
bibere. 98, 2
bibère. 146, 4
biberit. 95, 8
biberunt. 146, 5
bicipitem. 125, 12
binis. 126, 7
bis. 4, 7 | 32, 6 | 39, 19 | 40,
1 | 66: 2, 3 | 104, 2 | 183,
13 | 189, 11
Bithyniam. 100, 12 | 101, 12
Bithynico. 100, 5
Bituitus. 93, 11
Biturigas. 114, 14
bivio. 18, 15
Bocchum. 92, 7
Bogoria. 101, 7
Boioxix. 56, 17
Bomilcaris. 59, 9
bona. 17, 11 | 46, 8 | 133,
3 | 144, 8
bona. 52, 8
boni. 64, 13
bonis. 14, 12 | 89, 3
Bonnam.

INDEX

Boniam. 184, 8
 bono. 76, 15 | 122, 4 | 170, 3
 Bononiam. 170, 2
 bonoque. 43, 3
 bonorum. 89, 3
 Bosphorum. 103, 13
 boves. 23, 13
 Bovillis. 22, 4
 Brenno. 72, 1
 Brennos. 180, 15
 breve. 149, 1 | 184, 15
 breves. 186, 5
 brevi. 2, 6 | 6, 11
 brevis. 52, 7
 Britannia. 111, 10
 Britanniam. 114, 1
 Britannos. 114, 8 | 119, 3
 Britomaro. 54, 3
 Brundisio. 178, 11
 Brundisium. 41, 1
 Brundisii. 151, 12 | 154, 14
 Bruo. 2, 15 | 17, 8 | 172, 2 |
 174, 14 | 175, 6
 Bruttium. 135, 9
 Bruttius. 40, 7
 Brutum. 168, 4, 7 | 171, 12
 Brutus. 18, 6 | 20, 8 | 82,
 12 | 169, 10 | 171, 1 | 173, 5
 bullis. 60, 4
 Bateone. 51, 6
 Byrra. 78, 2

C.

C Adavera. 147, 14 | 156,
 5
 cauaveribus. 59, 5 | 163, 5
 cadaverum. 171, 15
 cadentem. 83, 3
 cadentes. 103, 7
 Cæco. 39, 4
 cæde. 58, 5 | 69, 4 | 123, 11 |
 124, 12 | 149, 8 | 171, 3 |
 175, 18 | 185, 10
 cædem. 38, 9 | 138, 10 | 158,
 4 | 165, 6
 cæderentur. 187, 6
 cædes. 88, 4 | 95, 7 | 122, 14 |
 103, 3 | 170, 14
 cædibus. 14, 11 | 34, 4 | 85,
 10 | 129, 1
 cædium. 129, 8 | 140, 8
 Cæninensium. 5, 15
 cænum. 126, 11
 cæpio. 99, 10 | 107, 8 | 126:
 5, 7
 Cæpionis. 129, 2

cæsa. 39, 3 | 48, 6
 Cæsar. 112, 1 | 113, 6 | 14,
 115, 1 | 128, 7 | 129, 3 |
 138, 13 | 147, 7 | 150, 2:
 7 | 151, 7, 17 | 154, 11,
 18 | 156, 16 | 158, 6 | 159:
 2, 12 | 162, 2 | 163, 5,
 12 | 166, 3 | 168, 5, 11 |
 169, 3 | 170, 13 | 171, 12 |
 172, 7 | 174, 16 | 178, 11 |
 179, 14 | 187, 16, 19 |
 189, 10
 Cæsare. 3, 5 | 112, 15 | 150,
 4 | 157, 15 | 158, 20 | 166,
 1 | 171, 8
 Cæsarem. 1, 1 | 3, 3 | 81, 8 |
 111, 8 | 113, 5 | 116, 9 |
 118, 15 | 120, 12 | 154, 17 |
 156, 8 | 157, 13 | 163, 11 |
 166, 11 | 169, 9 | 170, 7 |
 171, 1 | 183, 13
 Cæsares. 167, 3
 Cæsari. 113, 20 | 150, 14 |
 158, 5 | 165, 7 | 183, 5 |
 186, 15
 Cæsarianæ. 166, 4
 Cæsarianorum. 159, 13
 Cæsariibus. 186, 4
 Cæsaris. 88, 7 | 116, 7 | 148,
 6 | 150, 11, 13 | 151, 1,
 9 | 153, 4 | 156, 3 | 158,
 2 | 159, 5 | 162, 8 | 166,
 8 | 167, 9, 13 | 171, 4, 9 |
 172, 5, 7, 13 | 173, 1,
 13 | 179, 4, 18 | 188, 13
 Cæsarum. 3, 6
 cæsi. 24, 6 | 59, 1 | 132, 7 |
 181, 13
 cæforum, 170, 9 | 177, 4 |
 182, 11
 cæsus. 164, 6
 Cætera. 2, 3 | 8, 4 | 65, 2 |
 161, 17
 cæteris. 15, 7 | 79, 2 | 181, 15
 cæteros. 44, 5
 cæterum. 71, 10 | 83, 12 | 85,
 16 | 91, 13 | 94, 5 | 100:
 5, 20 | 111, 4 | 126, 6 |
 186, 13
 Cætera. 32, 8
 Cæii. 135, 4
 Caium. 124, 5, 13
 Caius. 23, 2 | 37, 15 | 123,
 6 | 250, 2 | 186, 6
 Calabria. 36, 6
 Calagaria. 143, 14
 calamitas. 154, 5
 calamitatem. 133, 6
 calamitati. 50, 10
 calamitatibus. 50, 6

calamitatis. 26, 10 | 149, 8
 calamitatum. 36, 12
 calamitosæ. 142, 4
 calamitosius. 127, 14
 Calarino. 48, 20
 calendas. 139, 4
 Calidonia. 114, 8
 Calidonium. 35, 1
 callida. 176, 8
 callidarum. 181, 2
 callidissimè. 91, 10
 callidissimi. 57, 10
 callidissimus. 58, 8 | 90, 4
 calliditas. 98, 5
 calliditatis. 83, 12
 callidum. 60, 10 | 112, 12
 callidus. 10, 12 | 38, 13 |
 102, 10 | 162, 18
 calones. 86, 2
 calor. 113, 10
 Calpurnii. 49, 1
 Calpurnius. 90, 18
 caluere. 54, 2
 Camarinenhum. 48, 22
 Camillo. 29, 15, 18
 Camillum. 42, 11
 Camillus. 29, 9
 Campani. 32, 3
 Campania. 39, 17 | 60, 18 |
 127, 15
 Campaniæ. 32, 1, 6 | 37, 7 |
 59, 16
 Campaniam. 59, 14 | 61, 2 |
 103, 11 | 134, 6 | 140, 5
 Campanos. 36, 2
 campanis. 38, 4, 11 | 58, 9 |
 115, 13 | 183, 8
 campo. 85, 18 | 96, 3
 camporum. 117, 10
 Campos. 79, 14 | 152, 18 |
 176, 9
 candidis. 21, 9 | 74, 14
 caneretur. 66, 16
 Cannæ. 58, 4
 Cannarum. 96, 6
 Cannas. 59, 15
 Cannensem. 185, 9
 Cantabri. 186, 17
 Cantabriam. 187, 4
 Cantabrorum. 186, 18
 Cantabros. 187, 7
 cantaret. 149, 12
 canru. 67, 4
 Canuleio. 44, 13
 canunt. 87, 15
 caperent. 18, 1
 caperet. 40, 3 | 150, 16
 caperetur. 49, 15 | 50, 7
 capi. 172, 8
 sapiendæ. 94, 14
 capiendos,

VOCABULORUM.

- capiendos. 179, 6
 capita. 15, 3 | 39, 3 | 91, 13 |
 115, 7 | 270, 9 | 177, 4
 capite. 31, 4 | 90, 11 | 92, 1 |
 103, 9, 18 | 116, 13 | 157,
 15 | 175, 17 | 182, 16
 capitis. 71, 5
 Capitoli. 46, 2 | 137, 7
 Capitolini. 28, 7
 Capitolio. 22, 5 | 54, 5 | 59,
 8 | 63, 4 | 139, 2
 Capitolium. 54, 4 | 123, 1,
 10 | 125, 2 | 130, 3 | 171, 4
 capitum. 98, 2
 Cappadociaque. 148, 14
 Cappadociam. 101, 13 | 119,
 2 | 159, 2 | 177, 12
 Capreae. 7, 2
 Capfam. 92, 4
 capra. 5, 13 | 14, 13 | 23, 4,
 9 | 25, 1 | 12, 43, 1 |
 62, 7 | 81, 17 | 131, 7 |
 132, 7, 8 | 144, 8 | 172,
 13 | 181, 14
 capreae. 55, 11 | 74, 4 | 153,
 12
 captam. 39, 17
 captante. 158, 19
 captaque. 134, 12
 captarum. 15, 5
 captat. 125, 9
 captato. 100, 10
 captis. 35, 7 | 103, 18 | 113,
 21 | 173, 1
 captivaque. 109, 1
 captivam. 137, 8
 captivis. 96, 8
 captivitas. 51, 1
 captivitate. 56, 20 | 183, 1 |
 187, 14
 captivitatibus. 40, 10
 captivorum. 50, 13
 captivos. 40, 6 | 74, 10 | 98,
 1 | 99, 3 | 62, 10 | 109,
 6 | 184, 3
 captivosque. 38, 15 | 134, 15
 captivus. 163, 13
 capto. 34, 4
 captum. 5, 15 | 23, 2 | 71,
 5 | 113, 19 | 130, 4 | 187,
 10
 captus. 89, 12 | 178, 3
 Capua. 32, 2 | 62, 17 | 133, 8
 Capuae. 84, 10
 Capuam. 59, 15 | 62, 22 |
 139, 11
 caput. 4, 6 | 13, 4 | 15, 10,
 11 | 33, 2 | 35, 11 | 36,
 3, 7 | 38, 7 | 39, 8 | 41,
 1 | 46, 12 | 50, 4 | 61, 7 |
 64, 6 | 70, 7 | 72, 11 | 75,
 6 | 79, 7 | 112, 17 | 113,
 11 | 117, 17 | 118, 3 | 123 :
 2, 13 | 138, 12 | 170, 11 |
 173, 5
 Caralae. 49, 8
 Caralini. 61, 13
 Carbo. 129, 7 | 138, 9 | 139,
 14
 Carbonis. 141, 1
 carcer. 138, 1
 carcere. 50, 11 | 119, 8 | 140,
 1 | 147, 9
 carcerem. 44, 10
 carceris. 50, 14
 cardinis. 180, 15
 caret. 116, 11
 Carisius. 188, 6
 carnicum. 138, 15
 carnis. 86, 9 | 95, 20
 Carnutas. 114, 14
 carpenta. 40, 5 | 114, 4
 carpentis. 96, 11
 carpento. 14, 10 | 93, 11
 Carrae. 22, 6
 Carras. 117, 11
 Carseoli. 129, 1
 Carthagine. 59, 12 | 78, 9 |
 81, 17 | 189, 12
 Carthaginem. 33, 3 | 50, 4 |
 59, 6 | 65, 1 | 77, 2, 5,
 7 | 79, 1 | 80, 13 | 85, 2 |
 90, 2
 Carthaginis. 64, 6, 18 | 69,
 11 | 79, 6 | 84, 10 | 85,
 16 | 118, 13
 Carthago. 49, 15 | 50, 16 |
 51, 17 | 52, 6 | 62, 8 |
 76, 10
 casam. 4, 5
 casae. 29, 11
 Caspium. 105, 7
 Cassidem. 182, 15
 Cassii. 135, 4 | 172, 14
 Cassio. 173, 6 | 174, 14 |
 175, 6
 Cassium. 45, 13 | 100, 4 |
 171, 12
 Cassius. 165, 5 | 169, 10 |
 171, 1 | 172, 16
 Castella. 49, 17 | 109, 4 |
 131, 6 | 132, 5 | 155, 7 |
 184, 7
 castellis. 116, 3
 castellorum. 179, 2
 castigare. 161, 9
 castigasset. 114, 6
 Castorem. 21, 9 | 17, 1
 Castoris. 97, 2
 castra. 23, 9 | 49, 20 | 61,
 18 | 63, 1 | 64, 3, 6, 14 |
 69, 14 | 71, 1 | 83, 11 |
 84, 2 | 94, 4 | 112, 18 :
 115, 5 | 116, 6 | 117, 3 |
 131 : 7, 8 | 132, 7 | 134 |
 4, 5 | 135, 4 | 152 : 14,
 16 | 153, 8 | 168, 9 | 171,
 15 | 172, 13 | 185, 8 |
 187, 3 | 188 : 3, 14
 castrensis. 51, 18
 castris. 19, 11 | 29, 7 | 39,
 19 | 42, 5 | 63, 9 | 66, 3 |
 73, 5 | 85, 18 | 86, 12 |
 94, 10 | 102, 19 | 104, 2 |
 113, 8 | 126, 7 | 154 : 13,
 18 | 160, 10 | 162, 16 |
 168 : 8, 12 | 172 : 5, 7 |
 173, 1 | 175, 15 | 176,
 14 | 178, 12 | 184, 19 |
 188, 2
 castrisque. 91, 7
 castrorum. 155, 1
 casu. 67, 6
 casus. 38, 5
 catenae. 138, 1
 catenas. 44, 10 | 72, 8 | 105,
 2 | 108, 19 | 174, 8 | 183,
 2
 catenat'que. 130, 8
 catenis. 76, 4 | 87, 7 | 92,
 12 | 131, 13
 catervas. 137, 5
 Caecilia. 147, 2, 10, 14
 Caecilianam. 120, 10 | 145, 7
 Caro. 77, 1 | 82, 5 | 98, 8 |
 107, 8 | 111, 4 | 129, 6 |
 147, 7 | 149, 13 | 159,
 11 | 160, 9
 Carras. 183, 17
 Catuli. 141, 3
 catulis. 4, 3
 Catulo. 51, 14 | 144, 1
 Catulus. 139, 1 | 145, 1
 Caucafo. 104, 1
 Caucafiun'que. 98, 11
 cauda. 103, 10
 Caudinas. 33, 13
 Caudini. 85, 14
 cavebatur. 164, 8
 Cavelania. 114, 9
 cavi. 134, 3
 causa. 36, 17 | 65, 7 | 70,
 14 | 75, 12 | 76, 13 | 95,
 5 | 136, 13 | 149, 8 | 158,
 1 | 167, 9 | 176, 6
 ca' sae. 81, 9
 causam. 71, 10 | 100, 4 |
 138, 5
 causam'que. 81, 11
 causarum. 185, 11
 f
 causas,

INDEX

causas. 121, 1
 caufis. 113, 4
 cauffa. 5, 14 | 79, 10 | 85, 3 | 91, 5
 cauffam. 56, 2
 cauffas. 56, 5
 cauffis. 67, 8
 ceciderunt. 54, 9 | 58, 8 | 81, 13 | 96, 4
 cecidissent. 61, 17 | 81, 15
 cecidisset. 50, 2 | 175, 13
 cecidit. 18, 9 | 29, 9 | 50, 20 | 51, 7 | 80, 4 | 84, 4 | 89, 9 | 98, 8 | 102, 9 | 103, 20 | 161, 10 | 175, 16
 cecinerat. 92, 14
 cecinere. 64, 21 | 128, 13
 cecinerunt. 151, 10 | 159, 16
 cedente. 153, 3
 cedentes. 152, 18
 cedentibus. 15, 6
 cedentis. 60, 20
 cedere. 69, 9
 celebrabant. 36, 12
 celebratus. 61, 10
 celebravit. 134, 15
 celebri. 78, 18
 celere. 48, 9
 celeritate. 48, 2 | 64, 13 | 114, 1
 celix. 86, 10
 Celtiberiam. 152, 18 | 163, 11
 Celtiberique. 142, 3
 Celtiberis. 83, 7
 Celtiberorum. 84, 14
 Celtiberos. 82, 5
 Celticos. 82, 12
 cenſebat. 147, 8
 cenſoria. 39, 11
 Cenſorinoque. 77, 6
 Cenſorius. 82, 5
 Cenſos. 92, 1
 cenſuit. 50, 12
 cenſum. 13, 7 | 152, 1
 cenſus. 17, 4
 Centimalo. 55, 4
 centum. 48, 6 | 51, 1 | 82, 7 | 87, 14 | 88, 1 | 102, 13 | 118: 10, 13 | 155, 6 | 165, 8 | 170, 5
 Centuriarum. 60, 8
 centuriis. 11, 10
 Centurio. 182, 13
 Centurione. 72, 9
 Centurionibus. 183, 20
 Centurionis. 155, 5
 cep erat. 84, 4 | 147, 13
 Cephaleniam. 70, 10

cepiſſent. 71, 1
 cepiſſet. 51, 2 | 82, 9
 cepit. 89, 10
 Ceraunios. 70, 11
 Cereſique. 32, 5
 certa. 184, 1 | 188, 12
 certamen. 27, 8 | 32, 7 | 48, 12 | 108, 4 | 188, 4
 certamina. 143, 5
 certamine. 30, 2 | 41, 2 | 82, 11 | 112, 10 | 186, 10 | 188, 7
 certaminibus. 82, 4
 certanimum. 83, 5 | 122, 1 | 161, 17 | 188, 11
 certatim. 183, 13
 certatum. 43, 3 | 188, 8
 certavere. 66, 16
 certe. 5, 5 | 26, 10 | 64, 5 | 71, 9 | 75, 14 | 79, 12 | 95: 5, 9
 certorum. 79, 9
 certos. 110, 8
 certum. 62, 8 | 64, 8 | 92, 16
 cervices. 180, 11
 cervicibus. 40, 10
 Ceſonius. 163, 9
 ceſſantium. 52, 9
 ceſſaret. 20, 4 | 23, 12
 ceſſerat. 50, 16 | 69, 12
 ceſſerunt. 61, 8
 ceſſiſſe. 31, 1
 ceſſiſſet. 70, 4 | 83: 4, 8, 14
 ceſſit. 63, 5 | 64, 24 | 90, 6
 Cethegi. 146, 1
 chæroneam. 101, 8
 Chaonum. 66, 7
 cheruſci. 184, 2
 Cheruſcos. 183, 19
 Chryſocolle. 188, 17
 Chryſus. 133, 6
 cibaria. 119, 13
 cibi. 160, 8
 cibus. 43, 12
 cibos. 101, 4
 cibum. 110, 9
 Cicero. 146, 10
 Ciceronem. 146, 6
 Ciceronis. 147, 5 | 170, 10
 Cilicas. 174, 3
 Cilicem. 132, 1
 Cilices. 105, 9
 Cilicia. 106, 9 | 148, 14 | 157, 7
 Cilicium. 108, 3 | 118, 3 | 119, 1
 Cilicum. 153, 12
 Cimbri. 94, 1 | 97, 7

Cimbrica. 138, 11
 Cimbrice. 97, 3
 Cimbricia. 88, 2
 Cimbros. 95, 12
 Ciminus. 34, 10
 cincha. 137, 14 | 168, 13
 cinctum. 61, 19
 cineres. 157, 12
 cineribus. 78, 15
 cingente. 27, 3
 cingulis. 60, 4 | 86, 16
 Cinna. 137: 11, 15 | 138, 8
 Cinnanaque. 148, 4
 cinxit. 187, 11
 circa. 10, 8 | 13, 4 | 19, 11 | 28, 17 | 38, 9 | 39, 10 | 48, 22 | 115, 9 | 132, 12 | 134, 15 | 135, 8 | 153, 5 | 160, 15 | 161, 15 | 164, 9 | 180, 9 | 188, 16
 circiter. 51, 1
 circo. 140, 1
 circum. 2, 13
 circumacta. 50, 5
 circumdatam. 116, 3
 circumdatos. 86, 12
 circumegit. 137, 2
 circumfuſa. 108, 6
 circumfuſi. 117, 13 | 154, 2
 circumlato. 175, 16
 circumlatum. 146, 4
 circumſonare. 156, 1
 circumtuliffet. 50, 1
 circumtulit. 1, 5 | 104, 6 | 118, 9
 circumvenit. 153, 10
 circumventurus. 156, 8
 circumventus. 158, 8
 circumvolabant. 172, 1
 Cirtam. 92, 8
 Ciſalpina. 168, 3
 citaret. 185, 7
 citavere. 10, 9
 citerior. 153, 2 | 186, 16
 citius. 62, 5 | 144, 2
 cito. 101, 11
 citra. 81, 19 | 84, 1 | 90, 6 | 183, 7
 cives. 45, 13 | 127, 9 | 136, 3 | 149, 12 | 175, 3
 civibus. 17, 15 | 119, 5 | 136, 3 | 157, 3 | 159, 6 | 164, 9
 civicum. 136, 11
 civile. 127, 6 | 142, 2 | 143, 15 | 144, 1 | 148, 8
 civiles. 119, 9 | 175, 4
 civili. 147, 2 | 165, 11
 civilibus. 100, 7 | 145, 5 | 167, 7
 civilis. 139, 7 | 151, 8 | 157, 14
 civilium.

VOCABULORUM.

civilium. 167, 9 | 180, 8
 civitas. 10, 18 | 14, 3 | 29,
 13 | 47, 9 | 49, 16 | 56, 3 |
 62, 6 | 78, 3 | 80, 5 | 87,
 6 | 93, 6 | 102, 2 | 120,
 3 | 126, 13 | 152, 8 | 170,
 10 | 188, 8
 civitate. 130, 3
 civitatem. 37, 4 | 87, 4 | 116,
 1 | 125, 13 | 141, 10 |
 144, 9, 12
 civitati. 36, 12
 civitatis. 30, 10 | 39, 19 | 56,
 8 | 100, 16 | 126, 10 | 127,
 10 | 167, 4
 civium. 18, 6 | 88, 12 | 103,
 15 | 130, 7 | 140, 12 | 144,
 8 | 161, 9
 clade. 18, 7 | 26, 9 | 50, 9 |
 102, 7 | 127, 4 | 138, 1 |
 144, 5 | 149, 1 | 175, 3 |
 188, 4 | 189, 8 | 160, 11 |
 176, 14 | 185, 18
 cladem. 57, 16 | 175, 18
 clades. 24, 6, 8 | 27, 10 | 33,
 13 | 51, 10 | 64, 12 | 116,
 11 | 143, 9 | 159, 9 | 177,
 9
 cladi. 31, 1
 cladibus. 33, 8 | 106, 10 |
 118, 16
 cladis. 29, 11 | 56, 13, 58 |
 5 | 59, 4 | 92, 9 | 118, 3 |
 171, 14 | 176, 12
 cladium. 55, 9 | 130, 10
 clamatum. 77, 11
 clamore. 28, 11 | 110, 12 |
 162, 13
 clangere. 28, 19 | 160, 1
 clarissima. 80, 15
 clarissimos. 42, 8
 clarissimum. 36, 4
 claritate. 118, 16
 classe. 23, 4 | 48, 14 | 51, 4 |
 65, 14 | 106, 6 | 114, 1,
 7 | 142, 10 | 174, 2 | 178,
 13 | 187, 6
 classem. 36, 13 | 50, 2 | 51,
 6 | 73, 12 | 76, 14 | 77,
 8 | 102, 13 | 110, 5, 7 |
 114, 6 | 158, 11 | 161, 9
 classes. 13, 7
 classibus. 106, 17 | 184, 8
 classica. 156, 3
 classica. 158, 13
 classico. 144, 12
 classis. 153, 9
 classis. 23, 5 | 48, 5, 6 | 51,
 8, 16, 17 | 69, 6 | 77, 14 |
 78, 13 | 179, 10

claudere. 152, 6 | 189, 11
 Claudio. 42, 6 | 47, 15 | 51,
 3 | 60, 17
 Claudium. 2, 15 | 84, 3 | 181,
 1
 Claudius. 63, 16
 clausa. 52, 9
 clauso. 33, 14
 clausura. 66, 8 | 94, 16 | 151,
 13 | 160, 11 | 181, 5
 clausum. 189, 12
 clementia. 95, 20 | 164, 5
 clementiam. 165, 3
 Cleopatra. 158, 2
 Cleopatraz. 166, 9 | 178, 3
 cliens. 138, 7
 clientela. 90, 10
 clipeis. 95, 17
 clipeos. 134, 9
 Clodio. 111, 2 | 134, 2
 cloelia. 19, 7 | 20, 5
 clusi. 135, 9
 Clusio. 27, 8
 Clusium. 27, 5
 Clypea. 49, 16
 clypeis. 6, 5
 clypeos. 6, 4
 Cnaei. 71, 1 | 152, 13
 Cnaeo. 55, 4 | 171, 13 | 177,
 11
 Cnaeum. 122, 9 | 163, 8
 Cnaeus. 61, 15 | 81, 12 | 103,
 16 | 143, 2 | 145, 1
 Cnossum. 109, 5
 coactique. 48, 12
 Cocles. 19, 8
 coctae. 95, 20
 coëgerique. 37, 9
 coëgit. 69, 3 | 182, 4
 coelestes. 68, 1
 coelestium. 8, 8
 cœli. 95, 19 | 167, 4 | 177,
 12
 cœlo. 7, 7 | 32, 6 | 35, 8 |
 54, 1 | 57, 3 | 63, 4 | 73,
 1 | 83, 9 | 105, 1 | 164, 1
 cœlum. 58, 6, 12 | 88, 4 |
 93, 3 | 96, 10 | 126, 12 |
 184, 10
 cœna. 48, 16
 cœperat. 10, 14 | 151, 13 |
 162, 4
 cœperit. 2, 10
 cœperunt. 163, 3 | 184, 18 |
 188, 19
 cœpinus. 88, 10
 cœpit. 46, 10 | 64, 11 | 65,
 7 | 111, 11 | 122, 14 | 159,
 159, 16 | 188, 15
 cœpta. 122, 13
 cœptum. 24, 2
 cœscuit. 190, 2
 cœunt. 27, 13
 cogeret. 124, 8
 cogeretur. 122, 11
 cogitarent. 67, 11
 cogitavit. 103, 14 | 114, 1
 cognita. 64, 5
 cognitum. 74, 13 | 96, 9
 cognomen. 14, 5 | 60, 11 |
 106, 10 | 109, 12 | 184,
 13
 cognominatae. 99, 7
 cognoscere. 2, 4
 cognosceret. 81, 6
 cohaerenter. 81, 9
 cohortes. 139, 8 | 156, 11 |
 162, 15
 coire. 167, 1
 coirent. 103, 2
 coissent. 133, 9
 Colchis. 103, 12
 Colchorum. 104, 1
 Colchos. 103, 10, 20
 colendum. 8, 7
 colere. 42, 9
 coleretur. 53, 9
 colit. 190, 6
 colla. 55, 5
 Collatinoque. 2, 15 | 17, 8
 collatis. 64, 4, 19 | 68, 21
 collaturus. 2, 8
 collega. 166, 4
 collegii. 120, 10
 collegiis. 14, 1
 collémque. 145, 1
 collinamque. 140, 6, 10
 collinaque. 137, 3
 collocatus. 18, 15
 collocavit. 180, 5
 colloquio. 48, 19
 colloquium. 64, 19 | 117, 15
 colonia. 17, 1
 coloniam. 11, 4
 colon s. 169, 1
 Colophonem. 89, 8
 color. 189, 7
 colorum. 188, 17
 columnas. 62, 4
 comas. 130, 11
 comburunt. 55, 3
 cominus. 60, 18 | 64, 19 |
 110, 11 | 143, 8 | 154, 18
 comis. 6, 8
 comitantur. 28,
 comitata. 156, 13
 comite. 160, 6
 comitæque. 160, 13
 comitia. 124, 12
 comicialibus. 114, 16
 f 2
 comi-

INDEX

comitii. 124, 3 | 151, 3
comitiorum. 122, 13
comitum. 123, 10 | 173, 8
commeatibus. 51, 15 | 132, 9 | 152, 16
commeatus. 11, 5 | 117, 8
commeatum. 155, 6
commentum. 21, 6
commentus. 60, 13
commercium. 102, 16
commercii. 105, 4
eomilitans. 103, 5
commilitio. 167, 13
commilitonibus. 21, 11
commilitonisque. 89, 2
commilitonum. 44, 9
comminuere. 9, 8
comminuere. 60, 17
commisit. 11, 3
commissa. 69, 7 | 86, 4 | 155, 14 | 172, 8
commissam. 58, 1
commissum. 76, 11 | 149, 1
committentis. 156, 4
commoveretur. 185, 6
commune. 80, 12 | 148, 9
communi. 56, 5
communitasque. 132, 9
commutatio. 50, 15
comparare. 150, 4
comparata. 114, 1 | 121, 2
comparationem. 76, 8 | 176, 12
comparatis. 171, 12
compedibus. 131, 13
compendiis. 94, 17
compendium. 10, 1
comperimus. 80, 9
comperisset. 18, 8
compefcuit. 66, 13 | 185, 21
competitore. 124, 4
competitorem. 91, 3 | 124, 13
complexus. 107, 2
comploratum. 77, 10
componitur. 170, 1
composita. 157, 2
compositam. 144, 9
composito. 114, 16
composuerat. 44, 6
comprehenderent. 48, 10
comprehensis. 78, 18
comprehensum. 187, 11
comprehensus. 95, 10
compresserint. 64, 4
compulerant. 60, 21
compulere. 145, 10
compulsi. 101, 4 | 132, 9 | 153, 1 | 169, 3
compulsi. 86, 8
compulsi. 78, 10

compulsi. 62, 21
computare. 140, 13
conatus. 124, 4 | 125, 9
concepere. 182, 11
conceperat. 12, 3
concefferunt. 171, 9
concessit. 66, 11
concidere. 96, 15
conclideretur. 177, 14
concidisset. 147, 15
concidit. 116, 5 | 140, 11
conciditur. 96, 4
conciliandum. 120, 5
concineret. 68, 21
concione. 18, 4, 9 | 137, 14
concionem. 7, 2
concionibus. 144, 12
concipiant. 50, 20
concitat. 87, 11
concitato. 123, 3
concitatum. 133, 4
concitatus. 17, 11
concitavit. 131, 1 | 168, 11
concordiam. 43, 9 | 150, 12
concretus. 183, 4
concubia. 154, 15
concucurrit. 154, 5
concupit. 183, 14
concupiscit. 176, 5
concurrerent. 108, 5 | 136, 3
concurreretur. 170, 12
concurrissent. 28, 9
concurritur. 138, 3
concurrunt. 139, 12
concursum. 161, 6
concuferat. 78, 7
concuftit. 90, 3
condidisset. 190, 4
condidit. 9, 6 | 79, 1
condita. 189, 11
conditam. 92, 3
conditionibus. 37, 4
conditor. 3, 10
conducti. 75, 5
consecit. 89, 13 | 91, 4 | 103, 4
confectum. 76, 12
conferantur. 39, 16
conferat. 1, 4 | 55, 10
conferre. 81, 3
confertissima. 31, 5
confecta. 3, 11
confessio. 64, 8
confessione. 64, 8, 22
conficerent. 109, 7
conficeret. 29, 4
conficeretur. 119, 9
conficiendae. 84, 7 | 154, 19
confinitio. 11, 4
confirmare. 162, 12

conficationem. 111, 3
confisus. 124, 3
confiterentur. 39, 6
confixa. 163, 6
confiat. 132, 4
confata. 145, 7
confatium. 77, 16
confavit. 44, 1 | 57, 1 | 125, 9
configerent. 161, 11
conflixere. 161, 8
confluentes. 170, 2
confodere. 145, 10
confodiendum. 173, 8
confodit. 46, 1
confossus. 139, 3
confugerat. 74, 3 | 76, 4
confugerunt. 171, 5
confugisset. 166, 10
confugit. 137, 15
confusa. 88, 9
congerebantur. 165, 3
congesta. 37, 17
congesti. 164, 9
congestis. 163, 5
congressi. 30, 11 | 48, 4 | 60, 18 | 66, 9 | 94, 12 | 152, 10
congregavit. 5, 10
congressu. 34, 3
conjunxerint. 64, 3
conjurant. 34, 8
conjuratio. 114, 13 | 146, 6 | 165, 7
conjuratio. 112, 15 | 185, 5
conjuratio. 147, 9 | 151, 1
connexa. 135, 10
confalutans. 170, 3
confanguinea. 10, 18
confanguineos. 85, 4
confendit. 122, 7
confcientiam. 74, 2
confcius. 106, 9
confcripferant. 44, 3
confecrat. 27, 14
confecraretur. 190, 6
confecrat. 17, 12
confecrationem. 35, 11
confecrationis. 7, 4
confecravit. 5, 6
confederat. 69, 15
confedit. 149, 3
confenfesceret. 94, 13 | 155, 10
confenfuerunt. 165, 6
confenfuit. 58, 7
confenfui. 125, 8
confentiebant. 98, 6
confentire. 167, 1
confenfuerit. 2, 11
confenfuit. 3, 6 | 43, 1

conf-

VOCABULORUM.

consequitur. 153, 1 163, 9	14 145, 11 146, 7	contractis. 154, 17 173, 14
conferta. 86, 14	confuli. 35, 2	contraxit. 114, 14 115, 6
confessum. 39, 6	consulibus. 2, 15, 18, 1 33,	Contrebiam. 82, 8
consideret. 2, 9 76, 11	14 37, 14 39, 9 48, 4	controversia. 38, 10
consilia. 145, 9 154, 18	60: 7, 9 77, 6 137, 11	contulerunt. 77, 17
188, 7	139, 6 144, 1 149, 9	contulit. 38, 14
consilii. 188, 15	150, 16 167, 2	contumacia. 15, 8
consilii. 38, 12 60, 11 68,	consulis. 23, 9 42, 7 83,	contumax. 61, 14
10 157, 9	11 116, 12 138, 12	contumeliam. 37, 1
consilio. 64, 3 108, 9 158,	171, 7 185, 14	convenerat. 173, 7
12 175, 14 176, 6 188:	consulto. 137: 4, 8	convenisset. 75, 9 162, 7
5, 13	consultone. 95, 4	convenit. 64, 21 142, 7
consilium. 6, 13 60, 9 73,	consultuit. 33, 16	150, 6
4 86: 11, 16 95, 4	consulium. 31, 1 35, 10 48,	conventum. 184, 19
128, 7 155, 11	18 129, 9	conversa. 78, 5 96, 8 102,
consortium. 45, 6	consumeretur. 100, 3	7 180, 1
conspectu. 7, 3 108, 10	consummaret. 36, 5	conversæ. 48, 8
118, 1	consumpisset. 131, 12	conversi. 37, 10 85, 8 87,
conspectum. 62, 11 74, 5	consumpti. 158, 17	1
114, 4	consurgere. 81, 2	conversione. 167: 4, 6
conspectus. 156, 2	consurgerent. 37, 3 128, 1	conversis. 27, 8 50, 7 143,
conspicuum. 93, 10	consurgitur. 135, 6	10
conspiratione. 124, 15 147, 2	consurgunt. 73, 1	conversus. 14, 13 30, 8
constaret. 85, 2	contagio. 31, 8 75, 4 81	64, 11 88, 6 102, 18
constat. 28, 6 64, 21	10	190, 1
consternati. 160, 1	contagione. 18, 16 85, 6	converteret. 64, 1 83, 10
consternatos. 14, 10	contagium. 122, 3	converteretur. 62, 19
constituendum. 2, 2	contemnere. 187, 20	convertisset. 90, 12
constituit. 183, 7	contemnit. 75, 16	convertit. 83, 3
constituti. 173, 6	contemnitur. 75, 12	convertitur. 95, 13
constitutum. 58, 11	contempserat. 4, 6 51, 4	convincitur. 147, 6
constituunt. 94, 8	contemptu. 30, 10	conviviis. 74, 6
constuetas. 89, 7	contenderent. 156, 9	conviviorum. 120, 9
constuetus. 111, 2	contendisse. 2, 2	convocavit. 112, 15
constueverat. 56, 1	contendit. 132, 13	convolvit. 71, 7
consul. 27, 9 66: 2, 11	contenti. 27, 5 54, 13 85,	cooptum. 125, 5
79, 14 84, 5 90, 18	12 97: 9, 11 106, 2	cooptationem. 168, 2
126, 14 146, 9	134: 1, 6 145, 6 186,	coorta. 63, 3
consularem. 39, 11	19	copia. 95, 3 156, 7
consulares. 135, 2	contentio. 10, 3	copiæ. 129, 2 139, 13 140,
consulari. 67, 3	contento. 119, 7	7 177, 2
consularia. 124, 12	contentus. 29, 16 48, 15	Copiarum. 179, 9
consularis. 139, 6	57, 17 58, 7 68, 15 81,	copias. 64, 13 101, 8 132,
consulatu. 124, 3 150, 3	18 83, 14 91, 12 106,	9 138, 8 143: 2, 4
consulatus. 151, 3	7 114, 10 131, 14 142,	175, 12
consule. 31, 9 37, 8 47,	9 147, 3 170, 13	copiis. 15, 2 69, 15 92, 1
15 50, 18 51: 3, 6, 14	contigerunt. 83, 6	101, 18 114, 7 134, 8
57, 9 62, 23 65, 13	contigisset. 94, 11	153, 9 154, 18 155, 3
69: 2, 11 73: 7, 13 76,	continebat. 118, 13	156, 14 159, 11 171,
1 77, 17 123, 12 125,	continentem. 47, 6 186, 12	13 176, 16
1 130, 4 165, 2	continenti. 68, 18	copiosus. 68, 4
consulebatur. 109, 6	continere. 106, 14	coram. 134, 5
consulem. 67, 1 124, 13	continereetur. 14, 4	Corinaio. 128, 6 151, 11
151, 17 168, 7	continua. 189, 9	Cosinchi. 84, 10 118, 13
consulentes. 94, 14	continuationem. 162, 4	Corinthii. 80, 8
consulenti. 15, 3	continue. 81, 9	Corintho. 11, 9
consulere. 17, 18	continuo. 68, 2	Corinthum. 80, 13
consuleretur. 77, 2	continuos. 79, 3	Corinthus. 79, 7 80, 13
consules. 3, 1 17, 15 33,	contisque. 96, 12	Coriolanum. 42, 9
19 64, 3 128: 4, 8 139,	contorta. 97, 11	Coriolanus. 23, 2

INDEX

Coriolos. 23, 1
Cornelio. 40, 6 | 48, 4 | 137,
11.
Cornelius. 48, 18
Corniculum. 22, 3
cornu. 156, 10 | 173, 1
cornua. 178, 13 | 179, 16
corona. 164, 10 | 187, 18
corpora. 53, 10 | 54, 1 | 103,
7 | 109, 1 | 113, 9 | 114,
15 | 147, 13
corporibus. 93, 16 | 172, 10 |
182, 15
corporum. 26, 13
corpus. 5, 10 | 10, 19 | 118,
7 | 127, 8 | 158, 17 | 166,
13 | 167, 8 | 185, 14
corrupta. 100, 13
corruptis. 18, 17
corruptus. 125, 10
corripuit. 185, 4
corripuit. 18, 12 | 19, 1 | 184,
8
corrumpere. 137, 6
corrumpetur. 17, 14
corrupti. 45, 11
corruptum. 56, 12
corruerant. 110, 2
corruerat. 70, 1
corrupt. 91, 6 | 119, 10
corruptæ. 90, 17
Corficam. 49, 8
Corvini. 30, 5
Cossio. 185, 21
Cossus. 21, 6
cote. 53, 1
cotem. 14, 4
cotidiani. 23, 7 | 52, 13
Cotisonis. 183, 3
Cottam. 112, 18
Cotys. 148, 14
crapula. 71, 4
Crassi, 89, 9 | 116, 12 | 138,
14 | 150, 11
Crassiana. 175, 4 | 189, 8
Crassianam. 175, 17
Crasso. 150, 4
Crassus. 135, 7 | 150: 1, 7 |
176, 1 | 182, 10
Crastini. 156, 4
cratibus. 135, 10
creandis. 60, 9
crearentur. 45, 2
creatum. 13, 2
creatus. 122, 12
crebra. 73, 13
crebris. 187, 1
credamus. 26, 6
credas. 78, 17
credat. 22, 2

credebat. 78, 12
credere. 97, 1
credere. 28, 17 | 59, 16 | 95,
13 | 101, 3 | 130, 5 | 157,
11 | 168, 6
crediderant. 187, 9
crediderim. 182, 12
credidit. 161, 17
credittum. 75, 1
credittur. 117, 9
credunt. 163, 2
cremari. 73, 12
cremata. 181, 14
cremati. 25, 2
cremaverant. 87, 8
cremaverit. 80, 8
cremavit. 38, 10 | 127, 13
Cremeram. 24, 7
crecentibus. 87, 12
crecentis. 88, 11
crecere. 119, 8
crecit. 57, 8
Creta. 149, 13
Cretam. 106, 3
Cretes. 109, 3
Cretico. 109, 14
Creticum. 108, 16 | 109, 12
creverant. 115, 2 | 179, 5
crevisse. 159, 14
crevit. 65, 8
crines. 77, 17
crinibus. 56, 16
Cristolai. 79, 13
Cristolus. 79, 10
crucibusque. 131, 13
crucis. 50, 14
crudelitate. 14, 11
crudelitatis. 98, 1
cruenta. 157, 1 | 185, 17
cruentat. 166, 12
cruenti. 102, 10
cruentior. 112, 3
cruentissimi. 99, 2 | 169, 7
cruentius. 130, 6 | 136, 10 |
185, 10
cruento. 95, 8
cruentos. 88, 2
cruentum. 14, 10 | 152, 12 |
188, 3
cruentus. 14, 14 | 59, 4 | 129,
3 | 168, 8
cruore. 139, 2
cruorem. 75, 1
crure. 163, 8
cruribus. 141, 4 | 181, 9
cuidam. 117, 9
cuiusque modi. 98, 2
culmine. 78, 18
cultores. 130, 9
cultu. 27, 15 | 178, 8

cultum. 8, 3 | 130, 8
cultus. 180, 5
Cumæ. 33, 1
Cumanus. 68, 2
cuncta. 189, 9
cunctandum. 103, 1
cunctanter. 100, 12
cunctanti. 181, 7
cunctator. 60, 14
cunctatus. 44, 8 | 160, 12
cuncti. 15, 10
cuniculo. 26, 1
cupidine. 127, 11 | 176, 4
cupidis. 150, 5
cupidissima. 182, 5
cupiditas. 116, 12
cupiditate. 17, 7 | 47, 5 | 90,
9 | 100, 6 | 108, 17 | 118,
6
cupido. 45, 1 | 120, 11 |
169, 8
cupidus. 71, 8 | 84, 7 | 144,
3 | 154, 19
cupientibus. 150, 5
cupit. 152, 7
curatione. 144, 11
Curgonios. 187, 1
curia. 139, 15 | 164, 10 |
171, 4
Curiam. 56, 16 | 125, 4 |
165: 8, 11
Curatillique. 10, 1
Curibus. 8, 1
Curictio. 153, 8
Curi. 145, 14
Curiis. 13, 7
Curinio. 186, 2
Curio. 31, 9 | 37, 14 | 98,
12
Curionis. 154, 5
Curios. 39: 8, 9
curreret. 79, 6
curru. 12, 9 | 187, 19
Curtus. 10, 16 | 164, 1
curruum. 69, 16
curfu. 21, 6
curfus. 26, 8
curules. 12, 7
curuli. 165, 9
curulibus. 27, 16 | 28, 12
custodem. 89, 10
custodiam. 20, 5 | 72, 10 |
180, 3
custodias. 29, 2 | 184, 5
custodiunt. 181, 5
custos. 8, 8 | 45, 10
cyclades. 100, 20
cydoneæ. 109, 10
cydoncam. 109, 6
cynoccephalus. 66, 9

VOCBULORUM.

cyprias. 111, 5
cyprios. 110, 14
cyrenas. 106, 3
cyzicum. 102, 2

D.

D Abant. 100, 7 | 161,
16 | 180, 14
dabat. 105, 11 | 124, 2 | 143,
11 | 161, 5
Daci. 180, 13 | 183, 3
Dacia. 98, 12 | 183, 7
Dalmatae. 180, 13 | 181, 15
Dalmatiam. 97, 10
Damascumque. 104, 5
damna. 55, 10
damnaret. 39, 11
damnatum. 141, 9
damnati. 141, 9
damnatione. 126, 2
damnatorum. 144, 7
damnavit. 27, 10
damnium. 48, 18
Danubio. 183, 9
Danubium. 98, 9 | 188, 21
Danubius. 183, 4
dare. 46, 12 | 55, 11 | 104, 3
daret. 94, 5, 6
dari. 70, 3
Darium. 67, 11
data. 20, 4 | 79, 11 | 176,
15 | 181, 15
datam. 41, 6
datas. 171, 9
dato. 117, 15 | 13, 10 |
156 | 10, 13
datum. 9, 5 | 14, 6
datura. 38, 5
datus. 34, 4 | 165, 7, 10
Dex. 9, 1 | 130, 11
debebat. 70, 5 | 171, 11
debellabat. 187, 5
debellandum. 102, 16
debellare. 64, 10 | 85, 9
debellati. 69, 12
debellat. 63, 16 | 116, 9
debellata. 158, 14
debellatae. 140, 7
debellatum. 69, 1 | 101, 10
debellatus. 103, 8
debere. 17, 15 | 140, 15
debilitatus. 126, 3
debitorum. 46, 2
debitum. 154, 9
debuissent. 131, 9
Deceates. 53, 6

decem. 39, 10 | 44, 2 | 55,
8 | 79, 3 | 110, 1 | 116,
3 | 133, 9 | 148, 11 | 151,
3 | 167, 12
decemviratus. 44, 1
decennis. 25, 10
decernere. 48, 13
decernitur. 151, 7
decipiae. 26, 3
decimum. 168, 4
decimus. 82, 12
Decio. 30, 8
Decius. 35, 10
decora. 12, 10 | 45, 9 | 136, 6
decoratus. 131, 5
decorum. 119, 4
decoxit. 3, 7
decreta. 151, 6 | 171, 7
decretam. 137, 1
decreverant. 62, 2 | 151, 4
decurrere. 183, 4
decus. 10, 6 | 17, 10 | 78, 6 |
79, 8 | 84, 12 | 100, 21 |
102, 20 | 116, 6 | 126, 3 |
134, 11 | 150, 7
dedecora. 157, 5
dedecus. 16, 4 | 85, 15 | 91,
6 | 131, 7 | 133, 1 | 135,
2
dedentibus. 152, 11
dederat. 45, 3 | 101, 12 |
158, 5
dedere. 86, 6
dederunt. 37, 3 | 41, 7
dediderant. 140, 9
dediderunt. 25, 1 | 72, 7 | 78,
16
dedidissent. 132, 10
dedit. 8, 8 | 18, 5 | 38, 5 |
62, 11 | 66, 11 | 84, 9 |
96, 2 | 105, 2 | 108, 20 |
114, 10 | 139, 5 | 154, 2 |
158, 15 | 162, 9 | 172,
16 | 179, 14 | 184, 13 |
186, 2
deditio. 70, 8 | 75, 7
deditone. 32, 4 | 33, 19 |
85, 15
deditionem. 89, 12, 14 |
109, 7 | 116, 5 | 153, 1,
10 | 154, 4
deditionis. 84, 7 | 122, 3 |
169, 4
deditoque. 143, 12
deditorum. 140, 11
deditum. 76, 3
deductus. 92, 11
deduximus. 118, 14
deduxit. 53, 8 | 112, 2 | 187,
17

deerant. 5, 7 | 49, 11
deerat. 60, 2 | 122, 8 | 136,
1 | 171, 5
deessent. 136, 13
deesset. 131, 5 | 134, 11
defecerant. 62, 15
defecit. 149, 5
defectio. 7, 4
defectionem. 103, 14
defendendum. 28, 8
defenderat. 46, 3
defendere. 74, 1 | 84, 1 | 104,
8 | 151, 8 | 186, 20
defenderent. 116, 1
defenderentur. 61, 8
defensionem. 123, 1
defensor. 113, 2
deferrentur. 60, 7
deficient. 49, 12
deficientibus. 181, 3
defixi. 64, 21
deflexit. 149, 2
defore. 177, 1
deformata. 50, 14
deformitate. 37, 11
defossa. 28, 1
defossus. 141, 4
defuerunt. 117, 7
defuit. 47, 8 | 158, 1 | 173,
10 | 175, 1
defuncto. 184, 12
defunctorum. 134, 14
defunctus. 184, 17
degenerabat. 150, 10
degenerant. 72, 3
degressus. 125, 4
dehinc. 3, 3 | 70, 2
deiecit. 28, 19 | 46, 4
dein. 38, 16
deinceps. 13, 1 | 134, 5
deinde. 11, 1 | 18, 12 | 32,
1 | 37, 13 | 43, 11 | 59, 7 |
77, 17 | 80, 5, 14 | 85,
10 | 90, 14 | 93, 6 | 100,
13 | 109, 3 | 134, 14 | 175,
3 | 177, 5
Dejoratus. 148, 13
Deis. 15, 7 | 21, 11
dejungeremur. 100, 8
delapsi. 134, 3
delecta. 56, 3
delectum. 115, 1
delectus. 68, 22 | 148, 13
delendam. 77, 1
deleret. 29, 10
deleri. 141, 10
delesse. 75, 7
deleta. 29, 13 | 52, 6 | 79,
2 | 80, 6
deleatque. 177, 2
deletis.

INDEX

deletique. 25, 2
 deleris. 117, 15
 delevit. 30, 6 | 64, 14 | 132,
 10 | 135, 4
 delibasse. 62, 12
 deliberandum. 111, 13
 deliberare. 162, 1
 deliberavit. 135, 5
 deliciae. 22, 5 | 40, 8
 deligendis. 60, 8
 deliquerant. 55, 2
 Delminio. 182, 1
 Delos. 100, 20
 demeret. 29, 1
 demersa. 51, 4
 demigrarent. 6, 10
 demisit. 29, 3
 denique. 9, 2 | 12, 10 | 21,
 7 | 26 : 1, 2 | 32, 6 | 46 |
 13 | 52 : 4, 13 | 56, 10 |
 58, 6 | 60, 6 | 64, 14 | 75,
 7 | 88, 6 | 102, 1 | 120,
 11 | 145, 12 | 148, 7 |
 157, 8 | 159, 15 | 162,
 12 | 168, 2 | 175, 9 | 184 :
 10, 11
 densa. 117, 14
 Dentato. 31, 9
 denuntiaret. 35, 2
 denuntiavere. 117, 4
 denuo. 129, 5
 Deo. 52, 12
 Deorum. 8, 3 | 16, 9 | 17, 10 |
 29, 13 | 31, 4 | 48, 7 | 62,
 21 | 63, 13
 Deos. 21, 8 | 28, 13 | 29, 5 |
 63, 1 | 97, 1 | 182, 12
 deploratis. 78, 16
 deplorato. 86, 17
 deponere. 85, 6
 depositis. 28, 4
 deprecatio. 85, 5
 deprehendendum. 132, 12
 deprehendit. 23, 11 | 83, 4
 deprehensum. 53, 11
 deprensa. 73, 14
 depugnare. 135, 1
 depulisse. 171, 1
 depulit. 122, 10
 depulsa. 138, 9
 depulsam. 122, 4
 depulsos. 169, 1
 depulsus. 158, 10
 derisæ. 48, 12
 descendeabant. 113, 13
 descenderant. 95, 14 | 188, 1
 descendere. 104, 2 | 134, 3
 descendit. 57, 3
 desciscit. 166, 9
 descriptum. 100, 14

desiderant. 175, 17
 desiderat. 178, 8 | 182, 17
 descriptis. 8, 5
 deserta. 80, 5 | 163, 8
 deserto. 157, 7
 desertor. 134, 13
 desertoris. 157, 9
 desiderio. 61, 14
 deserunt. 127, 4
 desinentis. 186, 16
 desineret. 168, 12
 desiste. 185, 14
 desit. 88, 5 | 157, 9
 desperabat. 163, 10
 desperantibus. 163, 7
 desperata. 139, 14
 desperavit. 38, 14 | 59, 4 |
 180, 2
 destinaret. 44, 5
 destinarent. 87, 2
 destinata. 29, 12 | 86, 8
 destinatae. 171, 14
 destinatum. 165, 3
 destinatum. 56, 22 | 146, 13
 destituit. 61, 21 | 124, 2 | 147,
 10
 destituit. 17, 11
 deseruit. 57, 9
 desub. 52, 11
 desuper. 56, 11 | 93, 15 | 96, 11
 detonuerat. 148, 5
 detonuit. 35, 7 | 57, 4 | 139, 7
 detorquere. 48, 10
 detracta. 60, 1
 detraxit. 30, 2 | 44, 10 | 48, 21
 detrectantibus. 42, 7
 detrectare. 149, 14
 detrectavere. 108, 3
 detruccaverat. 182, 1
 detulerè. 134, 12
 deturbat. 45, 9
 Deum. 26, 7 | 89, 15 | 176,
 13
 devotum. 35, 10
 devovente. 27, 14
 devoverat. 117, 1
 devoverit. 31, 4
 dextera. 118, 4
 dextris. 93, 3
 diadema. 123, 2 | 178, 10
 Diaci. 80, 3
 Dialis. 139, 2
 dicatur. 148, 8
 dicebat. 184, 19
 dicemus. 118, 15
 dicere. 109, 5 | 135, 8
 dicerent. 113, 5
 diceret. 159, 8
 diceret. 38, 24 | 59, 2
 dici. 59, 11

dictur. 32, 8 | 162, 13
 Dictator. 21, 5 | 23, 8 | 24, 2 |
 146, 6 | 165, 1 | 190, 3
 Dictatoris. 48, 20
 Dictatoris. 45, 15
 dictis. 114, 17
 dictu. 6, 9 | 15, 7 | 20, 2 |
 34, 2 | 37, 1 | 46, 11 | 57,
 11 | 62, 4 | 63, 2 | 64, 5 |
 69, 14 | 89, 6 | 102, 5 |
 151, 14 | 182, 7
 dictum. 59, 15
 dictus. 190, 3
 didicerat. 164, 7
 didicit. 71, 6
 Didius. 98, 8 | 161, 7
 die. 29, 2 | 62, 7 | 74, 13 |
 97, 1 | 108, 13 | 114, 3 |
 122, 13 | 128, 7 | 160, 6 |
 165, 7
 diebus. 28, 17 | 63, 8 | 78,
 13 | 114, 16
 dici. 48, 15
 diem. 27, 10 | 40, 4 | 48, 6 |
 57, 10 | 59, 7, 8 | 96, 1,
 4, 6 | 134, 8 | 147, 2 |
 154, 3 | 176, 13 | 185, 9 |
 187, 4
 dies. 8, 5 | 24, 2 | 45, 12 |
 58, 6 | 64, 17 | 74, 9 | 79,
 3 | 88, 12 | 122, 7 | 126,
 12
 differto. 180, 5
 difficile. 46, 12 | 64, 5 | 89, 6
 difficiliss. 184, 13
 difficillimam. 183, 6
 diffusus. 92, 9
 diffudisse. 81, 1
 diffugerat. 113, 16
 diffulos. 98, 8
 digestus. 13, 7
 digna. 187, 18
 dignam. 135, 11
 dignantes. 28, 14
 dignitas. 12, 10 | 44, 11 | 59,
 6 | 150, 14
 dignitate. 25, 7 | 27, 16 | 73,
 1 | 125, 4 | 150, 1 | 170, 7
 dignitatem. 17, 4 | 45, 9 |
 131, 14 | 136, 7 | 138, 2 |
 150, 4
 dignitatis. 147, 7 | 149, 15 |
 157, 5
 dignitatis. 14, 2 | 155, 15 |
 167, 13
 dignum. 62, 20 | 160, 12
 dignus. 106, 14
 Di. 59, 12 | 64, 12 | 117, 6
 Diis. 7, 8 | 26, 11 | 27, 14 |
 29, 10 | 31, 4 | 35, 10 |
 51,

VOCABULORUM.

51, 3 | 57, 15 | 97, 8 | 98,
 1 | 116, 11 | 129, 10 |
 138, 6
 dilabebantur. 112, 13
 dilapsive. 110, 12
 dilata. 171, 10 | 183, 8
 dilatio. 165, 5
 dilatoque. 137, 3
 diligenter. 73, 8
 diligentia. 14, 3 | 182, 5
 diluvio. 148, 7
 dimicans. 96, 17 | 135, 13 |
 175, 16
 dimicare. 65, 5
 dimicaretur. 47, 14
 dimicasse. 119, 4
 dimicasset. 80, 2
 dimicatio. 103, 5
 dimicatum. 37, 14 | 38, 12 |
 49, 18 | 81, 8 | 129, 12 |
 547, 11 | 161, 3 | 172, 9
 dimicatur. 21, 4
 dimicaturus. 94, 1
 dimicaverant. 93, 14
 dimicaverunt. 20, 7
 dimiserint. 184, 2
 dimisit. 24, 8 | 91, 8 | 126,
 15 | 160, 13
 dimitterent. 18, 2
 dimittit. 19, 10 | 36, 10
 diræ. 56, 18
 directæ. 125, 1
 direpta. 80, 5 | 112, 18
 direptarumque. 129, 9
 direptione. 131, 6 | 155, 6
 direptionem. 26, 4
 direxere. 64, 19
 direxit. 184, 8
 dirimeret. 38, 2
 dirimunt. 34, 1
 diripere. 145, 11
 diripiens. 132, 6
 diripit. 17, 11
 diripitur. 138, 7
 diripuit. 91, 14
 diris. 117, 1
 diruit. 10, 17 | 33, 11
 dirutum. 5, 15
 discant. 2, 1
 discerptum. 7, 3
 discinxit. 54, 5
 disciplina. 73, 3 | 182, 17
 disciplinam. 9, 5 | 86, 4 |
 118, 12
 discolori. 33, 5
 discoloribus. 25, 8 | 93, 11
 discordia. 43, 5 | 137, 12
 discordiæ. 143, 10 | 159, 1
 discordias. 175, 4
 discrimen. 95, 18 | 172, 13

discrimina. 14, 2
 discrimine. 36, 14 | 127, 2 |
 154, 16
 discriminum. 167, 7
 discursante. 128, 12
 discursum. 161, 15
 discursus. 58, 2
 discussum. 128, 9
 discutit. 129, 6
 dispersam. 106, 15
 displicuit. 171, 7
 disponit. 147, 2
 dispositis. 112, 17
 disposuit. 184, 6
 dispolisset. 101, 8
 dissedisse. 43, 9
 dissedebatur. 126, 7
 dissidentibusque. 105, 1
 dissimulante. 151, 4
 dissipant. 175, 8
 dissipare. 179, 8
 dissipavit. 101, 9
 distantiis. 115, 5
 distincta. 164, 10
 distrahe. 118, 3
 distractus. 105, 8
 distraheret. 10, 5
 distrahi. 131, 9
 distrahit. 10, 16
 distributus. 14, 1
 districta. 49, 13
 districto. 180, 9
 districtos. 100, 11
 distringere. 145, 11
 distringerent. 75, 5
 ditionem. 39, 15
 diu. 9, 7 | 10, 11 | 21, 4 | 53,
 6 | 57, 1 | 61, 6 | 64, 20 |
 90, 16 | 91, 13 | 110, 10 |
 143, 2, 4 | 156, 9 | 162, 1,
 5
 diversa. 61, 2 | 62, 13 | 96,
 19 | 103, 17 | 105, 8 | 128,
 12 | 130, 5 | 154, 18 | 158,
 16 | 169, 7
 diversæ. 137, 9
 diversis. 180, 9
 diversissimam. 63, 17
 diversitas. 2, 5
 diversitates. 112, 11
 diversum. 59, 12
 diversus. 174, 3
 dividat. 87, 14
 dividendis. 122, 12
 dividere. 126, 11
 dividerent. 90, 14
 divina. 100, 17
 divinitus. 26, 11 | 63, 3 | 131, 1
 divino. 106, 16
 divisa. 6, 12 | 61, 5 | 111, 9

diviserant. 125, 12
 divivere. 138, 8
 divisio. 168, 11
 divisisse. 42, 12
 divisi. 184, 4
 divisio. 188, 2
 divitiæ. 119, 11
 divitias. 188, 18
 divitiarum. 111, 1 | 169, 8
 divitiis. 110, 15 | 120, 8 |
 150, 1 | 155, 10
 diutina. 106, 7
 diutius. 74, 2 | 165, 5
 divulsus. 120, 1
 dixerim. 23, 7 | 60, 12 | 136,
 7 | 142, 2 | 159, 3
 dixerit. 3, 3 | 112, 14
 diximus. 118, 10
 dixisse. 59, 9
 dixit. 43, 10 | 97, 4 | 101, 6 |
 172, 4
 docens. 102, 5
 docet. 190, 14
 docta. 157, 1
 docti. 177, 4
 docuerunt. 82, 5
 docuit. 8, 3 | 147, 12 | 172,
 13
 documenta. 59, 4 | 176, 2
 documentum. 48, 20
 Dolabella. 30, 6 | 112, 16 |
 153, 7 | 167, 2
 dolabris. 177, 14
 dolia. 135, 10
 doliis. 28, 1
 doli. 26, 2
 dolo. 6, 3 | 10, 5 | 13, 6 |
 29, 1 | 112, 18
 dolor. 149, 15
 dolorem. 62, 19
 doloris. 171, 7
 dolos. 28, 14
 dolum. 96, 5
 dolus. 28, 11
 domandos. 181, 12
 domantur. 55, 5
 domaretur. 61, 14
 domestica. 143, 11
 domestici. 52, 14
 domesticis. 118, 16
 domesticum. 127, 12
 domesticos. 84, 8 | 120, 14
 domi. 14, 12 | 21, 138 : 12,
 17 | 46 : 4, 11 | 119, 5 |
 136, 2
 domibus. 79, 4
 domicilio. 29, 13
 dominabantur. 41, 7
 dominabatur. 21, 2
 dominandi. 120, 11
 dominan-

INDEX

dominantem. 65, 8
 dominanti 119, 8
 dominaretur. 124, 11
 dominatio. 17, 5 | 150, 10
 dominationem. 44, 9 | 121, 3 | 178, 6
 dominationis. 44, 14 | 127, 11 | 145, 2 | 167, 6
 domini. 182, 9
 dominis. 41, 6
 domino. 132, 2
 dominos. 120, 5 | 132, 6
 dominus. 174, 10
 domita. 46, 7 | 105, 7
 domiti. 99, 3 | 106, 10 | 184, 16
 domitis. 93, 16 | 134, 11
 Domitius. 93, 13 | 143, 6 | 151, 11 | 182, 13
 domitus. 89, 12
 Domnes. 186, 10
 domo. 164, 11
 domorum. 138, 13
 domos. 28, 12
 domuerat. 101, 5
 domuerunt. 143, 5
 domuit. 23, 8 | 33, 10 | 87, 15 | 116, 4 | 183, 16
 domus. 14, 3 | 18, 7 | 62, 17 | 77, 15 | 78, 18 | 100, 17 | 109, 13 | 173, 13
 dona. 104, 4
 donare. 111, 2
 donata. 165, 5
 donati. 60, 22
 donavit. 101, 7
 donec. 16, 1 | 18, 16 | 20, 7 | 21, 5 | 59, 2 | 94, 12 | 100, 2 | 136, 13 | 140, 14 | 143, 11 | 175, 15
 dote. 6, 10
 Dravo. 181, 11
 Drepanis. 48, 21
 Drusi. 127, 3
 Drusianaque. 88, 4
 Druso. 126, 4 | 184, 17
 Drusum. 127, 1 | 181, 1
 Drusus. 98, 9 | 125, 7 | 126, 5, 9 | 127, 11 | 183, 16 | 184, 4
 duæ. 186, 17
 duarum. 45, 2
 duas. 153, 13 | 176, 12 | 185, 15
 dubie. 158, 5 | 166, 13
 dubio. 63, 15 | 68, 12
 dubiosque. 73, 9
 dubitaret. 61, 1
 dubitavere. 15, 10
 dubitaverunt. 175, 5

dubitavit. 4, 1 | 15, 1 | 21, 9
 dubium. 5, 5 | 6, 3 | 59, 3, 7 | 71, 9 | 75, 13 | 79, 11 | 95, 5 | 165, 1
 ducat. 127, 8
 ducatum. 136, 5
 duce. 5, 10 | 21, 3 | 28, 7 | 28, 18 | 34, 2 | 41, 2, 7 | 42, 7 | 44, 13 | 54, 4, 6 | 55, 4 | 57, 5 | 60, 17, 20 | 64, 10 | 66, 6 | 69, 8 | 72, 1 | 78, 17 | 85, 8, 16 | 86, 13 | 87, 6 | 105, 3 | 106, 2 | 111, 3 | 117, 10 | 123, 3 | 128, 12 | 130, 2 | 132, 11 | 133, 4 | 142, 3, 8 | 175, 8 | 183, 3, 21
 ducem. 35, 3 | 50, 8 | 68, 12 | 76, 3 | 84, 7 | 117, 1 | 134, 12 | 153, 5 | 171, 5
 ducentæ. 178, 14
 ducenti. 3, 3, 6
 ducentis. 46, 12
 ducentorum. 87, 13 | 115, 8
 ducentos. 2, 13 | 81, 7
 duceretur. 87, 8
 duces. 24, 9 | 39, 7 | 50, 2 | 65, 11 | 83, 6 | 87, 2 | 131, 10 | 136, 4, 9 | 140, 4 | 143, 8, 10, 15 | 145, 2 | 148, 10 | 160, 2 | 161, 16 | 170, 1 | 172, 9
 duci. 34, 4 | 57, 16 | 62, 19 | 141, 9 | 152, 6 | 155, 11
 ducibus. 17, 8 | 38, 4 | 73, 16 | 109, 11 | 125, 4
 ducis. 59, 5 | 62, 9 | 73, 4, 15 | 78, 18 | 80, 3 | 108, 10 | 112, 5 | 117, 17 | 118, 1 | 134, 4 | 141, 3 | 155, 10, 12 | 159, 15 | 174, 5 | 175, 14 | 176, 7 | 179, 18
 ductus. 117, 10 | 122, 4
 ducum. 38, 19 | 56, 20 | 59, 2 | 64, 18 | 82, 1 | 134, 15 | 154, 18 | 159, 10 | 161, 5 | 182, 8, 11
 Duillio. 48, 3
 Duillius. 48, 15
 dulcedine. 95, 20
 dulcis. 177, 11
 dumis. 53, 3
 duntaxat. 188, 20
 duo. 59, 1, 6 | 64, 18 | 74, 14 | 79, 8 | 80, 14 | 131, 4 | 140, 16
 duobus. 10, 4 | 72, 4 | 78, 18 | 181, 11

duodecim. 5, 1 | 8, 5 | 12, 6 | 34, 6 | 44, 3
 duos. 10, 12, 15 | 21, 9 | 150, 15 | 161, 5 | 169, 6
 duplex. 17, 14
 duplicaretur. 158, 3
 Durium. 84, 13
 durum. 53, 4
 dux. 33, 15 | 56, 13 | 58, 6 | 62, 15 | 83, 7, 13 | 155, 18 | 162, 18 | 179, 13 | 188, 9
 duxerat. 98, 7
 duxit. 74, 8
 Dyrachii. 155, 3

E.

E Bore. 69, 17
 Ebreio. 178, 4
 Eburones. 112, 15
 ecce. 20, 4 | 47, 7 | 55, 7 | 128, 14 | 129, 1 | 150, 3
 edicto. 100, 15
 edictum. 140, 17
 edito. 84, 13
 editum. 183, 18
 edocuit. 176, 15
 educata. 54, 1
 educatus. 4, 10
 educaverat. 13, 3
 educavit. 4, 5
 educi. 146, 1
 efficit. 17, 4
 effectum. 17, 6
 effectus. 163, 6
 efferam. 187, 4
 efferentem. 46, 3
 efferum. 182, 3
 efficacior. 172, 14
 efficacia. 182, 14
 efficax. 43, 9 | 63, 8 | 121, 8 | 157, 2
 efficeret. 102, 15
 efflagitasset. 177, 15
 efflavit. 172, 15
 effocandas. 72, 8
 effusum. 185, 15
 effracto. 133, 7
 effringi. 152, 1
 effudit. 56, 17
 effugeris. 20, 1
 effugisse. 134, 1
 effugisset. 103, 10
 effugit. 59, 2
 effusa. 63, 3 | 120, 6
 effusi. 54, 13

effusus.

VOCABULORUM.

effusor. 156, 11
egebat. 60, 3
Egeriæ. 3, 1
egerit. 95, 4
egestas. 145, 7
egestatem. 120, 10
egit. 13, 6 | 14 : 8, 10 | 29,
12 | 48, 14 | 98, 9 | 149,
15
egregia. 23, 9 | 155, 5
egregium. 112, 5
egregius. 87, 10 | 177, 15
elanguit. 59, 15 | 95, 20
elapsa. 20, 4
elapsos. 85, 4
elata. 97, 5
elatis. 113, 11 | 177, 4
elatus. 44, 5 | 100, 5 | 135,
4
electi. 140, 16
elegantiam. 11, 8
elegent. 184, 3
elegent. 154, 10
elegit. 77, 4 | 126, 8
elementis. 5, 10
elephantæ. 189, 5
Elephantæ. 37, 10 | 93, 9 |
159, 16
elephantis. 37, 5 | 38, 6, 20 |
69, 16
elephantorum. 51, 1
Elidis. 79, 14
eligitis. 56, 15
elisiq. 96, 15
eloquentia. 122, 2 | 150, 2
eludentem. 91, 11
eluderent. 53, 6
emanabat. 175, 10
emenfus. 115, 5
emerat. 91, 8
emerfit. 146, 8
emicabant. 180, 9
emicant. 36, 14
emicuit. 155, 6
eminebat. 95, 12 | 159, 4
eminentes. 18, 6
eminentia. 15, 3
eminentissimum. 187, 7
eminet. 12, 10
emit. 91, 2
emptio. 121, 13
emptorem. 63, 10 | 92 : 14,
15
en. 95, 6
enata. 78, 13
enatavit. 158, 11
enimvero. 66, 6 | 133, 1
Ennam. 131, 11
ensæ. 38, 22 | 185, 2
ensibus. 34, 2

Ephesiis. 69, 10
Epiri. 37, 5
Epiro. 149, 3 | 178, 12
Epirom. 154, 10
Epirum. 36, 9
epistolæ. 74, 3
epistolis. 74, 12
epulantes. 71, 1
epulari. 59, 8
epulas. 187, 13
epulatus. 160, 6
epulis. 86, 9
eques. 57, 14 | 60, 5 | 120, 1
equestribus. 5, 13
equestris. 51, 18 | 59, 6 | 121,
9 | 140, 16
equis. 6, 12 | 10, 16 | 12, 9 |
21, 9 | 37, 6 | 47, 14 | 66,
2 | 74, 14 | 156, 12
equitabat. 20, 5
equitatum. 154, 7 | 175, 12
equitatur. 98, 11
equitatus. 117, 13 | 134, 11 |
156 : 10, 12
equitem. 60, 5 | 121, 11 |
126, 5
equites. 125, 13 | 156, 11 |
173, 2
equitum. 21, 6 | 46, 1 | 58,
2 | 69, 15 | 156, 7
equo. 71, 4 | 157, 6 | 182, 11
equorum. 86, 16
equos. 14, 10 | 40, 10 | 95,
9 | 184 : 2, 4 | 185, 2
erexerant. 41, 6 | 157, 4
erexerat. 127, 12
erexere. 93, 14
erexit. 15, 6 | 54, 8 | 72, 13 |
83, 12 | 115, 1 | 126, 10 |
163, 1
erga. 56, 3
ergastula. 130, 8 | 138, 3 |
174, 1
ergastulis. 131, 4
ergastulo. 132, 2
ergastulorum. 134, 10
eripi. 79, 5
eripuierant. 61, 16
erit. 2, 14 | 57, 7
error. 172, 16
errore. 71, 5
errorem. 95, 4 | 103, 7
erubescenda. 75, 12
erubescendi. 119, 1
eruditricem. 62, 3
erumpere. 175, 6
eruperunt. 133, 8
erupisset. 156, 10
erupit. 78, 13 | 90, 17 | 93,
4 | 100, 12 | 128, 9 | 150,

13 | 176, 11
eruptio. 86, 14
eruptione. 135, 11
eruptionem. 155, 4
eruptiones. 116, 4
Eryce. 48, 21
Erythræam. 109, 5
Esquilina. 137, 3
Etruria. 24, 4 | 30, 5 | 127,
15 | 146, 12 | 147, 10 |
151, 10
Etruriam. 34, 9 | 140, 5 |
144, 12 | 145, 4
Etruscorum. 19, 2 | 34, 6 |
41, 5
Etruscos. 127, 7 | 129, 6
etli. 88, 8 | 129, 11 | 162, 10
evadere. 33, 15 | 78, 12
evaderet. 49, 3 | 146, 11
evadit. 173, 2
Evandro. 5, 10
evanuit. 96, 19 | 172, 5
evalerat. 102, 7 | 137, 7 |
173, 14 | 177, 17
evalerit. 92, 15
evalimus. 49, 1
evalisser. 61, 18
evalit. 72, 10 | 151, 13 |
158, 10
Eubœa. 100, 20 | 101, 7
Eubœam. 66, 12 | 68, 18
Euburates. 53, 6
eventu. 25, 1 | 76, 10
everfione. 82, 7 | 121, 14 |
129, 9
everfionibus. 79, 6
everfionis. 25, 10
everterat. 85, 2
everteret. 78, 8
everti. 77, 13
evertit. 56, 6 | 106, 8
Eumenis. 89, 1
eunt. 54, 3
Eunus. 130, 10
evocatis. 77, 8
evocatus. 48, 19
Euphratem. 103, 3 | 175, 13 |
176, 5 | 188, 21
Euphrates. 23, 1 | 117 : 2, 8
Euripus. 68, 19
Europa. 67, 7 | 68, 12 | 101,
15 | 111, 7
Europæ. 100, 6 | 128, 6
Europam. 46, 13 | 67, 7 |
100, 18
Eurus. 58, 10
evulfit. 185, 16
exæquavit. 28, 16
examina. 57, 16 | 155, 17
exangue. 118, 6

INDEX

examavit. 42, 11 | 53, 8
 exarfit. 42, 2 | 44, 13 | 47,
 5 | 144, 3
 excacat. 89, 11
 excanduit. 85, 17
 excedere. 37, 10
 excederet. 172, 7
 exceperant. 85, 4
 excepisse. 28, 3
 excepit. 67, 6 | 79, 7 | 188, 8
 excepta. 100, 19
 exceptae. 157, 1
 exceptam. 56, 5
 exceptione. 86, 7
 exceptis. 105, 5
 exceptus. 83, 11
 excidia. 85, 17 | 143, 10
 excidiis. 118, 14
 excidio. 49, 8 | 78, 3
 excidium. 16, 2 | 34, 8
 excindendis. 52, 4
 excipit. 9, 4
 excitant. 56, 11
 excitat. 5, 2
 excitatus. 28, 19
 excitavit. 44, 11 | 121, 1
 exclusiue. 94, 3
 excoluit. 183, 13
 excolubaret. 6, 18
 excolueramus. 62, 16
 excoluit. 60, 19
 excusso. 56, 16
 excutens. 15, 4
 excutit. 75, 11
 excigit. 160, 4
 exemit. 139, 1
 exemplo. 72, 10 | 82, 9 | 132,
 8
 exemplum. 60, 5
 exequis. 134, 15
 exerceit. 188, 17
 exercitia. 9, 6
 exercitui. 27, 9, 10 | 33, 15 |
 39, 1 | 51, 16 | 62, 1 |
 63, 14 | 64, 23 | 95, 6 |
 112, 5 | 129, 3 | 139,
 9 | 145, 2 | 147, 11 |
 168, 3 | 186, 13 | 187,
 4 | 188, 6
 exercitui. 134, 11
 exercituum. 42, 12 | 76, 14 |
 80, 3 | 84, 14 | 86, 3 |
 89, 9 | 91, 6, 8 | 131, 5 |
 132, 4 | 135, 3 | 138, 4 |
 144, 13 | 146, 13 | 151,
 6 | 154, 9 | 157, 4
 exercitus. 24, 7 | 42, 4 | 49,
 3 | 57, 5 | 58, 6 | 59,
 1, 14 | 62, 3, 23 | 64,
 13 | 84, 4 | 98, 7 | 117,

2, 12, 15 | 118, 2 | 120,
 5 | 132, 7 | 134, 8 | 139,
 12 | 148, 11 | 150, 8 |
 152, 6 | 154, 2, 13 |
 156, 3, 15 | 158, 8
 160, 1 | 169, 6 | 170, 2
 188, 8
 exercituum. 129, 9
 exercuit. 109, 10
 exeuntem. 117, 1
 exhaustiebat. 121, 13
 exigi. 132, 12
 exigua. 158, 7
 exiguum. 76, 7
 exilio. 51, 17 | 126, 2
 exilium. 124, 10 | 138, 2
 exiluit. 38, 8
 eximentibus. 173, 3
 eximia. 48, 22
 eximiae. 95, 11
 eximiam. 13, 2
 eximit. 137, 10
 exinde. 150, 10
 existerent. 45, 13
 existimari. 93, 13
 exiti. 70, 14
 exitio. 56, 21 | 156, 15 |
 179, 4
 exitium. 33, 7 | 57, 7 | 58,
 6 | 80, 11 | 120, 13 | 121,
 11 | 148, 3
 exitu. 10, 3 | 39, 16 | 49, 3 |
 87, 1 | 134, 4
 exitum. 38, 5 | 154, 1, 3 |
 158, 20
 exitus. 56, 17 | 147, 12 | 156,
 7 | 170, 5 | 172, 13
 exoleverat. 37, 15
 exornata. 93, 15
 exosus. 178, 2
 expauperat. 45, 4
 expavit. 98, 12
 expectare. 14, 7
 expectavere. 10, 12
 expediebat. 144, 10
 expedisset. 158, 6
 expedita. 51, 17 | 115, 4
 expeditio. 187, 2
 expeditione. 23, 13
 expeditionem. 165, 8 | 181, 6
 expeditioni. 49, 5
 experimentis. 26, 10
 experimento. 53, 11
 experimentum. 12, 2 | 26,
 10
 experirentur. 135, 11
 experiretur. 148, 4
 experiri. 87, 3
 expectatus. 71, 5
 experta. 142, 34 | 169, 4

experti. 28, 18 | 110, 11 |
 143, 8
 expertis. 176, 1
 expertus. 12, 3 | 103, 9 |
 142, 6 | 175, 2
 expiata. 24, 9 | 29, 14
 expiatus. 135, 1
 expiavit. 16, 4 | 85, 16
 expiravit. 20, 8
 explicavit. 35, 6
 explicuit. 153, 13
 exploraret. 35, 3
 exploratis. 73, 8
 exponeret. 117, 11
 exponitur. 138, 12
 expolita. 79, 8
 expoliti. 113, 11
 exprimitur. 187, 14
 exprobavit. 93, 17
 expugnasset. 90, 15
 expugnatione. 155, 3
 expugnatum. 141, 8
 expugnavit. 49, 9
 expulerat. 159, 7
 expulisse. 29, 17 | 81, 18,
 expulit. 103, 16
 expulsus. 125, 2 | 138, 5
 exsuperat. 10, 6
 extant. 23, 3
 extaret. 30, 6
 extat. 43, 8 | 126, 10 | 154,
 16
 extenderet. 17, 2
 extenuemus. 127, 5
 exteras. 180, 8
 exterique. 106, 1
 exteris. 88, 11 | 159, 6
 externa. 50, 7
 externis. 120, 14 | 148, 2
 externum. 143, 15 | 148, 9 |
 161, 13
 exteros. 18, 11
 exterritus. 47, 16
 exterruit. 122, 11
 extincta. 101, 17
 extincto. 174, 11
 extinctus. 143, 4 | 178, 2
 extinguere. 106, 16
 extinguui. 4, 2 | 79, 4
 extinxerat. 174, 3
 extis. 182, 11
 extitit. 124, 9
 extorquere. 98, 3
 extorqueret. 64, 16
 extorris. 121, 6
 extorsit. 45, 7 | 183, 10
 extraordinariam. 24, 5
 extrema. 77, 10 | 84, 7 | 132,
 9 | 135, 8 | 169, 4 | 187,
 12

VOCABULORUM.

extremam. 105, 4
 extremis. 54, 11 | 94, 11
 145, 8 | 162, 14
 exultant. 177, 6
 exuere. 21, 7
 exuit. 168, 7
 exul. 142, 3
 exultatione. 42, 9
 exularet. 122, 6
 exultaret. 124, 7
 exuti. 94, 10
 exuto. 39, 19
 exutos. 33, 17
 exutus. 91, 15
 exutus. 66, 3

F.

Fabio. 41, 7 | 51, 5
 Fabiorum. 24, 6
 Fabios. 33, 9
 Fabium. 29, 3
 Fabius. 27, 9 | 35, 5 | 45,
 2 | 56, 14 | 60, 12 | 84,
 5
 Fabricius. 37, 14 | 39 : 8,
 10
 fabula. 43, 9
 fabulae. 19, 8
 fabulosa. 57, 2
 fabulosi. 47, 15
 face. 4, 8
 facem. 122, 1
 facere. 82, 2 | 183, 14 | 184,
 14
 facerent. 61, 3
 faceret. 124, 13 | 125, 3 |
 154, 14 | 155, 4
 faces. 28, 15 | 37, 17 | 70,
 6 | 147, 2
 facibus. 25, 8 | 61, 19 | 64,
 14 | 120, 13
 faciam. 2, 5
 facie. 103, 6
 faciebat. 53, 5
 faciem. 157, 2
 facile. 33, 11 | 38, 24 | 62 :
 6, 8 | 70, 4 | 89, 8 | 122,
 2 | 132, 10 | 138, 4 | 142,
 7 | 150, 6 | 156, 8 | 181,
 2
 facilior. 178, 6
 facilius. 89, 6 | 92, 2
 facinori. 136, 6
 facinoris. 146, 3
 facinus. 10, 10 | 79, 9 | 136,
 5 | 141, 6

facit. 5, 8 | 92, 10 | 120, 7 |
 130, 10 | 151, 17 | 176,
 8
 facta. 2, 1 | 6, 8 | 42, 5 |
 106, 15 | 112, 16 | 125,
 4 | 135, 11 | 156, 14 |
 190, 3
 factae. 31, 7 | 48, 7
 factionis. 25, 4 | 137, 9
 facto. 96, 16 | 103, 2 | 109,
 14 | 113, 18 | 126, 8 | 179,
 10
 factum. 54, 5 | 64, 16 | 86,
 5 | 172, 8 | 183, 14 | 185,
 18
 factus. 59, 5 | 105, 1 | 177,
 17
 facundia. 43, 7
 Fæfulæ. 22, 6
 falcatorumque. 69, 15
 Falernos. 60, 15
 Falernus. 32, 10
 Faliici. 25 : 1, 3
 fallaciam. 33, 5
 fallo. 111, 1
 fama. 4, 1 | 21, 8 | 67, 10 |
 111, 1 | 177, 8
 fameque. 101, 7
 famam. 45, 4 | 111, 4 | 174,
 5 | 178, 11.
 fame. 19, 3 | 29, 1 | 56, 10 |
 101, 4 | 102, 8 | 116, 4 |
 131, 12 | 132, 10 | 143,
 13 | 152, 16 | 169, 4
 famem. 119, 14
 fames. 86 : 13, 15 | 102, 8 |
 137, 1 | 153, 10
 familiar. 35, 11 | 89, 10 | 123,
 10 | 146, 1 | 147, 1
 familiam. 124, 6 | 132, 2
 familiaris. 145, 8
 familiarum. 120, 4
 famosa. 109, 12
 fanatico. 130, 10
 fanaticus. 132, 4
 fas. 89, 15 | 96, 14 | 97, 1 |
 113, 2 | 122, 10
 faeces. 12, 7 | 18, 4 | 42, 7 |
 44, 4 | 134, 12 | 188, 9
 facibus. 18, 2 | 84, 4
 fascium. 178, 7
 fastigium. 164, 11
 fastus. 27, 10
 fastos. 8, 5
 fata. 10, 2 | 62, 1 | 80, 2 |
 111, 4 | 126, 1 | 141, 1 |
 155, 14
 fatale. 78, 3 | 123, 10
 fatalem. 139, 3

fatalis. 171, 13
 fateatur. 88, 1
 fatebatur. 189, 7
 fateretur. 48, 3 | 62, 6 | 114,
 12
 fateri. 63, 2 | 85, 3
 fati. 64, 7 | 165, 6
 fatigabant. 187, 1
 fatigasset. 14, 12 | 29, 6
 fatis. 47, 7 | 63, 12 | 155, 12
 fato. 26, 7 | 75, 9 | 78, 7 |
 158 : 5, 12 | 185, 9 | 186,
 5
 fatorium. 16, 6
 fatum. 59, 11 | 110, 14
 fauces. 64, 1 | 72, 9 | 107,
 8 | 134, 3 | 153, 7
 faucibus. 19, 4 | 35, 9 | 52,
 12 | 80, 4 | 126, 15
 favebatur. 76, 15
 favente. 151, 4
 faventis. 68, 2
 favisse. 108, 17
 favorabilis. 168, 5
 favore. 62, 20 | 63, 13
 favorem. 120, 5 | 121, 3
 favori. 18, 6
 favoris. 161, 5
 Faustum. 164, 6
 fax. 127, 12 | 144, 2 | 166,
 5
 fecerant. 32, 4 | 38, 10 | 60,
 22 | 125, 12
 fecerat. 5, 7 | 119, 14 | 152,
 5 | 153, 11
 fecere. 156, 11
 fecerunt. 58, 3 | 134, 10
 fecimus. 87, 14 | 108, 16
 fecissent. 176, 2
 fecisset. 176, 15
 fecit. 5, 11 | 7, 5 | 49, 13 |
 80, 10 | 81, 8 | 89, 15 | 91,
 13 | 102, 5 | 105, 5 | 127,
 8, | 129 : 4, 9 | 131, 5 |
 137, 6 | 153, 2
 felicem. 96, 20 | 157, 3
 felicior. 102, 12
 felicissimæ. 125, 3
 felicitas. 77, 3 | 103, 4 | 119,
 10 | 149, 9
 felicitate. 70, 1 | 88, 16 | 92,
 5 | 100, 3 | 158, 11 | 161,
 17 | 175, 11
 felicitatem. 108, 14 | 153, 4
 feliciter. 97, 3
 felicius. 62, 5
 felix. 106, 14
 femina. 78, 17
 feminae. 16, 3
 feminarum. 54, 1

feræ.

INDEX

- feræ. 38, 10
 ferale. 172, 2
 feralis. 25, 9 | 142, 3
 ferarum. 37, 6 | 53, 10 | 141, 2 | 187, 4
 feras. 133, 1
 ferat. 129, 12
 ferax. 130, 6 | 188, 17
 ferbuit. 42, 2
 fercula. 160, 9
 ferculus. 163, 14
 fere. 33, 6 | 48, 20 | 50, 6 | 95, 19 | 141, 5 | 186, 15
 ferebantur. 94, 16 | 179, 4
 ferebat. 150, 14 | 154, 1
 ferebatur. 179, 10
 ferens. 36, 15
 Ferentana. 37, 8
 Feretrio. 6, 1 | 54, 10
 Feretrium. 25, 13
 feri. 157, 2
 feri. 182, 6
 feriret. 19, 6
 feritas. 42, 3 | 61, 12 | 72, 3 | 181, 2
 feritatem. 183, 3
 ferme. 180, 12
 ferocem. 9, 2
 feroces. 112, 14
 ferociam. 73, 3
 ferocibus. 114, 17
 ferocior. 177, 16
 ferocissimas. 82, 3
 ferociter. 42, 10
 ferocius. 27, 7 | 180, 12
 feros. 110, 2
 ferox. 16, 9 | 26, 13 | 89, 7 | 152, 18 | 154, 19
 Ferre. 65, 11 | 85, 20 | 183, 15
 ferreæ. 48, 11
 ferrem. 136, 4
 ferrent. 171, 8
 ferreos. 88, 1
 ferret. 56, 17
 ferretur. 96, 8
 ferri. 63, 5
 furro. 10, 9 | 16, 4 | 25, 7 | 28, 16 | 56, 10 | 121, 61 | 181, 66, 5 | 59, 20 | 87, 2 | 103, 16 | 117, 17 | 129, 1 | 134, 10 | 141, 2 | 186, 12 | 187, 13
 ferroque. 31, 10 | 73, 6 | 77, 16 | 84, 2 | 99, 3 | 109, 4 | 113, 10 | 129, 8
 ferrum. 53, 1, 8 | 91, 1 | 179, 17
 ferrur. 28, 4
 fervebat. 78, 1
 ferunt. 59, 10
 ferus. 139, 10
 fessi. 56, 10
 fessos. 176, 11
 festinasse. 24, 2
 festinat. 101, 1
 festinatio. 39, 1
 festo. 128, 7
 festis. 114, 16
 Fesulæ. 128, 14
 fictilia. 39, 9
 fide. 10, 11 | 25, 6 | 41, 4 | 46, 8 | 52, 8 | 56, 11 | 87, 4 | 90, 10 | 91, 2 | 151, 1, 6 | 173, 7
 fideique. 56, 3
 fidelior. 108, 8
 fidelissimorumque. 128, 2
 fideliter. 101, 17
 fidem. 6, 4 | 7, 5 | 8, 7 | 18, 1 | 24, 1 | 39, 15 | 95, 2 | 125, 3 | 176, 13 | 143, 12
 Fidenæ. 25, 7
 Fidenate. 10, 11
 Fidenates. 25, 2
 fides. 15, 2 | 25, 3 | 26, 6 | 188, 12
 fidibusque. 68, 20
 fidissima. 93, 5
 fidium. 67, 4
 fiducia. 47, 13 | 64, 9 | 69, 5 | 94, 14 | 108, 4 | 191, 15, 9 | 185, 4
 fiduciam. 29, 1
 fiduciam. 60, 23 | 63, 10 | 100, 7 | 102, 4 | 176, 8 | 188, 13
 fieret. 50, 12 | 177, 11
 fieri. 15, 3 | 64, 4 | 92, 9 | 97, 4, 6 | 131, 1 | 167, 4
 fierine. 12, 2
 fierique. 181, 6
 filia. 4, 8 | 11, 1
 filiam. 44, 7 | 164, 7
 filiar. 150, 11
 filii. 103, 15
 filium. 15, 1 | 20, 7 | 31, 1 | 42, 11 | 118, 1 | 160, 13
 filius. 57, 7 | 72, 14 | 78, 6 | 89, 1 | 138, 14 | 158, 20
 Fimbria. 138, 13
 fine. 77, 1 | 97, 11
 finem. 78, 5 | 129, 8
 fines. 76, 14
 finibus. 18, 12 | 22, 1 | 77, 9 | 145, 8
 finis. 34, 4 | 38, 1 | 51, 14 | 140, 8 | 164, 4 | 180, 8 | 188, 11, 12
 finita. 23, 13 | 76, 10 | 149, 6
 finitimos. 29, 15
 finitimis. 2, 14 | 5, 1 | 18, 13
 finitum. 75, 8
 finium. 91, 15
 firma. 15, 8
 firmavit. 184, 8
 fistulis. 125, 2
 fixere. 93, 15
 fixit. 84, 5
 Flaccum. 62, 23
 flagitans. 34, 1
 flagitante. 95, 5 | 154, 10
 flagitare. 151, 5
 flagitarent. 93, 8
 flagitarer. 119, 13
 flagitavere. 127, 1
 flagitii. 85, 15 | 91, 2
 flagitio. 118, 10 | 127, 9
 flagitium. 33, 18
 flagrabat. 100, 6
 flagrans. 85, 14
 Flamen. 139, 1
 Flamines. 27, 17
 Flaminio. 57, 13 | 66, 6
 Flaminus. 54, 8
 flamma. 8, 8 | 13, 4 | 29, 11 | 78, 15 | 101, 17 | 125, 10
 flammæ. 49, 1
 flammam. 131, 3 | 182, 15
 flammis. 115, 9 | 129, 8
 flentem. 10, 7
 flexus. 167, 5
 flexusque. 179, 6
 flore. 42, 2 | 140, 16
 florebat. 150, 1
 florem. 2, 11
 florentia. 141, 7
 floribus. 32, 7
 florum. 67, 1
 flos. 148, 11
 fluctibus. 102, 15 | 158, 11
 fluctus. 161, 10
 fluens. 190, 2
 fluenta. 68, 20
 fluitarent. 51, 13
 flumen. 20, 5 | 27, 9 | 53, 3 | 54, 12 | 83, 2 | 84, 13 | 95, 15 | 98, 11 | 143, 7 | 184, 6 | 188, 2
 flumine. 47, 2 | 95, 8 | 116, 2
 fluminibus. 102, 1 | 181, 13
 fluminis. 4, 9 | 11, 3 | 152, 15, 17 | 185, 19
 fluminum. 93, 9
 fluvium. 37, 7 | 95, 3
 fluvius. 177, 10 | 181, 11
 fluxere. 80, 12
 focus. 19, 12 | 121, 7 | 122, 6
 foculum. 182, 15
 focum. 8, 7
 fo lere,

VOCABULORUM.

fodere. 182, 4
foderunt. 78, 11
fueda. 50, 9 | 87, 12 | 102,
14
foedam. 6, 6
foedare. 98, 2
foedavit. 10, 7
foede. 37, 1
foedera. 19, 6
foederata. 47, 8
foederatis. 27, 6
foedere. 10, 11 | 33, 8 | 56 :
5, 6 | 65, 7 | 91, 7 | 105, 9 |
150, 12
foederibus. 85, 1
foederis. 10, 15 | 34, 1 | 16,
8 | 76, 13 | 85 : 6, 14 | 92,
9 | 122, 3 | 169, 7
foederum. 56, 7 | 117 : 4, 6
foedi. 170, 6
foedior. 27, 10
foedum. 163, 7
foedus. 32, 2 | 85 : 9, 12 |
101, 12 | 105, 5 | 170, 1 |
176, 3
foedusque. 6, 8 | 157, 15
foeneratori. 43, 5
fomentis. 161, 1
fons. 61, 10
fontemque. 108, 3
fontesque. 31, 10
fontibus. 32, 9 | 59, 17 | 89,
14
fore. 5, 2 | 13, 3
forent. 19, 7 | 33, 18 | 100,
16 | 177, 3
foret. 55, 4 | 101, 10 | 172,
9
fori. 23, 4
foris. 21, 2 | 38, 17 | 46, 4
forma. 7, 6 | 46, 8 | 122, 2 |
158, 3
formam. 75, 15
Formae. 33, 1
formidarumque. 83, 1
formidinem. 161, 12
formidolosus. 67, 10
foro. 6, 5 | 44, 8 | 46, 1 | 56,
11 | 122, 14 | 125, 2 | 136,
2 | 140, 2
forasse. 177, 1
force. 15, 3 | 23, 10 | 36, 12 |
66, 15 | 147, 3 | 150, 1
fortem. 116, 7
fortibus. 174, 8 | 188, 4
fortissimam. 87, 3
fortissima. 39, 14
fortissime. 116, 8 | 135, 13 |
175, 16
fortissimi. 81, 14

fortissimo. 85, 8 | 184, 12
fortissimorum. 128, 1
fortissimum. 72, 13
fortissimus. 50, 10
fortiter. 68, 15 | 112, 16
fortitudinem. 38, 19
fortius. 78, 17 | 91, 1 | 160,
2 | 163, 2
Fortuna. 2, 3 | 50 : 5, 16 |
67, 7 | 76, 5 | 83, 13 | 90,
6 | 102, 21 | 111, 8 | 116,
11 | 129, 5 | 137, 10 | 148,
2 | 153, 5 | 154, 10 | 155,
15 | 157, 4 | 158 : 1, 19 |
161, 2 | 163, 10 | 167, 3 |
172 : 11, 14
Fortunae. 65, 3 | 74, 2 | 133,
7
Fortunam. 10, 12 | 74, 6 |
133, 2 | 142, 6
fortunaque. 126, 1
fortunatas. 142, 6
forum. 18, 8 | 27, 13 | 138, 1
fossa. 86, 12 | 116, 2 | 187,
11
fossae. 116, 2
fovissent. 57, 11
fracta. 40, 5
fracti. 42, 7
fractum. 84, 7
fratros. 21, 7
fragilitatis. 162, 3
fragore. 57, 4
frangi. 60, 16
frater. 63, 13 | 69, 11
fraternitas. 161, 5
fratre. 4 : 2, 7 | 35, 3 | 63,
15
fratrem. 81, 13 | 141, 3 | 170,
8
fratres. 90, 8
fratribus. 10, 2 | 105, 1
fratris. 5, 5 | 64, 5 | 123, 5
fraude. 33, 6 | 81, 15 | 90 :
6, 7 | 92, 10 | 143, 11
fraudem. 84, 8
fraudibus. 112, 14
fraudis. 57, 14 | 61, 16
fraudulentissimus. 92, 10
fraus. 10, 14
Fregellae. 22, 7
Fregellaeque. 39, 17
fregit. 82, 6 | 101, 14
frenis. 180, 10
frequens. 76, 14 | 97, 3
frequentia. 128, 10 | 130, 8
frequentibus. 9, 8 | 12, 7
frequentissimos. 114, 17
freta. 108, 1
freti. 68, 20

fretio. 68, 18 | 135, 11 | 174,
4
fretum. 46 : 5, 6 | 47 : 1, 15 |
107, 4 | 153, 3
fretus. 68, 11 | 73, 18 | 123,
10
frigidum. 57, 10
fronte. 132, 4
fruebatur. 67, 4
frueretur. 66, 14 | 178, 10
frugum. 72, 2 | 101, 3 | 130,
6
frui. 59, 13
frumentarius. 121, 4
frumenti. 121, 13
frumento. 86, 10
frustra. 91, 13 | 92, 14 | 95,
17 | 135, 11 | 179, 18
frustrarentur. 51, 13
frustrato. 19, 11
fuderunt. 117, 14
fudit. 64, 13 | 80, 4
fuga. 48, 11 | 53, 4 | 70, 2 |
91 : 7, 11 | 96, 19 | 102,
12 | 110, 12 | 113 : 1, 20 |
118, 2 | 137, 10 | 138, 2 |
145, 4 | 151, 13 | 154, 8 |
155, 17 | 158, 17 | 173,
14 | 174, 10 | 179, 15 |
187, 7
fugaces. 106, 5
fugae. 86, 16 | 160, 6 | 162,
17 | 179, 13
fugam. 6, 6 | 10, 5 | 37 : 13 |
112 : 1, 5 | 117, 16 | 124,
10 | 135, 9 | 157, 7 | 160,
1 | 176, 9
fugati. 94, 10
fugatique. 5, 15 | 72, 4 | 135,
7
fugato. 40, 1
fugatoque. 152, 2 | 154, 6
fugatur. 151, 16
fugatus. 66, 3 | 98, 6
fugerat. 162, 10
fugere. 69, 3 | 162 : 2, 3 |
173, 2
fugerent. 78, 12 | 160, 2
fugeret. 95, 10 | 157, 6
fugiebat. 151, 15 | 160, 3 |
174, 11
fugientem. 103, 3 | 162, 18
fugientes. 28, 3 | 86, 5
fugientia. 28, 3
fugientibus. 102, 11
fugientis. 102, 5 | 156, 12
fugientium. 38, 2 | 170, 6
fugistis. 177, 8
fugit. 63, 5 | 73, 17
fugitivarios. 131, 9

fugiti-

M U S I N D E X

fugitivum. 91, 15
fulgentibus. 69, 17
fulmen. 57, 1, 13
fulminis. 159, 3
fulrum. 87, 5
Fulvia. 168, 13
Fulviam. 146, 8
Fulvio. 55, 4 | 70, 6
Fulvium. 3, 1
Fulvius. 53, 7
funo. 39, 19 | 98, 3
funalia. 48, 16
fundamentis. 15, 10
fundeat. 131, 3 | 182, 16
fundis. 72, 6 | 110, 7
funditus. 25, 2 | 95, 12 | 145, 12
funera. 134, 15 | 139, 4
funere. 129, 4
funerum. 140, 1
funestius. 26, 9
fungentibus. 43, 10
funibus. 109, 2 | 153, 12
Furculas. 133, 13
furens. 167, 10
furenti. 162, 11
Furhidio. 140, 14
furali. 25, 9
furalibus. 120, 13
furiosisque. 105, 11
furit. 34, 3
Furvium. 187, 15
furor. 77, 14 | 128, 9 | 136, 12 | 147, 4 | 148, 6 | 175, 7 | 178, 1
furore. 44, 4 | 130, 10 | 139, 7
furorem. 33, 6 | 87, 1 | 88, 7 | 161, 9
furores. 119, 9
furoris. 124, 12 | 159, 7
furtis. 168, 1
futurum. 11, 4 | 139, 5 | 142, 10
fusse. 129, 2
fussi. 72, 4 | 188, 7
fuso. 27, 10
fustibus. 125, 5
fusum. 92, 2
fusus. 57, 5 | 98, 6 | 139, 12 | 156, 9

G.

Gabii. 14, 14
Gabiis. 15, 2
Gabinus. 129, 7

Gades. 82, 1 | 153, 3
Gaditanum. 107, 4
Gatuli. 91, 16
Gatulici. 186, 1
Gatulos. 185, 21
galea. 30, 4
galearum. 96, 9
Gallacia. 83, 1
Galli. 26, 12 | 28, 10 | 52, 11 | 111, 9
Gallia. 94, 3 | 115, 6 | 152, 5 | 163, 12 | 168, 4
Gallia. 94, 1 | 111, 10
Galliam. 114, 7 | 115, 5 | 119, 1 | 149, 2 | 150, 7
Galliarum. 114, 13
Galliam. 29, 16
Gallici. 29, 9 | 148, 12
Gallicis. 88, 3
Gallicum. 107, 3
Gallis. 30, 8 | 53, 10
Gallo. 43, 2
Gallo græciam. 71, 7
Gallo græcorum. 71, 10
Gallorum. 26, 8 | 40, 5 | 72, 1
Gallos. 112, 14 | 116, 9 | 137, 7
Ganymedes. 158, 16
Garamantes. 186, 1
gaudia. 66, 14
gaudium. 17, 16 | 48, 14 | 74, 11 | 87, 7 | 93, 12 | 184, 15
Gauranisque. 60, 16
Gaurus. 32, 10
Geldubam. 184, 8
Gellius. 107, 2
gelu. 183, 4
gemina. 106, 12
geminat. 19, 12
gemini. 4, 11 | 75, 2
geminisque. 80, 4
geminum. 8, 6 | 137, 3 | 189, 11
gemitu. 179, 3
gemmis. 178, 10 | 189, 4
genere. 27, 1 | 51, 18 | 68, 22 | 87, 1 | 122, 1 | 150, 1 | 167, 7
generi. 150, 12 | 158, 14
generis. 2, 1 | 6, 10 | 92, 1 | 105, 10 | 140, 17 | 155, 13 | 167, 6 | 189, 9
generos. 164, 7
genibus. 158, 2
geniosque. 28, 13
genitu. 3, 11
genius. 172, 4
gens. 24, 6 | 26, 12 | 61, 14

71, 10 | 108, 9 | 176, 8 | 182, 5
gente. 30, 7 | 33, 13 | 53, 1 | 158, 14
gentem. 25, 16 | 31, 7 | 33, 4 | 112, 2 | 183, 5 | 187, 4
gentes. 39, 14 | 52, 12 | 65, 2 | 72, 12 | 82, 3 | 99, 6 | 102, 18 | 148, 6 | 180, 8 | 186, 17
genti. 110, 8
gentibus. 40, 2 | 88, 11 | 188, 20
gentis. 65, 7 | 70, 7 | 72, 15 | 75, 7 | 78, 6 | 103, 18 | 104, 9 | 113, 8 | 168, 2
gentium. 7, 8 | 34, 5 | 51, 9 | 61, 12 | 65, 11 | 83, 6 | 93, 10 | 99, 2 | 7 | 103, 2, 17 | 111, 2, 9 | 112, 11 | 121, 6 | 122, 5 | 128, 5 | 129, 12 | 148, 3 | 177, 8 | 179, 11 | 180, 10 | 181, 2 | 182, 9 | 189, 2
genua. 116, 7 | 177, 4
genuina. 72, 3
genus. 18, 2 | 53, 5 | 108, 10 | 112, 12 | 113, 16 | 133, 3 | 182, 4 | 186, 8
gerabant. 6, 3
gerenda. 73, 16
gerens. 109, 8 | 182, 15 | 185, 17
Gergoviam. 115, 10
geri. 75, 8
Germani. 111, 9 | 148, 12 | 180, 13 | 184, 15
Germania. 113, 7 | 184, 10
Germaniam. 183, 11
Germanicus. 88, 3
Germano. 113, 13
Germanorum. 156, 10
Germanos. 113, 3
Gesotiacum. 22, 7
gessere. 56, 2
gesserit. 24, 6
gesserint. 142, 3
gestit. 1, 3 | 4, 4 | 32, 5
gesta. 97, 1
gestæ. 173, 3
gestis. 178, 3
Glabrione. 69, 2
Glabro. 134, 2
glacie. 98, 11
gladiator. 134, 14
gladiatore. 135, 2, 12 | 177, 15
gladiators. 133, 5
gladiatoria. 88, 5
gladiatoribus. 119, 5
gladieto.

VOCABULORUM.

6, 8 | gladiatorii. 120, 4
gladiatorio. 97, 6 | 136, 3
gladii. 140, 9
gladiis. 66, 6 | 113: 10, 13 |
116, 4 | 137, 14
gladio. 29, 8 | 55, 2 | 156,
5 | 157, 10 | 160, 15 | 168,
13 | 175, 9 | 186, 14
gladios. 134, 10
gladium. 160, 4
Gladium. 124, 13
gleba. 18, 14
gloria. 18, 12 | 82, 9 | 88, 4
glorias. 23, 1
gloriam. 10, 10 | 84, 9
gloriaretur. 30, 7
gloriosa. 183, 12
Gomphos. 155, 7
Gracchana. 119, 14
Gracchanas. 88, 4 | 124, 1
Gracchanis. 126, 9
Gracchi. 125, 12
Graccho. 60, 19
Gracchorum. 82, 6 | 124, 7
Gracchum. 124, 5
Gracchus. 61, 11 | 82, 6 |
122: 1, 9 | 123, 6
gradum. 162, 9
gradus. 2, 12
Graci. 109, 5
Gracia. 44, 2 | 85, 2
Gracina. 36, 4 | 65, 13 | 66,
20 | 68, 17 | 79, 7 | 100,
13 | 148, 15
Graciam. 40, 1 | 72, 1 | 103,
13
Gracula. 152, 8
graculo. 66, 5
Gracum. 11, 9
grande. 61, 7 | 62, 1 | 95,
18 | 104, 9
grandia. 87, 11
grandinis. 117, 14 | 177, 3
Granicus. 102, 9
grassante. 136, 10
grassantem. 33, 6 | 66, 12
grassantur. 106, 2
grassatus. 14, 12
gratiam. 43, 11
gratias. 29, 10
Gratilius. 107, 3
gratulandum. 166, 10
grave. 116, 10
gravem. 9, 7 | 50, 3 | 91, 14 |
102, 13
graves. 48, 9 | 169, 10 | 179,
7
gravi. 38, 9 | 106, 6
gravibus. 190, 2
gravidā. 32, 12

gravidarum. 98, 3
gravior. 14, 11 | 75, 11
gravis. 38, 7 | 51, 16 | 56,
22 | 150, 14 | 165, 4 |
169, 5
gravitate. 39, 11
graviter. 92, 8
gregem. 51, 2
greges. 40, 5 | 112, 2
gregibus. 134, 11 | 182, 2
gremio. 56, 16
Grumentum. 128, 14
gubernacula. 13, 1
gubernaret. 9, 3
gubernatorem. 154, 16
Gurgite. 41, 7

hadriatico. 31, 15
Hædui. 113, 4
hæmo. 73, 5
hærebat. 112, 9
hæredem. 166, 3
hæreditario. 121, 16
hæreditarium. 125, 11
hæredinas. 119, 11 | 142, 1
hæreditate. 89, 4 | 118, 14
hæreditatem. 123, 7 | 168, 1
hæreditaribus. 88, 16
hæres. 89, 3 | 167, 10:
hæsit. 154, 1
harum. 99, 7
has. 56, 18
hasta. 141, 6
hastaque. 63, 9
hastam. 83, 9
hastatus. 37, 15
haud. 3, 6 | 133, 7 | 158, 5 |
166, 13 | 184, 18
haurebatur. 177, 11
hausit. 117, 2
haustu. 139, 1
Hebro. 98, 10
Hedris. 157, 7
Helvetiis. 111, 10
Herculeam. 37, 7
Herculaneum. 33, 1
Herculeii. 143, 6
Herculi. 92, 3
Herculis. 39, 2 | 62, 4 | 161,
13
Hercyniis. 113, 15
Hercynium. 184, 9
Hercynius. 22, 7 | 35, 1
Herdonio. 130, 2
Herennium. 33, 16
hiberna. 25, 12
hibernans. 187, 16
hibernis. 115, 5
hiematum. 25, 11
hieme. 57, 12 | 115, 2
hiemem. 68, 21 | 98, 13
Hiempsalis. 90, 11
hiems. 154, 11
Hieronem. 48, 2
Hierosolymam. 104, 7
Hispani. 142, 8
Hispania. 56, 2 | 62, 8 | 81:
10, 14 | 88, 14 | 94, 3 |
142, 9 | 143: 4, 10, 14 |
152, 13 | 153, 2 | 161, 4 |
173, 14 | 186, 15
Hispania. 56, 3 | 64, 19 | 65:
15 | 81, 2 | 82, 5 | 83: 6,
14 | 84, 12 | 167, 12 | 188,
12
Hispaniam. 61: 5, 15 | 62:
2 | 87, 15 | 142, 7 | 149:
8 2, 5 |

H.

HAbebant. 152, 12 | 171, 5
habebat. 79, 1 | 105, 4 |
174, 3
habenis. 52, 1
habens. 162, 3
habent. 54, 1 | 94, 13 | 183,
10
habentes. 152, 14
habentem. 126, 1 | 128, 2
haberentur. 120, 2
haberet. 7, 2 | 50, 2 | 114,
17 | 154, 3
haberetur. 151, 3 | 170, 14
habes. 116, 7
habet. 55, 9 | 152, 4 | 160,
5 | 170, 5
habetis. 95, 6
habites. 179, 5
habita. 85, 5 | 141, 1 | 143, 5
habitantesque. 189, 4
habitare. 188, 15
habito. 146, 9
habitu. 17, 4 | 35, 4 | 176,
14
habitura. 59, 8
habiturus. 57, 8
habitua. 25, 9
habitus. 89, 13
habuisset. 92, 14
habuit. 16, 5 | 38, 15 | 46,
6 | 68, 11 | 92, 15 | 111,
10 | 146, 3
hac. 33: 3, 13 | 63, 12 | 78,
12 | 81, 7 | 93, 2 | 108,
13 | 127, 14 | 185, 18
hactenus. 21, 11 | 34, 5 | 61,
10 | 87, 10
hadriatici. 36, 8

M U I N D E X O O V

- 2, 5 | 150, 8 | 164, 2
Hispanienfes. 152, 5
Hispania. 81, 10
hodie. 19, 8 | 29, 18 | 33,
11
hos. 187, 1
hominem. 2, 9 | 124, 5
homines. 28, 14 | 57, 11 |
96, 21 | 100, 16 | 108,
12 | 110, 2 | 133, 5 | 182,
14 | 184, 10
hominibus. 49, 18 | 116, 13 |
138, 6
hominis. 176, 4
hominum. 5, 8 | 27, 1 | 28,
7 | 29, 13 | 31, 11 | 62,
21 | 78, 14 | 101, 6 | 126,
12 | 133 : 2, 9 | 141, 5 |
189, 7
honore. 84, 11 | 134, 14 |
158, 18
honorem. 9, 4 | 101, 6 | 183,
14
honores. 164, 9
honoribus. 27, 13
honorum. 45 : 1, 6, 9 | 120,
8 | 137, 1
Horatius. 10, 1
Horatius. 10, 4 | 19 : 7, 8
horrendum. 15, 9
horribile. 34, 2 | 57, 11 | 102,
5 | 182, 7
horribilem. 60, 22
horribilis. 37, 2
horrificaverant. 138, 2
horror. 161, 10
horrore. 56, 17 | 83, 4
horrorem. 58, 2
hortante. 154, 4
hortaretur. 123, 2
horum. 35, 3
hospitalius. 32, 8
hospitio. 11, 6
hoste. 10, 15 | 43, 2 | 48,
12 | 181, 7
hostem. 10 : 5, 13 | 18, 16 |
31, 1 | 36, 13 | 42, 6 | 48,
3 | 49, 3 | 60, 10 | 62, 14 |
63, 4 | 64 : 4, 10 | 68, 9 |
91, 10 | 94, 17 | 103, 10 |
113, 15 | 132, 9 | 151, 7 |
155, 9 | 159, 5 | 169 :
2, 9 | 177, 1
hostes. 6, 10 | 14, 13 | 15, 2 |
19, 9 | 21, 5 | 23, 7 | 24,
4 | 33, 19 | 48, 12 | 50 :
12, 13, 19 | 52, 14 | 57,
10 | 61, 2 | 79, 4 | 93, 3 |
95, 3 | 108, 3 | 109 : 1,
10 | 135, 8 | 137, 13 | 158,
14 | 163, 1 | 175 : 2, 7
hosti. 70, 14 | 84, 9 | 87, 7 |
96, 7 | 117, 11 | 118, 1 |
143, 1
hostibus. 6, 5 | 10, 14 | 28, 9 |
34, 4 | 38, 22 | 49, 2 | 50,
7 | 51, 3 | 73, 7 | 78, 10 |
93, 16 | 103, 6 | 160, 3 |
137, 9 | 175, 10 | 177, 9
hostici. 49, 14
hostico. 114, 3
hostia. 33, 7
hostile. 18, 14 | 66, 12 | 142,
2 | 152, 4
hostilem. 136, 11
hostilia. 38, 9
hostilibus. 93, 15 | 117, 1
hostilis. 62, 3
hostilium. 85, 10 | 179, 9
Hostilius. 9, 4
hostis. 10, 8 | 27, 16 | 34, 3 |
72, 5 | 74, 5 | 106, 12 |
145, 3 | 146, 11
hostium. 23, 4 | 29 : 2, 4 |
31, 5 | 33, 15 | 37, 17 |
39 : 3, 5 | 48 : 9, 13 | 50,
9 | 51 : 6, 16 | 52 : 3, 5 |
57, 6 | 59, 1 | 77, 13 | 79,
10 | 95, 7 | 99, 2 | 101, 2 |
102, 6 | 103, 7 | 113, 2 |
117 : 7, 16 | 118, 12 | 120,
6 | 126, 13 | 139, 1 | 140,
7 | 147, 12 | 155, 5 | 158 :
9, 12 | 162, 15 | 163, 3 |
174 : 7, 8 | 175, 15 | 176,
10 | 177, 2 | 178, 14 | 181,
10 | 185, 16 | 187, 6
huc. 82, 2 | 159, 7 | 186, 4
hucusque. 60, 21
humana. 53, 11 | 100, 17
humane. 162, 3
humani. 2, 1 | 105, 10 | 155,
13 | 167, 6 | 189, 9
humanisque. 33, 7
humane. 43, 9 | 101, 4
humanum. 15, 10 | 98, 2
humanus. 146, 4
humenti. 54, 1
humero. 38, 2
humeris. 168, 9
humi. 185, 15
humoi. 181, 3
humore. 68, 2
Hypæci. 131, 9
Hycanum. 105, 2
I. Acent. 99, 6
Iacerennus. 137, 6
Iactat. 130, 11
Iactationem. 157, 2
Iactans. 2, 1
Iactis. 179, 8
Iactus. 175, 15
Iacularus. 21, 5 | 29, 2 | 31,
5 | 137, 6
Iaculique. 163, 6
Jani. 52, 9
Janiculo. 19, 4 | 44, 12 | 138,
10
Janiculum. 145, 1
Januarii. 139, 5
Janum. 8, 6 | 189, 11
Iberi. 102, 19
Iberiz. 103, 20
Iberia. 104, 2
Iberum. 81, 19 | 84, 1
ibi. 27, 14 | 51, 4 | 57, 13 |
58 : 6, 10 | 69, 5 | 78,
11 | 112, 19 | 125, 4 | 134,
2 | 135, 8 | 140, 7 | 145,
4 | 149, 5 | 162, 12 | 165,
9 | 174, 7 | 177, 16 | 180,
4 | 184, 12 | 187, 13
icti. 56, 8
ictibus. 154, 4
ictu. 19, 12
ictum. 101, 12 | 108, 5
ictus. 38, 7 | 110, 8
ideo. 3, 2 | 37, 7 | 62, 13 |
82, 4 | 106, 10 | 127, 3
ideft. 52, 11
idonea. 24, 6
idque. 5, 4 | 29, 7 | 55, 3 |
108, 9 | 131, 1
idua. 139, 5
ierat. 169, 1
ignavi. 60, 4
ignavia. 172, 11
igne. 25, 2 | 28, 16 | 31, 10 |
57, 1 | 87, 3 | 99, 3 | 129,
2 | 131, 2 | 140, 4 | 187,
13
ignem. 83, 4
igni. 55, 3 | 56, 12 | 84, 2 |
98, 3 | 124, 9
ignibus. 53, 7 | 57, 10 | 179,
8
ignis. 32, 11 | 47, 2 | 139,
1 | 169, 6
ignium. 79, 2 | 164, 1
ignobili.

VOCABULORUM.

ignobilis. 96, 10
ignobilis. 58, 4
ignominia. 85, 14
ignoscere. 70, 9
ignotum. 45, 4
ignoverat. 164, 6
ignovit. 103, 20
iis. 25, 4
iisdem. 38, 4 | 120, 8
iisset. 114, 6 | 147, 4
Ilerdæ. 152, 14
illatam. 26, 11
illacia. 64, 14
illaurus. 146, 13
illie. 95, 6
illinc. 10, 3 | 68, 6 | 155, 16
illustrat. 102, 23
illustrat. 49, 4
illustris. 33, 13
Illyrico. 153, 7
Illyricum. 36, 9 | 153, 5
Illyrius. 181, 8
Illyrii. 52, 11 | 54, 11 | 180, 12 | 181, 4
Illyrios. 75, 4
imaginaria. 176, 6
imaginario. 76, 1 | 117, 5
imagine. 155, 18
imaginem. 2, 6 | 5, 6
imagines. 169, 10
imaginibus. 176, 5
imago. 172, 3
inas. 134, 3 | 181, 4
imbres. 70, 1
imbrium. 63, 3
imbuebant. 52, 14
imbuto. 85, 17
imis. 53, 2
imitari. 63, 10 | 64, 11
imitata. 79, 1
imitatæque. 60, 5
imitatione. 23, 12
imitator. 32, 11
immane. 20, 2
immanem. 56, 11
immania. 113, 9
immanissimæ. 111, 8 | 146, 3
immanitas. 61, 12
immanitatis. 33, 10
immanius. 88, 2
immaturum. 10, 9
immemores. 31, 7
immensa. 174, 4 | 179, 10
immense. 69, 16
immerito. 25, 4 | 45, 8 | 83, 6 | 144, 5 | 171, 4
imminebat. 172, 8 | 176, 13 | 177, 2
imminentem. 118, 12
imminentem. 57, 15

imminentesque. 161, 13
imminentia. 171, 14
imminentis. 64, 7 | 155, 16
immineret. 171, 6 | 176, 15
imminet. 36, 10
imminutam. 149, 13
immiserant. 79, 4
immisit. 186, 14
immisitque. 14, 7
immissio. 91, 4
immittitur. 90, 18
immo. 17, 6 | 137, 10 | 175, 2
immolarentur. 128, 8
immolato. 182, 11
immortalibus. 26, 11 | 29, 10
immortalitatem. 169, 14
immortalium. 8, 3
immortui. 38, 22
immunes. 186, 17 | 189, 1
immunis. 43, 10 | 113, 2
imor. 50, 15
imus. 69, 13
imparem. 114, 12 | 127, 1
impatiens. 68, 8 | 137, 2 | 154, 14
impatientes. 82, 4 | 106, 12
impegit. 120, 11
imperabat. 55, 4 | 104, 2
imperarent. 140, 13
imperarentur. 86, 6
imperaret. 104, 7
imperasset. 163, 5
imperator. 21, 10 | 48, 15 | 49, 13 | 50, 10 | 58, 9 | 83, 13 | 95, 4 | 96, 5 | 135, 14 | 138, 4 | 160, 5 | 177, 13
imperatore. 57, 13 | 86, 11 | 96, 2 | 131, 10 | 143, 1 | 178, 4 | 184, 16
imperatorem. 42, 4 | 74, 3 | 86, 3 | 156, 16
imperatores. 136, 5
imperatoriis. 134, 15
imperatoris. 25, 3 | 159, 9
imperatum. 77, 9
imperaturæ. 59, 11
imperaverint. 133, 5
imperavit. 21, 7 | 181, 6
imperia. 51, 9 | 183, 15
imperiis. 1, 3 | 3, 4, 8, 10 | 8, 6, 8 | 12, 10 | 15, 11 | 26, 7 | 30, 9, 10 | 39, 9 | 46, 5 | 58, 4 | 60, 12, 15 | 65, 4 | 87, 12 | 88, 12 | 90, 15 | 91, 3, 9 | 96, 20 | 100, 8 | 105, 4 | 119, 3 | 121, 12 | 135, 6 | 150, 16 | 155, 13 | 166, 13 | 167, 8 | 186, 18 | 189, 1

imperio. 4, 1 | 18, 13 | 31, 3 | 46, 1 | 62, 20 | 64, 17 | 81, 19 | 130, 4 | 131, 1 | 146, 6 | 147, 5 | 157, 8 | 164, 6 | 180, 9 | 183, 4
imperitare. 186, 20
Imperium. 2, 2 | 9, 3 | 16, 4 | 17, 12 | 26, 12 | 31, 2 | 38, 24 | 47, 10 | 67, 8 | 81, 3 | 122, 13 | 148, 1 | 7 | 150, 9 | 152, 2 | 159, 15 | 167, 2 | 178, 5 | 185, 18 | 190, 4
impetrabant. 86, 14
impetrabantur. 5, 12
impetrasset. 96, 14
impetrasset. 43, 7
impetraverit. 188, 9
impetravit. 175, 9
impetu. 28, 12 | 57, 2 | 81, 13 | 110, 4, 6 | 123, 5 | 126, 7 | 134, 4 | 138, 7 | 145, 3 | 131, 9 | 173, 1
imperum. 91, 13 | 94, 9 | 156, 11 | 176, 8
impetus. 53, 12 | 57, 4 | 94, 13 | 100, 12 | 155, 10 | 159, 14 | 179, 6 | 188, 1
impiæ. 104, 9
impias. 88, 12
impiger. 93, 9
impigre. 96, 17
impit. 128, 11
impleffit. 139, 6
impleverant. 189, 6
impleverat. 165, 11
impleverit. 74, 9
implevissent. 86, 9
implevit. 39, 19 | 51, 10 | 75, 16 | 111, 6 | 165, 11
implorantibus. 41, 5 | 65, 9
implicati. 181, 5
implicatosque. 53, 3
importuna. 17, 5
importunitatem. 16, 2
imposita. 28, 1 | 73, 13
imposito. 180, 11
imposuiss. 51, 14 | 71, 4 | 107, 2
imposuit. 6, 12
impotentia. 47, 8
impotentiam. 43, 5
improbam. 114, 6
improvidum. 185, 6
improvisio. 176, 10 | 185, 6
impulere. 68, 6
impulsi. 150, 1
impune. 106, 2 | 124, 7
impuris. 89, 16

M U R I N D E X

imputabant. 189, 6
 inaccessum. 184, 9
 inaccessusque. 92, 6
 inauguraretur. 15, 6
 incaluit. 123, 6
 incautiorem. 180, 3
 incederat. 96, 18
 incendere. 182, 9
 incenderetur. 17, 7 | 93, 13
 incendi. 112, 13
 incendi. 80, 15 | 81, 1 | 101, 17 | 169, 8
 incendii. 157, 12
 incendios. 85, 16 | 111, 12 | 145, 11
 incendio. 47, 2 | 56, 19 | 78, 15 | 80, 9, 10 | 137, 6 | 158, 9 | 169, 6
 incendiolum. 29, 9
 incendit. 77, 8 | 101, 15
 incendium. 29, 12 | 79, 1, 4 | 125, 9 | 137, 12 | 146, 11
 incensa. 182, 1 | 188, 10
 incense. 30, 10
 incensam. 30, 7
 incensum. 80, 7
 incepto. 62, 21 | 147, 10
 incessebat. 17, 16
 incheatum. 90, 16
 inciderat. 68, 4
 incidisset. 117, 16 | 146, 7
 incidit. 152, 7
 inciperet. 77, 4 | 144, 2
 incitando. 169, 1
 incitante. 52, 12
 incitatissimum. 3, 2
 incitatus. 120, 8
 incivilis. 46, 3
 inclinare. 10, 12
 inclinatio. 172, 16
 includi. 112, 13
 inclusum. 108, 2
 incluyam. 8, 1
 incluyto. 41, 2
 incluytum. 90, 5
 incluytus. 109, 9
 incognita. 50, 9 | 88, 15
 incognitissimae. 37, 5
 incolae. 5, 7
 incolae. 49, 8
 incolendi. 106, 12
 incolere. 188, 15
 incolis. 80, 5
 incolumis. 29, 4
 incondita. 26, 13
 inconditas. 110, 4
 inconditos. 35, 6 | 134, 9
 inconfusus. 160, 2
 incredibile. 46, 11 | 62, 3 | 169,

incredibile. 175, 11 | 177, 16
 incrementis. 183, 20
 increpabant. 155, 12
 increpantes. 94, 14
 increparent. 29, 8
 increpat. 5, 4
 incurta. 35, 9 | 106, 6 | 108, 8 | 145, 4 | 164, 5
 incurta. 82, 4
 incurto. 186, 9 | 188, 7
 incubantem. 64, 16
 incubarent. 71, 1
 incubaret. 19, 4
 incubuit. 124, 8 | 149, 4
 incurere. 97, 10
 incurerent. 21, 7
 incurret. 18, 16
 incurfione. 26, 8
 incurfionibus. 93, 5 | 113, 4 | 187, 1
 incurfio. 113, 16 | 182, 13
 indagare. 108, 2 | 187, 5
 indaginem. 153, 13
 inde. 10, 2, 14 | 12, 5, 7, 8 | 23, 11 | 27, 1 | 30, 2, 4 | 36, 13 | 42, 4, 8 | 60, 17 | 62, 19 | 78, 12 | 81, 10, 86, 15 | 94, 4 | 96, 3 | 99, 9 | 103, 13 | 112, 7 | 113, 13 | 120, 8 | 122, 3, 8, 14 | 123, 11 | 125, 2 | 128, 11 | 134, 5, 13 | 135, 2 | 139, 8, 9 | 143, 6 | 144, 13 | 145, 4 | 148, 11, 13 | 149, 2, 4 | 156, 3 | 158, 10 | 161, 12 | 172, 14 | 173, 2 | 181, 16 | 183, 16, 18 | 187, 3
 Indi. 189, 4
 indicat. 25, 10
 indicio. 71, 11
 indicium. 146, 8
 indictione. 176, 6
 indigenam. 86, 10
 indignanum. 159, 14
 indignatur. 166, 8
 indignus. 55, 3
 indigno. 118, 5
 indignum. 79, 9 | 141, 8
 Indis. 105, 5
 inditum. 92, 5
 indixisse. 68, 15
 indolem. 13, 2
 indolis. 174, 6
 indomitum. 42, 4
 Inducioharus. 112, 14
 inductioque. 116, 2
 induerat. 168, 6
 induerit. 23, 3
 indulgent. 76, 5

indulgent. 38, 18
 indulget. 120, 6
 industria. 16, 6 | 67, 6 | 73, 15 | 146, 7 | 153, 6 | 158, 19
 industrium. 11, 8 | 73, 2
 industrie. 13, 6
 induta. 180, 4
 inequitant. 183, 8
 inerat. 42, 3 | 121, 4
 inermi. 151, 15
 inermium. 146, 12
 inerteque. 185, 2
 inertia. 3, 6
 inescatus. 101, 16
 inexpressibile. 167, 10
 inexpressibili. 77, 1
 inexpressibilis. 137, 1
 inexpressibilem. 155, 4
 infame. 47, 15
 infamem. 89, 15
 infantes. 181, 3
 infantia. 2, 14 | 16, 5 | 110, 9
 infantibus. 4, 4 | 96, 15
 infecit. 80, 5
 infelicia. 58, 6 | 118, 2 | 174, 1
 infelicitatem. 64, 6
 inferentem. 42, 10
 inferias. 56, 18
 inferis. 86, 9
 inferior. 84, 11
 inferis. 60, 1
 inferos. 20, 9 | 174, 5
 infesta. 34, 9 | 177, 9 | 178, 13 | 187, 5
 infestior. 50, 17 | 109, 9 | 177, 10
 infestus. 147, 10
 infestus. 93, 2 | 132, 6
 infesto. 95, 18 | 159, 2 | 186, 13
 infestorum. 158, 9
 infestus. 30, 9
 infestum. 49, 2
 infestus. 138, 6
 inficiantem. 42, 4
 infime. 133, 5
 inflammatione. 148, 7
 inflatque. 180, 11
 influxerant. 5, 10
 informes. 112, 8
 infractus. 50, 11
 infudit. 137, 4
 infusus. 165, 2
 infusum. 118, 5
 Inguis. 53, 7
 ingemiscat. 170, 7
 ingenia. 93, 3
 ingenio. 11, 1 | 16, 7 | 58, 9 | 61, 8 | 81, 5 | 98, 6 | 166, 8 | 188, 13
 ingonium,

VOCABULORUM.

ingenium. 74 | 11, 9 | 168, 13
 ingens. 34, 9 | 58, 1 | 140,
 15, | 162, 7
 ingentem. 122, 6
 ingenti. 27, 3 | 50, 2 | 68, 16,
 108, 19 | 110, 6 | 122, 7 |
 187, 20
 ingentia. 190, 3
 ingentibus. 19, 2 | 24, 9 | 27,
 1 | 66, 5 | 77, 18 | 81, 12 |
 100: 2, 6 | 153, 9 | 171,
 13 | 178, 9
 ingentique. 116, 3
 ingentis. 51, 1 | 158, 7 | 188, 15
 ingentiam. 44, 5
 ingenia. 129, 11
 ingesta. 95, 17
 inglorius. 186, 5
 ingratia. 164, 8
 ingratus. 101, 7
 ingredi. 35, 2
 ingressus. 47, 15 | 65, 13 |
 73, 8 | 114, 3 | 151, 17
 ingruentibus. 158, 12
 ingrebat. 50, 5
 inherens. 183, 3
 inherenter. 62, 14 | 64, 16 |
 186, 16
 inhians. 117, 5
 inhiat. 116, 12
 inhibere. 168, 2 | 185, 1
 inhibuit. 13, 2 | 177, 5
 inhonoratam. 68, 6
 injecta. 77, 7 | 122, 10 | 147, 6
 injecte. 48, 11
 injicit. 19, 12
 injiciunt. 28, 19
 inimicos. 144, 6
 inimicus. 124, 3
 iniqua. 29, 7
 inique. 42, 12
 initia. 70, 14 | 130, 1
 initia. 23, 6
 initio. 56, 18 | 81, 10 | 83, 7
 initium. 136, 13
 injuria. 9, 2 | 80, 10 | 168, 5
 injuriæ. 137, 2 | 167, 12
 injuriam. 42, 10 | 45, 5 | 158,
 4
 injurias. 65, 9
 injuriis. 17, 7
 injustior. 85, 3
 injustia. 85, 19
 innoxium. 23, 11
 innocens. 146, 9
 innoxia. 118, 11
 inopem. 121, 7
 inopia. 153, 11 | 155, 9
 inopiam. 154, 13
 inopinanterque. 64, 3

inopinato. 110, 4
 inopinatus. 96, 7
 inprimis. 8, 7
 inquam. 63, 1
 inquieta. 105, 11
 inquinari. 86, 1
 inquir. 12: 4, 5 | 20, 1 | 39,
 1 | 56: 14, 16 | 64, 6 | 95,
 6 | 113, 6 | 116, 7 | 172,
 4 | 182, 8 | 185, 13
 inquit. 182, 9
 infamie. 139, 7
 Infanorumque. 61, 12
 inscriptione. 131, 15
 infectari. 168, 1
 infederant. 72, 6 | 145, 2 |
 171, 14
 infederat. 63, 9 | 151, 9 | 174,
 2
 infedit. 28, 7 | 137, 8
 infessum. 49, 2
 infidente. 30, 4
 infidentia. 57, 16
 infidie. 61, 18
 infidias. 19, 10 | 33, 14 | 84,
 8 | 92, 11
 infidia. 61, 16 | 90, 11 | 112,
 17 | 117, 7 | 143, 3
 infigne. 216 | 95, 11
 insignia. 12, 10 | 17, 3 | 45, 9 |
 50, 6 | 84, 4 | 112, 4 | 134,
 12 | 146, 2 | 165, 2
 insignibus. 37, 10 | 183, 17
 insignis. 97, 4
 infimul. 2, 8 | 88, 16
 insolenter. 45, 3
 insolentia. 44, 5
 insolentiam. 29, 7 | 144, 4
 inspicias. 148, 10
 inspirans. 131, 3
 instabat. 100, 14
 instantes. 19, 9
 instar. 102, 15
 instare. 179, 14
 instat. 150, 18
 instinctu. 17, 10
 instrui. 64, 22
 instruxit. 58, 11
 Insuores. 52, 10
 Insuoribus. 53, 10
 insula. 61, 6 | 69: 2, 3 | 131
 15
 insulæ. 55, 11 | 110, 1
 insulam. 50, 20 | 68, 18 | 108:
 17, 18 | 109, 3 | 110, 15 |
 114, 3 | 178, 12
 insulamque. 73, 17
 insularum. 51, 9 | 70, 11 |
 110, 14
 insulas. 51, 14 | 142, 6

insulæ. 68, 17 | 142, 5
 insulique. 51, 12
 insulant. 36, 14
 insulatione. 185, 11
 insulatum. 123, 12
 insuper. 6, 1 | 37, 6 | 49,
 12 | 58, 8 | 174, 1
 insurrexit. 129, 6
 intactas. 115, 4
 intacti. 34, 7
 intactum. 80, 14
 integra. 25, 7 | 78, 9
 integramque. 81, 16
 integrata. 176, 3
 integritas. 118, 11
 integritate. 62, 12
 integro. 101, 18
 integrum. 92, 3 | 159, 8
 intellecta. 38, 13
 intellectum. 86, 11
 intellexit. 81, 7
 intelligant. 183, 10
 intelligi. 15, 4 | 77, 14
 intentionis. 2, 5
 intentum. 186, 11
 Interamnum. 141, 6
 intercedentem. 122, 9
 intercedere. 112, 10
 intercepere. 109, 1
 intercept. 54, 7
 interceptam. 51, 11
 interceptis. 126, 1
 interceptus. 48, 18 | 98, 7
 intercedit. 51, 8
 intercludere. 152, 15
 interclusum. 115, 2 | 155, 9
 interdictum. 124, 9
 interdiu. 155, 17
 interemptos. 38, 14
 intereffe. 47, 14 | 73, 16
 intereffet. 97, 5
 interfecit. 163, 10
 interfecto. 132, 2
 interficere. 90, 8
 interfici. 100, 16 | 124, 14 |
 140, 12
 interficiendos. 15, 4
 interficiendum. 160, 7
 interficientem. 11, 2
 interfuisse. 21, 8 | 75, 2
 interfuit. 44, 8 | 160, 9
 interfuerunt. 64, 2
 interit. 145, 5
 interim. 20, 2 | 28, 10 | 34,
 10 | 45, 12 | 56, 10 | 59,
 17 | 78, 13 | 97 | 12 | 103;
 16 | 105, 8 | 116, 9 | 127,
 1 | 152, 15 | 160, 8 | 163,
 11 | 185, 4
 interiret. 178, 1
 g 3
 interitu

- interitum. 27, 2 | 43, 4
 intermissione. 22, 1
 intermissum. 186, 9
 internecio. 84, 3 | 85, 13
 interpono. 113, 7
 interque. 45, 10
 interritus. 20, 2
 interrogata. 172, 4
 interroganti. 39, 5
 intervenire. 6, 7
 interveniente. 47, 2 | 91, 2 |
 97, 11
 intervenisset. 176, 13
 intervenit. 27, 6
 intestinum. 161, 13
 intolerantius. 185, 11
 intratur. 138, 8
 intravit. 40, 4 | 104, 8
 intremuit. 167, 7
 introisse. 66, 8
 intulerunt. 81, 12
 iuliffet. 16, 3
 i. vadenda. 135, 4 | 150, 6
 invadere. 103, 14
 invaderet. 16, 8
 invadit. 13, 1 | 32, 2 | 71, 3 |
 150, 7
 invaditur. 170, 3
 invadunt. 28, 12 | 185, 8
 invalidis. 177, 10
 invaserant. 105, 9
 invaserat. 75, 13 | 102, 4
 i. v. fr. 33, 4 | 57, 15 | 81,
 17 | 108, 18 | 123, 10 |
 125, 2 | 165, 9
 invectus. 37, 9 | 162, 18
 invehitur. 163, 12
 invenire. 112, 16
 inveniet. 2, 12
 invenire. 53, 4
 invenit. 63, 10 | 138, 4
 inventus. 63, 11
 invexit. 111, 5
 invia. 73, 10
 invidens. 148, 2
 invidia. 21, 1 | 26, 7 | 106,
 1 | 165, 4
 invidiam. 127, 5 | 149, 13
 invidiam. 72, 9 | 143, 8 | 156,
 14 | 176, 1 | 182, 9
 invidit. 94, 12 | 172, 11
 invidit. 85, 1
 invidit. 59, 16 | 61, 7 | 90,
 5
 invidit. 75, 18
 invidit. 67, 11
 invidit. 134, 4
 invidit. 66, 6 | 115, 5
 invidit. 184, 9
 invidit. 100, 8
 invitante. 175, 6
 invito. 45, 6
 invius. 35, 1
 inulti. 139, 14
 inulto. 186, 9
 inultus. 96, 17 | 169, 10
 inundasset. 94, 2
 inundatione. 29, 10
 involvit. 36, 5 | 102, 19
 inusitata. 88, 15
 inusitatum. 162, 8
 inusitatus. 93, 16
 Ionium. 65, 13 | 79, 8
 Jovem. 6, 6 | 28, 8
 Jovi. 6, 1 | 54, 8 | 108, 12
 Jovis. 139, 2
 ira. 38, 23 | 163, 3
 iras. 77, 10
 ire. 154, 16
 irent. 176, 16
 irrepsisset. 73, 15
 irridet. 5, 4
 irrigarentur. 43, 12
 irrita. 45, 5
 irrita. 10, 14 | 155, 3
 irruptione. 26, 1 | 73, 11 |
 125, 5
 Isaque. 93, 8
 Isaurici. 106, 9
 Isaurumque. 106, 8
 Isidoro. 106, 2
 isque. 81, 17 | 90, 12
 ista. 150, 10
 isthmi. 80, 4
 isti. 140, 12
 istic. 96, 5
 istis. 36, 3
 Istri. 70, 13
 Istriam. 36, 9
 Istroque. 181, 11
 Italia. 32, 5 | 46, 7 | 61, 17 |
 3 | 64, 2 | 65, 8 | 95, 19 |
 118, 8 | 119, 8 | 127, 15 |
 151, 8, 16
 Italiae. 34, 7 | 39, 14 | 46,
 12 | 47, 1, 4 | 52, 12 |
 56, 20 | 62, 13 | 63, 15 |
 17 | 64, 1, 12, 16, 18 |
 94, 16 | 96, 20 | 125, 8 |
 128, 12 | 135, 8 | 136, 12 |
 141, 6
 Italiani. 3, 2 | 18, 17 | 27,
 5 | 29, 17 | 36, 3 | 46,
 6 | 51, 7 | 56, 6 | 57, 2 |
 94, 3 | 95, 14 | 100, 21 |
 103, 14 | 127, 9 | 148, 5,
 6 | 149, 2
 Italici. 148, 12
 Italici. 11, 9 | 62, 15
 Italicorum. 41, 4
 ite. 177, 7
 item. 188, 21
 iter. 31, 5 | 35, 5 | 102, 6
 103, 20 | 115, 2
 iterum. 30, 3 | 93, 1 | 67,
 1 | 113, 13 | 117, 11 |
 152, 18 | 166, 7 | 169, 1
 iterumque. 67, 1 | 160, 16
 itum. 18, 16
 itur. 69, 6
 Juba. 159, 12, 16 | 160, 5
 Jubae. 154, 7
 Jubam. 164, 2
 jubebant. 67, 2
 jubebantur. 86, 1 | 99, 5
 jubente. 44, 2
 jubentem. 42, 9
 jubentur. 141, 9
 jubere. 56, 1
 juberebantur. 140, 17
 Judaei. 104, 8
 judicasset. 169, 9
 judicasset. 137, 9
 judicatum. 169, 2
 judicatus. 145, 3
 judicaverat. 137, 13
 judicia. 120, 2
 judiciaria. 125, 11
 judiciaria. 119, 15 | 121, 4
 judicio. 44, 7 | 87, 3 | 173,
 11
 judiciorum. 121, 9 | 122, 12
 jugi. 82, 4
 jugis. 35, 7 | 53, 2 | 95, 14
 jugis. 56, 16
 jugo. 113, 19 | 180, 11
 jugularentur. 140, 1
 jugulo. 61, 2
 jugulos. 113, 13
 jugum. 23, 13 | 33, 18 | 34,
 4 | 75, 11 | 81, 11
 jugumque. 79, 12
 Jugurtha. 90, 4
 Jugurtham. 92, 12
 Jugurthinis. 88, 12
 Juli. 4, 6
 Juliae. 150, 11 | 168, 2
 Julius. 7, 5 | 128, 7 | 129, 3
 juncta. 88, 8
 junctis. 168, 1
 jungenda. 47, 6
 jungeret. 103, 12
 jungerentur. 44, 12
 jungeret. 17, 2
 jungi. 47, 5
 jungunt. 170, 2
 juniores. 60, 9
 junxerant. 183, 4
 junxisset. 63, 15
 junxit. 184, 8
 Jupiter.

VOCABULORUM.

L

Jupiter. 6, 7 | 54, 8
jura. 100, 17 | 185, 13
jurare. 124, 8
juraverant. 54, 24
juraverat. 56, 2
juravimus. 20, 1
jura. 13, 6 | 17, 13 | 35, 7 |
55, 2 | 68, 12 | 14, 88, 1
89, 5 | 92, 7 | 101, 17 |
117, 6 | 121, 16 | 123, 4
126, 2 | 131, 4 | 137, 10
138, 5 | 141, 9 | 144, 6
8 | 184, 14 | 187, 18
jurejurando. 25, 12
jura. 44, 6
jura. 18, 5 | 27, 7 | 30, 10 |
65, 10 | 109, 11 | 114, 17
121, 5 | 8 | 122, 10 | 127, 10
184, 19 | 186, 9
justique. 126, 16
justerat. 51, 5
justerit. 73, 12
justi. 85, 6 | 153, 7
justit. 20, 6 | 48, 17 | 100, 16
102, 11 | 103, 19 |
104, 2 | 105, 2 | 112, 13 |
124, 14 | 135, 1 | 140, 12 |
141, 10 | 152, 1, 8 | 158, 6
188, 15, 18
justia. 5, 5 | 59, 5
justique. 156, 9
justa. 88, 10 | 158, 14 | 170, 14
justique. 120, 14
justissime. 127, 11
justissimis. 113, 3
justitia. 9, 3 | 44, 3
justo. 66, 10 | 134, 11
justum. 121, 5
justus. 134, 8 | 14, 2
jururne. 74, 14
juvandi. 47, 11
juvene. 175, 8 | 184, 12
juvenem. 167, 13 | 168, 3
juvenes. 97, 2 | 74, 14 | 107, 6
juvenis. 46, 10 | 89, 7 | 139, 13
167, 11 | 174, 4
juventio. 75, 17
juventa. 3, 4
juvante. 2, 11
juventas. 15, 7 | 46, 9
juvenus. 6, 12 | 28, 6 | 60, 2
juvenute. 3, 8 | 9, 6 | 115, 9
juvenutus. 50, 1
juvenum. 154, 2 | 173, 14
juvit. 142, 10
juxta. 83, 11 | 180, 5

L
Labefactabat. 144, 9
Labieni. 175, 11
Labieno. 175, 6
Labienus. 162, 16
labor. 53, 3
laborabant. 150, 15
laborabat. 180, 2
laborat. 26, 6
labore. 76, 8 | 82, 4 | 179, 3
laboribus. 2, 1
laboris. 106, 9
Lacedaemon. 50, 8
Lacedaemona. 66, 13
Lacedaemoniis. 37, 4
Lacedaemoniorum. 36, 6
lacera. 151, 15
lacerare. 168, 11
lacerata. 132, 14
laceratae. 52, 3
laceratur. 69, 8
laceravit. 88, 9 | 102, 14 |
125, 6
laceris. 6, 8
lacetos. 3, 7
laceffebant. 52, 11
laceffentibus. 18, 13
laceffere. 155, 1
lacefferant. 81, 9
Laeonum. 69, 4
lacrymas. 170, 10
lacrymis. 42, 11
lacum. 21, 4 | 30, 6 | 74, 14 |
99, 2
lacus. 57, 12, 14
laci. 175, 5
laetum. 96, 20
laetus. 124, 15 | 160, 12
Laevino. 60, 6 | 65, 12
laevis. 93, 4
Lamponius. 140, 4
lanceis. 96, 12
lancia. 188, 8
Lanctius. 190, 5
laniatum. 141, 2
lapidatione. 110, 10
lapidavit. 42, 5
lapide. 39, 18 | 63, 1 | 64, 15
lapidum. 110, 6
lapfaret. 71, 5
lappi. 96, 19
largitia. 120, 6, 9
largitione. 45, 11, 13
largitionem. 126, 11
Laribus. 122, 5

Larte. 25, 13
lassos. 100, 10
Lathene. 109, 10
latē. 1, 4 | 34, 9 | 37, 13 | 50, 1
55, 5 | 70, 10 | 80, 3, 15
138, 3 | 153, 8 | 165, 6 | 175, 13
latebras. 53, 7 | 107, 9 | 185, 17
late. 126, 16
latent. 50, 16
latentes. 188, 18
lateque. 144, 2
latifundiis. 130, 7
Latinarum. 128, 7
Latine. 176, 14
Lātrini. 5, 8 | 21, 1
Latinis. 22, 1 | 31, 7, 8
Latinorum. 23, 6
Latines. 30, 8 | 127, 7 |
128, 3
Latio. 4, 6 | 14, 13 | 120, 3
latifima. 105, 3
Latium. 18, 15 | 21, 3 | 127, 14
latius. 29, 17 | 49, 7 | 70, 10 |
82, 12 | 106, 13 | 111, 5
148, 5 | 156, 13 | 159, 12 |
175, 10 | 186, 1
latro. 83, 13 | 134, 13
latrocinabantur. 106, 4
latrocinia. 53, 5 | 181, 16
latrocinia. 96, 19
latrone. 83, 13
latronibus. 105, 11
latronum. 132, 13
latuere. 171, 15
latuit. 113, 1 | 185, 18
latus. 100, 8 | 173, 8 | 178, 9
laudatur. 80, 9
laude. 20, 3
Lavinium. 4, 6
laureati. 97, 2
lauro. 187, 18
Lausonem. 143, 8 | 163, 9
laurus. 65, 16 | 163, 14
laxantur. 54, 3
lecta. 49, 1
lecti. 44, 2
lecto. 160, 13
lectulum. 104, 4
legati. 38, 5 | 113, 5 | 117, 3 | 161, 7
legatio. 36, 15
legatione. 50, 11 | 62, 12 |
96, 13
legationis. 56, 14 | 90, 17
legatis. 27, 7 | 38, 16 | 107, 1
128, 11 | 147, 3 | 152, 13
legato,

legato, 112, 19
legatorum, 55, 5
legatos, 55, 1 | 90, 12 | 94,
4 | 112, 16 | 125, 3 | 143,
5 | 152, 4 | 187, 16 | 189, 3
legatosque, 79, 11
legatum, 100, 4
legatus, 153, 9 | 175, 8, 11
lege, 45, 13 | 125, 12 | 137,
2
legem, 76, 13
leges, 10, 9 | 44, 2 | 124, 1 |
125, 9 | 126, 16
legi, 176, 5
legibus, 64, 20 | 33, 7 | 66,
14 | 94, 7 | 120, 1 | 121,
4 | 122, 9 | 123, 9 | 124,
7 | 126, 9 | 190, 2
legione, 76, 2
legiones, 137, 2 | 139, 8 |
148, 11 | 153, 3 | 176,
12 | 185, 8
legionibus, 177, 13
legionis, 37, 15
legionum, 116, 13
legitimi, 85, 6
legitimo, 56, 9
legum, 123, 5
legunt, 1, 5
leniter, 131, 2
Lentuli, 131, 8 | 133, 7 |
135, 3
Lentulo, 150, 16 | 183, 6
Lentulum, 183, 9
Lentulus, 107, 5 | 146, 2,
13
Leonidae, 49, 4
Lepidique, 170, 12
Lepido, 144, 1 | 7 | 171, 11
Lepidum, 169, 8
Lepidus, 144, 4 | 169, 6 |
170, 8
Lernaeo, 39, 2
Lesbon, 157, 6
levat, 95, 14
Leucadem, 178, 12
Leucaten, 178, 13
leve, 48, 17
leves, 106, 5
levi, 54, 3 | 136, 8
levibus, 151, 9
Levino, 37, 7
levis, 51, 17 | 156, 13
leviter, 90, 3
Libanum, 104, 5
libello, 186, 11
libellus, 165, 7
libens, 60, 3
libenius, 40, 8 | 70, 3
liber, 18, 11 | 75, 13 | 113, 2

libera, 58, 8
liberaliter, 13, 3
liberas, 82, 3
liberat, 168, 7
liberata, 60, 2
liberatae, 96, 20
liberatam, 132, 2
liberaverat, 46, 3
liberavit, 175, 3
liberi, 32, 7
liberi, 18, 4
liberis, 16, 2 | 28, 4 | 78, 18 |
109, 14 | 129, 11 | 163,
8 | 165, 4
liberorum, 18, 10
liberorumque, 157, 10
liberos, 18, 8 | 33, 10 | 104,
3 | 166, 3
liberosque, 20, 6 | 74, 6
libertas, 67, 2
libertate, 18, 12 | 19, 1 | 22,
1 | 60, 22 | 66, 14 | 79,
10 | 112, 3
libertatem, 56, 4 | 41, 6 | 45,
8 | 81, 4 | 83, 14 | 96, 14 |
130, 11 | 152, 12 | 171,
2 | 186, 19
libertatis, 17, 7, 10, 12, 16 |
45, 11 | 115, 1 | 121, 8 |
133, 3 | 166, 2
libet, 29, 11
libidine, 178, 1
libidinem, 156, 5 | 184, 17
libidinum, 178, 5
libido, 16, 2 | 44, 1
Libo, 151, 11 | 153, 9
libro, 160, 14
libuit, 81, 3
Liburni, 54, 11
Liburnis, 111, 5
Libycum, 107, 5
licentiae, 55, 1
liceret, 74, 7
licer, 49, 5 | 85, 3 | 127, 5
Licinius, 135, 7
licitor, 23, 11
licitorie, 45, 4
licitoris, 185, 1
Ligurem, 92, 6
Ligures, 52, 10 | 53, 2
Ligusticum, 107, 3
Lilybaeo, 48, 21
linen, 107, 5
limo, 158, 18
lingua, 185, 13
Liparas, 48, 13
liquebat, 28, 14
liquidum, 118, 5
Lirim, 37, 7 | 39, 17
litare, 98, 1

litarent, 182, 11
litaretur, 129, 10
litavere, 55, 6
litterae, 147, 5
litteras, 97, 2
littora, 51, 10 | 65, 13 | 102,
3 | 103, 11 | 116, 12 | 114,
3 | 161, 13
littore, 49, 16 | 68, 13 | 83,
2 | 153, 8 | 157, 8 | 185,
18
littori, 36, 13
littoribus, 68, 17
littus, 54, 13
Livio, 63, 16 | 126, 4
Livius, 63, 17 | 125, 7 | 126,
5
loci, 58, 9 | 69, 5
locis, 53, 4 | 93, 14
loco, 77, 4 | 155, 14
locorumque, 112, 11
locum, 13, 5 | 18, 10 | 69,
4 | 95, 1 | 124, 5 | 147,
13 | 149, 1 | 159, 11
longa, 87, 5
longe, 48, 10 | 61, 8 | 99,
9 | 108, 10 | 112, 3 | 147,
14
Longini, 146, 1
longinquitatem, 189, 6
longissima, 64, 2
longissimè, 54, 12
longius, 103, 7
loquitur, 177, 8
lorica, 86, 12 | 116, 3
lorice, 158, 18
Lucania, 36, 7 | 38, 3
Lucaniam, 60, 20
Lucaniamque, 128, 4
Lucanos, 36, 2 | 129, 7
Lucanus, 40, 7
lucernam, 160, 14
Lucio, 49, 6 | 149, 9
lucis, 114, 17
Lucium, 170, 7, 8
Lucius, 23, 8 | 28, 4 | 30, 3 |
101, 1 | 186, 5
Lucetiae, 16, 3 | 44, 6
Lucrinus, 32, 9
luctatus, 2, 14 | 46, 12
luctuosa, 56, 22
Luculli, 100, 3 | 132, 8
Lucullum, 102, 5
Lucullus, 82, 10 | 59, 1 | 102,
9, 15
lucus, 5, 7
ludibris, 124, 6
ludibrio, 98, 2 | 117, 17 |
118, 4 | 133, 6 | 139, 1
141, 1

ludibundus.

VOCABULORUM.

Indubondos. 71, 2
Indificari. 48, 11
Indimagistrum. 25, 4
Indis. 5, 13 | 66, 16
ludo. 133, 7
Indorum. 128, 10
ludos. 36, 12
lumine. 172, 3 | 174, 11
luna. 103, 5
lupa. 4, 3
Lusitani. 142, 3
Lusitani. 83, 5
Lusitanos. 83, 12
Lusitanosque. 83, 1
Lustrata. 29, 14
Lutatio. 51, 14
Lutatus. 145, 1
luto. 86, 1
luxu. 119, 14 | 178, 1
luxuria. 69, 1 | 145, 7 | 175, 2
luxuriam. 39, 11 | 190, 1
luxuriari. 77, 3
luxus. 68, 17
Lyfiamachiam. 68, 13

M.

Macedo. 75, 11
Macedonas. 75, 9 | 97, 8
Macedones. 40, 6 | 65, 3 | 68, 7 | 73, 1
Macedonia. 65, 2 | 72, 12 | 73, 14 | 74, 8, 13 | 75, 3 | 82, 8
Macedoniae. 37, 5 | 66, 8 | 148, 14
Macedoniam. 67, 5 | 72, 15 | 73, 5 | 76, 3 | 79, 12 | 87, 15 | 103, 13 | 171, 9
Macedonibus. 66, 3
Macedonici. 75, 4 | 109, 13
Macedonicis. 75, 17
Macedonico. 78, 5
Macedonium. 65, 6
Macedonium. 73, 3 | 97, 9
maceravit. 60, 16
machina. 78, 14
machinaeque. 48, 11
machinas. 152, 9
machinis. 56, 10 | 70, 8
Macram. 53, 3
machant. 28, 15
machae. 87, 3
madebant. 105, 9
maderent. 75, 2

Maendrum. 69, 13
Maelium. 45, 13
Maecim. 99, 2
magis. 5, 6 | 9, 1 | 33, 18 | 38, 18 | 53, 5 | 87, 11 | 90, 9 | 93, 2 | 113, 9, 11 | 114, 12 | 121, 8 | 130, 4 | 136, 8 | 142, 8 | 143, 15 | 156, 15 | 159, 1, 8 | 162, 10 | 171, 10 | 179, 9 | 183, 11 | 184, 15, 16 | 185, 20 | 186, 18 | 189, 5
magister. 21, 6 | 46, 1 | 158, 15
magistratibus. 60, 8
magistratu. 122, 11
magistratus. 45, 1
magistratum. 30, 10 | 45, 6
magna. 51, 2, 10 | 119, 3 | 129, 4 | 144, 5 | 176, 10 | 187, 10
magne. 174, 6
magnam. 50, 1
magnanimitatem. 63, 7
magni. 64, 10 | 78, 6 | 106, 9
magnifici. 33, 19 | 160, 6
magnifici. 118, 16
magnificus. 87, 11 | 120, 9
magnique. 174, 5
magnia. 61, 17
magnitudine. 36, 7 | 37, 11 | 58, 4 | 69, 18 | 87, 12 | 100, 3
magnitudinem. 1, 3 | 2, 8 | 38, 20 | 189, 2
magnitudinis. 49, 19 | 69, 16 | 119, 8
magnitudo. 2, 4 | 26, 3 | 50, 6 | 88, 11 | 130, 10 | 196, 15 | 179, 1, 9
magnum. 56, 4
magnus. 103, 16
majestas. 50, 15 | 149, 10
majestate. 168, 5
majestatem. 11, 10 | 18, 4
majestatis. 74, 4 | 126, 3
major. 51, 15 | 53, 3, 12 | 64, 17 | 112, 7 | 113, 18 | 129, 5 | 138, 1 | 187, 14
majora. 73, 13 | 113, 9 | 164, 4
majore. 45, 12 | 59, 3 | 101, 17 | 114, 7, 11 | 157, 5
majorem. 101, 18
majores. 27, 13
majori. 82, 9
majoribus. 68, 13 | 121, 15
majorum. 89, 16 | 151, 5
majus. 36, 11 | 148, 1

maia. 59, 12 | 60, 21 | 180, 9 | 190, 1
male. 71, 3 | 103, 15 | 137, 12 | 144, 8
Maleum. 70, 12 | 106, 4
mali. 136, 4
malis. 57, 8 | 76, 5 | 87, 4 | 102, 17 | 129, 5 | 131, 5 | 136, 1 | 142, 4 | 157, 3, 9
mallent. 77, 10, 13
mallet. 124, 10
malo. 74, 11
maluere. 85, 12
maluerunt. 85, 9 | 105, 5
maluiffi. 101, 11
maluit. 14, 7 | 33, 18 | 59, 13 | 152, 3
malum. 175, 10
malunt. 56, 9
malus. 172, 4
Mamilio. 21, 3
manaverat. 165, 6
Mancini. 85, 16
Manciniane. 122, 2
Mancino. 77, 17
Mancinum. 85, 10
mancipia. 119, 5
mandare. 7, 6
mandarent. 94, 15
mandassent. 56, 19
mandasset. 10, 13
mandat. 90, 10 | 182, 3
mandata. 61, 5 | 70, 7 | 79, 13 | 187, 2
mandatum. 152, 10
mandatur. 91, 5
mandaverant. 50, 12
mandaverat. 17, 9
mandaverit. 73, 17 | 111, 3
manē. 156, 1
Manibus. 27, 14 | 51, 4 | 35, 11 | 55, 5 | 56, 19 | 129, 9 | 158, 1, 14 | 169, 10
manibus. 6, 1 | 28, 16 | 38, 22 | 56, 6 | 77, 13 | 85, 4 | 88, 7 | 94, 6 | 95, 16 | 99, 4 | 111, 7 | 141, 3 | 162, 13 | 173, 9 | 181, 9
manifestam. 65, 15
manifestiora. 155, 17
manifesto. 162, 14
Manili. 131, 8
Manilio. 77, 6
Manlii. 71, 1
Manlio. 28, 7 | 29, 14 | 30, 8 | 146, 12
Manlium. 46, 2
Manlius. 28, 18 | 30, 2 | 71, 9 | 94, 2
Mannio.

M U I N D E X O V

- Mannio. 49, 12 | 51, 37
 mansere. 41, 4
 manu. 5, 13 | 10, 7 | 19, 3 |
 20, 7 | 44, 8 | 49, 2 | 60,
 21 | 79, 11 | 86, 14 | 87,
 5 | 101, 2 | 112, 6 | 115,
 5 | 118, 4 | 122, 8 | 14,
 123 | 1, 10, 12 | 126, 1 |
 146, 7 | 156, 14 | 158, 7 |
 160, 15 | 162, 15 | 168,
 8 | 178, 9 | 179, 17 | 181,
 8 | 185, 13
 manubiis. 15, 5 | 85, 13
 manum. 19, 12 | 24, 5 | 79,
 14 | 92, 11
 manus. 20, 3 | 48, 11 | 50,
 9 | 57, 6 | 60, 6 | 68, 4 |
 78, 14 | 85, 7 | 96, 18 |
 117, 16 | 132, 12 | 13,
 138, 9 | 139, 3 | 141, 2 |
 147, 6 | 154, 2 | 161, 2 |
 162, 9 | 170, 2 | 173, 10 |
 174, 7 | 176, 10 | 185,
 12, 16
 Marcellinus. 107, 6
 Marcello. 60, 17 | 61, 6
 Marcellôque. 60, 7 | 150, 16
 Marcellus. 54, 9
 Marci. 23, 9
 Marcio. 73, 7
 Marcus. 111, 1 | 23, 2
 Marco. 41, 2 | 49, 10 | 51, 5 |
 144, 1 | 167, 2
 Marcomanorum. 183, 17
 Marcus. 108, 18 | 182, 10
 marc. 33, 1 | 40, 1 | 55, 11 |
 63, 1 | 73, 12 | 65, 13 |
 97, 10 | 99, 6 | 105, 6 |
 151, 15 | 153, 12 | 158,
 17 | 159, 3 | 161, 13 | 174,
 2
 margaritis. 189, 5
 mari. 31, 10 | 32, 8 | 37, 6 |
 47, 14 | 48, 4 | 49, 9 | 51,
 6, 15 | 52, 6 | 66, 2 | 69 |
 5, 13 | 79, 11 | 81, 4 | 99,
 7 | 102, 1, 12, 14 | 103,
 20 | 106, 2, 7, 15 | 107,
 2 | 154, 15 | 155, 2 | 161,
 8 | 166, 6 | 179, 10
 maria. 73, 17 | 79, 8 | 83,
 3 | 105, 9, 10 | 110, 2,
 3 | 142, 5 | 153, 8 | 158,
 10 | 179, 12 | 187, 8
 Mariana. 120, 8 | 148, 4
 Marianus. 88, 6
 Marii. 137, 1 | 138, 12 | 139,
 5
 marina. 102, 7
 Mario. 125, 1 | 139, 3, 11
 marique. 77, 17 | 81, 15 |
 113, 21 | 152, 11
 maris. 11, 3 | 32, 10 | 36, 9,
 11 | 49, 11 | 54, 13 | 78,
 19 | 107, 5 | 108, 10, 12 |
 153, 7 | 179, 3
 maritimus. 187, 16
 maritimo. 11, 5
 maritimum. 48, 14 | 108, 10
 maritum. 72, 11
 Marium. 96, 13 | 137, 10 |
 141, 3
 Marius. 91, 16 | 94, 11, 16 |
 96, 1 | 100, 9 | 124, 2 |
 136, 6 | 138, 1, 9 | 139, 2
 10, 13 | 140, 7
 Marmaricus. 186, 2
 Marmaridas. 186, 1
 marmoreis. 102, 3
 marmoreus. 61, 9
 Marfos. 128, 3 | 129, 7
 Marte. 3, 11 | 21, 4 | 156, 9 |
 162, 6 | 164, 6
 Marti. 17, 11 | 54, 6
 Martia. 106, 6
 Martius. 94, 5 | 128, 8 | 182,
 1
 Masinissa. 90, 7
 Masinissa. 76, 14 | 91, 3
 Massicus. 32, 10
 Massilia. 93, 6 | 152, 6
 Massilia. 186, 5
 Massivam. 91, 4
 mater. 38, 8 | 42, 11
 materia. 33, 12
 materiam. 130, 9
 matre. 13, 2 | 110, 9
 matrem. 2, 14 | 109, 5 | 127,
 15
 matremque. 4, 4
 matrimonia. 5, 12
 matrimonii. 150, 12
 matrimonium. 44, 11
 matrona. 16, 4 | 17, 9
 matronæ. 77, 16
 matura. 127, 2
 maturam. 89, 14
 maturitas. 3, 5
 Mauritanie. 92, 7 | 159, 11 |
 161, 12
 Maurorum. 154, 7
 Mauroi. 91, 16 | 164, 2
 Mausoleum. 180, 3
 maxima. 14, 3 | 114, 12
 maximam. 39, 13 | 116, 1
 maximas. 33, 2
 maxime. 33, 12 | 42, 2 | 62,
 9 | 78, 8 | 79, 12 | 128,
 20 | 146, 2 | 171, 2 | 182, 16
 maximi. 59, 1
 maximo. 87, 6
 maximos. 150, 8 | 180, 4
 maximum. 76, 10 | 116, 5
 Maximus. 35, 5 | 84, 5 | 93,
 14
 maximus. 78, 15 | 93, 9 | 99, 9
 me. 38, 25 | 39, 1 | 113, 7
 media. 18, 9 | 27, 4 | 29, 4 |
 44, 1 | 72, 2 | 92, 4 | 103,
 4 | 115, 6 | 136, 2 | 154,
 12
 mediam. 56, 16 | 105, 4 | 117,
 10 | 129, 4
 mediamque. 61, 3
 medias. 29, 2 | 57, 2 | 102, 6
 medicaminibus. 89, 16
 medic. 160, 16
 medicum. 39, 7
 medicus. 172, 7
 medii. 10, 12
 medio. 35, 1 | 44, 8 | 46, 1 |
 93, 4 | 114, 3 | 149, 7 |
 157, 15 | 160, 8 | 162, 6
 mediana. 165, 9
 mediterraneis. 108, 11
 medium. 23, 10 | 60, 3 | 77,
 4 | 79, 1 | 95, 3 | 138, 15 |
 174, 2
 mediusque. 18, 14 | 156, 6
 Medullis. 187, 15
 Megara. 85, 8
 melior. 43, 1
 meliora. 172, 5
 melius. 14, 8 | 37, 13 | 64,
 22 | 88, 9
 membra. 141, 4
 membris. 127, 8
 meminimus. 70, 9
 meminerat. 162, 5
 meminimus. 130, 10
 meminissent. 17, 16
 meminisset. 117, 4
 meminisse. 26, 5
 Memmiam. 124, 13
 memor. 89, 10
 memorabili. 72, 10 | 82, 8
 memorabimus. 88, 11
 memorandum. 69, 4 | 154, 1
 memores. 56, 8
 memoria. 72, 13
 Menenii. 43, 7
 mens. 59, 12
 mensas. 160, 7
 menses. 8, 5
 mensibus. 28, 16 | 56, 10
 mensis. 138, 13 | 139, 5 |
 164, 11
 mensura. 59, 7
 mente. 12, 3 | 122, 6 | 167,
 2 | 178, 8
 mentes.

VOCABULORUM.

mentes. 83, 10
mentis. 177, 16
meo. 87, 3
merum. 89, 3
mercenarius. 75, 14
merces. 121, 11
mereretur. 26, 12
mergi. 73, 12
meridianam. 90, 1
meridiano. 185, 20
meridie. 57, 11
meridiem. 93, 1 | 104, 5 |
188, 19
meritis. 184, 12
merito. 177, 7
meritoque. 88, 1
merita. 48, 13
meritaque. 119, 12 | 185, 17
meruit. 82, 8
Merula. 139, 1
Messana. 47, 9
metantem. 61, 18 | 63, 16
Metapontum. 134, 7
Metellus. 109, 13 | 124, 10 |
126, 2
Merello. 50, 18 | 76, 2 | 79,
12 | 143, 2 | 149, 9
Metellus. 79, 14 | 80, 2 | 82,
7 | 91, 9 | 107, 7 | 109, 3,
9 | 117, 1 | 149, 13
Metium. 10, 15
metu. 16, 9 | 49, 13 | 77, 3 |
83, 4 | 122, 11 | 132, 10 |
150, 10 | 151, 17 | 152,
7 | 175, 14
metuentem. 73, 10 | 185, 6
metueret. 90, 10
metum. 49, 12
metus. 10, 14 | 62, 21 | 118,
12 | 172, 10
Mezera. 187, 9
Micipsa. 90, 7
migrarent. 77, 9
mili. 38, 24
miles. 25, 12 | 34, 1 | 134,
13 | 157, 2
militarem. 9, 5
militaribus. 182, 17
militave. 75, 6
militaverint. 133, 5
militie. 85, 18 | 86, 4 | 134,
13
militem. 94, 12 | 156, 16
milites. 155, 11 | 177, 4
militi. 59, 2 | 181, 7
militia. 39, 12
militia. 16, 10 | 50, 8 | 60,
2 | 68, 7 | 168 : 12, 13
militiam. 42, 7
militibus. 38, 25 | 83, 1

milicis. 72, 11 | 142, 8
militum. 49, 1 | 52, 14 | 54,
6 | 112, 4 | 113, 10 | 181,
3 | 185, 14
mille. 28, 6 | 29, 6 | 154, 2 |
179, 11
millia. 69, 15 | 78, 16 | 96,
3 | 116, 1 | 131, 4 | 133,
9 | 140 : 11, 16 | 155, 15
millibus. 84, 14 | 115, 8
millium. 58, 5 | 84, 14 | 115,
9 | 131, 5 | 155, 1 | 175,
13 | 187, 11
minae. 38, 23 | 68, 1
minantur. 103, 10
minaretur. 43, 4 | 124, 9 |
146, 12
minati. 94, 15
minatus. 73, 15
minisque. 188, 16
minime. 14, 3
minimum. 76, 8 | 182, 13
minis. 91, 10
minor. 53, 12 | 69, 16 | 96,
10 | 177 : 1, 8
minore. 123, 5 | 127, 9
minorem. 132, 4
minoribus. 66, 5
Minucii. 23, 9
Minucio. 123, 9
Minucius. 37, 15 | 98, 10
minus. 3, 6 | 42, 10 | 55, 8 |
78, 17 | 85, 14 | 96, 4 |
114, 2 | 127, 3 | 140, 9 |
145, 14 | 156, 6 | 170, 5 |
178, 14
mira. 5, 8 | 6, 9 | 15, 7 | 25,
3 | 70, 1 | 92, 5 | 94, 17 |
114, 1 | 158, 11
mirabili. 36, 8
mirabilis. 10, 3 | 48, 9
mirabitur. 31, 1
miracula. 19, 7
miraculo. 72, 7 | 177, 6
miraculum. 131, 3
mirae. 49, 19
miramur. 62, 24
mirantis. 172, 5
miratus. 38, 123
mirere. 108, 13
mireris. 110, 2
miretur. 39, 12 | 110, 8 |
173, 9
Mirmillonem. 135, 6
mirum. 9, 6 | 46, 10
miscuerit. 127, 7
miscuerunt. 88, 5
miscuisset. 11, 9
Miserus. 32, 9
miser. 68, 11 | 138, 4

miser. 121, 10 | 143, 10 |
152, 6
miserabiles. 170, 6
miserabili. 117, 14 | 129, 4 |
131, 6
miserabilior. 174, 9
miseræ. 36, 11 | 161, 15
miserandum. 119, 6
miserat. 162, 17
miseratio. 176, 13
miseratus. 122, 5
miserere. 94, 4 | 189, 3
miseri. 118, 16
miserit. 177, 7
miserimum. 174, 8
miserunt. 97, 12 | 181, 4
mississet. 50, 8 | 109, 8
missit. 23, 13 | 79, 1 | 181,
13 | 186, 4
missa. 57, 3 | 90, 12 | 96, 13
missæ. 153, 10
missam. 83, 9
missi. 10, 11 | 59, 6 | 61, 15 |
82, 3 | 117, 3
missilibus. 179, 7
missionem. 135, 12
missis. 27, 6 | 100, 19 | 176,
11
missisque. 38, 16
missio. 10, 1 | 183, 6
missos. 90, 14
missus. 62 : 1, 4 | 154, 6 |
173, 4 | 175, 6 | 183, 15
missusque. 106, 4 | 146, 6
Mithridate. 101, 10 | 137, 3
Mithridatem. 142, 9
Mithridates. 99, 9 | 101, 14 |
103, 8
Mithridati. 108, 17
Mithridaticæ. 106, 15
Mithridaticis. 88, 3
Mithridaticos. 158, 19
Mithridatis. 105, 11
mitigaretur. 16, 9
mitigatos. 96, 1
mitus. 184, 11
mittebat. 64, 5
mittentem. 104, 14
mittere. 33, 17
mitterent. 109, 8
mitteretur. 26, 3 | 35, 9
mitteret. 33, 16
mixta. 71, 11
mixtis. 89, 13
mobilia. 52, 1
moderator. 151, 14
modestior. 186, 3
modice. 84, 13
modico. 136, 8
modii. 59, 6

modi.

M U N D E X

- modo. 28, 17 | 32, 5 | 38,
 16 | 69, 11 | 75, 17 | 77,
 12 | 84, 15 | 85, 15 | 92, 7 |
 97, 9 | 98, 6 | 125, 7 | 133,
 9 | 136, 11 | 141, 9 | 151,
 14 | 174, 10
 modularissimo. 67, 3
 modum. 9, 6 | 25, 9 | 101,
 18 | 109, 2 | 117, 13 | 156,
 1 | 177, 3 | 183, 18
 moenia. 4, 10 | 6, 5 | 11, 1
 moenibus. 27, 11 | 29, 7 | 52,
 5 | 63, 4 | 102, 2 | 111,
 12 | 137, 5 | 187, 7
 Moenius. 23, 4
 moerent. 185, 2
 moestior. 162, 2
 mole. 26, 13 | 47, 5 | 63, 14 |
 64, 11 | 102, 1 | 174, 4
 molem. 158, 8
 moles. 78, 14 | 83, 5 | 115,
 10 | 179, 4
 molentibus. 115, 9
 moliri. 168, 3
 mollissima. 95, 19
 mollita. 72, 3
 mollitie. 152, 9
 mollus. 32, 6
 molliorque. 184, 11
 Molossii. 40, 6
 momenta. 76, 11
 momento. 52, 2 | 97, 6 | 159,
 4
 monia. 9, 1 | 31, 3
 mops. 134, 2
 monstrante. 110, 10
 monstris. 20, 6 | 47, 16 | 49,
 18
 monstrum. 15, 11 | 178, 7
 monte. 29, 4 | 44, 10, 12 |
 128, 7
 montem. 4, 12 | 28, 17 | 43,
 6 | 187, 8
 montemque. 69, 13 | 178,
 12
 montes. 32, 10 | 66, 7 | 67,
 11 | 70, 12 | 72, 5 | 74,
 1 | 176, 16
 monti. 92, 5
 montibus. 62, 4 | 84, 5 | 97,
 5 | 183, 3 | 187, 17, 20
 montia. 28, 11 | 134, 3 | 187,
 10
 montium. 4, 10 | 83, 6 | 61,
 13 | 98, 5 | 115, 4 | 188,
 14
 monumentum. 56, 4 | 188, 10
 mora. 17, 14 | 36, 15 | 48,
 2 | 52, 10 | 56, 14 | 60,
 17 | 75, 6 | 79, 2 | 102,
 8 | 109, 14 | 117, 13 | 174,
 16
 morabatur. 56, 2
 moram. 148, 15 | 153, 2 |
 154, 14 | 155, 11
 moraretur. 102, 12
 moras. 111, 13 | 155, 8 |
 177, 15
 moratur. 154, 11
 moratus. 49, 3
 morbo. 145, 4 | 186, 5
 more. 23, 12 | 25, 9 | 27, 7 |
 35, 10 | 47, 2 | 56, 9 | 103,
 9 | 136, 3 | 151, 5 | 162,
 2 | 170, 3 | 172, 3 | 181,
 14
 morem. 110, 12 | 132, 3
 morentur. 27, 17
 morentur. 141, 5 | 157, 10
 mores. 90, 15 | 119, 12
 morefque. 89, 15 | 184, 16
 mori. 37, 16 | 87, 1 | 140, 17
 moribundas. 161, 2
 moribundos. 43, 11
 moribus. 14, 6, 9 | 26, 13 |
 39, 12 | 99, 3
 moriens. 17, 9 | 172, 15
 moriente. 168, 9
 morientium. 78, 8
 Morini. 112, 13
 Morino. 114, 2
 moriturus. 86, 12
 moriturus. 174, 9
 mors. 96, 13 | 127, 2
 moribus. 72, 8 | 183, 2
 morsus. 78, 8
 morte. 38, 23 | 45, 14 | 57,
 7 | 86, 8 | 125, 5, 10 | 141,
 9 | 147, 15 | 150, 11 |
 154, 9 | 158, 17 | 160, 3 |
 180, 6
 mortem. 13, 4 | 66, 6 | 98,
 3 | 132, 11 | 135, 12 | 160,
 12 | 162, 15 | 166, 17 |
 177, 15 | 187, 14
 morti. 165, 3
 mortiferi. 78, 8
 mortis. 49, 13 | 61, 14 | 122,
 11 | 123, 13 | 125, 5
 mortuorum. 101, 6
 mortuum. 118, 6
 mos. 93, 15
 Mosam. 184, 6
 Mosulam. 113, 14
 mora. 58, 3 | 68, 15 | 167,
 5 | 179, 12
 morarum. 127, 2
 moribus. 102, 21 | 126, 9 |
 186, 4
 moru. 54, 3 | 182, 13
 morus. 32, 1 | 63, 2 | 83, 7 |
 111, 10 | 120, 14 | 144, 3 |
 158, 19 | 167, 4
 moruum. 56, 5 | 167, 9 |
 178, 11
 movenda. 166, 7
 movendum. 25, 8
 moventi. 62, 24
 moverat. 122, 14
 movere. 68, 12
 moveretur. 77, 4
 moverunt. 75, 10
 mover. 3, 7
 movisset. 68, 16
 movit. 56, 21 | 77, 10 | 149,
 12
 mox. 4, 1 | 7, 5 | 10, 7 | 18,
 12 | 22, 1 | 28, 11, 13 | 34,
 5 | 43, 1 | 47, 3 | 49, 14 |
 54, 2, 5 | 58, 8 | 59, 14 |
 66, 11 | 70, 2 | 72, 1 | 81,
 16 | 89, 12 | 92, 6 | 96, 9 |
 101, 4, 7 | 102, 7 | 103, 12 |
 108, 5 | 112, 19 | 116, 4 |
 119, 10 | 120, 10 | 130,
 4 | 131, 4 | 186, 9 | 138,
 8 | 143, 7 | 152, 11 | 156,
 4 | 158, 10 | 161, 15 | 166,
 4 | 175, 16 | 177, 11 | 179,
 14 | 188, 12
 Mucius. 19, 7 | 10 | 140, 2
 mulier. 55, 4 | 178, 4
 muliere. 54, 13
 mulieres. 181, 2
 multa. 112, 4 | 170, 14
 mulata. 116, 13
 multaverat. 182, 2
 multavit. 42, 9 | 45, 14 | 76,
 3 | 82, 7
 multiplex. 36, 2 | 167, 3
 multipliciter. 93, 1
 multis. 98, 10 | 150, 2
 multitudinem. 181, 9
 multitudine. 132, 13
 multo. 3, 6 | 50, 17 | 73, 1 |
 74, 11 | 82, 4 | 93, 1 | 130,
 5 | 132, 5 | 157, 12 | 159, 6
 multum. 48, 12
 multumque. 53, 6
 multus. 156, 15
 Mulocham. 92, 5
 Mulvium. 144, 13
 Mummius. 80, 3
 Munda. 161, 17 | 164, 3
 Mundam. 103, 4
 mundi. 11, 5 | 145, 9
 munera. 189, 5
 munerator. 135, 2
 munere. 48, 1 | 7 | 96, 6
 muneribus. 39, 4
 municipa.

VOCABULORUM.

municipalia. 128, 3
 municipia. 141, 5
 munire. 117, 8
 munia. 179, 15
 munitionemque. 5, 5
 Mure. 30, 8
 muris. 36, 8 | 101, 5 | 152, 7
 murmure. 68, 20
 muro. 11, 2 | 17, 2 | 84, 12 |
 116, 1
 muros. 169, 3
 murosque. 52, 6
 murus. 61, 9 | 78, 2
 Musulani. 185, 20
 mutare. 48, 8
 mutari. 17, 16 | 184, 10
 mutatio. 177, 12
 mutato. 17, 12 | 72, 2
 Mutine. 168, 7
 Mutinam. 135, 4
 mutus. 64, 20 | 188, 4
 mutuum. 176, 2
 mutui. 96, 15 | 150, 6 | 154,
 4
 mutuo. 20, 8 | 138, 14 | 150,
 10
 Myndum. 89, 8
 myopronas. 106, 5
 Myfi. 180, 13 | 182, 6

N.

NAbide. 66, 12
 nacta. 180, 3
 nacti. 57, 10
 nactus. 45, 5 | 96, 6 | 103,
 4
 Nar. 31, 9
 nascentia. 64, 1
 Naxia. 77, 3 | 123, 3
 nata. 27, 1 | 49, 19 | 65,
 15 | 126, 4
 natalium. 45, 9
 nationes. 65, 12 | 148, 6 |
 183, 19
 natu. 27, 13
 natura. 26, 12 | 58, 7 | 97,
 11 | 106, 12 | 112, 12 |
 154, 19 | 188, 16
 navele. 23, 6 | 112, 7
 navales. 174, 3
 navali. 113, 14
 navalibus. 167, 8
 navalis. 102, 14
 navalium. 158, 9
 nave. 160, 3
 naves. 48, 8, 9 | 102, 6 |

109, 1 | 161, 11 | 178,
 14 | 179, 4
 naufragae. 112, 8
 naufragarum. 159, 7
 naufragia. 29, 17
 naufragio. 51 : 9, 12 | 52,
 3 | 114, 6 | 161, 10 | 179,
 10
 navi. 151, 15
 navibus. 47, 14 | 66, 1 | 95,
 15 | 103, 2 | 107, 8 | 108 :
 12, 20 | 112, 8 | 152, 10 |
 161, 8
 navicula. 157, 6
 navigabat. 49, 11
 navigandi. 43, 13
 navigantem. 51, 7
 navigaret. 67, 9
 navigavit. 154, 12
 navigia. 135, 9
 navigio. 154, 15
 navis. 108, 14 | 174, 11
 navium. 48, 6 | 55, 3 | 102,
 13 | 153, 11 | 174, 10
 Navius. 12, 1
 nauticae. 48, 10
 nauticus. 66, 1
 Neapolis. 33, 1
 nebula. 57, 14
 nebulosum. 96, 6
 necessariae. 86, 2
 necessarius. 10, 19
 necesse. 169, 7
 necessitate. 95, 5
 necessitatum. 86, 8
 necnon. 52, 11
 nectere. 155, 8
 nefanda. 138, 7
 nefaria. 145, 9
 nefas. 10, 9 | 88, 8 | 89, 13 |
 90, 16, 17 | 128, 9 | 129,
 11 | 138, 3 | 145, 13 | 146,
 5 | 150, 15 | 156, 2 | 162,
 8
 nefastioque. 8, 5
 negabatur. 151, 4
 negatus. 71, 9
 negotii. 78, 9 | 186, 3
 Nemeae. 66, 15
 nemo. 21, 9 | 74, 1 | 78, 12 |
 86, 4 | 112, 13 | 147, 12 |
 162, 5 | 164, 5
 nemora. 104, 6
 nemus. 22, 6
 Neptolemoeque. 100, 19
 nepos. 11, 1 | 78, 7
 nepotibus. 186, 4
 nequis. 20, 3
 nequiverant. 94, 8
 Nero. 63, 16 | 107, 4

Nerobriges. 82, 9
 nervos. 121, 13
 nefcias. 62, 5
 nefcientia. 71, 2
 nescio. 26, 9 | 119, 6 | 133,
 4 | 142, 2 | 162, 1
 nescirent. 85, 20
 Nicephorum. 117, 3
 Nicomede. 100, 5 | 101, 13
 nihil. 28, 14 | 32 : 6, 7, 8 |
 35, 3 | 40 : 4, 8 | 44, 8 |
 47, 14 | 49 : 5, 10 | 61,
 11 | 63, 12 | 66, 3 | 68,
 5 | 73, 10 | 77, 5 | 85, 5 |
 93, 2 | 97, 12 | 99, 4 |
 103 : 1, 8 | 117, 5 | 126,
 10 | 134, 4 | 143, 14 | 152,
 4 | 159, 12 | 160, 11 |
 162, 6 | 169, 4 | 170, 4 |
 172, 6 | 174, 5 | 176, 12 |
 183, 9 | 185 : 6, 10 | 189,
 5
 nihilominus. 124, 1
 nil. 93, 10
 Nilus. 163, 14
 nimbo. 110, 7
 nimborum. 117, 14
 nimbus. 176, 11
 nimia. 119, 10 | 149 : 9, 12
 nimiam. 162, 3
 nippius. 120, 12
 nimis. 172, 1
 nimius. 123, 8
 niteretur. 121, 10 | 136, 12 |
 150, 7
 nivalem. 57, 10
 nives. 115, 4 | 177, 12 | 180,
 14 | 183, 10
 nivibus. 54, 2 | 57, 3
 nobilem. 55, 11 | 62, 2 | 108,
 17
 nobiles. 32, 8 | 136, 4
 nobiliori. 70, 7
 nobilis. 36, 8 | 102, 2
 nobilitas. 58, 5 | 122, 8
 nobilitate. 124, 10
 nobilitati. 124, 2
 nobilitatia. 72, 14 | 126, 8
 nobilium. 122, 13
 no. 28, 18 | 64, 14 | 83,
 10 | 103, 8 | 154, 15 | 160,
 13 | 173, 3
 noctem. 35, 4 | 172, 2
 noctibus. 28, 18 | 78, 13
 nocturna. 103, 4 | 151, 13 |
 155, 18
 nodus. 174, 16
 Nole. 60, 19
 Nola. 134, 6
 nolentes. 58, 1

nollent.

INDEX

nollent. 86, 11
 noluit. 42, 6
 nomen. 18, 1 | 51, 15 | 57,
 8 | 62, 1 | 71, 11 | 75,
 15 | 78: 2, 4 | 102, 20 |
 138, 2 | 174, 15 | 186, 1 |
 190, 5
 nomenque. 74, 3
 nomina. 119, 4
 nominare. 131, 8
 nomine. 17, 13 | 24, 8 | 29,
 11 | 36, 1 | 49, 11 | 65,
 6 | 68, 11 | 84, 11 | 87,
 9 | 114, 15 | 124, 5 | 130,
 9 | 133, 4 | 190, 6
 nomini. 23, 3 | 114, 10
 nominibus. 109, 13
 nominis. 34, 8 | 50, 1 | 89,
 10 | 152, 9 | 159, 11 | 168,
 5 | 178, 7
 nondum. 141, 8
 nonne. 120: 7, 10
 nonnihil. 2, 7 | 17, 5
 Norbani. 139, 12
 Nerbanoque. 139, 6
 Norici. 180, 12
 Noricis. 180, 14
 Noricos. 96, 18
 noscere. 108, 16
 nosse. 188, 19
 nosset. 17, 5
 nosster. 49, 4
 nostrum. 3, 5 | 93, 7
 nota. 33, 12 | 169, 8
 notam. 80, 10
 notaret. 74, 3
 novæ. 57, 13 | 63, 14 | 78,
 14 | 124, 12 | 153, 12 |
 180, 10
 novacula. 12, 4
 novæ. 4, 10 | 5: 3, 6 | 17,
 16 | 77, 14 | 113, 8 | 114,
 4
 novam. 6, 9 | 60, 12 | 81,
 15
 novarum. 144, 3
 novas. 94, 2
 novem. 56, 10
 novenos. 179, 1
 noverrant. 105, 6
 novi. 140, 17
 novis. 63, 14 | 102, 21
 novissima. 114, 13
 novissimè. 19, 5 | 29, 5 | 78,
 16 | 85, 1 | 86, 15 | 87,
 6 | 88, 6 | 116, 5 | 131,
 12 | 162, 8 | 165, 1
 novissimeque. 177, 10
 novitas. 47, 12
 novitate. 156, 6

novo. 37, 12 | 63, 14
 novorum. 56, 5 | 178, 11
 novum. 21: 5, 7 | 31: 5 |
 60, 14
 novus. 158, 18
 nox. 38, 1
 noxiæ. 177, 11
 nubibus. 35, 8
 nuce. 131, 2
 Nuceria. 129, 1
 Nuceriam. 134, 7
 nudatus. 78, 1
 nudo. 28, 2
 nudumque. 100, 8
 nulla. 18, 14 | 29, 8 | 87,
 8 | 95, 3
 nullaque. 45, 11
 nullius. 45, 10
 nullo. 113, 11 | 170, 3
 nullum. 87, 6
 Num. 113, 7
 Numa. 8, 1 | 16, 8 | 189, 12
 Numam. 9, 4 | 52, 9
 Numantia. 80, 13 | 84, 10
 Numantiaque. 118, 13
 Numantiam. 23, 3
 Numantini. 85: 11, 14
 Numantinis. 83, 5
 Numantino. 85, 19
 Numantinos. 86, 5
 Numantinus. 87, 7
 numerata. 33, 3
 numero. 11, 10
 numerum. 21, 1 | 79, 9 | 170,
 5 | 179, 1
 numerus. 23, 5 | 69, 16
 Numida. 91, 7
 Numidam. 92, 8
 Numidas. 76, 13
 Numidia. 90, 3
 Numidize. 91, 12
 Numidiam. 90, 18
 numine. 7, 7 | 28, 9
 numinis. 68, 3
 numinum. 15, 8 | 24, 1 | 95,
 2 | 131, 1
 Numitore. 4, 7
 Numitorium. 138, 15
 nunc. 22, 4 | 26, 5 | 45, 8 |
 91, 10 | 106, 14 | 155:
 1, 3
 nunciabantur. 187, 2
 nunciaretur. 68, 1 | 75, 8 |
 181, 15
 nunciavere. 75, 1
 nuncio. 69, 3
 nuncios. 15, 3
 nuncium. 96, 21 | 115: 3 |
 118, 3
 nuncius. 102, 4

nuncupatis. 22, 5
 nunquam. 27, 12 | 66, 9 | 81,
 2, 3 | 93, 16 | 155: 14,
 16 | 156, 2 | 159, 15 | 166,
 13 | 184, 13
 nuper. 22, 6 | 70, 13 | 151,
 4 | 160, 1 | 180, 11
 nupta. 150, 11
 nusquam. 161, 6 | 164, 3
 nutante. 112, 5
 nutu. 167, 1

O

O. 51, 7 | 60: 20, 22, 23 |
 62, 19 | 145, 13 | 174,
 2 | 185, 7
 obditis. 107, 8
 obduxerat. 155, 2
 obsequitantis. 157, 1
 obesser. 155, 2
 obijcissent. 137, 5
 obijctis. 96, 11
 obire. 135, 12
 oblata. 165, 1
 oblatam. 39, 8
 obligavit. 108, 11
 obliquus. 149, 14
 oblitos. 185, 2
 oblitus. 44, 6 | 178, 7
 oblivionis. 85, 2
 obnoxii. 133, 2
 obnoxium. 167, 12
 oborta. 7, 4
 obrepere. 176, 7
 obrogare. 123, 9 | 126, 14
 obruere. 6, 5
 obruta. 29, 13
 obrutum. 78, 15
 obrutum. 95, 17 | 137, 12 |
 158, 17
 obrutumque. 83, 3
 obscenam. 37, 1
 obscuritas. 13, 1
 obscuritate. 92, 1
 obfederat. 78, 11
 obfedit. 107, 3
 obfervavit. 107, 9
 obfervari. 188, 16
 obfervato. 58, 9
 obfessa. 23, 8 | 62, 7 | 81, 6 |
 126, 13
 obfessam. 44, 9
 obfessaque. 139, 15
 obfessi. 151, 13
 obfessis. 43, 1
 obfessisque. 152, 16

obfessos.

VOCABULORUM.

obfessus. 131, 12
 obfessum. 130, 3
 obfessus. 158, 7
 obfidebant. 27, 5
 obfidebat. 168, 4
 obfidebatur. 63, 8 | 152, 17
 obfides. 102, 8
 obfidere. 152, 14
 obfiderentur. 25, 3 | 134, 2
 obfideretur. 125, 3
 obfideri. 163, 5
 obfides. 104, 3 | 114, 5 | 145, 8
 obfidibus. 20, 4 | 187, 17
 obfidio. 25, 11 | 29, 6 | 78, 1 | 80, 2 | 155, 2
 obfidio. 50, 4 | 168, 7 | 187, 11
 obfidione. 60, 19 | 64, 15 | 101, 4 | 155, 1
 obfidiones. 161, 15
 obfidium. 56, 8
 Obfidius. 37, 9
 obfistat. 2, 4
 obfistepant. 88, 10
 obfistepere. 129, 13
 obfistrica. 178, 9
 obfistrita. 28, 7
 obfinere. 184, 14
 obfizio. 103, 9
 obfritos. 38, 21
 obftrivir. 159, 3
 obfultit. 35, 11 | 172, 3
 obverfus. 58, 12
 obvia. 122, 8, 13 | 123, 12
 obvias. 47, 2
 obvias. 131, 4 | 134, 11
 obvio. 147, 11
 obvius. 152, 1
 obundatione. 152, 15
 occafio. 147, 8 | 100, 8 | 145, 8 | 175, 5
 occasione. 33, 15 | 53, 5
 occasionem. 162, 18
 occafu. 149, 3 | 186, 15
 occafum. 88, 14 | 188, 19
 occiderant. 171, 8
 occidebat. 173, 14
 occiderent. 162, 6
 occiderentur. 136, 13
 occideret. 33, 17 | 86, 13
 occiderit. 31, 2
 occidit. 20, 8 | 140, 14
 occifi. 86, 15
 occifis. 10, 4
 occifo. 54, 9 | 124, 3
 occifus. 5, 5 | 59, 3 | 135, 14
 occubuit. 96, 17
 occupare. 38, 24 | 153, 7 | 162, 14
 occupaffent. 117, 17
 occupat. 4, 12 | 115, 5
 occupata. 130, 2
 occupatis. 68, 16 | 94, 17
 occupato. 130, 5
 occupatoque. 19, 4
 occupatur. 150, 9
 occupaverat. 9, 3
 occupavit. 49, 2 | 179, 17
 occurrere. 110, 6
 occurreret. 96, 7 | 178, 12
 occurrat. 27, 9
 Oceani. 82, 1 | 83, 2 | 107, 2 | 161, 7 | 185, 18 | 187, 8
 oceano. 27, 3 | 112, 7 | 114, 11 | 187, 5
 oceanum. 62, 5 | 105, 7 | 113, 22 | 114, 8 | 142, 6 | 179, 15
 oceanus. 94, 2 | 112, 10 | 114, 6 | 153, 4 | 161, 9 | 163, 13 | 186, 17
 ociofos. 149, 12
 ocium. 155, 11
 Oculum. 14, 14 | 128, 14
 Octavii. 138: 9, 11
 Octavio. 137, 11
 Octavium. 122, 9 | 166: 8, 11 | 167, 10
 Octavius. 153, 9 | 166, 6 | 168, 4
 octo. 55, 9 | 116, 3 | 139, 8 | 148, 11 | 167, 12
 octoginta. 115, 10
 oculis. 62, 12 | 141, 3 | 157, 10 | 162: 8, 13 | 172, 5
 oculos. 34, 3 | 39, 18 | 85, 11 | 96, 7 | 126, 15 | 139, 2 | 171, 8 | 179, 19 | 185, 12
 odia. 149: 6, 7
 odiis. 136, 12
 odio. 77, 1
 odiffe. 184, 18
 odium. 158, 4
 odorata. 104, 6
 odore. 37, 10
 odoribus. 180, 5
 Oenomaus. 133, 6
 offenderet. 18, 5
 offerebatur. 180, 1
 offerentem. 39, 8
 officinis. 77, 15
 officiorumque. 14, 22
 oleoque. 52, 11
 Olympus. 106, 8
 omen. 25, 10 | 182, 10
 omenque. 62, 7
 omiffit. 62, 22
 omne. 21, 3 | 97, 12 | 126, 3 | 127, 14 | 128, 1 | 135, 1 | 148, 14 | 167, 8
 omneis. 83, 1 | 101, 8
 omnem. 9, 5 | 31, 9 | 38, 17 | 48, 16 | 73, 12 | 81, 19 | 96, 4 | 175, 12
 omnemque. 8, 3 | 70, 10
 omnes. 10, 17 | 14, 11 | 30, 5 | 33, 16 | 36, 9 | 49, 9 | 94, 10 | 100, 15 | 102, 17 | 114, 13 | 120, 14 | 139, 12 | 140, 7 | 146, 3 | 164, 9 | 180, 15
 omni. 27, 1 | 38, 16 | 64, 2 | 85, 5 | 93, 3 | 124, 10 | 128, 12
 omnia. 9, 1 | 12, 10 | 14, 2 | 15, 8 | 27, 3 | 28, 18 | 29, 9 | 35, 4 | 38, 9 | 45, 10 | 48, 20 | 58, 12 | 65, 2 | 66, 2 | 69, 18 | 84, 1 | 88, 8 | 100, 17 | 102, 20 | 103, 9 | 129, 8 | 133, 2 | 145, 13 | 151, 9 | 152, 11 | 153, 4 | 161, 14 | 165, 2 | 172, 6 | 175, 2 | 179: 5, 7 | 184, 3 | 190, 1
 omnibus. 18, 15 | 34, 6 | 36, 3 | 43, 10 | 50, 15 | 51, 12 | 56, 12 | 83, 7 | 84, 11 | 113, 21 | 121, 4 | 127, 8 | 148, 9 | 152, 12 | 154, 11 | 155, 2 | 176, 16 | 188, 19
 omnibusque. 37, 3 | 150, 5
 omnino. 98, 7
 omnique. 167, 7
 omnis. 49, 3 | 105, 6 | 107, 9 | 127, 15 | 128, 9 | 138, 9 | 148, 12 | 186, 15 | 188, 16
 omnium. 3, 8 | 14, 5 | 29, 16 | 32: 3, 5, 11 | 34, 3 | 36, 12 | 38: 21, 22 | 49, 20 | 51, 9 | 62, 20 | 64, 18 | 65, 3 | 81, 6 | 83, 10 | 90, 6 | 98, 4 | 99, 9 | 103, 3 | 114, 12 | 121, 1 | 149, 8 | 160, 3 | 161, 16 | 162, 7 | 169, 7 | 182, 5
 onuftam. 50, 3
 opem. 41, 5 | 65, 11 | 93, 7
 opera. 43, 12
 operæ pretium. 2, 4
 opere. 23, 11 | 43, 10
 operibus. 85, 20
 operis. 23, 12 | 78, 1
 operum. 68, 1 | 92, 12
 operuere. 38, 1 | 118, 1
 operuere.

INDEX

operuerunt. 52, 4 | 110, 7 |
 176, 12
 operum. 1, 2
 opes. 6, 10 | 10, 17 | 11, 5 |
 60: 3, 7 | 61, 17 | 80, 7 |
 88, 16 | 111, 5 | 119, 11 |
 150: 2, 13 | 188, 18
 opibus. 56, 12 | 68: 3, 11 |
 84, 10 | 90, 6 | 120, 12 |
 126, 4
 opima. 6, 1 | 82, 12
 opimeque. 71, 1
 Opimio. 123, 12
 opinantis. 134, 4
 opinatus. 103, 14
 Opiterginos. 154, 1
 oportebat. 60, 11
 oportuit. 135, 12
 oppida. 14, 13 | 25, 1 | 131,
 6 | 132, 5
 oppidanis. 102, 4
 oppidis. 62, 16
 oppido. 152, 15
 oppidum. 6, 1 | 23, 2 | 92,
 8 | 141, 7 | 163, 9 | 187,
 9
 opportunum. 167, 12
 oppressa. 79, 9 | 87, 6 | 105,
 7 | 147, 9 | 151, 10 | 171,
 10
 oppressa. 139, 13 | 159, 9
 oppressam. 44, 7
 oppressaque. 170, 3
 oppresserat. 84, 6
 oppresserunt. 61, 19
 oppressi. 61, 16 | 81, 14 |
 108, 4 | 147, 7
 oppressis. 143, 7
 oppressit. 95, 2 | 146, 8 | 188,
 6
 oppresso. 143, 11
 oppressum. 108, 2 | 144, 2
 oppressus. 35, 9 | 48, 19 | 83,
 7 | 123: 4, 12 | 127, 12 |
 174, 4 | 186, 14
 opprimende. 145, 10
 opprimendum. 168, 2
 opprimere. 151, 12
 opprimis. 101, 10
 opprimitor. 66, 10 | 147, 11
 opprimuntur. 185, 8
 oppugnationem. 127, 13
 optasse. 145, 13
 optimus. 101, 1
 opulenta. 51, 8 | 56, 3
 opulencia. 120, 10
 opulentiam. 33, 4
 opulentissimæ. 80, 10
 opulentissimam. 47, 3
 opulentissimas. 39, 14

opulentissimi. 41, 4
 opulentissimis. 40, 2
 opus. 4, 6 | 16, 8 | 24, 3 | 36,
 6 | 83, 2 | 139, 10
 ora. 82, 1 | 96, 8 | 107, 2 |
 126, 15 | 181, 3
 orantes. 86, 13
 oraret. 6, 6
 oratione. 79, 12
 orationis. 43, 8
 orator. 182, 3
 orbe. 32, 5 | 68, 9 | 80: 9,
 14 | 81, 7 | 94, 3 | 111, 9 |
 118, 9 | 148, 1 | 149, 10 |
 170, 6
 orbem. 1, 4 | 3, 4 | 46, 13 |
 61, 5 | 165, 10
 orbi. 46, 10
 orbis. 26, 12 | 38, 24 | 47,
 11 | 62, 20 | 64, 25 | 67,
 9 | 87, 5 | 113, 22 | 150,
 9 | 180, 9
 orbisque. 121, 6 | 122, 5
 Orchomenon. 101, 9
 ordinanti. 79, 12
 ordinare. 152, 3
 ordinat. 132, 2
 ordinata. 14, 1 | 171, 10
 ordinataque. 44, 3
 ordinatis. 7, 1 | 154, 11
 ordinavim. 166, 13
 ordine. 120, 15
 ordines. 179, 5
 ordinibus. 179, 2
 ordinis. 121, 9 | 140, 16
 ordo. 67, 9
 ore. 72, 8 | 77, 8 | 131, 2
 Orgiagontis. 72, 9
 Oricum. 154, 12 | 155, 7
 oriente. 58, 10
 orientem. 67, 10 | 72, 1 | 88,
 14 | 90, 1 | 96, 8 | 102,
 18 | 103, 18 | 116, 10 |
 186, 3 | 188, 21
 oricentis. 148, 15
 originem. 108, 3
 originis. 11, 7
 oris. 27, 3 | 118, 5 | 180, 9
 oriundus. 11, 9 | 99, 9
 ornamenta. 17, 3 | 136, 6
 ornatisimæ. 16, 3
 Orode. 117, 3
 Orodem. 104, 1, 3
 Orontem. 175, 13
 os. 156, 5 | 185, 12
 Osa. 143, 13
 ossibus. 98, 2
 ostendebat. 164, 2
 ostenderat. 37, 16
 ostendere. 117, 12

ostendere. 181, 2 | 183, 2
 ostendero. 2, 9
 ostendit. 38, 19 | 47, 14
 ostentabant. 100, 8
 ostentare. 154, 19
 ostentata. 139, 13
 Ostia. 138, 7
 Ostiamque. 11, 3
 ostio. 161, 7
 ostium. 111, 5
 otig. 32, 10 | 68, 17
 ocio. 178, 3
 ovatione. 131, 14
 Oxybii. 53, 6

P.

PAbulo. 171, 15
 pacata. 186, 15
 pacatis. 188, 19
 pacato. 148, 1
 pacavit. 3, 4
 pace. 1, 2 | 12, 6 | 38, 17 |
 39, 9 | 46, 4 | 64, 21 | 140:
 8, 12 | 145, 6
 pacem. 66, 11 | 70, 3 | 72,
 7 | 88: 14, 15 | 91, 1 |
 143, 14 | 152: 5, 7 | 183,
 10 | 190, 1
 pacemque. 56, 15
 paci. 169, 5
 pacia. 8, 9 | 52, 8 | 64, 20 |
 68, 8 | 77, 7 | 139, 13 |
 151, 14 | 174, 15 | 185,
 4 | 188, 13
 Pacori. 175, 18
 Pacoro. 175, 7
 Pacorum. 175, 12
 Pacorus. 176, 2
 pactio. 189, 10
 pactione. 184, 2
 pactisque. 21, 10
 Padum. 27, 4 | 57, 4
 poene. 118, 1
 palam. 124, 3 | 146, 11 |
 147, 6 | 168, 3
 palantes. 35, 6
 Palatinum. 4, 12
 Pales. 41, 3
 Palladium. 8, 6
 palmaræ. 12, 9
 paludamenta. 12, 8
 paludamento. 158, 12
 palude. 185, 17
 paludem. 7, 2 | 73, 9
 paludes. 113: 16, 20 | 185,
 10
 palustri-

VOCABULORUM.

palustribusque. 57, 14
 Pamphylum. 107, 7
 Panare. 109, 10
 pendentibus. 47, 7
 panes. 29, 1
 penis. 95, 20
 Panonii. 180, 12 | 181, 11
 Panormo. 48, 21
 Panormum. 50, 19
 papaverum. 15, 3
 Papirio. 34, 1
 Papirios. 33, 9
 par. 34, 6 | 46, 10 | 50, 10 |
 84, 11 | 154, 5, 10 | 172,
 12 | 173, 7
 parabant. 188, 3
 parabat. 144, 4
 paranda. 149, 15
 parantur. 184, 14
 parare. 178, 6
 pararent. 135, 9
 parasset. 76, 14
 parato. 168, 3
 paratur. 134, 11
 Paratonium. 179, 16
 parce. 59, 2 | 157, 3
 parcendum. 47, 7
 parceretur. 61, 11
 patrem. 38, 10 | 150, 14
 patens. 18, 10
 parentabant. 139, 15
 parentalia. 160, 8
 parentatum. 56, 21
 parentem. 10, 16 | 101, 3 |
 128, 1
 parere. 89, 7
 pareretur. 25, 7
 pares. 25, 7 | 93, 10 | 126,
 4 | 182, 14
 pari. 9, 8 | 11, 1 | 28 : 11, 15 |
 77, 11 | 83, 10 | 91, 3 |
 100, 13 | 108, 7 | 123, 6 |
 162, 6 | 172 : 5, 9 | 176, 2
 paribus. 47, 10
 parique. 101, 2
 pariter. 2, 8 | 36, 4 | 75, 12 |
 80, 16 | 114, 13 | 117, 14 |
 150, 5 | 183, 19
 paritura. 120, 10
 parricidae. 147, 9
 parricidam. 10, 10 | 90, 17
 parricidiale. 136, 1
 parricidii. 146, 9
 parricidio. 10, 7 | 18, 7 | 56,
 19 | 171, 3
 pars. 121, 15 | 154, 13 | 187,
 14
 parsa. 10, 7 | 23, 3 | 58, 5 |
 108, 13
 parsa. 14, 8 | 71, 3

parte. 62 : 22, 23 | 72, 2 |
 78, 11 | 128, 12 | 147, 9 |
 177, 13 | 180, 2
 partem. 30, 10 | 38, 17 | 39 :
 9, 13 | 64, 1 | 70, 3 | 158,
 2
 partes. 82, 2 | 137, 15 | 161,
 3 | 174, 14 | 188, 13
 Partii. 175, 3 | 189, 7
 Particam. 165, 8
 Particicia. 88, 3
 Particico. 116, 12 | 176, 14
 Particium. 175, 12
 Partichs. 105, 5 | 116, 10 |
 176, 1
 Partio. 178, 6
 Partorum. 177, 8
 Partos. 150, 11 | 156, 8 |
 157, 7 | 178, 2 | 186, 6
 Partus. 177, 5
 partibus. 103, 5 | 122, 8 |
 148, 11 | 157, 13 | 161,
 5 | 172, 11 | 173, 5
 partim. 28, 1 | 89, 7
 partito. 187, 3
 partium. 140, 6 | 149, 6 |
 158, 4 | 159, 7 | 160, 11 |
 174, 15
 partum. 13, 6
 partus. 98, 3
 parva. 63, 7
 parviffet. 49, 13
 parum. 101, 17
 parumper. 26, 8
 passia. 72, 10 | 158, 3
 passim. 28, 12 | 80, 15 | 96,
 15 | 113, 8 | 128, 11 | 140,
 14 | 177, 14
 passus. 62, 11 | 161, 1 | 165,
 14
 pastor. 4, 5 | 112, 2 | 132, 1
 pastores. 5, 8
 pastoria. 41, 3
 pastoriae. 118, 11
 pastoribus. 42, 3
 pastorio. 35, 4
 pastorius. 47, 13
 pastorum. 29, 11
 patebant. 66, 6
 patebat. 148, 7 | 154, 8
 patefecit. 146, 7 | 184, 9
 patens. 104, 9
 patente. 155, 2
 patentes. 28, 12 | 79, 14
 patentibus. 58, 9 | 140, 2 |
 183, 8
 patentissimo. 96, 2
 pater. 44, 8 | 45 : 2, 15 |
 82, 6 | 138, 14 | 158, 20 |
 164, 11 | 169, 10 | 190, 3

pateris. 146, 4
 paternam. 166, 6
 pater. 3, 1 | 186, 1
 patratum. 76, 8
 patre. 73, 1 | 90, 7 | 174, 3
 patrem. 14, 10 | 33, 16 | 54,
 10 | 57, 6 | 183, 13
 Patres. 7, 1
 patres. 33, 9
 patri. 56, 2
 patria. 62, 18 | 137, 15 | 147,
 15
 patriae. 43, 4 | 120, 11 | 145,
 10 | 164, 11 | 178, 7 | 190,
 3
 patriam. 77, 13 | 138, 4 | 147,
 10 | 163, 12
 patriamque. 87, 2
 patribus. 121, 5
 patricii. 45, 3 | 165, 5
 patricia. 44, 12
 patricium. 23, 10
 patricius. 24, 7 | 145, 14
 patril. 18, 13 | 61, 14
 patrimonii. 14, 2
 patrimonium. 121, 12 | 152,
 2
 patrio. 35, 10
 patria. 4, 6 | 61, 19 | 81, 16 |
 118, 1 | 166, 7 | 170, 13
 patrium. 20, 5
 patronos. 185, 11
 patruelibus. 164, 8
 patru. 61, 19 | 81, 16
 patrum. 151, 14
 patruum. 4, 8
 patuerunt. 113, 10
 patuit. 52, 10
 paucas. 89, 8
 paulisper. 47, 3
 Paulo. 73, 13 | 74, 5 | 78, 8
 paululum. 50, 5 | 160, 14
 Paulum. 59, 3 | 170, 8
 Paulus. 185, 9
 pavens. 174, 12
 pavoris. 113, 16
 pauperibus. 87, 8
 paupertatem. 29, 11
 pax. 6, 8 | 40, 1 | 50, 12 |
 137, 15 | 152, 17 | 164, 5 |
 170, 1 | 180, 10 | 184,
 10 | 188, 12 | 189, 10
 pecora. 40, 4 | 184, 4
 pectore. 38, 21
 pectus. 160, 16
 pecudum. 23, 12 | 110, 12
 pecudumque. 134, 9
 peculabantur. 126, 2
 pecunia. 75, 5 | 90, 12
 pecuniam. 73, 12 | 102, 11
 pecuniati

INDEX

pecuniaſque. 74, 10
 pede. 28, 3
 pedes. 179, 17
 pedibus. 102, 6
 pedites. 156, 11
 pedium. 69, 15
 peſor. 186, 18
 pelagus. 52, 3
 pellibus. 25, 11
 Peluſio. 157, 8
 Peluſium. 179, 16
 penatibus. 45, 4 | 138, 13
 pene. 49, 15 | 84, 3
 pences. 6, 13
 penetrans. 113, 18
 penetrauius. 66, 8
 penetravit. 92, 6 | 98, 11 |
 142, 7
 peninſulam. 158, 10
 peninſulas. 108, 1
 penitus. 167, 6 | 174, 4
 penſabat. 179, 1
 penſatum. 123, 14
 penſatumque. 164, 5
 penſavimus. 69, 10 | 175, 18
 pependere. 109, 2
 pependerunt. 28, 17 | 96, 16
 pepercit. 82, 9 | 104, 1
 peperit. 119, 9
 pepulit. 60, 18
 peracto. 52, 7
 peractum. 26, 2 | 80, 1 | 151,
 11 | 157, 11
 peractumque. 24, 2
 peragare. 59, 14
 peragratæque. 83, 2
 zeragravit. 46, 14 | 65, 14
 peroccidit. 135, 3 | 181, 10
 percenſeat. 2, 10
 perceperat. 74, 12
 percucurri. 183, 17
 perculit. 19, 5 | 85, 1 | 112,
 18 | 163, 1
 percuſſa. 124, 10
 percuſſum. 166, 12
 percurrens. 38, 7
 percuſſit. 18, 9 | 110, 10 |
 159, 4 | 160, 16
 percuſſore. 91, 4 | 174, 9
 percuſſores. 84, 8
 percuſſoribus. 14, 7 | 123, 14 |
 158, 7 | 170, 13 | 173, 13
 percuſſorum. 117, 4
 percuſſum. 6, 8 | 32, 3 | 176, 4
 percuſſus. 186, 14
 percutiunt. 55, 3
 perdidere. 171, 3
 perdidiffer. 173, 6
 perditas. 185, 8
 perditia. 105, 11 | 174, 6

perditorum. 78, 14
 perdomandos. 182, 3
 perdomiti. 183, 1
 perdomuit. 152, 11
 peregreſſit. 157, 14
 peregrinabantur. 145, 9
 peremerunt. 87, 3
 perfecit. 90, 16
 perfectæ. 171, 3
 perſida. 158, 14
 perſidie. 48, 19
 perſidum. 98, 10
 perſoſſi. 67, 11
 perſegit. 57, 2
 perſugit. 177, 16
 Pergameni. 119, 11
 Pergamenorum. 66, 1 | 89, 1
 periclitantibus. 162, 16
 periculi. 35, 2
 periculique. 2, 1
 periculo. 35, 6 | 181, 10
 periculoliſſimum. 35, 5
 periculum. 68, 9
 periſſe. 10, 18 | 51, 11
 perinde. 26, 13 | 93, 3 | 96, 12
 perirent. 139, 14
 petieret. 73, 12 | 174, 13 |
 175, 2
 periculiſimo. 50, 8
 perituram. 92, 14, 16
 peritus. 91, 1 | 102, 11
 perilitate. 165, 7
 permanerent. 151, 6
 permiscuit. 38, 9 | 142, 5
 permiſſa. 10, 2 | 86, 11
 permiſſia. 80, 11
 pernicious. 10, 16
 perniciem. 121, 10
 pernicioſi. 45, 12
 pernicioſus. 166, 3
 perorante. 39, 4
 peroravit. 146, 10
 Perpenna, vel ut al. Perperna.
 89, 12 | 131, 10 | 143, 12
 Perpernae. 132, 8
 perpeſſus. 16, 1
 perpetranda. 122, 12
 perpetua. 113, 1 | 187, 11
 perpetuam. 72, 7
 perpetuitatem. 108, 14
 perpetuo. 17, 13
 perpetuum. 72, 15 | 106, 16
 perpetuus. 190, 3
 perpetuiſque. 165, 1
 perque. 102, 20 | 185, 10
 Perſas. 67, 10
 Perſe. 75, 5
 perſequabatur. 70, 6
 perſequi. 90, 17
 perſequuti. 143, 4

perſequutus. 29, 18
 Perſes. 72, 14 | 74, 13
 Perſicos. 70, 1
 Perſia. 99, 8
 perſolvebat. 168, 12
 perſuaſione. 173, 10
 pertinaciam. 33, 8
 pertinax. 186, 19
 pertinebat. 68, 12
 perturbatione. 162, 13 | 166,
 10
 perturbatum. 166, 13
 pervagantur. 134, 5
 pervagatus. 105, 4
 pervenerit. 2, 11
 pervenit. 82, 1 | 99, 1
 perviam. 129, 4
 perviciſſimi. 23, 6
 Peruſie. 169, 3
 Peruſiam. 170, 2
 peſſimam. 133, 6
 peſſimo. 136, 6
 peſſimum. 168, 13
 peſſimuldedere. 119, 12
 peſtem. 106, 15
 peſtilentia. 102, 8 | 131, 12 |
 177, 13
 petebant. 65, 12 | 103, 7
 petebantur. 22, 5
 petens. 11, 8 | 147, 11
 petentem. 163, 9
 petentes. 94, 4 | 189, 3
 petere. 94, 8
 petenterque. 176, 16
 peteret. 151, 5
 peteretur. 21, 6 | 128, 6 |
 158, 13
 petierat. 6, 3
 petierunt. 92, 2 | 110, 12
 petiſſent. 95, 18
 petit. 174, 7 | 178, 5
 petita. 5, 12
 petito. 111, 12, 13
 petivere. 8, 2 | 60, 9
 petiverunt. 108, 7
 Petreio. 152, 13 | 160, 6
 phaleræ. 124, 8
 phaleræ. 116, 6
 Pharnace. 164, 1
 Pharnaces. 159, 1
 Pharnaciſque. 103, 15
 Pharon. 158, 10
 Pharſalia. 159, 6 | 164, 3
 Pharſaliam. 159, 13
 pharus. 164, 1
 Phaſelin. 106, 8
 Philippi. 65, 7 | 75, 14
 Philippiſis. 155, 13
 Philippo. 72, 14 | 73, 7
 Philippum. 67, 5 | 126, 8

Philips.

VOCABULORUM.

Philippus. 65, 4 | 126, 14 |
 128, 8
 Phryges. 5, 9
 pia. 88, 11
 piacula. 4, 11
 Picentia. 129, 1
 Picentibus. 41, 1
 Picenum. 127, 13
 piche. 12, 9
 pietas. 185, 14
 piget. 140, 17
 pignora. 8, 6 | 152, 4
 pignus. 146, 3
 pil. 118, 10
 piissimumque. 173, 11
 pila. 37, 17 | 110, 11
 pilis. 60, 5 | 163, 6
 pilo. 83, 11
 pilum. 156, 4
 pingunt. 2, 6
 Piræci. 101, 5 | 103, 12
 Pinecum. 106, 3
 pirata. 108, 15
 piratarum. 108, 1
 piratas. 174, 3
 piratica. 110, 2
 Pirthus. 38, 23 | 39, 1, 16
 Pifo. 98, 11
 Pifone. 183, 1
 Pifonis. 131, 8
 pifrix. 102, 7
 pius. 87, 10
 placeant. 69, 9
 placet. 69, 12 | 97, 8
 placitum. 7, 8
 placuit. 15, 8 | 17, 13 | 65,
 10 | 70, 3, 9 | 86, 14 |
 108, 18 | 134, 2
 placuitque. 90, 17
 plaga. 32, 6 | 93, 2 | 180, 12
 plagæ. 102, 3
 plagam. 90, 1
 plagas. 161, 1
 plana. 18, 6 | 53, 7 | 104, 2
 planctus. 156, 1
 plane. 18, 9 | 20, 8 | 21, 11 |
 27, 1 | 35, 1 | 39, 2 | 56,
 17 | 76, 10 | 88, 1 | 102,
 15 | 135, 1 | 158, 19 | 162,
 1
 plano. 188, 15
 Platonis. 160, 14
 plaudebat. 97, 7
 plaustris. 28, 2 | 96, 11
 plaustrorum. 96, 16
 plaustrum. 28, 5
 plaustrum. 66, 16 | 108, 7
 plaustrum. 156, 1
 plebe. 28, 3 | 123, 9
 plebei. 44, 11 | 45, 1 | 136, 4

plebeio. 45, 3
 plebem. 42, 12 | 121, 5 |
 122, 4 | 123, 7 | 126, 9,
 10
 plebemque. 123, 1
 plebis. 44, 13 | 116, 13 |
 120, 5 | 121, 2 | 123, 14 |
 151, 3
 plebs. 43, 6 | 121, 14
 plena. 114, 3
 plenæ. 167, 13
 plenissime. 76, 2
 plenius. 85, 20
 plenus. 5, 2 | 64, 9
 pleraque. 62, 14
 pleraque. 109, 1
 plerique. 109, 7
 plerique. 42, 7 | 62, 16
 plerofque. 46, 2 | 71, 2
 plerumque. 181, 16
 Plocius. 107, 2
 plura. 50, 5
 plures. 108, 19
 plures. 140, 13 | 179, 7
 pluribus. 107, 1
 plurimi. 86, 11
 plurimis. 80, 11
 plurimum. 17, 6 | 161, 4
 plurimus. 58, 10
 plus. 31, 3, 12 | 78, 9 | 82,
 1 | 95, 8 | 148, 10 | 186,
 3
 plusquam. 53, 11
 pocula. 160, 7
 poculis. 71, 2
 poenæ. 99, 5
 poenas. 41, 7 | 143, 11 | 161,
 16
 poenæ. 19, 5 | 23, 9 | 58, 3 |
 61, 15 | 102, 18 | 144, 1 |
 148, 1 | 151, 15, 16
 Poenis. 49, 15 | 50, 19 | 56,
 8, 13 | 61, 16 | 81, 10 |
 141, 5
 poenitentia. 145, 4
 poenitentia. 125, 3
 poeniteret. 189, 8
 Poeno. 62, 18
 Poenorum. 47, 8 | 48, 20 |
 118, 12
 Poenos. 49, 9 | 75, 9 | 81,
 18 | 137, 7
 Poenum. 59, 9
 Poenus. 47, 9
 poetæ. 87, 15
 polleret. 149, 10
 pollicebantur. 5, 3 | 15, 9
 pollicebatur. 65, 16
 polliceretur. 123, 8
 Pollio. 182, 2

Pollucem. 21, 9 | 75, 1
 Pollucis. 97, 2
 Polyxenidae. 69, 6
 Pomertia. 14, 14
 pomerium. 18, 14
 pompam. 40, 7
 Pompeiana. 150, 14
 Pompeiani. 159, 11 | 163, 2
 Pompeianis. 105, 7 | 149, 11
 Pompeianorum. 153, 12
 Pompeii. 33, 1 | 88, 7 | 100,
 3 | 107, 6 | 111, 7 | 148,
 6 | 149, 12 | 152, 5, 13 |
 156, 9 | 157, 15 | 158, 4,
 7 | 163, 8 | 164, 7 | 173,
 13
 Pompeio. 102, 21 | 105, 3 |
 117, 4 | 150, 5, 12, 13 |
 151, 4 | 152, 3 | 153, 9 |
 157, 11 | 158, 20 | 166,
 1 | 171, 13 | 174, 14
 Pompeios. 161, 6
 Pompeium. 85, 8 | 109, 7 |
 118, 15 | 120, 12 | 149,
 14 | 151, 12 | 157, 4 |
 159, 14
 Pompeius. 106, 14 | 107, 3 |
 108, 2 | 129, 8 | 143, 2 |
 145, 1 | 186, 8 | 150, 3,
 8 | 151, 2, 9, 15 | 154,
 10 | 155, 8 | 156, 7 | 162,
 5 | 166, 2
 Pompili. 11, 1
 Pompilio. 84, 6
 Pompilium. 9, 4
 Pompilius. 8, 1
 Pomptino. 30, 3
 pondera. 29, 7
 pondus. 29, 6 | 39, 10
 pons. 59, 5
 ponte. 11, 3 | 17, 2 | 19, 9 |
 95, 15 | 103, 2 | 112, 1 |
 113 : 14, 18, 19 | 183,
 13
 pontem. 145, 1 | 181, 9
 pontes. 181, 6
 ponti. 107, 1
 pontibus. 147, 6 | 184, 8
 Pontice. 99, 6
 Pontici. 100, 2 | 103, 6
 Pontici. 101, 12
 Pontico. 99, 7 | 102, 14
 Ponticos. 101, 15 | 149, 11
 Ponticoque. 142, 9
 Ponticum. 107, 7
 pontifex. 140, 3
 pontifice. 27, 14
 pontificem. 29, 3
 pontifices. 8, 4 | 27, 17
 Pontius. 33, 16
 h 2 ponte.

I N D E X

- ponto. 158, 19 | 164, 2
 ponuntur. 69, 14
 Popedio. 228, 12
 Popedius. 128, 3
 poposcit. 16, 9 | 41, 3
 populantur. 134, 8 | 140, 5
 populari. 183, 5
 popularia. 122, 4
 populati. 181, 12
 populatione. 91, 12 | 98, 8
 populationem. 143, 9
 populationibus. 54, 3 | 152, 17
 populatur. 39, 17
 popularis. 47, 2 | 84, 2 | 109, 4 | 129, 8
 populi. 1, 5 | 2, 7 | 10, 2 | 16, 5 | 18, 4 | 34, 7 | 37, 2 | 38, 19 | 42, 1 | 49, 7 | 51, 10 | 55, 10 | 60, 23 | 63, 7 | 65, 11 | 103, 6 | 118, 8 | 120, 14 | 121, 15 | 129, 4 | 136, 1 | 152, 2 | 175, 4
 populique. 100, 14
 populo. 17, 3 | 26, 9 | 44, 2 | 45, 12 | 68, 14 | 68, 9 | 119, 7 | 123, 3, 8 | 127, 3 | 130, 1 | 148, 3
 populorum. 34, 9
 populos. 12, 7 | 83, 1 | 128, 13 | 180, 15
 populum. 2, 9 | 9, 2, 7 | 10, 18 | 39, 12 | 45, 7 | 55, 11 | 62, 19 | 72, 13 | 87, 5 | 90, 5 | 121, 7 | 125, 12 | 137, 13 | 189, 2
 populumque. 5, 11 | 90, 9
 populus. 1, 1 | 5, 12 | 13, 6 | 16, 1, 9 | 17, 7, 9 | 18, 11 | 21, 2 | 26, 4 | 27, 6 | 33, 3 | 34, 5, 7 | 40, 8 | 46, 4 | 7, 47 | 1, 13 | 50, 7 | 51, 13 | 53, 1 | 55, 10 | 62, 13 | 64, 9 | 65, 4 | 103, 66, 1 | 69, 1 | 73, 8, 74, 7, 12 | 75, 16 | 76, 5 | 77, 6 | 85, 15 | 87, 10 | 88, 14 | 89, 2, 4 | 92, 12 | 93, 1, 16 | 94, 5, 6 | 96, 21 | 97, 7 | 105, 3, 8 | 111, 2 | 116, 10 | 119, 13 | 121, 6 | 122, 5 | 125, 5 | 127, 6 | 128, 5 | 155, 14 | 166, 1 | 182, 16
 Porcii. 111, 4 | 145, 14
 Porcius. 107, 8
 porrexerat. 139, 4 | 186, 12
 porro. 39, 7
 Porfenna. 19, 2
 porta. 24, 8 | 52, 5 | 137, 3
 portæ. 6, 2
 portam. 107, 9 | 140, 6, 10
 portaret. 108, 20
 portas. 64, 15 | 152, 6
 portenta. 158, 16
 portibus. 109, 3
 portis. 18, 15 | 49, 15 | 50, 4
 porto. 56, 15
 portu. 41, 2 | 101, 5 | 102, 2 | 103, 12 | 114, 2
 portui. 36, 10
 portum. 78, 10, 11
 portuque. 36, 8
 portus. 32, 8 | 61, 9 | 78, 1 | 80, 4 | 107, 9 | 151, 13
 poscebat. 179, 6
 poscentis. 123, 3
 poscerent. 30, 11
 poscerentur. 188, 9
 poscitur. 56, 13
 posita. 36, 9 | 49, 19
 positam. 68, 13
 positis. 27, 4 | 68, 19 | 73, 5 | 104, 1 | 140, 5 | 188, 2
 positique. 154, 12, 18 | 160, 10 | 178, 12
 positum. 36, 11
 positusque. 90, 11
 posse. 12, 3 | 37, 16 | 64, 8 | 78, 12
 possem. 12, 4
 posset. 73, 18
 possessor. 121, 6 | 122, 5
 posset. 12, 2 | 31, 12 | 33, 15 | 42, 6 | 47, 6 | 59, 13 | 100, 6 | 125, 10 | 128, 5 | 144, 5 | 148, 2 | 180, 14 | 185, 1, 187, 19
 possidebant. 121, 16
 possident. 185, 15
 possidentium. 121, 14
 possumus. 57, 15 | 116, 11
 postea. 2, 11 | 5, 1 | 11, 7 | 39, 19 | 64, 18 | 65, 8 | 66, 9 | 103, 8 | 177, 9 | 182, 1
 posterior. 82, 11
 postera. 156, 1 | 164, 8
 postero. 160, 6
 posteros. 125, 11
 posterum. 108, 9 | 176, 13
 Posthumioque. 33, 13
 Posthumium. 42, 4
 Posthumius. 21, 5 | 53, 8
 postquam. 19, 8 | 24, 9 | 28, 14 | 71, 5 | 81, 7 | 95, 16 | 101, 5 | 110, 11 | 122, 6 | 127, 12 | 128, 9 | 138, 9 | 160, 13 | 162, 4 | 180, 4, 17 | 187, 12
 postrema. 161, 17
 postremi. 41, 4 | 118, 13
 postremo. 17, 5 | 87, 1 | 91, 16 | 125, 7 | 127, 15 | 149, 5 | 187, 10
 postremum. 105, 10
 postremus. 14, 5
 postremusque. 38, 2
 postulabat. 16, 7
 postularent. 127, 11
 postulato. 182, 8
 posuerunt. 27, 16
 posuissent. 153, 8
 posuisset. 117, 3
 posuit. 11, 4 | 187, 3
 potens. 123, 8
 potentes. 149, 14
 potentia. 149, 12 | 165, 4
 potentia. 150, 5 | 166, 4
 poterant. 10, 6
 poterat. 19, 9 | 60, 17 | 62, 14 | 69, 7 | 79, 5 | 117, 8 | 121, 14 | 125, 1 | 138, 5 | 171, 10
 potes. 12, 5
 potest. 77, 14 | 79, 3 | 93, 13 | 97, 4 | 113, 11 | 140, 13 | 163, 4
 potestas. 17, 14 | 121, 1, 12
 potestate. 125, 13
 potestatem. 14, 8 | 31, 12 | 175, 9
 potestatis. 122, 10
 Potinius. 158, 16
 potionem. 86, 10
 potior. 137, 15
 potiozem. 152, 12
 potiretur. 7, 8 | 91, 7
 potissimum. 166, 11
 potius. 29, 14 | 140, 8, 9 | 142, 2 | 171, 10 | 188, 10
 potuerat. 165, 8
 potuerit. 59, 9 | 81, 5
 potuerunt. 94, 10 | 106, 11 | 182, 12
 potuisse. 64, 22 | 84, 9
 potuissent. 74, 1 | 85, 9, 13 | 183, 15
 potuisset. 151, 12 | 167, 1
 potuit. 4, 2 | 16, 3 | 45, 11 | 79, 3 | 132, 12 | 143, 1 | 154, 8 | 166, 10 | 170, 10 | 186, 2
 præbuere. 7, 5 | 130, 9
 præbuerunt. 136, 7
 præbuisse. 72, 9 | 136, 5 | 162, 17 | 177, 5
 præbuisse. 103, 6
 præbuit. 113, 2 | 160, 7 | 173, 5, 8
 præcepere.

VOCABULORUM.

præcepere. 187, 14
 præcepit. 111, 4
 præcipientē. 80, 6
 præcinere. 48, 16
 præcipientibus. 155, 12
 præcipitari. 51, 4
 præcipitem. 69, 3
 præcipuus. 60, 10
 præcipuē. 2, 3 | 23, 7 | 185, 11
 præcipuus. 90, 7
 præcone. 66, 16
 præconem. 67, 1
 præconis. 185, 1
 præda. 5: 3, 14 | 47, 12 | 50, 3 | 51: 2, 8 | 54, 6 | 87, 8 | 106, 8 | 114, 11 | 132, 13 | 184, 4
 præda. 26, 2 | 51, 12 | 71, 1
 prædam. 42, 12 | 47, 4 | 110, 5 | 184, 1
 prædas. 42, 5
 prædicatio. 159, 4
 prædicaverant. 64, 23
 prædicta. 185, 4
 prædixerant. 57, 16
 præferebat. 186, 10
 præfecti. 117, 12
 præfectis. 100, 19 | 107, 1
 præfectos. 55, 3
 præfectum. 109, 8
 præfectus. 37, 8
 præferebant. 52, 2
 præferebat. 65, 15 | 156, 6
 præferret. 39, 10
 prælanum. 167, 10
 præliando. 113, 10
 præliandum. 85, 19
 præliantur. 110, 7
 præliatus. 187, 7
 prælii. 21, 8 | 48, 14 | 172, 13
 præliis. 9, 8 | 61, 17 | 72, 4 | 82, 6 | 106, 1 | 155, 5
 præliisque. 81, 12
 prælio. 37, 10 | 38, 21 | 39 | 16 | 66, 10 | 80, 1 | 85, 9 | 95, 2 | 103, 4 | 131, 10 | 134, 14 | 155, 12 | 156, 16 | 159, 3 | 161, 14 | 162, 5 | 163: 4, 8 | 172, 16
 prælium. 24, 8 | 69, 7 | 86; 8, 13 | 112, 6 | 160, 1
 præluere. 48, 16
 præluferant. 105, 10
 præluferat. 148, 4
 præmia. 151, 7
 præmississet. 50, 3
 præmissio. 35, 3
 præmium. 49, 16
 præmiumque. 64, 24

præmonitus. 188, 6
 prænavigantes. 110, 4
 Præneste. 22, 5 | 141, 7
 Prænestina. 39, 18
 præparata. 179, 15
 præparatum. 146, 12
 præpedita. 69, 18
 præpeditas. 169, 7
 præfagia. 63, 12
 præfagiens. 11, 4
 præfagio. 64, 7 | 172, 5
 præfens. 187, 17
 præfensque. 62, 24
 præsentem. 28, 8 | 137, 9 | 146, 9
 præsentēs. 172, 10
 præsentī. 45, 14 | 122, 11
 præsentis. 85, 15
 præsentius. 172, 6
 præsideret. 65, 5
 præsidia. 27, 11 | 48, 20 | 65, 12 | 73, 14 | 101, 8 | 149, 15 | 175, 8 | 183, 7 | 184, 5
 præsidia. 151, 9 | 179, 15 | 167, 1
 præsidium. 171, 11
 præsidum. 84, 3
 præstitutum. 147, 1
 præsto. 104, 7
 prætenderat. 100, 4
 præter. 3, 8 | 60, 4 | 152, 11 | 155, 16 | 164, 6 | 176, 8 | 183, 9
 præterea. 7, 7 | 124, 3 | 184, 5
 prætexta. 12, 8
 prætextatos. 28, 13
 prætextatus. 57, 6
 præteritum. 135, 1
 Prætor. 146, 2 | 147, 6
 Prætorē. 75: 6. 17
 Prætorēm. 76, 2
 Prætori. 97, 2
 Prætoris. 65, 15
 Prætoris. 174, 11
 Prætoribus. 134, 12
 Prætorii. 132, 7
 Prætorios. 131, 9
 Prætoris. 89, 9 | 141, 1 | 147, 5
 Prætorum. 84, 2 | 131, 7
 prævenit. 94, 17
 præventus. 103, 15
 præcibus. 30, 1 | 70, 9 | 91, 10 | 94, 8
 premere. 60, 20
 premēret. 86, 13
 premfare. 162, 12
 pretio. 38, 15
 pretiosiore. 80, 10
 pretium. 6, 3 | 35, 12 | 41,

3 | 45, 11 | 85, 6 | 91, 8 | 92, 9 | 126, 16 | 168, 12 | 178, 5
 prætulissent. 132, 11
 pridem. 65, 7 | 185, 2
 prima. 2, 12 | 4, 8 | 5, 5 | 16, 5 | 18, 11 | 19, 1 | 37, 8 | 43, 5 | 49: 15, 16 | 60, 11 | 64, 7 | 81, 11 | 90, 13 | 93, 4 | 113, 3 | 119: 10, 14 | 125, 10 | 134, 1 | 143, 5 | 151: 1, 8, 10 | 167, 9 | 175, 5 | 179, 13
 primam. 31, 4 | 38: 6, 10, 13 | 79, 13 | 112, 6 | 122, 1 | 160, 15 | 162, 11 | 178, 10
 primi. 57, 3 | 65, 3
 primis. 81, 8
 primo. 28, 10 | 38, 20 | 39, 16 | 65, 12 | 76, 11 | 110, 6 | 135, 13 | 136, 8 | 138, 7 | 145, 3 | 183, 16
 primum. 25, 11 | 27, 13 | 29, 16 | 47, 15 | 48, 15 | 52, 9 | 55, 7 | 70, 2 | 80, 5 | 86, 8 | 90, 10 | 94, 8 | 95, 16 | 96, 6 | 106, 2 | 107, 5 | 108, 5 | 116, 3 | 117, 7 | 128, 6 | 130, 1 | 131, 3 | 139, 11 | 145, 7 | 158, 8 | 161, 7 | 163, 12 | 172, 12 | 175, 2 | 177, 9 | 185, 3 | 187, 6 | 189, 12
 primumque. 101, 3
 primus. 3, 10 | 53, 12 | 74, 9 | 78, 1 | 90, 19 | 100, 12 | 103, 3 | 108, 18 | 111, 10 | 181, 8
 primusque. 81, 19
 principatu. 159, 15
 principatus. 120, 11
 princeps. 68, 6 | 122, 2 | 151, 14
 princeps. 3, 7 | 129, 12 | 180, 2
 principem. 9, 7 | 45, 7 | 164, 9
 principes. 15, 4 | 42, 8 | 44, 2 | 126, 8 | 155, 11
 principi. 17, 3 | 148, 3
 principia. 39, 15 | 156, 2
 principibus. 77, 8
 principis. 113, 8
 principis. 2, 7 | 51, 10 | 165: 3, 6 | 180, 1
 principum. 55, 5 | 126, 1 | 138, 10 | 150, 9 | 185, 5
 prior. 4, 12 | 75, 11 | 126, 7 | 132, 4 | 151, 16 | 179, 17
 h 3 priores,

M U X I O N D E X

priores. 87, 14
 prioresque. 94, 17
 priorum. 76, 8
 Priscus. 11, 7
 pristinae. 166, 2
 pristinum. 114, 17
 privatae. 60, 7
 privatis. 28, 5
 privatumque. 24, 5
 privatus. 168, 6
 privignum. 181, 1
 prius. 10, 17 | 32, 3 | 34, 4 |
 48, 3 | 54, 4 | 56, 9 | 57,
 11 | 74, 11 | 83, 2 | 86, 3 |
 91, 8 | 106, 13 | 108, 12 |
 114, 11 | 129, 8 | 143, 3 |
 149, 6 | 152, 3 | 156, 3 |
 185: 13, 16 | 187, 8
 priusquam. 103, 2
 priusque. 88, 10
 probandam. 63, 7
 probaret. 131, 2
 probari. 79, 3
 probat. 62, 6
 probata. 162, 9
 proboscide. 37, 6
 probris. 168, 1
 procederet. 67, 8
 procella. 57, 9 | 161, 11
 procellisque. 102, 16
 proceritatis. 93, 11
 procefferant. 25, 9
 procellisque. 2, 12
 procreatum. 39, 21 | 78, 6
 procreuissent. 177, 4
 procul. 63, 15 | 68, 12 | 100,
 9 | 102, 7
 proculdubio. 144, 9
 Proculus. 7, 5
 procurantis. 26, 7
 procurare. 96, 3
 procurassent. 37, 11
 procurit. 49, 17 | 162, 12
 procurunt. 56, 9
 prodeuntibus. 172, 1
 prodibat. 78, 15
 prodidissent. 188, 5
 prodigia. 19, 6 | 128, 3 | 155,
 17
 prodigio. 98, 7
 prodire. 58, 1 | 103, 1
 prodita. 185, 5
 prodita. 6, 2
 proditiōne. 128, 9 | 147, 4 |
 186, 11
 proditorem. 25, 4
 proditorum. 10, 14
 prodium. 86, 3
 productis. 38, 5
 profecerat. 174, 16

profecisse. 62, 9
 profecti. 27, 3
 profectum. 146, 10
 profectus. 23, 12 | 144, 12
 proferentur. 88, 10
 professo. 146, 11
 proficiscentes. 24, 8
 proficiscitur. 146, 13
 profligandam. 62, 9
 profligato. 78, 3
 profligatam. 76, 12
 profluentem. 4, 2
 profluentes. 181, 14
 profuderunt. 67, 1
 profucere. 61: 10, 13 | 179,
 16
 profugi. 94, 1 | 163, 4
 profugisset. 90, 12 | 123, 1
 profugit. 174, 7
 profugos. 131, 10
 profugum. 163, 8
 profugus. 68, 8 | 137, 15 |
 142, 3
 profuit. 17, 6 | 155, 10
 profundo. 188, 18
 progredi. 118, 9
 progressus. 124, 11
 proh. 23, 1
 prohibebat. 12, 1
 prohibere. 183, 9
 prohiberet. 154, 12
 prohibetur. 152, 16
 proiecit. 116, 7
 projectis. 37, 9
 projectum. 64, 5 | 80, 7
 proluderent. 143, 6
 promiserant. 54, 8 | 172, 6
 promiserat. 13, 14 | 42, 5
 promiserit. 24, 5
 promissit. 21, 10 | 178, 5
 promissa. 120, 2 | 127, 3
 promittere. 15, 11
 promontoria. 108, 1
 promontoriis. 51, 12
 prompta. 51, 17
 promptior. 12, 6
 promptiore. 188, 13
 promptissimi. 181, 16
 promulgandi. 126, 12
 pronum. 190, 1
 pronuntiabat. 77, 2
 pronuntiabatur. 67, 2
 propagaret. 125, 11
 prepe. 2, 13 | 39, 17 | 46:
 7, 11 | 75, 12 | 81, 7 | 143,
 4 | 179, 16
 properaret. 139, 9
 properatum. 49, 14
 propitio. 114, 12
 propitiosque. 29, 5

proponere. 170, 9
 Proponidis. 107, 8
 proposita. 140, 15
 propter. 146, 5
 propugnaculis. 51, 16
 propugnantium. 115, 8
 prorogari. 122, 13
 prorsus. 10, 18 | 24, 2 | 80,
 16
 proscripterit. 170, 8
 proscriptissit. 144, 6
 proscriptio. 170, 4
 proscriptionis. 142, 1
 prosequemur. 120, 15
 prescriptum. 36, 10 | 108, 9
 prospera. 70, 14 | 153, 6
 prosperarum. 64, 9
 prosperorum. 162, 3
 prospectissent. 110, 5
 prospectit. 39, 18
 prospicere. 110, 3
 protectum. 57, 6
 protinus. 70, 7
 protraxit. 18, 8
 protulit. 60, 3
 provincia. 49, 7 | 109, 19 |
 130, 7 | 184, 13
 provinciae. 22, 3 | 106, 15 |
 114, 10
 provinciam. 62, 9 | 73, 7 | 81:
 16, 18 | 82, 1 | 89, 4 | 105,
 4 | 137, 1 | 154, 6 | 183:
 14, 16
 provinciarum. 81, 6 | 184, 5
 provincias. 97, 9 | 119, 2 |
 121, 9 | 152, 3 | 171, 8 |
 184, 14
 provocare. 9, 6 | 154, 19
 provocacionis. 18, 5
 provocatus. 82, 11
 provoluta. 179, 18
 provoluti. 95, 14
 prout. 10, 6 | 81, 9
 proximam. 158, 11
 proximas. 97, 9 | 102, 18
 proximis. 18, 17 | 151, 2 |
 173, 5 | 186, 20
 proximo. 5, 7 | 47, 4 | 106,
 2
 proximoque. 95, 10
 proximorum. 123, 11 | 158,
 8
 proximos. 70, 10 | 110, 13 |
 181, 12
 proximum. 96, 2
 Pseudophilippus. 75, 14
 Ptolemaeus. 111, 1 | 157, 14
 publica. 28, 5 | 97, 2 | 140,
 12
 publicae. 175, 1

publicæ.

VOCABULORUM.

publicè. 77, 10 | 81, 4
publici. 171, 7
publico. 56, 19
Publicola. 18, 3
publicum. 60, 7
publicus. 18, 10
Publicus. 111, 2 | 167, 2
Publius. 61, 5 | 81, 12 | 106,

5
pudebit. 63, 2 | 131, 8
pudendisque. 85, 1
pudet. 22, 4 | 135, 8
pudicitia. 17, 10
pudiciam. 45, 8 | 180, 1
pudor. 23, 1 | 60, 21 | 154, 8
pudore. 85, 15 | 162, 10
pudoremque. 135, 7
pudoris. 91, 9
pudit. 59, 3 | 65, 1
puella. 6, 3
puellæ. 158, 3
puellæque. 62, 10
puer. 56, 1 | 110, 9
pueris. 25, 5
puerorum. 68, 22
pueros. 62, 10

pugna. 6, 6 | 30, 3 | 37, 8 |
38, 3 | 51, 15 | 54, 2 | 86,
11 | 96: 10, 13 | 112: 3,
9 | 113, 3 | 152, 18

pugnabat. 62, 24
pugnae. 51, 18 | 70, 14 | 96,

1
pugnam. 34, 2
pugnando. 147, 13
pugnantem. 163, 9
pugnantium. 57, 15 | 58, 8 |
112, 3 | 162, 6

pugnare. 51, 5 | 60: 11, 13
pugnarent. 96, 12
pugnaret. 59, 1 | 60, 21

pugnari. 64, 22
pugnas. 88, 13
pugnatum. 22, 2 | 76, 9 | 95,
7 | 135, 15

pugnauerat. 31, 2 | 93, 12 |
156, 5

pulcher. 71, 3 | 87, 10 | 168,
8

pulcherrima. 32, 5 | 147, 14
pulcherrimo. 49, 3 | 146, 6
pulcherrimos. 74, 7

pulcherrimum. 15, 1
pulcherrimus. 32, 11
pulchra. 10, 3

pulchrior. 40, 3
pulchritudini. 60, 10
pulchritudinis. 62, 10

pulchritudo. 179, 18
pulchrum. 119, 4

pulso. 156, 1
pullos. 51, 5
pullum. 38, 6
pulsi. 5, 15 | 39, 4 | 135, 7
pulsis. 19, 1
pulsio. 4, 7 | 152, 2 | 154, 6
pulsus. 123, 11 | 145, 3 | 151,
10 | 157, 6

pulvere. 39, 19 | 58, 12 |
173, 3

pulverem. 74, 14
pulvis. 58, 10 | 96, 7
Punica. 81, 15 | 138, 11

Punicæ. 48, 19 | 51, 12 | 57,
13 | 61: 16, 17

Punicas. 61, 17
Punici. 49, 7 | 56, 22 | 57, 9
Punico. 49, 16 | 50, 11 | 52,
7 | 130, 6

Punicum. 55, 7
puniebant. 183, 3
punivit. 131, 13

puppe. 65, 16 | 179, 13
purpura. 40, 7 | 69, 17 |
139, 5

purpuram. 179, 12
purpuratum. 19, 11
purpurea. 132, 3 | 178, 9

purpureo. 179, 13
putabant. 115, 2
putabat. 72, 15

putant. 7, 3 | 163, 2
putantes. 110, 6
putasset. 183, 14

putem. 26, 11
Puteoli. 33, 1
putet. 1, 4

pyra. 186, 14
Pyrenæi. 186, 16
Pyrenæis. 62, 4

Pyrenæoque. 81, 4
Pyrenæum. 81, 11
Pyrrhi. 39, 7 | 70, 8 | 128,
13

Pyrrho. 38, 12 | 100, 1 |
140, 5

Pyrrhum. 36, 4
Pyrrhus. 37, 3
Pythio. 26, 3

quadragesimo. 108, 13
quadraginta. 58, 5 | 78, 16 |
84, 14 | 100, 2 | 115, 7 |
170, 5
quadriennii. 55, 7
quadriennio. 76, 7 | 189, 6
quadriennium. 39, 13
quadringentæ. 178, 14
quadruplici. 138, 8

quedam. 3, 5 | 8, 6 | 32, 9 |
42, 3 | 81, 1 | 106, 11 |
172, 3 | 181, 5

quarebant. 94, 3
quarebat. 68, 9 | 102, 21
quarendi. 110, 13

quarens. 56, 5
quarente. 158, 1
quarentetur. 52, 5

quareis. 33, 4
quareit. 113, 15
quareunt. 188, 19

quareffice. 183, 13
quaretu. 120, 2
qualis. 93, 12 | 115, 3

quales. 153, 11
quamquam. 29, 1 | 47, 12 |
103, 9 | 142, 9

quamvis. 10, 16 | 11, 7 | 13,
2 | 19, 3 | 31, 2 | 45, 6 |
60, 20 | 61, 7 | 65, 4 | 68,
21 | 72, 4 | 78, 3 | 92, 13 |

106, 5 | 111, 9 | 132, 12 |
144, 8 | 147, 9 | 154, 11 |
158, 7 | 172, 9 | 174, 14

quando. 43, 12 | 67, 11 | 68,
1

quandoque. 92, 14
quæta. 25, 10 | 79, 2 | 103,
4 | 139, 10 | 163, 3 | 165,
6

quantam. 17, 3
quantaque. 64, 13
quantas. 80, 7

quanti. 86, 3
quanto. 78, 17 | 164, 3 | 172,
14

quantoque. 161, 3
quantum. 84, 10 | 144, 2 |
161, 4

quantumque. 93, 12
quantus. 51, 7
quare. 2, 3

quartæ. 37, 15
quartam. 45, 1
quartum. 58, 3

quartus. 164, 2
quarum. 169, 3
quarundam. 89, 14

quas. 162, 16
quasi. 2: 6, 9, 11 | 3: 5, 6.
h 4 8 |

Q.

Quicumque. 122, 6
quadam. 16, 6 | 18, 16 |
53, 1 | 88, 15 | 92, 5 |
95, 15 | 101, 2 | 108, 2 |
177: 39, 16

INDEX

8 | 5, 10 | 9, 1 | 10, 13 | 13,
5 | 16, 5 | 17, 10 | 18, 15,
16 | 20, 8 | 21, 3, 11 | 23,
2 | 28, 8 | 31, 3 | 35, 1, 8
38, 8, 9 | 39, 2, 11 | 40,
9 | 42, 1, 5 | 47, 4 | 48:
12, 17 | 49, 16, 19 | 51,
16 | 52, 1, 7, 14 | 53, 1 |
56 | 16, 17 | 58, 11, 12 | 60,
1 | 64, 12 | 65, 3 | 67, 6 |
68, 5 | 73, 18 | 75, 9 | 76,
6 | 78, 2, 13, 15 | 79, 6,
8 | 80, 16 | 81, 15 | 85, 7 |
86, 9 | 88, 7 | 91, 11 | 94,
5, 6 | 96, 9, 12, 18 | 97,
11 | 100, 10, 14 | 101, 2,
16 | 102, 3, 7, 15 | 103, 5,
7 | 105, 10 | 107, 9 | 108,
11 | 112, 2 | 113, 19, 22 |
114, 12, 15 | 119, 12 | 121,
16 | 123, 4 | 126, 7 | 131:
3, 12 | 132, 5, 6 | 133, 2 |
135: 1, 14 | 136, 2 | 137,
8 | 139, 14 | 140, 1 | 144,
10 | 148, 4, 7 | 152, 12 |
153: 6, 13 | 156, 14 | 158,
19 | 161, 2 | 162, 7, 14,
18 | 167, 1 | 169, 6 | 171:
1, 15 | 176, 7, 9 | 177, 3,
17 | 178, 3, 6 | 180, 6 |
181, 5 | 182, 1 | 184, 19 |
187, 5 | 189, 8
quatenus, 12, 1 | 47, 5 | 79,
5 | 109, 13 | 178, 1 | 183,
12
quaternos, 95, 9
quatiebat, 64, 15 | 66, 2
quatiens, 83, 9
quatic, 70, 8
quatuor, 2, 12 | 12, 9 | 33,
12 | 34, 10 | 62, 5 | 84,
13 | 100, 1 | 140, 11 | 148,
15
quatuordecim, 84: 1, 15 |
162, 9
quatuor, 86, 12
quemadmodum, 28, 18 | 59,
10 | 67, 7
quemque, 118, 2
quendam, 2, 11 | 183, 18
quererantur, 113: 4, 14
querelæ, 93, 7
querelam, 36, 15
querens, 68, 7
quereretur, 38, 8 | 47, 9 | 93, 6
queri, 56, 9 | 57, 15, 116, 11
quia, 2, 4 | 5, 12 | 25, 7 |
31, 2 | 50, 16 | 71, 10 |
75, 14 | 77, 12 | 78, 12 |
80, 10 | 101, 16 | 105, 2 |

108, 4 | 122: 3, 4 | 125,
1 | 139, 3 | 152: 1, 7 |
187, 2 | 190, 14
quibuldam, 177, 9
quibusque, 18, 17
quicquam, 60, 4 | 68, 4 | 80,
14 | 109, 11
quicquid, 27, 17 | 70, 11 | 80,
8 | 108, 1 | 145, 12
quidam, 5, 9 | 38, 21 | 130,
9 | 159, 7
quiddam, 42, 3 | 54, 1
quidem, 10, 8 | 20: 3, 5 | 25,
1 | 27, 5 | 30, 9 | 36: 1,
11 | 45, 15 | 47, 11 | 48,
4 | 50, 10 | 43: 2, 8 | 56,
4 | 57, 3 | 59: 11, 16 | 61,
17 | 62, 11 | 66: 10, 11 |
69, 5 | 73, 14 | 75, 4 | 76,
13 | 81, 5 | 85: 11, 15 |
89, 4 | 91, 13 | 94, 9 | 98,
10 | 100: 4, 16 | 101, 11 |
103, 8 | 108: 14, 19 | 111,
4 | 113: 3, 18 | 117, 5 |
121: 2, 8 | 128, 10 | 132,
11 | 137: 12, 14 | 142, 4 |
146, 12 | 148: 4, 9 | 157,
13 | 158: 11, 16 | 168, 8 |
175, 6 | 176: 3, 6 | 179, 4 |
182, 1 | 184, 7 | 185, 5
quidve, 80, 6
quies, 40, 2 | 50, 2 | 137,
15 | 187, 5
quievêre, 149, 6
quievit, 160, 15
quin, 37, 3 | 59, 7 | 109, 14 |
131, 7 | 175, 1
quinam, 38, 20 | 161, 10
Quinctii, 45, 15
Quinctilii, 184, 17
Quinctius, 23, 8
Quincto, 144, 1 | 149, 9
Quinctum, 3, 1
Quinctumque, 59, 8
Quinctus, 140, 2
quindécim, 24, 1 | 187, 11
quingentæ, 139, 8
quingentesimum, 46, 8
quingentis, 46, 11
quinquaginta, 2, 13 | 3, 1 |
33, 9 | 82, 7 | 115, 8 |
174, 10 | 184, 7
quinque, 153, 3 | 162, 15
quinquennialibus, 66, 15
quippe, 5, 13 | 10, 3 | 11, 9 |
17, 13 | 18: 13, 17 | 19, 8 |
36, 8 | 37, 14 | 38, 13 | 50,
12 | 51, 15 | 52, 10 | 53, 7 |
55, 1 | 57: 14, 16 | 60, 10 |
62: 6, 10 | 65: 11, 14 |

67, 10 | 70: 1, 5, 13 | 73,
2 | 74: 8, 13 | 75, 12 | 76,
10 | 79, 3 | 83, 6 | 84, 6 | 12 |
85, 19 | 88, 2 | 89, 15 | 90,
4 | 95, 11 | 97: 1, 5 | 99:
3, 9 | 100, 7 | 101, 15 |
102: 12, 21 | 103: 5, 10 |
105, 5 | 106, 17 | 112: 3,
8 | 113: 1, 19 | 114, 2 | 115,
10 | 119, 1 | 124, 12 | 127,
6 | 132, 12 | 133, 4 | 139,
7 | 142, 2 | 148, 10 | 153,
6 | 154: 2, 11 | 155, 3
156, 7 | 157, 13 | 158, 15 |
159, 10 | 165, 3 | 166, 5 |
167, 11 | 174, 10 | 178, 2 |
179: 1, 10 | 180, 10 | 183,
2 | 184, 15 | 186: 5, 10
Quirinali, 29, 3
Quirinum, 7, 7
quicquam, 85, 11 | 86, 5
quique, 27, 15 | 110, 7 | 128,
2 | 150, 7
quisquis, 140, 14
quodam, 17, 10 | 18, 15 | 29,
2 | 31, 8 | 36, 7 | 42, 2 |
44, 4 | 45, 3 | 48, 7 | 51,
18 | 52, 12 | 57, 1 | 64,
7 | 65, 3 | 67, 6 | 72, 7 |
75, 9 | 83, 4 | 102, 15 |
106, 16 | 148, 7 | 160,
4
quodammodo, 47, 4 | 101,
15 | 130, 7
quoddam, 148, 9
quodque, 86, 4 | 167, 4
quomodocunque, 144, 10
quondam, 27, 2 | 33, 2 | 41,
5 | 43, 9 | 65, 4 | 89, 2 |
97, 8 | 120, 6 | 166, 4
quoniam, 150, 10
quos, 4, 10 | 9, 1 | 25, 5 |
38: 4, 20 | 64, 13 | 66,
9 | 72, 5 | 118, 13 | 122,
14 | 137, 13 | 140, 13 |
152, 14 | 162, 11 | 188,
14
quotidie, 48, 17
quoties, 184, 4

R.

R. Abie, 110, 2
rabiem, 33, 6 | 56, 11 |
87, 1 | 88, 7 | 136, 11 | 156,
5 | 183, 2

rabies.

VOCABULORUM.

rabies. 94, 12 | 148, 4
rabiesque. 163, 3
radiantur. 153, 6
radices. 134, 4
radicibus. 54, 11 | 95, 1
radia. 164, 10
rapere. 14, 7
rapidissimo. 185, 11
rapidissimus. 26, 7
rapido. 173, 1
rapiunt. 185, 8
rapta. 57, 2 | 117, 2 | 189, 8
raptae. 6, 8
raptaum. 101, 16
raptaque. 81, 13
rapti. 25, 2
rapto. 112, 5
raprum. 80, 7
rapuerit. 134, 5
rapuisset. 52, 7
rapuit. 100, 12 | 118, 2 | 152, 2 | 181, 8
rareque. 183, 10
rarum. 10, 6
rates. 52, 3 | 110, 4 | 153, 11
rareque. 135, 10
rati. 36, 13
ratio. 16, 7 | 151, 2
ratione. 17, 1
rationes. 186, 12
ranus. 103, 1 | 173, 5
Raudium. 96, 3
Ravennae. 115, 1
re. 47, 11 | 64, 5 | 121, 2 | 172, 15 | 179, 9
rebellabant. 97, 8 | 127, 9
rebellandi. 188, 11
rebellando. 186, 19
rebellandum. 77, 2
rebellantium. 77, 13
rebellea. 103, 16
rebus. 61, 1 | 78, 16 | 92, 9 | 174, 7 | 178, 3
recaluerit. 158, 12
recentem. 102, 9
recentem. 92, 3 | 123, 7
recentesque. 149, 10
recepissent. 72, 5 | 163, 4
recepisset. 123, 11 | 160, 5
recepit. 28, 5 | 63, 6 | 74, 5 | 89, 9 | 101, 12
recepta. 110, 14 | 143, 14 | 153, 2 | 175, 17
receptor. 113, 2
recepto. 15, 2
receptus. 125, 4 | 158, 13
recessere. 94, 13
recessit. 145, 4
recessu. 106, 12

recessum. 29, 6
recessus. 108, 1
recipere. 121, 5
reciperentur. 11, 6
reciperetur. 38, 17 | 50, 13
recipiebant. 112, 12 | 181, 12 | 188, 14
recipiendam. 154, 6
recipiendum. 52, 7
recipientes. 173, 1
recipit. 180, 4 | 186, 7
reciprocantibus. 68, 18
recisa. 185, 12
reciso. 19, 9
recisum. 118, 4 | 170, 10
recocto. 134, 10
recondunt. 28, 1
recordatio. 72, 13
recte. 148, 8
rectores. 186, 8
recuperatum. 186, 9
recuperaverit. 89, 6
recuperavit. 62, 5 | 108, 12
recursus. 179, 6
redactis. 43, 12
redacto. 86, 4
redactum. 31, 11
redderentur. 102, 10
reddidit. 22, 11 | 66, 13 | 108, 12
reddita. 3, 8
redegerunt. 18, 17
redegiſſe. 39, 15
redegit. 9, 2 | 35, 12 | 109, 4 | 116, 5 | 169, 3
redeuntis. 60, 11
redibant. 121, 10
redierat. 62, 17 | 166, 2
rediisse. 10, 19 | 43, 11 | 166, 1
rediit. 23, 13 | 29, 5 | 109, 11 | 152, 17 | 166, 12
redimita. 132, 4
redire. 186, 2
redirent. 111, 13
rediret. 48, 16 | 138, 6
redit. 138, 1 | 170, 4
reditu. 50, 14
reditur. 132, 1
reducebat. 19, 3
reduci. 121, 14
redundaret. 126, 15
reduxit. 76, 4
referebat. 168, 10
referre. 141, 1
referrentur. 14, 3
referretur. 38, 3 | 79, 10 | 129, 3 | 137, 14
refert. 35, 5
reficiebat. 178, 4
refraſſis. 131, 4

refugerunt. 135, 8
regere. 1, 1 | 6, 1 | 25, 13 | 38, 12, 25 | 39, 8 | 54, 8, 9 | 65, 5 | 75, 5 | 76, 1, 6 | 82, 11 | 101, 12 | 112, 19 | 117, 3 | 176, 4 | 186, 7 | 189, 12
regebat. 111, 1
regem. 14, 9 | 17, 11 | 19, 10 | 36, 4 | 37, 9 | 48, 2 | 67, 5 | 68, 6 | 69, 1, 12 | 74, 4, 10 | 91, 4, 15 | 92, 2, 7, 10 | 100, 13 | 102, 8, 16 | 104, 1 | 118, 4 | 124, 14 | 166, 9 | 171, 1 | 176, 16
regemque. 73, 10 | 103, 3 | 142, 10
regente. 121, 9
regere. 128, 5
regeret. 4, 11
regeretur. 167, 2
reges. 65, 11 | 103, 1
regi. 20, 4 | 39, 5 | 73, 16 | 76, 16 | 100, 18 | 160, 7
regia. 69, 6 | 158, 7
regia. 45, 14
regiam. 70, 7 | 75, 15 | 160, 6
regibus. 2, 12 | 16, 4, 6 | 17, 15 | 18, 8 | 19, 1 | 76, 1 | 89, 7 | 114, 9
regii. 89, 7
regius. 88, 16 | 117, 5 | 131, 5
Regilli. 21, 4
Regillo. 69, 8
regina. 13, 5 | 178, 10 | 179, 13, 17
reginam. 79, 1
regio. 44, 4 | 68, 11 | 75, 16 | 160, 9 | 175, 8 | 178, 3
regio. 177, 9
regiones. 39, 14
regionibus. 33, 3 | 62, 16
regionis. 41, 1 | 188, 16
regionum. 73, 4 | 99, 7
regis. 4, 5 | 13, 5 | 14, 1 | 16, 1 | 20, 3, 7 | 21, 3 | 39, 7 | 65, 9 | 68, 4 | 71, 8 | 72, 9 | 89, 13 | 91, 14 | 101, 8 | 106, 1 | 111, 3 | 112, 17 | 117, 12 | 118, 14 | 119, 11 | 154, 7 | 157, 9 | 158, 2, 4, 17 | 183, 4
regium. 18, 2 | 75, 15 | 132, 3
regius. 101, 1
regna. 88, 16 | 111, 2
regnabat. 4, 7
regnante. 54, 13
regnare.

INDEX

- regnare. 103, 19 | 105, 1
regnaret. 119, 15
regni. 70, 3 | 90, 8 | 102, 1,
17 | 158, 2 | 165, 2 | 180,
2
regni. 91, 15
regno. 65, 5 | 105, 1 | 121,
10 | 158, 20 | 171, 2
regnum. 9, 5 | 11, 8 | 13, 5 |
14, 6 | 16, 8 | 75, 12 | 90,
10, 14 | 123, 2 | 147, 1 |
158, 6
regnumque. 66, 11
regressi. 27, 15
Reguli. 50, 18
Regulo. 49, 10 | 76, 4
Regulus. 49, 20
régum. 14, 5 | 39, 6 | 44, 6 |
56, 20 | 68, 15 | 74, 1 |
92, 10 | 128, 5 | 155, 16 |
180, 4
regytravit. 149, 5
rei. 6, 3 | 47, 12 | 77, 9 | 84,
7 | 114, 4 | 115, 3 | 145,
8 | 154, 19 | 170, 7 | 173,
3
reipublice. 6: 11, 13 | 16,
7 | 60, 14 | 100, 9 | 120:
1, 13 | 121, 13 | 144: 5,
10 | 169: 5, 9 | 171, 6
relatum. 117, 17
relatumque. 112, 17
relatus. 13, 7
relicta. 62, 23 | 154, 13 | 176,
7
relicta. 38, 22 | 88, 16
relictaque. 50, 13
relictas. 121, 15
relicti. 99, 5
relictis. 4, 3 | 6, 9 | 43, 3 |
72, 5
relicto. 158, 11 | 171, 11
relictum. 24, 3
relictus. 117, 8
religata. 109, 1
religatum. 10, 15
religavit. 131, 13
religio. 28, 5 | 56, 7
religione. 9, 3 | 73, 18
religionem. 8, 2
religionis. 29, 4
religiosissimi. 27, 17
religiosus. 16, 8
reliqua. 87, 11 | 111, 7 | 156,
14 | 164, 5 | 177, 13 | 180,
8
reliquae. 177, 2
reliquere. 60, 5
reliquerit. 53, 8
reliqui. 34, 8 | 189, 1
reliquiz. 26, 5 | 71, 11 | 118,
2
reliquias. 30, 5 | 89, 13 | 103,
16 | 131, 13 | 159: 7, 8 |
188, 7
reliquiis. 123, 13 | 174, 1
reliquisse. 73, 6 | 126, 11
reliquisset. 63, 6 | 166, 3
reliquit. 87, 7 | 89, 2 | 161, 2
reluctantibus. 117, 16
rem. 12, 3 | 105, 2 | 122, 6 |
146, 7
remeare. 25, 13
remigarent. 94, 3
remis. 52, 1
remississet. 25, 5
remisit. 39, 8
remisique. 49, 14 | 108, 6
remittere. 151, 6
Remo. 4, 2
remorum. 179, 1
remos. 48, 10
removerent. 85, 6
removit. 108, 10
rempublicam. 119, 12 | 126,
2 | 145, 12
remuneratus. 104, 3
Remus. 4, 12 | 5, 4
renascuntur. 39, 3
renovabat. 105, 2
renuntiaret. 173, 4
renuntiavit. 29, 5
reos. 126, 8
reparando. 39, 1
repente. 7, 2 | 17, 11 | 34,
8 | 100, 10 | 153, 9 | 156,
10 | 176, 7
reperculsi. 96, 9
reperta. 108, 9
repertos. 4, 4
repertum. 15, 10 | 158, 18
repertus. 147, 14 | 156, 5
reperebat. 101, 17
repetere. 67, 1
repetit. 166, 6
repetitio. 144, 9
reponit. 4, 9
reportata. 26, 1
reportatum. 118, 4
reportavit. 6, 2 | 109, 12
reposebat. 68, 14 | 78, 5 |
158, 2
reposens. 138, 4
reposcere. 127, 3
reposuerunt. 34, 4
repressit. 4, 3
republica. 41, 6 | 150, 6 |
170, 4 | 171, 11
repudiavit. 39, 9
repugnat. 187, 10
repulsi. 19, 5 | 98, 9 | 101,
3 | 183, 7
repulsi. 94, 7
repulsus. 101, 14
repurgare. 182, 4
requies. 55, 7
requiescere. 144, 10
requiratur. 33, 11
requirante. 160, 4
rerum. 58, 7 | 64, 9 | 80, 2 |
118, 16 | 126, 4 | 127, 2 |
144, 3 | 149, 1 | 158, 18 |
166, 12
rerumque. 2, 5
res. 1, 5 | 5, 11 | 6, 9 | 15,
7 | 16, 9 | 25, 10 | 63, 7 |
83, 8 | 89, 14 | 97, 1 | 101,
15 | 109, 8 | 111, 5 | 119,
9 | 143, 1 | 156, 15 | 177,
6 | 185, 9 | 187, 18
resciderunt. 77, 15
rescidit. 161, 1
rescindere. 144, 4
rescinderentur. 144, 11
resciso. 112, 1
reserata. 129, 1
reservavit. 137, 11 | 163, 11
residuum. 98, 1
resignaret. 173, 7
resiliabant. 180, 11
resiluerunt. 106, 13
resistebant. 181, 15
resistebat. 78, 3
resistendi. 102, 4
resistentem. 69, 5 | 168, 4
resistentes. 89, 8
resistere. 143, 1 | 162, 11
resisteret. 126, 9
respectans. 174, 12
respectu. 162, 3
resperxit. 139, 2
respexit. 113, 21 | 142, 10 |
149, 4
respicere. 61, 2
respirare. 59, 17
respiraverat. 131, 15
respondere. 28, 14
respondit. 12, 3 | 15, 5 | 117,
6 | 160, 4
responsum. 182, 8
responsurum. 117, 6
respublica. 14, 1 | 17, 5 | 78,
5 | 121, 10
restabant. 111: 7, 8
restaret. 49, 10
restincturum. 146, 11
restitire. 15, 7
restituisse. 63, 2
restituit. 61, 6 | 100, 2
restituerit. 62, 11
restitui.

VOCABULORUM

restitui. 158, 6
 restituit. 38, 13 | 112, 6
 restitutam. 29, 15 | 171, 2
 restituit. 29, 16 | 137, 12
 retinebant. 44, 4
 retinebat. 89, 5
 retinere. 184, 14
 retinere. 82, 2 | 95, 16 | 150, 5
 retinuit. 74, 2
 retro. 145, 3 | 162, 9 | 176, 16
 retrorsum. 184, 3
 retulerat. 82, 12
 retulere. 182, 9
 retulerunt. 118, 3
 retulit. 30, 4 | 72, 11
 reuectus. 114, 11
 reuelatum. 160, 15
 reuerabantur. 189, 2
 reuerentia. 176, 3
 reuerentior. 74, 4
 reuerentius. 190, 5
 reuererunt. 74, 7
 reuerso. 50, 19
 reuersumque. 149, 1
 reuersus. 114, 7
 reuertemur. 88, 13
 revirefcit. 3, 9
 revivifcentis. 60, 12
 revivifcunt. 101, 18
 reum. 146, 10
 revocanda. 47, 7
 revocandis. 18, 8 | 137, 13
 revocante. 144, 6
 revocata. 43, 8
 revocatis. 168, 6
 revomebant. 179, 12
 revomere. 71, 3
 reus. 91, 2
 revulsam. 47, 5
 rex. 6: 2, 11 | 19, 12 | 12, 2 | 19, 2 | 20, 5 | 38: 2, 13 | 65, 7 | 66: 1, 3, 9 | 68: 10, 11 | 69: 7, 14 | 71, 4 | 89, 1 | 90: 4, 6, 18 | 93, 11 | 95, 9 | 96, 17 | 99, 8 | 101, 15 | 102, 10 | 111, 4 | 116, 5 | 157, 14 | 159: 1, 12 | 175, 16 | 178, 10 | 186, 10
 Rhea. 3, 11
 Rheni. 184, 7 | 185, 19
 Rheno. 183, 12
 Rhenum. 111, 11 | 113: 1, 15, 19 | 188, 20
 Rhenus. 113: 1, 17 | 163, 13
 Rhodani. 112, 1
 Rhodanum. 111, 11

Rhodanus. 93, 9 | 163, 13
 Rhodii. 66, 1 | 70, 9
 Rhodius. 69, 8
 Rhodiorum. 106, 17
 Rhodo. 100, 19
 Rhodopen. 98, 11
 rictum. 118, 5
 ripa. 185, 19
 ripam. 113, 17 | 179, 12 | 183, 7 | 184, 7
 ripas. 181, 12 | 183, 4
 ritu. 141, 2 | 187, 4
 rixa. 112, 8
 rixantium. 132, 13
 robora. 103, 2
 robore. 19, 8
 robur. 46, 9 | 82, 5 | 95: 6, 20 | 98, 5 | 128, 1 | 148: 12, 15
 robusta. 3, 5
 robustissima. 24, 9
 robustus. 46, 9
 rogandis. 124, 7
 rogationis. 122, 7 | 126, 16
 rogavit. 12, 2
 rogo. 144, 3
 rogam. 56, 11 | 135, 1
 Roma. 7, 8 | 27, 10 | 40, 3 | 59: 8, 13 | 97, 5 | 128, 6 | 149, 11
 Romae. 63, 9 | 74, 13 | 75, 8 | 170, 9
 Romam. 10, 18 | 33, 2 | 62, 19 | 90, 12 | 100, 21 | 102, 4
 Romanque. 27, 8
 Romana. 19, 6 | 26, 12 | 27, 12 | 38: 14, 18 | 51, 17 | 54, 8 | 81, 11 | 89, 16 | 104, 6 | 113, 17 | 135, 5 | 143, 1 | 145, 9 | 149, 10 | 187, 9
 Romanæ. 50, 6 | 100, 16 | 161, 16 | 167, 6 | 183, 10
 Romanæque. 102, 10
 Romanam. 30, 7 | 36, 13 | 111, 5 | 143, 12
 Romani. 16, 5 | 34, 8 | 36, 14 | 38, 19 | 42, 1 | 49, 7 | 60, 23 | 63, 7 | 65, 5 | 89, 10 | 90, 15 | 91, 9 | 111, 6 | 113, 12 | 118, 8 | 120, 14 | 125, 13 | 129, 5 | 136, 1 | 152, 2 | 175, 4 | 177: 5, 7 | 182, 9
 Romanis. 2, 5 | 38: 24, 25 | 56, 7 | 57, 1 | 58, 11 | 68, 5 | 79: 5, 10 | 81, 5 | 103, 6 | 113: 7, 22 | 176, 1 | 183, 1

Romanique. 50, 9
 Romano. 26, 9 | 64, 17 | 68, 9 | 119, 7 | 127, 3 | 142: 5, 8 | 187, 12
 Romanoque. 160, 9
 Romanorum. 81, 19 | 85, 4 | 112, 4 | 130, 7 | 188, 3
 Romanos. 56, 3 | 60, 22 | 62, 15 | 68: 7, 12 | 79, 11 | 91, 1 | 110, 10 | 143, 10
 Romanus. 2, 9 | 5, 11 | 39, 12 | 75, 5 | 90: 5, 9 | 125, 12 | 135, 7 | 148, 1 | 167, 3 | 178, 5 | 189, 2
 Romanus. 1, 1 | 13, 7 | 16, 1 | 17, 9 | 18, 11 | 26, 4 | 27, 6 | 32, 4 | 33, 4 | 34, 5 | 40, 8 | 46: 4, 7 | 47, 9 | 50, 17 | 51, 13 | 53, 1 | 60, 1 | 62, 13 | 64, 9 | 65, 13 | 69, 1 | 70, 6 | 74: 8, 12 | 73, 8 | 75, 16 | 76, 5 | 77, 6 | 78, 10 | 85, 15 | 87, 10 | 88, 14 | 89: 3, 4 | 92, 12 | 93: 1, 16 | 94, 7 | 95, 7 | 96, 21 | 105: 3, 8 | 116, 10 | 119, 13 | 127, 7 | 155, 14 | 166, 1 | 178, 6
 Romuli. 29, 12
 Romulo. 1, 1 | 8, 1 | 16, 7
 Romulum. 7, 6 | 54, 10
 Romulus. 3, 10 | 4, 8 | 6, 6 | 83, 14 | 190, 4
 rofia. 68, 21
 rostra. 48, 11 | 52, 2 | 108, 6 | 110, 11 | 112, 9 | 122, 7
 rostrata. 23, 5
 rostris. 122, 10 | 138, 12 | 165, 2 | 170: 9, 11 | 179, 8
 rubigine. 185, 2
 rubiginem. 52, 12
 rubrum. 105, 6
 rudes. 112, 8 | 159, 16
 rudis. 47, 13
 ruebat. 159, 2
 ruentem. 101, 2
 ruentis. 48, 1
 ruent. 86, 8
 Rufinum. 39, 10
 ruina. 36, 4 | 71, 7 | 95, 14 | 102, 19 | 146, 12 | 156, 13
 ruinae. 155, 16
 ruinam. 72, 12 | 79, 7
 ruinas. 33, 10
 ruinis. 38, 1
 rumor. 97, 3
 rumpere. 152, 9
 rupe.

INDEX

rupe. 28, 19
rupta. 151, 1
ruptis. 86, 16
rupto. 33, 8 | 56, 6 | 105, 9
ruptorem. 10, 15
rurfus. 10, 19 | 23, 13 | 38,
6 | 61, 16 | 72, 13 | 101,
13 | 102, 1 | 113, 20 | 114,
8 | 120, 2 | 161, 3 | 176,
3 | 177, 6
rustici. 23, 12
Rutilii. 126, 3 | 129, 2

S.

Sabaeorum. 179, 11
Sabino. 112, 19 | 130, 2
Sabitorum. 31, 7 | 40, 5
Sabinoſque. 127, 7
Sabinis. 6, 2 | 8, 1
ſacer. 12, 5
ſacerdos. 3, 11
ſacerdotia. 8, 4
ſacerdotio. 28, 2
ſacerdotium. 96, 14
ſacta. 8, 2 | 28, 3 | 30, 4 |
128, 8
ſacram. 110, 15
ſacramento. 92, 1 | 183, 20
ſacramentum. 90, 2 | 111, 12 |
128, 11 | 159, 9
ſacratis. 33, 7
ſacrilegii. 83, 4
ſacriportum. 140: 6, 10
ſactia. 101, 7
ſacroſancto. 89, 16
ſacroſanctum. 123, 13
ſacrum. 29, 3 | 43, 6
ſaeculi. 87, 11 | 119, 11 | 136,
6 | 166, 5
ſaeculo. 94, 11
ſaeculum. 3, 5 | 79, 6 | 175,
3 | 190, 2
ſaepe. 54, 3
ſaeve. 109, 6
ſaeuiebat. 132, 7
ſaeuientibus. 6, 7 | 43, 6 | 98,
1 | 136, 12
ſaeuora. 185, 5
ſaeuire. 52, 6 | 85, 13
ſaeuient. 161, 14
ſaeuaret. 65, 10
ſaeuiſſimi. 98, 4
ſaevitia. 100, 14 | 136, 9 |
138, 5 | 139, 10
ſaevitiam. 14, 12 | 184, 18
ſaevium. 91, 13 | 93, 2 | 99,

3 | 137, 10
ſaevitur. 138, 11
ſaeuius. 84, 15 | 138, 10
ſagittarum. 175, 16
ſagittis. 66, 4 | 176, 12
ſagittisque. 72, 6
Saguntino. 57, 1
Saguntiorum. 56, 18
Saguntus. 56, 2
Salamina. 69, 10
Salentini. 41, 1
ſalierunt. 113, 12
Salinſtore. 63, 16
Salios. 8, 4
Salmacidis. 177, 10
Salondicus. 83, 8
ſaltem. 21, 2 | 61, 14 | 62,
12 | 110, 3 | 121, 9 | 136, 4
ſaltibus. 33, 6 | 181, 11
ſaltu. 5, 4 | 95, 10
ſaltum. 33, 14 | 48, 22 | 184,
9
ſaltus. 22, 7 | 34, 10 | 60,
16 | 113, 16
ſaltum. 98, 12
ſalva. 25, 6
ſalvi. 77, 8
ſalutanti. 139, 4
ſalutare. 60, 14 | 155, 11
ſalutarer. 14, 9
ſalure. 176, 14
ſalutis. 91, 8 | 123, 1
ſalvus. 166, 1
Salvi. 53, 6 | 93, 5
ſamnio. 33, 11
ſammites. 32, 2 | 33, 4 | 129,
7
ſamnitico. 39, 9
ſamniticum. 32, 4
ſamnitium. 34, 17
ſamnitum. 40, 5 | 140, 4
ſamnium. 33, 11 | 60, 15 |
128, 4
ſamon. 89, 8
ſamothracen. 73, 18
ſancti. 118, 10
ſanctitatem. 62, 9
ſanctiſſimarum. 173, 11
ſanctius. 32, 3
ſanctum. 152, 1
ſanctus. 25, 6 | 87, 10
ſane. 52, 7 | 68, 3 | 139, 9 |
162, 2
ſanguine. 5: 2, 6 | 39, 3 |
49, 6 | 71, 3 | 75, 2 | 80,
4 | 86, 1 | 139, 15 | 151,
12 | 160, 9 | 165, 11 | 181,
10
ſanguinem. 43, 12 | 98, 1 |
127, 8

ſanguini. 29, 10 | 31, 6 | 45,
3 | 89, 7 | 92, 7 | 95, 8 |
148, 12 | 161, 2
ſanguis. 126, 15 | 146, 4
ſanxiſſent. 157, 6
ſapiens. 25, 6
ſapiente. 160, 12
ſapienter. 33, 17
ſapientia. 60, 8: 166, 12
ſapientiam. 38, 19
ſapientia. 43, 8
ſapientiſſimus. 173, 8
ſapientiſſimus. 6, 11
ſarcinae. 86, 2
ſarcinae. 102, 11
ſardiniae. 65, 14
ſardiniam. 49, 7 | 61: 4, 11 |
145, 4 | 152, 4
ſardiniamque. 52, 3 | 174,
2
ſarmatae. 180, 13 | 183, 8 |
189, 3
ſarmatas. 99, 1
ſatellitum. 124, 12
ſatellites. 146, 3
ſatellitibus. 38, 2 | 124, 14
ſatiarent. 149, 8
ſatiaretur. 59, 1
ſatia. 24, 6 | 28, 6 | 36, 15 |
43, 8 | 45, 5 | 63, 8 | 68,
11 | 135, 5 | 142, 10 |
159, 10 | 164, 6 | 182,
14 | 183, 9
ſatiſfecit. 186, 15
ſatius. 119, 6
ſatricum. 22, 3
ſaturninus. 124, 1
ſauciaque. 144, 10
ſaucio. 40, 1 | 163, 8
ſaucium. 92, 2
ſaucius. 38, 2 | 57, 5 | 168,
9 | 181, 9
ſavo. 181, 11
ſaxa. 137, 5 | 175, 8
ſaxeas. 93, 14
ſaxeo. 92, 5
ſaxiſque. 125, 5 | 158, 13
ſaxorumque. 110, 6
ſcaeva. 155, 5
ſcaevola. 19, 10 | 140, 3
ſcalis. 26, 1
ſcaure. 90, 15
ſcaurum. 126, 8
ſclera. 88: 9, 12 | 90, 16 |
170, 12
ſclerato. 24, 7
ſclere. 14, 8 | 86, 17 | 103,
15 | 118, 11 | 127, 12 | 143,
3 | 147, 8 | 173, 11
ſcleri. 136, 5

ſcleris.

VOCABULORUM

5/45 5, 8	felicitas. 146, 8	securitatis. 175, 1	136, 10 137, 8, 13
	felicitum. 175, 7	securum. 73, 10	139: 4, 15 140, 16 146,
4	felus. 55, 1 90, 10 157,	secus. 184, 18	2 148, 10 151: 1, 16
	14	fedecim. 155, 1 177, 13	155, 16 165, 9 169, 2
	fenico. 76, 1	fedem. 15, 11	184, 13
	fenas. 20, 1 63, 12 80, 8	fedentem. 165, 9	fenechus. 3, 8
	fenbat. 25, 6 183, 12	fedentes. 28, 12	fenes. 6, 13 28, 13
2	fenicet. 52, 13 78, 7 139,	federe. 155, 6	fenior. 33, 17
	3 190, 6	federet. 77, 1	fenioribus. 60, 9
	Scipio. 57, 7 62, 1 64, 23	federunt. 72, 2	fenis. 179, 1
	77, 2 81, 16 82, 10	fedes. 62, 17 111, 12 112,	Senones. 26, 12 137, 7
	86, 7 159, 11 160, 3	2 121, 15	180, 15
	Scipione. 49, 6 57, 5 64,	fedibus. 6, 9 27, 4 43, 3	Senonum. 26, 8 29, 18
	11 69, 11 85, 16 123,	72, 5	fenos. 179, 5
	3 139, 6	feditione. 119, 15	fenosque. 95, 9
11	Scipionem. 78, 4	feditionem. 42, 5	fenere. 93, 5
	Scipiones. 61, 15 81, 12	feditionibus. 44, 11	fenferit. 64, 4
174,	Scipionibus. 81, 8	feditionibus. 45, 7 130, 7	fenfissent. 43, 12 112, 9
8	Scipionis. 64, 23 139, 13	feditionum. 121, 1	fenfu. 40, 10
	Scipionum. 78, 4	feditque. 77, 11	fenfum. 173, 3
	scire. 26, 11	Segestem. 185, 7	fenfus. 162, 8
	sciret. 59, 10	Segidenfes. 85, 3	sententia. 67, 3 77, 11
	sciffet. 59, 10	Segifamam. 187, 3	sententiam. 90, 13 147, 8
4	scopulis. 110, 3 186, 16	segnius. 94, 15	sentiebant. 189, 1
	scopulo. 157, 7	Segoviam. 143, 7	sentina. 119, 12
	scopulus. 174, 16	sejunctione. 43, 11	sentirent. 39, 5 52, 13
	scordam. 55, 6	Seleucis. 177, 6	separatim. 88, 10
5/58, 0 32,	Scordisci. 98, 4	sellis. 27, 16	separatos. 120, 14
	scorta. 86, 2	femel. 30, 1 48, 22 56,	sepelitu. 140, 4
	scortum. 146, 8	21 72, 15 76, 13 106,	sepfit. 53, 7
	scribarum. 60, 6	16 113, 17 160, 16	septem. 16, 6 79, 3 99, 8
	scriberentur. 113, 9	164, 6	100, 1
	scriberet. 74, 2	fementis. 23, 1	septentrione. 93, 2 116, 9
	scripserit. 49, 5	femet. 88, 8	septentrionem. 99, 6 102,
	scuta. 113, 12	femicrudas. 86, 10	19 103, 19 180, 11
	scutis. 113, 11 177, 4	femignacam. 37, 3	185, 19 188, 20
	scuto. 112, 6 155, 6	femina. 72, 2	septentrionis. 93, 4 100,
	scutum. 60, 15 181, 7	feminarium. 62, 3	12
	Scythae. 189, 3	femiruta. 78, 9	septemne. 174, 11
	Scythicum. 103, 19	femita. 31, 6	septima. 4, 7 139, 5
	secare. 12, 4	femper. 30, 9 58, 10 124,	Septimii. 157, 9
	secessit. 42, 6	3 129, 5 143: 2, 5 149,	septingentesimo. 189, 10
	secetra. 8, 6	14 168, 12 174, 6	septingentos. 1, 2
	sectae. 118, 11	Sempronio. 57, 9 60, 19	septuaginta. 140, 10
	rector. 63, 11	senatorum. 170, 5	sepulcra. 65, 10 180, 3
	secuit. 12, 5	senatu. 7, 3 43, 2 91, 2	sepulcrum. 141, 3
	secum. 28, 2 162, 14 172,	119, 6 120, 1 121: 8,	Sequanofque. 114, 14
	3 174: 3, 5	11 140, 1 145, 3 146,	seque. 38, 14 87, 2 146,
	secunda. 42, 1 57, 9 119,	9 147, 6 149, 7 190,	11 187, 14
	15 123, 9	4	sequebantur. 40, 10 131,
	secundam. 38, 10 44, 1 45,	senani. 45, 6 65, 10 187,	10 153, 4
	5	19	sequebatur. 91, 16 176, 9
	secundo. 76, 12	senatuique. 125, 3	sequens. 2, 15 53, 12 74,
	secundum. 58, 12 94, 9	senatum. 14, 11 39, 6 90:	9 78, 1 91, 5 103, 17
	133, 2	9, 13 94, 4 124, 8	112, 13
	secundas. 167, 10 182, 2	126: 5, 7 145, 10	sequentes. 88, 1 102, 11
	secures. 55, 5	Senatum. 7, 1 11, 10 35,	sequentis. 166, 5
	securi. 18, 9 49, 13 55,	2 38, 19 39, 3 60, 3	sequeuntur. 20, 9 154, 9
	3	77, 4 123, 12 124, 15	157, 3
	securitas. 185, 7	125, 8 126, 2 128, 4	sequi.

M U I N D E X

- sequi. 10, 6 | 60, 20 | 152, 3 | 163, 2
 sequitur. 36, 1
 sequuntur. 46, 13 | 70, 13 | 72, 12
 sequuta. 4, 3 | 52, 7 | 62, 13 | 70, 8 | 75, 7 | 80, 13 | 177, 1
 sequutae. 65, 1
 sequutaeque. 6, 9 | 161, 1
 sequuti. 72, 1
 sequutis. 147, 8
 sequuto. 181, 8
 sequutumque. 118, 15
 sequutus. 58, 1 | 60, 5 | 64, 24 | 96, 5 | 103, 18 | 113, 20 | 114, 9 | 179, 14 | 185, 10
 Seres. 189, 4
 sericeisque. 115, 12
 sericique. 68, 19
 series. 81, 10
 serpens. 49, 19
 serpente. 49, 7
 serpentibus. 180, 6
 serpentum. 25, 8
 serpsit. 70, 10
 sertorianum. 142, 1
 Sertorio. 143, 11
 Sertorius. 100, 9 | 138, 9
 serva. 13, 2
 servabat. 160, 11
 servandam. 77, 3
 servare. 182, 6
 servarique. 180, 2
 servarum. 141, 4
 servavit. 23, 10
 servi. 133, 5
 servile. 130, 1
 servili. 60, 21 | 139, 6 | 131, 15
 servilia. 88, 5 | 120, 3
 servilibus. 85, 10
 Servili. 132, 7
 servilia. 137, 10
 serviliter. 48, 6
 servilium. 133, 1
 Servilius. 46, 1 | 126, 5 | 106, 5
 Servio. 14, 6 | 17, 4
 servire. 82, 4
 serviret. 21, 2
 servis. 131, 14 | 132, 1
 servisque. 133, 8
 servitia. 60, 2 | 138, 3
 servitute. 60, 22 | 70, 3
 servitutum. 44, 7 | 166, 10
 servitutis. 180, 10 | 186, 7
 Servius. 13, 1
 fervorum. 130, 1
 servos. 41, 5 | 131, 1 | 132, 6
 servus. 75, 13
 sese. 27, 16 | 71, 5 | 86, 6 | 9 | 149, 8 | 152, 11 | 160, 5
 seu. 54, 11 | 158, 12
 severisque. 190, 2
 sex. 4, 12 | 23, 5 | 28, 16 | 101, 5 | 174, 11
 sexaginta. 48, 6 | 96, 3 | 131, 4
 sexagesimum. 48, 5
 sexies. 33, 8
 Sextias. 95, 2
 Sextum. 163, 10
 Sextus. 166, 6
 sexus. 20, 3
 fibilare. 185, 14
 fibyllinis. 147, 1
 Sicambri. 184, 3
 Sicambros. 183, 19
 Sicilia. 49, 6 | 61, 5 | 119, 7
 Siciliae. 47, 8 | 65, 14 | 103, 11
 Siciliam. 36, 10 | 47, 10 | 50, 19 | 52, 3 | 61, 4 | 87, 15 | 130, 5 | 135, 9 | 152, 4 | 174, 1
 Sicorim. 152, 14
 Siculo. 107, 3 | 174, 4
 sicut. 2, 3 | 27, 15 | 53, 12 | 71, 11 | 87, 15 | 114, 1
 sidera. 68, 1 | 167, 5
 sideribus. 136, 7
 siderum. 8, 8
 signa. 34, 10 | 40, 8 | 42, 11 | 64, 1, 21 | 74, 9 | 81, 11 | 83, 3 | 104, 7 | 117, 2 | 12 | 126, 6 | 128, 13 | 139, 14 | 146, 13 | 151, 10 | 159, 15 | 171, 14 | 185, 15 | 189, 8
 signata. 24, 7
 signifer. 185, 16
 signiferi. 145, 2
 signifero. 168, 9
 significent. 167, 5
 signis. 44, 9 | 57, 16 | 64, 4 | 19 | 105, 7 | 128, 2 | 132, 2 | 147, 10 | 155, 17 | 182, 17
 signo. 117, 15 | 138, 10 | 156, 10
 signorum. 80, 6
 signum. 21, 5 | 108, 7 | 172, 2 | 174, 6
 Silani. 94, 4
 Silanus. 94, 9
 silentio. 182, 8
 silentium. 162, 7
 Sillace. 117, 12
 silva. 48, 6 | 95, 17 | 160, 1
 silvarum. 98, 5
 silvas. 47, 2 | 112, 13 | 113, 20 | 114, 9 | 183, 10 | 185, 10
 silvestris. 110, 2
 silvestribus. 53, 3
 simile. 54, 1 | 98, 7
 similes. 93, 7
 simili. 30, 3
 similior. 55, 10
 similis. 56, 17 | 83, 9 | 162, 11
 similiter. 90, 14
 similitudine. 75, 14
 similitudinem. 51, 18
 simul. 28, 2 | 34, 9 | 37, 2 | 62, 24 | 80, 15 | 88, 9 | 100, 10 | 114, 14 | 145, 8 | 155, 9 | 158, 14 | 160, 9 | 161, 14 | 163, 1 | 179, 7 | 187, 12 | 188, 2
 simulacris. 80, 11
 simulacrum. 8, 8 | 164, 1
 simulanti. 15, 1
 simulat. 10, 5 | 176, 8
 simulata. 91, 11 | 186, 11
 simulatis. 5, 13 | 58, 7
 simulato. 48, 19 | 117, 9 | 130, 11 | 175, 14
 simulaverit. 71, 9
 sincera. 118, 11
 singula. 141, 4
 singularem. 60, 23 | 62, 9
 singulari. 17, 14 | 30, 1 | 82, 11 | 108, 9
 singulas. 179, 7
 singuli. 129, 6
 singulis. 34, 5
 singulorum. 141, 5
 singulos. 18, 16 | 63, 2
 singulosque. 10, 5
 sinistris. 6, 3
 sinistram. 99, 6
 sint. 110, 8
 sinu. 35, 10 | 56, 14 | 17 | 175, 13 | 178, 4
 sinum. 63, 6 | 107, 3
 sinumque. 106, 3
 sinus. 107, 9 | 178, 13
 Sipylum. 69, 14
 siquidem. 4, 2 | 15, 8 | 45, 8 | 58, 7 | 63, 13 | 138, 1 | 149, 9 | 161, 9
 sifferet. 6, 6
 sita. 84, 13
 sitam. 92, 4
 siti. 111, 11 | 153, 1 | 177, 9

VOCABULORUM.

situ. 36, 8 | 67, 9
 firum. 52, 13 | 73, 4
 firus. 2, 6 | 81, 5 | 98, 5 | 155,
 4 | 161, 11
 fire. 26, 7 | 50, 14 | 122:
 2, 4 | 162: 2, 3
 fobole. 4, 7
 foceri. 92, 11
 focerique. 150, 12
 focie. 56, 8
 fociale. 127, 5 | 148, 8
 focalibus. 106, 17
 fociarent. 6, 10
 fociarum. 155, 7
 fociaverat. 65, 8
 focietate. 150, 9
 focietatem. 68, 7 | 169, 7
 focietatis. 161, 16
 focii. 89, 1 | 111, 3 | 127:
 1, 3, 9, 10 | 155, 11
 focina. 18, 12 | 27, 6 | 32, 2 |
 119, 5 | 129, 11 | 145, 13
 focioque. 76, 15
 fociorum. 120, 3 | 148, 2 |
 148, 12
 focios. 10, 13 | 47, 11 | 85,
 4 | 87, 4 | 126, 10 | 127,
 13 | 141, 7
 fol. 58, 9
 folia. 81, 6 | 84, 15 | 108,
 16 | 110, 8
 folatio. 116, 11
 folie. 54, 3 | 57, 12 | 59, 1 |
 189, 4
 folabant. 183, 5
 folabat. 96, 21 | 170, 12 |
 180, 4
 solem. 83, 3
 solenne. 29, 3
 solennemque. 35, 11
 solent. 2, 5 | 78, 8 | 109, 5
 solertia. 14, 1 | 166, 12
 soles. 59, 17
 solet. 59, 11 | 97, 6 | 149,
 12 | 167, 5
 soli. 18, 14 | 58, 2 | 61, 14 |
 95, 19 | 106, 13
 sollicitabantur. 102, 20
 solido. 48, 13
 solio. 180, 5
 solis. 83, 6
 solisque. 7, 4
 solitis. 112, 10
 solito. 184, 11
 solitudine. 17, 14
 solitudinem. 28, 11 | 43, 3
 solitus. 95, 9
 sollicitante. 47, 11
 sollicitat. 89, 8 | 137, 2
 sollicitatis. 147, 4

sollicitatus. 117, 15
 sollicitaverat. 175, 7
 sollicitus. 62, 22
 solo. 32, 7 | 64, 2 | 72, 3
 solverent. 6, 4
 solvisset. 114, 2
 solvitur. 186, 5
 solum. 188, 17
 solus. 19, 9 | 43, 10 | 117,
 8 | 154, 16 | 169, 5
 soluta. 180, 6
 soluturos. 54, 4
 somnio. 172, 7
 somno. 180, 6
 sonabant. 159, 10
 sonum. 45, 4
 Sora. 22, 2
 Sorani. 141, 1
 soror. 158, 2
 sorore. 45, 5
 sororem. 10, 8
 sorte. 177, 3
 fortis. 75, 13 | 133, 5
 spadonum. 157, 9
 spargi. 102, 11
 sparsae. 159, 8
 Spartaco. 133, 3
 Spartacus. 133, 6 | 135, 13
 spatio. 55, 8 | 175, 15
 spatium. 149, 1
 spe. 77, 7 | 108, 19 | 126,
 10 | 139, 13 | 184, 1
 specie. 18, 5 | 47, 11 | 121,
 1 | 140, 6 | 175, 10 | 179,
 3
 speciem. 7, 5 | 29, 1 | 52,
 2 | 119, 3 | 123, 2 | 162,
 17 | 177, 5
 species. 35, 8 | 121, 4
 speciosa. 69, 4 | 96, 12
 speciosior. 40, 4 | 181, 9
 speciosiora. 120, 7
 speciosius. 26, 10 | 32, 2 | 68,
 5 | 77, 5
 spectaculis. 120, 6
 spectaculo. 21, 8 | 74, 9 | 79,
 8 | 97: 3, 5
 spectaculum. 5, 14 | 37, 11 |
 95, 11
 spectare. 69, 7
 spectatione. 65, 6
 specula. 49, 17 | 100, 11
 speculas. 161, 14
 speculator. 173, 4
 speculatorio. 154, 15
 speculatorus. 35, 4 | 73, 5
 spei. 5, 2
 speluncas. 112, 12
 spem. 3, 8 | 28, 19 | 90, 6 |
 100, 7 | 127, 11

sperare. 174, 6
 speraret. 90, 2
 speraverat. 86, 5
 spero. 2, 7
 spes. 10, 13 | 60, 12 | 77,
 12 | 169, 8
 spiculis. 66, 4
 spirabat. 42, 3
 spirantibus. 50, 18
 spiritu. 71, 3 | 150, 2
 spiritum. 52, 8 | 60, 23 | 103,
 16
 spirituque. 114, 15
 splendidissima. 141, 6
 splendore. 96, 9
 Spoletium. 141, 6
 spolia. 6, 1 | 10, 8 | 23, 4 |
 25, 13 | 30, 2 | 40, 2 | 65,
 14 | 179, 12
 spoliis. 106, 4 | 183, 17
 sponfi. 10, 8
 sponfor. 122, 3
 sponte. 25: 1, 12 | 65, 16 |
 79, 4 | 140, 9 | 159, 15
 Spurio. 45, 15
 Spurium. 45, 13
 stabilitatem. 174, 16
 stabula. 112, 2
 stans. 188, 10
 stare. 161, 5
 starent. 139, 8
 staret. 185, 19
 statim. 4, 8 | 5: 8, 14 | 18,
 14 | 33, 19 | 38, 14 | 51,
 4 | 52, 10 | 54, 2 | 56, 9 |
 57, 4 | 64, 25 | 65, 1 | 67,
 5 | 68, 17 | 69: 2, 6 | 75,
 7 | 77, 11 | 79, 7 | 81, 17 |
 85, 8 | 94: 12, 17 | 95,
 18 | 100, 12 | 103, 2 | 108,
 6 | 112: 1, 8 | 123, 5 | 127,
 1 | 132, 1 | 133, 9 | 137,
 2 | 138: 6, 10 | 139, 12 |
 145, 3 | 147, 5 | 150, 13 |
 158, 6 | 160, 1 | 163, 5 |
 171, 4 | 176, 9 | 182, 10
 statimque. 27, 14 | 48, 1 |
 101, 9
 stato. 29, 2
 statore. 6, 7
 statu. 126, 3
 statuis. 80, 11
 statuisset. 90, 8
 statuit. 151, 7
 statum. 6, 11 | 66, 13 | 107,
 11 | 166, 2
 status. 18, 1
 stellis. 103, 20
 steterat. 185, 19
 steterunt. 64, 20
 stetit.

INDEX

- stetit. 48, 7 | 160, 20
 stipatus. 122, 7
 stipaverat. 131, 2
 stipendiarum. 81, 18
 stipendiarum. 154, 13
 stipendii. 25, 11
 stipendium. 21, 11 | 94, 5
 stoliditate. 95, 15
 stoliditatis. 182, 14
 Stolori. 45, 3
 Strabo. 129, 7
 strage. 102, 14 | 116, 13 |
 117, 15 | 134, 7 | 138, 7
 stragem. 27, 2 | 38, 7 | 156,
 12
 stragemque. 34, 13
 strages. 156, 14 | 159, 16 |
 171, 6
 strangulantur. 147, 9
 streptu. 68, 16 | 173, 3
 stricta. 55, 5
 stricti. 140, 8
 strictis. 34, 2
 stricto. 160, 15 | 186, 12
 stridore. 38, 8
 stringeret. 136, 2
 studebatur. 114, 10
 studere. 18, 7
 studio. 18, 3
 studiosa. 182, 5
 studium. 110, 9 | 121, 3
 stupens. 33, 15
 stupentem. 74, 11
 stupro. 44, 5
 stuprum. 16, 3 | 72, 10
 susceperat. 33, 17
 suscit. 154, 8
 subacta. 111, 7
 subactam. 164, 2
 subactaque. 46, 7
 subactus. 100, 2
 subdito. 124, 5
 subductus. 112, 10
 subduxissent. 172, 11
 subegerunt. 59, 17 | 85, 11
 subegit. 3, 2 | 12, 7 | 33, 10 |
 46, 6
 subesset. 28, 11
 subeuntes. 28, 18
 subiecit. 81, 19
 subiecitque. 63, 11
 subiectoque. 87, 2
 subiectos. 35, 2
 subiectus. 63, 9
 subigendos. 186, 2
 subiguntur. 75, 6
 subinde. 71, 4 | 110, 4 | 177,
 14
 subita. 6, 12 | 73, 11 | 78,
 15 | 125, 10 | 177, 12
 subitis. 117, 2
 subito. 29, 8 | 35, 6 | 57, 15 |
 70, 1 | 74, 11 | 78, 13 | 83,
 13 | 103, 11 | 113, 17 |
 126, 12 | 134, 4 | 149, 4
 151, 9 | 160, 1 | 162, 7 |
 176, 10 | 188, 4
 subitum. 154, 7
 subitum. 100, 11 | 158, 10
 sublati. 95, 12 | 173, 13
 sublatique. 105, 9
 sublato. 110, 12
 submisit. 18, 4, 6
 submovere. 19, 9 | 183, 6
 submovisse. 106, 7
 submovit. 158, 9
 subnixam. 115, 9
 subnixi. 125, 13
 subrogare. 124, 4
 subroto. 101, 4 | 103, 12
 subsidio. 96, 18 | 162, 16
 subsistente. 136, 9
 substitit. 47, 3
 substitutus. 18, 2
 subterraneis. 26, 1
 subtrahentem. 186, 6
 subvehere. 117, 8
 suburbana. 41, 6 | 130, 7
 suburbanum. 22, 4
 succedere. 175, 15
 succedit. 8, 1 | 57, 8
 successerat. 72, 17
 successio. 159, 10
 successione. 151, 1
 successit. 70, 5
 successere. 84, 6
 successorem. 166, 8
 succidisset. 181, 9
 succingitur. 171, 12
 succinxerat. 178, 13
 succulantibus. 56, 15
 succumberent. 97, 7
 Sucronem. 143, 8
 sudaret. 68, 2
 sudetque. 137, 5
 sudibus. 116, 2
 sudibulque. 116, 4
 sudorem. 54, 2
 Sueffa. 14, 14
 Suevi. 184, 2
 Suevosque. 183, 10
 suffecere. 60, 6
 suffecerint. 100, 1
 sufficit. 160, 8
 Sufferium. 10, 15
 sufficere. 5, 3
 sufficeret. 113, 22
 sufficientibus. 111, 11
 suffixit. 23, 4
 suffocata. 96, 14
 suffragiis. 169, 2
 suggerentibus. 67, 8
 suggestu. 23, 4
 suggestus. 164, 12
 Sulle. 92, 11
 Sulmonem. 141, 7
 sulphure. 131, 2
 Sulpitia. 137, 2
 Sulpitio. 45, 2
 Sulpitius. 137, 4
 summa. 28, 19 | 29, 1 | 56,
 7 | 73, 12 | 166, 11
 summe. 142, 4
 summeque. 14, 1
 summis. 40, 10
 summo. 18, 3 | 73, 5 | 86,
 17
 sumnota. 183, 8
 sumnotus. 112, 17
 summovebat. 63, 17
 summovere. 62, 14
 summoventi. 63, 4
 summum. 146, 5 | 157, 14
 summumque. 84, 11
 summus. 12, 1 | 83, 8
 sumptiferant. 184, 1
 sumptis. 45, 15 | 181, 6
 sumpta. 155, 12 | 187, 3
 sumptum. 131, 11
 sumptuosus. 120, 9
 sumptus. 188, 1
 superabat. 161, 4
 superat. 106, 6
 superata. 61, 6
 superatur. 76, 1
 superatus. 51, 3
 superavit. 92, 5
 superbe. 29, 8
 superbi. 12, 5
 superbia. 14, 11 | 15, 5 | 113,
 5
 superbiam. 16, 1 | 184, 18
 superbo. 14, 6
 superbus. 154, 7
 supererant. 144, 6
 supererat. 10, 4 | 173, 13
 superesse. 173, 7
 superesset. 77, 12 | 175, 1
 superet. 39, 15
 superfuissent. 38, 25
 superfuisset. 80, 9
 superfuisset. 166, 5
 superfuisset. 49, 5 | 147, 12
 superfusius. 70, 1
 supergressum. 136, 11
 superior. 19, 5
 superiorem. 150, 14
 superiores. 118, 9
 superioribus. 35, 7
 superius. 38, 4
 superque.

VOCABULORUM.

superque. 20, 8 | 24, 6
superfices. 157, 5
superfities. 99, 5
superstiti. 186, 14
superfuit. 30, 1
supervacuum. 52, 5
supervixit. 49, 5
suppetere. 135, 10
supplex. 74, 2 | 116, 6
supplicantium. 108, 7
supplicem. 103, 19
supplices. 43, 2
supplici. 70, 3
supplicia. 120, 6
supplicibus. 65, 11
supplicio. 50, 4 | 147, 7
suppliciorum. 132, 10
supplicium. 45, 15 | 131, 11 | 132, 11
supprimebat. 121, 12
supprimatur. 26, 8
supra. 161, 3
suprema. 38, 3
Surenas. 117, 12
susceperat. 167, 11
suscepta. 50, 11
suscitatum. 182, 15
suspecte. 150, 13
suspectum. 45, 14 | 162, 3
suspendit. 54, 10
suspensus. 102, 6
susperis. 45, 8
suspiciantur. 37, 12
suspiciebant. 184, 17
sustinebat. 61, 4
sustinere. 94, 10 | 154, 8 | 182, 12
sustineret. 85, 12
sustineri. 125, 10
sustinuit. 19, 4 | 84, 15 | 87, 6 | 154, 3 | 158, 8
sustulisset. 174, 14
sustulit. 115, 8
sutum. 185, 12
sydere. 39, 2
Sylla. 100, 9 | 101, 1 | 12 | 129, 7 | 136, 6 | 137, 2 | 139, 9, 10 | 140, 11 | 141, 10 | 144, 6, 8 | 164, 8
Syllae. 100, 3 | 137, 1 | 144, 3 | 146, 1
Syllam. 164, 7
Syllana. 120, 8 | 148, 5 | 170, 4
Syllane. 142, 1 | 145, 2
Syllanis. 88, 6
Syllanos. 139, 10
Syllaque. 117, 4
sylvae. 104, 6

Sylvia. 3, 11
sylvia. 13, 15
Syphacis. 64, 13
Syracuse. 61, 7
Syracusanum. 48, 2
Syrina. 65, 2 | 68, 4 | 119, 10 | 175, 9, 17 | 176, 7 | 186, 6
Syriaci. 71, 7 | 72, 12
Syriaco. 70, 5
Syrie. 104, 5 | 130, 11
Syriam. 69, 6 | 171, 9 | 177, 16
Syriamque. 118, 3
Syro. 117, 9 | 132, 1
Syrtis. 51, 9
Syrrium. 185, 21
Syrus. 130, 9

T.

Tabella. 2, 6
tabernas. 63, 11
tabula. 140, 16
tabulae. 40, 8 | 69, 6 | 142, 4
tabularum. 80, 7
tabulas. 14, 3
tabulaeque. 74, 9
tabulatis. 179, 2
tabulis. 44, 3 | 170, 13
taceam. 79, 2
tacite. 178, 7
Tagum. 84, 2
tale. 73, 10 | 184, 4 | 185, 6
talem. 69, 1
tali. 16, 8 | 127, 2
talis. 46, 4 | 158, 3
tandiu. 16, 1 | 20, 7
tamen. 2, 4 | 10, 17 | 15, 5 | 17, 13 | 19, 3 | 23, 5 | 28, 3 | 29, 1 | 33, 9, 12 | 34, 6 | 35, 9 | 44, 4 | 47, 12 | 51, 12 | 61, 2 | 62, 8, 13, 16, 22 | 64, 24 | 65, 5 | 66, 3 | 70, 10 | 78, 2, 3 | 85, 9, 12 | 88, 9 | 92, 3 | 101, 6 | 106, 10 | 108, 5 | 109, 11 | 111, 9 | 121, 15 | 124, 9 | 126, 14 | 127, 6 | 129, 11 | 133, 2 | 140, 8 | 143, 3 | 144, 5, 8 | 147, 10 | 148, 5 | 150, 2, 3 | 153, 4, 13 | 154, 4 | 160, 2 | 162, 10 | 165, 8 | 166, 10 | 171, 7 | 172, 11 | 174, 12, 15 | 177, 2 | 182, 14 | 185, 11 | 186,

10 | 187, 10 | 188, 7 | 189, 1, 7
tamque. 96, 20
Tanain. 99, 2
Tanquil. 13, 3
tandem. 6, 7 | 14, 12 | 28, 18 | 30, 6 | 51, 14 | 53, 7 | 76, 10 | 80, 5 | 84, 5 | 85, 17 | 131, 10 | 135, 6, 11 | 142, 7 | 158, 13 | 165, 11 | 175, 3 | 177, 16 | 185, 13 | 189, 10
tandemque. 92, 11
tanganus. 120, 7
tangens. 123, 2
tanquam. 20, 3 | 32, 4 | 68, 17 | 74, 11 | 86, 13 | 103, 20 | 150, 15
tanta. 19, 5 | 33, 15 | 40, 2 | 47, 12 | 48, 2 | 52, 4 | 63, 2, 3, 12 | 73, 11 | 94, 14 | 111, 1 | 125, 13 | 126, 12 | 128, 14 | 166, 10 | 174, 4 | 183, 10 | 185, 4
tante. 29, 11 | 49, 5 | 50, 10 | 56, 13 | 149, 8
tanti. 86, 3 | 138, 2 | 144, 4 | 146, 8 | 150, 15 | 158, 1 | 183, 11
tantis. 65, 11
tantisque. 20, 6 | 124, 6
tanto. 63, 13 | 64, 2 | 95, 6 | 143, 14 | 154, 16 | 161, 4 | 167, 4
tantorum. 34, 7
tantum. 1, 2 | 18, 1 | 31, 11 | 35, 2 | 38, 11 | 50, 5 | 60, 11 | 62, 18 | 63, 6 | 74, 7 | 77, 4 | 87, 9 | 101, 14 | 103, 14 | 112, 14 | 113, 16 | 124, 2 | 125, 9 | 140, 3 | 148, 8 | 155, 14, 15 | 156, 11 | 172, 16
tantumque. 17, 16
tantus. 113, 7 | 187, 19
tarasque. 49, 14
Tarchondimotus. 148, 19
tardeque. 48, 9
tardus. 152, 1 | 173, 4
Tarentina. 38, 18
Tarentinaeque. 40, 8
Tarentinis. 37, 2
Tarentino. 39, 13
Tarentinos. 36, 3
Tarentinum. 36, 1
Tarentumque. 59, 14
Tarentus. 36, 6 | 62, 17
Tarquinii. 13, 3, 4 | 17, 2 | 20, 7
Tarquinio. 19, 2 | 21, 1
Tarquinium. 171, 1
Tarqui.

INDEX

Tarquinius. 11, 6 | 12, 6 | 14,
5
Tarraconia. 187, 18
Tatio. 6, 8 | 31, 8
Taurum. 188, 21
taxata. 25, 11 | 59, 7
taxeis. 187, 14
tectis. 77, 15
tectis. 28, 15
Tectosagique. 76, 6
tectus. 57, 14
tegebat. 147, 13
tegeret. 113, 12
tegmentis. 134, 9
tela. 29, 4 | 31, 5 | 35, 9 |
97, 12 | 117, 14 | 134, 10 |
137, 6 | 147, 2 | 154, 3 |
155, 6 | 156, 3 | 158, 9 |
177, 8
Telefinus. 128, 4 | 140, 4, 7
teli. 38, 7
telis. 108, 6 | 118, 1 | 158,
13 | 177, 3 | 181, 3
tenetario. 57, 16
tenere. 27, 9 | 40, 3 | 75,
18 | 85, 3 | 127, 2 | 145,
5 | 188, 1
temeritate. 83, 10 | 154, 9
temeritatis. 115, 3
Tempe. 157, 6
temperaverunt. 73, 4
tempestas. 7, 4 | 56, 22 | 68,
15 | 102, 14 | 120, 9 | 148,
5
tempestate. 51, 7, 11 | 105,
10 | 154, 12 | 161, 14 |
167, 5
templa. 21, 10 | 65, 10 | 73,
18 | 100, 17 | 164, 9
templis. 28, 1 | 60, 2 | 79,
4 | 140, 2
templo. 74, 3
templum. 6, 7 | 15, 6 | 28, 9 |
39, 6 | 41, 3 | 74, 5
tempore. 31, 1 | 36, 5 | 45,
3 | 47, 10 | 61, 4 | 75,
10 | 76, 7 | 97, 9 | 96, 1 |
100, 10 | 108, 11 | 111,
13 | 119, 4 | 155, 5 | 161,
10
temporis. 52, 2 | 82, 3
temporum. 76, 11
tempus. 3, 2 | 13, 5 | 23, 10 |
26, 9 | 34, 7 | 37, 5 | 61,
7 | 89, 16 | 97, 12 | 110,
1 | 115, 4 | 149, 1 | 184,
9 | 186, 13 | 187, 20
Tentheri. 113, 13
Tentheros. 183, 16
tenebant. 95, 3

tenebantur. 100, 21 | 150,
10 | 163, 6 | 179, 17
tenebat. 150, 12
tenebatur. 14, 7 | 62, 18 |
105, 7 | 130, 8
tenebrae. 155, 18
tenebras. 98, 12
tenens. 58, 12 | 185, 13
tenente. 153, 8
tenere. 170, 10
tenerentur. 147, 5
tenendum. 167, 12
tenetur. 19, 12
tentabant. 186, 20
tentarent. 183, 2
tentassent. 72, 8
tentasset. 174, 5
tentata. 152, 16
tentatum. 103, 13 | 130, 2
tentaverant. 95, 17
tentavere. 104, 8
tentaverit. 154, 16
tentavit. 75, 18 | 179, 18
tentoris. 68, 20
tentorium. 83, 11
tenui. 68, 18
tenuit. 94, 12
tenus. 31, 10 | 98, 12 | 103,
12
repentes. 32, 9 | 59, 17
Terentius. 107, 6
tereret. 155, 9
terga. 43, 5 | 57, 15 | 58, 8 |
60, 20 | 181, 10 | 187, 6
terginis. 10, 1
tergiverantibus. 50, 13
tergiverari. 155, 8
tergo. 29, 9 | 75, 5 | 103,
6 | 117, 8 | 154, 11
Terme. 143, 13
terminos. 100, 5
terminum. 99, 1
terminus. 15, 7
terra. 37, 6 | 47, 1, 14 | 49,
9 | 53, 9 | 58, 6 | 69, 5 |
77, 17 | 81, 15 | 102, 1,
12 | 106, 10 | 113, 21 | 130,
6 | 152, 10 | 184, 10
terrae. 28, 1 | 58, 2 | 94, 5 |
108, 12
terrām. 165, 10
terrāque. 106, 11
terrarium. 1, 5 | 2, 6 | 15, 11 |
27, 3 | 32, 5 | 46, 10, 13 |
61, 5 | 62, 13 | 64, 25 |
67, 9 | 87, 5 | 105, 8 | 130,
5 | 165, 10 | 170, 6
terrariumque. 103, 17
terra. 36, 9 | 40, 1 | 94, 2, 6 |
158, 17 | 182, 4 | 190, 6

terraeque. 142, 5
terrebat. 80, 2
terrene. 103, 12
terrestres. 47, 13
terrestribus. 167, 7
terribili. 134, 7
terribilis. 27, 1 | 73, 16 | 114,
15
terribilius. 55, 9 | 66, 3
terrigenas. 35, 8
terrīs. 66, 2 | 111, 11
territabant. 68, 1
territaret. 47, 12 | 76, 15
terrivus. 20, 6
terror. 34, 9 | 37, 15 | 49,
14 | 93, 9 | 100, 18 | 101,
1 | 113, 8
terrore. 37, 6 | 45, 12 | 100,
13 | 114, 15 | 123, 6 | 156,
13 | 175, 3
terrorem. 25, 8 | 50, 1
terroremque. 19, 12
terrori. 22, 2 | 35, 2
terroris. 182, 13
terrere. 110, 4, 10
terrui. 144, 12
terrui. 35, 3 | 49, 8 | 73, 11 |
118, 8 | 119, 15 | 177, 13
terram. 38, 11 | 44, 11 | 87,
13 | 185, 16
terrio. 63, 1 | 64, 15 | 75,
10 | 76, 12 | 187, 9
tertium. 57, 12 | 76, 7 | 94,
10 | 124, 1,
tertius. 74, 10 | 782 | 139
7 | 164, 1
testamenta. 103, 8
testamenti. 89, 5
testamentum. 89, 2 | 167, 9
testis. 93, 8
testudine. 113, 12
Teuta. 54, 13
Thalam. 91, 14
Thapson. 159, 13
Thapfos. 164, 3
theatri. 155, 18
theatris. 149, 11
theatro. 66, 15 | 164, 10
theatrum. 36, 11
Thebas. 66, 12
Themistoclem. 69, 10
Theodorus. 158, 15
Thermopylarum. 49, 4
Thermopylas. 69, 3
Thermus. 151, 11
thesauris. 117, 5
thesauroque. 91, 14
thesaurorum. 186, 12
Thesalia. 40, 6
Thesalia

DE FLORO

EX GERARDI JOANNIS VOSSII V. CL.

Lib. I. de Hist. Lat.

EXtremis Trajani temporibus floruit *L. Annaeus Florus*, qui rerum Romanarum quatuor perscripsit libros. De ætate, quod dixi, satis apparet ex Præfatione operis, cùm ait: *A Cesare Augusto in sæculum nostrum sunt non multo minus anni ducenti: quibus inertia Cesarum quasi consenuit atque decoxit: nisi quod sub Trajano movet lacertos, & præter spem omnium, senectus Imperii, quasi reddita juventute, revirescit.* Viri quidam, eosque inter Jo. Camers, malunt *movet pro movet.* Nec diffiteor sic esse in quibusdam MSSis. Sed rectum esse *movet*, ostendit, tum quod antecedit, *in sæculum nostrum*; tum quod sequitur, *revirescit.* Sed, inquirunt, Florus ab Augusto esse ad sua tempora annos propè 200. Ab Augusti autem principatu, usque ad Trajani Imperium, sunt anni tantum 124. sive, si putes usque ad excessum Trajani, anni erunt 143. Sed jamdudum hæc mihi meditata. Verum legendum puto apud Florum, *anni 150.* Nam quisquis MSSos Flori Codd. versavit, scit quantopere in annis variet prologus iste. Nec tamen solius Trajani ævo vixisse. Sed etiam Hadriani. Planè enim idem videtur, cujus hosce in Hadrianum versiculos, & in quem versus Hadriani Spartianus refert.

Julii Flori.

Ego nolo Cesar esse:

Ambulare per Britannos:

(a)

Scythicas

Gerardi Joannis Vossii de Floro.

Scythias pati pruinas.

Respondet Hadrian.

Ego nolo Florus esse:

Ambulare per tabernas:

Latitare per popinas:

Culices pati rotundos.

Quemque Annæum Florum Charisius vocat, & ex cuius ad Divum Hadrianum epistolâ gemino in loco citat illa verba, *Poëmatís delectór*. Sane quod poëmatís delectári se ait, id non abhorret ab hujus compendii scriptore, quando stylus ejus in historia est declamatorius, ac poëtico propior, aded ut etiam Virgilii hemistichia profundat. Et tamen ea potissima est Flori nostri laus, quod scriptor est elegans, & disertus, &, si paucula exceperis, quæ frigidius dicta videntur, verè floridus. Sed latæ est culpæ reus, quod in temporum ratione usque aded negligens sit; ita ut non possit non sæpius alucinari, qui hunc ducem sequi velit. Valde autem falluntur, qui eum putant in historia sua epitomen nobis Livii dare voluisse. Siquidem crebrò à Livio recedit. Nec facilè dixerim, idémne, an alius sit, qui singulorum serè Livii librorum argumenta reliquit, quæ hodièque extant, etiam librorum, qui deperierunt. Sed, ecce, de nomine etiam scriptoris litem movent viri eruditi. Scrupulum iis injicit, quod Lactantius lib. 7. Institut. Divin. Senecam appellet. Siquidem, inquiunt, antiquiorem hoc historico habemus neminem, qui populum Romanum diviserit per quatuor ætates. At Senecam ejus rei auctorem laudatis, quem diximus Lactantius, his verbis: *Non inscitè Seneca Romanæ urbis tempora distribuit in ætates. Primam enim dixit infantiam sub rege Romulo fuisse; à quo & genita, & quasi educata sit Roma: deinde pueritiam sub cæteris regibus; à quibus & aucta sit, & disciplinis pluribus, institutisque formata: at verò, Tarquinio regnante, cùm jam quasi adulta esse cœpisset, servitium non tulisse; &, rējecto superbæ dominationis jago, maluisse legibus obtemperare, quàm regibus: cùmque esset adoles-*

centia

centia ejus sine Punici belli terminata; tum denique confirmatis viribus cœpisse juvenescere. Sublatâ etenim Carthagine, quæ tam diu æmula imperii Romani fuit, manus suas in totum orbem terrâ marique porrexit: donec regibus cunctis, & nationibus subjugatis, cùm jam bellorum materia deficeret, viribus suis malè uteretur, quibus se ipsa confecit. Hæc fuit prima ejus senectus: cùm bellis lacerata civilibus, atque intestino malo pressa, rursus ad regimen singularis imperii recidit, quasi ad alteram infantiam revoluta. Amisâ enim libertate, quam Bruto duce, & auctore, defenderat, ita consenuit, tanquam sustentare se ipsa non valeret, nisi adminiculo regentium nitetur. Hactenus Lactantius. Ea autem exscripsisse aiunt ex prologo Flori; ubi hæc legas: Si quis ergo populum Rom. quasi hominem consideret, totamque ejus ætatem percenseat, ut cœperit, utque adoleverit, ut quasi ad quemdam juventæ florem pervenerit, ut postea velut consenuerit: quatuor gradus, processusque ejus, inveniet. Prima ætas sub regibus fuit, prope 250. per annos, quibus circum ipsam matrem suam cum finitimis luctatus est. Hæc erit ejus infantia. Sequens à Bruto, Collatinoque, consulibus, in Appium Claudium Quinctumque Fulvium, consules, 200. annos habet; quibus Italiam subegit. Hoc fuit tempus viris, armisque incitatissimum, ideo quis adolescentiam dixerit. Dehinc ad Casarem Augustum 250. anni: quibus totum orbem pacavit. Hic jam ipsa juvenia imperii, & quasi quædam robusta maturitas. A Casare Augusto, in seculum nostrum, sunt non multò minus anni 200. quibus inertia Cesarum quasi consenuit, atque decoxit, nisi quoddam sub Trajano principe movet lacertos, & præter spem omnium, senectus imperii, quasi redditâ juventute revirescit. Hæc Florus Utrumque autem locum integrè adscripsimus, ut omnes videant, quàm infirmo tibicine nitantur, qui ex Lactantio colligunt, scriptorem compendii illius, non Florum, sed Senecam, dici oportere. Aiunt, divisionem eam, cujus Lactantius Senecam laudat auctorem, apud Florum in prologo legi. In quo manifestus eorum est error. Nam Seneca dolescentiam extendit usque ad finem ultimi belli Punici:

Florus duntaxat ad primum bellum punicum. Ad hæc Seneca incipit senectam à bello civili Pompeiano: Florus autem à principatu Augusti. Unde colligo, Florum quidem imitatum fuisse Senecam: at aliter tamen, quàm Senecam, divisisse. Atque eo magis arrisit Floro similitudo ea, quia non totam alteri deberet; sed esset, quod sibi vindicaret. Sanè toto ad eam opere respicit. Nempe suum cuique pulcrum, quod dici solet. Nec propterea negâro, Florum hunc fuisse ex Senecarum familia. Seneca enim vocatur in plerisque veteribus libris. Adhæc Senecæ sunt ex Annæa gente. At Florus, uti in plerisque libris Julius, ita Annæus in vet. vocatur libris, etiam antiquâ ætate princeps, quam habeo, editione. Adhæc Hispanum fuisse, unde Senecæ domo erant, verisimile facit luculenta ejus terræ laudatio, quæ est lib. 2. cap. 17. & lib. 3. cap. 22. Dictio quoque hanc domum sapit. Nam ea eloquentiæ, & poësis laude, inclyta fuit. At dictio historici hujus, uti ante dictum, est disertæ, & poëticiæ propior. Imò opus ipsum vix aliud, quàm declamatio est. Fortasse igitur Senecæ etiam nomen fuit. Sed, ut hoc demus, non eo consequitur, haud aliter quàm Senecam, vocari oportere. Nec enim facilè adeò fides est deroganda multò maximæ parti librorum, & quidem melioris notæ, ubi Florus vocatur. Et quid prohibet, quo minùs, ut L. Annæi Senecæ philosophi frater, non tantum L. Annæus Novatus dicebatur: sed etiam Junius Gallio (quod nomen habuit, postquam à Junio Gallione erat adoptatus) ita historicum hunc credamus, adoptione nomen mutasse: atque inde esse, quòd idem dictus sit L. Annæus Seneca, & L. Annæus Florus: vel ut in nonnullis libris legere est, Julius Florus?

Alius verò ab hoc est Julius Florus, vir itidem disertus, qui sub Tiberio vixit. De hoc ita M. Seneca Controvers. 25. *Ipse audiivi Florum quemdam, auditorem Latronis, dicentem; non apud Latronem: neque enim illi mos erat, quemcumque audire declamantem. Declamabat ipse tantum: & ait: bat, se non esse magistrum, sed exemplum. Nec ulli alii contigisse*

VOCABULORUM.

Thessalia. 155, 13 | 166, 7
 Thessaliae. 37, 5 | 155, 8
 Thessaliam. 97, 10 | 161, 4
 Thessaliaque. 149, 3
 Thessalia. 157, 5
 Thessalici. 157, 12
 Theutobochus. 95, 9
 Theutoni. 94, 1
 Theutonius. 95, 12
 Theutonius. 95, 1
 Thoas. 68, 6
 Thorius. 143, 6
 Thraces. 73, 2
 Thrace. 134, 13
 Thraces. 97, 8 | 180, 13
 Thraciae. 75, 17 | 76, 4 | 148, 14
 Thraciam. 98, 9 | 103, 13 | 119, 1
 Thracio. 68, 13
 Thracum. 73, 3 | 98, 4 | 182, 16
 Thrasymenus. 57, 12
 Thurius. 134, 7
 thuris. 104, 6
 Tiberim. 19, 10
 Tiberinum. 11, 3 | 111, 5
 Tiberinus. 4, 2
 Tiberis. 22, 7
 Tiberius. 107, 4 | 122, 1
 tibiarum. 67, 3
 tibias. 48, 17
 tibiis. 68, 20
 Tibur. 22, 4
 Ticino. 57, 8
 Ticinum. 57, 4
 Tigrane. 186, 7
 Tigranem. 103, 19
 Tigurini. 94, 1
 tigurinorum. 96, 18
 timens. 122, 3 | 162, 4 | 174, 12 | 188, 14
 timere. 164, 7
 timerent. 171, 4
 timeretur. 77, 6 | 90, 4 | 115, 6
 times. 154, 17
 timet. 92, 9
 timor. 68, 3
 timore. 38, 9
 timuerat. 40, 9
 tirocinia. 62, 14
 Tiriunquae. 54, 12
 Tito. 31, 8
 titulo. 36, 1 | 124, 6 | 190, 6
 titulorum. 176, 4
 titulos. 102, 21
 Titurio. 112, 19
 togae. 12, 9 | 56, 16 | 178, 7
 togas. 185, 3
 toleranda. 86, 6
 tolerare. 16, 2

toltere. 145, 12
 tollit. 10, 13 | 21, 4
 Tolostobogi. 72, 6
 Tolumnio. 25, 13
 tonent. 167, 5
 tormentis. 98, 4
 tormentorum. 77, 16
 Torquati. 30, 3
 Torquato. 30, 8
 Torquatus. 107, 4
 torquem. 30, 2 | 54, 6
 torques. 184, 4
 torquibus. 54, 7
 torrente. 59, 5 | 65, 3
 torrentibus. 181, 5
 tot. 2, 1 | 20, 6 | 34, 9 | 37, 2 | 39, 3 | 40, 2 | 60, 21, 23 | 64, 9 | 106, 10 | 124, 6 | 129, 9 | 139, 4 | 140, 12 | 190, 3
 tota. 37, 17 | 39, 16 | 44, 3 | 51, 15 | 61, 6 | 64, 11 | 58, 6 | 65, 13 | 69, 8 | 83, 5 | 88, 16 | 102, 1 | 115, 10 | 122, 8 | 143, 4 | 147, 2
 totam. 2, 6 | 18, 17 | 28, 15 | 36, 3 | 38, 4 | 44, 9 | 46, 6 | 61, 15 | 62, 4 | 105, 3 | 109, 3 | 145, 12 | 187, 4
 totamque. 2, 10 | 134, 5
 totidemque. 61, 9
 toties. 60, 10
 totis. 62, 19 | 129, 5 | 135, 6 | 149, 3
 totius. 11, 5 | 37, 4 | 100, 6 | 136, 10, 12 | 158, 15 | 169, 2 | 189, 9
 totiusque. 36, 7 | 125, 8 | 148, 15
 tpto. 32, 5 | 68, 9 | 69, 12 | 79, 14 | 80, 9, 14 | 81, 1 | 94, 2 | 98, 10 | 102, 4 | 106, 15 | 111, 9 | 118, 9 | 139, 7 | 148, 1 | 149, 10 | 159, 3 | 166, 6 | 170, 6 | 175, 12 | 179, 10
 totoque. 119, 5
 totum. 3, 4 | 35, 5 | 46, 13 | 52, 3 | 54, 12 | 60, 15 | 102, 18 | 148, 7 | 154, 3 | 162, 12 | 174, 15
 totus. 98, 7 | 128, 4 | 148, 10 | 178, 7
 trabes. 12, 7
 trabes. 27, 15 | 84, 4
 tractatum. 77, 1 | 190, 4
 tractu. 93, 3 | 95, 19
 tractum. 31, 9
 tradere. 97, 3
 tradidere. 38, 11

tradiderit. 21, 8
 tradidisse. 102, 16
 tradidisset. 68, 10
 traditum. 77, 7 | 168, 9
 traditos. 44, 4
 traditus. 92, 11
 traheret. 29, 17
 trahentes. 189, 5
 trahi. 44, 5
 Trajano. 3, 7
 trajecerat. 178, 11
 trajecto. 183, 13
 tranquillo. 114, 11
 trans. 40, 1 | 93, 4 | 113, 1
 transactum. 173, 4
 transeunti. 152, 6
 transiente. 167, 3
 transfert. 17, 12
 transfuge. 117, 9
 transfugam. 15, 1
 transfugas. 132, 6
 transfugis. 58, 7
 transgreditur. 113, 14
 transgressus. 101, 9 | 104, 5
 transiit. 149, 4
 transilire. 95, 9 | 103, 13
 transiluere. 95, 17
 transire. 98, 9
 transisset. 117, 2
 transit. 49, 8 | 103, 3 | 114, 1
 transita. 121, 11
 translaraque. 41, 6
 transmarina. 118, 8
 transmarinae. 11, 7
 transmarinam. 87, 13
 transmarini. 5, 9
 transmarinos. 36, 5
 transmisserat. 163, 13
 transulisset. 10, 18
 transulit. 111, 8
 transnatat. 19, 10
 transversam. 162, 15
 transversum. 149, 15
 transvexit. 74, 10
 traxerant. 73, 2
 traxere. 138, 15
 traxisset. 157, 4
 traxit. 75, 4 | 90, 12 | 150, 10
 Trebia. 57, 8
 trecenta. 49, 17 | 69, 13 | 155, 17
 trecentarum. 174, 10
 trecenti. 20, 1 | 24, 7
 trecentis. 96, 4
 trecentorum. 49, 1 | 62, 4
 tremente. 39, 17
 tremor. 58, 2
 trepidae. 39, 18
 trepidantia. 114, 4
 trepidaret. 20, 2

MUR INDEX

trepidatio. 70, 2 | 73, 11 |
 113, 18 | 114, 4
 trepidationem. 176, 9
 trepidatum. 48, 22 | 166, 6
 trepidi. 28, 10
 trepidis. 114, 5
 trepidum. 154, 16
 tres. 33, 2 | 150, 8 | 170, 1 |
 185, 8
 Treviros. 112, 14
 tria. 188, 2
 tribu. 124, 5
 tribunat. 185, 7
 tribunatu. 123, 9
 tribunatum. 45, 5
 tribunatus. 124, 4 | 125, 7
 Tribuni. 49, 1 | 122, 8 | 123,
 13 | 151, 3 | 152, 1
 tribunitia. 121, 1
 tribupitiis. 130, 3
 tribunis. 117, 16 | 119, 13
 tribuno. 44, 13 | 49, 12 | 111,
 3 | 123, 10 | 154, 4
 tribunos. 48, 7
 tribunum. 137, 9
 tribunus. 116, 13
 tribus. 6, 12 | 10, 3 | 11, 10 |
 60, 5 | 100, 2 | 110, 7 |
 136, 7 | 181, 11
 tribusque. 165, 9
 tributa. 55, 11
 tributarii. 97, 9
 Tridentinis. 95, 14.
 triduum. 74, 9
 trifariam. 188, 2
 triginta. 133, 7
 Trigracini. 188, 5
 tripartito. 94, 16
 triplex. 61, 9
 trirēmibus. 179, 4
 triste. 56, 4 | 162, 1
 tristius. 127, 14
 trium. 76, 11 | 150, 9
 triumphabat. 164, 4
 triumphalis. 24, 1
 triumphanti. 65, 14
 triumphantium. 109, 2
 triumphare. 101, 10
 triumpharent. 143, 15
 triumpharet. 48, 17 | 76, 6
 triumphatum. 151, 15
 triumphatur. 12, 9
 triumphavimus. 22, 4
 triumphavit. 50, 17 | 51, 15
 triumphu. 71, 8 | 95, 11 | 131,
 14
 triumpho. 48, 15 | 50, 3 | 92,
 12 | 93, 10 | 180, 3
 triumphorum. 33, 12
 triumphos. 36, 6 | 149, 11 |
 187, 19

triumphum. 48, 14 | 51, 11 |
 74, 8 | 149, 13 | 163, 12
 triumphus. 40, 4 | 51, 7 | 70,
 2 | 71, 10 | 79, 5 | 87, 9 |
 111, 6
 triumvir. 122, 11
 triumviratus. 170, 3
 triumviros. 171, 11
 tropaea. 84, 5 | 93, 15 | 95, 12
 tropæi. 183, 18
 tropæum. 54, 7
 truces. 170, 6 | 182, 6
 trucidantur. 138, 13
 trucidare. 145, 11
 trucidati. 30, 1
 trucidatis. 128, 10 | 166, 1
 trucidatus. 157, 10
 tuba. 80, 6
 tubam. 182, 12
 tuendæ. 121, 2
 tueretur. 17, 2 | 28, 10
 tueri. 125, 1
 tulisset. 174, 5
 tulit. 4, 5 | 45, 5
 Tullia. 14, 9
 Tullius. 13, 1
 Tullus. 9, 4 | 16, 10
 tumidæ. 180, 10
 tumulo. 84, 13
 tumulos. 66, 9 | 73, 9 | 96,
 19 | 116, 13 | 115, 4
 tumultu. 68, 16 | 106, 1 |
 114, 3 | 123, 6 | 124, 14 |
 136, 8
 tumultuatum. 185, 20
 tumultus. 44, 12 | 100, 10 |
 130, 4
 tumulum. 49, 2 | 173, 2 | 183,
 18
 tunicaeque. 12, 9
 turbantibus. 156, 13 | 181, 7
 turbaret. 106, 6 | 124, 12
 turbatione. 169, 8
 turbaverit. 37, 9
 turbida. 87, 12
 turbidis. 144, 11
 turbinibus. 117, 2
 turbo. 57, 4 | 100, 11 | 139,
 7 | 166, 5
 Tardulos. 82, 10
 turnæ. 37, 8
 turpe. 119, 6 | 151, 14
 turpemque. 37, 1
 turpesque. 88, 12
 turpi. 51, 7 | 169, 4
 turpiter. 183, 12
 turpitudinem. 34, 1
 turpitudini. 88, 5 | 135, 5
 turres. 37, 17 | 93, 14
 turribus. 40, 9 | 84, 13 | 96,
 12 | 179, 2

turribusque. 102, 2
 turrim. 61, 19
 Tusciae. 12, 7
 Tusciaeque. 5, 8
 Tusco. 107, 2
 Tuscos. 18, 15
 Tusculano. 21, 3
 tutelam. 5, 3 | 184, 5
 tuti. 53, 4
 Tutia. 143, 13
 tutis. 152, 7
 tuns. 172, 4

V.

Vaccæos. 82, 10
 vaccæosque. 186, 20
 vacuum. 151, 16
 vadentem. 66, 7
 vadimonis. 30, 6
 vadis. 112, 9 | 154, 1
 væ. 29, 8
 vagabantur. 27, 5
 vagitum. 4, 3
 vagos. 98, 8
 Valentia. 143, 13
 valere. 20, 6
 Valerius. 18, 3 | 30, 4
 valete. 177, 7
 valida. 14, 13
 validissima. 188, 8
 validissimæ. 186, 17
 validissimas. 106, 7 | 183, 18
 validissimasque. 119, 2
 validissimi. 102, 17
 valido. 57, 4
 validum. 75, 18
 vallabantur. 181, 12
 vallata. 81, 5
 vallatam. 92, 4
 vallaverat. 69, 18 | 73, 6
 valle. 112, 17
 vallem. 95, 2
 valles. 181, 4
 vallis. 35, 10
 vallo. 116, 2, 4 | 153, 1 | 155, 2
 vallum. 5, 3 | 85, 20 | 152, 9
 valui. 85, 5 | 103, 8
 vana. 159, 4
 vanitas. 176, 4
 Varguntii. 146, 1
 Vari. 184, 17
 variis. 5, 10 | 16, 6
 vario. 21, 4 | 25, 1
 variumque. 152, 12
 varius. 166, 8 | 167, 3

Vare

VOCABULORUM.

Varo. 154, 7 | 185, 4
 Varro. 59, 4 | 107, 6
 Varrone. 153, 3
 Varum. 53, 2
 Varus. 93, 8 | 161, 7 | 185, 8
 vastantur. 129, 2
 vastaret. 155, 8
 vastaffent. 27, 4
 vastata. 49, 17
 vastatam. 130, 6
 vastatio. 128, 14
 vastatione. 56, 20 | 134, 6
 vastaverant. 72, 1
 vastavit. 31, 10 | 98, 10 | 131, 6
 vastitatem. 117, 10
 vatibus. 15, 8
 vaticinans. 147, 1
 vaticinanti. 83, 9
 uber. 4, 4
 uberius. 32, 7
 uberrimas. 119, 2
 uberrimasque. 39, 14
 ubique. 184, 6 | 189, 9
 vecordia. 28, 15 | 177, 16
 vecordie. 108, 20
 vecta. 14, 10
 vectigalia. 120, 1 | 121, 12
 vectigalibus. 126, 1
 vehementer. 124, 7
 vehementior. 37, 3
 vehementius. 43, 2 | 58, 3 |
 73, 1 | 157, 12 | 187, 2
 vehementiusque. 29, 15
 vehis. 154, 17
 vehitem. 42, 12
 Veientes. 5, 15 | 24, 4 | 25
 3 | 26, 4
 Veientium. 25, 10
 Veios. 26, 6
 vela. 36, 10
 velato. 31, 4
 velificantes. 109, 2
 velificatus. 18, 7
 Felini. 31, 10
 velis. 68, 1 | 109, 2 | 174, 7
 vellent. 77, 9
 vellet. 15, 3 | 5 | 86, 7 | 94,
 6 | 122, 13 | 126, 11 | 150,
 2 | 162, 15
 velocitate. 24, 1 | 94, 17
 velocitatem. 108, 13
 velocitas. 48, 5
 velociter. 62, 5
 velloque. 179, 13
 velox. 53, 4
 veluti. 11, 5 | 36, 4 | 65, 14 |
 roo, 11
 venæ. 80, 12
 venale. 39, 7
 venalem. 92, 13

venalis. 63, 9 | 92, 15
 venarum. 139, 2
 venas. 180, 6
 venatione. 51, 2
 venatore. 83, 13
 vendidit. 184, 5
 venditantes. 29, 6
 veneno. 87, 2 | 89, 13 | 103,
 16 | 109, 6 | 111, 4
 venenoque. 187, 13
 venerant. 5, 14
 venerat. 117, 11
 venerati. 28, 13
 veneratus. 21, 10
 venerere. 111, 12 | 143, 12
 Veneri. 110, 15
 venerit. 132, 12
 venerunt. 97, 11
 Venetia. 95, 19
 Venetis. 112, 7
 veni. 113, 5
 veniam. 188, 10
 veniat. 113, 6
 veniebant. 88, 16
 veniebat. 37, 7 | 63, 14 | 102, 2
 venientem. 110, 5
 venientes. 57, 12
 venienti. 178, 11
 venientia. 110, 11
 venientibus. 27, 8 | 188, 5
 venierunt. 141, 6
 venire. 75, 3 | 156, 12 | 169,
 7 | 189, 7
 veniret. 151, 5 | 154, 4 | 175,
 9 | 185, 16
 venis. 182, 4
 venisset. 27, 16 | 47, 1 | 57,
 5 | 74, 5 | 116, 6
 venit. 50, 9 | 60, 18 | 80, 3 |
 91, 3 | 98, 12 | 120, 12 |
 159, 4 | 165, 8 | 187, 3
 venrer. 43, 10
 Ventidius. 175, 11
 ventis. 49, 14 | 51, 8 | 81, 1 |
 102, 16 | 154, 15 | 179, 12
 vento. 58, 12
 ventorum. 63, 3 | 179, 3
 ventosum. 96, 7
 ventum. 110, 11
 venturis. 73, 7
 venturus. 174, 7
 Venuleii. 141, 2
 venundedit. 187, 18
 vera. 27, 12 | 91, 11 | 108, 16
 veram. 25, 6 | 86, 7
 verba. 124, 8 | 131, 3
 verberare. 15, 1
 verbo. 172, 13
 Vercingetorix. 114, 16
 vere. 46, 9 | 59, 15 | 86, 3 |
 101, 11

vereque. 47, 13
 Vergelli. 59, 5
 vergentia. 161, 12
 veris. 76, 1
 vernat. 32, 7
 verni. 152, 15
 vero. 17, 2 | 18, 6 | 24, 4 | 28,
 6 | 30, 9 | 38, 11 | 46, 2 |
 48, 8 | 66, 13 | 76, 6, 12 |
 108, 14 | 113, 14 | 124, 15 |
 129, 7 | 136, 5 | 155, 6 |
 169, 2 | 184, 17
 versa. 56, 10
 versibus. 147, 1
 verso. 104, 5
 versus. 108, 3
 verterit. 95, 4
 Verulis. 22, 3
 verum. 45, 7 | 104, 8 | 123,
 5 | 170, 9 | 172, 15
 vesania. 124, 11
 vesceretur. 182, 12
 vesperæ. 176, 11
 Vestæ. 8, 7 | 28, 2
 vestales. 140, 3
 veste. 33, 5 | 132, 3
 vestigia. 29, 9 | 30, 1
 vestigiis. 179, 14
 vestigio. 69, 6
 vestigium. 26, 5
 vestis. 178, 9
 vestium. 80, 6
 Vesuvius. 32, 11 | 134, 2
 veteraretur. 51, 5
 veteranis. 168, 6, 11
 veteranorum. 162, 9
 veteranos. 171, 4
 veterem. 66, 13 | 118, 12
 veteribus. 110, 15
 vetuit. 98, 9
 Veturia. 42, 11
 Veturio. 33, 13
 vetus. 56, 3 | 141, 7
 vexaret. 49, 20
 vexilla. 126, 6
 vexillis. 117, 12
 vexillum. 133, 8
 vi. 9, 2 | 89, 9 | 138, 4, 5 |
 187, 10
 via. 176, 11 | 181, 8
 viae. 189, 6
 viam. 34, 12 | 47, 7 | 137, 6
 vias. 73, 14 | 115, 4
 viator. 126, 15
 Vibio. 182, 3
 Vibium. 181, 13
 vibrantia. 117, 13
 vibratæ. 37, 17
 victrat. 31, 12
 victricis. 182, 10
 vicerunt.

M U R I N D E X

vicerunt. 57, 12
vices. 80, 15
vicinus. 69, 9
vicina. 173, 3 | 183, 5
vidisset. 177, 17
vicisti. 116, 8
vicit. 48, 2 | 55, 10 | 92, 3 |
165, 4
vicorum. 91, 12 | 134, 6
vicos. 131, 6 | 132, 5
vidua. 62, 8 | 81, 7 | 88, 14 |
119, 10 | 183, 7 | 189, 12
vidua. 61, 11
vidua. 72, 15
vidui. 149, 7 | 184, 15
vidua. 5, 5
viduamque. 172, 6
viduam. 165, 3
viduarum. 155, 17
viduas. 55, 2
viduas. 165, 8
vidua. 19, 6 | 29, 8
viduque. 109, 10
viduo. 10, 15 | 55, 10 | 70, 2, 5 |
143, 12 | 154, 8 | 186, 7
viduo. 5, 1 | 39, 16 | 47, 7 |
48, 13 | 49, 20 | 64, 19 | 68, 17 |
69, 11 | 82, 1 | 83, 2 | 95, 7 |
109, 11 | 111, 2 | 121, 6 |
122, 5 | 137, 8 | 163, 12 |
176, 9 | 184, 3
viduo. 139, 9
viduorem. 31, 2 | 39, 12 | 60, 10 |
189, 2
viduos. 40, 19 | 81, 15 | 143, 14 |
145, 5 | 177, 7
viduo. 71, 9
vidua. 10, 7 | 31, 3, 11 |
35, 9 | 36, 2 | 38, 19 | 48, 17 |
50, 18 | 52, 4 | 59, 10, 13 |
66, 8 | 81, 14 | 84, 6 |
90, 13 | 106, 6 | 108, 18, 13 |
109, 12 | 114, 5 |
136, 10 | 139, 14 | 181, 15 |
186, 1, 3
viduam. 35, 12 | 41, 3 | 48, 5 |
49, 9 | 51, 1 | 62, 7 | 64, 24 |
65, 10 | 74, 12 | 93, 8, 12 |
95, 5 | 97, 3 | 108, 19 |
116, 6 | 184, 1 | 188, 10 |
189, 8
viduam. 21, 10 | 25, 6 | 31, 5 |
38, 5, 10, 13 | 40, 2 | 51, 11 |
60, 13 | 65, 15 | 71, 4 | 80, 3 |
86, 7 | 89, 15 | 93, 17 |
157, 1 | 163, 7 | 172, 16 |
179, 9
viduarum. 67, 9
viduas. 149, 10
viduibus. 50, 16 | 163, 3

victoria. 24, 9 | 135, 4
victoriisque. 46, 14
victoria. 74, 12 | 109, 10 |
149, 7
victorum. 181, 13
victos. 23, 1, 12 | 54, 5 | 131, 11 |
152, 10 | 163, 5
victrix. 128, 6
victum. 48, 3 | 159, 5
victus. 50, 15 | 66, 2 | 68, 5, 8 |
73, 17 | 74, 13 | 92, 13
vici. 58, 4
videantur. 2, 3
videatur. 29, 14 | 182, 6
videbantur. 65, 6 | 73, 10 |
108, 4 | 171, 2
videbatur. 5, 4 | 77, 5 | 78, 4 |
108, 17 | 158, 3 | 166, 2 |
187, 15
videlicet. 11, 4 | 159, 12 |
163, 7
videndum. 170, 11
vident. 28, 11 | 36, 13 | 187, 12
vidente. 139, 3
videntibus. 102, 6
video. 39, 1
viderat. 10, 8
viderent. 113, 19
viderentur. 19, 8 | 48, 8 | 81, 1 |
156, 12
videret. 44, 7 | 47, 3 | 48, 3 |
86, 6 | 167, 13 | 173, 2
videretur. 10, 19 | 13, 6 | 18, 10 |
24, 3 | 27, 2 | 43, 1 | 47, 7 |
62, 12 | 63, 5 | 68, 22 |
73, 7 | 84, 9 | 96, 10 | 102, 16 |
112, 11 | 126, 13 | 145, 13 |
156, 8 | 162, 1 | 170, 11 |
184, 11
videri. 138, 5 | 143, 15
viderunt. 108, 6 | 185, 3
videt. 5, 1 | 10, 13 | 103, 1 |
122, 9
vidisset. 40, 6
vidisset. 64, 6
viduit. 74, 8 | 92, 13 | 104, 8 |
155, 15 | 180, 3
vigefimo. 39, 18
vigilaret. 9, 1
vigilia. 114, 2
vigiliam. 160, 15
vigilis. 83, 11
viginti. 33, 12 | 155, 6 | 165, 10 |
175, 13 | 183, 20
vigor. 142, 8
vilitate. 61, 14
vilissimi. 157, 8
vilissimum. 146, 8
villa. 140, 12
villarum. 134, 6

vim. 50, 1 | 126, 16
viminibus. 134, 9
vincendi. 108, 17
vincentibus. 137, 14 | 175, 10 |
vincere. 42, 6 | 53, 4 | 59, 10 |
163, 2 | 183, 11
vincerentur. 75, 10 | 110, 13 |
113, 21
vinceret. 91, 7 | 111, 10 | 159, 12
vinceretur. 158, 20
vinci. 64, 9 | 65, 1 | 84, 9 |
152, 8
vincimur. 50, 8
vinctum. 25, 5
vinctus. 92, 13
vincula. 77, 16 | 114, 9
vinculis. 50, 2 | 89, 12 | 134, 3
vinculo. 96, 16
Vindelicos. 180, 15
Vindelicus. 93, 8
vindex. 123, 5
vindicabatur. 172, 12
vindicanum. 17, 9
vindictam. 140, 6
vindictantem. 92, 8
vindicare. 64, 12 | 108, 18
vindicaret. 38, 8 | 132, 5
vindicaretur. 139, 11
vindicti. 134, 1
vindicafler. 42, 10
vindicatorum. 37, 4
vindicare. 187, 15
vindicauit. 43, 2 | 45, 10
vindictam. 46, 2
vindictes. 17, 12
vindicta. 171, 9
vindictam. 49, 19
vini. 96, 1
Vinnium. 187, 8
violant. 37, 1
violare. 160, 16
violarent. 173, 10
violaret. 131, 15
violasset. 89, 17
violata. 84, 6 | 100, 17
violavit. 79, 12
violentia. 63, 3 | 101, 2
violentiam. 48, 1 | 184, 19
violentum. 47, 16
violentus. 93, 3
vipera. 185, 13
vir. 12, 1 | 25, 6 | 63, 15 | 75, 13 |
83, 8, 12 | 87, 7 | 95, 11 |
101, 1 | 116, 8 | 142, 4
vires. 73, 2 | 81, 3 | 7 | 101, 17 |
159, 9
virge. 45, 4
virginem. 6, 2 | 44, 5
virgines. 5, 13 | 28, 4
virginibus.

Justus Lipsius de Floro.

gisse scio, quàm apud Græcos, Nicetæ; apud Romanos, Latroni;
ut discipuli non audiri desiderarent; sed contenti essent audire.
Paulò post excerptum ex Flori declamatione ponit. De eo-
dem, ut puto, simulque fratris filio, sic Fabius lib. 10. *Qua*
de re memini narrasse mihi Julium Secundum, illum æqualem
meum, atque, ut notum est, familiariter amatum, miræ facundiæ
virum, infinitæ tamen curæ, quid esset sibi à patruo suo dictum.
Is fuit Julius Florus, in eloquentia Galliarum (quoniam ibi de-
mum exercuit eam) princeps, alioqui inter paucos disertus, &
dignus illâ propinquitate. Is, cùm Secundum, scholæ adhuc ope-
ram dantem, tristem fortè vidisset, interrogavit; quæ causa
frontis tam adductæ? nec dissimulavit adolescens, tertium jam
diem esse, ex quo omni labore materiæ ad scribendum destinatæ
non inveniret exordium: quo sibi non præsens tantum dolor, sed
etiam desperatio in posterum fieret. Tum Florus arridens:
Nunquid tu, inquit, melius dicere vis, quam potes? &c. Nec
absurda sit conjectura, si quis opinetur, historicum eum, de
quo fusè diximus (modò is Julius Florus rectè in libris
quibusdam vocatur) ex eâdem stirpe, imò fortasse filium
fuisse, aut nepotem Julii Flori, viri hujus disert: de quo M.
Seneca, & Quintilianus loquuntur. Sed hæc, & alia, quæ
antea de Senecæ cognomento diximus, velut incerta, in
medio relinquamus.

JUSTUS LIPSIUS.

Lib. 2. Elect. cap. 5.

LUcius Annæus Florus, (ita enim indigitare cum pris-
cis libris malim quam Julium: quoniam Hispania
origine fuisse colligo, &, nisi fallor, ex ipsa Senecarum
gente;) is, inquam, Florus compendium non tam Livii,
à quo sæpe dissentit, quàm rerum Romanarum, scripsit:
si quid mei judicii est, compositè, disertè, eleganter. Subti-
litas quidem & brevitās in eo sæpe mira; & sententiarum
quædam gemmule cum judicio insertæ & veritate.

JOH. ISAC. PONTANUS.

In Oratione Isagogica ad Florum.

I Annæum Florum Volaterranus Julium Florum Secundum maluit nominare. Quod existimaret hunc esse eum Secundum, cujus amicè meminit Fabius Quintilianus, qui & familiariter à se amatum eum addit, virum, ut mire facundiæ, ita infinitæ curæ. Julii cognomen à Patruo Julio Floro retinuisse idem conjicit: Cujus quoque Quintilianus mentionem facit, inter paucos disertum eum fuisse indicans, utpote in eloquentia, quam in Galliis sub extremum exercuit Galliarum principem. Quam de Floro opinionem, si Trajani ævum, quo claruit & Quintilianus & Florus noster, respicimus, non abs re conjecisse Volaterranus censi potest. Nisi quod duo ob stare videantur: Prius est ipse Quintilianus, qui non ut historicum aut inter historicos, sed ut oratorem & inter eloquentiæ laude florentes utrumque & Julium Secundum & patrum ejus Florum concelebrat: Alterum est codicum veterum scriptura, in quibus non Julius, sed L. Annæus Florus constanter indigitatur. Unde colligendum doctiores voluerunt ex Hispania oriundum fuisse, & fortasse ex ipsa Annæorum, id est, Senecarum gente. Quidquid horum sit, quod nos in medio relinquemus, illud interim ratum esto; egregium opus esse hos ejus quatuor rei Romanæ libros. Quos qui compendium Livii aut breviarium faciunt, vel eo, præter cætera, redargui existimo, quod in iis à Livio sæpenumero abeat ac variet sententia. Potius totius imperii florentis tabulam appellabimus, cum præsertim ipse in prologo suo fateatur se ad exemplum eorum, qui terrarum situs pingunt, in brevi quasi tabella universam imperii imaginem ac magnitudinem ob oculos posuisse.

CLAUDIUS SALMASIUS.

Super auctore hujus elegantissimæ Epitomæ nihil nobis compertum est, quod viri docti non nōrint, atque ipsi pridem observārint; nec tam necesse est nos eum ignorare quam nobis conjecturis, per quas, si non verum elicere, falsa tamen refutare possimus, inniti. Et ut verum faciamur, facilius possumus invenire cujus non sit, quam cujus sit hoc opus. Si hoc invenire est, semper quærendo laborare. In quibusdam veteribus & manu exaratis libris quædam leguntur sub prologi titulo, de Lucio Annæo Seneca, & Lucio Annæo Mela, quæ inepta & aliena esse faciliè omnes qui legerunt, vident, quæ qualia sint ut sciamus, ita prologus incipit: *Anno tertiodécimo Olympiadis, Lucius Annaeus Melas Frater Senecæ & Gallionis bona Lucani poetæ filii sui à Nerone promeruit.* Hæc verbatim descripta ex Hieronymo, & turpissimo mendo deformata. Legendum: *anno tertio undecimæ Olympiadis supra ducentesimam.* Hic autem Junius Gallio in vetustissimo codice Eusebii Palatinæ Bibliothecæ vocatur *Junius Annaeus Gallio*, Sed ut ad rem redeamus, hujus compendii non posse auctorem dici L. Annæum Senecam, aut L. Annæum Melam, plus satis clarum est. Veteres quidam libri, ut illius indicio cognoscimus, qui prologum five argumentum concinnavit, nomen Flori adscriptum non habebant. Sed in iis *Lucii Annæi* erat tantum mentio. Ergo quisnam, inquit horum libri hujus auctor sit, Lucius Annæus Seneca, an Lucius Annæus Melas, incertum facit communitas nominum Lucii & Annæi; nam Flori non est ibi mentio. Cum in hujusmodi Codices incidisset Lactantius Firmianus, & Lucium tantum Annæum legisset, statim Senecam cogitavit, quod notiozem eo Lucium Annæum alium non haberet, & ita imprudens nomen auctoris, quem citabat, male concepit vir doctissimus & disertissimus. Illi enim mea quidem sententia non leviter errant, qui non hunc auctorem nostrum, sed Senecam primum in iis Scriptis quæ ad nos non

non pervenerint, hanc Romanæ urbis temporum in ætates distributionem instituisse contendunt, neque alium in La-
 ctantio debere intelligi, quàm Senecam ipsum Philosophum.
 Sic sane sibi persuasum habeant, dum aliis ne persuadeant,
 ita enim ipsa pæne verba Flori producit ille sanctus Scriptor,
 ut, qui non hujus, sed alterius cujusdam auctoris ab eo ver-
 ba produci existimet, meras nugas agat. Sed per nos licet,
 illi judicio suo fruantur. Non hodie autem atque heri hos
 titulos, in quibus Flori nomen extat, exemplaribus à libra-
 riis fuisse inditos, vere mihi persuadeo. Licet aliter sentire
 videam viros non mediocriter eruditos, qui recentes esse
 οὐκ ἰσχυροὶ χειρὸς existimant. Sed unde ineptus illius pro-
 logi auctor, qui legitur in quibusdam vetustis exemplaribus,
 Flori nomen accepisset, si non ita ut in vetustissimis qui ho-
 die extent Codicibus, Flori nomen adscriptum reperisset
 in illius ævi vetusti libris. Qui cùm dicat, *Nam Flori non
 est ibi mentio*, codicem aliquem antiquum & optimæ no-
 tæ ab eo designari puto. Nazarianus liber manuscripto-
 rum omnium quibus usi sumus antiquissimus, ut quem
 ante octingentos annos scriptum esse manifesta sit fides,
 quique bonitate superat agmen illud Codicum quibus
 adjutus est in hujus ἰσχυροῦς recensioe optimus & do-
 ctissimus Vinetus, *Lucii Annæi Flori*, in titulo præfert.
 Non alius potest esse Florus quam ille qui Trajani & Ha-
 driani temporibus floruit, qui in Epistola ad Hadrianum,
 cujus Epistolæ ter aut quater mentionem apud Charisum
 reperiēs, scribit se poëmatis delectari. Character autem
 istius historici compendii planè poëticus est, & hominis in
 poëtis non infelicitè versati, quamvis hoc parum prober,
 si non alia accederent. Et mirum Grammaticis tam invi-
 sum fuisse hoc opus, ut nusquam aliquid ex eo ad testi-
 monium citent, cùm & Solinum sæpius, qui longe post
 tempora Annæi Flori vixit, ut alibi pluribus ostendemus,
 & alios non vetustiores aut meliores Solino scriptis suis,
 ut locupletes & idoneos testes advocent.

VOCABULORUM.

virginibus. 8, 7
 virginis. 10, 9
 virginitatis. 62, 12
 Virginius. 44, 8
 virginum. 20, 4 | 68, 22
 virgis. 18, 9 | 185, 1
 virgula. 15, 4 | 89, 11
 virgultis. 57, 14 | 135, 10
 viri. 8, 2 | 20, 3 | 38, 20 | 43, 8 | 64, 7 | 81, 14 | 85, 11 | 95, 6 | 103, 4 | 136, 5 | 138, 3 | 143, 2 | 144, 4 | 158, 1 | 161, 11
 Viriatus. 83, 12
 viribus. 6, 11 | 37, 4 | 47, 10 | 62, 15, 19 | 63, 14 | 68, 10 | 73, 3 | 87, 5 | 119, 9 | 125, 7 | 127, 10 | 129, 5 | 135, 6 | 136, 12 | 148, 2 | 149, 3 | 150, 6 | 184, 14
 Viridomaro. 64, 8
 virilia. 158, 16
 virilis. 168, 13
 viris. 3, 2 | 16, 10 | 37, 6 | 62, 2 | 68, 3 | 76, 9 | 86, 6 | 133, 8 | 134, 1 | 135, 12 | 142, 7 | 174, 8
 virisque. 66, 2
 virium. 134, 14 | 155, 14 | 176, 2
 viro. 85, 8 | 124, 2 | 142, 7
 virorum. 5, 12 | 53, 12 | 78, 16
 virorumque. 58, 2
 viros. 84, 12 | 86, 13 | 147, 2 | 173, 9
 virtus. 2, 2 | 10, 10 | 20, 4 | 26, 12 | 27, 12 | 38, 5, 18 | 95, 5 | 154, 3, 5 | 155, 5 | 172, 14
 virtute. 23, 9 | 38, 13 | 39, 12 | 47, 12 | 48, 22 | 60, 10 | 17 | 63, 12 | 94, 13 | 100, 3, 15 | 158, 8 | 162, 11
 virtutem. 10, 5 | 17, 1 | 28, 9 | 172, 16
 virtuti. 96, 5 | 117, 7
 virtutibus. 88, 9
 virtutis. 9, 5 | 42, 2 | 47, 14 | 50, 6 | 53, 2 | 84, 11 | 142, 4 | 159, 1
 virtutum. 20, 6 | 26, 10
 viruit. 42, 2
 virum. 14, 9 | 20, 1 | 23, 10 | 39, 11 | 75, 17 | 116, 8 | 160, 16 | 186, 11
 vis. 5, 8 | 26, 10 | 56, 22 | 63, 3 | 113, 17 | 126, 12 | 161, 2 | 165, 6 | 177, 2
 visa. 13, 3 | 25, 3 | 26, 2 | 187, 19
 viscera. 136, 10 | 160, 4

visceribus. 62, 14
 visi. 97, 2
 visos. 71, 9
 visum. 7, 5 | 52, 5 | 99, 4 | 159, 5 | 183, 5 | 190, 5
 Visurgim. 184, 6
 visurum. 86, 4
 visus. 106, 14
 vita. 180, 1
 vitam. 48, 16 | 108, 7
 vitem. 104, 9
 vitia. 100, 7 | 120, 7 | 183, 15
 vitibus. 32, 10
 vitigineis. 124, 3
 vitius. 87, 12 | 119, 12 | 175, 1
 vittis. 25, 9
 vivebat. 38, 23
 viventium. 52, 2
 vivere. 99, 5 | 121, 7 | 140, 14
 viveret. 66, 14
 vivique. 111, 3
 vivus. 50, 9 | 117, 16
 vix. 17, 16 | 28, 6 | 53, 8 | 55, 7 | 60, 6 | 79, 3 | 71, 5 | 95, 10 | 118, 3 | 154, 2 | 177, 13
 vixdum. 117, 11 | 131, 15
 vixere. 86, 15
 vixit. 157, 5
 ulciferentur. 6, 4
 ulciscitur. 166, 7
 ulla. 77, 12 | 108, 9 | 112, 19 | 156, 15 | 179, 9
 ulli. 126, 11
 ullis. 148, 2
 ullius. 85, 3
 ullo. 66, 5 | 155, 14
 ullus. 43, 3 | 111, 6
 ulterior. 153, 2
 ulteriorem. 183, 6
 ulterius. 69, 13 | 98, 9 | 101, 2 | 114, 5 | 174, 5
 ultima. 100, 11 | 115, 6
 ultimae. 56, 18 | 75, 13
 ultimam. 87, 1
 ultimis. 27, 2 | 28, 5
 ultimo. 50, 14
 ultimos. 62, 21 | 63, 16
 ultimum. 58, 4 | 59, 7 | 63, 5 | 131, 7 | 136, 10 | 173, 9
 ultio. 70, 7 | 79, 13 | 91, 5 | 113, 1 | 171, 7
 ultione. 50, 17
 ultionem. 17, 8 | 21, 3 | 34, 1 | 56, 1 | 61, 19 | 85, 17 | 91, 9 | 158, 1 | 171, 5
 ultiones. 169, 9
 ultor. 81 | 16
 ultoris. 172, 12
 ulroget. 117, 7

ultra. 1, 4 | 65, 9 | 66, 6 | 113, 14 | 147, 4 | 183, 6
 utraque. 81, 19 | 84, 1
 ultro. 8, 2 | 9, 5 | 11, 8 | 19, 5 | 25, 5 | 41, 3 | 47, 7 | 51, 7 | 67, 8 | 104, 3 | 153, 8 | 175, 6 | 189, 8
 ultus. 10, 9 | 76, 2
 unibras. 103, 7
 Umbri. 34, 7
 Umbria. 151, 11
 Umbros. 128, 4
 una. 20, 4 | 24, 6 | 36, 4 | 61, 6 | 62, 6 | 64, 14 | 108, 14 | 125, 12 | 126, 7 | 153, 3 | 13 | 156, 14 | 157, 6
 unam. 78, 10
 unci. 138, 15
 unde. 33, 15 | 36, 14 | 106, 9 | 119, 13, 15 | 120, 4, 12 | 121, 14 | 126, 4 | 137, 4 | 138, 5 | 185, 21
 undecim. 116, 12 | 148, 11
 undique. 19, 9 | 68, 21 | 80, 16 | 81, 4 | 87, 3 | 96, 11 | 108, 6, 7 | 117, 10, 11, 13 | 126, 13 | 137, 5 | 154, 2, 17 | 155, 9 | 158, 13 | 161, 14 | 166, 12 | 176, 11 | 185, 7 | 186, 13 | 187, 12
 uni. 173, 5, 8
 Unimanum. 84, 3
 universæ. 81, 2
 universam. 2, 8
 universusque. 26, 3
 unius. 1, 5 | 5, 11 | 10, 7 | 37, 16 | 48, 15 | 167, 1 | 185, 12
 uno. 66, 10 | 80, 1 | 97, 6 | 100, 15 | 101, 8 | 103, 4 | 143, 1 | 159, 2, 4 | 161, 5
 unoque. 39, 13
 unquam. 86, 5 | 108, 8 | 162, 5
 unum. 5, 11 | 28, 17 | 36, 1 | 38, 6 | 80, 16 | 95, 10 | 110, 9 | 114, 9 | 127, 7 | 136, 1 | 154, 17 | 161, 12 | 164, 9 | 185, 5 | 186, 7
 unus. 28, 3 | 87, 7 | 124, 9 | 127, 8 | 176, 14 | 177, 6 | 182, 7
 vocabantur. 7, 1 | 144, 7
 vocabatur. 75, 15
 vocant. 38, 4 | 66, 10 | 86, 10 | 95, 2 | 96, 3 | 180, 4
 vocantur. 61, 12
 vocaretur. 26, 4 | 60, 15 | 110, 1 | 150, 5
 vocari. 7, 7
 vocatis. 133, 8

INDEX, &c.

- vacare. 106, 4
 voce. 77, 11 | 185, 1
 vocem. 67, 2 | 85, 11 | 177, 7
 voces. 156, 16
 vocetur. 127, 5
 vociferationes. 66, 14
 volebant. 86, 6 | 134, 1
 volebat. 89, 11
 volens. 106, 16
 volente. 165, 1
 volentibus. 26, 11 | 77, 7
 Volerone. 42, 7
 volitabant. 34, 10 | 114, 4
 volitabat. 103, 17
 volitans. 112, 6
 volitare. 162, 13
 volitarent. 61, 3
 volitaret. 123, 9
 volsci. 23, 7
 Volscorum. 40, 5
 Volfinii. 41, 4
 volucres. 171, 15
 volucresque. 48, 9
 volucris. 73, 9
 voluerat. 15, 2
 voluerunt. 143, 15 | 171, 3
 voluit. 63, 10 | 91, 13 | 103, 12 | 140, 14
 volumus. 108, 16 | 127, 6
 voluntaria. 33, 19 | 91, 6 | 69, 12 | 132, 11
 voluntario. 50, 13
 voluntati. 42, 8
 vos. 177, 7 | 182, 8
 vota. 54, 9
 votis. 22, 5 | 47, 10
 votum. 54, 7 | 182, 11
 vovere. 54, 6
 vox. 126, 10 | 154, 17
 urbe. 18, 2 | 19, 1 | 25, 12 | 33, 3 | 39, 5 | 43, 1 | 44, 1 | 61, 6 | 62, 22 | 65, 12 | 76, 9 | 97, 7 | 126, 6 | 128, 11 | 130, 2 | 135, 5 | 136, 2 | 138, 11 | 140, 13 | 147, 2 | 149, 7 | 151, 16 | 182, 1 | 189, 11
 urbem. 5, 1, 7 | 6, 9 | 7, 2 | 17, 1 | 18, 8 | 28, 10, 16 | 29, 15 | 30, 7 | 38, 12, 16 | 39, 5, 17 | 40, 3 | 62, 23 | 63, 6 | 68, 13 | 76, 4 | 78, 7 | 80, 1 | 52, 3, 6, 13 | 95, 18 | 100, 21 | 101, 3 | 127, 9 | 128, 1 | 129, 3, 4 | 138, 8 | 145, 11 | 148, 4, 6 | 188, 9
 urbemque. 61, 13
 urbes. 32, 11 | 39, 14 | 61, 13 | 80, 16 | 89, 7 | 106, 7 | 109, 4 | 115, 7 | 128, 13 | 143, 13 | 175, 17
 urbi. 11, 3 | 137, 4 | 144, 13 | 146, 13
 urbibus. 81, 17 | 91, 14 | 100, 13
 urbis. 3, 10 | 4, 10 | 5, 3, 6 | 10, 17 | 11, 5 | 13, 1 | 19, 4 | 25, 4 | 26, 2, 4 | 27, 11 | 30, 10 | 33, 7 | 49, 8 | 59, 11 | 60, 19 | 61, 11 | 63, 4, 11 | 77, 3, 4, 8 | 78, 3, 11 | 80, 10 | 94, 14 | 127, 13 | 130, 2 | 138, 7 | 156, 13 | 171, 11
 urbium. 15, 6 | 27, 2 | 33, 2, 10 | 61, 13 | 79, 6 | 80, 15 | 82, 7 | 85, 17 | 89, 14 | 109, 5 | 129, 10 | 143, 10 | 155, 7 | 161, 15 | 179, 3
 urbs. 77, 4 | 79, 2, 5
 urebat. 55, 11
 ureretur. 118, 7
 urgebat. 50, 4
 urgentibus. 177, 3
 urgeret. 19, 3 | 86, 15 | 102, 8
 usi. 27, 13 | 108, 8
 Usipetes. 183, 16
 usitatum. 170, 9
 usos. 173, 9
 usquam. 161, 3
 usque. 20, 9 | 33, 5 | 47, 1 | 97, 11 | 99, 1 | 136, 12
 usquequaque. 18, 13
 usu. 50, 3 | 95, 20
 usum. 77, 14 | 86, 2 | 108, 11 | 119, 3 | 175, 15
 usus. 68, 10 | 79, 11 | 132, 8 | 179, 6 | 182, 6
 utrumque. 129, 11 | 136, 4 | 157, 3
 utebatur. 62, 16 | 100, 15
 uter. 4, 11 | 59, 3
 uterentur. 173, 12
 uteretur. 99, 6
 uterque. 47, 10
 uti. 59, 10, 13
 Uticam. 160, 10
 utilitas. 16, 7
 utinam. 183, 11 | 188, 4
 utique. 2, 10 | 155, 10
 utraque. 52, 14 | 107, 1 | 179, 15
 utraque. 102, 26
 utramque. 161, 9
 utre. 102, 6
 utrimque. 69, 18 | 161, 15 | 172, 12 | 176, 2
 utrique. 9, 8 | 52, 13 | 72, 6 | 75, 10 | 112, 15
 utrisque. 32, 2 | 181, 13
 utriusque. 10, 2 | 55, 10 | 64, 14, 21 | 93, 12 | 177, 12
 utro. 31, 12
 utroque. 166, 3
 utroque. 162, 7
 utrum. 26, 9 | 56, 15 | 89, 6
 utrumque. 150, 3, 10
 Vulcano. 54, 8
 vulgo. 59, 11 | 75, 2, 14 | 187, 13
 vulnera. 38, 2 | 100, 9 | 144, 11
 vulneratis. 10, 4
 vulneres. 20, 8 | 161, 2 | 186, 6, 13
 vulneribus. 96, 15 | 165, 10
 vulneris. 156, 6
 vulnere. 66, 4
 vulnus. 58, 4 | 116, 10
 vult. 113, 6
 Vulteio. 154, 4
 vultibus. 38, 22
 vultu. 162, 14
 Vultureii. 147, 5
 Vultureus. 5, 1
 Vulturino. 139, 11
 uxor. 13, 3 | 14, 9 | 72, 9 | 78, 18 | 168, 13
 uxore. 28, 4
 uxores. 86, 17 | 94, 15
 uxoris. 96, 10
 uxoris. 157, 10

X.

X Antippum. 50, 7
 Xerxem. 67, 11 | 69, 9 | 174, 9

Z.

Z Acynthon. 70, 11
 Zamam. 91, 13
 Zeugma. 117, 1

, 15]

2, 6]

[64:

12

9, 6

14]

4, 11

186:

10

9]

59,